

Hanım Sahâbiler

Hanım Sahâbîler

Abdullah Kara - Hilal Kara

 SİYER
YAYINLARI

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

 SIYER
YAYINLARI

Siyer Yayınları: 163
Siyer: 114

Eser Adı
Hanım Sahâbîler

Yazar
Hilal&Abdullah KARA

Yayın Yönetmeni
Ömür Yıldırım

Son Okuma
Sercan Geyik

İç Tasarım
Mevlüt Sami Ertem

Kapak
Muhammed Onur Özçelikçi

Baskı
Gül Mat. Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. A.Ş.
Maltepe Mah. Fazıl Paşa Cad. No:8/4
Topkapı-Zeytinburnu/İstanbul • Tel.: 0212 577 79 77
Sertifika No: 34712
1. Baskı: Şubat 2020
ISBN: 978-605-7689-60-3

Bağlar Mh. 24. Sk. No: 10/A Güneşli Bağcılar/İstanbul
Tel & Fax: (0212) 544 76 96 – (0212) 544 58 46 • Gsm: (0554) 930
07 04

Sertifika No: 22574
www.siyerkitap.com | satis@siyeryayinlari.com

HANIM SAHÂBÎLER

Hilal & Abdullah KARA

SÖZ BAŞI

Modern kültür, hızlı teknolojik gelişmeler ile sınır ve kural tanımayan iletişim araçlarının baskısı her geçen gün insanî değerleri daha fazla yok etmektedir. Günümüzde tamamen güç ve çıkar ilişkisine dönüşen toplumsal ilişkiler, maneviyatı yok etmekte, bireylerde anlamsızlık, değersizlik ve yalnızlık duygularının ortaya çıkmasına ve yoğunlaşmasına yol açmaktadır. Katlanılması çok zor olan bu duygular, insanın kendisine ve çevresine yabancılaşmasının ve yoğun bir kimlik bunalımının habercisi olmaya devam etmektedir.

Medya ve iletişim araçları tarafından dayatılan manevî değerlerden yoksun, baskıcı, saldırgan kitle kültürü insanlarda katı bir bencillik duygusu ortaya çıkarmakta, sorumluluk bilincini öldürmektedir. Hâlbuki milletimizin bekası bizi biz yapan sahip olduğumuz insanî değerlerle yoğrulmuş şahsiyet idealinin oluşturup, çocuklara ve yetişecek nesillere benimsetilmesi ile mümkündür.

Bu ideal nasıl oluşturulacaktır?

Topluma nasıl sunulacaktır?

Eğitime nereden ve kimden başlanılacaktır?...

Aslında kadın, hangi bilgi, eğitim ve gelişmişlik düzeyinde olursa olsun, çocuğunun üzerinde en büyük etkiye sahiptir. Bunun yanı sıra ailenin ilişki ve problemlerini çözme biçiminde, tüketim alışkanlıkları, çevreyle iletişimleri ve beklentilerinde söz sahibidir. Pratikte çocuğunu, eşini ve çevresini yönlendirir... Kimliği ve şahsiyeti, kültürü ve eğitimi ne olursa olsun kadın, aile içindeki merkezî rolü sebebiyle toplumsal alandaki belirleyiciliğini de aynı oranda sürdürmektedir. Bundan dolayı toplumda iyiye, doğruya, güzele ve adalete doğru bir değişim ve dönüşüm olacaksa bu toplumdaki rolü, annelik vasfı ile kadınlar eliyle ve onu vasıtası ile olacaktır.

İslâm'da erkekle kadın bir bütünün parçalarıdır. Biri diğeri için vazgeçilmez hayat arkadaşıdır. İbadet ve muamelelerde cinsiyet ayrılığının sebep olduğu önemsiz bazı farklar dışında, dinî görev ve sorumluluklarda kadın-erkek eşitliği esastır. Hz. Peygamber erkeklerin olduğu kadar kadınların da eğitimine büyük önem

vermiştir. Kadınlar mescide gitmiş, biat etmiş, toplantılara katılıp, bayram namazlarında hazır bulunmuşlardır.

Hız. Peygamber bayram hutbesini irâd ettikten sonra kadınların bulunduğu tarafa geçer, onların eğitim öğretimi ile de yakından ilgilenirdi. Hatta Allah Resûlü'nün (sas) sürekli erkeklerle birlikte olmasından dolayı onların Efendimiz'in ilim ve feyzinden daha fazla istifade ettiklerini düşünen hanımlar, bu arayı kapamak en azından mesafeyi daraltmak için Hız. Peygamber'e giderek

– Ya Rasûlüllah, erkekler sürekli seninle birlikteler. Senin sözünü dinliyor istifade ediyorlar. Biz bundan mahrum oluyoruz. Bizim için de bir gün tahsis etsen. O günde gelsek, Allah'ın sana öğrettiklerini bize öğretsen, diyerek talepte bulundular. Onların isteğini yerinde bulan Hız. Peygamber haftanın bir gününü onlara tahsis buyurdu. Burada ve daha başka yerlerde çeşitli vesilelerle hanımlara İslâm'ı anlatan Efendimiz onların eğitim ve öğretimleri ile her zaman yakından ilgilendi.

Sahâbe hanımlarının hayâ ve utanması dini konuları sorup öğrenmelerine engel teşkil etmedi. Özellikle büyük bir fıkıh ve hadis âlimi olan Hız. Âişe, bu konuda yalnız kadınların değil sahâbenin ileri gelenlerinin bile pek çok meselede başvurdıkları kimseydi. İlk Müslüman hanımlar, Mekke ve Medine'de önemli sorumlulukları üstlenmekten kaçınmamışlar, askerî ve siyasî işlerde erkeklere yardımcı olmuşlar, hemşirelik ve doktorluk mesleğini yerine getirerek yaralı mücahitleri tedavi etmek, su taşıyıp içirmek, yaralarını sarmak ve yaralıları Medine'ye kadar taşımak gibi görevleri yapmışlardır. Hatta gerektiğinde cihat meydanlarında eşleri ile omuz omuza savaşan bu hanımların kahramanlıkları tarihin altın sayfalarına geçmiştir.

“Sizden, hayra çağırın, iyiliği emredip kötülüğü meneden bir topluluk bulunsun. İşte onlar kurtuluşa erenlerdir.” ayetini kendisine rehber edinip İslâm'ı yaymak için eşsiz çaba gösteren Hız. Hatice, Ümmü Şerik gibi hanımlar, İslâm daveti sırasında Efendimiz'e büyük destek sağlamışlardır.

Günümüz Müslüman kadını, kendisine empoze edilmeye çalışılan, fitratı ile tutarlı olmayan şahsiyet ve kimlikler altında ciddi bir rol karmaşası yaşamaktadır. Bugün insanlığın, bilhassa nesli yetiştiren kadının örnek alabileceği şahsiyetlere her zamankinden daha fazla

ihtiyaç vardır. Hz. Peygamber'in rahle-i saadetlerinde terbiye görmüş, Güllerin Efendisi'nin eğitiminden geçmiş sahâbe neslinin örnek hayatı, bu ihtiyaca en güzel şekilde cevap veren hayatlardır. Çözümsüz gibi gözüken ya da çözümünü İslâm dışında aradığımız nice problemin çözümü, yolumuzu ve karanlık dünyamızı aydınlatan yıldız mesabesindeki sahâbîlerin örnek hayatlarında saklıdır. Bu hayatlar, yaşamımızın her karesi için canlı ve pratik çözümler bulacağımız örneklerle süslü birer hazinedir.

Bu düşüncelerden hareketle "*Cennetle Müjdelenen Hanımlar*" isimli eserimizin ardından çok yoğun ve titiz bir çalışma ile bu eseri hazırlama gayreti içine girdik. Kitapta Allah Resûlü'nün (sas) hane-i saadetlerinde yetişen kızları ve torunlarının örnek hayatı; İslâm'ın ilk günlerinde Müslüman olup işkencelere maruz kalan, doğup büyüdüğü vatanını, evini barkını inancı uğruna terk etmek durumunda kalan, yâd ellerde olsa da inancından taviz vermeden ayakta durmaya çalışan; memleketine sığınan Müslümanlara kucak açan, Allah Resûlü'ne (sas) ve ailesine hizmete koşan; eşini, kardeşini, oğlunu savaşta şehid verdikten sonra "Değil mi ki Allah Resûlü (sas) sağ ve hayatta, bundan sonra bütün musibetler hafif kalır." sözleriyle metanet ve sabır âbidesi olan mübarek hanımların, Allah Resûlü'nün (sas) ifadesiyle en hayırlı neslin kadınlık semasına yansıyan yıldızları hanım sahâbîleri ve onların örnek hayatını bulacaksınız.

Eser çok geniş bir araştırma sonucunda toplumun her kesimine hitap eden sade ve anlaşılabilir bir üslupla, akademik kriterlere uygun bir şekilde kaleme alındı. Hanım sahâbîlerin günümüzde yaşayan hanımlara örnek olacak davranışları ve mesajları öne çıkarıldı. Hatadan mümkün olduğunca kaçınmak için konu yalnızca birkaç temel kaynağa değil ilgili bütün ilim yelpazelerinin temel kaynaklarına tekrar tekrar bakılarak hazırlandı.

Bu çalışmanın rıza-i ilahiye muvafık olmasını temenni eder, Efendimiz'in şefaatine vesile olmasını dileriz.

Kadın kimliğinin yeniden inşası, kadının dolayısıyla toplumun eğitimi, insanın erdemi yakalayabilmesi, kaybolmaya yüz tutan insanî değerlerin yeniden kazanılması hususunda istifadeye vesile olacağı ümidiyle...

Abdullah Kara & Hilal elikkol Kara
Üsküdar

BİRİNCİ BÖLÜM

ALLAH RESÛLÜ'NÜN (sas) EN YAKININDAKİLER

ÜMMÜ EYMEN

Hız. Peygamberin (sas) Dadısı

Soyu	Bereke bint Sa'lebe b. Amr b. Hısn b. Mâlik b. Seleme b. Amr b. Nûman
İsmi	Berke
Künyesi	Ümmü Eymen
Lakabı	Ümmü Zib'a /Zeb'a
Eşleri	Ubeyd b. Zeyd ve Zeyd b. Hârise
Çocukları	Eymen ve Üsâme
Vefatı	23-24 /644-645
Hız. Peygamberin (sas) müjdesi	"Kim cennet hanımlarından biri ile evlenmekten hoşlanırsa Ümmü Eymen ile evlensin!"

Allah Resûlü'nün (sas) "annem" dediğı Ümmü Eymen annemiz, Allah Resûlü'nün (sas) babası Abdullah'ın cariyesiydi. Efendisi ölünce Allah Resûlü (sas) doğmadan babasından ona miras kaldı. Bundan sonra Allah Resûlü'nün (sas) doğumundan vefatına kadar, ondan bir an olsun ayrılmadı. Onun büyüyüp yetişmesinde emeğı olan bahtiyar insanlardan biriydi.

Allah Resûlü'nün (sas) acı ve tatlı günlerinde hep yanında oldu. İslâm davet mücadelesinde her zaman ona destek oldu. Onunla omuz omuza mücadele etti. Çocukların doğumunda, düğünlerinde, vefatlarında o hep yanı başlarında ve hizmetlerinde oldu.

Allah Resûlü (sas), Hatice annemizle evlendiğinde Ümmü Eymen'i azat etti. Ama o, Allah Resûlü'nden (sas) ayrılmadığı gibi hizmetine de devam etti. Hürriyetine kavuştuktan sonra Ubeyd b. Zeyd el-Hazrecî ile evlendi. Ondaki Eymen isminde bir çocuğı oldu. Ubeyd b. Zeyd'den ayrıldıktan birkaç yıl sonra Allah Resûlü'nün (sas) azatlı kölesi Zeyd b. Hârise ile evlendi. Ondaki Üsâme isminde bir oğı oldu.

Hem Habeşistan'a hem Medine'ye hicret etti. Uhud, Hayber gibi birçok savaşa katıldı. Cihat meydanlarında kahramanca savaşan

Ümmü Eymen annemiz, tam bir hizmet kadınıydı. O, çok iyi bir dost, çok iyi bir anneydi.

Mekke Hayatı

Ümmü Eymen annemizin Mekke'deki hayatı, kısa kesintiler dışında neredeyse tamamen Allah Resûlü'ne (sas) hizmet etmekle geçti. Allah Resûlü'nün (sas) doğumundan itibaren çocukluk ve gençlik yıllarına, acı ve tatlı zamanlarına şahit olan, sevinç ve üzüntüsünü paylaşan annemizin, onun hayatında çok önemli bir yeri vardı. Bunun için Efendimiz, Ümmü Eymen hakkında: "O annemden sonra benim annemdir." buyurmuştur.

Bir keresinde ise Ümmü Eymen'i göstererek: "Bu, benim ailemden geri kalan tek kişidir." buyurdu.

Ümmü Eymen aslen Habeşistanlıdır. Köle pazarlarına getirilip satıldığında Allah Resûlü'nün (sas) babası Abdullah tarafından satın alındı.

Abdullah ticaret için Şam'a gitmişti. Dönüşte, Medine yakınlarında hastalandı. Arkadaşları onu Medine'deki dayılarının yanına götürdü. Burada bir süre hasta yatan Abdullah vefat etti. Dayıları onu Medine'de defnettiler. O sırada Amine annemizle evli olan Abdullah, hamile olan eşinin doğumunu, kainatın efendisini göremeden dünyaya veda etti.

Abdullah vefat edince henüz dünyaya teşrif etmemiş olan oğluna, Bereke adında bir cariyeye, beş deve, birkaç davar, bir kılıç, bir miktar gümüş paradan oluşan mütevazı bir miras bırakmıştı.

Bereke (Ümmü Eymen), kendine çok iyi davranan cömert bir efendiyi kaybettiği için çok üzgündü. Yeni efendisi, henüz doğmamış olan bir çocuktü. Yetim bir çocuğun cariyesi olmasından dolayı sıkıntı çekeceğini tahmin ediyor ve endişeleniyordu. Ancak endişesi fazla uzun sürmedi. Görüp duyduğu olaylardan, henüz doğmamış olan efendisinin şanının yüce olacağını anlayan Ümmü Eymen, kendisini seve seve yeni efendisine adadı.

Günler hızla geçip gidiyordu. Allah Resûlü (sas) altı yaşına girdiğinde Amine annemiz, Ümmü Eymen'e: "Eşimin kabrini ziyaret etmek için Medine'ye gitmek istiyorum." diyerek ondan hazırlık yapmasını istedi. Hazırlıklar tamamlanınca Allah Resûlü'nü (sas) de yanlarına alarak yola çıktılar. Uzun ve zor bir yolculuktan sonra

Medine'ye geldiler. Allah Resûlü'nün (sas) dayıları olan Neccâroğullarından Nabiğa'nın evinde konuk olarak bir ay kaldılar. Allah Resûlü (sas) burada kaldığı süre içinde dayılarının çocukları ile güzel günler geçirdi. Efendimiz daha sonra o günlere ait anılarını anlatırken şöyle buyurur:

“O günlerde ben Medinelilerin kızları Enise ile şu köşklerde oynuyordum. Çoğu zaman dayılarımın oğulları ile oynuyor, onlarla birlikte köşkün damına konan kuşları uçuruyordum. Sık sık Adiy b. Neccâroğullarının kuyusuna yüzmeye giderdik. Yüzmeyi orada öğrendim. Bir gün yalnız olduğum sırada Yahudilerden biri yanıma gelip bana:

– Ey çocuk senin adın ne? diye sordu. Ben:

– Ahmed, dedim.

Adam sırtıma baktı. Kendi kendine:

– Bu çocuk, bu ümmetin peygamberi olacak, dedi.”

Allah Resûlü'nün (sas) yanından bir an olsun ayrılmayan Ümmü Eymen, yüzmeye giderken her zaman Efendimizin yanında olurdu. Aslında o, efendisinin yüzmeye gitmesini hiç istemezdi. Çünkü Yahudilerin evleri o tarafa yakındı. Oraya gittiklerinde sürekli Allah Resûlü'ne (sas) bakıyorlardı. Bir gün şüphelerinde yanılmadığını anladı.

Ümmü Eymen annemiz anlatıyor:

“Allah Resûlü'nün (sas) çocuklarla yüzmeye gittiği bir gün Yahudilerin kendi aralarında konuştuğunu duydum. Biri diğerine Allah Resûlü'nü (sas) göstererek: ‘O bu ümmetin peygamberidir. Burası da onun hicret edeceği yer olacak.’ diyordu. Söylenenleri iyice belledim. Allah Resûlü'nü (sas) alıp hemen oradan uzaklaştım. Eve gelince duyduklarımı hanımına tek tek anlattım. Hanımım Medine’de daha fazla kalmamızın doğru olmadığını düşünerek, gitmek için hemen hazırlıklara başlamamı emretti.”

Hazırlıklar bitince yola çıktılar. Beş gün sonra Amine annemiz yolda hastalandı. Bir süre yollarına devam ederek, Mekke ile Medine arasında bulunan Ebva köyüne vardılar. Amine annemizin durumu gittikçe ağırlaşıyordu. İki kadın ve bir çocuk tek başlarına, yurtlarından çok uzaklarda, uçsuz bucaksız bir çölün ortasındaydılar.

Evin hanımı ölmek üzereydi. Üçü de inanılmaz derecede üzgündü. Amine annemiz son nefesini verirken Ümmü Eymen’le konuşarak

oğlunu ona teslim etti. Ümmü Eymen, ona içini rahat tutmasını söyleyerek, efendisine en iyi şekilde bakacağına dair söz verdi. Amine annemiz, daha sonra gözyaşlarını silerek oğlunu yanına çağırdı. Onu teselli etti. Ona güzel sözler söyleyerek son nefesini verdi.

Ümmü Eymen, çölün ortasında Allah Resûlü (sas) ile tek başına kalmıştı. Bu olay, onu Allah Resûlü'ne (sas) daha çok yaklaştırmış, efendisini kendi çocuğuymuş gibi bir anne şefkati ile bağrına basmasına neden olmuştu. Amine annemizin mezarını son bir defa ziyaret etti. Ona veda ederek, efendisini de yanına alıp Mekke'ye doğru yola çıktılar. Ümmü Eymen bir taraftan ağlıyor, bir taraftan da efendisini teselli etmeye, onu rahatlatmaya çalışıyordu.

Yollar bir türlü bitmek bilmiyordu. Hanımını kaybetmesi, efendisinin öksüz kalması onu çok duygulandırmıştı. Üstelik küçük bir çocukla çölleri aşmalıydı. Zor da olsa çölleri aşarak sonunda Mekke'ye vardılar. Ümmü Eymen, doğruca Abdülmuttalib'in yanına gitti. Olanları anlatarak efendisini dedesine getirdi. Abdülmuttalib, Amine annemizin ölümüne ve torununun öksüz kalmasına çok üzüldü. Torununu kucağına alarak bağrına bastı. Bundan sonra da ölünceye kadar onu yanından bir an olsun ayırmadı.

Amine annemizden sonra Abdülmuttalib de daha hayatta iken Efendimizi Ümmü Eymen'e teslim etmişti. Bundan sonra Ümmü Eymen, Efendimize annesini aratmamak için elinden geleni yapacaktı.

Allah Resûlü (sas) sekiz yaşına girdiğinde bu kez dedesini kaybetti. Babasının vasiyeti üzerine Allah Resûlü'nü (sas) amcası Ebû Talib yanına aldı. Ümmü Eymen annemiz bu sırada da Allah Resûlü'nün (sas) yanından ayrılmadı. Annemiz bu süreçteki anılarından bazılarını şöyle anlatır:

“Ne küçükken ne de büyüdükten sonra, bir gün olsun Allah Resûlü'nün (sas) bir şeyden dolayı şikâyet ettiğini duymadım. O, yanında olduğum sürede ne açlıktan ne de susuzluktan şikâyet etti. Acıktığında yiyecek bir şey yoksa gidip zemzem suyu içer, açlığını o şekilde giderirdi. Bundan sonra biri ona yiyecek verse teşekkür eder: ‘İstemiyorum, ben tokum.’ derdi.”

“Kureyşlilerin Buvane'de bir putları vardı. Kureyşliler ona çok saygı duyar, onun için kurbanlar keser, yanında başlarını tıraş eder,

gündüzden başlayarak geceye kadar yanında dururlardı. Her sene bugünü bayram olarak görürler, çoluk çocuk topluca kutlardı. Bu putun yanına gidecekleri zaman Allah Resûlü'nü (sas) de götürmek isterler, Allah Resûlü (sas) gitmemekte direnirdi. Ebû Talib ve Allah Resûlü'nün (sas) halaları ona çok kızar ve 'Ne yapmak istiyorsun? Niçin kavminle birlikte onların bayramlarına katılmıyor, onlarla birlikte hareket etmiyorsun?' diye çıkışırldı. Onlar böyle çıkışınca, Allah Resûlü (sas) ortadan kaybolur, bir müddet sonra heyecan ve korku içinde yanımıza gelirdi. Halaları onu bu halde görünce endişelenip sorarlardı:

- Bu ne hal? Ne oldu?
- Aklımı yitirmekten korkuyorum.
- Allah seni şeytanın eline düşürmez. Sende çok güzel özellikler var. Ne gördün?
- Putun yanına her yaklaştığımda, arkamdan uzun boylu, beyaz bir adam belirerek bana: 'Ey Muhammed! Ona sakın dokunma!' diye sesleniyor.

Bundan sonra her bayram geldiğinde o ortadan kayboldu.”

Allah Resûlü (sas) gençlik çağına gelince de onun hizmetini yapmaya ve ona bir anne gibi davranmaya devam eden Ümmü Eymen, efendisinin evlendiği zamana kadar bu şekilde hizmetine devam etti. Allah Resûlü (sas) Hz. Hatice ile evlenince, onunla birlikte Hatice annemizin evine yerleşti. Efendisi ona çok vefalı davrandı. Evlendikten bir süre sonra kendisine yıllarca hizmet eden, emek veren Ümmü Eymen'i kölelikten azat etti. Allah Resûlü (sas) kendisini azat ettikten sonra da bir süre Hatice annemizin evinde kalan annemiz, hürriyetine kavuşmasına rağmen efendisine hizmet etmeye devam etti.

Ayrılıklar ve Vuslatlar

Ubeyd b. Zeyd adında Medineli biri bir vesile ile Mekke'ye gelmişti. Kader ağlarını örerek Ümmü Eymen annemizin hayatını bir süredir Mekke'de kalan Ubeyd b. Zeyd ile kesiştirdi. Ümmü Eymen'i beğenen Ubeyd b. Zeyd onunla evlenmek istiyordu. Ubeyd ona evlenme teklifi yapınca Ümmü Eymen, durumu Allah Resûlü (sas) ile konuştu. Allah Resûlü (sas) de uygun görünce, Ubeyd'e “evet” dedi.

Allah Resûlü (sas) ve Hz. Hatice, Ümmü Eymen annemizin bütün ihtiyaçlarını karşılayarak onu Ubeyd ile evlendirdiler.

Bundan sonra annemizin hayatı tamamen değişti. Eşi, onu alıp Medine'ye götürmek istiyordu. Allah Resûlü'nden (sas) ayrılacak olmak ona çok ağır geliyor, onun hasretine dayanamayacağına inanıyordu. Ancak, gözyaşları sel olsa da efendisinden ayrılıp eşi ile Medine'ye hicret etti.

Bir yıl sonra bir oğlu oldu. Çocuklarına çok bereketli anlamına gelen Eymen adını verdiler. Yıllar hızla akıp gidiyor, Eymen büyüyordu. Ümmü Eymen annemiz oğlu ve eşi ile çok mutluydu. Tek üzüntüsü, efendisine olan özlemiydi. Ancak bu mutluluk çok uzun sürmedi. Bir süre sonra eşi vefat etti. Her geçen gün Allah Resûlü'ne (sas) olan özlemi artan annemiz, eşi vefat edince Medine'de daha fazla kalmadı. Oğlunu da yanına alarak Mekke'ye geri döndü.

Mekke'ye gelince doğruca Allah Resûlü'ne (sas) giderek eşinin vefat ettiğini, bunun için geri döndüğünü söyledi. Allah Resûlü (sas), annemizi teselli ederek yeniden yanına aldı.

Ümmü Eymen annemiz Mekke'ye geldikten bir süre sonra Allah Resûlü'ne (sas) vahiy gelmeye başladı. Allah Resûlü (sas) insanları İslâm'a davet etmeye başlayınca Ümmü Eymen, kendisinde küçüklüğünden beri pek çok harikulade haller gördüğü için hiç tereddüt etmeden Müslüman oldu.

Müslüman olmakla hayatında yepyeni bir sayfa açılan Ümmü Eymen'in özel hayatında da yeni bir sayfa açılacak gibiydi. Zira Allah Resûlü (sas) onun dul kalmasından dolayı çok üzülüyordu. Bundan dolayı bir gün etrafındaki sahâbîlerine *"Kim cennet hanımlarından biri ile evlenmekten hoşlanırsa, Ümmü Eymen ile evlensin!"* buyurdu. Bunun üzerine sahâbîler, Ümmü Eymen'le evlenmek için harekete geçti. Ancak Zeyd b. Hârise, diğerlerinden önce davranmıştı. O sırada Zeyd b. Hârise 38 yaşlarında idi. Ümmü Eymen ise ondan en az 15-20 yaş büyüktü. O bu yaş farkına aldırmadan, hem canından çok sevdiği Efendimizin isteğini yerine getirdi hem de cennetle müjdelenen bir hanımla evlenmiş oldu.

Ümmü Eymen'in, bu evlilikten de bir oğlu oldu. Üsâme ismini verdikleri çocuklarının doğumu yalnızca onları değil, Allah Resûlü'nü (sas) de çok sevindirdi. Allah Resûlü (sas), Üsâme'yi her zaman

kendi torunu gibi sevdi. Onun doğumundan sonra annesine Ümmü Ziba (Ceylan annesi) lakabı verildi.

Ümmü Eymen, çocukları ile birlikte Habeşistan'a hicret eden ikinci grubun içindeydi. Meşakkatli bir yolculuğun ardından ulaştıkları Habeşistan'da uzun müddet kaldı. Orada her şey çok güzel olsa da Allah Resûlü (sas) ve Müslümanların başına gelenler aklına geldikçe kahroluyordu. Ama sabretmekten başka çare yoktu.

Bununla beraber bir süre sonra bazı sahâbîlerin, Allah Resûlü (sas) ve Müslümanları Mekke'de müşriklerle baş başa bırakıp burada rahat bir yaşam sürmeye gönülleri razı olmadı. Bu yüzden daha fazla Habeşistan'da duramayıp Mekke'ye geri döndüler. Ümmü Eymen annemiz de bu sahâbîler arasında yer aldı.

Mekke'ye döndükten sonra bu defa Medine'ye hicret başladı. Müslümanların hemen hepsi hicret ettikten sonra Allah Resûlü (sas) de Medine'ye hicret etti. Ama efendimizin kızları ve hanımı Mekke'de kalmıştı. 8-10 aylık bir ayrılıktan sonra Ümmü Eymen, çocukları ve Peygamberimizin ailesiyle birlikte Medine'ye hicret etti.

Medine Hayatı

Mekke döneminde olduğu gibi Medine döneminde de ömrünü Allah Resûlü (sas) ve yakınlarına hizmetle geçiren Ümmü Eymen, kelimenin tam anlamıyla kendini Allah ve Resûlü ile onların sevdiklerine adanmıştı.

Efendimizin ve ailesinin acı ve tatlı bütün önemli işlerine hep cân-u gönülden koştu. Ailenin içinde olan hatta ailenin bir bireyi gibi olan Ümmü Eymen, ailenin düğün, cenaze ve benzeri tüm işlerinde faal olarak görev aldı, işleri organize etti.

Allah Resûlü'nün (sas) eşleri ile de iç içe olan Ümmü Eymen, Âişe annemize iftira atıldığında, olay karşısındaki duruşuyla onları ne kadar sevdiğini gösterdiği gibi bize nasıl bir kişiliğe sahip olduğunu da gösterdi.

Âişe annemize iftira atıldığında Allah Resûlü (sas) güvendiği kişilere tek tek görüşlerini sordu. Bunlardan biri de Ümmü Eymen annemizdi. Allah Resûlü (sas) onun yanına giderek Ümmü Eymen'e: "Âişe'yi nasıl bir hanım olarak bilirsin?" diye sorunca, "Haşa! Ne kulaklarım onunla ilgili kötü bir söz duydu ne de gözlerim onunla ilgili

kötü bir şey gördü. Ben onunla ilgili yalnızca güzel şeyler bilir, hakkında güzel şeyler düşünürüm.” dedi.

Ümmü Eymen, Medine’ye hicret ettiğinde 65 yaşlarında olmasına rağmen cihat meydanlarına koşmakta bir an bile tereddüt etmedi.

Uhud’da

Uhud’da savaşın Müslümanların aleyhine doğru seyretmesi ve bozgun havası oluşması sebebiyle kaçarak Medine’ye kadar gelenleri gören Ümmü Eymen, yerden toprak alarak onların yüzüne serpti. “Kılıcınızı bize verin! Siz evinize gidip kadınlar gibi yün eğirin!” diyerek kendi gibi kahraman annelerimizle birlikte Uhud’a koştu. Yaralıları tedavi etti, onlara su taşıdı.

Savaş meydanında mücahitlere yardım için oradan oraya koştuğu bir sırada, müşrikler Müslümanları ok yağmuruna tutmuştu. Okların etrafında uçuşmasına aldırmayan annemiz “Su, su!” diye inleyen sahâbe efendilerimize su taşıyordu. İşte tam o esnasında, Hibbân b. Araka adındaki bir müşrikin attığı ok, annemizin eteğine isabet ederek eteğinin açılmasına neden oldu. Bunu gören Hibbân, kahkahalar atarak gülmeye başladı.

Olanlara şahit olan Allah Resûlü (sas) çok üzüldü. Sa’d b. Ebî Vakkas’a bir ok uzatarak: “At!” buyurdu. Sa’d b. Ebî Vakkâs, Allah Resûlü’nün (sas) verdiği oku atınca, ok Hibbân’ın boğazına saplandı ve Hibban boylu boyunca yere serildi. Elbisesi açılarak avret mahalli görüldü. Allah Resûlü (sas) Sa’d b. Ebî Vakkas’a: “Allah dualarını kabul etsin. Atışlarını hedefine ulaştırırsın.” diyerek dua buyurdu.

Hayber’de

Hayber Savaşı’na yirmi sahâbî annemiz katıldığı halde Ümmü Eymen şiddetli hastalığından dolayı katılamadı. Ancak bazıları annemizi korkaklıkla suçladılar. Bu sözler Allah Resûlü’nün (sas) şairi Hassan b. Sâbit’in kulağına gelince, annemizi savunmak için:

*“Ne zamandan beri
O’nun annem dediği Ümmü Eymen’e,
Hayber süvarilerinin arasına katılmadığı için
Korktu, diyorsunuz.*

*Ümmü Eymen korkmadı.
Fakat bir engelden dolayı gelmedi.”*

şeklinde, devam eden bir şiir söyledi.

Annemizin hakkında konuşan münafıklar acele etmişlerdi. Zira o iyileşir iyileşmez hemen Hayber’e koşup Allah Resûlü (sas) ile birlikte düşmana karşı savaştı.

Huneyn’de

Mute Savaşı’nda eşi Zeyd b. Hârise’yi kaybeden Ümmü Eymen, Mekke’nin Fethi’ne katıldıktan sonra iki oğlu Üsâme ve Eymen’i de yanına alarak Huneyn Savaşı’na gelmişti.

Savaş başladıktan bir süre sonra düşman top yekun Müslümanlara saldırınca Müslümanlar bir anda dağıldılar. Allah Resûlü’nün (sas) çevresinde yalnızca seksen kişilik bir grup kaldı. Allah Resûlü (sas) Müslümanlara seslenerek onları toparlamaya çalışıyordu. O sırada Ümmü Eymen annemiz Allah Resûlü’nün (sas) hemen yanı başında oğullarını Allah Resûlü’ne (sas) yardım etmeye teşvik ediyordu.

Oğulları Allah Resûlü’nün (sas) yanına koşarak düşmanın ona yaklaşmaması için canlarını Resul’e feda ettiler. İkisi de kahramanca savaştı. Eymen bu savaşta şehit oldu. Ümmü Eymen annemiz, oğlunun şehadet haberini duyunca büyük bir metanet gösterdi. Gözlerinden yaşlar aksa da diğer yandan onun şehit olarak Rabbinin huzuruna varmasının mutluluğunu yaşıyordu.

Allah Resûlü (sas) ile Hatıraları

Âişe annemiz anlatıyor:

“Bir gün Allah Resûlü (sas) Ümmü Eymen’in de bulunduğu bir mekânda su içti. Onun su içtiğini gören Ümmü Eymen:

- Yâ Rasûlullah! Bana da su ver, dedi. Ben şaşırarak:
- Bunu Allah Resûlü’ne (sas) nasıl söylersin, diye hayretle sorunca

o:

- Ben ona çok fazla hizmet ettim, dedi.

Aramızdaki konuşmaları dinleyen Allah Resûlü (sas):

- O doğru söylüyor, buyurarak Ümmü Eymen’e iltifat etti.”

Enes b. Mâlik anlatıyor:

“Allah Resûlü (sas), zaman zaman Ümmü Eymen’i ziyarete giderdi. Bazen ben de onunla birlikte olurdum. Her zaman Allah Resûlü’ne

(sas) yiyecek içecek ikram ederdi. Allah Resûlü (sas) oruç olduğunda ya da bir şey yemek istemediğinde Ümmü Eymen heyecanlanır, onu yemesi için zorlardı. Hatta bir keresinde içecek ikram ettiğinde almayınca ısrar etti, kızarak sesini yükseltti. Allah Resûlü (sas) ona bir şey söylemeyip sadece tebessüm etti. Allah Resûlü (sas) ona bu tür hareketlerinden dolayı bir şey demez, hatta onun bu halinden hoşlanır, yaptıklarından dolayı ona tebessüm ederdi.

Enes b. Mâlik'ten rivayet edilir:

“Muhacirler Mekke'den Medine'ye gelince, hiçbirinin elinde bir şey yoktu. Mallarını Mekke'de bırakıp hicret etmişlerdi. Medineliler ise daha çok hurma yetiştiriyorlardı. Muhacirlere yardımcı olan ve onların her işine koşan Medineliler, her yıl hurma mahsulleri ve mallarının yarısını onlara verirdi. Ümmü Enes, Allah Resûlü'ne (sas) hurma verince Allah Resûlü (sas) onları Ümmü Eymen'e verirdi.

Hayber fethedilince, Müslümanlar oradan pek çok ganimetler elde ettiler. Hayber'den döndükten sonra Allah Resûlü (sas) ve Muhacirler, o sene Medinelilerin kendilerine bağışladıkları mahsulü iade ettiler. Allah Resûlü (sas) de annemin kendisine hediye ettiği hurmaları, Ümmü Eymen'e vermeden anneme iade etti. Ümmü Eymen'e ise kendi hurmalarından verdi.”

Allah Resûlü (sas) ona iltifat eder, zaman zaman onunla şakalaşırdı. Muhammed b. Kays anlatıyor:

“Ümmü Eymen'in bir bineğe ihtiyacı vardı. Allah Resûlü'ne (sas) giderek ona:

– Beni bir deveye bindir, dedi. Allah Resûlü (sas):

– Seni ancak bir deve yavrusuna bindirebilirim, buyurdu.

Ümmü Eymen, Allah Resûlü'nün (sas) şaka yaptığını anlamadı.

– Yâ Rasûlullah! O beni taşıyamaz. Ben öyle bir şey istemiyorum, dedi. Allah Resûlü (sas) tekrar:

– Ben seni deve yavrusundan başka bir şeye bindiremem, diye şaka yaptı.”

Allah Resûlü (sas) şaka yaptığında bile doğru söylerdi. Zira her deve, annesinin yavrusudur.

Bir gün Ümmü Eymen Allah Resûlü'ne (sas) gelerek:

– Eşim senin için dua ediyor, dedi. Allah Resûlü (sas):

– O kim? Şu gözünde beyaz olan mı? diye sordu. Ümmü Eymen şaşkınlıkla:

– Hangisinde yâ Rasûlullah? Onun gözlerinde beyazlık yok ki! dedi. Allah Resûlü (sas) tekrar:

– Evet, onun gözünde beyaz var, buyurdu. Ümmü Eymen iyice şaşırdı ve:

– Hayır, vallahi yok, dedi. Allah Resûlü (sas):

– Herkesin gözünde beyaz yok mudur, buyurarak şaka yaptığını işaret edince rahatladı.

Ümmü Eymen annemiz biraz kekeme idi. Konuşurken zaman zaman dili sürçerdi. Özellikle selam verirken sıkıntı çeker, selamün aleyküm (selam üzerinize olsun) diyecekken “selamün laaleyküm” (selam üzerinize olmasın) derdi. Dili sürçüp bu şekilde selam verdiği için de üzülmüştü. Allah Resûlü (sas) ona, bundan sonra selam vereceği zaman “es-selam” şeklinde selam vermesini söyleyerek onu rahatlatmıştı.

Allah Resûlü’nün (sas) vefatı üzerine yüreğine çöken dayanılmaz acı ona şu mısraları söyletmişti:

“Ey cömert gözlerim! Gözyaşı dökmen şifadır.

Gözyaşlarını artır,

Dün Resul’ü kaybettik.

O öldü, dediklerinde,

Bu, en büyük musibetti.

Dünyanın kaybettiği en hayırlı zata ağlayın!

Zira o, kendisine vahyin tahsis edildiği kişiydi.

Akıtılan bunca gözyaşı senin için,

Allah sana en güzel şekilde ihsan etsin diye.

Gelişini bildiğim kişisin,

Rahmetle gelen bir ziya idin;

Sonra nura dönüşen,

Karanlıkları aydınlatan ışık olan.”

Allah Resûlü’nün (sas) vefatından sonra, Ümmü Eymen annemizin gözyaşları bir türlü dinmedi. Bir gün Hz. Ebû Bekir, Hz. Ömer’e:

– Haydi Allah Resûlü (sas) gibi biz de gidip Ümmü Eymen’i ziyaret edelim, dedi. Hz. Ömer:

– Olur, deyince birlikte Ümmü Eymen annemizin evine gittiler.

Ümmü Eymen onları görünce kendini tutamayıp yine ağlamaya başladı. Efendilerimiz ona:

- Niçin ağlıyorsun, diye sordular. Ümmü Eymen:
- Ben Allah Resûlü'nün (sas) vefatına, dünyadan ayrıldığı için ağlamıyorum. Ben de biliyorum ki gittiği yer, Allah katında olanlar, elbette bu dünyadan çok daha iyi bir yer. Benim ağlama nedenim onun aramızdan ayrılması ile birlikte sabah akşam gelen vahyin kesilmesidir, dedi.

Ümmü Eymen annemizin yüreğinin derinlerinden gelen bu sözler Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ömer'i çok etkiledi. Onlar da annemizle birlikte hasret gözyaşları döktüler.

FÂTİMA BİNT ESED

Hız. Ali'nin Annesi

Soyu	Fâtıma bint Esed b. Hâşim b. Abdımenaf el-Kureşsiye el-Haşimiye
Annesi	Fâtıma bint Kays
Eşi	Ebû Talib
Çocukları	Hız. Ali, Câfer, Talib, 'Akıl, Ümmü Hânî, Cemane ve Rayte
Vefatı	4/627
Hız. Peygamberin (sas) müjdesi	"Cebrâil (a.s) bana onun cennet ehlinden olduğunu haber verdi."

Peygamber Yetiştiren Hanım

Allah Resûlü'ne (sas) ve İslâm davetine eşsiz destek veren ve bu uğurda canını ortaya koymakta tereddüt etmeyen Fâtıma bint Esed, Ebû Talib'in hanımı ve Hız. Ali'nin annesidir. Soyı, dedesi Hâşim'de Allah Resûlü (sas) ile birleşir. Allah Resûlü'nün (sas) kendisine "Anne" dediği Fâtıma b. Esed, O'nu büyütmeye şerefine mazhar olmuştur.

O, Allah Resûlü'nün (sas) dedesi Hâşim'in oğlu Esed ile Hız. Hatice'nin dedesinin amca kızı Fâtıma bint Kays'ın evliliğinden dünyaya geldi. Büyüyüp genç kız olunca amcasının oğlu Ebû Talib ile evlendi. Bu evlilikten sırası ile Talib, Ukayl, Câfer, Ali adında dört erkek; Ümmü Hânî, Cemâne ve Rayte adında üç kız çocukları oldu. Erkek çocukları onar yaş ara ile doğdular.

İkisi de Kureş'in en önemli ailesi olan Haşimoğullarının en saygın kişileri idi. Mekke reisi olan Abdülmuttalib onlara çok değer verir, oğlu Ebû Talib'e ve gelinine son derece güvenirdi.

Zor bir coğrafyada büyük bir hayat mücadelesi vererek yaşıyorlardı. Bölge halkı genelde ticaretle uğraşır, uzak beldelere giderek alışveriş yaparlardı. Ancak çoğu zaman çöl onları yutar ya da bedenlerini yorarak genç yaşta öldürürdü. Dedeleri Hâşim,

evlendikten bir süre sonra genç yaşta böyle bir yolculuk sırasında ölmüştü. Şimdi de en sevdikleri kardeşleri Abdullah, hayatının baharında gittiği Şam yolculuğundan geri dönememişti. O henüz yeni evliydi ve eşi, kâinatın efendisine hamileydi.

Abdullah'ın ölümü aileyi çok üzdü. Oğlu dünyaya gelince herkes, özellikle de dedesi Abdülmuttalib ona büyük bir ilgi ve sevgi gösterdi. Ancak Allah, kâinatın efendisini eşsiz bir terbiyeden geçiriyordu. Altı yaşında annesini, sekiz yaşında dedesini kaybetti.

Torununu çok seven, onun üzerine titreyen dede, ölmekten çok torununu düşünüyordu. Ama endişe etmiyordu. Çünkü onu gönül rahatlığı ile bırakacağı bir oğlu ve gelini vardı. Onlara çok güvenen Abdülmuttalib, o sırada sekiz yaşında olan Allah Resûlü'nü (sas), maddi durumları iyi olmasa da Ebû Talib'e emanet etti. Çünkü o ve gelini Fâtıma son derece merhametli ve şefkatlilerdi.

Dadısı Ümmü Eymen ile birlikte Ebû Talib'in evine yerleşen Allah Resûlü'ne (sas), Fâtıma b. Esed 17 sene boyunca bakıp evleninceye kadar büyük bir zevkle hizmet etti. Evine teşrif eden yetim çocuğa hep bir anne şefkati ile yaklaştı. Onu bir an bile kendi çocuklarından ayrı tutmadı.

Ebû Talib, yeğenini çocuklarından çok sever, gittiği yerlere beraberinde götürür, yanından ayırmazdı. Hep gözünün önünde olsun isterdi.

Ebû Talib fakir biriydi ve ailesi kalabalıktı, yiyecekleri ise kısıtlıydı. Allah Resûlü (sas) diğer çocuklarla birlikte aynı sofrada yemek yediğinde onlardan yavaş yediği için çoğu zaman doymazdı. Bu durum, onu dikkatle gözleyen Ebû Talib'in gözünden kaçmaz, yeğeninin karnını iyice doyurması için her zaman büyük bir özen gösterirdi. Sofra hazırlandığında çocuklarına "Oğlum Muhammed (sas) gelinceye kadar kimse sofraya oturmasın." der, çocuklarını bekletirdi. Allah Resûlü (sas) gelip sofraya oturduktan sonra onlar da gelirdi. Allah Resûlü (sas) sofrada olmadığı zaman hiçbiri doymazdı. Bunun için Ebû Talib ona sık sık: "Sen mübarek bir çocuksun." derdi.

Fâtıma, eşinin yeğenine gösterdiği olağanüstü ilgi ve alakaya kızmak bir yana memnun olur hatta ona aynı fedakârlıkla destek olurdu. Yaşam şartları ağır bir ailede, çok çocuğu olduğu için onların hepsi ile yeterince ilgilenemiyordu. Ama bütün bunlara rağmen Ümmü Eymen annemizin de yardımı ile Allah Resûlü'nü (sas) ihmal

etmiyordu. Sabahları kendi çocuklarının gözleri çapaklı, üstleri başları dağınıkken, Can Muhammed (sas) yıkanıp temizlenmiş ve koku sürülmüş olurdu.

Fâtıma bint Esed vefat ettiğinde Allah Resûlü'nün (sas) onun hakkında söyledikleri, onun Efendimize ne kadar şefkat ve merhametle yaklaştığını açıkça gösterir. Efendimiz onun ardından şöyle diyordu:

“Sen benim annemden sonraki annemdin. Karnımı doyurur, giydirir, bana bakar, güzel yiyecek olduğunda kendin yemez bana yedirirdin...”

Aradan yıllar geçti. Allah Resûlü (sas) evlenip çocukları oldu. Bu geçen zaman içinde büyüdüğü aileyi hiçbir zaman unutmadı. Onlarla irtibatını kesmedi. Onlar da Allah Resûlü'nde (sas) gördükleri yüksek ahlak, bereket ve olağanüstü halleri unutmadılar. Bunu her vesile ile gösterdiler.

Hız. Ali doğduğunda Ebû Talib Mekke'de yoktu. Bunun için Allah Resûlü (sas) onun doğumu ile yakından ilgilendi.

Fâtıma bint Esed anlatıyor:

“Son oğlum doğunca ismini Ali koyduk. Allah Resûlü (sas) Ali'yi görmeye gelerek, tükürüğünü onun ağzına sürdü. Hurmayı ağzında ezip Ali'nin ağzına koymak suretiyle tahnîk yaptı. Ali, ağzındaki hurma parçasını eme eme uyudu. Ertesi gün sütanneye verecektik. Ancak Ali hiç kimseyi emmedi. Zor durumda kalınca Muhammed'i çağırdık. O yine bir parça hurma ile tahnîk yaptı. Ali onu emerek uyudu. Bu durum bir süre böylece devam etti.”

Bir ara kıtlık olunca, Allah Resûlü (sas) onların geçimlerini temin etmekte zorlandığını gördü. Amcasından, oğullarından birini yanına vermesini istedi. Ebû Talib, Hız. Ali'yi Allah Resûlü'ne (sas) verdi. Fâtıma bint Esed, Efendimizi yakından tanıdığı için o sırada henüz küçük bir çocuk olan Hız. Ali'yi onlara emanet etmekte en ufak bir sakınca görmedi.

İslâm'a Giriş

Allah Resûlü (sas) insanları İslâm'a davet etmeye başladığında, onu çok yakından tanıyan ve ona güvenen Fâtıma bint Esed, hemen Müslüman olmadı. Eşi Ebû Talib Müslüman olmadığı için bir süre tereddüt etti. Allah Resûlü (sas) onun Müslüman olmasını çok istiyor,

zaman zaman amcasının evine gidiyor, kendisini büyüten “annem” dediği bu hanıma İslâm’ı anlatarak onu İslâm’a davet ediyordu. Onun, anlatılanların doğruluğundan hiçbir şüphesi yoktu. Ancak eşine karşı olan büyük sevgi ve saygısı, onun hakikate teslim olmasına engel oluyor: “Ben senin doğruya ve hayra davet ettiğini biliyorum. Ancak amcanın yanında olmak istiyor, onun dininden başka dinde iken ölmek istemiyorum.” diyordu. Allah Resûlü (sas) bu sözlerle üzülen, onun önündeki perdeleri kaldırmak istiyor: “Ey anneciğim, senin cehennem ateşinde yanmana dayanamam!” diyerek onu Müslüman olmaya teşvik ediyordu.

Henüz on yaşlarında küçük bir çocuk olan Hz. Ali’nin ardından ondan on yaş büyük oğlu Hz. Câfer’in Müslüman olması annelerini harekete geçirmeye yetti. Ve Allah Resûlü’nün (sas) yanına giderek Müslüman oldu.

Müslüman olduktan sonra kendini İslâm’a adayan annemiz, eşinin yanında müşriklerin baskılarına karşı dimdik ayakta durdu. Müşrikler sık sık evine gelir, eşi Ebû Tâlib ile konuşarak onu Allah Resûlü’ne (sas) destek olmaktan vazgeçirmeye çalışırlar, ona büyük baskı yaparlardı. Olanları kaygı ile izleyen Fâtıma bint Esed onlar gittikten sonra eşini teselli ederek ona destek olurdu.

Müşrikler Müslümanları ve ailesini abluka altına aldığı anda, diğer Müslümanlar gibi o da yılgınlık göstermeyip bütün sıkıntılara göğüs gerdi.

O sıralar Ebû Talib, Akîl ve Talib dışında bütün aile Müslüman olarak İslâm davası uğrunda mücadele ediyorlardı. Akîl ile Talib daha sonra istemeyerek Bedir Savaşı’na katılıp Müslümanlara karşı savaştılar. Akîl bu savaşta esir düştü. Fakir olduğu için fidyesini amcası Hz. Abbâs ödeyerek onu kurtardı. Uzun bir süre Mekke’de kalan Akîl, Mekke’nin fethinden bir süre önce Medine’ye gelerek Müslüman oldu. Tâlip’ten ise, Bedir Savaşı’ndan sonra bir daha haber alınamadı.

Müslümanlar Medine’ye hicret etmeye başlayınca o da bir grup Müslüman ile birlikte hicret etti. Bir süre Medinelilerden birinde misafir kaldıktan sonra Hz. Ali, Mescid-i Nebvî’nin biraz uzağında bir ev yaptıınca oraya taşındı.

Hicretin dördüncü yılına gelindiğinde Fâtıma bint Esed annemizin yorgun bedeni ölüme yenik düştü.

Câbir b. Abdullah anlatıyor:

Bir gün Allah Resûlü (sas) ile otururken yanımıza biri gelerek: “Yâ Rasûlullah! Ali, Câfer ve Akîl’in anneleri öldü.” dedi. Allah Resûlü (sas) yanındakilere dönerek: “Kalkın, anneme gidelim.” dedi.

Oradan kalkıp başımızda kuş varmış gibi sessizce cenaze evine gittik. Evin kapısına geldiğimizde Allah Resûlü (sas) gömleğini çıkararak: “Onu yıkadığınızda bunu kefeninin altına serin.” buyurdu.

Cenazenin yıkanacağı su hazırlanınca, suyun içerisine kendi elleri ile kâfur döktü. Sonra Üsâme b. Zeyd, Ebû Eyyûb el-Ensârî, Hz. Ömer ve siyahî bir köleyi çağırarak, Fâtıma bint Esed için kabir kazmalarını emretti. Bakî kabristanına giden sahâbîler, onun için kabir kazdılar. Lahit kısmına gelince, Allah Resûlü (sas) de kazmaya ve toprağını atmaya başladı.

Cenaze namazını Allah Resûlü (sas) kıldırdı. Cenazeyi kabre götürürken önce tabutun ön tarafından taşıdı. Sonra arkaya geçti. Kabre kadar yerini değiştirerek cenazeyi omuzladı.

Defin sırasında, önce Allah Resûlü (sas) kabre inerek bir süre kabre uzanıp yattı. Sonra kalkıp baş tarafında oturdu ve şu duayı okudu:

“Ey dirilten ve öldüren, ölmeyen, sürekli Hayy olan Allah’ım! Benim ve benden önceki peygamberlerin hakkı için annem Fâtıma bint Esed’i bağışla, delillerini ona telkin et, yerini genişlet, şüphesiz ki sen merhamet edenlerin en merhametlisisin.”

Allah Resûlü’nün (sas) yaptıklarını görenler: “Yâ Rasûlullah! Şimdi yaptıklarını daha önce yaptığını görmedik, bunun nedeni nedir?” diye sorunca, “Ona gömleğimi verdim ki cennet elbisesi giyinsin. Kabrine yattım ki kabir azabı azalsın.” buyurdu.

Kabre konulacağı zaman “Bismillah ve alâ ismilla” diyerek Hz. Abbâs ve Hz. Ebû Bekir ile birlikte cenazeyi kabre indirdi. Cenaze kabre konulduktan sonra: “Allah seni hayırla mükafatlandırsın ey anne! Hayırlı mürebbi! Sen ne güzel anne, ne güzel mürebbisin!” buyurdu.

Semhûdî der ki: Allah Resûlü (sas) yalnızca beş kişinin kabrine inmiştir: Oğlu Kasım, Hz. Hatice, Abdullah b. Zîbicadeyn, Ümmü Rûmân, Fâtıma bint Esed.

Cennetle Müjdelenmesi

Allah Resûlü (sas), Fâtıma bint Esed hakkında Hz. Ömer'e: "Ona dua et! Çünkü Cebrâil (a.s) bana onun cennet ehlinden olduğunu haber verdi. Yine bana Allah'ın yetmiş bin meleğine onun için namaz kılmasını emrettiğini bildirdi." buyurdu.

ÜMMÜ RÛMÂN BİNT ÂMİR

Hz. Âişe'nin Annesi

Soyu	Ümmü Rûmân bint Âmir b. Uveymir b. Abduşşems b. Attab el-Kinânî
Eşi	Hz. Ebû Bekir
Çocukları	Abdurrahman, Hz. Âişe ve Tufeyl
Vefatı	6/628
Hz. Peygamberin (sas) müjdesi	"Kim Huri'l-Ayn'a bakmaktan hoşlanırsa Ümmü Rûmân'a baksın."

Mekke Hayatı

Ezd kabilesinden olan Ümmü Rûmân'ın asıl ismi Zeyneb'tir. Gençlik çağına gelince Abdullah b. Hâris b. Sahbere ile evlendi. Ondan Tufeyl adında bir oğlu oldu. Mekke'yi çok seven Abdullah b. Hâris bir gün ailesini de yanına alarak Mekke'ye hicret etti. O günün adetlerine göre bir kişinin, doğup büyüdüğü topraklardan başka bir yere hicret ederek orada yaşayabilmesi için hicret ettiği yerin halkından birinin himayesi altına girmesi gerekiyordu.

Abdullah b. Hâris Mekke'ye hicret edince, daha önceden tanışık olduğu Hz. Ebû Bekir'in himayesine girdi. Mekke'de ailesi ile birlikte uzun yıllar mutlu bir şekilde yaşayan Abdullah, geride gözü yaşlı eşini ve oğlunu bırakarak vefat etti.

Ümmü Rûmân, çocuğuyla tek başına, yabancı bir memlekette sahipsiz ve yalnız kalmıştı. Onların bu durumuna Hz. Ebû Bekir'in gönlü razı olmadı. Ümmü Rûmân ile evlenerek, arkadaşının kendisine emanet bıraktığı ailesine sahip çıktı.

Hz. Ebû Bekir ile mutlu bir evliliği olan Ümmü Rûmân'ın bir süre sonra Abdurrahman isminde bir oğlu oldu. Bu, Hz. Ebû Bekir'in ilk çocuğuydu. Ümmü Rûmân ile Hz. Ebû Bekir'in ikinci çocukları yıllar sonra oldu. Bu çocuk, insanlığın en faziletli hanımlarından biri olan Hz. Âişe annemizdi.

Ümmü Rûmân, Hz. Ebû Bekir'in eski eşinden olan çocukları Abdullah ve Esmâ'yı hiçbir zaman kendi öz çocuklarından ayırmadı. Onların bakımı ve terbiyesi ile yakından ilgilendi.

Eşiyile çok uyumlu bir hayat süren Ümmü Rûmân, eşinden bir müddet sonra bütün çocukları ile birlikte Müslüman oldu. O sırada aileden yalnızca büyük oğlu Abdurrahman Müslüman olmadı. Genç bir delikanlı olan Abdurrahman tıpkı dedesi gibi Kureyşli müşriklerin etkisinde kaldı. Hudeybiye Anlaşması'nın yapıldığı yıl Müslüman oldu.

O, İslâm'a en fazla hizmet eden aileye hizmet eden, onlara büyük destek veren ancak kendini fazla öne çıkarmayan, son derece mütevazı, bir o kadar da kabiliyetli salih bir hanımdı. Hz. Ebû Bekir, İslâm adına yaptığı mücadeleler ve Allah Resûlü ile dostlukları nedeniyle zaman zaman babası tarafından tenkit edilse de eşi Ümmü Rûmân her zaman onun arkasındaydı.

Hz. Ebû Bekir Medine'ye hicret edeceği zaman Allah Resûlü (sas) ile Hirâ Mağarası'na gittiğinde yanına gidip gelen oğlu Abdullah'a: "Evde bulunan dirhemleri buraya getir." demişti. Abdullah onları götürdükten hemen sonra durumu fark eden Ebû Kuhâfe, gelini Ümmü Rûmân'a "Bildiğim kadarıyla Ebû Bekir'in bir miktar parası olacaktı, o paraları ne yaptı? Yoksa canını bu yolda feda ettiği gibi malını da mı feda etti?" diye sordu. Ümmü Rûmân eşini savunarak, kızı Esmâ'nın yardımı ile Ebû Kuhâfe'yi ikna edip evine gönderdi.

Hz. Ebû Bekir bazen Allah Resûlü (sas) ile birlikte şehirden uzaklaşır, kimi zaman müşriklerin baskısına maruz kalırdı. Ümmü Rûmân bunları mesele etmez, her zaman eşinin yanında olurdu. İslâm davetinin başlamasından hicrete kadar Allah Resûlü (sas) hemen hemen her gün Hz. Ebû Bekir'in evine gider, onunla uzun uzun görüşürdü. Bu gidiş gelişler ona Allah Resûlü'ne (sas) hizmet etme fırsatı verir, Allah Resûlü'ne (sas) olan sevgisini daha da artırırdı.

Hicreti ve Medine Hayatı

Hz. Ebû Bekir, Peygamberimizle beraber ailesinden evvel Medine'ye hicret etmişti. Belli bir zaman geçtikten sonra Abdullah b. Uraykıt'ı, ailesini getirmesi için Mekke'ye gönderdi. Bir mektup yazarak oğlu Abdullah'a vermesini istedi. Mektupta, ailesini alıp Allah

Resûlû'nün (sas) ailesi ile birlikte Medine'ye hicret etmesini emrediyordu.

Hiz. Âîşe anlatıyor:

“Babam, kardeşim Abdullah'a haber gönderince Abdullah beni, annemi ve kız kardeşimi develere bindirdi. Beyda mevkiine geldiğimizde devemiz koşmaya başladı. Ben, annemle birlikte devenin hörgücünde, tahtirevandaydım. Annem kendini unutup benim için büyük bir endişeye kapıldı, ‘Vah kızım!’ diye feryat etmeye başladı. Devenin yuları düştü, sağa sola giderek koşuyordu. Arkadakiler yetişip deveyi tutunca herhangi bir problem olmadan kurtulduk. Medine'ye gidince biz babamın evine, Allah Resûlû'nün (sas) ailesi de Mescid-i Nebvî'nin etrafına yapılan evlere indiler. Günlerce bekledik. Bir gün babam Allah Resûlû'ne (sas):

– Yâ Resûlallah! Ailenle evlenmene engel olan nedir, diye sordu. O:

– Yapmam gereken masraf, buyurdu. Babam Allah Resûlû'ne (sas) 12,5 ukıyye verdi. Allah Resûlû (sas) o parayı harcayarak düğün yaptı. Evlendikten sonra beni şimdi oturduğum eve getirdi.

Hizmet durmayıp Medine'de de devam etti. Ümmü Rûmân ve ailesi her fırsatta zamanlarını, maddi varlıklarını ve emeklerini İslâm'a adanarak hizmet yarışında en ön saflarda yer aldılar.

Abdurrahman b. Ebî Bekir anlatıyor:

“Allah Resûlû (sas) sahâbîlerini Suffe ashâbına yardımcı olmaya teşvik ederek: ‘Kimin evinde iki kişilik yiyecek varsa yanında üçüncü bir kişiyi götürsün. Yanında dört kişilik yemeği olan beşinciye götürsün.’ buyurdu. Babam Ebû Bekir üç kişiyi, Allah Resûlû (sas) on kişiyi yemeğe götürdü. Evde ben, babam, annem, eşim ve hizmetlimiz vardı. Babam Allah Resûlû (sas) ile gitti. Yatsı namazını kıldıktan sonra Allah Resûlû (sas) yatmak isteyinceye kadar orada durdu. Gece eve gelince annem ona şöyle dedi:

– Niçin geciktin? Senin için misafirlerini beklettim.

– Yemek yemediniz mi?

– Hayır, misafirler senin gelmeni beklemekte ısrar ettiler.

Babam, aç bekledikleri için misafirlerine sitem etti. Bize de onları aç beklettiğimizden dolayı kızdı. Hemen sofrayı hazırlatarak misafirlere: ‘Siz doymadan ben yemeyeceğim.’ dedi. Yemeğe başladık. Her lokmayı aldığımızda yemek daha da artıyordu. Herkes

yiyip doyduktan sonra yemek hala olduğu gibi duruyordu. Babam yemeği görünce anneme: ‘Ne yaptın!’ dedi. Annem: ‘Hiçbir Şey yapmadım. Gözümüz aydın, yemeğimiz üç misli artmış!’ dedi.”

Eşi ile çok iyi anlaşan mm Rûmân, eşinden çok Şey öğreniyor, onun ikazlarını önemseyerek hatalarından hemen dönüyordu. Ümmü Rûmân annemiz anlatıyor:

“Eb Bekir, bir gün namazda iken sağa sola meylettiğimi görünce beni uyardı. Bir an şaşırdım, neredeyse namazı bozacaktım. Namazdan sonra bana:

– Namazda sağa sola meyletme, çünkü Allah Resûlü (sas) ‘Namaz organlarının hareketsiz kalması namazdandır.’ buyurdu, dedi.”

ocuklarının aile işlerine karışmamaya zen gösteren mm Rûmân, her zaman yapıcı bir tavır içinde olurdu. Bir gün Hz. şe, Allah Resûlü’nün (sas) kızı Hz. Ftım ve torunları için et kestiğini gördü. Biraz kıskanarak Hz. Hatice’yle ilgili laf etti. Allah Resûlü (sas) kızıp bir süre şe annemizle konuşmadı. Durumdan haberdar olan mm Rûmân, Allah Resûlü’ne (sas) gelerek şe annemiz için:

– Y Rasûlullah! şe çok üzülüyor. Onu cezalandırma, affet, diye rica edince Allah Resûlü (sas) şöyle buyurdu:

– Onun ne söylediğini biliyor musun? O Hatice için şöyle şöyle dedi. Hatice, mmetin bütün hanımlarından daha faziletlidir. Tıpkı Hz. Meryem’in, zamanının bütün hanımlarından daha faziletli olduğu gibi.

Ümmü Rûmân’ın en büyük imtihanlarından biri ifk (iftira) hadisesinde oldu. Hz. şe’ye iftira atıldığını duyunca çok üzüldü. Ancak buna asla inanmadı. Bir ay süren bu zorlu imtihan sırasında hep kızının yanında olarak ona destek oldu. Hiçbir zaman metanetini kaybetmedi. Büyük bir sabır ve metanet ile kızının temize çıkmasını bekledi. Sinirleri alt üst eden bu uzun süreçte ne Allah Resûlü’ne (sas) ne de herhangi bir Müslüman’a karşı tavır alarak kimseye kırıcı söz söylemedi.

O sırada hasta olan kızına, hakkında söylenenleri duyup da üzülmesin diye hiçbir Şey söylemediği gibi onu bu sözleri duyabileceği ortamlardan uzak tuttu. Ancak bütün münafıkların seferber olduğu, peygambere ve ailesine psikolojik savaş açtığı bu ortamda olanları daha fazla saklamak mümkün değildi. şe annemiz, hakkında söylenenleri bir gün duyacaktı. Öyle de oldu.

Duyduğunda anne babasının şefkatine sığındı. Allah Resûlü (sas) bu konuyu onunla konuşup da annemizi babasının evine gönderdiğinde Âişe annemiz için kıyamet kopmuş gibiydi. O günleri annemiz şöyle anıyor:

“Allah Resûlü (sas) beni babamın evine gönderince, eve girdiğimde annem Ümmü Rûmân alt katta, babam ise üst katta Kur’ân okuyordu. Annem beni görünce:

– Niçin geldin kızım, diye sordu. Ben olanları anlatıp:
– Anneciğim insanlar ne konuşuyor? Benim başıma gelen kimsenin başına gelmemiştir, dedim. Beni şefkatle bağrına basarak:

– Kızım üzülme! Sabırlı, metin ol! Vallahi senin gibi eşi tarafından çok sevilen güzel bir kadın mutlaka kıskanılır. Hakkında dedikodu çıkarılır, diyerek beni teselli etti. Ben:

– Subhânallah, insanlar nasıl bu şekilde konuşabilir? Bunu daha önceden biliyor muydunuz, diye sordum. Annem:

– Evet, dedi. Ben:
– Allah Resûlü (sas) biliyor muydu? diye sordum. Annem:
– Evet, dedi.

Ben ağlayınca babam sesimi duyup aşağı indi. Anneme:

– Bunun neyi var? diye sordu. O:
– Başına gelenleri duymuş, onları anınca ağladı, dedi.”

Büyük sabırla göğüs gerdiği bu dayanılmaz iftira Ümmü Rûmân’ı çok yıpratmıştı. Kızının Allah tarafından ayetle aklanmasından hemen sonra, hicretin 6. yılında ruhunu Rabbine teslim etti.

Allah Resûlü (sas), karşılaştığı tüm zorluklardan büyük başarı ile geçen bu vefakar hanıma, son yolculuğunda da büyük bir iltifat ederek Hatice annemiz gibi onun da kabrine indi. Onun için: “Ey Allah’ım! Karşılaşacağı şeylerden dolayı Ümmü Rûmân’a korku tattırma!” buyurarak dua etti.

Yanında bulunanlara: “*Kim Huri’l-Ayn’a bakmaktan hoşlanırsa Ümmü Rûmân’a baksın.*” buyurarak onu cennetle müjdeledi.

ESMÂ BİNT EBÎ BEKİR

Hz. Ebû Bekir'in Kızı

Soyu	Hz. Ebû Bekir'in Kızı, Hz. Âişe'nin Kız Kardeşi
Annesi	Kuteyle bint Abduluzzâ
Eşi	Zübeyir b. Avvâm
Çocukları	Abdullah, Urve, Münzir, Âsım, Muhâcir, Hatîcetü'l-Kübrâ, Ümmü Hasan ve Âişe
Vefatı	14 Cemâziyelewel 73/692
Hz. Peygamberin (sas) müjdesi	"Kuşağının iki parçası yerine sana cennette iki kuşak verilecektir."

İslâm'a Girişi ve Mücadelesi

Esmâ bint Ebî Bekir, hicretten 17 yıl önce Mekke'de dünyaya geldi. Çok zeki ve akıllı bir kız olan Esmâ annemiz, babası Hz. Ebû Bekir'in gözetiminde çok iyi bir şekilde yetişti. Eğitim sürecini 100 yaşına kadar aralıksız sürdüren annemize hayranlığını gizleyemeyen İbn Esir, onu şu sözlerle anlatır:

"Esmâ bint Ebî Bekir, yüz yaşında bile önemli konularda istişare edilen, güçlü bir zekâyâ, sağlam bir imana ve büyük felaketlere göğüs geren eşsiz bir sabra sahip bir hanımdı."

Hz. Ebû Bekir, birkaç yıl evli kaldıktan sonra Esmâ annemizin annesi Kuteyle'den ayrılmıştı. Esmâ annemiz babasının yanında kalmış, ona Hz. Âişe'nin annesi Ümmü Rûmân annelik etmişti. Saliha bir hanım olan Ümmü Rûmân ile Esmâ annemiz çok iyi anlaşıyorlardı. Öz annesinden ayrı olduğu için zaman zaman bir burukluk hissetse de Ümmü Rûmân annesinin şefkatli tutumu üzüntüsünü hafifletiyordu.

Allah Resûlü (sas) insanları İslâm'a davet etmeye başladığında henüz sekiz yaşında olan Esmâ bint Ebî Bekir, babasının vesilesiyle on yedinci kişi olarak Müslüman oldu.

Allah Resûlü (sas) İslâm davetine başladığında en büyük desteği üç kişiden görmüştü. Bunlar amcası Ebû Talib, eşi Hz. Hatice ve

yakın arkadaşı Hz. Ebû Bekir'di. Sürekli Hz. Ebû Bekir ile birlikte olan Efendimiz, İslâm davet stratejisini onunla beraber yapıyor ve hayata geçiriyordu.

Davet atmosferi içinde büyüyen Esmâ annemiz, evlerine her gelişinde Efendimizden yeni bir şeyler öğreniyor, kendini geliştirerek her gün kemâle doğru bir adım daha atıyordu. Allah Resûlü'nün (sas) hicreti sırasında ailenin yaptığı hizmet ve gösterdiği fedakarlıklar, onların İslâm davetini ne kadar içlerine sindirdiğini göstermiştir. Esmâ annemiz anlatıyor:

“Babam, Medine'ye hicret etmek üzere sefer için hazırlıklara başlayınca, Allah Resûlü (sas) ve onun için yol azığı yapıp bir heybeye koydum. Ayrıca bir su tulumuna da içecek hazırladım. Ancak bunların ağızlarını bağlamak için kuşağımdan başka bir şey bulamıyordum. Hz. Ebû Bekir'e:

– Bunları bağlamak için kuşağımdan başka bir şey bulamıyorum, dedim. O:

– Kuşağını ikiye böl biri ile heybenin, diğeri ile su tulumunun ağzını bağla, dedi.

Babamın dediği şekilde yaptım. Bundan dolayı Zî-Nitakeyn diye anıldım.”

Esmâ annemize bu lakabı veren Allah Resûlü (sas) ona: “Allah sana, bu kuşak yerine cennette iki kuşak verecektir.” buyurarak ona yaşadığı sürece hiç unutamayacağı bir müjde verdi.

Allah Resûlü (sas), Hz Ebû Bekir ile birlikte hicret ederken onların saklanması için üç kişi yardım etti: Hz. Ebû Bekir'in oğlu Abdullah, kızı Esmâ ve azat ettiği kölesi Âmir b. Führeyre.

Onlar Sevr Mağarası'na gizlendiğinde Abdullah b. Ebû Bekir, gündüzleri Mekkelilerin arasında durarak bilgi toplar, gece olunca mağaraya gelerek bu bilgileri Allah Resûlü (sas) ile paylaşır, güneş doğmadan önce geri dönüp gizlice evine giderdi. Sabah erkenden müşriklerin yanına gider, onlarla birlikte vakit geçirirdi. Onu sürekli yanlarında gören Mekkeliler, hiçbir zaman ondan şüphelenmediler.

Esmâ'nın görevi, yiyecek-içecek götürmektir. Akıllı ve bir o kadar da cesur olan Esmâ, gece olunca hazırladığı yemeği onlara götürür, oyalanmadan aynı gece eve geri dönerdi.

Âmir b. Führeyre'in görevi ise Abdullah ve Esmâ'nın izlerini silmektir. Gündüz diğer çobanlarla birlikte davarlarını otlatır, gece olup onlar

mağaradan ayrıldıktan sonra koyunları onların geçtiği yerden götürüp getirerek ayak izlerini yok ederdi. Bu vesile ile kutlu yolcular, koyunların sütünden de faydalanırlardı.

Bu endişe dolu saklanış tam üç gün sürdü. Bütün Kureyşliler onları ararken, üç maharetli genç, gizli ve tehlikeli görevlerini üç gün neredeyse hiç uyumadan ve hiçbir açık vermeden en güzel şekilde yerine getirdiler.

Hız. Ebû Bekir, saklandıkları mağaradan çıkıp Medine'ye yönelmeden önce oğlu Abdullah'a Mekke'de bulunan parasını getirmesini söyledi. Abdullah'ın getirdiği 6000 dirhemi hicret sırasında yanına alarak Medine'ye götürdü. O sırada Hız. Ebû Bekir'in babası henüz Müslüman değildi. Oğlunun mallarını İslâm için harcamasına çok kızılıyordu. Oğlunun hicret ettiğini öğrenince eve gelerek evdekilere: "Bu adam hem malını hem canını İslâm için feda ederek sizleri de mağdur etti." diye sızlanmaya başladı. Âmâ olan dedesini rahatlatmak isteyen Esmâ annemiz ona: "Hayır dedeciğim, o bize pek çok hayır bırakarak gitti." diye üstü kapalı olarak paraları götürmediğini ima etti. Hikâyenin devamını Esmâ annemiz şöyle anlatır:

"Hemen koşup bir miktar çakıl topladım ve evdeki bir çömleğin içine koydum. Üzerini bir bezle sardım. Dedemin yanına giderek elinden tuttum, onu doğruca çömleğin yanına götürdüm. Elini çömleğin üzerindeki beze dokundurarak: 'Bak, babam işte bunu bize bıraktı!' dedim. Dedem anlamamıştı. 'Eğer bunları size bıraktıysa bir problem yok, bu kadarı ne fazla ne eksik.' diyerek sakinleşip sorun çıkarmadı.

Aslında babam bize bir şey bırakmamıştı. Ancak yaşlı dedemin üzülmemesi ve sakinleşmesi için bu şekilde davrandım."

Hız. Ebû Bekir'in Allah Resûlü (sas) ile birlikte hicret ettiğini fark eden Ebû Cehil hemen bir grup Mekkelî ile birlikte Hız. Ebû Bekir'in kapısına dayandı. Kapıyı çalınca karşısına Esmâ çıktı. O sırada Esmâ 17 yaşlarında genç bir hanımdı. Ebû Cehil sert bir şekilde:

– Ebû Bekir nerede, diye bağırdı.

Esmâ, herkesin önünde titrediği zalimden korkmadan:

– Nerede olduklarını bilmiyorum, dedi.

Aldığı cevaptan hoşlanmayan Ebû Cehil, karşısındakinin genç bir hanım olduğuna aldırmadan var gücü ile Esmâ annemize şiddetli bir

tokat vurdu. Annemiz tokadın etkisi ile sendeledi, küpeleri kulağından çıkararak yere savruldu. Annemizin konuşmayacağını anlayan Ebû Cehil orada daha fazla durmayarak çekip gitti.

Esmâ b. Eb  Bekir, babasından bir müddet sonra ailesinin diğ  fertleriyle beraber Medine'ye hicret etti. Esmâ annemiz o günlere ait hatıralarını şöyle anlatmaktadır:

‐Hicret sırasında ben Zübeyr b. Avvâm ile evli, Abdullah b. Zübeyr'e hamileydim. Yola çıkıp, büyük sıkıntılarla Medine'ye vardık. ş hre girmeden önce bir süre Kuba'da kaldık, orada doğum yaptım.  ocuğ  hiçbir ş y yedirmeden bir beze sararak Allah Resûlü'ne (sas) götürüp kucağına koydum. Allah Resûlü (sas) kendisine bir hurma getirilmesini istedi. Hurma gelince onu ağızında iyice çiğnedi. Sonra  ocuğ n ağızına koyup hafifçe ovalayarak tahnik yaptı. Böylece oğlumun midesine ilk olarak Allah Resûlü'nün (sas) ona yedirdiğı hurma girdi. Bundan sonra beni tebrik etti, oğluma da dua etti.

O, Medine'ye hicretten sonra doğan ilk çocuktu. Müslümanlar Medine'ye hicret edince birileri: 'Yahudiler size sihir yaptı, bundan sonra hi birinizin  ocuğ  olmayacak.' diye bir söz yaymıştı. Böylece Müslümanlara manevi baskı yapıyor, onları  z yorlardı. Oğlumun doğumuyla bu baskıdan kurtulan Müslümanlar çok sevindiler. Allah Resûlü (sas) oğlumun adını, dedesi Eb  Bekir'in adı olan Abdullah koydu. Ben de künyesini dedesinin künyesi gibi Eb  Bekir koydum.

Eşi ve Ailesiyle

Esmâ b. Eb  Bekir, Mekke'de çok ş yden ayrılıp Medine'ye hicret etmiş olsa da Allah Resûlü (sas) ve sevdikleri ile birlikte inancını özgürce yaşamanın mutluluğ  içindeydi.

Evlerini, mallarını, mülklerini, çevrelerini, işlerini bırakıp geldikleri için zor ş artlar altında yaşıyorlardı. Ancak bütün bunlara rağmen onları mutlu edecek çok nedenleri vardı. Bu nedenlerin bilincinde olan annemiz, biraz yorulsa ve işlere yetişmeye zorlansa da eşi ve  ocuğ  ile İslâm'ın yaşandığı bir toplumda, sahâbe arasında olmaktan son derece memnundu.

Esmâ b. Eb  Bekir, Medine'deki yaşamlarıyla ilgili olarak ş nları anlatır:

“Zübeyr b. Avvâm ile evlendiğimde onun ne bir parça toprağı ne kendisine yardım edecek hizmetlileri vardı. Atından başka hiçbir şeyi yoktu. Ben atına alaf veriyor, onun bakımını ve seyisliğini yapıyordum. Olgunlaşan mahsulü öğütüyor, kırbasını dikeyor, hamur yapıp ekmek pişiriyordum. Ekmek pişirmeyi iyi bilmediğim için ensar hanımlarından olan bir komşum bana yardımcı oluyordu. Ensar hanımları sadakatli kişilerdi.

Allah Resûlü (sas) Medine'ye hicret ettikten sonra bize bir miktar arazi vermişti. Eşim gidip orada çalışırdı. Evden biraz uzak olan bu yere her gün tek başıma yiyecek, tohum ve gerekli şeyleri götürürdüm.

Yine bir gün eşimin yanına gidiyordum. O sırada Allah Resûlü (sas) de bir grup sahâbî ile beraber benim gittiğim yöne gidiyordu. Beni görünce yanına çağırdı ve beni terkisine almak için devesini yere çöktürdü. Erkeklerle birlikte gidecek olmaktan utandım. Sonra eşimin kıskançlığını hatırladım. Eşim çok kıskançtı. Allah Resûlü (sas) benim çok utandığımı ve deveye binmekte tereddüt ettiğimi görünce teklifinden vazgeçerek yoluna devam etti. Onlardan ayrıldıktan sonra eşimin yanına vardığımda ona:

– Yolda Allah Resûlü (sas) ve bir grup sahâbî ile karşılaştım. O sırada başımın üzerinde tohumlar vardı. Allah Resûlü (sas) devesini çöktürüp beni bindirmek istedi. Çok utandım ve senin kıskançlığını hatırladım, dedim.

Eşim:

– Vallahi bana tohumları taşıman, Allah Resûlü'nün (sas) devesine binmenden daha ağır geldi, dedi.

Daha sonra konudan haberdar olan Hz. Ebû Bekir bana yardımcı olması için bir hizmetli gönderdi. Hizmetli atın bakım ve tımarını üstlenerek beni rahatlattı.”

Zübeyr b. Avvâm, kıskançlığı yüzünden zaman zaman annemize sert davranıyordu. Yine bir gün sert davranınca Esmâ annemiz, konuyu babasına anlattı. Hz. Ebû Bekir ona: “Ey kızım sabret! Bir hanım, salih biri ile evlendiğinde eğer eşinin dışında başka birisi ile evlenmeden vefat ederse eşi ile cennette bir araya gelir.” diye nasihat etti.

Çok cömert olan annemiz, eşi fakir olduğu için ihtiyaç sahiplerine bir şey vermekten çekiniyor ancak bu durum onu rahatsız ediyordu.

Bir gün Allah Resûlü'ne (sas):

– Yâ Rasûlullah! Evimize yalnızca Zübeyr'in kazanıp getirdiği kadar bir şey giriyor. Onun getirdiklerinden ihtiyaç sahiplerine bir miktar verebilir miyim, diye sordu.

Allah Resûlü (sas) şöyle cevap verdi:

– Gücün yettiğince, ölçülü olarak ver. Hayır kapısını kapama, yoksa Allah da senin kapını kapar.

İslâmiyet'ten önce Hz. Ebû Bekir'den ayrılan öz annesi ile irtibatı kesilen Esmâ hatun, onunla uzun bir aradan sonra ilk kez Hudeybiye Anlaşması'ndan sonra Medine'de karşılaştı. Annesi, yanına üzüm, yağ, küpe gibi çeşitli hediyeler alarak onu görmeye gelmişti. “Ey iman edenler! Küfrü imana tercih ediyorsa babalarınızı ve kardeşlerinizi (bile) dost edinmeyin. Sizden kim onları dost edinirse işte onlar zalimlerin ta kendileridir.” ayetini hatırlayarak annesini evine almak ve hediyelerini kabul etmek istemedi. Ancak bir taraftan da anne hakkında Allah Resûlü'nden (sas) duyduklarını hatırlıyordu. Tereddüt edince annesine biraz beklemesini söyleyerek hemen Allah Resûlü'nün (sas) huzuruna çıktı ve ona sordu:

– Yâ Rasûlullah! Annem evime kadar gelmiş, benimle görüşmek istiyor, ne yapayım?

Bunun üzerine: “Allah sizinle dini uğrunda savaşmayan, sizi yurtlarınızdan çıkarmayanlara iyilik yapmanızı ve onlara adil davranmanızı yasaklamaz. Çünkü Allah adaletli olanları sever.” ayeti inzal olunca Allah Resûlü (sas) Esmâ'ya şöyle buyurdu:

– Git, anneni içeri al, onunla irtibatını devam ettir.

Yüz yaşına kadar yaşayan annemiz, o yaşta büyük bir imtihana tabi tutuldu. Oğlu Abdullah b. Zübeyr İslâm âleminin pek çok bölgesinde halifeliğini ilan etmiş ve bölge insanları ona tâbi olmuşlardı. Bunun üzerine Emeviler, Haccac komutasındaki büyük bir orduyu üzerine gönderdiler. Ordu Abdullah b. Zübeyr'in bulunduğu Mekke'yi kuşattı. Büyük bir savaş başladı. Bu sırada annemiz çok hastaydı. Abdullah b. Zübeyr, annesinin yanına giderek onu ziyaret etti. Annesine:

– Kendini nasıl buluyorsun, diye sordu. Annesi:

– Rahatsızım, dedi. Oğlu yaşanan kargaşayı düşünerek:

– Bazen ölüm afiyet ve kurtuluş olur, dedi. Annesi:

– Herhalde benim ölümümü temenni ediyorsun. Böyle yapma oğlum, dedi ve gülerek ekledi:

– Vallahi, ben iki şeyden biri olmadan ölmek istemiyorum. Ya sen şehid olursun, ben bunun sevabını Allah’tan umarak şehadetine sabrederim ya da zafer kazanırsın, gözüm aydın olur. Oğlum! Sana istemediğin şeyi teklif ederek kabul ettirmelerinden sakın, ölümün soğuk yüzünden korkma, onu kabullen.

Hayatından Kesitler

Annemiz çok cömert birisiydi. Allah Resûlü’nün (sas) vefatından sonra fetihler başlayınca zengin oldular. O zaman annemizin pek çok kölesi olmuştu. Bir ara hastalandığında kendisine ait olan bütün köleleri azat etti.

O, ailesine ve çevresindeki insanlara her zaman şöyle nasihat ederdi: “Sadaka verin, insanları doyurun, malınızın fazlasını elinizde tutmayın. Elinizde tutarsanız o artmaz. İhtiyaç sahiplerine vererseniz yokluğunu hissetmezsiniz.”

Onu yakından tanıyan Üsâme b. Zeyd, Esmâ annemiz için: “O çok cömert biriydi.” demektedir. Oğlu Abdullah da annesi ve teyzesinin cömertliğini şöyle anlatır: “Esmâ ve Âişe annelerimizden daha cömertini görmedim. Onların cömertliği birbirinden biraz farklıydı. Âişe annemiz eline geçenleri biriktirir, sonra ihtiyaç sahibine ulaştırır; Esmâ annemiz ise eline geçeni hemen dağıtır, yarına bırakmazdı.”

Çok ibadet eden, akıllı, çevresindekilere hakikatleri anlatıp onları irşad eden biriydi. Osman b. Hamza dedesinden naklediyor:

“Esmâ annemizin hizmeti ile ilgileniyordum. Bir gün beni çarşıya gönderdi. O arada kendisi namaza başladı. Ben hazırlanıp çıkarken: ‘Allah lütfedip, vücudu yakıp kavuran azaptan bizi korudu.’ ayetini okuyarak cehennemden Allah’a sığınıyordu. Çarşıdan geldiğimde hala namaz kılıyor ve aynı ayeti okuyup, durmaksızın ağlıyordu.”

Rükeyn b. Rübeyî’ a anlatıyor:

“Bir gün Esmâ bint Ebî Bekir’i ziyaret için gittim. Oldukça yaşlanmış, gözleri görmez olmuştu. Ben gittiğimde namaz kılıyordu. Çok yaşlandığından ayakta duramaz bir haldeydi. Bir hanım orada bulunan gençleri ‘Onu kaldırın, oturtun, şöyle yapın!’ gibi sözlerle onun namaz kılmasına yardımcı olmaları için yönlendiriyordu.”

İkrime, ona sorular sorulduğunu nakleder. Bir keresinde “Bizden öncekilerin Allah korkusundan bayıldıkları olur muydu?” diye soruldu. O: “Hayır, böyle bir şey olmazdı ama onlar her zaman Allah korkusundan dolayı ağlardı.” diye cevap verdi.

O çok cesur biriydi. Gerektiğinde kendini savunmasını bilir ve en zalim insanlara karşı bile hakkı haykırmaktan çekinmezdi. Medine’de Said b. Âs zamanında bir ara hırsızlık olayları olmaya başladı. Annemiz yaşlılığına aldırmadan kendisine bir hançer alarak, bunu sürekli yastığının altında saklamaya başladı.

Yahya b. Ya’lâ babasından nakleder:

“Abdullah b. Zübeyr’in vefatından üç gün sonra Mekke’ye gittim. Onu asmışlardı. Ona bakmaya gittiğimde uzun boylu ve çok yaşlanmış olan annesi oğlunun yanına geldi. Orada bulunan Haccac’a:

– Adamlarına onu asıldığı yerden indirmelerini söyler misin, diye rica etti. Haccac:

– Münafigı mı, dedi.

– Vallahi o hiçbir zaman münafik olmadı. O, çokça namaz kılan, çok oruç tutan, iyi bir insandı.

– Buradan git yaşlı hanım! Sen bunamışsın!

– Hayır, Allah Resûlü’nden (sas) şu sözleri duyduğumdan beri hiçbir zaman bunamadım: ‘Sakif kabilesinden yalancılar ve münafiklar çıkacaktır.’

Daha sonra halifenin emri ile annemizin gönlünü almak için evine giderek onu ziyaret eden Haccac:

– Ey anne! Müminlerin Emiri seni ziyaret etmemi istedi. Bir ihtiyacın var mı, diye sordu. Annemiz ona çıkışarak:

– Ben senin annen falan değilim. Ben, Seniye’de asmış olduğun kişinin annesiyim. Sana da ihtiyacım yok. Ama istersen sana Allah Resûlü’nden (sas) duyduğum şu sözleri tekrar hatırlatayım: ‘Sakif kabilesinden yalancılar ve münafiklar çıkacaktır.’

Sözlerine devam eden annemiz, Muhtar isimli zalimi kastederek şöyle dedi:

– Yalancıyı gördük. Münafik ise sensin.”

Çok sabırlı olan annemiz, hayatı boyunca pek çok imtihana maruz kaldı. O bunların hepsini hatta vefatına yakın karşılaştığı büyük imtihanı da sabırla karşıladı.

Mansur b. Safiye, annesinden naklediyor:

“Abdullah b. Zübeyr’in asılmasının hemen ertesinde, bir gün Abdullah b. Ömer’e: ‘Esmâ bint Ebî Bekir, mescidin yanında duruyor.’ dediler. Abdullah b. Ömer, annemizi teselli etmek ve taziyede bulunmak için yanına giderek:

– Kişinin vücudu çok önemli değil, asıl olan ruhtur, o da Allah katındadır. Allah’a sığın, sabret, dedi. Annemiz:

– Buna engel mi var? Yahya b. Zekeriya’nın (as) başı da kesilip İsrailoğullarının azgınlarından birine hediye edilmedi mi, diyerek sabretmesi gerektiğinin bilincinde olduğunu belirtti.

Ancak onun, Rabbinden bir dileği vardı. O da günlerdir asılı olan oğlunun asıldığı yerden kaldırılmasını istiyordu. Bunun için Rabbine: ‘Allah’ım! Oğlumun yıkanıp kefenlenmesini görmeden beni öldürme!’ diye yalvarıyordu.”

Duası kabul olmuş, kısa sürede halife Abdülmelik’ten cenazenin aileye teslimi konusunda haber gelmişti. Cenaze teslim edilince, yaşlı ve âmâ olmasına rağmen oğlunu kendi elleri ile yıkayıp kefenledi ve koku döktü. Bundan üç gün sonra da vefat etti. Hicri 73 yılında vefat ettiğinde 100 yaşında ve muhacirlerden en son vefat eden sahâbîydi.

Cennetle Müjdelenmesi

Annemiz on yedi yaşında genç bir hanımken, hicret sırasında yaptığı fedakarlıklardan dolayı Allah Resûlü (sas) tarafından cennetle müjdelendi:

“Kuşağının iki parçası yerine sana cennette iki kuşak verilecektir.”

SÜMEYYE BİNT HAYYAT

İlk İslâm Şehidesi

Soyu	Ebû Huzeyfe b. Muğîre'nin azatlı kölesi olan sahâbînin soyu hakkında bilgi yoktur.
Annesi	Hakkında bilgi yoktur.
Eşi	Yâsir b. Âmir
Çocukları	Abdullah, Ammâr ve Hüreys
Vefatı	Bi'setin 5.yılı
Hz. Peygamberin (sas) müjdesi	"Müjdeler olsun ey Ammâr ailesi! Gideceğiniz yer cennettir."

İslam'a Girişi ve İşkence

Ebû Huzeyfe b. Muğîre'nin kölesi olan Sümeyye'nin nereli olduğu, Mekke'ye nasıl ve ne zaman geldiği hakkında bir bilgi yoktur.

Efendisi Ebû Huzeyfe, son derece ahlaklı bir hanım olan Sümeyye annemizden çok memnundu. Ebû Huzeyfe, onun müstakbel eşi Yâsir b. Âmir ile tanıştıktan sonra onu da Sümeyye gibi çok sevmiştir. Kaybolan kardeşini aramak için Yemen'den Mekke'ye gelen Yâsir b. Âmir, Mekke'yi çok sevdi. Burada kalarak yerleşmeye karar verdi. Bu kararını tanışıp dost olduğu Ebû Huzeyfe'ye anlattı. Yâsir b. Âmir'in bu isteğine çok sevinen Ebû Huzeyfe onu koruması altına aldı. Ebû Huzeyfe ile dostluğunu ilerleten Yâsir b. Âmir, sık sık onlara gidip gelmeye başladı. Bu gidiş gelişlerinde Sümeyye annemizi yakından tanıdı. Ebû Huzeyfe'ye onunla evlenmek istediğini söyleyince, Ebû Huzeyfe onun bu arzusunu yerinde bulup onaylayarak onları evlendirdi. Çok mutlu bir evlilikleri olan ailenin bir süre sonra Hüreys isimli bir çocukları oldu. Onu Ammâr ve sonrasında Abdullah takip etti.

Ammar b. Yâsir'in doğumu onlara büyük bir mutluluk vesilesi oldu. Ebû Huzeyfe Ammar'ın doğumunu haber alınca Sümeyye'yi kölelikten azat etti. Yıllarca köle olarak yaşayan Sümeyye, hürriyetine kavuşmasına en az Ammar'ın doğumu kadar sevindi.

Yıllar hızla geçti, çocuklarının her biri büyüüp delikanlı oldular. Yaşadıkları coğrafyada yaşam zordu. Sık sık kavgalar, savaşlar olur, insanlar öldürülürdü. Bir gün büyük oğulları Hureys, bir kavgaya karıştı ve bu kavgada öldürüldü. Henüz çok genç olan Hureys'in ölümü, aileyi yasa boğdu. Özellikle anne babası üzüntüden kahroldu. Tek tesellileri, diğer oğulları Abdullah ve Ammâr'ın onlara karşı son derece iyi davranması ve huzur dolu yuvalarıydı.

İlk Müslümanlardan olan Ammar b. Yâsir, İslâm'a girdikten sonra annesi, babası ve kardeşi de Müslüman oldular. İbn Esir onun yedinci Müslüman olduğunu bildirilmektedir.

Oğlu Ammar gibi Sümeyye annemiz de çok cesur, gözü pek biriydi. İslâm davetinin ilk yıllarında pek çok sahâbî Müslüman olduğunu gizli tuttuğu halde o, yaşlı bir hanım olmasına rağmen hiç kimseden korkup çekinmeden Müslüman olduğunu açıkça söylerdi.

Abdullah b. Mesûd'dan nakledilir:

“Mekke'de ilk olarak Müslüman olduğunu söyleyen yedi kişiydi. Bunlar: Allah Resûlü (sas), Hz. Ebû Bekir, Bilâl-i Habeşî, Habbab b. Eret, Süheyb b. Sinan, Ammâr b. Yâsir ve Sümeyye bint Hayyat'tır.”

Sümeyye bint Hayyat ve ailesi Müslüman oldukları için eşi benzeri görülmemiş işkencelere maruz kaldılar. Ancak hiçbir zaman imanlarından ve onu korkusuzca ilan etmekten taviz vermediler. Ümmü Hâni anlatıyor:

“Ammar, onun babası Yâsir, kardeşi Abdullah ve annesi Sümeyye, Allah yolunda büyük işkencelere maruz kaldılar.”

Hiz. Osman'dan rivayet edilir:

“Bir gün, Allah Resûlü (sas) elimden tuttu. İşkence yapılan Müslümanları ziyaret etmek için birlikte şehrin dışındaki vadiye gittik. Ammâr ve ailesine büyük bir işkence yapılmıştı. Ammâr'ın babası Yâsir, Allah Resûlü'nü (sas) görünce: “Her zaman halimiz böyle!” diyerek hallerini O'na arz etti. Allah Resûlü (sas) de onlar için dua etti:

– Allahım! Yâsir ailesini affet! Affetti de!”

İslâm'ın İlk Şehitleri

İslâm'ın lehine herhangi bir olay olduğunda yahut başka bir nedenden dolayı kızıp köpüren müşrikler, Müslümanlara işkence yapmak suretiyle acılarını çıkarırlardı.

Yine bir gün, Müslümanlara kızan Mekkeli müşrikler, Yâsir ve Sümeyye'yi sürükleye sürükleye çöle götürmüşlerdi. İki de çok yaşlanmış, sürekli maruz kaldıkları işkenceden dolayı yürüyemeyecek hale gelmişlerdi. Ancak müşriklerin gözünü kan bürümüştü. İhtiyar çiftin yaşlı ya da kadın olması umurlarında bile değildi. Sahrada bütün gün işkence etmeye devam ettiler. Genç ve güçlü olan oğulları Ammâr'ın bile tahammül edemediği işkencelere dayanmaya çalışıyorlardı. Ebû Cehil akşam olduğunda, elinde mızrağı ile işkence yapılan yere geldi. Müslümanların bu kadar işkenceye rağmen hala dinlerini terk etmemesine çok sinirlendi. Hele bu iki ihtiyarın, neredeyse ölmek üzere olduklarını yine de direndiklerini görünce büsbütün kızdı. Bağırıp çağırmaya başladı. Bir taraftan sövüyor bir taraftan da önüne gelen Müslüman'a tekme tokat vuruyordu. Onu gören müşrikler yeniden işkenceye başladılar. Yaşlı ve yorgun bedeni daha fazla işkenceye dayanamayan Yâsir, İslâm'ın ilk şehidi olarak Rabbinin huzuruna vardı.

Müşrikler, hızlarını alamamışlardı. Onlardan biri, okunu yayına yerleştirerek Yâsir'in oğlu Abdullah'ı vurup şehit etti. Cinayet işleyip kan döktükçe vahşileşiyorlardı. Kana doymayan Ebû Cehil, Sümeyye hatunun bir bacağını bir deveye diğer bacağını başka bir deveye bağladı. Bir taraftan da: "Sen Muhammed'e aşık olduğun için Müslüman oldun!" diye kendisi gibi iğrenç iftiralar savuruyordu. Sümeyye ona, hoşuna gitmeyecek bir cevap verince develerin Sümeyye'yi parçalamasını beklemeden mızrağını annemize sapladı. Bu da yetmedi. Mızrağı yukarı doğru çekerek karnını boydan boya yırtıp, vücudunu parçalayarak şehit etti. Böylece İslâm'ın ilk şehidi olan kocasından sonra o da İslâm'ın ilk şehidesi oldu.

Allah Resûlü (sas) onun şehid edildiğini duyduğunda çok üzüldü. Ammar b. Yâsir'i teselli etti ve onu şehid edenler için: "Allah, anneni katledenleri kahretsinsin!" diye beddua etti.

Peygamber Efendimiz bir başka hadislerinde onları şöyle müjdelemiştir:

"Müjdeler olsun ey Ammâr ailesi! Gideceğiniz yer cennettir."

ERVÂ BİNT KÜREYZ

Hız. Peygamberin Halasının Kızı

Soyu	Selâme b. Muharrebe b. Cendel b. Nehşel b. Dârim et-Temîmî
Künyesi	Ümmü Cûlâs
Annesi	Beyzâ bint Abdülmuttalib
Eşi	Küreyz b. Rebî ve Ukbe b. Ebî Mu'ît
Çocukları	Hız. Osman, Âmir, Ervâ, Talha, Ebû Talha, Velîd, Ümâre, Hâlid, Ümmü Gülsüm, Ümmü Hakîm ve Hind
Vefatı	Hız. Osman'ın halifeliğı döneminde vefat etti.

Mekke Dönemi

Allah Resûlü'nün (sas) dedesi Abdülmuttalib'in kız torunudur. Annesi Beyzâ Hatun, Allah Resûlü'nün (sas) babası Abdullah'ın ikiz kardeşidir.

Küreyz b. Rebî'a ile evlenen annesinin ondan Âmir, Ervâ, Talha ve Ebû Talha adlarında dört çocuğı olur. Beyzâ Hatun, kızı Ervâ doğduğu gece bir rüya görür. Rüyasında, doğacak çocuğunun neslinden gelen biri kendisine büyük sayğı gösterilen, güzel huylu bir lider oldu. Bir çocuğı yüzüne bakmaya doyulmayacak kadar güzel, diğeri bir çocuğı ise şair olur.

Rüyası aynen çıkar. Ervâ Annemiz'in çocuklarından Hız. Osman, çok güzel huylu bir halife olur. Abdullah b. Amr güzelliğı dillere destan bir genç, diğeri oğlu Velid b. Ukbe ise önemli bir şairdir.

Mekke'de doğup büyüyen Ervâ Annemiz, evlenme çağına gelince Kureyşlilerin ileri gelenlerinden Affân b. Ebî'l-As ile evlenir. Onan Osman ve Âmine adında iki çocuğı olur.

Onları en güzel şekilde yetiştiren Ervâ Hatun, ailesi ile çok mutluydu. Ancak bu mutlulukları eşinin ölümü ile büyük bir hüzne dönüştü. Tek tesellisi çocuklarının büyümesi ve ikisinin de Mekke'nin sevilen gençlerinden olmasıydı.

Ervâ Hatun, ilk eşinin ölümünden bir süre sonra Mekke liderlerinden olan Ukbe b. Ebî Mu'ît ile evlenir. Ondandır Velîd, Ümâre, Hâlid, Ümmü Gülsüm, Ümmü Hakîm ve Hind adlarında altı çocuğu olur. Mekke liderinin torunu olması, şehrin önde gelen kişilerle evlenmesi, onun görgülü, medeni cesarete sahip biri olmasına önemli katkı sağladı.

O çevresindeki Mekkeli hanımlar arasında hemen fark edilebilecek hâl ve harekete sahip biriydi. Son derece cömert olan Ervâ Hatun, evine gelen misafirler ile çok güzel ilgilenir, onları en iyi şekilde ağırlardı. Cömertliği şiirlere bile konu olmuştu.

Bir gün Afal b. Kays adında Temimli bir şair Mekke'ye gelmiş, evinin kapıları misafire her zaman açık olan Ervâ Hatun'a misafir olmuştu. Ervâ Hatun onu çok güzel bir şekilde ağırlayarak ikramlarda bulundu. Afal, kendine gösterilen bu misafirperverlikten çok etkilendi. Söylediği bir şiirle Ervâ Hatun'u överek ona teşekkür etti.

İşkence Dönemindeki Tavrı

Annesinin ve kabilesindeki diğer akrabaların desteği ile Hz. Osman'a fazla karışamayan Ukbe b. Ebî Mu'ît, kendi öz çocuklarından bazılarının Müslüman olduklarını duyunca çılgına döndü. Onları ve anneleri Ervâ'yı baskı altına alarak Müslümanlarla irtibatlarını kesmesini sağladı.

Hız. Osman'a fiili işkence yapmakla sonuç alamayacaklarını gören müşrikler, bu kez psikolojik işkenceye başvurdular. Annesi ile konuşup oğluna karşı kışkırttılar. O güne kadar Hız. Osman ile birlikte kalan Ervâ Hanım, oğluna kızarak kardeşi Âmir b. Küreyz'in evine taşındı. Giderken Hız. Osman'a:

– Vallahi sen Muhammed'in dininden dönünceye kadar birşey yiyip içmeyecek ve yeni elbise giymeyeceğim, dedi. Dediğini yerine getirmedi ama bir yıl kardeşinin evinde kaldı. Hız. Osman'ın buna aldırmadığını görünce evine geri döndü.[\[1\]](#)

İslâm'a Girişi

Allah Resûlü (sas) Mekkelileri İslâm'a davet etmeye başlayınca ona ilk iman edenlerden biri oğlu Hız. Osman oldu. Ervâ Hatun hemen Müslüman olmasa da oğlunun Müslüman olmasına memnun oldu ve bu konuda onu destekledi. İkinci eşi Ukbe b. Ebî Mu'ît neredeyse Ebû Cehil kadar İslâm düşmanı ve onun kadar

Müslümanlara kötülük yapan, onlara işkence yapmaktan âdeta zevk alan biriydi. Buna rağmen oğlu Hz. Osman'ı ona ezdirmeydi. Kabilesindeki insanlar kadar o da oğlunun arkasında oldu.

Allah Resûlü'ne (sas) büyük bir kin duyan Ukbe b. Mu'ît, bir gün eline bir sepet alarak onu hayvan pisliği ile doldurdu. Sonra da pisliği alıp Allah Resûlü'nün (sas) evinin yanına gitti. Utanmadan kapısının önüne döktü. O sırada evin önünden geçmekte olan Tuleyb b. Umeyr, olanları görünce çok kızdı. Hemen Ukbe'nin yanına koşarak elindeki sepeti çekip aldı ve sepetle Ukbe'nin başına vurdu. Neye uğradığını şaşırarak Ukbe, Tufeyl'in elinden kurtularak eve koştu.

Başına gelenlerin acısını çıkaracak yer ararken aklına hemen en yakınında olan oğulluğu Hz. Osman geldi. Ancak ona bir şey yaparsa Ervâ Hatun'un karşısına dikilmesinden çekiniyordu. Bunun için önce onun ağzını yokladı. Eve gelince büyük bir öfke ile:

– Bak oğlun, Muhammed için bana neler yaptı, diye bağırdı. Ervâ Hatun eşinin karşısında ezilmek ve oğlunu ezdirmek bir yana daha gür bir sesle:

– Muhammed'e uymaya oğlumdan daha layık olan kim var, diyerek oğlunun Müslüman olması ile iftihar ettiğini bildirdi. Sonra da

– O oğlumun dayısının oğludur, mallarımız da canlarımız da Muhammed'e feda olsun, diye haykırdı. Sonra bir beyitle Tuleyb'in yaptığını övdü.

Bundan bir süre sonra Hz. Osman'ın telkinleri ile Müslüman olan Ervâ Hatun, eşi Ukbe b. Ebî Mu'ît'ın ve diğer akrabalarının Allah Resûlü'ne (sas) karşı yaptığı zulümler nedeni ile uzun bir süre Müslüman olduğunu gizledi.

Müslümanlar tek tek Medine'ye hicret ederken kızı Ümmü Gülsüm gibi Ervâ Hatun da hicret edemeyip Mekke'de kaldılar. Ukbe b. Mu'ît onları yıllarca eve hapsederek hicret etmelerini engelledi. Bedir Savaşı'na kadar bu şekilde büyük bir baskı altında yaşadılar.

Bedir Savaşı'nda esir olan Ukbe b. Ebî Mu'ît, yaptığı işkencelerden dolayı öldürüldüğü hâlde Ervâ Hatun bu hapis hayatından yine kurtulamadı.

Uzun yıllar bu şekilde Mekke'de kalınca bir daha Allah Resûlü'nü (sas) görmekten ümidini kesti. Müslümanlar umre yapmak için Hudeybiye'ye geldiklerinde kendi gibi Mekke'de kalan diğer Müslümanların da ümitleri yeniden yeşerdi. Bu ümit onları harekete

geçirerek kendilerine getirdi. Hudeybiye Antlaşması sırasında oğlu Hz. Osman'ın Mekke'ye gelişi, oğlunu Mekke'de görmesi Ervâ Hatun için ayrı bir güç kaynağı oldu.

Hudeybiye Antlaşması'ndan sonra kızı Ümmü Gülsüm bir yolunu bulup Mekke'den kaçarak Medine'ye hicret edince daha da cesaretlenen Ervâ Hatun, hemen hazırlanmaya başladı. Çok yaşlanmış, yaşı yetmişe yaklaşmıştı. Bu durumuna aldırmadan kızı gibi Mekke'den kaçıp Medine'ye hicret etti. Allah Resûlü (sas) ikisinin hicretine de çok sevindi.

En büyük emeli ve arzusuna kavuşan Ervâ Hatun, bundan sonra Medine'de evine çekilerek gönül huzuru içinde Rabb'ine ibadete etmeye devam etti.

Vefatı

Hz. Osman'ın halifeliği zamanına kadar yaşayan Ervâ Hatun, doksan yaşlarına geldiği sırada Medine'de vefat etti. Oğlu Hz. Osman annesinin ölümüne çok üzüldü. Hanzala b. Abdullah der ki:

– Cenaze namazından hemen önce Hz. Osman'ın yanında namaz kılıyordum. Hz. Osman, secdeye vardığında sürekli “Allah'ım anneme rahmet et! Allah'ım annemi affet!” diye dua ediyordu.

Cenaze namazı kılındıktan sonra Bakî Kabristanı'na götürüldü. Halk ile birlikte kabristana giden Hz. Osman yol boyunca annesi Ervâ Hatun'nun tabutunu taşıdı. Kabristana gelince cenazeyi defnettikten sonra oradan ayrılmayan Hz. Osman ayakta durarak uzun uzadıya annesine dua etti.

[1] Belazuri, *Ensab*, 6/100

Belazuri, *Ensab*, 6/100

– Vallahi sen Muhammed'in dininden dönünceye kadar birşey yiyip içmeyecek ve yeni elbise giymeyeceğim, dedi. Dediğini yerine getirmedi ama bir yıl kardeşinin evinde kaldı. Hz. Osman'ın buna aldırmadığını görünce evine geri döndü.

SELMÂ BİNT UMEYS VE ÜMÂME BİNT HAMZA

Hz. Hamza'nın Eşi ve Kızı

Selmâ bint Umeys, Allah Resûlü'nün (sas) kendilerinden Mümin kız kardeşler diye bahsettiği üç kız kardeşten biridir. Diğer büyük hanım sahâbîlerden Hz. Câfer'in hanımı Esmâ bint Umeys, üçüncüsü ise Efendimiz'in eşi Meymune Annemiz'di. Efendimizin övgüsüne mahzar olan annelerimiz, Umeys b. Mâ'd ile Havle bint Avf'ın kızlarıdır.

Mekke'de doğup büyüdü. Evlilik çağına gelince aslan avcısı Hz. Hamza ile evlendi. Evi Safâ tepesiğinin çok yakınındaydı. Eşi sık sık aslan avına çıkar, bazen günlerce gelmezdi. Geldiğinde önce Kâbe'ye gider, tavaf ettikten sonra dost ve akrabalarının yanına varır, bir süre sohbet eder, sonra eve giderdi.

Allah Resûlü (sas) İslâm'a davet etmeye başlayınca üç kardeş de Efendimizle yakından ilgilendiler. İslâm hakkında bilgi aldıktan sonra hemen Müslüman oldular. Onlar İslâm ile şereflendiğinde Müslümanlar henüz Dâru'l-Erkam'a girmemişlerdi.

İslâm'a girdiğini gizleyen Selmâ bint Umeys, eşinin Müslüman olmamasına çok üzülüyor, hidayete ermesi için sürekli dua ediyordu. Bu arada dünya güzeli bir çocukları oldu. Ona Ümâre ya da Ümâme adını koydular.

İslâm ile şereflendikten sonra, gizli tuttuğu için kendisine bir şey yapılmasa da Allah Resûlü'ne (sas) yapılanları görüyor ya da duyuyor, üzüntüden kahroluyor, içi acıyordu. Onu kahreden bir olay ise en büyük arzusunun gerçekleşmesine vesile oldu.

Bir gün Allah Resûlü (sas) Safâ tepesiğinde, kendi hâlinde bir tarafta oturuyordu. Onu gördüğünde cin çarpmışa dönen Ebû Cehil ise o sırada yoldan geçiyordu. Allah Resûlü'nü (sas) görünce, bir anda kan beynine fırladı. Ne hakkı görüp duymak istiyordu, ne de onu hatırlatacak herhangi bir şeyi... Hakka ve ona çağıranlara o

kadar düşmandı ki neredeyse onun bulunduğu yerde şeytana ihtiyaç kalmıyordu.

Doğruca Allah Resûlü'nün (sas) yanına gitti. Tepesine dikildi. Ortada hiçbir neden yokken durup durduğu yerde Allah Resûlü'ne (sas) hakaret etmeye, sövüp saymaya başladı. Allah Resûlü (sas) renkten renge giriyor, kızıyor ancak karşılık vermiyor, sabrediyordu. Susuyor, hep susuyordu. Büyük bir olgunluk göstererek cevap vermiyordu.

Hız. Hamza'nın eşi ve cariyesi bütün bu olup bitenlere, Ebû Cehil'in sövüp saymasına yakından şahit oldular. Uğradığı zulümden dolayı Allah Resûlü'nün (sas) adına çok üzüldüler. Onun sabredip karşılık vermemesi içlerini acıttı, kalplerini sızlattı.

Tam o sırada aslan avcısı, yiğitler yiğidi Hız. Hamza avdan dönüyordu. Kâbe'yi tavaf edip dostlarının yanına gidecekti. Kâbe'ye yaklaştığında, azatlı cariyesi önüne çıktı. Feryat ederek:

– Ey Ümâre'nin babası! Ebû'l-Hakem'in, yeğenin Muhammed'e neler yaptığını biliyor musun? Ah ona neler yaptığını bir görseydin, neler söylediğini, nasıl sövdüğünü bir duysaydın asla dayanamazdın! O, yeğenine hoşuna gitmeyecek pek çok şey söyleyerek çekip gittiği hâlde Muhammed ona hiçbir şey söylemedi, susup kaldı.

Hız. Hamza, şimdiye kadar hiç öfkelenmediği kadar öfkelenildi. Kâbe'yi tavaf etmeyi dahi unutmuştu. Doğruca Mescid-i Harâm'da oturan Ebû Cehil'in yanına gidip başına dikildi. Beklemeden yayını kaldırıp olanca gücü ile Ebû Cehil'in başına vurdu.

Ebû Cehil'in başı fena hâlde yarılmıştı. Hız. Hamza'nın gözünü öfke bürümüşü. Kızgınlığı dinmiyordu. Bir taraftan vururken bir taraftan da bağırıyordu.

– Sen kim oluyorsun da yeğenime sövüp sayıyorsun?

İşte ben de onun dinindeyim! Onun söylediğini söylüyorum!

Gücün yetiyorsa ona yaptıklarını bana yap da görelim!

Ebû Cehil neye uğradığını şaşırmış, yaptıklarına bin pişman olmuş, donup kalmıştı. Kabilesinin gençleri Hız Hamza'ya karşılık vermek için ayağa fırladıklarında ancak kendine gelebilmişti. Hemen bir işaret vererek onları durdurdu.

– Ebû Ümâre'yi bırakın! Sakin olun! Vallahi ben onun yeğenine çok kötü şeyler söyledim, dedi. Kureyş soyluları şaşırıp kalmışlar, şok olmuşlardı. Ebû Cehil'in başının yarılmasına mı yansınlar, yoksa

Hamza'nın sözlerine mi? Sonunda dayanamayıp içlerindeki dışa vurdular:

– Dininden dönmüş gibisin? Duyduklarımız doğru mu, diye endişeli endişeli sordular. Hz. Hamza'nın dinden dönüp yeğeninin dinine girmesi onun elini çok güçlendirecek, İslâm davetine ivme kazandıracak, davetin rengini değiştirip onu yeni bir safhaya taşıyacaktı. Hz. Hamza, bütün kararlılığı ile haykırıyordu;

– Muhammed'in (sas) dininin hak olduğuna artık şüphem kalmadı. Onun dinini kabul etmekten beni kim alıkoyacak? Muhammed'in Allah'ın Resûlü olduğuna şahadet ediyorum. Onun sözleri gerçeğin ta kendisidir. Vallahi ben onun yolundan ayrılmam. Eğer, onunla mücadelede samimiyseniz haydi bana da engel olun da göreyim.

Eşinin İslâm ile şereflenmesi Selmâ bint Umeys'i son derece sevindirdi. Ondandır büyük bir cesaret ve manevî destek aldı. Bundan sonra müşriklerin baskısına maruz kalsa da buna aldırmadı. Diğer Müslümanlar gibi, onun da maruz kaldığı en büyük işkence, müşrikler tarafından üç yıl boyunca abluka altına alınmaları oldu. Toplumdan tamamen tecrit edilen Müslümanlar, üç yıl açlık, susuzluk, baskı ile baş başa kaldılar.

Medine Yılları

Hicrete izin verilince Hz. Hamza eşi Selmâ Hatun ile kızı Ümâme'yi de yanına alarak Medine'ye hicret etti. Medine'ye yaklaşınca Kubâ'da inip orada dünyanın en güzel ev sahiplerinden biri olan Külsüm b. Hidm'in evine konuk oldular. Pek çok sahâbîyi konuk edip ağırlayan Külsüm b. Hidm, çok cömert, çok candan ve çok iyi bir ev sahibiydi. Evinin kapılarını bu kutlu misafirlere sonuna kadar açan Külsüm b. Hidm'den son derece memnun oldular. Allah Resûlü (sas) hicret edinceye kadar burada kaldılar. Daha sonra Allah Resûlü (sas) ile birlikte Medine'ye yerleştiler.

Doğup büyüdükları memleketlerinden uzakta yeni bir yerde idiler. Hicret etmenin birçok zorluğunu yaşıyorlardı. Ama Medineli kardeşleri onlara her yönden büyük destek oluyordu. Burada hiçbir baskıya maruz kalmadan ibadetlerini yapıyor, inançlarını söyleyebiliyorlardı. Allah Resûlü (sas) ve Müslümanlarla birlikte her gün yeni bir şey öğreniyor, onu hayata geçirmenin heyecanını yaşıyorlardı.

Cihat farz kılınınca Hz. Hamza bir seriye komutanı olarak seferlere çıkmaya başladı. Bedir ve Uhud'da büyük kahramanlıklar gösterdi. Adım adım onu takip eden Vahşi, bir anlık sendelemesinden faydalanarak Hz. Hamza'yı şehit etti. Kulakları ve burnu kesilen, iç organları paramparça edilerek tanınmaz hâle getirilen Hz. Hamza, bütün Müslümanları yasa boğdu. Başta Allah Resûlü (sas) olmak üzere eşi ve çocukları gözyaşına boğuldu, günlerce ağladılar. Sonunda mükâfatını Rablerinden umarak sabredip hayatlarına devam ettiler.

Selmâ Hanım bir süre sonra sahâbeden Şeddad b. Hâd ile evlendi. Ondan Abdullah ve Abdurrahman adında iki oğlu oldu. Abdullah büyüyünce fıkıh, hadis ilimlerinde derinleşen faziletli bir genç olarak yetişti.

Hudeybiye anlaşmasından bir süre önce Selmâ Hatun ve kızı Ümâme eşi Şeddad birlikte Mekke'ye gitmişlerdi. Ümâme burada müşrikler arasında kalmak istemiyor, Medine'ye gitmenin yollarını araştırıyor ama bulamıyordu. Allah Resûlü (sas) ve sahâbîlerin Mekke'ye gelişleri onun için büyük bir fırsat oldu.

Hudeybiye anlaşmasından bir yıl sonra Allah Resûlü (sas) ile sahâbîler, kaza umresi için yola çıktılar. Müslümanlar, müşriklerle yapılan anlaşma gereği umre için Mekke'ye girdiler. Umrelerini yapıp Mekke'den ayrılmak üzere yola çıktılar. Hz. Hamza'nın kızı Ümâme kendini Mekke'de müşriklerin yanında esir gibi hissediyor, annesinden ayrılmak pahasına da olsa orada kalmak istemiyordu. Müslümanların Mekke'den ayrılmak için yola çıktığını görünce yolun ortasına oturdu. Büyük bir acı ile yoldan geçen sahâbîlere seslendi:

– Beni burada bırakıp nereye gidiyorsunuz?

Müslümanların kalbi sızlıyordu ancak anlaşma gereği bir şey yapamıyorlardı. Hz. Ali yanından geçerken bir ümit ona da seslendi:

– Ya Ali! Beni burada bırakıp nereye gidiyorsun?

Hz. Ali ona doğru eğildi ve:

– Elini uzat, dedi. Ümâme Hatun elini uzatınca kaldırıp terkisine aldı. Müslümanlar yola devam ettiler. İlk mola yerine gelince Câfer b. Ebî Tâlib ve Zeyd b. Hârise Ümâme'nin kendi yanlarında kalması gerektiğini söylediler. Câfer b. Ebî Tâlib:

– O benim amcamın kızı, teyzesi benimle evli, ona sahip çıkmak daha çok benim hakkımdır, dedi. Zeyd b. Hârise:

– O benim İslâm kardeşimin kızıdır, onu ben almalıyım, dedi. Hz. Ali onlara itiraz ederek:

– O benim de amcamın kızı, hem onu ben müşriklerin elinden kurtarıp yanıma aldım, dedi. Anlaşamayınca konuyu Allah Resûlü'ne (sas) anlattılar. Allah Resûlü (a.s m.):

– Ey Ali, sen benden ben de sendenim. Ey Câfer, benim ahlakıma en fazla sen benziyorsun. Ey Zeyd, sen benim dostumsun ben de senin dostunum. Ümâme'ye bakmaya en fazla teyzesi Esmâ bint 'Umeys hak sahibidir. Çünkü teyze anne gibidir, buyurdu.

Ümâme, Câfer b. Ebî Talip'e verilince sevinçten kalkıp tek ayak üzerinde Allah Resûlü'nün (sas) etrafında dönmeye başladı. Efendimiz:

– Ne yapıyorsun ey Câfer, buyurdu.

– Ya Resûlallah! Necâşi, birisinin sözlerinden memnun kaldığında kalkıp onun etrafında böylece dönerdi, dedi.

Ümâme Medine'ye gelince etrafındakiler:

– Babamın kabrini ziyaret etmek istiyorum, dedi. Onun bu arzusu Müslümanları çok duygulandırdı. Hasan b. Sâbit bir şiir söyleyerek bu duygularını dile getirdi.

Bir süre sonra Hz. Ali ve Câfer b. Ebî Talib Allah Resûlü'ne (sas):

– Amcan kızı Ümâme Hatun ile evlensen, dediler. Allah Resûlü (sas):

– Onun benim sütkardeşimin kızı olduğunu bilmiyor musun ya Ali! Allah, neseb ile haram kıldığını süt ile de haram kıldı, buyurdu. Onu, eşi Ümmü Seleme'nin diğer eşinden olan oğlu Seleme b. Ebî Seleme ile evlendirdi. İki sevdiği kişiyi evlendirmenin mutluluğu içinde olan Allah Resûlü (sas), Seleme b. Ebî Seleme'nin daha önce annesi Ümmü Seleme ile Efendimizi evlendirmesine işaret ederek onunla şakalaştı ve:

– Şimdi ödeştik mi ey Seleme, buyurdu.

Aradan yıllar geçti, Selmâ b. Umeys'in anlaşmalısı vefat edince ondan bir cariye miras kaldı. Allah Resûlü (sas) bu mirası onun iki çocuğuna verdi.

Selmâ bint Umeys Allah Resûlü'nün (sas) vefatından sonra eşi Şeddad b. Hâd ile Kûfe'ye giderek burada yerleşti. Vefat edinceye kadar da burada kaldı. Bir gün evinde otururken kapıya vuruldu. Koşup kapıyı açtı. Gelenler En Sevgili'nin Reyhanı Hz. Hasan,

Abdullah b. Câfer ve Abdullah b. Abbas'tı. Büyük bir sevinçle onları içeri buyur etti. Aralarındaki samimiyetten dolayı gençler Annemize:

– Bize Allah Resûlü'nün (sas) hoşlandığı, severek yediği bir yemek yap, diye rica ettiler. Selmâ Hatun Hz. Hasan'a:

– Ey Oğlum, bugün onu benden isteme, size başka bir şey hazırlayayım.

– Hayır bilakis onu hazırla!

Selmâ bint Umeys “Olur.” diyerek istedikleri yemeği yaptı. Üzerine biraz yağ, biraz biber ve baharat döktü. Onu efendilerimize getirdi ve:

– İşte size Allah Resûlü'nün (sas) hoşlandığı, severek yediği yemek, diyerek onlara ikram etti.

Selmâ Hatun'un Şeddad b. Hâd'dan olan oğlu Abdullah, Hz. Ali'nin yanında Sıffin Savaşı'na katıldı. Abdullah b. Şeddad savaştan sonra Hz. Âişe ile karşılaştı. Hz. Âişe ona Hz. Ali ile Hz. Muâviye arasında geçenleri en ince ayrıntısına kadar sorup öğrendi. Duyduklarına çok üzülen Hz.Âişe Müslümanların bir an önce bu sıkıntılardan kurtulması için dua etti.

Olanlara herkes gibi Abdullah b. Şeddad da çok üzülyordu. Aradan yıllar geçtikten sonra bir gün çevresindekilere şöyle dedi:

“Bir gün sabahtan minbere çıkıp öğlene kadar Hz. Ali'nin nasıl iyi bir insan olduğunu, faziletlerini anlatmayı ne kadar çok isterdim. Bundan sonra boynumun vurulmasına bile aldırmazdım.”

HAVLE BİNT KAYS

Hız. Hamza'nın Eşı

Soyu	Kays b. Kahd b. Zeyd b. Avf b. Mebzûl b. Amr b. Ganem
Annesi	Füreyâ bint Zûrâre
Eşı	Hız. Hamza
Çocukları	Ya'lâ ve Umâre
Vefatı	Bilinmemektedir.

Medine'de doğup büyüdü. Allah Resûlü'nün (sas) dayıları olan Neccâroğullarından olan Havle Hatun, Kays b. Kahd ile Füreyâ bint Zûrâre'nin kızıdır. Medinelilerin ileri gelenlerinden olan dayısı Esad b. Zûrâre, Allah Resûlü (sas) ile tanışıp Müslüman olan ilk iki kişiden biridir. Buas Savaşı'ndan dolayı Zekvan b. Abdukays ile birlikte Mekke'ye giden Esad b. Zûrâre, Utbe b. Rebâ'a'dan yardım istediler. Ancak olumlu cevap alamadılar. Bu onlar için hayra vesile oldu. Allah Resûlü (sas) ile görüşerek İslâm ile şereflendiler.

Dayısı Medine'ye geri dönünce, güvendiği kişilerden başlayarak İslâm'ı anlatmaya başladı. Neccâroğulları arasında hızla yayılan İslâm'a duyarsız kalmayan Havle Hatun İslâm ile şereflenerek ebedî saadetin kapılarını açtı.

Allah Resûlü (sas) Medine'ye teşrif edince bir grup hanımla birlikte Ebû Eyyûb'un evine gidip Efendimiz'e biat etti.

Hicretten bir süre sonra Efendimiz'in amcası, Allah'ın aslanı Hız. Hamza ile evlendi. Ondan Ya'lâ ve Umâre adında nur topu gibi iki çocuğu oldu. Bu evlilik onu Efendimiz'e daha da yaklaştırdı. Efendimiz zaman zaman evlerine teşrif eder, eşî ile uzun uzun sohbet ederdi.

Havle bint Kays anlatıyor:

"Bir gün Allah Resûlü (sas) bize geldi. Eşim Hamza b. Abdülmuttalib ile sohbet ederken konu dünyadan açıldı. Allah Resûlü (sas):

‘Dünya tatlı ve çekicidir. Kim onu hakkı ile meşru yollardan elde ederse bu ona mübarek kılınır. Nicesinin nefsi Allah ve Resûlü’nün (sas) malına ister de ona dalar ama bunlar kıyamet günü onlar için ateş olur.’ buyurdu.”

Efendimiz bir başka gün yine evlerine gelmişti. Onu içeri buyur ettikten sonra hemen yemek hazırlayarak En Sevgili’ye ikram etti. Allah Resûlü (sas) ikram edilen yemekten oldukça memnun oldu. Havle Hatun’a:

– Sana hataları affettirecek şeyin ne olduğunu söyleyeyim mi, diye sordu.

– Evet, ya Resûlallah!

– Zor ve sıkıntılı zamanlarda abdesti tam olarak almak, namaza gitmek için çokça adım atmak, namaz kıldıktan sonra diğer namazı beklemektir, buyurdu.

Allah Resûlü’nün (sas) evlerini şerefleştirdiği bir gün Havle Hatun, Efendimiz’e hariza yemeği yaptı. Yemeği getirip sofraya koydu. Allah Resûlü (sas) elini yemek kabına dokundurunca sıcak olduğunu hissetti. Yemek yedikten sonra Havle Hatun’a dönerek:

– Ey Havle! Biz ne sığağa ne de sıcaklığa sabredemiyoruz, buyurdu. Havle Hatun:

– Ya Resûlallah! Duyduğuma göre kıyamet günü senin, şuradan şuraya kadar uzunlukta bir havuzun olacakmış.

– Evet! Senin kabilen ondan kana kana içinceye kadar, insanlar havuza gelecekler.

Eşini Kaybediyor

Bedir Savaşı’nda dost düşman herkesin dikkatini çekecek kadar kahramanca savaştan eşi, Allah Resûlü’nün (sas) teveccühüne mahzar olmuştu. Hatta Efendimiz, eşinin kahramanlığını ifade için ona Allah’ın Aslanı lakabı ile hitap etmişti.

Kendisi ile gurur duyduğu kahraman eşi, şimdi Uhud Savaşı’na gidiyordu. İslâm’ı yeryüzünden silmek ve Müslümanları yok etmek isteyen müşriklerin karşısına dikilmek için cepheye koşuyordu. Eşi ve çocukları ile vedalaştı. Aslında bu onları son görüşüydü. O şehitlerin efendisi olarak Rabb’ine gidiyordu. Belki bunu ikisi de hissediyordu. Ama ikisi de sessizdi. Sessizce yaptığı dualar ile eşini uğurlayan Havle bint Kays, evine dönüp çocukları ile ilgilenmeye devam etti.

Uhud'da "Ben Allah'ın aslanıyım!" diyerek düşman saflarının arasına dalarak onların her birini bir tarafa savuran Hz. Hamza, ayağı sürçünce, fırsat kollayan Vahşi tarafından şehid edildi. Savaştan sonra Allah Resûlü (sas) amcasının naaşı başına geldi. Vücudu paramparça edilmiş, ciğerleri sökölüp alınmıştı. Amcasının durumunu gören Efendimiz, üzüntüden konuşamaz hâle geldi. Kelimeler zorlukla ağzından çıkıyordu. Zorlukla kendini toplayarak:

– Allah sana rahmet etsin! Bildiğim kadarı ile sen akrabaların, dostların ve diğer insanlarla bağını kesmezdin. Hep iyilik yapardın, buyurdu. Bu kadar iyi bir insana bu vahşeti niçin yapmışlardı? Bir insana bu kadar kötölük nasıl yapıldı?

Allah'ın Resûlü (sas) hiç olmadığı kadar üzgün, bir o kadar da şaşkın ve öfkeliydi. Bir taraftan amcasına bakıyor, bir taraftan haykırıyordu:

– Seni kaybetmek gibi bir musibetle asla karşılaşmadım. Şimdiye kadar, bu andaki gibi öfkeli olmadım. Eğer Hamza'nın kardeşi Safiyye'nin üzülmelerinden ve benden sonra âdet olarak kalmasından korkmasaydım Hamza'yı açıkta bırakır, onun vahşi hayvanlar ve kuşlar tarafından yenmesine müsaade ederdim. Onu kıyamet gününe kadar orada bekletirdim.

Allah Resûlü (sas) ağlıyor, sahâbîler ağlıyor, gökteki melekler, dağlar taşlar, sudaki balıklar, bütün kâinat ağlıyordu. Haber dalga dalga yayılarak Havle Hatun'a kadar gelmişti. Kalbi mahzun, gözyaşları sel olup aktı.

Havle bint Kays eşinin vefatından sonra Hanzala b. Numan ile evlendi. Ondan Muhammed adında bir oğlu oldu. Onun doğumundan sonra Havle Hatun'a Ümmü Muhammed denmeye başlandı. Bundan sonra da Allah Resûlü'nün (sas) çevresinden ayrılmayan Havle Hatun, ona hep hizmet etti.

Havle bint Kays anlatıyor:

Saideoğullarından biri Allah Resûlü'ne bir vasak hurma borç vermişti. Zamanı gelince alacağını istemek için huzur-u saadete geldi. Allah Resûlü (sas) Ensar'dan birine:

– Onun alacağını öde, buyurdu. Ensar alacaklı ile gitti. Ona alacağı olan hurmayı ödedi. Ancak elindeki hurma borcu karşılamıyordu. Adam eksik olduğu için hurmaları kabul etmedi. Ensar üzüldü, şaşkınlık içinde:

– Bunları Allah Resûlü'ne (sas) geri mi vereceksin, diye sordu. Adam:

– Evet! Adalete ondan daha layık kim vardır, dedi. Onu duyan Allah Resûlü'nün (sas) gözleri yaşla doldu. Sahâbîlere:

– Adam doğru söylüyor. Kim benden daha fazla adalete layık olabilir? Allah, zayıfların hakkını güçlülerden almayan ümmeti yüceltmez. Ey Havle! Onu götürüp hakkını öde! Bir borçlu, alacaklının yanından razı olarak ayrılırsa yeryüzündeki bütün hayvanlar, denizdeki balıklar onun için dua ederler. Ödeme gücü olduğu hâlde eğip bükerek borcunu ödemeyenlere her gün her gece günah yazılır, buyurdu.

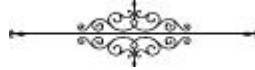
Her fırsatta Allah Resûlü'ne (sas) sorular sorarak Rabb'inin rızasını kazanmak isteyen Havle bint Kays, O'nun vefatından sonra duyduklarını çevresindekilere anlattı. Bir hadisi eşi Hanzala b. Numan'a nakledince eşi:

– Ey Muhammed'in annesi! Ne dediğinin farkındasın değil mi? Allah Resûlü'nün (sas) sözü olmayan bir sözü onunmuş gibi söylemenin ne kadar büyük günah olduğunu biliyorsun değil mi?

– Ben Allah Resûlü'nden (sas) duymadığım bir sözü, yalan söyleyerek ona isnat edecek kadar kötü mü oldum! Onun şöyle buyurduğunu duydum:

“Dünya tatlı ve çekicidir. Kim onu hakkı ile meşru yollardan elde ederse bu ona mübarek kılınır. Nicesinin nefsi Allah ve Resûlü'nün (sas) malına ister de ona dalar ama bunlar kıyamet günü onlar için ateş olur.” buyurdu.

Allah Resûlü'nden (sas) 5 hadis rivayet eden Havle bint Kays'ın ne zaman vefat ettiği bilinmemektedir.

HİND BİNT EBÎ TÂLİB

Hz. Ali'nin Kız Kardeşi, Mi'râc Hadisesinin Ev Sahibi

Soyu	Ebû Tâlib b. Abdulmuttalib b. Hâşim b. Abdumenaş b. Kusay...
İsmi	Hind veya Fâhite
Künyesi	Ümmü Hânî
Annesi	Fâtıma b. Esed b. Hâşim b. Abdumenaş
Eşi	Hübeyra b. Ebî Vehb
Çocukları	Hânî, Ömer, Yusuf ve Ca'de
Kardeşleri	Tâlib, Ali, Cafer, Akîl ve Cümâne
Vefatı	50/670

Hint bint Ebî Tâlib, Allah Resûlü'nün (sas) amcası Ebû Tâlib'in kızıdır. Asıl ismi Fahite olduğu söylenir. Ancak o, Hind ya da Fahite isimlerinden daha çok Ümmü Hânî künyesi ile meşhurdur.

Allah Resûlü (sas) dedesini kaybettikten sonra amcasının evinde kaldı. Bu durum Ümmü Hânî'nin uzun yıllar Efendimiz ile aynı havayı teneffüs etmesine vesile oldu. Onunla ekmeğini, suyunu, aşını bölüştü. Aralarında yaş farkı olsa da bir peygamberle aynı evde birlikte büyüüp yetişti.

Allah Resûlü (sas) yirmili yaşlara geldiğinde o, onlu yaşlardaydı. İyi bir ailede güzel bir şekilde yetişmiş bir hanımdı. Bunun için Mekke'nin önemli ailelerinden olan Mahzumoğullarından Hübeyra b. Ebî Vehb, elini çabuk tutarak ona talip oldu. Ebû Tâlib bu talebi yerinde görerek kızını Hübeyra ile evlendirmeyi kabul etti ve ona söz verdi.

Hind Annemiz ile birlikte büyüyen Allah Resûlü (sas) onu yakından tanıyor, ahlakını, edebini, hâl ve hareketlerini iyi biliyordu. Hem o, Mekke'nin en soylu ailelerinden birinin kızıydı. Bütün bunlardan başka onun amcasının kızı olması, Allah Resûlü'nü (sas) harekete geçirdi. O günlerde evlilikte öncelik amcakızlarındaydı. İnsanlar

evlenecekleri zaman âdet olarak önce amcakızları ile evlenmeyi düşünürlerdi.

Allah Resûlü (sas) konuyu amcasına açtığında gecikmişti. Ebû Tâlib:

– Ben onu Hübeyra'ya verdim.

Allah Resûlü (sas) biraz kırgın bir şekilde:

– Beni bırakıp da onunla mı evlendireceksin?

– Ey kardeşimin oğlu! Biz artık onunla dünür olduk. Değerli bir kişi, değerli bir hanımın dengidir, diyerek işin bittiğini ve Allah Resûlü'nün (sas) geç kaldığını bildirdi.

Hind Annemiz, Hübeyra ile evlendikten bir süre sonra Hânî adında bir çocuğu oldu. Dünyalar onun olmuş, yuvaları şenlenmiş, kalpleri sevgi ile dolmuştu. Ondan sonra Ömer, Ca'de ve Yusuf adında üç çocuğu daha oldu. İlk çocuğunun adı Hânî olduğu için ona Ümmü Hânî künyesi verildi. Künyesi zamanla öne çıkarak onunla anılır oldu.

Akıllı ve sosyal biri olan Ümmü Hânî Annemiz, ailesine ve çocuklarına çok bağlıydı. Çocukları olunca, gününün çoğunu onlarla ilgilenmekle geçirmeye başladı.

Allah Resûlü'nü (sas) yakından tanıyan Ümmü Hânî, onun ahlakını ve üstün vasıflarını çok iyi biliyordu. İslâm daveti başladığında Efendimiz'in hakikatleri söylediğinden bir an bile şüphe etmedi. Kalbi bütün benliği ile ona inanıyor, onun peygamber olduğunu tasdik ediyordu. Önünde aşması gereken pek çok engel vardı. Ama o bunların hepsini aşabileceğine inanıyordu. Ancak aşmaya cesaret edemediği iki engel vardı: Biri babası, diğeri eşi. Bu engeller uzun süre onu bu saadetten alıkoydu.

Aşamadığı engellerden babası Ebû Tâlib, çok saygı duyduğu, görüşüne önem verdiği, ona rağmen bir şey yapmak istemediği biriydi. Ebû Tâlib, sonuna kadar hatta canı pahasına Allah Resûlü'nü (sas) desteklediği hâlde, kendisi bir türlü Müslüman olmadığı gibi farkına varmadan birçok kişiye de perde oldu. Ümmü Hânî gibi ailenin birçok ferdi de babalarını izleyerek Allah Resûlü'nü (sas) desteklediler fakat Müslüman olmadılar.

Ümmü Hânî'nin önündeki engellerden biri de eşi Hübeyra idi. Eşi, Allah Resûlü'ne (sas) en fazla düşmanlık yapan Mahzumoğulları soyundan olmakla kalmayıp her fırsatta Müslümanlara kötülük yapan biriydi. Bu ve benzer perdeler onun önüne çıkarak Mekke'nin fethine

kadar Müslüman olmasını engelledi. Gönlü hep Allah Resûlü (sas) ile olmasına, gizli açık onu desteklemesine rağmen bir türlü Müslüman olamadı. Her zaman onu gözledi, onu dinledi, kalbi hep onunla oldu ama bir türlü “evet” diyemedi.

Ümmü Hânî'nin evi Kâbe'ye çok yakındı. Bunun için sık sık Allah Resûlü'nün (sas) Kur'ân okumasını dinleme imkânı bulur, pencereye yaklaşıp büyük bir huşû ile o yüce kelâmı dinlerdi.

Ümmü Hânî anlatıyor:

“Allah Resûlü (sas) Kâbe'de Kur'ân okurken onu evin içinden duyabiliyorduk. Bir keresinde Allah Resûlü (sas) Kur'ân okurken onu evimizin damından dinledim.”

Müslümanları uzaktan da olsa takip eder, imkânları ölçüsünde onlarla ilgilenir, Mekkeli müşriklerin onlara yaptıklarını görerek çok üzüldü.

Ümmü Hânî anlatır:

“Ammar b. Yâsir, babası Yâsir, kardeşi Abdullah ve annesi Sümeyye zaman zaman Allah için işkenceye maruz kalırlardı. Onlara işkence yapıldığı bir gün Allah Resûlü (sas) yanlarına giderek onlara:

– Sabredin ey Yâsir ailesi! Şüphesiz ki sizin gideceğiniz yer cennettir, buyurdu.

Onlara işkence yapanlardan biri de Ebû Cehil'di. İşkence yapa yapa Yâsir'i öldürdü. Eşinin öldüğünü görünce Sümeyye dayanamayıp Ebû Cehil'e kızdı. Sümeyye'nin sözlerine öfkelenen Ebû Cehil, mızrağını Sümeyye'nin karnına saplayarak onu acımasızca öldürdü. Kızgınlığı dinmeyince oğlu Abdullah'a yönelerek onu da hemen orada öldürdü.”

Mîrâc-ı Nebî

Allah Resûlü (sas) gece gündüz sık sık Kâbe'ye gider, burada namaz kılar, Kur'ân okur ve fırsat bulduğunda insanları İslâm'a davet ederdi. Akrabalık bağlarına çok önem veren Efendimiz, Müslüman olmayan akrabaları ile ilişkilerini devam ettirir, zaman zaman onları ziyaret etmeyi ihmal etmezdi. Bunlardan biri de Ümmü Hânî idi. Evi Kâbe'ye çok yakın olduğu için Allah Resûlü (sas) onu daha çok ziyaret eder, hâlini hatırlarını sorardı. Ümmü Hânî, Efendimiz'in bu ziyaretlerin birinde hiç kimsenin ulaşamayacağı bir şerefe ulaşarak

Allah Resûlü (sas) Mi'râc'a çıktığı sırada onun en yakınında olma şerefine nail oldu.

Ümmü Hânî anlatıyor:

“Allah Resûlü (sas), Mi'râc'a çıktığı gece bizim evimizdeydi. O gece bizde kaldı. Vakit ilerleyince namaz kılıp yattı. Gece bir ara onu kontrol ettiğimde yattığı yerde olmadığını gördüm. Çok endişelendim. Birileri ona kötülük yapar diye korkup uyumadım.”

Bir süre kendi imkânları ile Allah Resûlü'nü (sas) arayan Ümmü Hânî, onu bulamayınca büyük bir endişeye kapıldı. Daha fazla oyalanmadan durumu amcalarına haber verdi. Müşriklerin Efendimiz'i öldürmek için sürekli plan yaptığını bilen amcaları, yeğenlerini aramaya çıktılar ancak bütün aramalara rağmen onu bulamadılar. Hz. Abbas onu aramak için Zitûva'ya kadar gitmişti. Bir taraftan yeğenini arıyor bir taraftan da gecenin karanlığını yırtarcasına:

– Ya Muhammed! Ya Muhammed, diye bağıırıyordu. Ancak sesler hep havada kalıyordu. Sabaha kadar devam eden aramanın son anlarında bile bıkmadan usanmadan:

– Ya Muhammed! Ya Muhammed, diye seslenen amcaya sabaha yakın cevap geldi.

– Buyur ey amca! Bu onun sesiydi. Bu kâinatın efendisi, sevgililer sevgilisinin sesiydi. Hz. Abbas gayet müşvik bir ses tonu ile:

– Ey kardeşimin oğlu! Bütün kabilen gece yarısından beri seni arıyor, neredeydin?

– Beyt-i Makdis'e gittim.

Hız. Abbas şaşkına döndü bir anda. Yanlış mı anlamıştı?

– Bu gece mi?

– Evet!

Bu kez endişelenen Hz. Abbas:

– İnşallah yalnızca hayırlı şeylerle karşılaşmışsındır?

– Yalnızca hayırlı şeylerle karşılaştım.

Allah Resûlü (sas) eve gelince merak içinde bekleyen Ümmü Hânî'ye:

– Benim bu gece Mescid-i Harâm'da yattığımı mı sandın? Cebrâil (as) gelerek beni aldı, birlikte Mescid-i Harâm'ın kapısına gittik, orada merkepten büyük, katırdan küçük beyaz bir binek vardı...

buyurarak Mi'râc'ı uzun uzadıya ona anlattı. Ümmü Hânî de amcası gibi endişeliydi. Efendimiz'e:

– Allah aşkına! Şimdi gidip olanları kavmine anlatma. Söylediklerine inanmaz, seninle alay ederek incitirler. Bunun için sana bir kötülük yapmalarından, seni üzmelerinden korkuyorum.

Ümmü Hânî anlatmaya devam ediyor:

– Allah Resûlü (sas) elbiselerini alıp doğruca Kâbe'ye gitti. Kureyşliler Kâbe'de oturuyorlardı. Yaşadıklarını onlara anlatınca ilk önce Cübeyr b. Mut'im ona karşı çıktı, onu diğerleri izledi.

Mekke Fethinde

Ümmü Hânî Annemiz, bütün kalbiyle Allah Resûlü (sas) ile olmasına rağmen Mekke'nin fethine kadar Müslüman olamamıştı. Mekke'nin fethi onun için büyük bir fırsat oldu. Fethi bayram sevinci ile karşılayan Ümmü Hânî, bu tabloyu bize edebî bir şekilde özetleyerek şu sözlerle tasvir eder:

“O, Allah'ın dinini, Resûl'ünü, ordusunu, kendilerinden emin olunan dindarları aziz kıldığı büyük bir fetihti.

O, gökyüzü sakinlerinin müjdelediği, bağışlama temeli üzerine kurulan, izzet direkleri ile semaya doğru yükselen bir fetihti. Bunun için insanlar koşarak grup grup Müslüman oldular. Böylece yeryüzü sevinçle doldu, İslâm'ın nuru ile parıldadı.”

Mekke Fethi gerçekten de Ümmü Hânî'nin anlattığı gibi sevgi, bağış ve barış temelleri üzerinde yükseldi. Allah Resûlü (sas) Mekke'ye girince tarihe altın harflerle yazılan şu konuşmayı yaptı:

Ey Kureyşliler! Size ne yapmamı bekliyorsunuz?

Onu çok iyi tanıyan Kureyşliler, ona ve Müslümanlara yaptıkları inanılmaz kötülüklere rağmen kendilerine çok iyi davranacağını biliyorlardı. Bunu açıkça ifade ettiler:

– İyi davranmanı bekliyoruz. Çünkü sen çok değerli bir kardeş, çok değerli bir kardeş oğlusun!

– Şimdi ben size Yusuf Peygamber'in kardeşlerine dediği gibi diyorum: **'Bugün size kınama yok. Gidebilirsiniz, hepiniz serbestsiniz.'** buyurdu.

Fethi anlatırken Mekkelilerin akın akın İslâm'a koştuğundan bahseden Ümmü Hânî, özlemle beklediği bu anı fırsat bilerek İslâm'a koşan ilk kişiler arasındaki yerini aldı. Müslümanlar Mekke'yi

fethettikleri sırada Müslüman olarak hanımlar Allah Resûlü'ne (sas) biat ederken onlarla birlikte Efendimiz'in yanına giderek biat etti.

Allah Resûlü (sas) Ümmü Hânî'nin Evinde

Allah Resûlü (sas) Mekke'nin Fethi'nde kendi evine gidip orada kalmadığı gibi çok yakınları dışında kimseye de gitmedi. Genelde kurdurduğu çadırda kaldı. Burada kaldığı sırada evine teşrif buyurduğu bahtiyar insanlardan biri Ümmü Hânî Annemiz'di.

Ümmü Hânî bu kutlu zamanı şöyle anlatmaktadır:

“Mekke'nin fethedildiği gün, güneş yükselmeye başladıktan sonra Allah Resûlü (sas) bizim eve teşrif etti. Uzun bir seferden geldiği için üstü başı toz içindeydi. Benden bir kap su istedi. Suyu getirince üzerine serperek elbisesini temizledi. Banyo yapıp gusûl abdesti almak istiyordu. Perde yapmak için benden örtü istedi. Hemen suyu hazırladım. Banyo yapacağı yeri perdelemek için örtü verdim. Allah Resûlü (sas) kalkıp banyo yapacağı yere gitti. Üzerine su dökerek gusûl abdesti aldı. Banyodan sonra sekiz rekât kuşluk namazı kıldı.”

“Yine o günlerden birinde Allah Resûlü (sas) bizim eve teşrif etti. Çok acıkmıştı. Evde, yalnızca yiyeceklerden arta kalan kurumuş kırıntılar vardı. Onları Allah Resûlü'ne (sas) ikram etmekten utandım. Ancak kendisi:

- Yanında yiyecek bir şey var mı, diye sorunca utanarak:
- Hayır ya Resûlallah! Kurumuş kırıntılardan başka bir şey yok.
- Onları getir, buyurdu.

Kalkıp hemen o kırıntıları Efendimiz'e getirdim. Allah Resûlü (sas) yumuşatmak için kırıntılarının üzerine su döktü. Ben de biraz tuz getirerek kırıntılar üzerine ekdim.

- Bunun yanına katık var mı?
- Evde birazcık sirkeden başka bir şey yoktur.
- Sirkeyi getir, buyurdu.

Sirkeyi götürünce alıp kırıntıların üzerine döktü. Sonra onları yiyerek Allah'a hamd etti. Yemekten sonra:

– Sirke ne güzel katıktır ey Ümmü Hânî! Sirke bulunan evde yokluk olmaz, buyurdu.”

Bazı âlimler Allah Resûlü'nün (sas) kıldığı bu sekiz rekât namazı fetih namazı olarak değerlendirmişler ve Allah Resûlü (sas)

Mekke'nin Fethi'nden dolayı Rabb'ine şükretmek için bu namazı kıldı, demişlerdir. Olayı bu şekilde yorumlayan Hâlid b. Velid, Hîre'yi fethedince Allah Resûlü (sas) gibi Allah'a şükretmek için sekiz rekât namaz kılmıştır.

Kendine Sığınanlara Eman Veren Hanım

Mekke fethedildiği sırada çok az da olsa bir grup insan İslâm ordusuna direndi. Bazı kişiler ise geçmişte yaptıklarını göz önünde bulundurarak korkuya kapıldı. Bunlar arasında Ümmü Hânî'nin eşi Hübeyra'nın iki akrabası da vardı. Biri Kureyş'in ileri gelenlerinden Abdullah b. Ebî Rebi'a diğeri ise Ebû Cehil'in kardeşi Hâris b. Hişam'dı. Bu kişiler kaçarak Ümmü Hânî'nin evine sığındılar. Ona:

- Senden eman istiyoruz, bize eman ver!
- Tamam, size eman veriyorum, bundan böyle benim korumam altındasınız.

Onları takip eden bir atlı biraz sonra kapısına dayandı. Miğferi ile yüzü örtülü kişiyi gören Ümmü Hânî:

- Ben Allah Resûlü'nün (sas) amcasının kızıyım!
- Gelen atlı onun kendini tanıtmamasına pek de aldırmadı.
- Benden uzak dur, diye çıkıştı. Atlı yüzünü açtığında onun kardeşi Hz. Ali olduğunu gördü. Hz. Ali atından inince:
 - Kardeşim, diye koşup ona sarılarak hasret giderdi. Hâl hatır sorduktan sonra içerdeki adamları gören Hz. Ali, onlara sert sert bakarak hemen kılıcını kınından çıkardı ve:
 - Kardeşim, bunların burada ne işleri var?
 - Üzerlerine elbisemi attım, onlara eman verdim.
 - Müşrikleri mi koruyorsun?

Hz. Ali çıkışınca adamların önüne geçen Ümmü Hânî:

- Öldürmeye önce benden başla!

Hz. Ali ablasının çok kararlı olduğunu görünce daha fazla ileri gitmeyerek oradan ayrıldı. Benzer bir tablo ile karşılaşmak istemeyen Ümmü Hânî, adamlara:

- Korkmayın, beni bir süre burada bekleyin, dedikten sonra evin kapısını sıkıca kapayıp doğruca Allah Resûlü'nün (sas) yanına gitti.

Olayın devamını Ümmü Hânî şöyle anlatır:

“Kapıyı kapayınca doğruca Allah Resûlü’nün (sas) Batha mevkiinde bulunan çadırına gittim. Ancak orada Hz. Fâtıma’dan başka kimse yoktu. Ona:

– Annemin oğlu Hz. Ali’den neler çektim bir bilsen... Eşimin akrabalarından iki kişiye eman verdim, Hz. Ali onları görünce öldürmek için üzerlerine gitti.

Hz. Fâtıma bu konuda eşinden daha sert davrandı.

– Müşriklere eman mı veriyorsun, diye çıkıştı. Tam o sırada Allah Resûlü (sas) içeri girdi. Bana:

– Merhaba ey Fahite!

Üzerinde güzel bir elbise vardı. Ben:

– Annemin oğlu Hz. Ali’den neler çektim bir bilsen... Eşimin akrabalarından iki kişiye eman verdim, Hz. Ali onları görünce öldürmek için üzerlerine gitti.

– Öyle şey olmaz! Senin eman verdiğine biz de eman verdik. Senin koruduğunu biz de koruruz.

Hz. Fâtıma’ya emir buyurarak gusûl abdesti için su hazırlamasını söyledi. Su hazırlanınca Hz. Fâtıma bir örtü ile perde yaptı, Allah Resûlü (sas) banyo yapıp gusûl abdesti aldı. Ben oradan çıkınca doğruca eve gittim.”

Ümmü Hânî gittikten bir süre sonra sahâbîlerden bazıları Allah Resûlü’ne (sas) gelerek:

– Ya Resûlallah! Abdullah b. Ebî Rebîa ile Hâris b. Hişam bir evde oturuyorlar, dediler. Allah Resûlü (sas):

– Onlara dokunmayın biz onlara eman verdik, buyurdu.

Allah Resûlü’nün (sas) haklarında söylediği sözleri duyan Abdullah ve Hâris, yaptıkları kötülükleri hatırlayıp utandılar. O an kalben Müslüman oldular fakat bunu bir türlü söyleyemediler.

Ebû Cehil’in kardeşi Hâris b. Hişam bu anları şöyle anlatıyor:

“Allah Resûlü (sas) müşriklerin bulunduğu bütün meclislerde beni soruyordu. Ben ise onun iyiliklerini, merhametini, akraba bağlarını gözetmesini hatırladıkça utanıyor, ondan kaçıyordum. Bir gün onunla Kâbe’de karşılaştık, hemen yanına gidip selam verdim ve şehadet getirerek Müslüman oldum. Allah Resûlü (sas):

– Sana hidayet veren Allah’a hamd olsun! Senin gibi biri İslâm’dan uzak olur mu, buyurdu.”

Mekke'nin fethinden sonra bir süre Mekke'de kalan Allah Resûlü'nün (sas) yanından ayrılmayan Ümmü Hânî, bu zaman içinde ona elinden geldiği kadar çok hizmet etmeye ve ondan ilim, irfan ve feyz almaya çalıştı.

Ümmü Hânî anlatıyor:

“Mekke'nin fethi sırasında Hz. Fâtıma, Allah Resûlü'nün (sas) yanına gelerek onun sol tarafında oturdu. Ben de gidip sağında oturdum. O sırada bir kız çocuğu, bir kap içerisinde bize içecek bir şeyler getirdi. Kızdan içeceği alıp Allah Resûlü'ne (sas) verdim. Allah Resûlü (sas) içeceği alıp içti. Sonra içeceği bana uzattı. Bardağı alarak kalanı içtim. Allah Resûlü'ne (sas):

– Ya Resûlallah! Bir şey yaptım ama uygun görüp görmeyeceğini bilmiyorum.

– Ne yaptın ey Ümmü Hânî!

– Oruçtum ancak içeceğinizden arta kalanını bana uzattığınızda onu reddetmeyi uygun görmeyerek içtim.

– Nafile mi yoksa kaza orucu mu tutuyordun?

– Nafile orucu tutuyordum.

– Nafile oruç tutan serbesttir, isterse orucu tutmaya devam eder, isterse (daha sonra kaza etmek üzere) orucunu bozar.”

Yine bir gün Ümmü Hânî'yi ziyaret eden Allah Resûlü (sas) ona:

–Kendine koyun al ey Ümmü Hânî! Çünkü onlar hayırla gecelerler, hayırla sabahlarlar, diye tavsiyede bulundu.

Eşini Kaybediyor

Ebû Cehil'in kardeşine eman veren, onun İslâm'a girmesine vesile olan Ümmü Hânî, kendi eşi için bir şey yapamadı. Mekke fethedilince yaptıklarının cezasız kalmayacağını düşünen eşi Hübeyra, Mekke'de durmayıp kaçarak Necranoğullarının kalesine sığındı. Necranlılar:

– Mekke'de neler oldu?

– Muhammed Mekke'ye girdi. Kureyşliler onunla savaştılar. Biz onların yakında buraya da gelip kalenizi ele geçireceğini sanıyoruz, dedi.

Bir süre burada kalan Hübeyra eşinin Müslüman olduğunu duyunca bir şiirle Mekke'de durmayıp kaçtığından dolayı duyduğu pişmanlığı ifade etti. Ancak yine de geri dönmeyip ölünceye kadar burada kaldı. O, söylediği şiirde eski eşine seslenerek şöyle diyor:

“Ömrüme yemin olsun ki Muhammed ve ashabına,
Onlardan ya da ölümden korktuğum için sırtımı dönmedim.

Lakin durumuma baktım.

Kılıcımla ya da mızrağımla savaşırsam
Hiçbir fayda elde edemeyeceğimi fark ettim...”

Evlilik Teklifi

Ümmü Hânî'nin eşi Hübeyra, Necran'a kaçıp Müslüman olmayı kesin olarak reddedince Annemizle yolları ayrıldı. Bunun üzerine Hz. Ali, Allah Resûlü'ne (sas) kız kardeşi Ümmü Hânî ile evlenmesini söyledi. Allah Resûlü (sas) “olur” diyerek Ümmü Hânî'ye evlilik teklif etti. Ancak Ümmü Hânî:

– Ya Resûlallah! Ben seni İslâm'dan önce cahiliye döneminde bile takdir ediyor, seviyordum. Sen bana gözümünden ve kulağımdan daha sevgilisin. Seni canımdan daha çok seviyorum. Ama evlilik sorumluluğu büyüktür. Ayrıca iki çocuğum da henüz çok küçükler. Benim ilgime ve bakımıma muhtaçlar. Seninle evlendiğimde, seninle fazla ilgilenirsem çocuklarımı ihmal etmekten korkuyorum, çocuklarımla ilgilendiğimde de evlilikle ilgili sorumluluklarımı yerine getirememekten korkuyorum.

Ya Resûlallah! Ben seni rahatsız etmekten, kırmaktan korkuyorum, lütfen beni mazur gör, dedi.

Allah Resûlü (sas) onun bu tavrını çok beğendi ve:

– Deveye binen hanımların en hayırlısı Kureyş hanımlarıdır. Çünkü onlar, küçük çocuklarına karşı çok şefkatli, evlendikleri erkekleri gözeten hanımlardır, buyurdu.

Aradan bir süre geçtikten sonra Allah Resûlü (sas) ile evlenmesinin çocukları ihmal etmeyeceğine, Efendimiz'i de incitmeyeceğine inanan Ümmü Hânî, bir peygamber ile evli olmanın faziletinden mahrum olmamak için bu kez kendisi Allah Resûlü'ne (sas) evlilik teklif etti. Ancak o sırada:

“Ey Peygamber! Mehirleri verdiğin hanımlarını, Allah'ın sana ganimet olarak verdiği ve elinin altında bulunan cariyeleri, amcanın, halanın, dayının ve teyzenin seninle birlikte hicret eden kızlarını sana helal kıldık...” ayeti nazil olmuştu. Allah Resûlü (sas) ayeti okuyarak hicret etmediği için kendisi ile evlenemeyeceğini bildirdi.

Ümmü Hânî giyim kuşamına özen gösteren, şık giyinen bir hanımdı. Bir gün süslenmiş sokağa çıkmıştı. Örtüsünün altından ortaya çıkan küpelerden bu açıkça belli oluyordu. Onu bu hâlde gören Hz. Ömer uyararak:

– İyi bil ki! Allah Resûlü (sas) kıyamet günü Allah’a karşı sana bir şey yapamaz, dedi.

Hız. Ömer’in dediklerine alınan Ümmü Hânî Annemiz, doğruca Allah Resûlü’nün (sas) yanına gitti, durumu ona anlattı. Allah Resûlü (sas) üzölerek:

– Bazılarına ne oluyor da benim şefaatinin Ehl-i Beyt’ime ulaşmayacağını iddia ediyor? Şefaatin size de ulaşacaktır, buyurdu.

Yaşlanmaya başlayan Ümmü Hânî, nafile ibadetlerin sevabından mahrum olmak istemiyordu. Yaşlılık döneminde ibadetlerini kolayca nasıl yapabileceğini merak ediyor, çözüm arıyordu. Bunun için ilk fırsatta konuyu Allah Resûlü’ne (sas) sordu.

Ümmü Hânî anlatıyor:

“Bir gün Allah Resûlü (sas) bizim eve geldi. Hâl hatır sorduktan sonra ona:

– Ya Resûlallah! Artık yaşıım geçiyor. Bana oturduğum yerde yapacağım bir ibadet tavsiye et!

– 100 kere “Subhânallah” de! Bunu yaparsan İsmail’in (as) soyundan gelen 100 köle azat etmiş gibi sevap alırsın. 100 kere “Elhamdulillah” de! Bunu yaparsan 100 eğerli ve gemi olan at ile Allah için cihat eden kişiyi donatmış gibi olursun. 100 kere “Allâh-u ekber” de! Böyle yaptığında 100 deve kurban etmiş gibi sevap alırsın. 100 kere “Lâ ilâhe illallah” de! Bu yer ve gök arasını dolduracak kadar sevap kazandırır. Benzer amel yapması dışında hiç kimse bu ameli yapan kişiden daha faziletli bir amel yapmamıştır, buyurdu.”

İlmi

Medenî cesarete sahip olan Ümmü Hânî Annemiz, Allah Resûlü’nü (sas) çok az görmesine rağmen onu gördüğü her yerde soru sorarak İslâm hakkında bilgi aldı. Her zaman “Nasıl daha iyi Müslüman olabilirim?” sorusuna cevap arardı. Bir keresinde Allah Resûlü’ne (sas):

“(Bu ilahî ikazdan sonra hâlâ) Siz, ille de erkeklere yaklaşıp, yol kesecek ve bir araya topladığınızda edepsizlik yapacak mısınız?” ayetinde geçen “Bir araya topladığınızda edepsizlik yapacak mısınız?” cümlesi ile ne anlatılmak istendiğini sordu. Allah Resûlü (sas):

– O zaman hanımlar bir araya gelerek yollarda oturur, yoldan geçenlerin dedikodusunu yapar, onlarla alay ederlerdi, buyurarak ayetin onlara işaret ettiğini anlattı.

İyi bir gözlemci olan Ümmü Hânî yalnızca sorarak değil, yaşadığı ya da çevresinde cereyan eden olayları gözleyerek de ilmini geliştirdi. Allah Resûlü’nü (sas) görmeyenleri bilgilendiren Ümmü Hânî, Efendimiz için şöyle demektedir:

“Allah Resûlü’nün (sas) dişlerinden daha güzel dişleri olan birini daha görmedim.”

Bütün bu özelliklerinden dolayı Mekke’nin fethinde Müslüman olmasına ve Allah Resûlü’nü (sas) kısa bir zaman görmesine rağmen hanım sahâbîler için çok sayılacak kadar hadis rivayet etmiştir. İbn-i Kesrevî’nin tespitine göre onun rivayet ettiği 22 hadis 182 yolla günümüze ulaşmıştır. Bazı kaynaklarda tekrarlar da sayılarak onun 46 hadis rivayet ettiği belirtilmiştir.

Ondan kızı Ca’de, torunları Yahya ve Harun, azatlı kölesi Ebû Salih ve Urve, Mücâhid, Ata’ gibi tabî’nin ileri gelenleri hadis rivayet etmiştir.

Uzun ömürlü olan Ümmü Hânî, Allah Resûlü’nden (sas) sonra 40 yıl yaşayarak içinde olmasa da pek çok olaya şahit olmuş ve hicretin 50. yılında vefat etmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

İSLÂM'A KUCAK AÇAN HANIMLAR

ÜMMÜ HARAM

Kıbrıs Şehidi-Hala Sultan

Soyu	Ümmü Haram bint Milhan b.Hâlid b.Zeyd b.Haram b. Cündeb b. Âmir b. en-Neccâriye
Annesi	Müleyke bint Mâlik
Eşleri	Amr b. Kays ve Übâde b. Sâmit
Çocukları	Abdullah, Kays ve Muhammed
Vefatı	28 /649
Hz. Peygamberin (sas) müjdesi	"Cennete girdiğimde bir ayak sesi duydum. 'Bu kimdir?' diye sorduğumda bana: 'Rümeysa bint Milhan' dediler."

Resûl'e Adanan Canlar

Asıl adı Rümeysa'dır. Medine'de doğup büyüyen Rümeysa hatun Medine'nin en büyük kolu olan Hazreçlilerin, Neccâroğulları sülalesindendir. Bu sülale Abdülmuttalib'in annesi Selmâ hatunun sülalesidir. Bu yakınlıktan dolayı Neccâroğullarının erkekleri Allah Resûlü'nün (sas) dayıları, hanımları ise teyzeleri olurlar. Neccâroğullarının kızlarından olan Ümmü Haram, Allah Resûlü'nün (sas) teyzesidir. Teyze Arapçada hala olarak ifade edildiği için Kıbrıs'ta şehid düşerek oraya defnedilen Ümmü Haram Türkler arasında Hala Sultan diye meşhur olmuştur.

Eyüp Sultan'ın da mensup olduğu bu sülale, Allah Resûlü'ne hizmet etmek, O'nun ve getirdiği dinin yoluna can vermek için yarışan bir sülaledir. Neccâroğullarından olan Milhan'ın çocukları da Resûl'e hizmet ve uğruna can verme yarışındaki müstesna yerlerini aldılar.

Kız kardeşi Ümmü Süleym, kendisinin İslâm'a girişine karşı çıkan eşi Mâlik'in karşısında dimdik durunca, eşi Medine'yi terk etmişti. O, oğlu Enes'i elinden tutup Allah Resûlü'ne götürerek onu Resûl'ün hizmetine adanmış, bundan sonra cihat meydanlarında destan yazmış bir hanımdır.

Enes b. Mâlik, annesinin kendisini adamasını boşa çıkarmayıp Resul'e ve davet ettiği dine nasıl hizmet edileceğini dillere destan olacak bir şekilde göstermiştir. Enes b. Mâlik'in kardeşi Berâ b. Mâlik ise Yemame ve diğer savaşlarda tarih yazarak başka bir şekilde kendini adanmıştır.

Annemizin diğer kardeşleri Süleym ve Haram b. Milhan, Suffe'de kalarak kendilerini ilme adanmışlar. Allah Resûlü (sas) onları bir grup arkadaşı ile İslâm daveti için gönderdiğinde pusuya düşürülerek Bir'i Maune'de şehid edilmişlerdi. Haram b. Milhan şehid edileceğini anlayınca Rabbine:

“Ey Rabbimiz! Resûlü'ne durumumuzu senden başka bildirecek kimsemiz yok. Selamımızı ona sen ulaştır. Selam, ona ve ona inanlara olsun.” diye yalvarmıştı.

İşte o an gayb perdeleri açılıp ötelerin ötesini gören Haram b. Milhan, cennete doğru koştuğunu onlara şöyle müjdelemişti:

“Ey Rabbimiz! Kavmimize sana kavuşmakta olduğumuzu bildir. Onlara de ki: “Rabbimiz bizden hoşnut oldu. Bizi de kendinden hoşnut kıldı.”

İslâm'a Girişi

Hazreçliler Medine'de Allah Resûlü (sas) ile görüşüp Müslüman olunca, Medine'ye dönerek İslâm'ı anlatmaya başladılar. İslâm Medine'de bir anda dalga dalga hızla yayıldı. Mûsab b. Umeyr'in davetçi olarak Medine'ye gelmesi ile bu süreç daha da hızlandı.

O sırada Amr b. Kays ile evli olan Ümmü Haram'ın Kays ve Abdullah adında iki oğlu vardı. Abdullah daha çok Ümmü Haram'ın oğlu diye tanınır ve bu şekilde hitap edilirdi. Kuba'da oturan bu bahtiyar insanlar, İslâm'dan haberdar olduklarında ona koşmakta bir an bile tereddüt etmediler.

Müslümanlar hicret etmeye başladıklarında onları Kuba'da karşılayarak bağırarak bastılar. Onlara evlerinin kapılarını sonuna kadar açıp diledikleri zamana kadar onları misafir ettiler. Onlarla kardeş olup bütün varlıklarını severek paylaştılar. Allah Resûlü (sas) Medine'ye hicret ederken Kuba'ya geldiğinde onu ziyaret eden Ümmü Haram Allah Resûlü'ne biat etti.

Allah Resûlü (sas) onları cihata çağırdığında bir an bile tereddüt etmeden hemen hazırlanarak baba oğul Bedir'e gittiler. Orada

kahramanca savaşıp İslâm'ı yok etmek için gelenleri geldiklerine pişman ettiler.

Ancak kâfirler İslâm'ın nurunu söndürünceye kadar rahat etmezlerdi. Ertesi yıl Uhud'a geldiler. Ümmü Haram'ın eşi Amr ve oğlu Kays cihata çağrıldıklarını duyunca Uhud'a koştular. Kahramanca savaşan baba oğul ikisi de Uhud'da şehid oldu. Eşi ve oğlunun şehid olduklarını haber alan Ümmü Haram onlardan ayrıldığı için üzülse de sevdiklerini cennete uğurladığı için gönlü hoştu.

Bir süre sonra ensarın ileri gelenlerinden Akabe Biatı'na katılıp orada on iki nakibden biri seçilen Ubâde b. Sâmit ile evlendi. Ahlakı ve ilmi ile öne çıkan Ubâde b. Sâmit'ten Muhammed isminde bir oğlu oldu.

Kutlu Misafir

Allah Resûlü (sas) zaman zaman Medine'nin biraz dışında kalan Kuba'ya giderek, buradaki Müslümanları ziyaret ederdi. Bu gidişlerinin bazısında teyzesi Ümmü Haram'ın evine gider, onun misafiri olurdu. Allah Resûlü'nün evine teşrif etmesinden son derece memnun olan Ümmü Haram, sevinçten uçacak gibi olur, onu memnun etmek için büyük bir gayret ve itina gösterirdi. Enes b. Mâlik bu misafirliği şöyle anlatır:

“Allah Resûlü (sas), Übâde b. Sâmit ile evli olan Ümmü Haram'ın evine gider, misafir olurdu. Ümmü Haram hemen Efendimize yemek hazırlar, yedirirdi. Yolculuktan dolayı saçı tozlanmışsa saçının tozunu temizler, dinlenmek için bir süre yatarı.” Enes b. Mâlik bir başka anısını ise şöyle nakleder:

“Bir gün Allah Resûlü (sas) bize teşrif ettiler. Evde yalnızca ben, annem ve teyzem Ümmü Haram vardı. Bir süre dinlendikten sonra namaz vakti olmadığı halde bize:

– Kalkın size namaz kıldırayım, dedi. Namaz bitince hane halkına dünya ve ahiret hayrı için dua buyurdu.”

Alimler, Ümmü Haram'ın Allah Resûlü'ne mahrem olduğunda hemfikirlerdir. Ancak sebebi hakkında farklı düşünmektedirler. Bazıları bu mahremiyetin akrabalıktan kaynaklandığını söylemekte, bazıları Allah Resûlü (sas) küçükken babasının mezarını ziyaret için Medine'ye geldiğinde bu ailenin hanımlarından süt emdiğini

bildirmekte, bazıları ise bu durumun Allah Resûlü'ne özel bir durum olduğunu ifade etmektedirler.

Sahâbenin Yanındaki Yeri

Allah Resûlü'nün çok değer verdiği Ümmü Haram'a başta eşi olmak üzere bütün sahâbîler saygı gösterirdi.

Amr b. Esved naklediyor:

“Bir gün Übâde b. Sâmit'in ziyaretine gittik. O sırada Übâde b. Sâmit namaz kılmak için kalkmıştı. Kapıyı bize Ümmü Haram açtı. Ona:

– Übâde b. Sâmit'ten hadis dinlemek için geldik, dedik. Ümmü Haram eşine seslenerek:

– Kardeşlerin senden hadis dinlemeye gelmişler, deyince:

– Ben Allah Resûlü'nün sahâbîsi isem sen de sahâbîsisin. Ben onu dinlediysen sen de dinledin. Onlara sen hadis rivayet et, dedi. Bunun üzerine Ümmü Haram gelenlere anlatmaya başladı:

– Bir gün Allah Resûlü (sas) bizim eve gelerek:

– Ebû Velid nerede, diye sordu. Ben:

– İstirahat buyurun birazdan gelir, dedim. Allah Resûlü (sas) içeri buyurdu. Ona bir minder koydum üzerinde oturdu...”

Ebû Zerr efendimiz, bir meseleden dolayı Hz. Muâviye'ye kızmıştı. Konuyu ashabın ileri gelenleri ile istişare etmeye karar verdi. Bunun için Übâde b. Sâmit, Ebû Derdâ, Amr b. Âs'ın yanı sıra Ümmü Haram'a da haber göndererek onlarla istişare etmek istediğini bildirdi.

Cennetle Müjdelenmesi

Kendini İslâm'a adayan Ümmü Haram'ın zaman zaman dışa vuran şehadet arzusu bir gün Allah Resûlü (sas) tarafından müjdeye dönüştü. Bundan sonra da şehide olarak çağrılmaya başlandı. Enes b. Mâlik, Allah Resûlü'nden naklediyor:

“Cennete girdiğimde bir ayak sesi duydum.

– Bu kimdir, diye sorduğumda bana:

– Rümeysa bint Milhan, dediler.”

Allah Resûlü (sas) Kuba'ya geldiği bir sırada yine Ümmü Haram'ın evine konuk olmuştu. Ümmü Haram ona zevkle hizmet etti. Altına minder verdi, yemek ikram etti, saçının tozunu temizledi. Allah Resûlü (sas) kaylule uykusuna yatmak isteyince ona yer hazırladı.

Bir süre uyuyan Allah Resûlü (sas) gülerek uykusundan uyandı. Efendimizin gülümsediğini gören Ümmü Haram:

– Seni güldüren neden nedir yâ Rasûlullah, diye sordu. Allah Resûlü (sas):

– Ümmetinden Allah yolunda cihat eden bir grup bana gösterildi. (Cennette) Melikler gibi tahtlar üzerinde oturmuşlar, şu denizin üzerinde gidiyorlardı, buyurdu. Ümmü Haram:

– Yâ Rasûlullah! Dua buyur da ben de onlardan olayım, dedi. Allah Resûlü (sas):

– Allah'ım! Onu onlardan kıl, buyurdu. Sonra tekrar gülümsedi. Ümmü Haram bunun nedenini sorduğunda Allah Resûlü (sas) benzer şeyler anlattı. Ümmü Haram:

– Dua buyur da ben de onlardan olayım, deyince:

– Sen sonlardan değil ilklerindensin, buyurdu.

Şehadeti

Allah Resûlü'nün vefatından sonra hicri 14. yılında Şam, 16. yılında Kudüs, 21. yılında İskenderiye fethedildi. Bu arada Bizanslılar ile çeşitli savaşlar yapılarak Doğu Akdeniz sahillerinde birçok yer fethedilmişti.

Hiz. Ömer kendi döneminde, Müslümanların yeterli donanıma sahip olmadığı için deniz savaşlarına müsaade edilmedi. Hicretin 28. yılında Şam, Ürdün, Hıms ve Kudüs genel valisi olan Hiz. Muâviye, Kıbrıs fethi için Hiz.Osman'dan izin istedi. Hiz. Osman, savaş için kimsenin zorlanmaması, savaşa katılanların gönüllü olmalarını şart koştu. Hiz. Muâviye yeterli asker bulunca hazırlıklara başladı.

Allah Resûlü'nün vefatından sonra sahâbîler yeni fethedilen yerlere dağılarak, buralarda yaşayan insanları İslâm'a davet ettiler. Onlara Kur'ân, hadis ve İslâm'ın emirlerini öğretiler. Eşi Ümmü Haram ile birlikte Hıms'a giden Ubâde b. Sâmit, buraya yerleşti. Büyük bir gayretle insanları İslâm'a davet ederek onlara İslâm'ı öğretti.

Hiz. Muâviye'nin Kıbrıs savaşı için gönüllü asker topladığını duyunca, Allah Resûlü'nün mucizesinin gerçekleşme vaktinin geldiğini anladı. Yaşının çok fazla ilerlemiş olmasına rağmen eşiyle birlikte orduya katılmaya karar verdi.

Umeyr b. Esved'in bildirdiğine göre eşi ile birlikte Hıms sahillerine gelince, yanındakilere: "Allah Resûlü (sas) bana:

– Ümmetimden deniz savaşı yapacak ilk orduya cennet vacip olacak, buyurdu. Ben:

– Yâ Rasûlullah! Ben de onlardan mıyım, diye sordum. Allah Resûlü (sas):

– Evet, sen de onlardansın, buyurdu.” diye anlattı.

Gemilere binip Abdullah b. Kays komutasındaki ordu ile yola çıktı. Abdullah b. Sa’d komutasındaki bir donanma da Mısır ve İskenderiye’den yola çıktı. Ada doğu ve güneyden kuşatıldı. Abdullah b. Kays, Larnaka limanından adaya çıkarma yaptı. Kıbrıslılar fazla direnmeden teslim oldular. Sonra İslâm ordusu ile bir anlaşma yaptılar. Buna göre:

Her yıl 7000 dinar vergi verecekler.

Müslümanlar aleyhine Bizanslılara yardım etmeyecekler.

Adayı Bizanslılara üs olarak kullanırmayacaklar.

Müslümanlar limanlardan faydalanabilecekti.

İslâm ordusu Larnaka’ya çıkarma yaparken, Ümmü Haram annemiz çok yaşlı olduğu için bir katıra bindirildi. Bir süre ilerledikten sonra katırdan düşen annemizin boynu kırılarak orada şehit oldu. Burada defnedilen annemizin kabri, yöre halkı tarafından sürekli ziyaret edildi ve “saliha kadının kabri” diye tanındı.

Hicretin 33. yılında ikinci Kıbrıs seferi yapıldı. II. Selim zamanında 1570-1571 yıllarında Osmanlı ordusu tarafından Kıbrıs yeniden fethedilerek Müslümanların eline geçti. Ümmü Haram annemizin kabrine bir türbe yapıldı. Türbenin yanına da bir tekke inşa edildi. Birinci Dünya Savaşı’na kadar buradan geçen bütün Osmanlı gemileri top atışı yaparak Ümmü Haram annemizi selamlayıp ona saygılarını gösterdiler.

ÜMMÜ SÜLEYM BİNT MİLHÂN

Enes b. Mâlik'in Annesi

Soyu	Ümmü Süleym bint Milhân b. Hâlid b. Zeyd b. Haram b. Cündeb b. Âmir en-Neccâriye
İsmi	Rûmeysa/Gumeysa
Künyesi	Ümmü Süleym
Annesi	Müleyke bint Mâlik
Eşleri	Mâlik b. Nadr ve Ebû Talhâ
Çocukları	Enes, Berâ, Ebû Umeyr ve Abdullah
Kardeşleri	Haram b. Milhân ve Ümmü Haram
Vefatı	23/644
Hz. Peygamberin (sas) müjdesi	"Cennete girdiğinde önümde bir ayak sesi duydum. Dönüp baktığımda ön tarafta yürüyen Gumeysa'yımış."

İslâm'a Girişi

Asıl adı Gumeysa olan Ümmü Süleym, künyesi ile tanınıp bilindi. Allah Resûlü'nün dayı ve teyzeleri Neccâroğullarındandır. Kardeşlerinden oğullarına her biri başka bir destan yazan bir ailenin destansı bir hayata sahip, Resûl'e adanan bir canıdır.

Mâlik b. Nadr ile evliydi. Mâlik, Medine'de kuyusu bulunan varlıklı, saygın kişilerdendi. Güzel giden bu evlilikten Ümmü Süleym'in, ilim ve hizmette insanları hayran bırakan Enes, savaş meydanlarında tek başına bir orduya bedel olan Berâ isminde iki oğlu oldu. Çocuklar Ümmü Süleym'in hayatını daha da anlamlandırdı. Yıllar böylece akıp gitti.

Bir gün kabilesindeki insanların yeni bir dinden bahsettiğini duydu. Çok akıllı, atılgan ve cesur bir hanım olan Ümmü Süleym, hemen bu yeni dinin neleri emrettiğini öğrendi. O sırada eşi bir iş için Medine dışındaydı. İslâm'ın iyilikleri emredip kötülükleri yasakladığını görünce, eşi ile görüşüp istişare etmeye gerek görmeden Müslüman oldu. Böylece Medine'de İslâm ile şereflen en ilk kişilerden oldu.

Destansı Bir Hayat

Ümmü Süleym annemiz sıra dışı kabiliyetleri olan ve bu şekilde yaşayan çok özel bir hanımdı. Bunu her vesile ile gösterirdi. Müslüman olduktan bir süre sonra, eşi çıktığı yolculuktan geri döndü. Dostları ona eşinin Müslüman olduğunu söyleyerek onu eşine karşı doldurdular. Büyük bir kızgınlıkla eve gelen Mâlik b. Nadr, eşine:

- Dinden mi döndü, diye çıkıştı. Ümmü Süleym:
- Hayır dinden dönmedim. Lakin şu zata iman ettim, dedi. Allah Resûlü (sas) aleyhine doldurulmuş olan Mâlik b. Nadr:
- Ama o içki içilmesini istemiyor, dedi. O sırada içki henüz yasaklanmamıştı. Ancak Allah Resûlü (sas) her vesile ile içkiden hoşlanmadığını belli ediyordu. Mâlik b. Nadr'ın çevresindekiler onu İslâm aleyhine doldurdıkları için Ümmü Süleym annemiz, ona İslâm'ın güzelliklerini anlatsa da ikna olmadı.

Eşinin baskısına boyun eğmeden yoluna devam eden annemiz, o sırada 8-10 yaşlarında olan oğlu Enes b. Mâlik'e İslâm'ı anlatarak, oğluna Müslüman olmasını telkin etti. Ona şehadet kelimesini öğreterek, söylemesini istedi. Enes annesinin sözlerinden hoşlanıyor, dediklerini aynen yapıyordu. Eşinin oğluna İslâm'ı öğretmesinden rahatsız olan Mâlik, sık sık onu ikaz ettiyse de sonuç alamadı. Gerek Medine'nin o anki atmosferi gerekse Ümmü Süleym'in dik duruşu ve cesareti Mâlik'in eşini daha fazla zorlamasına engel oluyor, yalnızca:

- Oğlumu saptırma! Onun zihnini bulandırma, gibi sözlerle ikaz edebiliyordu. Ümmü Süleym her seferinde:
- Onu saptırmıyor bilakis ona güzel şeyler telkin ediyorum, diyordu. Bu duruma daha fazla katlanamayan Mâlik b. Nadr, kızarak tek başına Şam'a doğru gitti. Yolda düşmanları ile karşılaşan Mâlik, onlar tarafından öldürüldü.

Ümmü Süleym eşinin öldüğünü duyduğunda oğlu Enes'in biraz daha büyüüp meclislerde oturacak yaşa gelinceye kadar kimse ile evlenmeyeceğini söyledi. Ümmü Süleym ile evlenmeyi düşünen Ebû Talhâ bu sözleri duyunca, bu isteğini bir süre erteledi. Bu sürecin bittiğine inandığında, Ümmü Süleym'e giderek onunla evlenmek istediğini söyledi. Ancak Ümmü Süleym Ebû Talhâ'yı beğendiği halde büyük bir kararlılıkla:

– Senin gibi birçok önemli vasfa sahip olan biri elbette reddedilemez fakat sen Müslüman değilsin, ben asla müşrik biri ile evlenmem, dedi. Ebû Talhâ ısrar edince, bunu fırsat bilen annemiz ona hakikati göstermeye çalıştı:

– Sende iyi biliyorsun ki sizin ilah diye tapındığınız şey toprağa dikilip orada yetişen, falan oğullarının falan Habeşli kölesinin ormandan kesip getirdiği ağaçtan yapılan bir tahta parçasıdır. Yanan bir ateşe atıldığında yanıp kül olur. Bir başka tapılan şey ise fayda ya da zarar veremeyecek olan taşlardır. Bunlara tapmaya utanmıyor musun, dedi. Bu mantıklı ve çarpıcı sözleri duyan Ebû Talhâ'nın kalbinin üzerindeki perdeler bir bir kalkmaya ve hakikat güneşi doğmaya başladı. Bunu fark eden Ümmü Süleym, ona:

– İstersen “Lâ ilâhe illallah Muhammedü'n Resulullah” de hiçbir mehir istemeden seninle hemen evleneyim, diyerek onu teşvik etti. Ancak henüz vakit gelmemişti.

– Bana biraz zaman ver, biraz düşüneyim deyip yanından ayrıldı. Oradan uzaklaştıktan sonra sürekli bu sözleri düşünen Ebû Talhâ, sonunda hakikati anladı. Vakit kaybetmeden Ümmü Süleym hatunun yanına koşan Ebû Talhâ:

– Söylediğin şeyi kabul ediyorum, benimle evlenir misin, dedi. O “evet” deyince Ebû Talhâ:

– Mehrin nedir, diye sordu. O:

– Ne olabilir ki, dedi. Ebû Talhâ:

– Altun ve gümüş olarak ne istersin, diye sordu. O:

– Ben senden ne altın ne de gümüş isterim. Senden yalnızca İslâm'ı kabul etmeni isterim. Ebû Talhâ:

– Bunu nerede yapayım, diye sordu. O:

– Allah Resûlü'nün huzuruna giderek onun huzurunda Müslüman ol, dedi. Ebû Talhâ hemen oradan ayrılarak doğruca Mescid-i Nebevî'ye gitti. Allah Resûlü (sas) onu görünce yanındakilere:

– Ebû Talhâ gözlerinin arasında İslâm nuru parlayarak buraya geliyor, buyurdu. Ebû Talhâ yanlarına gelince Ümmü Süleym ile olan konuşmalarını anlatarak Allah Resûlü' nün huzurunda Müslüman oldu. Böylece mehrini ödemiş sayılan Ebû Talhâ Ümmü Süleym annemizle evlendi.

Sabit: “Bize gelen haberlerde Ümmü Süleym'in mehrinden daha büyük mehir yoktu. O eşinin İslâm'ı kabul etmesini mehir olarak

saydı ve bunu kabul etti.” der.

Çocuklarıyla

İlk eşinden Enes ve Berâ adında iki oğlu vardı. İkisi de son derece akıllı ve kabiliyetli çocuklardı. Enes güçlü bir hafızaya sahip, öğrenmeyi çok seven biriydi. Berâ ise çok güzel sesi olan şair ruhlu, eşsiz bir cesarete sahip, orduları dize getirecek kadar savaş yeteneği olan bir gençti. Ümmü Süleym annemiz onları kabiliyetleri doğrultusunda destekleyip eğitti. Çok az kişinin okuma yazma bildiği bir şehirde onların okuma ve yazma öğrenmelerini sağladı.

Allah Resûlü (sas) Medine’ye hicret edince bütün Medineliler Allah Resûlü’nün rızasını elde etmek için ona hediye vermekte yarışıyorlardı. Ümmü Süleym o sırada dul bir hanımdı. Fazla bir şeyi yoktu. Hurma ağaçlarının birkaçının mahsulünü ona hediye etti. Ancak bu onu tatmin etmedi. Allah Resûlü’ne daha güzel hediyeler vermem gerekir diyerek oğlu Enes’in elinden tutan Ümmü Süleym, doğruca Allah Resûlü’nün yanına gitti. Huzuru saadete çıkarak:

– Yâ Rasûlullah! Bu benim oğlum Enescik’tir. O henüz ergenlik çağına girmese de yazmasını bilir. Zeki ve zarif bir çocuktur. Onu sana hizmet etmesi için getirdim. Ona dua buyur, diyerek Enes b. Mâlik’i Allah Resûlü’nün hizmete adadı. Allah Resûlü (sas) Enes için:

– Allah’ım! Onun malını ve çocuklarını artır, diye dua buyurdu. Allah Resûlü’ne en güzel şekilde hizmet eden Enes b. Mâlik bu konuda şöyle der:

“Allah Resûlü’ne dokuz yıl hizmet ettim. Bir kere bile: ‘Beceremedin, ne kötü yaptın!’ dediğini duymadım.”

Bundan sonra da Enes’in terbiyesi ile yakından ilgilenmeye devam eden annesi, gerektiğinde ikaz gerektiğinde teşvik ederek, oğlunun en iyi şekilde yetişmesine gayret etti. Enes b. Mâlik anlatıyor:

“Bir gün çocuklar ile oynuyordum. Allah Resûlü (sas) yanımıza gelerek bize selam verdi. Beni bir iş için bir yere gönderdi. Allah Resûlü’nün söylediği işi yapıp geri dönünce eve geç gittim. Annem bana:

– Niçin geç geldin? Ne ile oyalandın, diye sordu. Ben:

– Allah Resûlü (sas) beni bir iş için gir yere gönderdi, dedim.

Annem:

– Ne işi için, diye sordu. Ben:

– O sırdır, dedim. Annem:

– Allah Resûlü'nün sırrını hiç kimseye anlatma, diye tembih etti.”

Çok duygusal olarak yetişen diğer oğlu Berâ b. Mâlik de zaman zaman Allah Resûlü'ne hizmet eder, özellikle seferlerde Allah Resûlü'nün hanımlarının develerini sevk ederdi. Ancak çoğu zaman duyguları coşar; dilinden şiir, gözlerinden yaş dökülür, develerin kontrolünü kaybederdi. Allah Resûlü (sas) onu ikaz ederek.

– Ağır ol ey duygusal genç! Hanımları taşıyorsun, buyururdu. Bu develerde bazen annesi Ümmü Süleym de bulunurdu.

Ümmü Süleym, yetim bir kız çocuğunu yanına almış ona bakıyor, terbiyesi ile ilgileniyordu. Bir gün Allah Resûlü (sas) bu yetim kızı gördü. Ona:

– Buraya gel, buyurarak yanına çağırdı. Kız gelince ona şaka yaparak:

– Vücudun büyüsün ama yaşın büyümesin, buyurdu. Allah Resûlü'nün sözlerini yanlış anlayan kız, o gittikten sonra ağlayarak Ümmü Süleym'in yanına gitti ve ona:

– Allah Resûlü (sas) yaşımın büyümemesi için bana dua etti. Bundan sonra asla büyümem, dedi. Kıza yanlış anladığını söylese de o bir türlü ikna olmadı. Onu rahatlatmak için örtüsünü örtünüp Allah Resûlü'nün yanına gitmek için evden çıktı. Allah Resûlü'nün bulunduğu yere gitti. Allah Resûlü (sas) onu görünce:

– Bir şey mi diyecektin, diye sordu. Ümmü Süleym:

– Yanımdaki kız, sizin ona yaşının büyümemesi için-dua ettiğinizi söylüyor, bunun için üzülüyor. Konunun aslını öğrenmek için geldim, dedi. Allah Resûlü (sas) tebessüm ederek:

– Ey Ümmü Süleym! Bilmiyor musun ben Rabbime dua ederek ona: “Ey Rabbim! Ben insanım. Diğer insanlar gibi razı olur ya da kızabilirim. Eğer ümmetimden birine haksız yere beddua etmişsem sen benim bedduamı kıyamet gününde o kişi için bir yakınlık vesilesi, günahlardan ve kötülüklerden arınma vesilesi kıl, dedim, buyurarak endişesinin yersiz olduğunu belirtti. Ümmü Süleym annemiz memnun bir şekilde Allah Resûlü'nden ayrılarak kızın yanına gidip ona durumu anlatıp rahatlatmıştı.

Eşyle İlişkileri

Evde önceki eşinden iki oğlu, ayrıca yanına alıp baktığı bir kız olmasına rağmen Ebû Talhâ ile tam bir uyum içinde çok iyi geçinirdi. Eşi ile birlikte ibadet yapar, birlikte savaşa gider, birlikte Allah ve Resûlü'ne hizmet ederdi. Enes b. Mâlik anlatıyor: “Bir gün Ebû Talhâ eve gelerek, Ümmü Süleym'e:

– Biraz önce Mescid-i Nebevî'ye gittim. Allah Resûlü (sas) Suffe ashabına Nisa suresini okutuyordu. Açlıktan karnına taş bağlamıştı. Evde Allah Resûlü'ne ikram edebileceğimiz bir şey var mı, diye sordu. Ümmü Süleym annemiz:

– Biraz arpa var. Onu öğütüp onunla ekmek yaparım. Ancak bu yalnızca bir kişiye yeter. Sen Enes'i odun almak için çarşıya gönder. Tandırı yakıp ekmek pişireyim, dedi. Beni odun almak için çarşıya gönderdiler. Odun alıp geldim. Ebû Talhâ anneme:

– Yağ var mı, diye sordu. Annem:

– Kenarda kabın dibinde biraz yağ vardı. Bitip bitmediğini bilmiyorum, diyerek kalkıp baktı ve:

– Ekmekleri yağlayacak kadar var, dedi. Sonra babam beni yanına çağırıp:

– En son Allah Resûlü'nü Suffe'de ashabına Kur'ân okuturken görmüştüm. Allah Resûlü'nün yanına gidip bekle! Yanındakiler ayrılıp tek kalınca ona:

– Babam seni bize davet ediyor, diyerek bize davet et. Ancak sakın onunla birlikte başkasını çağırıp beni rezil etme, diye sıkı sıkı tembihledi. Evden çıkıp doğruca Allah Resûlü'nün yanına gittim. Yanında 80 kişi vardı. Allah Resûlü (sas) beni görünce, daha ağzımı açmadan:

– Ey Enes, diye seslendi. Ben:

– Buyur yâ Rasûlullah! dedim. O:

– Babam beni mi davet ediyor, buyurdu. Ben:

– Evet, dedim. Allah Resûlü yanındakilere:

– Haydi kalkın gidelim, buyurdu. Onlar kalkmadan ben babamın zor durumda kalacağını düşünerek hızla eve geldim. Babamın yanına giderek mahzun bir şekilde:

– Allah Resûlü yanındaki insanlar ile birlikte geliyor, dedim. Babam bana kızarak:

– Ben sana Allah Resûlü yalnız kaldığında onu davet et demedim mi, diye çıkıştı. Ben:

– Allah Resûlü: ‘Baban beni mi çağırıyor?’ deyince ben de yalan söyleyemedim, ‘Evet söylemişti.’ dedim. Babam anneme seslenerek:

– Ey Ümmü Süleym! Allah Resûlü insanlarla buraya geliyormuş, onlara ikram edeceğimiz bir şeyimiz yok, ne yapacağız, diyerek kaygısını dile getirdi. Ümmü Süleym:

– Allah ve Resûlü daha iyisini bilir, diyerek eşini rahatlatmaya çalıştı. Babam Allah Resûlü’nü karşılamak için evin kapısına çıktı. Allah Resûlü’nü görünce hemen yanına giderek özür dilercesine sıkılarak:

– Yâ Rasûlullah! Biz yalnızca seni davet etmeyi düşünmüştük, dedi. Allah Resûlü (sas) babama:

– İçeri gir! Allah (c.c) hazırladığınız yemekle onları doyurur, buyurarak onunla birlikte içeri girdi. Annemin elinde yağ kabı vardı. Ekmekleri yağlıyordu. Allah Resûlü’nü görünce buyur etti ve:

– Pişmek üzere, dedi. Allah Resûlü:

– Yağ kabını bana ver, ben daha iyi sürerim, buyurdu. Anneme de:

– İşte böyle yapılır, diyerek anneme öğretti. Yemeğin bereketlenmesi için dua ederek ekmeye yağ sürdü. Sonra annemin yaptığı tiridin başına geçen Allah Resûlü babama:

– Dışarıdakileri onar onar içeri al, buyurdu. Babam dışarıda bekleyenleri onar onar içeri aldı. Gelenlere:

– Bismillah diyerek yeyin, buyurdu. Sahâbîler besmele çekerek yediler. Her biri iyice doyduktan sonra dışarı çıktı. Son on kişi de yemeklerini yiyip bitirince kalan yemekten Allah Resûlü, Ehl-i Beyt ve komşularına da yemek gönderdi. Geride yine de yemek kalmıştı.”

Ümmü Süleym annemizin Ebû Talhâ ile evliliğinden bir oğulları oldu. Adını Ebû Umeyr koydular. Ebû Talhâ yuvalarını şenlendiren oğlu Ebû Umeyr’i çok seviyor, üzerine titriyordu. Ebû Umeyr her geçen gün biraz daha da sevimli oluyor, sevimli oldukça babasının kendisine karşı sevgisi daha da artıyordu.

Bir ara Ebû Umeyr hastalandı. Ümmü Süleym, çocuğunun iyileşmesi için elinden geleni yaptı ancak hastalığı iyileşmek bir yana, iyice arttı. Oğlunu çok seven Ebû Talhâ çocuğun hastalığına çok üzüldü. Onunla yakından ilgilenerek iyileşmesi için çareler aradı. Ancak hiçbirisi sonuç vermedi. Medine’nin merkezine biraz uzak olan Kuba’da oturuyorlardı. Namaz için Mescid-i Nebevi’ye gittiğinde yatsı namazını da kılıp sonra gelirdi. O namaza gittiğinde çocuğun

hastalığı fazlalaşarak öldü. Ümmü Süleym, bir taraftan ölen çocuğuna üzüldü, bir taraftan da oğlunu çok seven eşinin çok fazla üzüleceğini düşünerek üzülmüyordu. Eşinin üzüntüsünü hafifletmek için bunu ona en uygun şekilde söylemesi gerektiğini düşünerek kendini toplayıp önce ölen çocuğun üzerini örttü. Onu güzelce yatağına yatırdı. Olayın devamını kendisi şöyle anlatıyor:

“Eşimin, oğlumuzun ölümünü başkasından duymasını istemiyor, kendim uygun bir şekilde anlatmak istiyordum. Bunun için ev halkına:

– Ben anlatmadan hiç kimse oğlumun öldüğünü Ebû Talhâ’ya söylemesin, diye tembih ettim. Akşam Ebû Talhâ gelmeden güzel elbiseler giyip koku süründüm. Eşim gelince ilk işi:

– Ebû Umeyr nasıl? Ne yapıyor, diye sormak oldu. Ben çocuğunun öldüğünü belli etmeden:

– Akşamdan beri huzur içinde yatıyor, dedim. Akşam yemeğini yedik. Sonra yattık. Geceleyin uygun bir zamanda eşime:

– Ey Ebû Talhâ! Komşulardan biri, bir başka komşuya bir şey emanet etmiş. Daha sonra ondan geri istemiş ancak emanet alan komşu, aldığı emaneti vermek istememiş, sen bu konuda ne dersin? diye sordum. Eşim:

– Öyle şey olur mu? Alınan emanet zamanı gelince geri verilmelidir, dedi. Ben:

– Sana bir haber vereceğim ama sabırlı ve metin ol! Oğlumuz Ebû Umeyr’i bize emanet eden Allah onu bizden geri aldı, dedim. Oğlunun ölümüne üzülen Ebû Talhâ, eşinin sözlerini duyunca rahatlardı. “İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciun” diyerek Rabbine teslim oldu. Sabah namazından sonra Allah Resûlü’nün yanına giderek olanları ona anlattı. Allah Resûlü (sas):

– Allah gecenizi ikinize de mübarek etsin, buyurarak onlara doğacak çocuklarını müjdeleyip teselli etti. Dokuz ay sonra bir oğulları oldu. Adını Abdullah koydular. Allah Resûlü’nün duasının bereketi ile Abdullah’ın yedi oğlu oldu. Abdullah onlara Kur’ân ve ilim öğretti. Hepsi âlim oldular. Özellikle İshak adındaki oğlu sayılı âlimlerdendir. O, Mâlikî mezhebinin kurucusu İmam-ı Mâlik’e hocalık yaptı.

Ümmü Süleym annemiz Abdullah’ı dünyaya getirmek üzereydi. Çocuğun doğumu ile yakından ilgilenmek isteyen Ebû Talhâ’nın, bunun için Kubâ’dan ayrılmaması gerekiyordu. Böyle olunca da Allah

Resûlü'nden ayrı kalacağını düşünüyor ve bu duruma çok üzülyordu. Çareyi Rabbine yalvarmakta buldu:

– Ey Allah'ım! Sen de biliyorsun ki Allah Resûlü ile bir yere girip onunla çıkmak, hep onun yanında olmak istiyorum. Gördüğün gibi bu durum beni buraya hapsetti, diye dua etti. Onun duasını duyan Ümmü Süleym eşini teselli etti ve:

– Ben iyiyim, sancılarım geçti, haydi Allah Resûlü'nün yanına git! diyerek onu gönderdi. Eşi Mescid-i Nebevî'ye gittikten bir süre sonra Ümmü Süleym doğum yaptı. Bir oğlu olmuştu. Enes b. Mâlik olayın devamını şöyle anlatır:

“Çocuk doğunca annem kendi uykuya daldığında çocuk ağlarsa onu birine götürüp emzirtmeyeyim diye bana:

– Ey Enes! Yarın onu Allah Resûlü'nün yanına götürünceye kadar sakın çocuğa bir şey verme! Allah Resûlü (sas) ona tahnîk yapmadan bir şey tatmasını istemiyorum, diye tembih etti. Vakit geç olunca yattık. Çocuk açlıktan sabaha kadar ağladı. Sabah erkenden annem çocuğu güzel bir beze sararak bana verdi ve onu Allah Resûlü'ne götürmemi söyledi. Mescid-i Nebevî'ye yaklaştığımda Allah Resûlü kucağımda bir çocuk görünce:

– Herhalde Ümmü Süleym'in çocuğu oldu, buyurdu. Ben:

– Evet, dedim. Allah Resûlü elindekini bir kenara bırakıp uygun bir yere oturdu. Ben çocuğu götürüp kucağına verdim. Allah Resûlü yanındakilere, kendisine Medine hurması (acve) getirmelerini söyledi. Hurma gelince onu ağzına koyup iyice çiğnedi. Hurma yumuşayınca, ondan bir parça çocuğun ağzına koydu. Çocuk büyük bir iştahla hurmayı emmeye başladı. Onu gören Allah Resûlü:

– Bakın Medinelilerin hurmayı ne kadar sevdiğini görün, buyurdu. Sonra yüzünü okşadı ve adını Abdullah koydu.”

Allah Resûlü'ne Olan Sevgi ve Hizmeti

Bütün aile Allah Resûlü'nü çok seviyor, her vesile ile bu sevgilerini gösteriyorlardı. Bu sevginin büyüklüğünden Enes b. Mâlik gibi eşsiz bir ilim ve hizmet insanı yetişip bize ışık saçtı. Allah Resûlü'ne ne kadar hizmet ederse etsin bunu yeterli görmeyen Ümmü Süleym, oğlunu Allah ve Resûlü'nün hizmetine adayınca biraz olsun kalbindeki sevgi ve hizmet özlemini dindirebildi.

İslâm ile tanıştıktan sonra hayatını adeta ona vakfeden Ümmü Süleym, Allah ve Resûlü'nün sevgisi ile hayat buldu. İşte bu anlardan bir kaç:

Ümmü Süleym Medine'nin biraz dışında kalan Kuba'da oturuyordu. Allah Resûlü (sas) zaman zaman Kuba'ya giderek oradaki Müslümanları ziyaret eder, onlarla ilgilenir, onlara ilim irfan öğretirdi. Buraya gelirken yorulur, dinlenmek için teyzelerinin evini tercih ederdi. En fazla da Ümmü Süleym'in evine giderdi. Yine bir gün onun evine gitmişti. Yorulduğu için yatıp dinlenmek istiyordu. Ümmü Süleym annemiz ona yatacak yer hazırlayınca, Allah Resûlü istirahat buyurdu. Ümmü Süleym annemiz anlatıyor:

“Allah Resûlü bize gelip kaylule uykusuna yattı. Uyuyunca çok fazla terlemeye başladı. Hemen bir şişe alıp bu terleri ona koymaya başladım. Allah Resûlü uyanınca:

– Ne yapıyorsun, diye sordu. Ben:

– Yâ Rasûlullah! Bu sizin teriniz. Bereketinizden istifade etmek için onu kendimize koku yapıyorum. O kokuların en güzelidir, dedim. Allah Resûlü:

– İyi yapmışsın, buyurdu.

Enes b. Mâlik der ki: “Allah Resûlü bize doğru yöneldiğinde onu kokusundan tanırdık.”

Allah Resûlü ile birlikte hacca gitmişlerdi. Allah Resûlü, Mina'da tıraş olmak isteyince Ebû Talhâ Allah Resûlü'nü tıraş etti. Saçlarını bir kaba koyarak onları Ümmü Süleym'e götürdü. Ümmü Süleym buna çok sevindi. Onları özenle alarak şişenin içine koydu.

Enes b. Mâlik anlatıyor:

“Allah Resûlü, annem Ümmü Süleym'in evine geldiğinde asılı bir kırba gördü. Onun yanına giderek, kırbadan su içti. O gittikten sonra Ümmü Süleym kırbadan Allah Resûlü'nün dudaklarının değdiği yeri kesip, teberrüken sakladı.”

Allah Resûlü, Ümmü Süleym'in evinin dışındaki evlere giderken yanında genelde eşlerinden biri olurdu. Onun evine eşleri olmadan gitmesi ashabın dikkatini çekmişti. Bunu Allah Resûlü'ne sorunca:

– Benim yanımda kalan kardeşinin öldürülmesinden dolayı ona merhamet ediyorum, buyurdu.

Ümmü Süleym'in kardeşleri Süleym b. Milhan ve Haram b. Milhan kendilerini ilme adayarak, Suffe'de ilim tahsil ediyorlardı.

Âmiroğulları, Allah Resûlü'nden kavmini irşad edip onları İslâm'a davet edecek davetçiler isteyince Allah Resûlü 39-40 kişilik bir grup gönderdi. Bunlar arasında Haram ve Süleym b. Milhan adında iki kardeş vardı. Hicretin 4. yılında yola çıkan bu davetçiler Bi'ri Maune'de tuzağa düşürülerek şehid edildiler. Haram b. Milhan şehid edilirken cenneti görürcesine "Vallahi kurtuldum!" diye bağırarak sahabîydi. Allah Resûlü, onların şehid edilmesine çok üzüldü. Bir ay boyunca onları tuzağa düşüren hainlere sabah namazında beddua etti.

Enes b. Mâlik anlatır:

"Bir gün Allah Resûlü bize gelmişti. Annem hemen hurma ve eritilmiş yağ hazırlayıp ona ikram etti. Allah Resûlü:

– Yağı ve hurmayı yerlerine koyun, ben orucum, buyurdu. Sonra evin bir köşesine geçerek orada nafle namaz kıldı. Namazdan sonra Ümmü Süleym ve ev halkına dua etti. Onun dua ettiğini gören annem:

– Ya Rasûlullah! Benim göz bebeğim var, dedi. Allah Resûlü:

– Kim, diye sorunca:

– Hizmetlin Enes, diyerek benim için özel dua istedi. Allah Resûlü, dünya ahiret her hususta bana dua buyurdu. Duasının sonunda:

"Ey Allah'ım! Ona çokça mal ve evlat ver, onları mübarek kıl! dedi. Bundan dolayı Medinelilerin en zengini oldum."

Zaman zaman Allah Resûlü'nü evine davet eden Ümmü Süleym bazen de ona yiyecek gönderirdi.

Enes b. Mâlik, annesinin taze hurmaları bir örtünün içine koyup kendisi ile Allah Resûlü'ne gönderdiğini söyler. Allah Resûlü, hurmaları alınca bir avuç alıp onu eşlerine gönderdi. Kalanı ise yemek ihtiyacı olanlar ile birlikte yedi.

Enes b. Mâlik anlatıyor:

"Annem Ümmü Süleym bir miktar taze hurmayı bir sepete koyarak bana verdi ve onu Allah Resûlü'ne götürmemi istedi. Evine gittiğimde onu evde bulamadım. Terzilik gibi hizmetlerini gören azatlı kölelerinin yanında olduğunu söylediler. Yanlarına gittiğimde Allah Resûlü için etli tirit ve kabak pişirmişlerdi. Allah Resûlü yemeğe beni de çağırdı. Allah Resûlü'nün kabağı sevdiğini fark edince kabağı ona doğru yaklaştırdım. Allah Resûlü yemekten sonra evine döndü. Onunla birlikte giderek içinde hurma olan sepeti Allah Resûlü'nün önüne

koydum. Ondan yemeye ve dağıtmaya başladı. Hurma bitinceye kadar dağıttı.”

Bir gün Ümmü Süleym, oğlu Enes b. Mâlik’e:

– Allah Resûlü’nün yanına git, müsait ise bize yemeğe buyursun, dedi. Enes b. Mâlik annesinin söylediği gibi Allah Resûlü’nü yemeğe davet etti. Allah Resûlü:

– Benimle birlikte olanlar da mı, diye sordu. Enes bir anda boş bulunup:

– Evet onlar da dedi. Oradan ayrılarak büyük bir suçluluk ve endişe içinde eve gitti. Durumu annesine anlatınca annesi:

– Ne yaptın ey Enes, dedi. Daha sözünü bitirmeden Allah Resûlü eve geldi. Ümmü Süleym ona durumu anlatınca, Allah Resûlü:

– Yağın var mı, diye sordu. O:

– Evet bir kapta biraz yağım var, dedi. Allah Resûlü:

– Onu bana getir, buyurdu. Ümmü Süleym yağı götürünce kapağını açtı. “Bismillah, Allah’ım bereketini çoğalt!” diye dua etti. Sonra:

– Ekmekleri getir, buyurdu. Ekmeklerin üzerine yağ döktü. Sonra sahâbîleri çağırdı. Herkes yiyip karnını doyurdu.

Allah Resûlü’nün İkram ve İltifatları

Allah Resûlü, kendilerini İslâm’a adayan bu aileye maddi manevi ikramda bulunur, her fırsatta onlara iltifat ederdi. Enes b. Mâlik anlatıyor:

“Bir gün Allah Resûlûbize gelmişti. Annem Ümmü Süleym ondan evinde namaz kılmasını ve evinin bir köşesini namazgâh edinmesini rica etti. Allah Resûlü kabul buyurunca bir hasır getirdi. Hasıra su serpip onu temizledi. Namazgâh yapılan yere serdi. Bundan sonra Allah Resûlü namaz kıldı ve orada bulunanlara kıldırdı.”

Allah Resûlü zaman zaman evlerini ziyaret eder, orada nafîle namaz kılar, ona İslâm hakkında bilgi verirdi. Bir keresinde Allah Resûlü (sas) ona:

“Farz namazlarını kıldıktan sonra on kere ‘Subhanallah’ on kere ‘Elhamdulillah’ on kere ‘Allahu ekber’ de sonra Allah’tan dilediğini iste. Sen istedikçe Allah (c.c): ‘Tamam, tamam, tamam’ der, buyurdu.”

Annemiz hasta olduğu bir sırada Allah Resûlü uğramıştı. Allah Resûlü hal hatırını sorduktan sonra ona:

– Ateş ile demiri bilir misin? Ateşin demirin pasını nasıl yok ettiğini bilir misin, diye sordu. Ümmü Süleym annemiz:

– Evet Ya Rasûlullah, dedi. Allah Resûlü:

– Müjde ey Ümmü Süleym! Bu hastalığın kurtulduğunda günahlarından da kurtulacaksın. Tıpkı dEmirin pasından kurtulduğu gibi, buyurdu.

Annemiz iyileşince Allah Resûlü'ne giderek:

– Ya Rasûlullah, en faziletli cihat nedir, diye sordu. Allah Resûlü:

– Namaza devam et! Çünkü cihatın en faziletlisi namazdır. Kötülüklerden sakın! Çünkü hicretin en faziletlisi gûnahtan sakınmaktır. buyurdu.

Küçük büyük demeden herkesle ilgilenen Allah Resûlü bir gün Ümmü Süleym'i ziyarete gittiğinde evin küçük oğlu Ebû Umeyr'in mahzun olduğunu gördü. Evde bulunanlara

– Ebû Umeyr'in neyi var? Niçin öyle mahzun duruyor, diye sordu. Ümmü Süleym:

– Oynadığı küçük bir kuşu vardı. O kuş ölünce üzüldü, dedi. Allah Resûlü, çocuğu yanına çağırdı. Onunla şakalaşarak üzüntüsünü gidermeye çalıştı:

– Ya Ebû Umeyr, bülbülünü ne yaptın, buyurdu.

Ümmü Süleym anlatıyor:

Allah Resûlü benim hacca gitmek için hazırlık yapmadığımı görünce:

– Ümmü Süleym niçin bizimle hacca gelmiyor, diye sordu. Ümmü Süleym:

– Ey Allah Resûlü, eşimin yetişkin iki çocuğu var, birini kendisi ile birlikte hacca götürüyor, birini de hurma bahçesini sulaması için buraya bıraktı. Yâ Rasûlullah! Ebû Talhâ oğlunu alıp hacca gidiyor, beni burada bırakıyor, dedi. Allah Resûlü:

– Ramazan'da benimle birlikte umre yaparak bunu telafi edersin, buyurdu.

Ehl-i Beyt ve Diğer Müslümanlarla İlişkileri

Bütün Medineliler gibi Ümmü Süleym annemiz de yalnızca Allah Resûlü'ne kucak açmamış, Ehl-i Beyti ve hicret eden bütün Müslümanları kucaklamış, kapılarını onlara sonuna kadar açmıştı.

Medine'nin merkezinden uzakta Kuba'da oturmasına rağmen Ehl-i Beyt hanımları ile yakın ilişki içindeydi. Oğlu Enes b. Mâlik'in onların hizmetinde olması bu ilişkiyi daha da pekiştiriyordu.

Allah Resûlü ve Mekke'li Müslümanlar Medine'ye hicret edince Medineliler, arazilerinden bahçelerine kadar bütün varlıklarını onlarla paylaştılar. Ümmü Süleym o sırada dul bir hanım olmasına rağmen hurma ağaçlarından bir kısmını muhacirlere vermek üzere Allah Resûlü'ne bağışladı. Allah Resûlü de bu ağaçları Ümmü Eymen'e verdi.

Safiyye annemizin düğün hazırlıkları ile yakından ilgilendi. Allah Resûlü, Hayber'den dönüşte Safiyye annemize:

– Eğer dininde kalmak istersen seni dininden ayrılmaya zorlamam. Eğer Allah ve Resûlü'nü seçersen seninle evlenirim, buyurdu. Safiyye annemiz:

– Allah ve Resûlü'nü seçiyorum, diyerek Müslüman oldu. Sehba mevkiine gelince Allah Resûlü Ümmü Süleym'e:

– Arkadaşına yardımcı ol, onu tarayıp düğün için hazırla, buyurdu. Enes b. Mâlik der ki:

“Seferden döndüğümüz için düğün yapacak büyük bir çadırımız ve meclisimiz yoktu. Hemen iki tane elbise iki tane cübbe bularak onları ağaçların arasına çektim. Annem, Safiyye annemizi alarak bu elbiselerin arkasına geçti. Orada annemizin saçını taradı. Koku sürdü. Onu düğüne hazır hale getirdi. Safiyye annemiz daha sonra düğün için yağ ve hurmanın karıştırılması ile yapılan hays yemeği, keş peyniri ve hurma hazırlayıp sahâbîlere ikram etti.

Ümmü Süleym anlatıyor:

“Benim bir koyunum vardı. Sütünden elde ettiğim yağları bir çıkına koydum. Biraz birikince onu Zeyneb ile Allah Resûlü'ne gönderdim. Ona:

– Ey Zeyneb! Şu yağı Allah Resûlü'ne götür, katık etsin, dedim. Zeyneb onu Allah Resûlü'ne götürerek:

– Ya Resulullah! Ümmü Süleym bu yağı sana gönderdi, demiş. Allah Resûlüyağı çıkından bir kaba boşaltıp çıkını bana getirmesi için Zeyneb'e vermiş. Ancak Allah Resûlü'nün bereketi ile çıkın tekrar yağ dolmuş. Zeyneb çıkını bize getirdiğinde ben evde yoktum. Zeyneb çıkını evdeki yerine asıp geri dönmüş. Eve geldiğimde çıkın yağ doluydu. Şaşırıp kaldım. Hemen Zeyneb'i bularak:

– Ey Zeyneb, ben sana bu çıkını Allah Resûlü'ne götür demedim mi? Niçin götürmedin, diye sordum. O:

– Dediğini yaptım. İnanmıyorsan haydi beraberce Allah Resûlü'ne gidelim ona sor, dedi. Birlikte Allah Resûlü'ne gittik.

– Yâ Resulullah! Ben sana bir çıkın yağ göndermiştim, dedim. Allah Resûlü:

– Tamam, geldi, buyurdu. Ben:

– Seni hak ile gönderen Allah'a yemin ederim ki çıkın yağla dolu, dedim. Allah Resûlü:

– Buna şaşıyor musun ey Ümmü Süleym! Sen nebisine ikram ettiğin gibi Allah da sana ikram etti, buyurdu.

Cihadı

Ümmü Süleym hatun çok akıllı ve zeki olduğu kadar da cesur bir hanımdı. Bunun için sık sık cihat meydanlarına koştu, gerektiğinde savaşmak için hep hazır oldu.

Uhud'da

Allah Resûlü'nün şehid olduğu haberi gelince çılgına dönen Ümmü Süleym, aralarında Hz. Fâtıma ve Hz. Âişe'nin de bulunduğu on dört hanımla birlikte Uhud'a koştu. Uhud'a vardığında eşi Ebû Talhâ'nın:

– Yâ Resulullah! Anam babam sana feda olsun, yükseğe çıkma! Düşman oklarına hedef olursun, diyerek etrafında döndüğünü; kendisini Resul'e kalkan yaptığını gördü.

Allah Resûlü'nün hayatta olması onu anlatılmaz bir şekilde sevindirdi. Birlikte gittikleri hanımlarla yaralılara su taşımaya ve onların yaralarını sarmaya başladılar.

Ka'b b. Mâlik anlatıyor:

“O gün Ümmü Süleym b. Milhan ve Hz. Âişe'yi sırtlarında su taşıırken gördüm. Hamne bint Cahş susayanlara su veriyor, yaralarını tedavi ediyordu.”

Enes b. Mâlik anlatıyor:

“Hz. Âişe ve annem Ümmü Süleym, büyük bir gayretle su taşıyorlardı. Sırtlarında taşıdıkları kırıbalarla yaralıların yanına gidip su içiriyor, suları bitince tekrar gidip dolduruyorlardı.”

Hayber'de

Yirmi hanım sahâbî ile birlikte Hayber Fethi'ne katıldı. Orada yaralıları tedavi etti. Susayanlara su taşıdı. Dönüşte Safiyye annemizi düğüne hazırladı.

Mekke'nin Fethi-Huneyn Savaşında

Abdullah'a hamile olması onu Mekke'nin Fethi'ne katılmaktan alıkoyamamıştı. Fetihden sonra Huneyn Savaşı'na katıldı. Onu cephe arkadaşı Ümmü Ammare şöyle anlatıyor:

– Huneyn'de insanlar kaçıştığı zaman biz dört hanım kaçmayıp Allah Resûlü'nü korumak için yanında sebat ettik. Bende kılıç, Ümmü Süleym'de hançer vardı. Hançerini beline koymuş bekliyordu. Enes b. Mâlik der ki:

“Annem Müslümanların düşman karşısında bozguna uğramasına çok üzülmüş ve bir o kadar da kızmıştı. Allah Resûlü'ne (sas):

– Şunları görüyor musun? Sana inanıp Müslüman oldukları halde seni tek başına bırakıp kaçıyorlar. Allah sana imkan verirse onları affetme, düşmanların öldürdüğü gibi sen de onları öldür, dedi. Allah Resûlü:

– Ey Ümmü Süleym! Allah onlara yeter. Allah'ın affı geniştir, buyurdu. Annem o sırada babamın devesine binmişti. Bürdesine sarılmış, bir eli ile devenin yularını ve diğeri ile hançerini tutuyordu. Devenin başına doğru eğilmiş öylece tetikte bekliyordu. Onu bu halde gören babam hançeri kastederek:

– Bu nedir ey Ümmü Süleym, diye sordu. O:

– Hançer. Onu yanıma aldım ki müşriklerden biri bu tarafa doğru yaklaşırsa bunun ile karnını yarayım, boynunu vurayım, dedi. Babam Allah Resûlü'ne dönerek:

– Ümmü Süleym'in sözlerini duyuyor musun Ya Resulullah, dedi. Allah Resûlü tebessüm ederek:

– Ey Ümmü Süleym! Allah sana yardım ve ihsan eder, buyurdu.

Ümmü Süleym, sabrı, cesareti, ilmi, irfanı, becerisi, ataklığı ile örnek bir kişiliğe ve yüksek ahlaka sahipti.

İlmi

Öğreniyor

Oldukça akıllı bir hanım olan Ümmü Süleym aynı zamanda ilme karşı duyarlı biriydi. Her vesile ile bilmediklerini öğrenir, bu konuda çekingenlik göstermezdi.

Bazen Allah Resûlü'ne sorardı.

Bir gün Allah Resûlü'ne giderek:

– Yâ Rasûlullah! Allah hakikatin söylenmesinden hayâ etmez. Bir kadın rüyasında erkeklerin gördüğünü gördüğünde gusûl abdesti alması gerekir mi, diye sordu. Allah Resûlü:

– Yaşlık gördüğünde gerekir, buyurdu. Ümmü Süleym Allah Resûlü cevap verince utanarak:

– Bu kadınlarda da olur mu, diye sordu. Allah Resûlü:

– Evet, yoksa çocuk nasıl anneye benzer? Erkeğin suyu kalın ve beyaz, kadının ki ince ve sarı olur. Hangisi galip gelirse çocuk ona benzer, buyurdu.

Bazen Allah Resûlü ondaki öğrenme arzusunu görerek öğretirdi:

“Ey Ümmü Süleym! Farz namazını kıldığın zaman on kere ‘Subhanallah’ on kere ‘Elhamdulillah’ on kere ‘Allahu ekber’ de sonra Allah’tan dilediğini iste. İstedikçe Allah (c.c) sana:

– Tamam, tamam, tamam der, buyurdu.

Allah Resûlü'nün yanında olmaya özen göstererek sorulan ya da yapılanları görür, duyardı.

“Bir adam Allah Resûlü'ne gelerek bir ihtiyacından dolayı sıkıntısını arz etti. Allah Resûlü:

– Sabret! Vallahi Muhammed'in ailesi de yedi gündür ocak yakmadı. Hâlbuki Allah'tan Medine'nin çevresindeki dağların hepsini altın yapmasını istesem hepsini altın yapar, buyurdu.

Tarihe şahadet ediyor, onları bize aktarıyor

“Allah Resûlûsavaşa giderken biz ensar hanımlarından bazısı da onunla birlikte giderek hastalara su taşır, yaralıları tedavi ederdik.”

“Bir gün Hz. Âişe’nin yanına gittim. Ona:

- Allah Resûlü nerede, diye sordum. Hz. Âişe:
- İçerde ona vahiy geliyor, dedi. Biraz bekledim. Biraz sonra Allah Resûlü içerden Hz. Âişe’ye seslendi:
- Ey Âişe, yanımda bulunan Cebrâil (a.s) sana selam gönderiyor, buyurdu.”

Öğretiyor

O kırk iki yolla rivayet ettiği 17 hadisi naklederek çağlar ötesindeki insanları aydınlatıyordu:

“Bir Müslüman’ın günah çağına gelmemiş üç çocuğu ölürse Allah(c.c) o çocuklara olan rahmetinden dolayı onu mutlaka cennetine koyar, buyurdu. Ben:

- İki tane olsa da mı, diye sordum. Allah Resûlü:
- İki tane de olsa, buyurdu.”

Fetva Veriyor

Makrizi, fetva veren sahâbîleri sayarken Ümmü Süleym annemizi bu sahâbîler arasında sayar. Az fetva verenlerden de olsa özellikle hanımlara ait meselelerde ona sorulurdu.

Sahâbenin büyük âlimlerinden Zeyd b. Sâbit ile İbn Abbâs arasında hanımlara ait bir konuda ihtilaf olunca, İbn Abbâs:

– Medine’ye gittiğinizde Ümmü Süleym ve diğer hanımlara sorun, dedi.

Allah için yaşar, Allah için öğrenir, Allah için öğretirdi.

Bütün sahâbîler gibi o da hep Allah’ın rızasını nasıl elde ederim kaygısını taşıyordu. Bunun için Allah Resûlü’ne:

- Yâ Resulullah! Bana tavsiyede bulun, diye kendisini Allah’ın rızasına götürecektir yolu soruyordu. O da:
- Günahlardan kaçın, bu en faziletli hicrettir. Farzları yerine getir, bu en faziletli cihatdır. Zikri çoğalt zira Allah’a O’nu çok zikirden daha sevgili bir amelle ulaşamazsın, buyurdu.”

Ahlakı

Cömertliği

Enes b. Mâlik anlatıyor:

Annem, Allah Resûlü Hz. Zeyneb ile evlendiğinde hurma ile yağdan bir tencere hays yemeği yaparak bana verdi ve:

– Bunu Allah Resûlü’ne götür, dedi. O sırada henüz örtünme ayeti inmemiştir. Yemeği götürünce izin alıp içeri girdim ve yemek getirdiğimi söyledim. Allah Resûlü’nün eşi bana:

– Şuraya koy, dedi. Tencereyi duvar ile onlar arasına koydum. Allah Resûlü:

– Ebû Bekir, Ömer, Osman, Ali... diye saydığı sahâbîleri çağırmanı istedi. Yemek az, çağrılacak kişiler çoktu. Hoşuma gitmese de emre karşı gelemezdim. İstediklerini çağırdım. Onlar gelince Allah Resûlü:

– Mescide bak kim varsa çağır! buyurdu. Mescide gittim, kimi yatıyor kimi namaz kılıyordu. Onlara:

– Allah Resûlü’nün davetine icabet edin, bugün onun düğün yemeyi veriliyor, dedim. Mescittekiler gelip evi doldurdular. Sonra sokaktakileri çağırdım. Herkes yiyip doydu.

Hizmeti

O ve ailesinin en önemli vasıfları Hz. Peygamber ve İslâm’a olan hizmetleridir. Yalnızca Allah Resûlü’nün hizmetine adanmış Enes b. Mâlik değil, kendisi ve eşi de hizmet için fırsat kollarlardı. Allah Resûlü, annemizin evine geldiğinde annemiz onu rahat ettirmek için çırpınırdı. Bir gün Allah Resûlü’ne yeşil bir testi ile kafur hediye edildi. Allah Resûlü (sas), Ümmü Süleym’e:

– Ey Ümmü Süleym, ondan bize dök, buyurarak kâfur orada bulunan ensar ve muhacire taksim etti.

Cennetle Müjdelanmesi

Enes b. Mâlik’in rivayet ettiği hadiste hayatını İslâm’a adayan annemizi cennetle müjdeleyen Allah Resûlü şöyle buyurur:

“Cennete girdiğinde önümde bir ayak sesi duydum. Dönüp baktığımda ön tarafta yürüyen Gumeysa’yımış.”

ÜMMÜ HİŞAM BİNT HÂRİSE

Hz. Peygambere Biat Eden Hanımlardan

Soyu	Ümmü Hişâm bint Hârise b. Nûman el-Hazrecî el-Ensâriye en-Neccârîye
Annesi	Ümmü Hâlid bint Hâlid b. Yâiş
Eşi	Ammare b. Habhab
Çocuğu	Hişâm
Kardeşleri	Abdullah, Abdurrahman, Sevde, Amre, Ümmü Hişâm, Ümmü Gülsüm ve Emetullah
Vefatı	Bilinmemektedir
Hz. Peygamberin (sas) müjdesi	"Ağaç altında biat edenlerden hiçbirine cehennem ateşi dokunmayacaktır."

İslâm'a Girişi

Ebû Eyyûb el-Ensârî gibi Allah Resûlü'nün dayıları ve teyzelerinin soyundan gelen Neccâroğullarının hanımlarındandır. Babası Nûman b. Hârise de tıpkı kızı gibi Allah Resûlü (sas) tarafından cennetle müjdelenen kişilerdendir.

Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin yakın komşusu olan Hârise b. Nûman, onun gibi İslâm'ın Medine'ye yayıldığı ilk günlerde Müslüman oldu. Çevresinde ve evinde ciddi bir saygınlığı olan Hârise b. Nûman Müslüman olunca, kızı Ümmü Hişâm başta olmak üzere ailesindeki herkes onunla birlikte Müslüman oldu.

Resul'ün Hizmetinde

İslâm aileye büyük bir huzur, mutluluk ve heyecan getirdi. Bir taraftan yeni dini öğreniyor, bir taraftan yaşamaya ve emirlerini yerine getirmeye çalışıyor, bir taraftan da büyük bir heyecanla Allah Resûlü'nün hicret etmesini bekliyorlardı.

Allah Resûlü Medine'ye teşrif ettiğinde tam yanı başlarındaki komşularına misafir oldu. Onun gelmesi ile heyecanı kat kat artan

Ümmü Hişâm, ona komşu olunca bambaşka bir atmosfer içine girdi. Hayatı Allah Resûlü'nün mihverinde dönmeye başladı.

İlk fırsatta Neccâroğullarının hanımları arasına katılıp Allah Resûlü'nün ziyaretine gitti. Huzur-u saadete varınca Allah Resûlü, gelenlere “merhaba” dedikten sonra sebep-i ziyaretlerini sorduğunda o da diğerleri gibi:

– Yâ Resulullah! Sana biat etmeye geldik. Seni tasdik ediyor ve sana indirilenlerin doğruluğuna inanıyoruz, dedi ve Allah Resûlü'ne biat etti. Biat ile Allah ve Resûlü'ne bağlılığını pekiştiren Ümmü Hişâm'ın hayatında yepyeni bir sahife açılmıştı.

İlim ve Hizmet

Allah Resûlü, Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin evine konuk olunca Neccâroğulları hizmet yarışına girdiler. Bu yarışın başlamasını Zeyd b. Sâbit şu sözlerle anlatıyor:

“Allah Resûlü, Ebû Eyyûb'un evine inince ona ilk hediye ben götürdüm. Götürdüğüm tepsinin içinde etli ekmek, süt ve yağ vardı. Huzura varınca:

– Bu sofrayı annem gönderdi, dedim. Allah Resûlü:
– Allah mübarek etsin, diye dua buyurdu. Ashabını çağırarak yemeği onlarla birlikte yedi. Benden sonra bir tepsi yiyecek de Sa'd b. Ubâde getirdi. O günden sonra her gece üç dört evden yemek gelmeye başladı. Sahâbîler yemek getirme işini aralarında bir sıraya koydular.”

Elbette bu hizmet yarışında Ümmü Hişâm'ın ailesi de vardı. Onlarda nöbet sırasına göre Allah Resûlü'ne yemek götürüyor, onun rızasını kazanmaya çalışıyorlardı.

Kutlu Beraberlik

Onların asıl hizmeti, Allah Resûlü'nün kızları ve hanımlarını Medine'ye getirtmesi ile başladı. Mescid-i Nebvî'nin hemen bitişiğinde birçok evi olan Hârise b. Nûman; Allah Resûlü Fâtıma, Ümmü Gülsüm ve Safiyye annemizi Mekke'den getirtince evlerinden birini boşaltarak onu Allah Resûlü'ne verdi. Bundan sonra onlar ile yakından ilgilenen aile, annelerimiz yerleşinceye kadar her şeylerini onlarla paylaştılar. Bu paylaşımın yalnızca bir tarafını dile getiren Ümmü Hişâm şöyle anlatıyor:

“Bir yıla yakın bir süre Allah Resûlü ile birlikte yaşadık. O günlerde ekmek pişirdiğimiz tandırı paylaştık. O sırada bizim ve onların tek bir tandırı vardı.”

Allah Resûlü, Hz. Âişe ve diğer hanımları ile evlenirken evlerini boşaltıp onlara verdiler. Hz. Fâtıma annemizin evini de onlar verdi.

İlim

Evlerinin hemen Mescid-i Nebvî'nin yanında olması ona sürekli Allah Resûlü'nü dinleme imkanı sağladı. Onu dinlerken Kur'ân'dan birçok sure ezberledi. Onlardan biri de Kaf suresiydi. O bu sureyi nasıl ezberlediğini şöyle anlatır:

“Kaf vel-Kur'ân'il Mecîd'i bizzat Allah Resûlü'nün ağzından ezberledim. Allah Resûlü bu sureyi her cuma insanlara hitap ederken minberden okurdu.”

Ümmü Hişâm annemizden bir hadis, on ayrı yoldan nakledilmiştir. Ondan kardeşi Ammare ayrıca Muhammed b. Abdurrahman, Yahya b. Abdullah, Habîb b. Abdurrahman hadis rivayet etmiştir.

Cennetle Müjdelenmesi

Neccâroğullarından Ammare b. Habhab ile evlenen Ümmü Hişâm'ın ondan Hişâm adında bir oğlu oldu. Eşi ile mutlu bir hayat yaşayarak Allah rızasını elde etmeye çalışan Ümmü Hişâm, Allah Resûlü ile umreye gitti. Ancak müşrikler Müslümanları Mekke'ye sokmadılar. Orada Rıdvan Biatî'ne katıldı.

Müşriklerle gergin anlar yaşayan Müslümanlar, Mekke'ye gönderilen Hz. Osman'ın gecikmesi ile gerginlik krize dönüştü. Bunun üzerine Allah Resûlü (sas) ashabından biat aldı. “Ağaç altında biat edenlerden hiçbirine cehennem ateşi dokunmayacaktır, buyurarak biata katılanları cennetle müjdeledi.”

ÜMMÜ ÜMÂRE

İslâm Kahramanı / Hakkında Ayet İnen Hanım

Soyu	Nesîbe bint Ka'b b. Amr b. Avf b. Mebzul b. Amr b. Ganem en Neccârî
İsmi	Nesibe bint Ka'b
Künyesi	Ümmü Ümâre
Annesi	Rûbab bint Abdullah
Eşleri	Zeyd b. Âsım ve Gaziye b. Amr
Çocukları	Abdullah, Habîb, Temim ve Havle
Kardeşleri	Abdullah ve Abdurrahman
Vefatı	13/634
Hz. Peygamberin (sas) müjdesi	"Ağaç altında biat edenlerden hiçbirine cehennem ateşi dokunmayacaktır."

İslâm'a Girişi ve Biatı

Nesîbe Hatun, Allah Resûlü'nün teyzeleri Neccâroğulları hanımlarındandır. Zeyd b. Âsım ile evli olan Nesîbe Hatun'un ondan Abdullah ve Habîb adında iki oğlu olmuştu. İslâm Medine'de konuşulmaya başladığı ilk günlerde İslâm davetçilerini dinleyen aile, hep birlikte Müslüman oldular.

Büyük bir ihlâs ve samimiyet ile İslâm'a bağlanan ailenin hayatı anlam kazanmış, mutlulukları kat kat artmıştı. Ancak Allah Resûlü'nün Mekke'de müşriklerin arasında onların zulmüne maruz kalması aileyi kahrediyordu. Diğer Medineli Müslümanlar da onlar gibi düşünüyordu. Aralarında konuşarak Allah Resûlü ile görüşmeye, onu müşriklerin zulmünden kurtarmaya karar verdiler. Güvenlik için hemen değil, hac mevsiminde müşrik hacılara katılarak Mekke'ye gitmeyi düşünüyorlardı. Hac mevsimi gelince yola çıkan 75 Medineli Müslüman, Mekke'ye gelip Akabe'de Allah Resûlü ile buluştu. Akabe'ye katılanlardan ikisi hanımdı. Onlardan biri Nesîbe Hatun, diğeri Esmâ bint Amr'dı. Yetmiş beş kişiden dördü Nesîbe Hatun, eşi ve oğullarıydı. Ailenin tamamı Mekke'ye gelmişti. Diğer sahâbîler ile

birlikte Akabe'de Allah Resûlü'ne biat ederek, onu kendileri, eşleri ve çocukları gibi koruyacaklarına söz verdiler.

Annemiz o kutlu güne dair anısını şöyle anlatmaktadır:

“Akabe Biatı'nın yapıldığı gece erkekler Allah Resûlü'nün elini tutarak ona biat ediyorlardı. Hz. Abbâs Allah Resûlü'nün yanı başında durarak, biat edenlere onun elini tutturuyordu. Herkes biat etmiş, yalnızca iki hanım kalmıştık. Eşim Allah Resûlü'ne:

– Yâ Resulullah! İki hanım biat için bizimle buraya kadar geldiler, dedi. Allah Resûlü:

– Onlardan da sizden aldığım biatı alıyorum. Ben hanımlarla musâfaha, toka yapmam, buyurdu.”

Medine'ye dönünce gece gündüz demeden insanları İslâm'a davet ettiler. Allah Resûlü hicret edince söz verdikleri gibi onu canlarından aziz tuttular.

Cihadı

Hanım olmasına rağmen cihat meydanlarında özel bir yere sahip olan Nesîbe Hatun zor zamanlarda hep Allah Resûlü'nün yanında oldu. Vücudunu ona siper yaparak, defalarca canını Resul'e feda etti.

Uhud'da

Nesîbe Hatun, Akabe'de verdiği sözü tutma fırsatını ilk kez Uhud'da yakaladı. Eşi ve çocukları Uhud'a gittikten sonra yaralıları su vermek ve onları tedavi etmek niyeti ile eşi ve iki oğlunun katıldığı Uhud'a gitti. İslâm ordusu arkadan baskına uğrayınca Allah Resûlü'nü korumak için savaşa katıldı.

Sa'd b. Rebîa anlatıyor:

“Nesîbe Hatun'un yanına giderek:

– Uhud Savaşı'nı bana anlatır mısın, dedim. Nesîbe Hatun:

– Olur, diyerek anlatmaya başladı:

‘Uhud Savaşı yapılacağı sabah dayanamadım. Bir kaba su doldurarak, Müslümanların durumunu öğrenmek için Uhud'a gittim. Allah Resûlü ve Müslümanlara ulaştığımda Müslümanlar üstün durumdaydı. Ancak bir süre sonra Müslümanlar bozguna uğrayıp dağıldılar. Bunu görünce hemen Allah Resûlü'nün yanına koşup savaşmaya başladım. Kılıç sallayarak müşrikleri ona

yaklaştırmamaya çalışıyor, ona atılan oklara karşı kendimi siper ediyordum, dedi. Omzundaki yara dikkatimi çekince:

– Ey Ümmü Ümâre! Seni kim yaraladı, diye sordum. Nesîbe Hatun:

– İbn Kamia yaptı. Müslümanlar dağılınca:

– Bana Muhammed'i gösterin, o kurtulursa ben kurtulmayayım, diyerek Allah Resûlü'ne doğru yöneldi. Onu ben ve Mûsab b. Umeyr'in aralarında bulunduğu bir grup sahâbî karşıladık. İşte o sırada yaralandım. Bu darbeyi bana o vurdu. Ben de ona birkaç darbe vurdum ama Allah düşmanı zırhlı olduğu için darbelerim boşa gitti.

Bir ara etrafıma baktığımda insanların her biri bir tarafa dağılmıştı. Allah Resûlü'nün etrafında on kişi kadar insan kalmıştı. Ben, eşim ve çocuklarım onu koruyorduk. Allah Resûlü benim kalkanımın olmadığını gördü. Kalkanı olan birinin kaçmaya çalıştığını fark edince:

– Kalkanını savaşanlara bırak, buyurdu. Sahâbî kalkanı yere attı. Hemen koşup kalkanı aldım, onunla Allah Resûlü'nü korudum. Bize ne yaptıysa süvariler yaptı. Onlarda bizim gibi yaya olsalardı Allah'ın izniyle biz de onlara bize yaptıklarını yapardık.

Süvarilerden biri bana doğru geldi. Kılıcını kaldırıp bana vurmaya kalkışınca kalkanımla kendimi korudum. Adam buna fırsat bulamadı. Sıra bendeydi, adamın atının ayaklarına sert bir darbe indirdim. Atın ayakları kesilip sendeleyince adam sırt üstü yere düştü. Allah Resûlü benim süvari ile çarpıştığımı gördüğünde oğluma seslenerek:

– Ey Ümmü Ümâre'nin oğlu! Annene yardım et, annene! Allah bütün ailenize rahmet etsin. Annenin makamı falanın falanın makamından daha yüksektir, buyurdu. Oğlum yardıma koşunca adamı öldürdük. Ben Allah Resûlü'nün yanına giderek:

– Yâ Resulullah! Dua buyur da cennette seninle birlikte olalım, dedim. Allah Resûlü:

– Allah'ım! Onları cennette benimle beraber kıl, diye dua buyurdu. Ben:

– Artık dünyada başıma ne gelirse gelsin umrumda değil, dedim.

Allah Resûlü, Nesîbe Hatun'u cennetle müjdeleyince şehadet arzuları coşan aile, daha büyük bir aşkla müşrikler üzerine hücum etti. O sırada Nesîbe Hatun'un oğlu Abdullah, bir müşrikle karşılaştı.

Müşrik sol koluna sert bir darbe vurarak onu ağır yaraladı. Allah Resûlü ona seslenerek:

– Yaranı sardır, buyurdu. Allah Resûlü'nü duyan Nesîbe Hatun oğluna dönüp bakınca kolundan kanlar fışkırdığını gördü. Hemen oğlunun yanına koşarak yarasını sardı. O sırada Allah Resûlü bu kahramanlara bakıyordu. Annenin oğluna:

– Haydi kalkıp müşriklerle savaş, dediğini duyunca:
– Senin yaptığina kimin gücü yeter ey Ümmü Ümâre, buyurarak onun ne kadar büyük fedakarlık yaptığina işaret etti.

Müslümanlar bir türlü toparlanamıyor, müşrikler sürekli saldırıyordu. Nesîbe Hatun kılıcını sıyırmış Allah Resûlü'nün etrafında dört dönüyordu. O sırada Abdullah'ı yaralayan müşrik Allah Resûlü'nün üzerine doğru geliyordu. Onu gören Allah Resûlü adamı Nesîbe Hatuna göstererek:

– Bu gelen oğlunu yaralayan kişidir, buyurdu. Nesîbe Hatun adamın üzerine atılarak atının bacaklarını yaraladı. At tökezleyince adam yere düştü. Çevredekiler yetişip adamı öldürdüler. Allah Resûlü, Nesîbe Hatun'a:

– İntikamını aldın ey Ümmü Ümâre, buyurdu.

Bu olayı Nesîbe Hatun şöyle anlatıyor:

“Adam öldüğünde Allah Resûlü tebessüm ederek bana döndü ve:

– Sana zafer nasip eden, düşmanından dolayı gözünü aydın eden, öcünün alındığını gösteren Allah'a hamd olsun, buyurdu.

Allah Resûlü, Nesîbe Hatun'un Uhud Savaşı'ndaki durumunu şöyle özetlemektedir:

“Uhud Savaşı'nda sağıma soluma ne tarafa baktıysam onun benim için savaştığını gördüm.”

Bu savaşta Nesîbe Hatun on iki yerinden yara almıştı. Özellikle İbn Kamia'nın vurduğu darbe ile aldığı yara çok derindi. Aldığı yaraların etkisinden bir yıl boyunca kurtulamadı.

Hamrau'l-Esed

Savaş bitip Müslümanlar Medine'ye döndükten sonra Allah Resûlü, müşriklerin cesaretlerini toplayıp Medine'ye saldırmaya kalkışmamaları için ashabına bir duyuru yaptırdı. Duyuruda:

– Allah Resûlü sizden düşmanı takip etmenizi istiyor. Takibe yalnızca çünkü savaşa katılanlar gelebilir, deniyordu. Duyurudan

haberdar olan Nesîbe Hatun sefere katılmak için hemen yerinden fırladı. Ancak yaralarından akan kanlar onu bu seferden alıkoydu.

Allah Resûlü, Nesîbe Hatun'un kardeşi Abdullah b. Ka'b'ı göndererek sağlık durumunu sormasını istedi. Abdullah b. Ka'b iyi haberlerle dönünce Allah Resûlü sevindi.

Nesîbe annemiz Uhud'dan sonra Kureyzaoğulları Kuşatması'na, Hudeybiye'ye, Hayber Fethi'ne, Umretü'l-Kaza'ya, Mekke Fethi'ne ve Huneyn Savaşı'na katıldı.

Huneyn'de

Mekke'nin fethinden sonra iki oğlu ile birlikte Huneyn Savaşı'na katıldı. Burada da tıpkı Uhud'da olduğu gibi canını Allah Resûlü'ne adayarak kahramanca savaştı. O, bugüne ait anılarını şöyle anlatır:

“Müslümanlar düşman karşısında bozguna uğrayıp dağıldılar. Bu savaşa dört hanım katılmıştık. Benim elimde keskin sağlam bir kılıç, Ümmü Süleym'de hançer vardı. Onu beline bağlamıştı. Ümmü Salit ve Ümmü Hâris de bizimleydi. Müslümanların kaçtığını görünce ensara seslenerek:

– Niçin kaçıyorsunuz, geri dönün, dedim. Tam o sırada düşman saflarında Havazin kabilesinden bir adam gördüm. Gri bir deveye binmişti. Elinde de bir sancak vardı. Devesi ile Müslümanların arasına daldı. Hemen adamın karşısına çıkıp devesini yaraladım. Deve sarsılınca üzerindeki adam yere düştü. Koşup adama saldırdım. Adama ölümcül darbeler indirdim. Adam ağır yaralandı. Hareket edemez haldeydi. Kılıcını aldım ancak yaralı deveye dokunmadım.

Yemame'de

Allah Resûlü'nün vefatından sonra çevredeki kabilelerden birçoğu dinden döndü. Hz. Ebû Bekir döneminde bunlarla savaşıldı. Bu savaşların en zorlusu, peygamberlik iddiasında bulunan yalancı Müseyleme ile yapılan savaş oldu. Bir süre olayları takip eden Nesîbe annemiz, yaşı altmışı çoktan geçtiği ve saçları bembeyaz olduğu halde Hz. Ebû Bekir'in yanına giderek Yemame Savaşı'na katılmak için izin istedi. Hz. Ebû Bekir:

– Savaşta ki kahramanlığını biliyoruz. Haydi, Allah'ın adıyla orduya katıl, dedi. Sonra ordu komutanı Hâlid b. Velid ile görüşerek ona annemizi gözetmesi ve yardımcı olmasını söyledi.

Yemame Savaşı'nda kahramanca savaşan Nesîbe Hatun, savaşta ondan fazla yara aldı. Müşriklerin birinin vurduğu darbe ile kolunu kaybetti. Ancak Müseyleme'nin öldürülmesi bütün acılarını unutturdu.

Kişiliği

Çok cesur ve atılgan biri olan annemiz öğrenmeyi çok seven, soru sormaktan çekinmeyen, bilip gördüklerini genç kuşaklara anlatan, sorgulayan, kendini Allah ve Resûlü'ne adanmış, son derece ahlaklı birisiydi.

İlmi

Medeni cesarete sahip olan Nesîbe Hatun aynı zamanda iyi bir gözlemciydi. Bu özellikler onun hem sorarak hem de gözlemleyerek ilim tahsil etmesini sağladı. Özellikle katıldığı savaş ve seferlerde neler olup bittiğini gözlemleyip tarihe şahitlik eden annemiz bu zamanlara ait birçok anısını bize aktarmıştır. İşte onlardan birkaçı:

Mervan b. Ebî Said anlatıyor: Biri Nesîbe Hatun'a:

– Uhud Savaşı'nda Kureyş hanımları da senin gibi eşleri ile birlikte savaştılar mı, diye sorunca:

– Onlardan hiçbir kadının ne ok ne de taş attığını gördüm. Onların defleri vardı. Def çalarak, söyledikleri şiirlerle erkeklere Bedir Savaşı'nı hatırlatıyor, onları savaşa teşvik ediyorlardı. Biri savaş meydanından kaçıp onlara doğru gittiğinde yanlarında getirdikleri sürmeleri ona uzatarak:

– Sen de bizim gibi hanım oldun, diyorlardı.

Hudeybiye'de Kaza Umresi'nde izleyip gördüğü tabloları anlatarak tasvir etmektedir.

“Allah Resûlü (sas) kurbanını kestikten sonra kıldan yapılı çadırına girdi. Berber, çadırdaki onu bekliyordu. Allah Resûlü içeri girince onu tıraş etti. Tıraştan sonra başını çadırdan çıkaran Allah Resûlü:

– Saçını kestirenlere Allah rahmet etsin, buyurdu. Sahâbeden biri:

– Saçını kısaltanlara da mı, diye sordu. Allah Resûlü üç kez:

– Saçını kestirenlere Allah rahmet etsin, buyurdu. Dördüncüde:

– Kısaltanlara da buyurdu.

Abdullah b. Ka'b'tan nakledilir:

“Ümmü Ümâre’nin boynunda bir inci gördüm. Ona bu inciye nereden aldığını sordum. O:

– Müslümanlar Hayber’de Sa’d b. Muâz kalesini fethedince oraya gömülü bir hazine çıkardılar. Hazineyi Allah Resûlü’nün yanına götürünce, yanındakilere hazineden savaşa katılan yirmi hanıma hediyeler verilmesini emretti. Bize büyük bir inci verildi. Onu aramızda paylaştırdık. Benim payıma işte bu inci düştü, dedi.”

Bir başka anısını şöyle anlatır:

“Seferden dönerken Allah Resûlü bize:

– Yatsı namazından sonra (habersiz olarak) evlerinize gidip hanımlarınızın kapısını çalmayın, buyurdu. Bir adam gece, uzun süredir ayrı kaldığı evine dönmüş. Kapıyı çalıp içeri girmiş. Eşinin yanında yatan bir adam görünce çok kızmış ancak eşini sevdiği için sinirlerine hakim olarak yalnızca eşinden ayrılmakla onu cezalandırmış. Ancak sonradan eşinin suçsuz olduğunu, yanında yatan gencin oğlu olduğunu öğrenmiş.”

Hadis Rivayeti

Tarih kitaplarında naklettiği pek çok anısının dışında hadis kitaplarında geçen altı hadisi, yirmi yoldan nakletmiştir.

Soru sormaktan çekinmeyen annemiz bir anısını şöyle anlatır:

Bir gün Hz. Peygambere:

– Her şeyin sadece erkekler için olduğunu, kadınların herhangi bir konuya dahil edilmediğini görüyorum, bunun sebebi ne, diye sordum. Çok geçmeden Allah Resûlü’nün (sas) minberden şöyle dediğini duydum:

– Ey insanlar! Allah (c.c) şöyle buyuruyor:

“Müslüman erkekler ve Müslüman kadınlar; mümin erkekler ve mümin kadınlar; itaat eden erkekler ve itaat eden kadınlar...” Allah Resûlü’nün okuduğu bu ayet Ümmü Ümâre’nin sorusu üzerine inmişti.

Peygamberimize Olan Sevgisi

Uhud’da herkes kaçarken o Allah Resûlü’nün yanı başında durarak vücudunu ona siper etti. Allah Resûlü:

– Hangi tarafa baksam Ümmü Ümâre’yi görüyorum, dediği annemiz, İbn Kamia’nın Allah Resûlü’ne attığı okun ona isabet etmemesi için kendini hedef yaparak ağır bir şekilde yaralandı. Bütün

vücudu yara ile dolunca dayanamayıp bayıldı. Uyandığında yanında bulunan eşine sorduğu ilk soru:

- Allah Resûlü nasıl? Müşrikler ona bir şey yaptı mı, oldu. Eşi:
- Allah Resûlü iyi, deyince rahatladı.

Hudeybiye’de Allah Resûlü’nün tıraş olduğunu görünce o da diğer Müslümanlar gibi büyük bir heyecanla saçının tellerinden bir tutam aldı. O bu anı şöyle tasvir eder:

“Allah Resûlü saçını kestirince insanlar teberrük için Efendimizin saçını almak için koşuştular. Bazıları ağacın üzerine çıkarak oradan Allah Resûlü’nün saçını alıp orada bulunanlar arasında bölüştürdüler. Ben de kalabalığın arasına dalıp Efendimizin saçlarından bir tutam aldım. Daha sonra bu saçları bir su içerisine koydum. Biri rahatsız olunca teberrüken ona bu sudan içiriyor, su ile hasta olduğu uzvunu yıkıyordum. Suyu içen hemen iyileşiyordu.”

O bazen sevgisini hizmeti ile gösteriyordu. Hudeybiye’de iken Allah Resûlü’nün güneşten etkilendiğini gören annemiz, hemen bir dal bulup onunla Allah Resûlü’ne gölge yaptı.

Ümmü Ümâre anlatıyor:

“Allah Resûlü bazı sahâbîleri ile bize geldi. Hemen bir sofraya hazırlayıp sunduk. Sahâbîlerden bir kısmı oruçtu. Allah Resûlü:

- Oruçlu birinin yanında yemek yendiğinde melekler oruçlu kişiye salat eder, buyurdu.

Cennetle Müjdelenmesi

Uhud Savaşı’nda annemizin o büyük fedakârlığını gözleyen Allah Resûlü, onu cennetle müjdeledi. Annemiz anlatıyor:

“Allah Resûlü, benim bir süvari ile çarpıştığımı görünce oğluma seslenerek:

- Ey Ümmü Ümâre’nin oğlu! Annene yardım et, annene! Allah bütün ailenize rahmet etsin. Annenin makamı falanın falanın makamından daha yüksektir, buyurdu. Oğlum yardıma koşunca adamı öldürdük. Ben Allah Resûlü’nün yanına vararak:

- Yâ Resulullah! Dua buyur da cennette seninle birlikte olalım, dedim. Allah Resûlü:

- Allah’ım! Onları cennette benimle beraber kıl, diye dua buyurdu. Ben:

- Artık dünyada başıma ne gelirse gelsin umrumda değil, dedim.

Hudeybiye Anlaşması'na katılan annemiz, burada da diğer sahâbîler gibi Allah Resûlü tarafından cennetle müjdelendi.

“Ağaç altında biat edenlerden hiçbirine cehennem ateşi dokunmayacaktır.”

ÜMMÜ MÜNZİR

Cömertliği ile Meşhur Hanım Sahâbî

Soyu	Selmâ bint Kays b. Amr b. Ubeyd b. Mâlik b. Adiy b. Âmir b. Ganem en-Neccârîye
İsmi	Selmâ bint Kays
Künyesi	Ümmü Münzir
Annesi	Ruğaybe bint Zûrâre
Eşi	Kays b. Sasaa
Çocuğu	Münzir
Kardeşleri	Suleyt, Umeyre ve Ümmü Süleym
Vefatı	Bilinmemektedir
Hz. Peygamberin (sas) müjdesi	“Ağaç altında biat edenlerden hiçbirine cehennem ateşi dokunmayacaktır.”

İslâm’a Girişi ve Biati

Asıl ismi Selmâ olan Ümmü Münzir annemiz de Ebû Eyyûb gibi Neccâroğulları soyundandır. Allah Resûlü’nün teyzelerinden olan annemiz, İslâm’ın Medine’de yayıldığı ilk günlerde Müslüman oldu. Hz. Peygamber’in Medine’ye teşrif ettiğinde büyük bir heyecanla onu karşılayan Medinelilerin arasına katılan Ümmü Münzir, Allah Resûlü Ebû Eyyûb efendimizin evine geldiğinde, Neccâroğulları hanımları ile birlikte Efendimize giderek biat etti. Hanım sahâbî bu anıyı şöyle anlatır:

“Hanımlarla birlikte Allah Resûlü’ne giderek, hiçbir şeyi Allah’a şirk koşturmak, kimsenin malını çalmamak, zina etmemek, çocuklarımızı öldürmemek, kendimizden bir şeyler uydurarak birine iftira atmamak, iyilik yapılması emredildiğinde karşı çıkmamak, eşlerimizin malına ihanet etmemek üzere biat ettik. Allah Resûlü’nün yanından ayrılınca, birlikte gittiğimiz arkadaşımızdan birine:

– Geri dönüp Allah Resûlü’ne eşlerimizi aldatmaktan maksadınız nedir, diye sorsana, dedim. Arkadaşım gidip sormuş. Allah Resûlü de:

– Eşinin malını alıp başkası ile meşru olmayan şekilde yemekdir, buyurmuş.”

Ümmü Münzir, Mekke’de Allah Resûlü ile ilk olarak tanışanlardan biri olan Es’ad b. Zürâre’nin yeğenidir. Annesi ile Ruğeybe kardeştir. Bu yakınlık onun ilk Müslümanlardan olmasına ve iki kıbleye de Kâbe ve Mescid-i Aksâ’ya yönelerek namaz kılmasına vesile oldu.

Allah Resûlü’ne (sas) Yakınlığı

Allah Resûlü Medine’ye hicret ettiğinde Kays b. Sasaa ile evli olan Ümmü Münzir’in, Münzir adında bir oğlu oldu. Araplarda adet olduğu üzere ilk çocuğunun adı anne-babaya künye oldu.

Ümmü Münzir Allah Resûlü’nün zaman zaman uğradığı teyzelerindendi. Ona uğrar, evinde dinlenir, ikram edilen yemeği yerd. Ümmü Münzir anlatıyor:

“Bir gün Allah Resûlü ve Ali b. Ebî Talib bizim eve teşrif ettiler. O sırada Ali rahatsızdı. Yeni yeni iyileşmeye başlıyordu. Bir süre oturduktan sonra onlara kurutmak için astığımız hurmalardan ikram ettim. Allah Resûlü hurmadan yemeye başladı. Ali de yemek için harekete geçince hasta olduğundan zararlı olacağı için Allah Resûlü ona engel oldu ve:

– Onu bırak sen hastasın, buyurdu. Bunu görünce kalkıp arpa çorbası ve ot pişirip Ali’ye getirdim. Allah Resûlü:

– Ey Ali bunlardan ye! Bunlar senin için daha faydalıdır, buyurdu.

İslâm Davetçisi

Allah Resûlü ile Kureyzaoğulları savaşına katıldı. Bir süre direnen Yahudiler sonunda teslim olup müttefikleri Sa’d b. Muâz’ın vereceği hükme razı oldular. Sa’d b. Muâz, anlaşmayı bozan, Müslümanlara ihanet eden, sonra da barış teklifine karşı çıkıp savaşı seçen, başaramayınca da teslim olmak zorunda kalan Kureyzaoğullarının eli silah tutan erkeklerinin öldürülmesine hükmetti. Öldürülmesi gerekenlerden biri de Rifaa b. Semual’di. Bu kişi müttefikleri olduğu için Ümmü Münzir’i çok önceden beri tanıyordu. Uyanık davranarak kaçıp Ümmü Münzir’e sığındı.

Ümmü Münzir annemiz Rifaa b. Semual ile konuşarak onu Müslüman olmaya ikna etti. İslâm’ın insanları hakikate çağırdığını önceden beri bilen, toplumsal baskıdan dolayı Müslüman olmamış

olan Rifaa, fazla düşünmeden Müslüman olabileceğini söyledi. Bunun üzerine Ümmü Münzir, Allah Resûlü'ne giderek:

– Anam-babam sana feda olsun Yâ Resulullah! Rifaa'yı bana bağışla. Çünkü o namaz kılacağını, (domuz eti yemeyi bırakıp) deve eti yiyeceğini söylüyor, dedi. Allah Resûlü tebessüm ederek:

– Eğer Müslüman olursa bu kendi için iyi olur. İsterse kendi dininde kalsın ama bu onun için kötü bir tercih olur, buyurdu. Ümmü Münzir der ki:

– Allah Resûlü: “Onu sana bağışladım.” buyurunca utandım. Eve dönüp durumu Rifaa'ya anlattım. Rifaa hemen Müslüman oldu. Benin ricamla ölümden kurtulduğu için insanlar ona “Ümmü Münzir'in mevlası” demeye başladılar. Kendi baba ve atasının ismi ile anılmamak ona ağır geldi. Evini şehir dışına taşıyarak toplumdan uzaklaştı. Durumu haber alan Ümmü Münzir hemen ona haber göndererek:

– Vallahi, ben senin mevlan değilim. Ben yalnızca senin için Allah Resûlü ile konuşan biriyim. Allah Resûlü canını bağışladığı için kurtuldun. Sen kendi atalarının nesebindensin, dedi. Bundan sonra insanlar onu kendi nesebi ile çağırınca yeniden şehirdeki evine taşındı.

Kureyzaoğulları kuşatmasından sonra kadınlar ve çocuklar esir alındı. Esirlerden biri de Reyhâne bint Zeyd'di. Allah Resûlü onu başkomutanlık için ayrılan paya ayırdı. Ondan Müslüman olmasını istedi. Ancak o kavminin erkekleri özellikle de çok sevdiği eşi öldürüldüğü için Müslümanlara çok kızgındı. Bunun için Allah Resûlü'nün teklifini reddetti. Allah Resûlü onu Ümmü Münzir annemizin evine gönderdi. Kureyzaoğulları hakkında hüküm verilene kadar burada kaldı. Bu sürede Ümmü Münzir, Reyhâne ile yakından ilgilenerek onu İslâm'ı kabul noktasına yaklaştırdı. Ancak henüz bütün perdeler açılmamıştı. Reyhâne'nin Müslüman olmasını arzu ediyordu. Bunun için aynı kavimden olan Sa'lebe b. Saye efendimizi yanına çağırıp ondan Reyhâne ile konuşmasını istedi. Sa'lebe b. Saye, onun İslâm'a girmesi konusunda oldukça ümitliydi. Allah Resûlü'ne:

– Anam babam sana feda olsun, o Müslüman olur, diyerek gidip Reyhâne annemizle görüştü. Bir süre Sa'lebe efendimizle konuşan Reyhâne annemiz Müslüman olmaya razı oldu. Oradan ayrılan

Sa'lebe doğruca Allah Resûlü'nün yanına giderek Reyhâne annemizin Müslüman olduğunu müjdeledi.

Düğün Evi

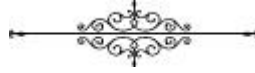
Reyhâne annemiz Müslüman olduktan sonra da Ümmü Münzir hanımda kalmaya devam etti. Allah Resûlü düğün yapmak isteyince, düğün Ümmü Münzir'in evinde yapıldı. Düğünün organizesinde ciddi emek sarf eden Ümmü Münzir, her şeyin yerli yerinde güzel bir şekilde yapılmasına gayret göstererek ensarın misafirperverliğini bir daha gösterdi.

Cennetle Müjdelenmesi

Allah Resûlü, Kureyzaoğullarının üzerine gitmek için emir verince Ümmü Münzir annemiz de hazırlanıp orduya katıldı. Sahâbeye su taşıyıp yaralıları tedavi edecekti. Kureyzaoğulları fazla direnemediği için buna gerek kalmadı. Ancak o bu seferde yukarıda da bahsedildiği gibi çok güzel hizmetler yaptı, hayırlara vesile oldu.

Bundan sonra Rıdvan Biatı'na katılarak orada Allah Resûlü'ne biat edip Allah Resûlü'nün bizzat cennetle müjdelediği kişiler arasına katıldı.

“Ağaç altında biat edenlerden hiçbirine cehennem ateşi dokunmayacaktır.”

ÜMMÜ VARAKA BİNT ABDULLAH

Şehide Hanım

Soyu	Ümmü Varaka bint Abdu'l-Hâris b. Uveymir b. Nevfel el-Ensârîye
Vefatı	Bilinmemektedir
Hiz. Peygamberin (sas) müjdesi	Hiz. Ömer Dönemi

O pek çok fazileti kendisinde toplayan, içinde volkanların patladığı, çağılayanların gürül gürül aktığı fakat dışarı yansımadığı, bizzat Allah Resûlü tarafından şehadetle müjdelenen mana sultanlarındandır.

Medine’de doğup büyüyen Ümmü Varaka’nın soyu ve ailesi fazla tanınmamaktadır. Medinelilerin İslâm’ı kabul ettiği ilk günlerde Müslüman oldu. Kırklı yaşları çoktan geçmesine rağmen büyük bir aşkla Rabbinin gönderdiği ayetleri ezberleyerek Kur’ân’ı cem etti.

Kur’ân okumayı çok seven Ümmü Varaka annemiz gece gündüz Kur’ân okuyan, abid ve zahid bir hanımdı. Allah Resûlü, onu gözetir, zaman zaman evine misafir olarak onu onore ederdi. Sekiz ayrı yoldan rivayet edilen bir hadis rivayet etmiştir.

Âlim ve İmam

Kur’ân okumayı seven, çok güzel Kur’ân okuyan ve Kur’ân-ı cem eden sayılı kişilerden biri olan Ümmü Varaka evinde, kendi ev halkına ve çevresindekilere namaz kıldırmak istiyordu. Bunun için Allah Resûlü’ne giderek, ondan evinde namaz kıldırmak üzere müezzin tutması için izin istedi. Allah Resûlü, onun Kur’ân okumayı çok sevdiğini ve onu çok güzel okuduğunu biliyordu. Bunun için ona evinin bir yerini mescid yapmasına ve burada namaz kıldırmasına izin verdi. Bundan sonra evinin bir köşesini mescid yapan Ümmü Varaka, burada birine ezan okutarak ev halkına ve evine gelen hanımlara farz namazları kıldırmaya başladı.

Cihat Aşkı

Yaşı ilerlemiş olmasına rağmen şehadet arzusu içini yakıyordu. Hep bir fırsat kolluyordu. Allah Resûlü Bedir Savaşı'na giderken ashabına:

– Kim hazırsa bizimle birlikte gelsin, buyurunca bu sözü fırsat bildi. Hemen Allah Resûlü'nün yanına giderek:

– Yâ Resulullah! Bana da müsaade buyur, sizinle geleyim, birlikte savaşıyım, hastalarınıza bakayım, onları tedavi edeyim, dedi. Allah Resûlü:

– Ey Ümmü Varaka! Evinde dur. Allah (c.c) sana şehadet evinde nasip edecek, diye müjde verdi. Allah Resûlü'nün bu ihbarından sonra sahâbe efendilerimiz tarafından şehide olarak anıldı. Allah Resûlü zaman zaman ashabına:

“Haydi gidip şehideyi ziyaret edelim.” buyurur, ashabi ile birlikte Ümmü Varaka'nın evine giderek onu ziyaret ederdi.

Şehadeti

Hz. Ömer zamanına kadar yaşayan Ümmü Varaka çok yaşlanmıştı. Ümmü Varaka annemizin bir cariyesi ve bir kölesi vardı. Onlara:

– Ben ölürsem siz hürsünüz, diyerek ölümü şartı ile onları azat etmişti. Bir gece gizlice yataklarından kalkan bu köleler, sinsi planlarını uygulamaya koyarak Ümmü Varaka annemizi evinde şehid ettiler. Çok yaşlanmasına rağmen sürekli Kur'ân okurdu. Kur'ân'ı sesli okuduğu için dışardan duyulurdu. Ama bu sabah her taraf sessizdi. Onun kalbinin derinliklerinden gelen sesi duyulmuyordu. Bunu Hz. Ömer de fark etmişti. Çevresindekilere:

– Vallahi bu gece teyzemin Kur'ân okumasını duyamadım, diyerek endişesini dillendirdi. Yanındakiler hemen gidip Ümmü Varaka'nın evine baktılar. Odasında göremediler. Evi aramaya başladılar, sonunda onu bir çarşafa sarılı bir şekilde evin bir köşesine bırakılmış olarak buldular. Şehit edilmiş, öylece yerde yatıyordu. Hemen gelip durumu Hz. Ömer'e haber verdiler. Haberi alan Hz. Ömer, Allah Resûlü'nün sözlerin hatırladı ve:

– Allah Resûlü onun için: “Haydi kalkın şehideyi ziyarete gidelim.” derken ne kadar doğru söylemiş, diyerek bir kez daha tasdik etti. Sonra Mescid-i Nebevî'ye giderek insanlara seslendi ve:

– Kölesi ve cariyesi Ümmü Varaka'yı boğarak öldürmüş ve kaçmışlar, diye bildirdi. Görevlilere onları yakalamalarını emretti. Kaçaklar kısa zamanda yakalandı. Medine'ye getirilince Hz. Ömer onların asılmasına hükmederek astırdı. Böylece Medine'de asılan ilk kişiler oldular.

ESMÂ BİNT YEZÎD

Hanımların Hatibi ve Sözcüsü

Soyu	Esmâ bint Yezid b. Seken b. Rafî' b. İmrîkays el-Ensârî el-Evsî el-Eşhelî
İsmi	Esmâ bint Yezîd
Künyesi	Ümmü Âmir
Annesi	Ümmü Sa'd bint Huzeym
Kardeşleri	Havva, Âmir
Vefatı	30/650
Hz. Peygamberin (sas) müjdesi	"Ağaç altında biat edenlerden hiçbirine cehennem ateşi dokunmayacaktır."

İslâm'a Girişi ve Biatı

Akıllı ve dindar biri olan Esmâ b. Yezid, Medine'de doğup büyüyen, Allah Resûlü'ne ve İslâm'a en fazla hizmet eden kabilelerden biri olan Eşheloğullarındandır. Künyesi Ümmü Âmir'dir.

Büyük sahâbîlerden Muâz b. Cebel'in halasının kızıdır. Medineliler İslâm'a koşmaya başladığında o da hemen Müslüman oldu. O sırada henüz genç bir kız olan Esmâ bint Yezid, büyük bir samimiyetle İslâm'ı öğrenip onu yaşama gayreti içine girdi.

Hanımların hatibi ve sözcüsü olarak meşhur Olan Esmâ bint Yezid, Allah Resûlü Medine'ye teşrif ettikten bir süre sonra ensar hanımlarından Kebşe bint Rafî' ve Hava bint Yezid'in de aralarında bulunduğu bir grup ile birlikte Ebû Eyyûb'un evinde misafir olan Allah Resûlü'ne giderek biat ettiler. Bu grup, Allah Resûlü'ne ilk olarak biat eden Medineli hanımlardı. Bu biatı şöyle anlatır:

"Biat için Allah Resûlü'ne giden hanımlar arasında ben de vardım. O zaman yeni genç kız oluyordum. Cesaretliydim. Allah Resûlü'ne:

- Yâ Resulullah! Elini uzat sana biat edeyim, dedim. Allah Resûlü:
- Ben hanımlarla biat etmem. Allah'ın size yüklediği sorumlulukları yerine getirmeniz konusunda sizden biat alıyorum, buyurdu.

Allah Resûlü, ashabını sürekli zühde teşvik eder, onların kalplerini hep Allah'a yöneltirdi. Bunun için bazen insanları Allah'tan uzaklaştıracak, onları adım adım yanlışlara sürükleyecek meşru şeylerden bile sakındırır, dünyaya meylederek Allah'ı unutma hastalığına tutulmamaları için dikkatlerini çekirdi. Bunlardan biri de Esmâ Hatun'un biatı sırasında yaşandı. Hanımlara altın takı takmak helal iken Allah Resûlü onu takvaya ve zühde teşvik ederek, altın takmasının doğru olmayacağını bildirdi.

Esmâ bint Yezid anlatıyor:

“Biat etmek için Allah Resûlü'nün huzur-u saadetlerine gittim. Ona yaklaştığımda kolumda parıldayan altın bilezikleri gördü. Bana:

– Ey Esmâ, buyurdu. Ben:

– Buyur, emret yâ Resulullah! dedim. O:

– Bu takıları takmaktan hoşlanıyor musun? Ben:

– Niçin sordun Yâ Resulullah? dedim. O:

– O bilezikleri çıkar at ey Esmâ! Allah'ın o bileziklerden dolayı sana ateşten bilezikler takmasını ister misin? Kim kendisinin ya da çocuğunun koluna veya ayağına altın takı takarsa kıyamet günü bunlar, onlara ateşten takı olarak takılacak, buyurdu. Allah Resûlü'nün sözleri biter bitmez o bilezikleri çıkarıp attım. Halen onları kimin aldığını bilmiyorum.”

Bir başka seferinde de Allah Resûlü'nün çağrısına icabet ederek biat ettiğini şöyle anlatıyor:

“Allah Resûlü hanımları biat için çağırdı. Hemen hazırlanarak amcamın kızları ile biat etmeye gittim. Allah Resûlü bize İslâm'ı anlatarak biat etmemizi istedi. Biz onun sözlerini tasdik ederek biat ettik.

Hız. Âişe'nin Nedimesi

Hız. Âişe annemiz evlenirken ona yardımcı oldu, düğüne hazırladı. Bundan sonra Âişe annemizle yakın ilgisini devam ettiren Esmâ bint Yezid'e halk Âişe'nin Esmâsı demeye başladı. Hız. Âişe'nin düğününü şöyle anlatır:

Düğün günü Hız. Âişe'yi süsledim. Onu hazırladıktan sonra gelinin hazır olduğunu bildirerek, Allah Resûlü'nü içeri çağırdım. Allah Resûlü gelip yanına oturdu. Sonra içeriden bir bardak süt getirildi.

Allah Resûlü o sütün biraz içtikten sonra onu Hz. Âişe'ye verdi. Hz. Âişe utanarak başını yere eğdi. Ben hemen araya girerek ona:

– Allah Resûlü'nün uzattığını elinden alsana, diyerek onu cesaretlendirdim. Uzanıp Allah Resûlü'nden sütü alarak bir miktar içti. Allah Resûlü ona:

– Biraz da arkadaşına ver, buyurdu. Ben:

– Yâ Resulullah! Buyur sen alıp iç, dedim. Allah Resûlü sütü alıp biraz içtikten sonra kalanını bana uzattı. Sütü alıp uygun bir yere oturdum. Bardağı elimde çevirip Allah Resûlü'nün dudaklarının değdiği yeri aramaya başladım. Teberrüken dudağının değdiği yerden içmek istiyordum. Orayı bulup oradan içtim. Allah Resûlü kalan sütü orada bulunan hanımlara ikram ederek:

– Onu alıp için, buyurdu. Hanımlar:

– Bizim iştahımız yok, tokuz, deyince Allah Resûlü şaka yaparak:

– Yalan ile açlık bir araya gelmez, buyurdu.

Hizmeti

Hiz. Âişe annemize yakın olan Esmâ bint Yezid, Allah Resûlü'ne hizmet için her fırsatı değerlendiriyordu. Bu konuyu kendi bir vesile ile şöyle dile getirir:

“Allah Resûlü'ne hizmet ediyordum. Onun yanında bulunduğum sırada halam geldi. Allah Resûlü'ne soru sormaya başladı. Allah Resulu halamın kolundaki bilezikleri görünce onu da benim gibi uyardı. Halam:

– Yâ Resulullah! Hanımlar bu takıları olmadığı zaman kendilerini eşlerine beğendiremezler, dedi. Allah Resûlügüldü ve:

– Gümüş kolye, inci alıp takamaz mısınız? Onu zağferan ile ovarsınız altın gibi olur, buyurdu.

Mâide suresi inzal edildiğinde Allah Resûlü'ne hizmet etme şerefine nail olur. Bu şerefi şu sözlerle nakleder:

“Allah Resûlü'ne Mâide suresi indiğinde ben onun Adba isimli devesinin yularından tutuyordum. Vahyin ağırlığından devenin boynu eğildi, kopacak gibi oldu.”

Bir başka rivayette ise:

“En'âm suresinin tamamı bir seferde indi. O sırada Allah Resûlü devesinin üzerindeydi. Ben devesinin yularını tutuyordum. Vahyin ağırlığından devenin kemikleri kırılacak gibi oldu.”

Allah Resûlü ve sahâbîleri evine davet eden Esmâ Hatun, Efendimize ve sahâbîlerine yemek ikram ederdi. Bazen de yemek yapıp Efendimize götürürdü.

Esmâ bint Yezid anlatıyor:

“Kemikli et ve ekmek pişirerek Allah Resûlü’ne götürdüm. Efendimiz o sırada Mescid-i Nebevî’deydi. Ona:

– Anam babam sana feda olsun yâ Resulullah! Size yemek getirdim, buyrun yiyin, dedim. Allah Resûlü ashabını çağırarak:

– Gelin ‘Bismillah’ deyip yeyin, buyurdu. Orada bulunanlar ve ev halkının hepsi o yemekten yediler. 40 kişi yeyip doydukları halde sanki ekmek de et de aynen duruyor gibiydi. Yemekten sonra kırba içinde getirdiğim içeceği verdim. Allah Resûlü ve ashabı ondan içtikten sonra oradan ayrıldılar. Kalan suyu aldım. Kırbayı güzelce sardım. Allah Resûlü’nden arta kalan suyu saklayarak karşılaştığım hastalara şifa olması niyeti ile verdim. Bir kısmını da bereketinden istifade niyeti ile ben içtim.”

Hendek Savaşı’nda ise yağ ve hurmadan yapılan Hays yemeği yaparak Allah Resûlü’ne gönderdi. Allah Resûlü yemeği çadırında olan Ümmü Seleme annemize ikram etti. Ümmü Seleme annemiz yedikten sonra etrafta bulunan sahâbîleri çağırdı. Hendek halkının hepsi yediği halde yemek eksilmeden hala aynı şekilde duruyordu.

İlmi

Çok akıllı ve samimi bir Müslüman olan Esmâ Hatun, özverili ve gayretli, bilgiye değer veren, medeni cesarete sahip bir hanımdı. Bu özellikler onu ilme yaklaştırmış, Hz. Âişe annemize yakın olması ise ona ilmin kapılarını açmıştı.

Hanımların hatibi ve sözcüsü olarak meşhur olan Esmâ bint Yezid, sık sık hanımlara hitap eder, onlara İslâm hakkında bilgi verirdi. Bir keresinde hanımlara hitap ederek onlara, Allah Resûlü’nün: “Kim bir mescid yaptırırsa Allah da ona cennette bir ev yaptırır.” dediğini nakletti. Bir başka sefer ise:

“İsm-i Âzam şu iki ayettedir. Bu ayetler:

‘İlâhukum ilâhun vâhid lâilahe illâ huve’r-Rahmânu’r-Rahîm’ ve Âli İmrân suresinin ilk ayetleridir.” buyurduğunu naklediyor.

Hanımlara hitap edip onlara İslâm’ı anlatmadan önce ilim meclislerinde yerini alıp, Allah Resûlü’nü can kulağıyla dinliyor, ona

sorular sorarak İslâm'ı en güzel şekilde öğreniyordu.

Esmâ bint Yezid anlatıyor:

Allah Resûlü hanımlara konuşma yapmak için onlara mescitte toplanmalarını emretmişti. Hanımlar hazırlanınca, Allah Resûlü mescidin bir kapısından içeri girdi. O sırada benim de içlerinde bulunduğum hanımlar aralarında sesli olarak konuşuyorlardı. Allah Resûlü onları duyunca rahatsız oldu. Sağ eliyle hanımlara selam verip, tebessüm ederek:

– Ey hanımlar! Sizin çoğunuz cehennem odunu olacaksınız, buyurdu. Ben cüretkâr biriydim, Allah Resûlü'ne:

– Yâ Resulullah! Niçin, diye sordum. Allah Resûlü:

– Çünkü size verildiğinde şükretmez, başınıza gelen musibetlere sabretmezsiniz. Bir şey verilmediği zaman şikâyet edersiniz. İyilik yapana karşı nankörlük yapmaktan sakının, buyurdu. Ben:

– Yâ Resulullah! İyilik yapana karşı nankörlük yapmaktan maksadınız ne, diye sordum. Allah Resûlü:

– Bir hanım evli olduğu eşi ile yıllarca yaşar, ondan iki üç çocuk doğurur ama kızdığına: “Ben senden hiçbir hayır görmedim.” der, buyurdu.

Bir başka seferde Allah Resûlü bir grup sahâbe ile birlikte Esmâ bint Yezid'in evine giderek orada bir konuşma yaptı. Sahâbeye Deccal hakkında uzun uzadıya bilgi verdi.

Bir gün Esmâ bint Yezid gusûl ve hayız hakkında soru sordu. Allah Resûlü:

– Örtü ve suyu hazırlayıp bir kenara koyarsın. Suyu döker, vücudunu güzelce ovalarsın. Hatta başı yıkarken, suyu saçının diplerine ulaştırırsın. Sonra temiz bir bez alır, onunla temizlenirsin, buyurdu. Esmâ bint Yezid:

– Onunla nasıl temizleneceğim, diye sorunca Allah Resûlü:

– Subhânallâh! Temizlenirsin işte, buyurdu. Hz. Âişe Esmâ bint Yezid'e işaret ederek:

– Kanın izini temizlersin, dedi.

Hanımlara sözcülük etmekle meşhur olan Esmâ Hatun, bir gün sahâbîler arasında oturan Allah Resûlü'ne giderek:

– Anam babam sana feda olsun Yâ Resulullah! Ben geride bıraktığım Müslüman hanımların sözcüsüyüm. Hepsi benim gibi söylüyor, benim gibi düşünüyorlar.

Allah seni erkekler ve hanımlar için gönderdi. Bizler sana inandık ve biat ettik. Biz hanımlar evin duvarları arasına kapanmış hareketsiz ve işe yaramaz durumdayız. Erkeklerin şehvetini tatmin ediyor, çocuklarını taşıyoruz. Erkekler ise cuma, cemaat, cenazeye katılma ve Allah yolunda cihat ile bizden üstün kılındılar. Buna karşılık bizler, onlar cihata çıktıklarında onların mallarını koruyor, çocuklarını terbiye ediyoruz. Bu durumda onların sevaplarına ortak olur muyuz, diye sordu. Esmâ Hatun'u dinleyen Allah Resûlü ashabına dönerek:

– Dini hakkında bu hanımdan daha güzel soru soran bir hanım gördünüz mü, buyurarak Esmâ Hatun'u takdir etti ve:

– Ey Esmâ, geri dön ve arkandakilere şunları söyle:

“Eşine güzel hanımlık yapmak, onun hoşnutluğunu kazanmak, meşru isteklerini yerine getirmek, erkekler için anlattığın bütün faziletlere denk gelir.” buyurdu. Esmâ hanım tekbir ve tahliller getirerek, Allah Resûlü'nün sözlerini hanımlara müjdelemek için oradan ayrıldı.

Diğer hanımlara nazaran çok hadis rivayet eden Esmâ bint Yezid, Allah Resûlü'nden seksen bir hadisi, doksan dokuz yönden rivayet etmiştir.

Cihadı

Uhud Savaşı'nda babası, kardeşi Âmir b. Yezid ve başı Allah Resûlü'nün dizlerinde şehid olan amcası Ziyad b. Seken'i kaybeden Esmâ bint Yezid, Allah Resûlü'nün şehid olduğunu duyunca onlarla ilgilenmeyip Efendimizi aradı. Onu görünce birçok hanım sahâbînin dediği o tarihi sözü söyledi. Bu ölümsüz anı kendisi şöyle anlatıyor:

“Yakınlarımızın şehid olduğunu öğrenmiş, onlar için gözyaşı döküyorduk. Ordunun geldiğini duyunca hemen dışarı çıktık. Gözlerim Allah Resûlü'nü arıyordu. Onu görünce:

– Küllü musîbetin ba'de ke celal - Sen hayatta olduktan sonra bütün musibetler hafif kalır, dedim.”

Onun ilk olarak Hudeybiye Anlaşması'nın yapıldığı sefere çıktığını görüyoruz. Bundan sonra yirmi hanım sahâbî ile birlikte Hayber Fethi'ne katıldı.

Allah Resûlü'nün vefatından sonra hicretin 13. yılında İslâm ordusuna katılmak için Şam'a giderek Yermük Savaşı'na katıldı. Susayanlara su dağıtacak, yaralıları tedavi edecekti. Savaş

başladığında kıyametler koptu, savaş alanı cehenneme döndü. Bir ara Müslümanlar bozguna uğradılar. Onların kaçıışıkları gören hanımlar karşılarına çıkarak:

– Nereye kaçıyorsunuz, diye çıkışıp ellerine geçirdikleri sopa ve odunlarla onlara vurdular. Yaralıları bakmak için giden bu hanımlar, gördükleri manzara karşısında daha fazla kayıtsız kalamadılar. Etraftan buldukları eşyaları kendilerine silah yapıp savaşı katıldılar. Esmâ bint Yezid çadırlardan birinin direğini sökerek bu direk ile Rumlara saldırdı. Önüne geleni deviriyordu. Savaş sonuna kadar bu direk ile dokuz Rum öldürdü.

Cennetle Müjdelmesi

Umre için gittiği Hudeybiye’de canını seve seve vermek üzere Allah Resûlü’ne biat edince cennetle müjdelenen bahtiyarlar arasına katıldı. Allah Resûlü onlar için:

“Ağaç altında biat edenlerden hiçbirine cehennem ateşi dokunmayacaktır.” buyurdu.

Allah Resûlü’nden sonra yirmi yıl yaşayan Esmâ Hatun, hicretin 30. yılında Dımeşk’ta vefat etti. Orada Bâbu Sağir kabristanına defnedildi.

FÜREY'A BİNT MÂLİK

Soyu	Fürey'a bint Mâlik b. Sinan b. Ubeyd b. Sa'lebe b. Ebcer el-Ensâriye
Annesi	Üneyse bint Ebî Hârice
Kardeşleri	Ebû Said el-Hudrî, Katâde b. Nûman
Eşleri	Sehl b. Râfi' ve Sehl b. Beşir
Vefatı	Bilinmemektedir
Hz. Peygamberin (sas) müjdesi	"Ağaç altında biat edenlerden hiçbirine cehennem ateşi dokunmayacaktır."

Şehid Kızı

O, şehadet arzusu ile yanıp tutuşan, Uhud'da kendini Allah Resûlü'ne siper eden, en sevgilinin yüzünden kan damladığını görünce kendinden geçerek kanı durdurmak için Efendimizin kanını emen, böylece kanı en sevgilinin kanına karışan, Uhud şehidi Mâlik b. Sinan'ın kızıdır. Anne bir kardeşlerinden biri sahâbenin en büyük âlimlerinden Ebû Said el-Hudrî, diğeri büyük İslâm kahramanlarından Katâde b. Nûman'dır.

Medine'de doğup büyüyen Fürey'a bint Mâlik, gençlik çağına gelince ensardan Sehl b. Râfi' ile evlendi. Medine'de İslâm'a davet başlayınca ailesi ile birlikte Müslüman oldu.

Allah Resûlü Uhud'a giderken babası Mâlik b. Sinan da orduya katıldı, kahramanca savaşarak şehid oldu. Müşriklerin arkadan yaptıkları ani baskı sonucunda bir an Müslümanlar ne yapacağını şaşırıp kaldı. Bu arada yayılan Allah Resûlü'nün şehid olduğu haberi Müslümanların iyice dağılmasına neden oldu. Hatta bazıları Medine'ye kadar kaçtı. Medine'ye gidenler, Allah Resûlü'nün şehid olduğunu söyleyince sahâbî annelerimiz feryad-u figan ettiler. Birçoğu yollara düşerek Uhud'a gittiler. Kalanlar ise haberin yanlış olması için dua ederek, büyük bir endişe ve üzüntü içinde beklemeye başladılar. Herkesin en büyük endişesi Allah Resûlü idi. Onun için duydukları endişeden eşlerini, çocuklarını, kardeşlerini unutmış gibiydiler. Zaman geçmek bilmiyordu. Fürey'a bint Mâlik, kardeşi Ebû

Said'in Allah Resûlü'nün hayatta olduğunu müjdeleyince dünyaya yeniden gelmiş gibi sevindi.

Allah Resûlü'nün hayatta olduğunu öğrendikten sonra babasını sordu. Babasının şehid olduğunu öğrenince çok üzüldü. Ancak o da diğer hanım sahâbîler gibi:

– Allah Resûlü hayatta olduktan sonra bütün musibetler hafif kalır, diyerek babasının acısına sabretti.

Zor Günler

Bir gün köleleri kaçı. Eşi kölelerini yakalamak için peşinden gitti. Kuddum denilen yerde kölesine kavuştu. Ancak köle ondan daha atak davranarak Sehl'in üzerine atılıp onu öldürdü. Fürey'a eşinin ölüm haberini alınca çok üzüldü. Ancak sabretmekten başka çaresi yoktu. O da böyle yaptı. Eşinin vefatından bir süre sonra Allah Resûlü'nün huzuru saadetlerine çıktı ve:

– Yâ Resulullah! Yakın zamanda eşim vefat etti. Ben şu anda ensardan birinin harabe halindeki evinde oturuyorum. Eşim bana geçinebileceğim bir mal bırakmadığı gibi ev ve nafaka da bırakmadı. Eğer müsaade edersen ailemin ya da kardeşlerimin yanına döneyim. Onlar bana yardımcı olurlar, dedi. Allah Resûlü:

– Eğer istersen ailen yanına dönebilirsin, buyurdu. Fürey'a, Allah Resûlü'nün izin vermesine sevinerek yanından ayrıldı. Ancak daha evden çıkmadan Allah Resûlü onu geri çağırdı.

– Sözlerini bir daha tekrarla, buyurdu. Fürey'a sözlerini tekrarlayınca Allah Resûlü:

– Gidip şu anda oturduğun evde otur, Allah'ın hükmü gelinceye kadar bekle, buyurdu. Fürey'a, Allah Resûlü'nün emri ile ölen eşi ile birlikte oturduğu eve gidip orada dört ay on gün bekledi. Bu bekleme sırasında "Sizden ölenlerin, geride bıraktıkları eşleri, kendi başlarına dört ay on gün beklerler." ayeti inzal oldu. Annemiz ayette belirtilen hüküm gereği, zikredilen zaman kadar bekledi.

Kardeşlerinin Yanında

Eşinin ölümünden sonra beklemesi gereken zaman (iddet) bitince kardeşlerinin yanına gitti. Orada da hayat şartları eşinin yanındakinden farksızdı. Onlar da çoğu gün aç yatıyorlardı. Bütün bunlara sabretmesi gerektiğini bilen Fürey'a, bazen açlıktan ayakta

duramaz hale geliyordu. İşte bu durumlardan birini Ebû Said el-Hudrî şöyle anlatıyor:

“Bir zaman ne cahiliye döneminde ne de Müslüman olduktan sonra görmediğimiz bir açlık sıkıntısı ile karşılaştık. Ne yapalım diye konuşurken kız kardeşim Fürey’a bana:

– Allah Resûlü’nün yanına giderek ondan bizim için bir şeyler iste! Vallahi o kendinden isteyeniyi geri çevirmez. Eğer kendinde verecek bir şeyi varsa verir, yoksa yanındakilere: ‘Kardeşinize yardımcı olun!’ der, dedi. Onun sözlerini doğru ve yerinde buldum. Kardeşimin yanından ayrılarak Mescid-i Nebevî’ye gittim. O sıralarda Mescid-i Nebevî’nin henüz duvarları yoktu. Mescid’e yaklaşıncaya, Allah Resûlü’nün ashabına konuşma yaptığını duydum. Bu konuşmadan anladığım ilk söz:

– Kim iffetli davranmayı isterse Allah onu iffetli kılar. Kim başkalarının elindekine bakmazsa Allah onu zengin kılar, kimseye muhtaç etmez, oldu. Allah Resûlü’nü duyunca kendi kendime:

– Annen sana ağlasın ey Said b. Mâlik! Sen söylenenden başkasını yapmak istemiyordun. Vallahi seni hak ile gönderen Allah’a yemin ederim ki senden bunları duyduktan sonra bir daha gelip senden bir şey istemem, dedim. Sonra da oturup Allah Resûlü’nü dinledim. Konuşması bitince geri döndüm. Fürey’a çalılıkların üst tarafında beni beklerken iyice sıkıntı veren açlıktan bir ileri bir geri gidip geliyordu. Yanına yaklaşıncaya elimde bir şey olmadığını gördü. Yanına gidip:

– Ne oldu? Vallahi Allah Resûlü kendinden isteyeniyi boş çevirmez, dedi. Allah Resûlü’nden duyduklarımı anlatınca:

– O sözleri duyduktan sonra istedin mi, diye sordu. Ben:

– Hayır, dedim. O:

– İyi yapmışsın, diyerek beni takdir etti. Ertesi gün yerinden kalkamaz haldeydik. Çalılıkların arasında dinlenirken sahibi belirsiz olan birkaç Yahudi dirhemi buldum. Hemen çarşıya gidip onlarla yiyecek satın aldım ve eve gidip kardeşlerimle yedim.”

Bir süre kardeşlerinin yanında kalan Fürey’a bint Mâlik daha sonra sahâbeden Sehl b. Beşîr ile evlendi.

Rıdvan Biatı ve Cennetle Müjdelenmesi

Allah Resûlü hicretin 6. yılında 1400 sahâbîsi ile umre yapmak için Mekke'ye doğru yola çıktı. Aralarında dört hanım vardı. Bunlardan biri de Füreyy'a bint Mâlik'ti.

Müşrikler Müslümanların Mekke'ye girip ibadet etmelerine izin vermedi. Allah Resûlü, Mekkelilerle görüşmek için Hz. Osman'ı onlara gönderdi. Hz. Osman gecikip geri dönmeyince Müslümanlar onun öldürülmüş olabileceğinden endişe etmeye başladılar. Tansiyon her an gittikçe yükseliyor, kriz derinleşiyordu. Allah Resûlü bir ağacın yanına giderek ashabını gerektiğinde ölmek üzere kendine biat etmeye çağırdı. Bütün ashab bu çağrıya koşarak, Allah Resûlü'ne canlarını seve seve vereceklerini bildirip ölmek üzere biat ettiler.

Allah (c.c), bu tabloyu ve orada bulunanların halini tasvir ederek onlardan razı olduğunu beyan etti:

“Andolsun ki o ağacın altında sana biat ederlerken Allah o müminlerden razı olmuştur. Kalplerinde olanı bilmiş, üzerlerine sükunet indirmiştir. Onları pek yakında bir fetihle ödüllendirecektir.”

Allah Resûlü, burada Rıdvan Biati'ne katılan herkesi cennetle müjdeledi. Ümmü Mübeşşir anlatıyor:

“Allah Resûlü, Hafsa bint Ömer'in yanında iken şöyle buyurdu:

‘Ağaç altında biat edenlerden hiçbirisi cehennem ateşine girmeyecektir.’

Kaynaklar, kendisinden 34 ayrı yolla iki hadis rivayet edilen Füreyy'a bint Mâlik'in ne zaman vefat ettiği hakkında bilgi vermemektedirler.

HİND BİNT AMR B. HARAM

Cennetle Müjdelenen Hanım Sahâbîlerden

Soyu	Hind bint Amr b. Haram b. Salebe b. Haram b. Ka'b b. Ganem b. Ka'b b. Seleme
Annesi	Rebâb bint Kays
Kardeşleri	Abdullah, Fâtıma, Şemûs, Lemîs ve Ümmü Amr
Eşi	Amr b. Cemûh
Çocukları	Muâz, Muavviz, Hâlid ve Ebû Eymen
Vefatı	Bilinmemektedir
Hz. Peygamberin (sas) müjdesi	"Ey Hind! Cennette eşin Amr b. Camuh, oğlun Hallad ve kardeşin Abdullah hepsi bir araya gelip arkadaş olacaklar."

İslâm'a Girişi

Hind bint Amr, Medine'nin ileri gelenlerinden Amr b. Haram'ın kızıdır. Annesi ise Rebâb bint Kays'tır. Büyüyüp genç kız olunca Selemeoğullarının reisi Amr b. Cemûh ile evlendi. Ondan Muâz, Muavviz, Hâlid ve Ebû Eymen adında dört oğlu oldu. Aradan yıllar geçti, oğulları büyüyüp her biri aklı başında gençler oldu.

Bazı Medineliler Mekke'de Allah Resûlü ile tanışıp Müslüman olduktan sonra Medine'ye gelip güvendikleri kişileri gizlice İslâm'a davet ettiler. İslâm Medine'de hızlı bir şekilde yayılmaya başladı. Birinci Akabe Biatı'ndan sonra Medineliler Hz. Peygamberden kendilerine İslâm'ı anlatacak, insanları İslâm'a davet edecek birini istediler. Hz. Peygamber, Mus'ab b. Umeyr ile Abdullah b. Ümmü Mektûm'u Medine'ye gönderdi. Onların gidişi ile İslâm Medine'de daha hızlı yayılmaya başladı.

İslâm'ın nuru Amr b. Cemûh'un evini de aydınlatmış, Mus'ab b. Umeyr'i dinleyen oğlu Muâz Müslüman olmuştu. Çok geçmeden kavminden 75 kişi ile birlikte Mekke'ye giden Muâz, burada İkinci Akabe Biatı'na katıldı. Allah Resûlü'nü (sas) görerek ona biat etti.

Medine'ye döndükten sonra aile fertleri ile konuşan Muâz, annesinin ve bütün kardeşlerinin Müslüman olmasına vesile oldu. Ailede Amr b. Cemûh dışında herkes Müslüman olmuştu. Amr b. Cemûh gerek Selemeoğullarının lideri olması gerekse Menât adında tahtadan yapılmış putuna olan aşırı sevgi ve düşkünlüğü nedeniyle Müslüman olmamıştı. İslâm davetçileri ise başlangıçta Amr b. Cemûh'u kızdırıp daveti zor durumda bırakmamak için bir süre ondan uzak durmaya karar verdiler.

Davet Mücadelesi

Amr b. Cemûh'un Menât adında tahtadan özel olarak yapılmış bir putu vardı. O, bu putu çok sever, ona çok değer verir ve itina gösterirdi. Sabah akşam yanına uğrar, onu siler, temizler, üzerine güzel kokular sürer sonra karşısına geçerek ona tapardı. İşlerinin yolunda gitmesi için ondan dileklerde bulunur, sıkıntı ve felaket anında onun yanına koşup ona sığınır, ondan yardım isterdi. Önemli zamanlarda onun adına kurban kesmeyi asla ihmal etmezdi.

Amr, putu Menât'a duyduğu aşırı sevgisinden ve bağlılığından dolayı sürekli onunla meşguldü. Bunun için İslâm ve Hz. Peygamber'le ilgili haberlerle fazla ilgilenmedi. Zaten o hiçbir şey için putunu bırakmaz, ondan asla vazgeçmezdi. İslâm davetçileri başlangıçta onun bu durumunu bir nimet olarak görüp ondan uzak durdular. İslâm'ın Medine'de yayılmasını mümkün olduğunca ondan gizli tuttular.

Ancak Amr'ın eşi Hint bint Amr'ın gönlü, sevip saydığı kocasının cehenneme gitmesine bir türlü razı olmuyordu. Kendileri İslâm'ı kabul etmişken onun Allah'ı tanımaması eşini çok üzüyordu. Ama eşinin putuna ve atalarının dinine olan aşırı bağlılığı cesaretini kırıyor, ona yaklaşıp İslâm'ı anlatmasına engel oluyordu. Sürekli bir çare arıyor, bir fırsat kolluyordu. Nihayet beklediği o fırsat ayağına kadar geldi.

Amr b. Cemûh, Allah Resûlünün İslâm'ı tebliğ edip öğretmesi için gönderdiği Mus'ab b. Umeyr'i ve onun İslâm'a davet çalışmalarının boyutlarını duyunca çok tedirgin oldu. Eşinin ve oğullarının İslâm'ı kabul ettiğinden haberi yoktu. Eşinin yanına giderek, ona çocuklarının Mus'ab b. Umeyr'den etkilenmesinden endişe ettiğini, onların yeni ortaya çıkan dine girmelerinden korktuğunu söyledi ve:

– Ey Hind! Çocukları sakın bu adamla görüştürme! Onlardan uzak tut, dedi. Hind çok güzel bir fırsat yakalamıştı. Usulüne uygun bir şekilde eşini İslâm'dan haberdar etmeli, İslâm'ın mesajını bir şekilde ona duyurmalıydı. İslâm hakkında bilgisi olduğunda, eşinin İslâm'ı kabul edeceğinden emindi. Bunun için ona:

– Olur, nasıl istersen, dedi. Devamla:

– Davetçinin anlattıklarını oğlun Muâz'dan dinlemek ister misin, diye sordu. Amr b. Cemûh birden afalladı.

– Ne diyorsun? Yoksa haberim yokken Muâz da mı dinden çıktı, diye bağırdı. Onun sert çıkışından korkan Hind bint Amr, önce bir adım geri atarak işi yumuşatmaya çalıştı.

– Hayır, hayır! Muâz, sadece davetçinin bazı toplantılarına katılarak onun birkaç sözünü dinleyip ezberlemiş, dedi. Maksudı yavaş yavaş onu İslâm ile tanıştırmaktı. Bunun için oğlunun Müslümanlarla irtibatını tamamen inkar etmedi. Amr b. Cemûh sert bir şekilde:

– Muâz'ı bana çağır, dedi. Muâz yanına geldiğinde ona:

– Şu adamın söylediklerini bana da anlat bakalım, diye çıkıştı. Muâz babasına Fâtiha suresini okudu: O okurken Amr bir hoş olmuştu. Hayranlıktan, hayretini ve beğenisini gizleyemedi:

– Bu ne kadar güzel bir söz. Onun sözlerinin hepsi bu kadar güzel mi, diyerek Kur'ân'a duyduğu hayranlığını açıkça ifade etti. Durumu fırsat bilen Muâz hemen atılarak:

– Babacığım! Halkın neredeyse tamamı İslâm'a inanıp Allah Resûlü'ne biat etti. Sen de ona biat eder misin, dedi.

Amr b. Cemûh ikilemde kalmıştı. Bir tarafta hakikat vardı bütün ihtişamı ve güzelliği ile, diğer bir tarafta ise canı gibi sevdiği putu Menât ve ömür boyu tâbi olduğu atalarının dini... Nefsi ön plana çıktı ve:

– Menât'a danışmadıkça bir şey yapmam. O ne derse ona göre hareket edeceğim, dedi. Muâz b. Amr güzel bir fırsat daha yakalamıştı. Babasının aklına hitap etmek için hemen:

– Babacığım! Menât konuşamaz ki! Onun ne dili ne de aklı var, o sadece ağaçtan ibaret bir put, dedi. Amr b. Cemûh oğluna kızdı, bağırarak:

– Sana söyledim, ona danışmadan hiçbir şey yapmayacağım gibi hiçbir şeyden de vazgeçmeyeceğim, dedi.

Hızla oradan ayrılarak doğruca putu Menât'ın yanına gitti. Genelde putu ile konuşmak istediğinde putun arkasına yaşlı bir kadın geçerek, sözde putun aklına getirdiklerini onun adına söylerdi. Şimdi o kadın ortada yoktu. Önce putunun karşısına geçerek ona övgülerde bulundu. Övgü faslı bitince, bu kez dertlenerek şöyle dedi:

– Ey Menât! Mekke'den gelen şu davetçinin, senden başka kimseye kötülük etmek istemediğinden eminim. Sen de onun yalnızca bizi sana ibadet etmekten alıkoymak için geldiğini biliyorsun. Onların söylediği eşsiz sözleri güzel hakikatleri çok beğendim ancak seninle konuşup senin onayını almadan gidip şu adama biat etmek istemedim, dedi. Her zamanki yaşlı kadın ortada olmadığı için doğal olarak puttan hiçbir cevap alamadı. Bunun üzerine:

– Galiba sen bana kızgınsın, dedi. Yine puttan cevap gelmeyince:

– Ama seni kızdıracak hiçbir şey yapmadım ki, diyerek ondan özür diledi. Devamla:

– Zararı yok, öfken yatışınca kadar seni birkaç gün rahat bırakacağım, dedi.

Babasını uzaktan takip eden Muâz, onun putunu ne kadar çok sevdiğine, ona ne kadar bağlandığına bir kez daha şahit oldu. Menât adeta onun hayatının bir parçası olmuştu. Neredeyse ondan ayrılması mümkün değildi. Yoksa İslâm hakikatini açıkça görmüş, Kur'ân'ın eşsiz hitabına hayran kalmıştı. Aslında bütün bu hakikatleri duyup anladıktan sonra onun İslâm'ı kabul etmemesi imkansızdı. Ancak putu onun hakikatle buluşmasına perde olmuştu. Duygularına yenik düşerek İslâm'dan yüz çevirmişti. Bütün bunların farkında olan Muâz b. Amr, perdeyi ortadan kaldırmak, bir şeylerin onunla İslâm arasına girmesini engellemek gerektiğini düşündü. Ailenin de onayı ile arkadaşı Muâz b. Cebel ile konuşan Muâz b. Amr, babasını puttan kurtarmak için bir plan yaptılar.

Gece olup karanlık çökünce herkes yavaş yavaş uyumaya başladı. Selemeoğullarının iki Muâz'ı, usulca Menât'ın bulunduğu yere giderek onu yerinden alıp Selemeoğullarının tuvalet olarak kullandığı bir çukura attılar. Gayeleri Amr b. Cemûh'u kızdırarak taptığı şeyin ne olduğunu ona göstermek, hakikati anlamasını sağlamaktı. Sabah olunca hiçbir şeyden haberi olmayan Amr b. Cemûh, doğruca putunun yanına gitti. Her zaman olduğu gibi ona sabah ibadetini

yapacak, saygısını gösterecekti. Ama putu yerinde yoktu. Gözünden dahi esirgediği Menât'ının başına bir hal gelmişti. Yeri göğü inletircesine bağırmaya başladı.

– Yazıklar olsun size! Bu gece tanrımızı kim çaldı? Ona kim, ne yaptı?

Hakikati ne kadar güzel ifade etmişti. Kendine bile sahip olamayan, çalınıp çöpe atılabilecek kadar aciz bir tanrıydı Menât. Onlar şanslıydı, onların kralları çıplaktı. Her ne kadar söyleyemeyip kendilerinden bile gizleseler de bu hakikati çok açık bir şekilde görüyorlardı. Günümüzde olduğu gibi bin bir çeşit put, bin bir renge ve bin bir şekle bürünmemişti. Üstelik o iki gencin kendilerini çöpe atmasını engelleyemeyecek kadar da güçsüzdüler. Şimdi öyle mi! Bin bir şekle girmiş, bin bir renge boyanmış, dünyanın dayanılmaz cazibesi ile kaplanmış, en şatafatlı ve cazip halde nefislerimizle el ele vermiş bizi Allah'tan uzaklaştırarak kendilerine kul yapmaya çalışıyorlar. Hatta sosyal ve psikolojik baskılarla adeta buna mecbur ediyorlar. İkna, eğlence, söz, para, makam mevkii gibi bin bir silahı ve oltayı kullanarak. Göze, kulağa, akla, duygulara hitap ederek.

Kızgınlıktan kralın çıplak olduğu ile ilgilenmeyen Amr b. Cemûh, kimse kendisine cevap vermeyince tehditler savurarak putunu aramaya başladı. Uzun bir süre aradıktan sonra sonunda onu bir çukurun içinde baş aşağı atılmış bir halde buldu. Söylene söylene onu çukurdan çıkarıp aldı. Güzelce temizleyerek, kokular sürüp eski yerine koydu. Bir taraftan da putuna karşı günah çıkarıyordu.

– Eğer sana bunu yapanı bilseydim, onu mahvederdim.

Ertesi gece iki genç yine usulca Menât'ın yanına sokulup onu yerinden alarak oradan ayrıldılar. Bu kez onu başka bir çukura götürüp attılar. Sabah olunca durumu fark eden Amr b. Cemûh, yine kızıp bağırdı. Kimseden ses çıkmayınca, putunu yine kendi arayıp buldu. Put yine bir çukurun içindeydi. Yeniden temizleyip güzel kokular sürdü. Ama olay bitmiyordu. O hakikatin farkına varmıyor yahut Menât'a olan aşırı sevgisinden dolayı hakikati görmezlikten geliyor, putu kuyuya atanlarsa onun hakikati görmesinde ısrar ediyordu. Amr b. Cemûh iyice kızmıştı. Sonunda sabrı taşıtı. Kılıcını alarak götürüp Menât'ın boynuna taktı. Sonra da ona dönerek:

– Ey Menât! Bunları sana kimin yaptığını bilmiyorum. Ama eğer sende hayır varsa işte kılıç, onunla kendini kötülüklerden ve sana

bunu yapanlardan korursun, diye çıkıştı.

Artık kalbinin üzerinden hakikatle arasına giren “aşırı sevgi perdesi” kalkmıştı. Elbette kendini pislik çukuruna attıran bir tanrı, gerçekten tanrı olamazdı. O putuna karşı son görevini de yapmıştı artık. Kılıcını ona vermişti. Eğer tanrı ise ona bunu yapanlardan kendisini korurdu. Artık onu düşünmek, onun için endişelenmek istemiyordu. Kafasını koyup yattı. Derin bir uykuya daldı. O uyuyunca genç sahâbîler yeniden işe koyuldular. Artık hedefe varmak istiyorlardı. Sessizce puta yaklaşıp boynundaki kılıcı aldılar. Sonra onu alarak ilerideki ölü bir köpeğe bağladılar. Daha sonra ise ikisini de götürüp bir pislik çukuruna attılar. Amr b. Cemûh uyanır uyanmaz hemen putunun yanına koştu. Her zamanki gibi put yine yerinde yoktu. Uzun aramalardan sonra nihayet onu bir çukurun içinde buldu. Köpek ölüsünün putuna bağlamış olduğunu görünce ona olan sevgisi tamamen bitti. Hatta sevgisi nefret ve kızgınlığa dönüştü. Hakikati net olarak görmüştü artık. Puta:

– Vallahi sen tanrı olsaydın bir kuyunun ortasında köpeğe bağlı olarak bulunmazdın, dedi. Bu kez putu yerinden çıkarmadan öylece çukurda bırakıp eve döndü.

Eve gelince oğlu Muâz’ı yanına çağırdı. Ona kendisini Mus’ab b. Umeyr’in yanına götürmesini söyledi. Mus’ab b. Umeyr’in yanına gidince Mus’ab efendimiz ona İslâm’ı anlattı. Yusuf suresi’nin ilk ayetlerini okudu. Mus’ab’ı dinleyen Amr b. Cemûh hemen Müslüman oldu.

Müslüman olduğu için devamlı Allah’a hamd eden Amr b. Cemûh, Rabbine kendisini hidayete erdirip şirkten kurtardığı için her zaman şöyle derdi:

– Kudret ve kuvvet sahibi, rızık veren, dinin banisi olan Allah’a sonsuz hamd olsun ki Hz Ahmet’i peygamber olarak göndererek beni içinde bulunduğum zulmetten kurtarıp hidayete erdirdi.

Bütün aile hep birlikte, canını ve malını Rabbine adamıştı. Hepsi gece gündüz Rabbinin rızasını kazanma gayreti içerisindeydi. Allah Resûlü, İslâm ordusunu hazırlayıp Bedir’e çıkmak istediği zaman Amr b. Cemûh da Müslümanlarla birlikte Bedir’e gitmek istedi. Çocukları yaşlı ve topal olduğu için onun savaşa gitmesini istemiyorlardı. Amr b. Cemûh ısrar edince, oğulları Allah Resûlü’ne durumu anlatarak onun Bedir’e gitmesini engellediler. Amr b. Cemûh

Bedir'e gidemediğinden dolayı çok üzüldüyse de Allah Resûlü'nün emrinden dolayı ses çıkarmayıp sabretti.

Aradan bir yıl geçmişti. Hz Abbas bir adam göndererek, Allah Resûlü'ne müşriklerin savaş için hazırlandıklarını haber verdi. Allah Resûlü aldığı haberi ashabına açıklayınca, Amr b. Cemûh'u büyük bir heyecan ve umut kapladı. İşte yeniden şehid olup Rabbine ulaşma fırsatı doğmuştu kendisine. Bu kez oğullarını dinlemeyecek mutlaka savaşa katılarak, şehid olup Rabbine kavuşacaktı.

Amr b. Cemûh, oğullarının Uhud'a gitmek için hazırlandığını görünce o da hemen hazırlığa başladı. Babalarının Uhud'a gitmeye kararlı olduğunu anlayan oğulları, onu bu kararından vazgeçirmek için aralarında anlaştılar. Zira babaları hem çok yaşlı hem de topaldı. Savaşa katılacak halde değildi. Oğulları ona:

– Sen savaşa gidemezsin, sana müsaade edemeyiz, deyince Amr b. Cemûh hemen Allah Resûlü'nün yanına giderek, oğullarını Efendimize şikayet etti. Ona:

– Yâ Rasûlullah! Şu benim oğullarım total olduğumu bahane ederek beni bu hayırlı işten alıkoymak istiyorlar. Vallahi ben şu topallığımla cennete gitmek istiyorum, dedi. Amr b. Cemûh'u dinleyen Allah Resûlü, oğullarını çağırarak:

– Ona engel olmayın! Herhalde Allah ona şehidlik nasip edecek, buyurdu. Bunun üzerine oğulları Allah Resûlü'nün sözlerini dinleyip babalarına engel olmaktan vazgeçtiler.

İslâm ordusunun hareket saati yaklaşınca Amr b. Cemûh eşi Hind bint Amr'ın yanına giderek, onunla bir daha görüşmeyecekmiş gibi veda etti, sonra kibleye dönerek ellerini semaya kaldırdı ve şöyle dua etti:

– Ey Allah'ım, bana şehidlik nasip et! Beni şehadet şerefinden mahrum olmuş olarak ailemin yanına geri çevirme!

İslâm ordusu Uhud'a varıp müşriklerle karşılaşınca Müslümanlar kısa sürede büyük bir zafer kazandılar. Müşrikler arkalarına bakmadan kaçıyorlardı. Ancak okçuların yerlerini terk etmesi ile zafer hezimete dönüştü. Bir anda ortalık toz duman oldu. Allah Resûlü ve sebat eden Müslümanların direnişi, inananların kılıçtan geçirilmesini önleyip Allah'ın rahmet ve yardımına mahzar olmalarına sebep oldu. Savaşın şiddetlendiği sırada Allah Resûlü inananlara:

– Kalkın! Allah’tan hakkı ile korkan kişiler için hazırlanan gökler ve yerden daha geniş olan cennete gidin, deyince, Amr b. Cemûh aksayarak yerinden kalktı ve:

– Ne iyi! Ne iyi! Vallahi cennette hiçbir üzüntü yok, diyerek kılıcını sıyırıp düşman saflarının arasına daldı. Sonra oğlu Hallad kalktı, o da:

– Vallahi ben cenneti özledim diyerek babasının peşinden düşman safları arasına daldı.

Ebû Talha anlatıyor:

İslâm mücahitleri dağılıp kaçıştıkları sırada Amr b. Cemûh’u küçük bir süvari topluluğu arasında gördüm. Ben onun aksayarak yürümesini seyrederken o:

– Vallahi ben cenneti özlüyorum! Vallahi ben cenneti özlüyorum, diyerek saflar arasında ilerliyordu. Peşinden de oğlu Hallad gidiyordu. Allah Resûlü’nü korumak için canlarını feda eden bu yiğitler bir süre çarpıştıktan sonra şehid oldular.

Küllü Musîbetin Ba’delhû Celel /Ondan Sonra Bütün Musibetler Hafiftir

Uhud Savaşı’nda okçular yerinden ayrılp da müşrik süvarileri arkadan saldırınca Müslümanlar, bir anda neye uğradıklarını şaşırıp darmadağın oldular. Bu sırada Allah Resûlü’nün öldüğü şayiası da yayılınca iyice şaşırان sahâbîlerden birkaçı şaşkınlıktan Medine’ye kadar kaçtılar.

Medinelilere Müslümanların yenildiğini, Allah Resûlü’nün şehid edildiğini söylediler. Olanları duyan Medineli hanımlar özellikle Allah Resûlü için büyük bir üzüntüye kapıldılar. Onlardan on dört tanesi hemen hazırlanıp Uhud meydanına koştu. Bu hanımlardan biri de Hind bint Amr idi.

Hind annemizin eşi, oğulları ve kardeşi Uhud’da idi. Ancak o Allah Resûlü’nün şehid olduğunu duymuştu. Ne eşi ne çocukları ne de kardeşi aklına gelmiyordu. Onun ve diğer Müslüman hanımların tek düşüncesi Allah Resûlü idi. Bunun için Uhud meydanına gittiklerinde önce Allah Resûlü’nü görmeye çalıştı. Onu görünceye kadar kalpleri rahat etmedi. Uhud ile ilgili bu tablolardan birini Âişe annemiz şöyle anlatıyor:

“Medine’den Uhud’a doğru yola çıktım. Harre’ye gelince Abdullah b. Amr’ın kız kardeşi Hind bint Amr ile karşılaştım. Devesine, eşi Amr b. Cemûh, oğlu Hallad ve kardeşlerinin ölümlerini koymuş Medine’ye götürüyordu. Hemen yanına gittim ve:

– Bir haber var mı? Geldiğin yerde neler olmuş, diye sordum. O:
– Hayırlı haber var. Allah Resûlü iyi. Ondan sonra bütün musibetler önemsiz kalır. Allah, müminlerden şehidler kıldı, dedi. Ben devenin üzerindeki göstererek:

- Bunlar kim, diye sordum. O:
- Kardeşim, oğlum Hallad ve eşim Amr b. Cemûh, dedi.
- Onları nereye götürüyorsun, diye sordum. O:
- Medine’ye götürüp orada defnedeceğim, dedi.

Âişe annemizle konuşması biten Hind bint Amr, devesinin yularını çekerek Medine’ye doğru yöneldi. Ancak deve inat edip gitmedi. Hind bint Amr deveyi Uhud’a doğru yönelttiği zaman deve hızlı hızlı yürüyor, Medine’ye döndürüldüğünde duruyor, inat edip gitmiyordu. Bir süre deveyi Medine’ye götürmeye çalışan Hind bint Amr, devenin gitmediğini görünce mecburen Uhud’a geri dönüp durumu Allah Resûlü’ne anlattı. Allah Resûlü, Hind bint Amr’a:

– Deve memurdur, o ancak kendisine emrolunanı yapar. Amr b. Cemûh, Uhud’a gelmeden önce herhangi bir vasiyette bulundu mu? Yahut söylediği bir söz oldu mu, diye sordu. Hind bint Amr:

– Evet yâ Resulullah! Amr Uhud’a gideceği zaman kibleye dönerek şöyle dua etti:

– Ey Allahım! Bana şehidlik nasip et! Beni üzgün ve şehadetten mahrum olmuş bir halde aileme geri çevirme! Allah Resûlü:

– İşte bu duadan dolayı deve yürümüyor, buyurdu. Sonra ashabına dönerek:

– Ey ensar! Sizden öyleleri vardır ki onlardan kim bir konuda Allah’a yemin etse Allah onun yeminini yerine getirir. Amr b. Cemûh onlardan biriydi, buyurdu. Bundan sonra Hind annemize:

– Ey Hind! Kocan Amr b. Cemûh sadıklarındandı.

Ey Hind! Kardeşin şehid edilinceye kadar, Allah tarafından gönderilen melekler kanatlarıyla sürekli onun üzerine gölgelik yapıp onun nereye defnedileceğini gözleyip durdular.

Ey Hind! Cennette eşin Amr b. Camuh, oğlun Hallad ve kardeşin Abdullah hepsi bir araya gelip arkadaş olacaklar, buyurdu. Hind bint

Amr:

– Yâ Resulullah! Allah’a dua et, umulur ki Allah beni onlarla birlikte kılar, diyerek Allah Resûlü’nün duasını aldı.

Eşini, oğlunu ve kardeşini kaybeden Hind bint Amr, büyük bir metanet ve sabır göstererek şehidlerini Uhud’dan Rabbine uğurladı. Allah Resûlü’nün onları cennetle müjdelemesine sevinerek bundan sonra kalben hep onlarla birlikte oldu.

Medine’ye döndükten sonra Allah ve Resûlü’nün rızasını kazanmak için gayret eden annemiz, Uhud’dan sonra Hendek gibi bütün Müslümanlar için çok zor olan günler yaşadı. Bundan sonra yaralılara ve hastalara yardımcı olmak, gerekirse savaşmak için yirmiş sahâbî hanımla birlikte Hayber Fethi’ne katıldı. Fetihten sonra Allah Resûlü ganimetlerden onlara da pay verdi.

Hayber Fethi’nden sonra fazla yaşamayan annemizin vefatı hakkında bilgi bulunmamaktadır.

KEBŞE BİNT RÂFİ'

İslam İçin Can Feda Eden Hanım Sahâbîlerden

Soyu	Kebşe bint Râfi' b. Ubeyd b. Ebcir b. Avf el-Hazreciye el-Ensâriye el-Hudrîye
Kardeşleri	Fûrey'a ve Suad
Eşi	Muâz b. Numân el-Eşhelî
Çocukları	Sa'd, Amr, İyas, Akrebe ve Ümmü Hizâm
Vefatı	5/ 638
Hz. Peygamberin (sas) müjdesi	"Ey Sa'd'ın annesi! Ben seni müjdeliyorum. Sen de şehitlerin ailelerini müjdele! Onlar hep beraber cennette şehitleri ile birlikte olacaklar."

İslâm'a Girişi

Medineli hanım sahâbîlerden olan Kebşe bint Râfi', Hazreçlilerin Hudr kolundandır. Eşheloğullarından Muâz b. Numân ile evli olan Kebşe bint Râfi'nin ondan Sa'd, Amr ve İyâs adında üç oğlu; Akrebe ve Ümmü Hizâm adında iki kızı oldu.

Allah Resûlü ile tanışıp Müslüman olan Medineliler, büyük bir gayretle insanları İslâm'a davet ettiler. Ancak bir süre sonra İslâmi bilgileri yetersiz kalınca, Birinci Akabe Biatı'nın ardından Allah Resûlü'nden kendilerine İslâm'ı anlatacak, Medinelileri İslâm'a davet edecek bir öğretmen ve davetçi istediler. Allah Resûlü, onlara mükemmel bir eğitimci ve davetçi olan Mus'ab b. Umeyr'i gönderdi.

Mus'ab b. Umeyr'in Medine'ye gitmesi ile davet büyük bir ivme kazandı. Ancak henüz Müslüman olmayan kabile reisleri bu durumdan hiç hoşlanmadılar. Musab b. Umeyr'i engellemek ve kendi kabilelerinden uzak tutmak için onu tehdit etmeye başladılar. Onu tehdit edenlerden biri de Kebşe annemizin oğlu Sa'd b. Muâz'dı. Onun İslâm'ı anlatmak için kendi mahallelerine geldiğini öğrenen Sa'd b. Muâz çılgına döndü. Kavmini ondan korumak için silahını kaptığı gibi doğruca Mus'ab b. Umeyr'in yanına giderek hakaret etmeye ve onu tehdit etmeye başladı. Ama Mus'ab b. Umeyr büyük

bir sabır göstererek, eşsiz hitabeti ile kendisini öldürmeye gelen Sa'd'a İslâm'ı anlatarak onun Müslüman olmasına vesile oldu. Kabilesi tarafından çok sevilen Sa'd efendimiz, Müslüman olunca büyük bir heyecanla insanları İslâm'a davet etmeye başladı. Onun bu daveti sonuç vererek ailesinden akrabalarına kadar neredeyse bütün kabilesi İslâm'a kucak açtı.

Heyecanla İslâm'a koşanlardan biri de Kebşe annemizdi. Eşi ve çocukları ile hidayete yönelip Müslüman oldular. Bundan sonra Mus'ab b. Umeyr'e kapılarını açarak onu ağırladılar, İslâm hakkında bilgi alarak büyük bir samimiyetle Allah'a yöneldiler.

Biat

Büyük bir heyecanla bekledikleri Allah Resûlü Medine'ye hicret edince, hemen onu ziyaret edip ona biat ettiler. Allah Resûlü'ne biat eden ilk hanımlardan olan Kebşe bint Râfi' ve arkadaşlarının biat hatırasını Ümmü Âmir el-Eşheliyye şöyle anlatır:

“Allah Resûlü (sas) Medine'ye hicret edince ben, Leyla bint Huteym, Havva bint Yezid, Kürz bint Zavara, Kebşe bint Râfi' ve daha birçok hanım akşamları yatsı arasında bürgülerimize bürünerek onun yanına gittik. İzin isteyip içeri girdik. İçeri girince selam verip oturduk. Allah Resûlü bize tek tek kimlerden olduğumuzu sordu. Tanıştıktan sonra:

- Merhaba, hoş geldiniz, buyurdu. Sonra bize:
- Niçin geldiniz, diye sordu. Biz:
- Yâ Resulullah! Sana biat etmeye geldik. Seni tasdik ediyor ve sana indirilenlerin doğruluğuna inanıyoruz, dedik. Allah Resûlü:
- Sizi İslâm'a hidayet eden Allah'a hamd olsun, biatinizi kabul ettim, buyurdu. Biat etmek için Allah Resûlü'ne yönelince:
- Ben kadınlarla mûsafaha yapmam, buyurarak sadece sözlü olarak biatimizi kabul etti. Biz ona biat eden ilk kişilerdik.”

İslâm'a Kucak Açıyor

Sa'd b. Muâz Müslüman olunca, teyze oğlu Es'ad b. Zürâre'nin kavminin kızgınlık oklarını üzerine çektiğini, bundan dolayı Mus'ab b. Umeyr'i hatta kendini bile korumakta zorlandığını gördü. İkisini de evine davet ederek koruması altına aldı. Evinin kapılarını bu kutlu misafirlere sonuna kadar açan Kebşe bint Râfi', onları rahat ettirmek için gelinleri ile birlikte büyük bir aşkla misafirlere hizmet ettiler.

Allah Resûlü ile tanışıp İslâm'ı kabul eden ilk iki Medineliden biri olan yeğeni Es'ad b. Zûrâre'ye manevi destek oldu. Allah Resûlü Medine'ye hicret edince, kız kardeşleri Fûreya ve Suad ile birlikte ziyaretine giderek, emirlerine amade olduklarını bildirip ona biat ettiler. Allah Resûlü Müslümanları kardeş yapınca onları bağırırlarına basarak, yiyeceklerini ve içeceklerini onlarla bölüştüler.

Allah Resûlüzaman zaman Ensar'ın ziyaretlerine gider, onları onore ederdi. Bu evlerden biri de Kebşe Hatun'un eviydi. Bizzat kendisi bu anlardan birini şöyle anlatıyor:

“Bir gün Allah Resûlü bize geldi. Evde asılı olan kırbamızdan su içti. Allah Resûlü gidince hemen kalkıp kırbanın yanına gittim, O'nun dudaklarının değdiği yeri kesip aldım.”

Allah Resûlü Nerede?

Müslümanlar Uhud'a giderken oğulları ve torunlarını dualarla yolcu etti. Uhud'a giden oğullarından Amr b. Muâz kahramanca savaşırken Dırar b. Hattab tarafından, torunu Râfi' b. Yezid ise bir başka müşrik tarafından şehid edildi. Her taraf toz dumandı. Müşrikler Müslümanları yalnızca kılıç ve mızrakları ile vurmuyorlardı. Bir anda tutuşturdukları fitne ateşi ile Müslümanların kalplerini alev alev yakıyor, ümitlerini kırıyorlardı. Sözleri ile yaptıkları bu saldırıları daha etkin oluyordu. Münafıklar da onlara katılınca iş daha da büyüdü. Allah Resûlü'nün şehid edildiğini Müslümanlar arasında yaymaya başlayınca, Müslümanların elleri yanlarına düştü. Kimi geriye doğru çekildi, kimi olduğu yerde kalakaldı. Çok az kişi Allah Resûlü'nün yanında onu korumaya çalıştı. Kaçanlardan birkaçı Medine'ye kadar geldiler. Gelenler:

– Allah Resûlü şehid edildi, dediklerinde bir anda Medine hanım sahâbîlerin başına yıkılmış gibi oldu. Kimi erkekler gibi donup kaldı. Kimi su ve yaralıları tedavide kullanabileceği malzemeleri yanına alarak, Uhud'a koştu. Uhud'a gidenlerden biri de Kebşe Hatun'du. Uhud'a yaklaştıklarında gördükleri kişilere sordukları ilk soru:

- Allah Resûlü nerede? O ne halde, idi. Sahâbîler:
- Allah Resûlü yaşıyor, deyince hepsi birden:
- O zaman gam yok. Allah kullarına şehadet nasip ederek onları huzuru saadetlerine aldı, dediler. Ancak Allah Resûlü'nü gözleri ile görmeden içleri rahat etmedi.

Kebşe Hatun ilerlemeye devam ederken. Allah Resûlü'nün atı üzerinde onlara doğru geldiğini gördü. Oğlu Sa'd atının yularından tutmuş çekiordu, annesini görünce:

– Yâ Resulullah! Yanımıza doğru gelen annemdir, dedi. Allah Resûlü, Kebşe'ye “Merhaba!” dedikten sonra şehit olan oğlundan dolayı ona taziyede bulundu. Ancak o şu anda Allah Resûlü ile meşguldü. Onun aşkından oğlu da torunu da ikinci planda kalmıştı. O da bütün Ensar hanımlarının dediği şu tarihi sözü söylüyordu:

– Seni selamette gördüm ya, başka musibetlerin önemi yok. Onun bu sözü Rahman'ın rahmet pınarlarını coşturmuştu. Resûlü'nün diliyle şöyle diyordu:

– Ey Sa'd'ın annesi! Ben seni müjdeliyorum. Sen de şehidlerin ailelerini müjdele! Onlar hep beraber cennette şehidler ile birlikte olacaklar. Şehidler ailelerine şefaate edecekler. Kebşe annemiz duyduğu müjdeden dolayı çok sevinmiş, Allah Resûlü'ne:

– Razi olduk ya Resulullah! Bu müjdeden sonra kim ağlar? Ya Resulullah! Onların geride bıraktıkları için dua buyur, diye rica etti. Allah Resûlü:

– Allah'ım! Onların kalplerindeki hüznü gider. Acılarını yok et. Geride kalanlarına geride bıraktıkları şehitlerinden dolayı ihsan et, diye dua buyurdu.

İslâm ordusu ile birlikte Medine'ye dönen Kebşe Hatun kendi acısını yüreğine gömerek oğlu şehit olan kızına, eşini kaybeden gelinine ve ciğerparelerini kaybeden Eşheloğullarına manevi destek oldu. Hep birlikte şehidlerine ağladılar. Allah Resûlü yanlarından geçerken Eşheloğullarının hanımlarının şehidlerine ağladığını görünce hüznünlendi ve:

– Hamza'nın ağlayanı yok, buyurdu. Allah Resûlü'nün omzuna yaslandığı Sa'd b. Muâz, O'nun hüznünlendiğini görünce Allah Resûlü'nü eve bıraktıktan sonra hemen annesinin yanına gitti. Allah Resûlü'nün üzüntüsünü ona bildirince hemen bütün hanımları alıp Allah Resûlü'nün evinin önüne gitti. Allah Resûlü'nün hanımları ve kızları ile birlikte Hz. Hamza için ağlamaya başladılar. Akşam geçti yatsı geçti, saatler ilerlediği halde onlar durmadan ağlıyordu. Uykuya dalan Allah Resûlü, her uyandııkça onların sesini duyuyordu. Gecenin üçte biri geçmişti, uyandıığında ağlama sesleri devam ediyordu. Allah Resûlü uyandıığında:

- Bu sesler ne, diye sordu. Hanımı:
- Ensar hanımları Hamza için ağlıyorlar, dedi. Allah Resûlü ağlayanların yanlarına giderek:
- Allah sizden de çocuklarınızdan da razı olsun, diye dua buyurarak onları evlerine gönderdi. Bundan sonra şehidlerini hatırlayıp da ağladıklarında önce Hz. Hamza'yı hatırlayıp onun için ağladılar.

Hendek'te

Uhud Savaşı'ndan bir yıl sonra bütün İslâm düşmanları ittifak ederek, maddi manevi bütün güçlerini birleştirip Medine'yi kuşattılar. Allah Resûlü ve ashabı hendek kazarak bu saldırıya karşı kendilerini korumaya çalışsalar da içeriden Yahudi ve münafıkların ihanetine uğradılar.

Açlık, susuzluk, soğuk, iç ve dış düşman, saldırı ve ihanet... Bu savaşta bütün olumsuzluklar bir araya gelmişti adeta. Müslümanlar, hanım ve çocuklarını en muhkem ve korunaklı kale olan Hâriseoğulları kalesine koymuşlardı. Ancak onları koruyacak güçleri yoktu. Düşman saldırısına karşı direnmeleri nerdeyse mümkün değildi. Sahâbîler çeşitli vesilelerle zaman zaman yanlarına uğrasalar da bu yeterli değildi.

Hendek Savaşı sırasında Hz. Âişe kalede Kebşe Hatun'un yanındaydı. Bir ara Sa'd b. Muâz kaleye geldi. Âişe annemiz anlatıyor:

“Sa'd b. Muâz yanımıza geldiğinde üzerinde kollarını dışarıda bırakan kısa bir zırh, elinde ise mızrak vardı. Şiir söyleyerek gidiyordu:

‘Biraz daha bekle. Savaş başladığında düşmana saldır.

Eğer ecelin gelmişse ölmekte hiçbir mahzur yoktur.’

Annesi Kebşe, oğluna seslenerek:

– Çabuk ol oğlum! Vallahi geç kaldın, dedi. Kebşe'ye:

– Ey Sa'd'ın annesi! Sa'd'ın zırhının giydiğinden daha iyi olmasını isterdim, diyerek oklara karşı korumasız olduğunu işaret etmeye çalıştım.

Sa'd b. Muâz oradan ayrılıp savaş meydanına gitti. Bir süre savaştıktan sonra atılan bir okla yaralandı. Ok damarına isabet

etmişti. Yarası tedavi edildi. Ancak tam olarak iyileşmedi. Allah Resûlü Mescid-i Nebvî'de bir çadır kurdurarak yarası ile ilgilendi.

Oğlunun ağır yaralanmasına çok üzülen Kebşe Hatun, bir süre sonra oğlunu kaybetti. Yarası açılan Sa'd b. Muâz, kanı durdurulamayınca şehid oldu. Oğlu kabre götürülürken bir taraftan gözyaşı döken anne bir taraftan da:

“Vah Sa'd'ın annesine vah! Güçlü kuvvetli dirençli Sa'd!
İnsanlara yol gösteren şerefli Sa'd!
Sayılı süvarilerden, istenildiğinde yol gösteren,
En güzel şekilde liderlik eden Sa'd!”

diye şiir söylüyordu. Onu duyan Hz. Ömer:

– Ne dediğine baksana ey Sa'd'ın annesi, diyerek onu ikaz etmek isteyince Allah Resûlü:

– Onu rahat bırak ey Ömer! Her ağıt yakan yalan söyler ancak Sa'd b. Muâz'a ağıt yakan yalan söylemez, buyurdu. Ona müdahale edenlere de:

– Sa'd'ın annesi hariç her ağlayan aşırılık yapar. Onun sözleri hayırdır. O yalan söylemez, buyurarak onun en acılı anında bile itidalini kaybetmeyecek olgunlukta olduğuna işaret etti. Kebşe annemizi asıl rahatlatan, Allah Resûlü'nün oğlu hakkında ona söylediği şu sözlerdi:

– Artık gözyaşların dinsin, hüznün bitsin! Çünkü senin oğlun, ölümüne arşın titrediği kişidir, buyurdu.

Kureyza'da

Allah Resûlü, Hendek Savaşı'ndan hemen sonra Müslümanlara ihanet eden Kureyza Yahudilerinin üzerine gitti. Bu savaşa Safiyye bint Abdülmuttalib, Ümmü Ammare, Ümmü Süleyt, Ümmü Ala gibi birçok hanım sahâbî katıldı. Çok yaşlı olmasına rağmen Kebşe bint Râfi' annemiz de şehid olmak için bu kuşatmaya katıldı. Müslümanlar Kureyza Yahudilerini kuşatma altına aldılar. Önce direnen Kureyzaoğulları, sonra teslim oldu. Allah Resûlü, savaşa katılan hanımlara feyden onları memnun edecek hediyeler verdi.

Cennetle Müjdelenmesi ve Vefatı

Oğlu Amr şehid olduğunda Allah Resûlü ona:

– Ey Sa’d’ın annesi! Ben seni müjdeliyorum. Sen de şehitlerin ailelerini müjdele! Onlar hep beraber cennette şehitleri ile birlikte olacaklar. Şehitler ailelerine şefaet edecekler, buyurması ile cennetle müjdelenen Kebşe annemiz, diğer oğlu Sa’d’ın vefatından bir süre sonra vefat etti.

RÜBEYYİ'A BİNT MUAVVİZ

Soyu	Rübeyyi'a bint Muavviz b. Hâris (Afra) b. Rifaa b. Hâris b. Sevad en-Neccârî
Annesi	Ümmü Yezid bint Kays b. Zavara
Eşi	İyâs b. Bükeyr
Çocuğu	Muhammed
Amcaları	Muâz ve Avf
Ninesi	Afra
Vefatı	Abdûlmelik Dönemi
Hız. Peygamberin (sas) müjdesi	"Ağaç altında biat edenlerden hiçbirine cehennem ateşi dokunmayacaktır."

Yaşam Seyri

Allah Resûlü'nün dayı ve teyzelerinin sülalesi olan Neccâroğullarından olan Rübeyyi'a Hatun Medine'de doğup büyüdü. Ailesi İslâm'a koşan ilk Medinelilerdendir. Amcası Muâz İslâm'ı kabul edip Mekke'de Allah Resûlü'nü ziyaret eden ve Medine'de İslâm'ı yayan ilk sekiz kişiden biridir. Babası ve amcaları yetmiş beş kişi ile birlikte Mekke'ye gidip Allah Resûlü'ne biat ederek, İkinci Akabe Biatı'na katılan bahtiyar insanlardır. Allah Resûlü'nü çok seven bu sahâbî efendilerimiz, Mekke'de yapılanları bir an bile unutamıyorlardı. Bunun için Bedir'de:

– Allah Resûlü'ne işkence yapan, onu inciten Ebû Cehil hangisi, o nerede, deyip sürekli Ebû Cehil'i aradılar. Bulduklarında ise üç kardeş birlikte üzerine hamle yaparak küfrün başını öldürdüler. Onların bu hareketleri Allah Resûlü'nü çok sevindirdi. Onlara iltifat ederek:

– Afra'nın oğullarına Allah rahmet etsin. Birlikte küfrün başı ve bu ümmetin Firavun'unu öldürdüler, buyurdu.

Rübeyyi'a bint Muavviz böyle bir ailenin içinde, Allah ve Resûlü'nün sevgisi ile büyüdü. Allah Resûlü (sas) Medine'ye hicret ederken, o henüz çocuk denecek yaşıydı. Genç kızlığa doğru yeni adım atıyordu. Şiirlerle Allah'ın Habîbi'ni karşılayan Medineli kızlar

arasında o da vardı. Hz. Peygamber o ve arkadaşlarına unutamayacakları şu kelimelerle hitap etti:

“Allah biliyor ya, sizi kalpten seviyorum.”

Neccâroğullarından olduğu için, Allah Resûlü ve ailesinin komşusuydu. Onu sık sık görme imkanına sahipti. Bu durum onun Allah Resûlü’ne daha fazla yakın olmasına vesile oldu. Babası Muavviz ile amcası Avf, Bedir’de şehid olunca, Allah Resûlü de onunla yakından ilgilendi. Zaman zaman evine giderek onu onurlandırdı.

Allah Resûlü’nün Hizmetinde

O, Allah Resûlü’nün hem akrabası hem komşusu, hem Muavviz’in emanetiydi. Allah Resûlü onunla özel ilgilenir, evine gittiğinde ona İslâm’ı öğretir, hizmet yapmasına müsaade ederek onu hizmetle taltif ederdi. Evlerinde abdest alarak namaz kılar, yemek yerd. Bu gidiş gelişler, onu büyük sahâbîlerin kendisine soru soracak kadar bilgili kıldı.

Muhammed b. Akil anlatıyor:

“Ali b. Hüseyin beni Allah Resûlü’nün nasıl abdest aldığını öğrenmem için Rübeyyi’a bint Muavvize gönderdi. Ben de:

– Allah Resûlü nasıl abdest alırdı, diye sordum. O evden bir kap alarak:

– Allah Resûlü bize gelip abdest almak istediğinde bunun gibi bir kaba su koyup getirirdim.

– Dök, buyurur, suyu sağ eline döktürür, elini kaba değdirmeden üç kez yıkardı. Üçer kere ağzına burnuna su verir, yüzünü yıkar, sonra başının ön ve arkasını iki kez meshederdi. Parmaklarını kulaklarının içine koyarak mesheder, son olarak ayaklarını üçer kere yıkardı, dedi.”

Rübeyyi’a bint Muavviz anlatıyor:

“Allah Resûlü aşure günü sabahı sahâbîlere:

– Kim oruç tuttu, diye sordu. Onlar:

– Bir kısmımız oruç tuttu, bir kısmımız tutmadı, dediler. Allah Resûlü:

– Günün kalanında oruç tutun, buyurdu. Sonra beni Medine’nin etrafındaki ensarın oturduğu bir mahalleye göndererek:

– Oraya git, onlara: “Oruç tutanlar oruçlarına devam etsinler; sabahleyin bir şey yemiş olanlar günün devamında oruç tutsunlar.” diye bildir, buyurdu.

Allah Resûlü’nün bu emrinden sonra o gün kendimiz oruç tutmaya, çocuklara da tutturmaya başladık. Oruç tutan çocukları oyalamak için onlara iple çeşitli oyunlar oynatır, onları bostanlara götürürdük. Yemek için ağlayanlar olursa iftara yakın bile olsa onlara yemek yedirirdik.

Cihadı

Cesur bir genç kız olan Rübeyyi’a Hatun, ortam müsait olduğunda İslâm ordusuna katılır, sahâbî efendilerimize yardımcı olurdu. Bizzat kendisi bu durumu şöyle anlatır:

“Allah Resûlü ile birlikte savaşa gider ancak savaşmazdık. Sahâbîlere, hastalara su taşır; yaralıları tedavi ederdik. İhtiyaç duyduklarında onlara hizmet eder, yaralıları ve şehidler Medine’ye taşırdık.

İlmi

Evinin Allah Resûlü’nün evine yakınlığı, ona akraba olması, yaşının küçüklüğü, hizmete ve ilme yakınlığı onun Allah Resûlü’nden birçok şey öğrenmesine vesile oldu. Hatta Abdullah b. Ömer, Abdullah b. Abbâs, Übâde b. Sâmit gibi âlim sahâbîler ona giderek, yakından şahit olduğu ya da Hz. Osman’a “iddet” hakkında sorduğu soru gibi özel bilgileri ondan sorarlardı.

Tabiinin önde gelen âlimlerinden Muhammed b. Ammar b. Yâsir:

– Allah Resûlü’nü bana anlatır mısın, diye rica edince bir cümle ile Allah Resûlü’nü çok güzel bir şekilde anlattı:

– Ey oğlum! Onu görseydin güneşi doğmuş olarak görürdün.

Allah Resûlü’nden yirmi bir hadis rivayet etmiştir. Bu hadisler doksan yedi yolla nakledilmiştir.

Evliliği

Genç kızlık çağına girdiğinde, Dâru’l-Erkâm’da Müslüman olan muhacirlerden İyas b. Bükeyr ile evlendi. Onunla yakından ilgilenen Allah Resûlü, Rübeyyi’a’nın düğününe gitti. Bu anı Rübeyyi’a Hatun, Hâlid b. Zekvan’a şöyle anlatır:

“Düğün sabahı Allah Resûlü bizim eve geldi. İçeri buyur ettik. Eve girince tıpkı senin oturduğun (yatak ve divan olarak kullandığım) yatağımın üzerine oturdu. O sırada düğün başlamış, cariyeler def çalıp Bedir’de şehid olan babalarımıza ağıt yakıyorlardı. Allah Resûlü’nü görünce içlerinden biri:

– İçimizde yarın ne olacağını bilen bir peygamber var, diye def eşliğinde söylemeye başladı. Allah Resûlü:

– Bu tür şeyler söylemeyi bırakın çünkü yarın ne olacağını ancak Allah bilir. Daha önce söylediğiniz sözlere devam edin, buyurdu.

Amcam Muâz b. Afra bir örtü içinde bir miktar taze hurma ile biraz salatalık göndermişti. Allah Resûlü gelince onları Allah Resûlü’ne ikram ettim. O salatayı severdi. Daha sonra ise üzüm ikram ettim. Onları yiyerek hamd etti. Evden ayrılacağı zaman bana kendisine Bahreyn’den gönderilen altın bir takı hediye etti ve:

– Bunu takarsın, buyurdu.

İyâs b. Bükeyr’den Muhammed adında bir oğlu oldu. İyas b. Bükeyr biraz sert mizaçlıydı. Güzel başlayan evlilikleri, bir süre sonra İyas efendimizin sertliğinden dolayı yara almaya başladı. Hz. Osman zamanında aralarında tartışma çıkınca, Rübeyyi’a annemiz, eşine:

– Her şey senin olsun, yeter ki ayrılalım, dedi. Eşi onun teklifini kabul etti ve ayrıldıklarında eşi her şeyi aldı. Rübeyyi’a annemiz kendisinde anısı bulunan zırhını vermek istemedi. Eşi onu da almak isteyince Rübeyyi’a Hatun Hz. Osman’ın yanına giderek durumu anlatarak:

– Eşime “Her şey senin olsun, yeter ki ayrılalım.” dedim. Vallahi yatağım dâhil her şeyi aldı, dedi. Hz. Osman eşime dönerek:

– Onun öne sürdüğü şart seni mala sahip kılıyor. İstersen saçının örüğündeki ipi bile alabilirsin, dedi.

Hayatından Bir Kesit

Rübeyyi’a Hatun, Hz. Ömer zamanında bir gün ensar hanımlarının Ebû Cehil’in annesi Esmâ bint Mahrane’nin başına toplanmış bir şekilde ondan koku satın aldıklarını gördü. Esmâ Hatun’un oğlu Abdullah Yemen’den annesine koku göndermiş, o da hanımlara satıyordu. Hanımlar, alacakları maaştan ödemek üzere satın alıyorlardı. Ona sıra gelince, Rübeyyi’a Hatun’un şişesine koku

doldurdu. Diğer arkadaşları gibi onun kokusunu da tarttı. Yanındakilere:

– Benim için ondan alacağımı yazar mısınız, dedi. Hanımlardan biri:

– Olur, kağıda Rübeyyi’a b. Muavviz yazayım, dedi. Rübeyyi’a hatunun ismini duyan Esmâ Hanım, onun oğlu Ebû Cehil’i öldüren kişinin kızı olduğunu anlayarak gayri ihtiyari:

– Canı çıkasıcâ! Sen efendisini öldüren kişinin kızıydın ha, dedi. Rübeyyi’a Hatun babasına laf atılmasına dayanamadı:

– Hayır, ben kölesini öldüren kişinin kızıyım, diye karşılık verdi. Esmâ Hatun:

– Vallahi! Ben sana hiçbir şey satmam, dedi. O da:

– Bende senden bir şey almam, dedi.

Kerameti

Rübeyyi’a bint Muavviz anlatıyor:

Bir gün yatarken, bir zenci aniden üzerime saldırdı. Boğmak için ellerini boğazıma doğru uzattı. Tam o sırada havada sarı bir kâğıt belirdi. Sonra kâğıt göğsümün üzerine düştü. Zenci kâğıdı alarak okudu. Kâğıtta:

– Hainin Rabbinden haine! Salih kulumun çocuğunun üzerinden ellerini çek! Sen ona zarar veremezsin, yazılıydı. Kâğıdı okuyan zenci ellerini boğazımdan çekti. Omzuma vurmaya kalkışınca simsiyah oldu. Sonra koşarak yanımdan uzaklaştı.

Sabah olunca Hz. Âişe’nin yanına gittim. Başıma gelenleri ona anlattım. Bana:

– Yeğenim! Hayız olduğun zamanlarda daha dikkatli ol! Korkma, zenci bir daha sana saldıramaz, dedi.

Vefatı

Uzun ve bereketli bir ömür süren annemiz Halife Abdulmelik zamanında hicretin 70 küsür yılında seksenli yaşlarda vefat etti.

Cennetle Müjdelenmesi

Rıdvan Biatı’na katılarak Allah Resûlü’ne biat eden annemiz Allah Resûlü’nün müjdesine mazhar oldu.

“Ağaç altında biat edenlerden hiçbirine cehennem ateşi dokunmayacaktır.”

ESMÂ BİNT AMR

Hız. Peygambere Biat Eden Hanım Sahâbîlerden

Soyu	Esmâ bint Amr b. Adiy b. Nabî b. Sevad b. Ganem b. Ka'b b. Seleme el-Ensârî
Künyesi	Ümmü Menî
Annesi	Ervâ bint Mâlik
Eşi	Hudeyc b. Selâme
Çocuğu	Şebas
Vefatı	Bilinmemektedir
Hız. Peygamberin (sas) müjdesi	"Ağaç altında biat edenlerden hiçbirine cehennem ateşi dokunmayacaktır."

Yaşam Seyri

Selemeoğullarından olan Esmâ bint Amr, Medine'de doğup büyüdü. Babası Amr b. Adiy; annesi ise Ervâ bint Mâlik'tir. Büyük sahâbîlerden Muâz b. Cebel'in teyze kızıdır.

Gençlik çağına gelince Selemeoğullarının halifi (anlaşmalısı) olan Hudeyc b. Selâme ile evlendi. Eşi ile çok iyi anlaşılan annemiz her yere onunla birlikte gider, daima eşinin yanında olurdu.

Medine'de İslâm daveti başladığında onunla yakından ilgilendiler. Biraz düşünüp araştırdıktan sonra hemen Müslüman oldular. Bu sıralarda Esmâ bint Amr hamileydi.

Arkası arkasına gelen güzel şeyler aileyi çok mutlu ediyordu. Bu kez de akşam eve gelen eşi ona güzel bir müjde verdi. Medine'deki Müslümanlar bir araya gelerek hac mevsiminde Mekke'ye gitmeye karar vermişlerdi. O gün Mekke'ye gidecek; Allah'ın Habîbi, kâinatın efendisi, canlar canını ziyaret edip onu görme bahtiyarlığına ereceklerdi. Bu, dünyanın en güzel müjdesiydi. Heyecandan kalbi titreyen annemiz hamile olduğunu unutarak Mekke'ye gitme hayallerine daldı.

Kutlu Yolculuk

Hac mevsimi geldiğinde doğum günü yaklaşmasına rağmen Allah Resûlü'nü görme arzusu galip gelen annemiz, eşi ile yetmiş beş kişilik gruba katılarak Mekke'ye gitti. Yol boyunca bir an olsun azalmayan heyecanı, Mekke'ye vardıklarında doruğa çıktı.

Yol arkadaşları Allah Resûlü ile görüşerek bayramın ikinci günü gece yarısı Akabe'de buluşmak için anlaştılar. O gece heyecandan gözüne uyku girmemişti. Gece herkes uykuya dalıp sesizlik çökünce, diğer Medineli Müslümanlar gibi sessizce yatağından çıkıp karanlığa dalarak eşi ile birlikte buluşma yerine gitti. Akabe'ye vardıklarında nuru ile etrafı aydınlatan en sevgiliyi gördü. İşte Allah'ın Habîbi, son peygamber, insanlığın efendisi, canlar canı oradaydı. Yüzü güneş gibi parlak, ay gibi dupduruydu. Erkekler biat ettikten sonra Nesibe bint Ka'b ile birlikte Allah Resûlü'ne biat ettiler.

O gece annemiz iki büyük mutluluğu birlikte yaşadı. Hem Allah Resûlü'ne biat etmiş hem de nur topu gibi bir oğlu olmuştu. Şebas adını verdikleri oğlu ile sanki yeniden dünyaya geldi. Mekke'den ayrılıp geri dönerken ömür boyu unutamayacağı güzel duygular yaşıyordu.

Hudeybiye'de

Allah Resûlü (sas) Medine'ye gelince Akabe'de yaşadığı duyguları yeniden yaşayan annemiz, aradan beş yıl geçtikten sonra yine eşi ile birlikte bu kez Allah Resûlü'nün de aralarında bulunduğu bin altı yüz kişilik bir grupla Mekke'ye umre yapmaya gidiyordu.

Uzun, zorlu fakat manevi huzur dolu bir yolculuktan sonra Hudeybiye'ye vardılar. Orada konaklayıp umre yapmak için Mekkelilerle görüşmelere başladılar. Mekkeli müşrikler Müslümanların umre yapmasına izin vermediler. Bu duruma çok üzülen Müslümanlar o günlerde büyük sıkıntılar yaşadı. Bu sıkıntı sırasında gerekirse ölmek üzere Allah Resûlü'ne biat ederek, Allah Resûlü'nün bizzat cennetle müjdelediği kişiler arasına katıldılar:

“Ağaç altında biat edenlerden hiçbirine cehennem ateşi dokunmayacaktır.”

Bu büyük müjde ile sevinen annemiz, Hudeybiye Anlaşması'ndan sonra yirmi hanım sahâbî ile birlikte Hayber Fethi'ne katıldı.

Kaynaklarda Hayber'den sonraki hayatı hakkında bilgi olmayan Esmâ bint Amr'ın ne zaman ve nerede vefat ettiği bilinmemektedir.

BERÎRE

Hz. Âişe'nin Azat Ettiği Cariye

Berîre Hatun kölelik acısını tadan gariplerdendi. Herhangi bir eşya imiş gibi alınıp satılma zilletini yaşayan bahtsız bir hanım. O, Ebû Leheb'ten Medineli bazı kişilere kadar birçok sahip değiştirmiş, en son Hilâloğullarından birine satılan bir cariye.

Medine'de yaşayan Berîre Hanım, cesur ve atak biriydi. Köle olmasına rağmen toplumsal olaylara duyarsız kalmadı, Medineliler İslâm'a koştığında o da İslâm ile şereflendi.

Müslüman olması karartılmış dünyasını aydınlatarak kaybolan ümitlerini yeniden yeşertti. Hayatı anlam kazandı. İslâm'ı ve Müslümanları tanıdıkça beklentileri, hayata tutunma arzusu hiç olmadığı kadar arttı.

Berîre Hatun'un başındaki sıkıntı sadece kölelikten ibaret değildi. Onun kölelik dışında bir sıkıntısı daha vardı. O da eşiydi. Efendileri onu kendisini deliler gibi seven Mugîs adında başka bir köle ile evlendirmişlerdi. Mugîs'in onu sevmesi yetmemişti. Muğis onu çok sevmesine rağmen Berîre Hatun eşini bir türlü sevememişti. Kendini bunun için zorladığı hâlde olmamıştı. Eşinin aşırı sevgisi onu boğmuş, ona karşı soğukluğu zaman içerisinde nefrete dönüşmüştü. Hayatı bir şekilde cehenneme dönmüştü.

Çok hamarat ve çalışkan bir hanım olan Berîre Hatun, Allah Resûlü'ne (sas) yakın olmak, ona yahut ailesine biraz olsun hizmet edebilmek için can atıyordu. Bunun için fırsat kolluyor, efendilerinden izin alarak müsait olduğu zamanlarda Hz. Âişe Annemiz'in yanına gidiyor, ona yardım edip hizmetini yapıyordu. Bu vesile ile Allah Resûlü'nü (sas) yakından görüyor, onun ilminden, irfanından, feyiz ve bereketinden istifade ediyor, ona hizmet etme şerefine nail oluyordu.

Hz. Âişe onun hâl ve hareketlerini, samimiyetini, ahlakını çok beğeniyor, hizmetlerinden memnun kalıyordu. Berîre Hatun Hz. Âişe'yi çok sevmiş, Hz. Âişe de Berîre Hatun'u çok sevmişti. Bu

yakınlık Berîre Hatun'un zaman zaman ona açılmasına, dertlerini onunla paylaşmasına vesile olmuştu. Bu konuşmalar, ona yeni bir hayatın kapılarını açarak büyük lütuflara vesile oldu.

Kölelikten Hürriyete

Onu köle değil, bir insan olarak gören, ona değer verip insanca davranan Hz. Âişe, Berîre'nin gönül dünyasını aydınlatarak onu bambaşka bir insan yaptı. Hz. Âişe'nin yanında hayatın güzel yanlarını yeniden keşfeden Berire Hatun, İslâm'ın insana bakışından da cesaret alarak hayatı daha anlamlı kılmak için kölelik bağından kurtulmaya karar verdi. Efendileri ile konuşup kölelikten kurtulmak için onlarla bir anlaşma yaptı. Anlaşmaya göre Berîre Hatun efendisine her yıl bir evkiye (40 dirhem) ödemek suretiyle, dokuz yılda dokuz evkiye ödeyerek hürriyetine kavuşacaktı.

En iyi ihtimalle dokuz yıl daha köle olarak kalmak, sonunda hürriyet ihtimali olduğu için onu çok heyecanlandırdı. Zamanın uzunluğunu hiç düşünmedi. Zaten bir köle için zamanın hiçbir anlamı yoktu.

Ehl-i Beyt'e hizmeti nedeni ile kendisine birçok güzel kapılar açılan Berîre Hatun, bu konuda da büyük bir lütuf ve ihsana kavuştu. Bu lütfu Âişe Annemiz şöyle anlatıyor:

“Bir gün Berîre bana gelerek hürriyetine kavuşmak için efendisi ile anlaştığını, bunun için kendisine yardımcı olmamı rica etti. O sırada efendisi ile anlaştığı miktardan henüz hiçbir ödeme yapmamıştı. Ona:

– Bu parayı efendine tek bir seferde ödeyerek seni efendinden satın alıp sonra da azat etmemi ister misin?

– Tabii ki!

– Ancak bunu velayetin bende kalması şartı ile yaparım, dedim.”

Âişe Annemiz'in sözlerini duyan Berîre Hatun, kulaklarına inanamadı. Sevinçten yerinde duramaz olmuştu. Bütün bunlar olurken ya olmazsa diye endişeleniyor, problem çıkmaması için sürekli Allah'a yalvarıyordu.

Hız. Âişe ona:

– Gidip efendinle konuş, benim teklifimi ona ilet, buyurdu. Berîre Hatun müsaade isteyip doğruca efendisinin yanına gitti. Hız. Âişe'nin kendisini azat etmesi için ona dokuz değil 10 ukve, hem de hepsini peşin olarak ödemek istediğini söyledi. Efendisi bu kârlı alış-veriştin

memnun olacağını ifade etti. Berîre Hatun Hz. Âişe'nin velayet hakkının kendisine verilmesi şartını henüz söylememişti. Alışverişten daha kârlı çıkmak isteyen efendisi:

- Bir şartla olur.
- Şartın nedir?
- Velayet hakkın bende kalır, benim mevlam olursan seni satarım.

O gün birinin mevlası olmak, sıkıştıkları zamanlarda birbirlerine yardım etmeyi gerektiriyordu. Berîre Hatun efendisine herhangi bir cevap vermeden, izin isteyip mahzun bir şekilde Hz. Âişe'nin yanına gitti.

– Efendim beni satmak istiyor ancak bunun için velayetimin onlarda kalmasını şart koşuyor.

Hız. Âişe bunu doğru bulmadı. Fikrinde ısrar etti.

– Hayır, bu şartı kabul edemem.

Berîre Hatun'un sevinci yarım kaldı. Hz. Âişe'nin bu sorunu çözeceğinden çok ümitli olmasına rağmen yine de büyük bir üzüntüye kapıldı. Onun üzüldüğünü gören Âişe Annemiz, Berîre'yi teselli ederek kendisini satın alacağı konusunda onu ümitlendirip efendisinin evine gönderdi.

O sırada Allah Resûlü (sas) namaza çıkmak üzereydi. Bunun için konuşmaları duyduğu hâlde müdahale etmemişti. Namazdan dönüp Hz. Âişe'nin yanına geldiğinde ona Berîre Hatun'un işinin ne olduğunu sordu. Hz. Âişe:

– Ya Resûlallah! Ben Berîre'yi satın alıp azat etmek istiyorum. Ancak efendileri bu satış için Berîre'nin velayetinin kendilerinde kalmasını şart koşuyorlar. Ne yapalım?

– Onu satın alıp azat et! Velayetini dert etme. Velayet, parayı verene, onu azat edene aittir. Onlar isterlerse yüz kere şart koşsunlar bu değişmez.

Hız. Âişe'nin yanından ayrılan Efendimiz, Mescid-i Nebevî'ye gitti ve sahâbelere bir konuşma yaparak konuyu gündeme getirdi.

– Bazılarına ne oluyor da Allah'ın kitabında olmayan şartlar koşuyorlar. Allah'ın kitabında olmayan şeyleri şart koşanların şartları geçersizdir. İsterlerse yüz kere şart koşsunlar değişmez Allah'ın şartı hak ve geçerlidir.

Berîre Hatun, hürriyete kavuşmasının önündeki engelin kalkmasına çok sevindi. Ehl-i Beyt'e, Hz. Âişe'ye, Allah ve Resûlü'ne olan sevgisi

daha da derinleşti.

Engel aşılınca Hz. Âişe ona verdiği sözü tutarak Berîre Hatunu efendisinden satın alıp hürriyetine kavuşturdu. Hz. Âişeye m teşekk r olan Berîre Hatun, onun kendisi için büyük bir nimet olduğunun bilincindeydi. Bunun için Ehl-i Beytin hizmetinden ayrılıp onlardan uzaklaşmak bir yana, kendisini Hz. Âişenin hizmetine adadı. Hz. Âişe ruhunu teslim edinceye kadar da bu hizmete devam etti. Ondan feyizyâb olarak m n  denizine daldı. Oradan birbirinden güzel manevî inciler çıkararak ruhunu süsledi.

Eşi ile

Berîre Hatunun azat olması ona yeni bir kapı açmıştı. Ancak bu kapı onun için aynı zamanda yeni bir sorun demekt . Hürriyetine kavuşunca, Allah Resûlü (sas) onu yanına çağırarak bu yeni durumun sosyal statüsünü değiştireceğini, kendisi ile eşi arasındaki ilişkilerine yeni bir boyut kazandıracağını bildirdi. Ona bundan sonra eşi ile evliliğini devam edip etmemekte serbest olduğunu söyledi. Tavsiye etmemekle birlikte eğer isterse eşinden ayrılabilceğini, ayrılmak isterse h r hanımlar gibi iddet beklemesi gerektiğini ifade buyurdu. Ona dikkat etmesi gereken şeyleri hatırlattı.

– Eğer eşinden ayrılırsan bunda serbestsin ancak iddet beklediğin zaman zarfında eşiine yaklaşmaman gerekiyor. Bu sırada eşi sana yakın olursa muhayyerliğini kaybedersin. Benim de arzum, bu yakınlığı gösterip evliliğe devam etmenizdir.

Berîre Hatun eşiine bir türlü ısınamadığı için onunla evli kalmak istemiyor ancak köle olduğu için bir şey yapamıyordu. Böyle bir hakka sahip olduğunu öğrenince bunu kullanmak istedi.

– Onunla evli kalmak istemiyorum.

Kararının kesin olduğunu ifade etmek için:

– Bana evliliğimizin devamı için şunları şunları verse bile yine de onun yanında kalmak istemem.

Allah Resûlü (sas) Berîre Hatunun kararlı olduğunu görünce ısrar etmedi. Düşüncelerine müdahale etmeyip sessiz kaldı.

Berîre Hatunu ölesiye seven eşi Mugîs, olanları duyunca üzüntüsünden kahroldu. Evliliğinin devam etmesi için girişimlerde bulunduysa da bütün çabaları boşa  ıktı. Eşinden ümidini kesen Mugîs, gözyaşlarına hâkim olamadı. Gözyaşları sel olup akarak

sakalını ıslatıyor, gece gündüz ağlayarak bilinçsizce Medine sokaklarında geziyordu. Allah Resûlü (sas) onun bu hâlini görünce amcası Hz. Abbas'a:

– Ey amca! Sen de Mugîs'in Berîre'ye olan şu sevgisine karşılık, Berîre'nin ona olan kinine şaşmıyor musun, buyurdu.

Muğis'in durumuna acıyan Allah Resûlü (sas), Berîre Hatun'u yanına çağırarak onunla yeniden konuştu. Ona eşinin durumunu anlatarak eşine dönmesini tavsiye etti. Berîre Hatun:

– Ya Resûlallah! Bu benim için bir vecibe mi? Bunu yapmamı emir mi ediyorsunuz?

– Hayır, ben sadece aracılık yapıyorum.

Allah Resûlü'nün (sas) kendine eşine geri dönmesini emretmeyip sadece tavsiye ettiğini öğrenen Berîre Hatun:

– Bu evliliği istemiyorum, diyerek her şeye rağmen eşine geri dönmeyeceğini bildirdi.

Berîre Hatun konusuna çok önem veren âlimler, onun başından geçen bu olaydan hukukî ve ahlakî 300 mesele tespit etmişlerdir. Hatta Taberî ve İbn-i Huzeyme bu konuda müstakil eserler kaleme almışlardır.

Bu altın tablo, İslâm'ın insana, fikre, hürriyete ne kadar değer verdiğini, ayrıca Allah Resûlü'nün (sas) çok özel şartlarda bile eşinin azat ettiği bir cariyenin hayatına müdahale etmeyip onun kararına saygı gösterdiğini resmetmesi bakımından çok önemlidir.

Yine bu tablo, ailenin sevgi ve saygı temelleri üzerinde yükselmesi, ona dıştan özellikle zorlayıcı baskılar yapılmaması gibi ve daha birçok noktada bize önemli mesajlar vermektedir.

İfk Hadisesi ve Berîre Hatun

Allah Resûlü (sas) ona ve onun gibi geçmişte cariyeye ve köle olanlara, yalnızca bir kere değil her zaman değer verir, onları diğer insanlardan ayırmaz, gerektiğinde onları muhatap alır, en hayâtî konuda görüşlerini sorardı. Münafıklar Hz. Âişe Annemiz'e iftira attıklarında da böyle oldu. Allah Resûlü (sas) bu konuda sahâbenin ileri gelenlerine görüşlerini sorduğu gibi geçmişte cariyeye olmalarına rağmen Hz. Âişe Annemiz'e yakın olmaları dolayısıyla Ümmü Eymen Annemiz ve Berîre Hatun'a da sorular sordu. Bilgilerine başvurdu.

Konu ile ilgili Hz. Ali ve Üsâme b. Zeyd'in görüşlerini soran Allah Resûlü (sas) onlardan görüşlerini aldıktan sonra Hz. Ali:

– Ya Resûlallah! İsterseniz cariyesine de sorun. O size işin doğrusunu söyler, diye teklif etti. Allah Resûlü (sas) onun bu teklifini yerinde bularak Berîre Hatun'u yanına çağırdı. Hz. Âişe'yi kastederek ona:

– Ey Berîre! Onda şüpheleneceğin herhangi bir durum gördün mü?
– Hayır, seni hak ve gerçek olarak gönderen Allah'a yemin ederim ki onda bir şey hariç, hiçbir kusur görmedim,

– Nedir?
– Kendisi çok genç bir hanım olduğu için hamur yoğururken bazen uyuyakalırdı. O sırada evdeki keçi gelir hamuru yerdı. Hz. Ali onu sıkıştırarak:

– Allah Resûlü'ne (sas) doğru söyle diye çıkıştı. Bunun üzerine kızan Berîre Hatun:

– Subhânallâh! Vallahi ben onun hakkında kuyumcunun halis kırmızı altın külçesi hakkında bildiğinden başka bir şey bilmiyorum. Vallahi ben onun hakkında başka bir şey bilmiyorum. Vallahi ya Resûlallah! Eğer onun hakkında bundan başka bir şey olsaydı Allah onu sana bildirirdi.

Onun sözlerini ciddiye alan ve değer veren Allah Resûlü (sas), diğer sahâbelerin sözlerinin de aynı doğrultuda olduğunu görünce bu iftirayı atan münafıklardan hesap sormak için harekete geçti. Sahâbeye:

– Kim bana Ehl-i Beyt'im hakkında beni bu kadar rahatsız eden kişinin özür dilemesini sağlayacak. Vallahi ben Ehl-i Beyt'im hakkında hayırdan başka bir şey bilmiyorum, buyurdu.

Ehl-i Beyt Okulundan Anıları

Uzun yıllar Hz. Âişe'ye hizmet eden Berîre Hatun bu esnada çok şey öğrendi. Ehl-i Beyt'in ahlakı ile ahlaklanarak Rabb'inin katında pek çok manevî mertebeleri katetti. Bu güzel beraberlikte bizlere anlatacağı birçok anısı oldu.

Fakir olduğu için çevresindeki insanlar ona zaman zaman sadaka ve zekât verirlerdi. Bir gün sadaka-zekât olarak bir keçi getirildi. Berîre Hatun keçiyi kesti, pişirmek için tencereye koydu. Ocağı yakarak tencereyi ocağa koydu. O gün Allah Resûlü (sas) eve Hz.

Âişe'nin yanına geldiğinde etin kokusunu almış ancak bir şey söyleme gereği duymamıştı. Yemek vakti gelince Allah Resûlü'ne (sas) bir miktar ekmek ile evde bulunan katık getirildi. Evde pişen etten niçin getirilmediğini merak eden Efendimiz:

- Eve gelirken içinde et pişen tencere yok muydu?
- Evet, vardı yâ Resûlallah! Ancak o Berîre'ye sadaka olarak getirilen etti. Sen sadaka-zekât olarak verilen şeyleri yemediğin için o etten sana getirmedi.
- Doğru, (Berîre o etten bize hediye edince) et onun için sadaka bizim için hediye olur, buyurdu.

Allah Resûlü (sas) ömrünün sonlarına doğru, ilahî emir üzerine sık sık kabristanı ziyaret etmeye başlamıştı. Yine bir gece kendisine kabir ziyareti yapması emredilmişti. O gece Hz. Âişe'nin yanında kalan Allah Resûlü (sas) eşini uyandırmamak için sessizce yataktan kalktı. Elbiselerini giyerek dışarı çıktı. O sırada uyanıp Allah Resûlü'nün (sas) odasından çıktığını fark eden Hz. Âişe Allah Resûlü'nü (sas) koruma sâiki ile hemen harekete geçti. Devamını Hz. Âişe şöyle anlatıyor:

“Hemen Berîre'nin yanına gittim ve ona Allah Resûlü'nü (sas) takip etmesini söyledim. Allah Resûlü'nün (sas) peşine takılan Berîre, kabristana kadar onu takip etmiş. Allah Resûlü (sas) bir süre kabristanda kalıp dua ettikten sonra geri dönmüş. Onun geri döneceğini anlayan Berîre, ondan önce davranarak hızlıca eve geldi. Olan biteni bana anlattıktan sonra kaldığı yere geri döndü. Hemen yatağıma yatım, hiçbir şey olmamış gibi uyudum. Sabah olunca yaptıklarımı Allah Resûlü'ne (sas) anlattım.

- Kabristanda yatanlara dua etmem için Allah tarafından oraya gönderildim, buyurdu.”

Allah Resûlü'nün (sas) vefatla sonuçlanan hastalığında hep onun çevresinde olan ve ona hizmet etmeye gayret eden Berîre Hatun, Efendimiz'in son günlerinde de ona hizmet etme bahtiyarlığına erdi. Allah Resûlü (sas) namaza gitmek isteyip de sürekli bayıldığı sıralarda namazı Hz. Ebû Bekir'in kıldırmasını istemişti. Bir ara ayılıp kendini iyi hissedince:

- Namaza başladılar mı, diye sordu. Yanındakiler:
- Evet!
- Birini bana çağırın da ona dayanarak mescide gideyim, dedi.

Berîre Hatun hemen yerinden fırlayarak Allah Resûlü'nün (sas) yanına koştu. Ona destek oldu. Diğer tarafına da başka bir sahâbî geçerek Allah Resûlü'nü (sas) mescide götürdüler. Bu sırada Allah Resûlü (sas) hastalığının şiddetinden adım atamıyor, ayakları yerde sürünüyordu.

Ehl-i Beyt Hanımları Arasında

Allah Resûlü (sas) Hayber Savaşı'ndan dönüşte yolda Safiye Annemiz ile evlendi. Medine'ye gelince eşini, Hârise b. Numan'ın boşaltıp Allah Resûlü'ne (sas) tahsis ettiği eve götürdü. Bir süre bu evde kaldılar.

Durumdan haberdar olan Âişe Annemiz, Hayber Savaşı'na katılan Ümmü Seleme'nin Hz. Safiye'yi görmüş olacağını düşünerek Berîre Hatun'u hemen Ümmü Seleme'nin yanına gönderdi. Ona:

– Ümmü Seleme'ye git, ona Safiye Hanım zarif biri midir diye sor, dedi. Berîre Hatun Ümmü Seleme'nin yanına gitti.

– Safiye Hanım zarif biri midir?

– Seni kim gönderdi? Âişe mi?

Berîre Hatun susup cevap vermedi. Ama o Hz. Âişe'nin gönderdiğini anladı.

– Ömrüme yemin olsun ki o çok zarif bir hanımdır. Hem Allah Resûlü (sas) de onu çok sevmiş.

Berîre Hatun geri dönüp söylenenleri Hz. Âişe'ye anlattı. Hz. Âişe'nin suratı asıldı. Mahzun bir şekilde kalkıp Hz. Safiye'nin yanına gitti. O sırada ensardan bir grup hanım da oraya gelmişlerdi. Hz. Âişe tanınmaması için yüzünü örtmesine rağmen evde bulunan Allah Resûlü (sas) onu tanıdı ancak bunu belli etmedi. Daha sonra Hz. Âişe'nin yanına giden Allah Resûlü (sas) ona:

– Ey Âişe! Safiye'yi nasıl buldun?

– Söylendiği gibi değil! O da diğer Yahudi hanımları gibi bir hanım. Sizin onu sevdiğinizi duydum. Bu durum benim için güzel ve zarif olmasından daha önemlidir, dedi.

– Ey Âişe böyle söyleme! Ben ona Müslüman olmayı teklif ettim. Hemen samimi bir şekilde Müslüman oldu.

Hız. Âişe'nin Vefatından Sonra

Hız. Âişe'nin yanında çok şey öğrenen Berîre Hatun, onun vefatından sonra öğrendiklerini çevresindeki insanlarla paylaşmak

için daha çok gayret gösterdi. Bir gün Medine'nin ileri gelenlerinden Abdulmelik b. Mervân'a Medine valisi olmadan önce nasihat ederek:

– Ey Abdulmelik, sende güzel özellikler görüyorum. Sen yönetim işini üstlenebilecek ve bu ümmeti yönetecek vasıflara sahipsin. Eğer bu işi üstlenirsen kan dökmekten sakın. Çünkü bu konuda Allah Resûlü'nün (sas) şöyle buyurduğunu duydum:

“Bir adam, cennetin kapısına kadar gider, oradan içeri baktıktan sonra haksız yere döktüğü Müslüman kanı sebebi ile kapıdan geri çevrilir.”

Gördükleri ve duydukları her şeyi anlatmaması ya da anlattığı hâlde bize ulaşmamış olmasına rağmen, Allah Resûlü (sas) ve Ehl-i Beyt'in pek çok güzel hâline şahit oldu. Ancak o görüp duyduklarından yalnızca üç hadis rivayet etti.

BÜSRE BİNT SAFFÂN

Dikenler Arasında Eşsiz Bir Gül

Soyu	Saffân b. Nevfel b. b. Esed b. Abduluzza b. Kusey
Annesi	Salime bint Ümmeyye
Eşi	Mugîre b. Ebî'l-Âs
Çocukları	Muâviye ve Âişe
Vefatı	Hiz. Muâviye Dönemi

Büsre bint Saffân Mekke'de doğup büyüyen şehrin ileri gelenlerinden Saffân b. Nevfel ile Salime bint Ümmeyye'nin kızıydı. Saffân ilk vahiy geldiği zaman Efendimiz'i aydınlatan Varaka b. Nevfel'in kardeşi idi. Varaka b. Nevfel, Hz. Hatice'nin amcasının oğlu olduğundan, Büsre b. Saffân Hz. Hatice'nin amcasının torunu oluyordu.

Varaka b. Nevfel'in yeğeni olduğu için tıpkı Hz. Hatice gibi onunla sık sık görüşme fırsatını yakalayan Büsre Hatun, küçük yaştan itibaren putlara tapmanın yanlışlığının farkındaydı. Ancak pek çok yönden toplumsal baskıya karşı duramadığı için istememesine rağmen uzun yıllar onlar gibi putlara taptı.

Gençlik çağına gelince Mekke'nin ileri gelenlerinden Mugîre b. Ebî'l-Âs ile evlendi. Ondan Muâviye ve Âişe adında iki tane nur topu gibi çocuğu oldu. Kendini çocuklarını güzel yetiştirmeye adanmış Büsre Hatun, iyi bir kuafördü. Mekke'de yıllarca kuaförlük yaptı. Orta yaşlara geldiğinde, Mekke'de güneş bir başka doğmaya başlamıştı.

Ümmü Gülsüm b. Ukbe'nin halası olan Büsre Hatun, Allah Resûlü (sas) Mekke'de İslâm'ı anlatmaya başladığında yeğeni Ümmü Gülsüm gibi çevresi İslâm düşmanları ile çevrili olduğu halde İslâm'a ve Kur'ân'a kayıtsız kalmadı. Gizlice Allah Resûlü'nün (sas) insanları neye davet ettiğini öğrendi. Başlangıçta Müslüman olmak istediği hâlde kardeşi Ukbe b. Ebî Mu'ît, kayını Hakem b. Ebî'l-Âs ve diğer akrabalarının baskısından çekindi. Ancak daha sonra bir fırsatını bulup gizlice Allah Resûlü'nün (sas) yanına giderek biat edip Müslüman oldu.

Bir süre sonra gelini Ervâ ve yeğeni Ümmü Gülsüm'ün Müslüman olduğunu öğrenince onlarla dayanışma içine girdi. Kendilerine cehennem çemberi içerisinde manevî bir cennet bahçesi kurdular. Müşriklerin Müslümanlar için hazırladıkları cehenneme aldirmeden içlerinde yaşadıkları bahçenin güllerini deren Bûsre Hatun, manâ ikliminde seyrediyor, gizli gizli de olsa Rabb'ine ibadet ederek huzur buluyordu.

Ancak o, bu gül bahçesinde gezerken bir gün kardeşi Ukbe b. Ebî Mu'î't'in Allah Resûlü'nü (sas) rahatsız ettiğini, Müslümanlara işkence yaptığını duydu. Bir başka gün kayını Hakem b. Ebî'l-Âs'ın Allah Resûlü'nün (sas) arkasından dil çıkarıp onunla alay etmeye kalkıştığını haber aldı. Bütün bunları duyunca çok üzülen Bûsre Hatun, onları en fazla eşi ve oğlunun desteklediğini öğrenince kahroldu.

Hapis Hayatı

Büyük bir sabırla yıllar gelip geçti. Allah celle alâ Müslümanlara yepyeni bir kapı açtı. Müslümanlar gruplar hâlinde gizli gizli Medine'ye hicret ediyordu. Çoğu Mekke'den ayrılıp inancını rahatlıkla yaşayabileceği iklimlere yelken açtı. Ancak Hişâm b. As gibi bazı sahâbeler bunu başaramadılar. Müşrikler tarafından yakalanıp hapsedildiler. Bazıları ise göz hapsinde tutuldukları için hicret etmeye cesaret dahi edemediler. Bûsre Hatun işte bunlardandı. Dört bir yanı Müslümanlara işkence yapanlarla çevriliydi. Onların arasından kaçmak, bir kadın için gerçekten çok zordu. İçi kan ağlayarak Mekke'de kaldı. Sabır ve dua ile hicret edeceği günü beklemeye başladı.

Mekke'deki Müslümanların hicret etmesiyle müşriklerin arasında yalnız ve garip kaldı. Efendimizi, Müslümanları ve inancını özgürce yaşamayı özleyen Bûsre Hatun, her gün biraz daha ümidini kaybettiğini hissediyordu. İmandan sonra tekrar küfre dönmek için sabır, sebat, namaz ve dua ile Rabb'ine sığınıyor, O'nun yardımı ile ümitsizlikten kurtulup imanını derinleştirmeye çalışıyordu.

Aradan yıllar geçti, Mekke'li müşrikler Bedir Savaşı'nda Müslümanlarla karşılaştılar. Eşi, oğlu, kardeşi ve daha pek çok akrabası Müslümanlara karşı savaşmak, onları yok etmek için Bedir'e gitmişlerdi. Bûsre Hatun sürekli Müslümanlar için dua etti.

Savaştan sonra yıllarca Müslümanlara zulmeden eşi ve kardeşinin öldürüldüğünü duyunca üzülmeydi. Müslümanların zaferini kimseye belli etmeden kutlayarak sevincini kalbinin derinliklerinde yaşadı.

Sonra Uhud Savaşı yapıldı. Hz. Hamza'nın da aralarında bulunduğu pek çok sahâbî şehit oldu. Müslümanlar geri çekilince şehitlerle baş başa kalan müşrikler, onların kulaklarını, burunlarını keserek vahşetlerini unutulmayacak bir şekilde kara bir leke hâlinde tarihe yazdırdılar. Bunu en fazla yapanlardan biri Büsre Hatun'un oğlu Muâviye b. Mugîre'ydi. Muâviye birçok sahâbînin yanı sıra Hz. Hamza'nın da mübarek vücutlarını kesip doğrayarak Efendimizi incitmiş, gözyaşlarını sele çevirmişti.

İntikam hırsı sönmeyen Muâviye, İslâm ordusu geri dönüp Medine'ye geldiği gün, onları Medine'ye kadar izledi. Medine yakınlarında bir yere gizlenerek beklemeye başladı. Sabaha yakın Müslümanlar namaza gittiğinde şehirden içeri sızarak dayısının oğlu olan Hz. Osman'ın evine gitti. Kapıya vurunca, o sırada evde tek başına olan Ümmü Gülsüm Annemiz, kapıya yaklaşarak kim olduğunu sordu. Muâviye:

- Osman b. Affan ile görüşecektim.
- Evde yok.
- Ondan deve satın almak için gelmiştim, parası da işte yanımda.

Deveyi satın alabilmem için nerede olduğunu söyler misin?

Bir şeyden şüphelenmeyen Ümmü Gülsüm Annemiz:

- Eşim şu anda Allah Resûlü'nün (sas) yanında.

Müslümanların arasına sızarak onların güçlerini, ne yapmak istediklerini öğrenmeye çalışan Muâviye, doğruca Mescid-i Nebevî'ye giderek gizlice Hz. Osman'ı buldu. Onu kenara çekti. Hz. Osman onu görünce çok şaşırdı:

- Burada ne işin var? Niçin geldin? Hem kendini hem beni helak edeceksin!

Muâviye oyununa devam etti:

- Ey amcaoğlu! Burada akrabam yok, bana senden daha yakın kimse de yok. Sana sığınmaya geldim.

Çok merhametli olan Hz. Osman bir sıkıntı çıkmaması için onu hemen evine götürerek sakladı. Hz. Ümmü Gülsüm bundan çok rahatsız oldu. Ancak eşine bir şey söylemedi. Hz. Osman onu sakladıktan sonra Mescid-i Nebevî'ye geri döndü. Doğruca Allah

Resûlû'nün (sas) yanına giderek Muâviye için ondan eman istedi. Merhameti onu zor duruma sokmuştu. Yanlış olduğunu bile bile Allah Resûlû'nden (sas) eman istemişti. Allah Resûlû (sas) ona hiçbir şey sormadan ve hiçbir şey söylemeden sahâbîlerine seslenerek:

– Muâviye Medine'deymiş. Burada sabahlamış, hemen onu arayıp bulun!

Etraf aranmaya başlandı. Sahâbîlerden biri:

– O, Hz. Osman'ın evinde gizlenmiş olabilir.

Yanıdakiler bunun doğru olabileceğini düşünerek doğruca Hz. Osman'ın evine gittiler. Kapıyı vurdular. Onlara kapıyı açan Hz. Ümmü Gülsüm sessizce:

– Aradığınız işte şurada, diyerek Muâviye'nin yerini gösterdi. Sahâbîler gösterilen yere doğru yönelerek Muâviye'yi kısıvrak yakaladılar. Alıp Allah Resûlû'ne (sas) götürdüler. Hz. Osman onu görünce yine merhameti kendine galip geldi:

– Ya Resûlallah! Vallahi o yalnızca eman istemek için gelmiş, onu bana bağışla!

– Tamam ancak ona üç gün müsaade, üç gün sonra Medine civarında bulunursa öldürülecektir.

Hz. Osman, hemen eve geldi. Durumu anlattıktan sonra Muâviye'ye yolluk hazırlattı. Sonra da ona bir deve verip:

– Haydi, çıkıp git, dedi.

Muâviye deveye binip Medine'den ayrıldı. Ancak geri dönmeyip askeri bir hareketi görebileceği bir yere gizlendi. Allah Resûlû (sas) sahâbîleri ile Hamrau'l-Esed'e gitmek için Medine'den ayrılınca onları takip etmeye başladı. Gayesi Müslümanlardan istihbarat toplayıp müşriklere bildirmektir. Kini başına gelenlere rağmen onu bunda ısrar etmeye sürüklüyordu. Aradan üç gün geçtikten sonra Muâviye'nin ne için geldiğinin farkında olan Allah Resûlû (sas) sahâbîlerine:

– Muâviye çevremizde bir yerlerde, onu bulup öldürün, buyurdu.

Birçok sahâbî gibi Zeyd b. Hârise ile Ammar b. Yâsir de yerinden fırlayarak Muâviye'yi aramaya çıktı. Onlar hızlı hareket ederek diğerlerinden önce Muâviye'yi buldular. Onu Cema Dağı'nın eteklerinde gören Zeyd b. Hârise öldürmek için harekete geçti. Ancak Ammar b. Yâsir, kendine yaptığı işkencelerden dolayı:

– Onu ben öldürmeliyim, bu benim hakkım, diyerek okunu çıkardı ve tek bir okla onu öldürdü. Öldüğünden emin olunca geri dönüp olanları Allah Resûlü'ne (sas) anlattılar.

Mekkeliler geri dönünce olup bitenleri öğrenen Bûsre bint Safvan oğlunun Hz. Hamza'nın naşına işkence ettiğini ve Müslümanlar aleyhine casusluk yaptığını öğrendiğinde çok üzüldü.

Hicret

Uhud Savaşı'ndan sonra Medine'ye hicret etme arzusu daha da artan Bûsre Hatun, bunun için sürekli fırsat kolladı. Ama bu fırsatı ancak Hudeybiye Antlaşması'ndan sonra bulabildi. Antlaşmadan bir süre sonra Ümmü Gülsüm bint Ukbe'nin Medine'ye kaçması, o ve onun gibilerini cesaretlendirdi. Bundan sonra bulduğu ilk fırsatta hicret ederek inançlarını rahatça yaşayabileceği ve Allah Resûlü'ne (sas) yakın olacağı Medine'ye gitti.

Medine'ye hicret ettikten sonra Ehl-i Beyt'e yakın olan Bûsre Hatun kendini Efendimiz'e ve Annelerimiz'e hizmete adadı. Çok iyi bir kuaför olduğu için sık sık Hz. Âişe'nin yanına giderek onun saçlarını tarardı.

Meşhur Medine valisi Mervân b. Hakem ile evlenen kızı Âişe'nin ondan Abdulmelik adında bir oğlu oldu. Abdulmelik b. Mervân'ın anneannesi olan Bûsre Hatun, Hz. Muâviye dönemine kadar yaşadı. Onun halife olduğu dönemde vefat ederek Hakk'ın rahmetine kavuştu.

Allah Resûlü'nden (sas) bir hadis rivayet eden Bûsre Hatun'un bu hadisi 37 farklı yolla bize ulaşmıştır.

CEMİLE BİNT ABDULLAH

Eşini Gerdekten Şehâdete Gönderen Hanım Sahâbî

Soyu	Abdullah b. Ubey b. Selûl
Annesi	Havle bint Münzîr
Eşi	Hanzala b. Ebî Âmir, Sâbit b. Kays, Mâlik b. Duşsem ve Hubeyb b. Yesâf
Çocukları	Abdullah, Muhammed ve Füreya
Vefatı	Bilinmemektedir

Cemile bint Abdullah Medinelilerin en önemli lideri olan, Müslümanlar Medine'ye hicret edeceği günlerde şehrin yöneticiliğine getirilmesi düşünülen Abdullah b. Ubey b. Selûl ile Havle bint Münzîr'in kızıdır. Medine'de doğup büyüyen Cemile Hatun, genç kız olunca çeşitli talipleri çıkmaya başladı. Bunlardan biri de Medine'nin önde gelenlerinden oldukça saygı duyulan, dindarlığından dolayı "Rahip" lakabı ile anılan Ebû Âmir'in oğlu Hanzala Efendimiz'di.

Hanzala b. Ebî Âmir, son derece iyi yetişmiş akıllı ve dindar bir gençti. Cahiliye döneminde bile putlara tapmayan, Allah'ın varlığına inanan çok az kişiden biriydi. Bunun için kendisine "Tâki –putlara tapmaktan sakınan" lakabı verilmişti.

Kaderi ilâhî Peygamber'in iki amansız düşmanının çocukları, babalarının aksine son derece samimi birer Müslüman oldular. İkisi de İslâm'ın ilk günlerinden itibaren kendilerini Allah ve Resûlü'nün (sas) rızasını kazanmaya adadılar.

Cemile Annemiz'in babası, nifakı ile tarihe geçmiş, âdeta onun simgesi hâline gelmişti. Allah Resûlü (sas) Medine'ye gelince Efendimizin yanına giderek görünürde Müslüman olduğunu söyleyen Abdullah b. Übey, her an Müslümanlara zarar vermek için kafa yoran, bunun için her fırsatı değerlendiren, İslâm düşmanları ile her türlü ittifakı yapan biriydi. Hatta babasının yaptıklarına dayanamayan

oğlu, bir gün babasını öldürmek için Allah Resûlü'nden (sas) izin istedi. Ancak Allah Resûlü (sas) buna müsaade etmedi.

Hanzala Efendimiz'in babası da ondan geri kalmıyordu. Özellikle Bedir zaferinden sonra kıskançlık krizlerine giren Ebû Âmir, Mekke'ye gidip müşriklerle işbirliği yaparak kendini âdeta Müslümanları yok etmeğe adadı. Onlarla birlikte Uhud Savaşı'na katıldı. Müslümanları içerden vurmak için münafıkları organize ederek Dırâr Mescidi'ni yaptırdı.

Medine'nin bu iki münafık lideri çocuklarının büyüdüğünü görünce, onları evlendirmeye karar verdiler. Ancak Müslümanlar Bedir'den zaferle dönünce, Medine Ebû Âmir'e dar gelmeye başladı. Oğlunu evlendirmeyi beklemeden Mekkeli müşrikleri Müslümanlara karşı kışkırtmak onlara yardım etmek için Mekke'ye gitti.

İki genç artık evlenmek ve Rablerine kulluk görevini doğacak çocukları ile birlikte yerine getirmek istiyorlardı. Birbirlerini beğeniyor, ahlaklarına güveniyorlardı. Babalarına rağmen onların evlenmelerine engel bir durum yoktu.

Nihayet bekledikleri günler geldi. Aileler düğün gününü kararlaştırdı. Bu cumartesi değil, ertesi cumartesi kâm alacaklardı dünyadan. Cemile Hatun, can Hanzala'sına kavuşacak, onu doya doya seyredecekti. Cumartesine kadar beklemek kolay olmayacaktı onun için. Günler yıl olacaktı belki de. Ama sonunda kavuşacaktı ya Hanzala'sına. Varsın biraz da hasretle sevdiğinin yollarını gözlesin.

Özlemle canına kavuşmayı beklerken Mekkeli müşriklerin Medine'ye doğru geldiğini duydu. Haberi alınca kabuk bağlamış olan yarası kanamaya başladı aniden. Çünkü sevgili eşi Hanzala'nın babasının Mekke'ye giderek kendi babası Abdullah b.Übey'in de Medine'den destekleyerek Mekkeli müşrikleri kışkırttıklarını çok iyi biliyordu. Babasının, müşrikleri canından çok sevdiği Allah Resûlü'nün (sas) aleyhine kışkırtması, kalbini paramparça etmişti. Onun Allah Resûlü'nü (sas) tanıyıp gerçekleri anladıktan sonra, sırf kıskançlık duygularına hâkim olamadığı için cehenneme doğru sürüklenmesine gönlü razı olmuyordu.

Bazen vuslat sevincini duyuyordu içinde. Bazen babasının ihanet acısını, kalbinin ta derinliklerinde... Bazen hasretini, özlemini hissediyordu yârinin, bazen sevgisinin sıcaklığını...

Derken vuslat günü gelmişti. Yarın cumartesiydi. Güneş bir başka doğacaktı o gün. Buna emindi. Buruk bir sevinç içinde, telaşa hazırlanıyordu vuslat gecesine. Yârinin kollarında seyredecekti o gün mehtabı. Heyecandan işleri ayağına dolaşıyordu sürekli. Yüreği çarpıyor, yanakları al al olup alnından terler damlıyordu sürekli.

Gerdekten Şehâdete

Müslümanlar yarın Rablerine savaş açan müşriklere hadlerini bildirmek için Uhud'da olacaklardı. İşte tam o gece kararlaştırılmıştı vuslatları. Hanzala Efendimiz, iki özlemi birlikte sığdırmıştı kalbine. Kalbi cayır cayır yanıyordu hasret ateşiyle. Ama çok yakında ikisi de dinecekti; hissediyordu bunu kalbinin ta derinliklerinde. Hem cananı Cemile Hatun'a kavuşacaktı hem de canlar canı Rabb'ine.

Müslümanlar Uhud Savaşı'na gitmek için hazırlanmaya başlayınca Hanzala Efendimiz, bir geceliğine izin istemek için Sevgililer Sultanı'nın huzuruna çıktı. Elbette isteseydi ona daha fazla izin verirdi Habîb-i Zîşân. Ama o aynı gün iki yârine de ulaşmak istiyordu. Yoksa hasreti asla dinmeyecekti. Bunu çok iyi biliyordu gönüller sultanı Hanzâla.

Allah Resûlü (sas) izin verince uçarcasına Cemile Hatun'un yanına vardı. Birlikte seyretmişlerdi o gün güneşin batışını ve mehtabı. Yıldızların altında vasıl olmuştu işte can, canana. Gözlerini gözlerinden, ellerini ellerinde ayırmıyordu yârinin. Ona vasıl olsa da hasreti bir türlü dinmiyordu. Doyamamıştı birazcık bile Cemile'sine. Ama canlar canı onu çağırıyor, ondan gerekirse canını uğruna feda etmesini istiyordu. Gitmeliydi. Cemile'sinden ayrılmak ölümden zor olsa da zira şimdi bir başka vuslat zamanıydı.

Gün doğmadan kalkıp sabah namazlarını kıldılar. Namazdan sonra yine vasıl oldular hasretle birbirlerine. Hanzala o gün Cemile'nin yanında kalacaktı. Bunun için Allah Resûlü'nden (sas) izin almıştı. Ama Hanzala sabahın ilk ışıkları ile Müslümanları cihata çağıran sahâbînin sesini duydu. İşte o anda aldığı izini unuttu. Şimdi canlar canına vasıl olma zamanıydı ve o gecikmişti.

Cünüp mü varacaktı şimdi canlar canına?

Hemen gusül abdesti almalıydı. Ama sevgililer sultanı Muhammed Mustafa'sını, müşriklerin okları, kılıçları ve mızraklarıyla baş başa bırakarak gusülle oyalanamazdı. İkisi arasında kalmıştı. Gönlünü

Canlar Canı'na çevirerek ağlıyor, kendisine bir çıkış yolu göstermesi için Rabb'ine yalvarıyordu kalbinin ta derinliklerinden. Melekler ağlıyordu o an; gökteki kuşlar, denizdeki balıklar, hissedebilen her canlı ağlıyordu.

Cünüp de olsa Resûl-ü Zîşân'ı yalnız bırakamayacağını anlayan Hanzâla, vakit kaybetmeden hızla evden çıkarak uçarcasına Uhud'a koştu. Şehid olmak, ebedî vuslata ulaşmak için. O Uhud'a giderken Cemîle göreceğini görmüştü rüyasında... Rabb'i, kalbinin, yârinin ayrılık acısına tahammül edebilmesi için perdeleri açıp hasret acısını ebediyen dindirmişti Cemîle Annemiz'in.

Evlilik günü sabahı eşini cihata göndermek ona çok zor geldi. Üstelik bunun onu son görüşü olduğunu biliyordu. Rüyasında gördükleri, onun şehâdetle şereflenip Rabb'ine vasıl olacağına işaret ediyordu. Ayrı ayrı duyguların en yoğun hâlini aynı anda yaşıyordu. İlk gecenin sabahı eşine veda ediyordu. Ve biliyordu ki bu aynı zamanda son veda idi. Ama yine iyi biliyordu ki eğer bu son veda ise canı gibi sevdiği eşi bütün müminlerin büyük bir aşkla istediği Rabb'ine vasıl olacaktı, üstelik şehit olarak.

Töhmekten Uzak Durmak Erdemdir

Cemile Annemiz, bu hâldeyken bile, büyük bir dirayet göstererek akıllıca hareket edip hem kendini hem de canı gibi sevdiği Hanzala Efendimizi töhmekten kurtarmak için gayret gösteriyordu. Bunun için eşini yolcu ettikten hemen sonra kabilesinden dört kişiyi çağırarak onlara:

– Bu gece Hanzala b. Ebî Âmir ile bizim gerdek gecemizdi. Eğer bu gecedен dolayı bir çocuğum olursa bilin ki o Hanzala'nın çocuğudur.

Adamlar şaşırdılar ve:

– Neden böyle bir şey yapma ihtiyacı duydun?

– Rüyamda göklerin kapılarının açıldığını, Hanzala'nın o kapılardan içeri girdiğini, o içeri girince göklerin kapılarının tekrar kapandığını gördüm. Size söylediklerim şahadettir.

– Biz de duyup gördüklerimize şahidiz.

Belli ki sevdiği şehit olacak Canlar Cananı'na vasıl olacaktı. Rüya yoluyla bildiriyordu bu müjdeyi ona Rabb'i. Onu teselli ediyordu. Burada kısa bir süre için ayrılrsa da cennette ebediyen ulaşacaktı can

Hanzala'sına. Üstelik Canlar Canı'nın cemalini seyretme saadetine de kavuşacaktı Hanzala Efendimiz ile birlikte.

Hanzala Efendimiz, Uhud'a gidince hemen kılıcını sıyırıp Mekkeli müşriklerin arasına daldı. Babası Ebû Âmir Mekkeli müşriklerle birlikte gelmiş, Müslümanlara karşı savaşıyordu. Yaptığı ihanetten dolayı babasını öldürmek için Efendimizden izin istedi. Ama Allah Resûlü (sas) bu hususta ona izin vermedi. Allah Resûlü'nün (sas) bu yasağına rağmen babası ile karşılaştığında ne yapacağını bilmiyordu. Bir taraftan "Ya babamla karşılaşsam?" diye düşünürken bir taraftan da henüz bir gecelik evli olduğu eşini düşünüyordu. Bir süre sonra kalbinin her şeyden soyutlanıp yalnızca Allah'a yöneldiğini hissetti. Var gücü ile nara atıp kılıcını hızla düşman askerlerine doğru savurmaya başladı. Müşrikler çil yavrusu gibi dağılıp kaçıyorlardı. Onlar kaçıyor, Müslümanlar kovalıyordu. Ve işte Ebû Süfyan, Kureyşlilerin lideri karşısındaydı. Bütün heybetiyle atının üzerinde müminlere kılıç sallıyordu. Hanzala Efendimiz onu görür görmez bir kılıç darbesiyle Ebû Süfyan'ın atının ayaklarını kopardı. Yere yuvarlanan Ebû Süfyan, feryat etmeye başladı:

– Ben Kureyşlilerin ulusu Ebû Süfyan'ım! Yardım edin! Yardım edecek kimse yok mu ben Ebû Süfyan'ım!

Kimse onu duymuyordu, herkes kaçıyor, kendini kurtarmaya çalışıyordu. O sırada Kureyşlilerin bahadırlarından ismi gibi sert biri olan Şeddad b. Esved, Ebû Süfyan'ın yakınında bulunuyordu. Ebû Süfyan'ın sesini duyunca, koşarak imdadına yetişti. Hanzala Efendimiz'e yaklaşıncı mızrağını fırlatarak onu yaraladı. Hanzala mızrak darbesinin etkisi ile dengesini kaybetti. Toparlanmaya çalışırken fırsatı kaçırmayan Şeddad, bir hamle daha yaparak vurduğu kılıç darbesi ile onu meleklerin ellerine teslim etti. Melekler ruhunu Rabb'ine ulaştırmadan önce onu guslettirerek Hanzala'yı Rabb'ine doğru yola çıkardılar.

Hanzala Efendimiz şehit olduğu an, Allah'ın Resûlü (sas) ötelere ötesini seyreliyordu. Hanzala'nın melekler tarafından yıkıldığını gördü. Yanındaki sahâbîlerine döndü ve:

– Şu an meleklerin gökyüzünde gümüş bir tepsi içinde yağmur suyu ile Hanzala'yı yıkadıklarını gördüm, buyurdu.

Ebû Useyd anlatıyor:

“Efendimiz’in sözleri bitince gidip Hanzala’ya baktık. Gerçekten de hâlâ başından aşağı yağmur suyu akıyordu. Dönüp Allah Resûlü’nün (sas) yanına geldik. Gördüklerimizi anlattık. Allah Resûlü (sas) bizi dinleyince çok duygulandı.

Savaş bitip Allah Resûlü (sas) Medine’ye teşrif edince birini Hanzala’nın eşine göndererek ondan bu harikulade durumun sebebini sordurdu. Cemile Annemiz, onun aceleyle Uhud’a çıktığı için gusûl edemediğini bildirdi.”

Bundan sonra Hanzala “Gaslû’l-Melâike-Meleklerin yıkadığı kişi” olarak anıldı. Evsliler onunla gurur duyar her zaman onu iyilikle yâd ederdi.

Bir rivayete göre Hanzala gusle başlamış, bir tarafını yıkadığı sırada Allah Resûlü’nün (sas) münadisinin müminleri cihata çağırdığını duyunca guslû yarıda bırakarak koşup Allah Resûlü’nün (sas) çağrısına icabet etmişti.

Bazı şeyler vardır ki onların çağrısı her şeyden önemlidir. Candan da canandan da. Cihat çağrısı işte böyle bir şeydir. Allah Resûlü’nün (sas) çağrısı da her şeyin feda edilerek koşulması gereken çağrıdır. Ve bu çağrılara icabet etmenin ödülü yarım kalan guslün melekler tarafından tamamlanması gibi özel bir ödüldür. Bu aynı zamanda cennette Hanzala Efendimiz için hazırlanan özel ödülün de habercisidir.

Her insanın hayatında çağrılar vardır. Bu çağrılara icabet edebilmesi için terk etmesi gereken şeyler vardır. Çağırان kişinin kim olduğu çok önemlidir çoğu zaman. Bazen bizi terbiye eden biri çağırır, bazen şeytan, bazen ezan çağırır. Arkadaşımızla havadan sudan konuşmayı bırakıp icabet edemeyiz Rahman’ın çağrısına. Bazen uzanmışızdır, keyfimizi bozmamalıdır Rabb’imizin çağrısı... Rahatımız önemlidir bu çağrıdan, tabii ki bedeline de razıyız demektir keyfimizi bozmamanın... Ya da keyfimizi bir kenara bırakıp çağrıya koşmanın mükâfatını elbette alacağız tıpkı Hanzala gibi...

Uhud’dan Sonra

Eşini Rabb’ine yolcu eden Cemile Hatun bir süre sonra ondan bir parça taşıdığını anlayınca çok sevindi. Büyük bir heyecanla onun dünyaya gelmesini bekledi. Oğlu doğunca ona Abdullah ismini verdi. Onun için akika kurbanı kestirdi, fakirlere sadaka dağıttı.

Bu arada Sâbit b. Kays b. Şemmas ona talip oldu. Çok dindar, ahlaklı ve faziletli biri olan Sâbit b. Kays'a hayır diyemedi. Evlenmeyi kabul etti. Ondan da Muhammed adında bir oğlu oldu.

Allah Resûlü(sas)'nın hatibi olan Sâbit b. Kays, cennetle müjdelenen bir zattı.

Sâbit b. Kays bir gün huzur-u saadette sesini yükselttiği için evine kapanarak dışarı çıkmadı. Allah Resûlü (sas) sürekli çevresinde gördüğü Sâbit Kays'ı bir süredir göremeyince sahâbîlerine:

– Kim bana Sâbit b. Kays'dan haber getirebilir?

Sahâbeden biri gidip onu aramaya başladı. Evde olduğunu öğrenince izin isteyerek içeri girdi. Sâbit b. Kays üzüntüden perişan olmuş, başını önüne eğerek kendinden geçmiş bir şekilde oturuyordu. Sahâbe efendimiz:

– Bu hâlin ne?

– Felaket! Ben mahvoldum, sesim Allah Resûlü'nün (sas) sesinin üzerine çıktı, huzurunda sesimi yükselttim. Bütün amellerim zayi oldu. Ben artık bundan böyle cehennem ehliyim. Gidip Allah Resûlü'ne (sas) durumumu aynen bildir.

Sahâbe efendimiz onu teselli ettikten sonra evden ayrılıp Allah Resûlü'nün (sas) yanına gitti. Gördüğü manzarayı aynen Efendimiz'e anlattı. Allah Resûlü (sas) onunla görüşen sahâbîye:

– Onun yanına giderek kendisine : “Sen cehennem ehlinde değil, bilakis cennet ehliyorsun, diye söyle buyurdu.

Sâbit b. Kays, Allah'a son derece bağlı, samimi bir Müslüman, çok ibadet eden, ahlaklı biri olmasına rağmen Cemile Hatun onu bir türlü sevelememişti. Bu ilişkilerine yansıyınca çok üzülüyor, kimsenin kırılıp incinmemesini istiyor ancak bir türlü çözüm de bulamıyordu. Aralarındaki gerginlik her geçen gün biraz daha fazlalaşıyor, anlaşmazlıkları biraz daha artıyordu. Çok güzel olan Cemile Hatun, Sâbit b. Kays'da daha önce önemsemediği ve görmediği şeyleri görmeye ve önemsemeye başladı. Onun renginin karalığını, boyunun kısalığını ve yüzünün güzel olmadığını görmeye, hareketleri ve sözleri gözüne batmaya ve çabuk kırılmaya başladı. Benzer fırtınalar eşinin de kalbinde esip duruyordu. Ve bir gün bu fırtına şiddetli bir şekilde eserek kızgınlık olarak dışa vurdu. Bu kızgınlık ikisinin de unutamayacakları, hayatlarını derinden sarsan büyük bir sıkıntıya neden oldu.

Boşanıyor

Bir gün Sâbit b. Kays eşi Cemile bint Abdullah ile tartıştı. Eşine kızan Sâbit onu dövdü. Bu esnada hamile olan Cemile Hatun'nun kolu kırıldı. Canı çok acımış, dahası kalbi inanılmaz bir şekilde kırılmıştı. O acı ve kızgınlıkla Sâbit b. Kays'dan doğacak çocuğu emzirmeyeceğine yemin etti. Olaydan hemen sonra doğum yapan Cemile Hatun, içi kan ağlamasına rağmen çok kırıldığı için yeminini bozmadı. Çevresindekilerin ısrarlarına rağmen çocuğunu emzirmede. Konudan haberdar olan Allah Resûlü (sas) yeni doğan çocuğun kendisine getirilmesini istedi. Çocuk yanına getirilince onu sevip okşadı. Bir hurmayı ısırarak ondan bir parçayı ağzına koyup iyice çiğnedikten sonra onu çocuğun ağzına koydu. Ezdiği hurmayı çocuğun damağında ovarak tahnik yaptı. Çocuğa kendi ismi olan Muhammed ismini koydu ve onu getirenlerin akrabalarına kalplerini rahatlatan şu sözleri söyledi:

– Onunla ilgili tartışmayın, Allah onu rızıklandırır.

Böylece aradan bir-iki hatta üç gün geçti. Üç gün sonra bir hanım evlerinin civarında Sâbit b. Kays'ı sordu. Sorduğu kişi Sâbit'in ta kendisiydi. Kendini tanıtmayan Sâbit b. Kays hanıma:

– Onu ne yapacaksın?

– Bu gece rüyamda onun oğlunu emzirirken gördüm. Oğlunun adı da Muhammed'di.

– Ben Sâbit'im.

Onu eve götürdü. Çocuğu hanıma göstererek:

– İşte bu da Muhammed!

Hanım çocuğu kucağına alarak uygun bir yere geçip emzirmeye başladı. O ana kadar göğsü boş olan hanımın göğsü sütle dolmuştu. Küçük Muhammed sütannesine sarılıp onu doya doya emdi.

Bu arada dayak yediği ve kolu kırıldığı için babasının evine giden Cemile Hatun, doğumdan sonra kardeşi Abdullah'ı Allah Resûlü'nün (sas) yanına göndererek kendine yaptıklarından dolayı eşini şikâyet etti ve ondan ayrılmak istediğini bildirdi. Allah Resûlü (sas) birini Sâbit b. Kays'a göndererek yanına çağırdı. Konuyu sorup olayı bir de ondan dinledi.

Cemile Hatun kendini toparlayınca Allah Resûlü (sas) onu da huzur-u saadetlerine çağırdı. Olayı ve sebeplerini ondan öğrenerek

barışma imkânlarını araştırdı. Cemile Hatun ayrılmak için kesin kararlıydı.

– Ya Resûlallah! Artık hiçbir şey benimle onu bir araya getiremez. Artık bende hayâ ve hürmet perdesi kalktı, onu çirkin görmeye başladım. O bana şimdi kapkara, çok kısa ve çirkin biri olarak görünüyor.

Hâlen etkisi geçmeyen kızgınlığı yüzünden yanlış şeyler yapmaktan korktu:

– Ya Resûlallah! Allah korkusu olmasa yanıma geldiğinde yüzüne tükürürdüm, diyerek ona olan kırgınlık ve kızgınlığını ifade etti.

Bu kadar kızmasına rağmen eşine haksızlık etmeyen Cemile Hatun, onun nasıl biri olduğunu anlatarak bir anlamda evliliklerinin niçin bu duruma geldiği hakkında bilgi verdi.

– Ya Resûlallah! Vallahi ben Sâbit b. Kays'ı ne dinine bağlılığı konusunda ne de ahlakından dolayı ayıplıyorum. Bu konuda aramızda hiçbir problem yoktur. Ancak bu evliliği devam ettirmeye çabalarsak İslâm ile şereflendikten sonra cahiliye âdetlerine dönmekten, onlar gibi kötü şeyler yapmaktan, kızgınlık ve kinime yenilmekten korkuyorum.

Allah Resûlü (sas) Cemile bint Abdullah'ın boşanmakta kararlı olduğunu, evliliğini sürdürmek için zorladığı zaman daha büyük sorunlar yaşamaktan korktuğunu gördü:

– Eşin mehir olarak sana ne vermişti?

– Bir bahçe verdi.

– Boşanman için bu bahçeyi ona geri verebilecek misin?

– Evet veririm.

Allah Resûlü (sas) Sâbit b. Kays'a:

– Bahçeni geri alarak ondan ayrıl, dedi.

Sâbit b. Kays Allah Resûlü'nün (sas) emrini yerine getirdi, bahçeyi geri alarak Cemile Hatun'dan ayrıldı.

Cemile Hatun'un ayrılığı bize çoğunlukla atladığımız, görmek istemediğimiz bir problemi hatırlatmaktadır. Bazen eşler arasındaki hayata bakış tarzı, hayattan beklentileri, birbirlerinde görmek istedikleri vasıflar farklı olabilmektedir. Her ikisi de iyi insan oldukları hâlde bu gerçeği göremeyip çözmedikleri ya da çözemedikleri zaman huzurları bozulur. Problemin kaynağını bulamadıkları için zamanla birbirlerini yıpratıp Cemile Hatun'un düşmekten korktuğu

duruma düşerek ahlakı değişir. Kızgınlık, kin ve öfkesine yenik düşerek pek çok kötülük yapabilecek duruma gelebilir. Bunun için olayları doğru değerlendirip nefislerin, duyguların ve kötü alışkanlıkların etkisi altında kalmadan kararları iman nuru, Kur'ân ve Sünnet rehberliğinde almak gerekir.

Ayrılık çok zor, büyük bir yıkım olsa da hiçbir zaman her şeyin sonu değildir. Hayat her iki taraf için de devam edecektir. Eğer böyle bir sıkıntı yaşanacaksa İslâm ahlakından uzaklaşarak bu sıkıntıyı daha da büyütüp her iki taraf için de içinden çıkılmaz hâle getirmemeye çalışmak gerekir. Bütün bu ve benzeri açılardan annemizin hayatı inananlar için önemli birer ibret vesikasıdır.

Yeni Bir Evlilik

Cemile Hatun, Sâbit b. Kays'tan ayrıldıktan bir süre sonra Mâlik b. Duhşem ile evlendi. Onunla mutlu bir evlilik süren annemizin ondan Füreyy'a adında bir kızı oldu.

Bundan sonra Medine'de çocukları ve eşi ile birlikte yaşayan Cemile Hatun'nun babası vefat etti. Münafıkların reisi olan babası, Allah Resûlü (sas) ve Müslümanlara her türlü kötülüğü yapmış olmasına rağmen babasının vefat ettiğini duyunca kalbi hüznle doldu:

–Vah babacığım! Vah dayanağım, diyerek figan edip ağladı. Ne Evs, ne de Hazreç kabilesinin kadınlarından hiç kimse Abdullah b. Übey b. Selül'ün cenazesine katılmadı. Yalnızca kızı Cemile cenazeye katılarak ağlaya ağlaya kabre kadar cenazeye eşlik etti. Bundan dolayı kimse ona engel olmadığı gibi kimse de onu ayıplamadı.

Hız. Ömer zamanında eşi Mâlik b. Duhşem'i kaybeden Cemile Hatun, onun ölümünden bir süre sonra Hubeyb b. Yesâf ile evlendi. Onan da Abdullah adında bir oğlu oldu.

Hız. Ömer zamanında hayatta olan Cemile Hatun'un ne zaman vefat ettiğı hakkında bilgi bulunmamaktadır.

İlk ve ikinci eşlerinden doğan oğulları Abdullah ve Muhammed'in İslâm'a ve Müslümanlara pek çok hizmetleri oldu. Son olarak Yezid'e karşı Harre Savaşı'na katılan iki kardeş, bu savaşta şehit edildiler.

ESMÂ BİNT SELÂME

Soyu	Selâme b. Muharrebe b. Cendel b. Nehşel b. Dârim et-Temîmî
Künyesi	Ümmü Cûlâs
Annesi	Selmâ bint Züheyr b. Übeyr b. Nehşel
Eşi	Ebû Cehil'in anne bir kardeşi Ayyâş b. Ebî Rebî
Çocukları	Abdullah, Abdurrahman ve Ümmü Hârîse
Vefatı	Bilinmemektedir

Mekkeli bir ailenin kızı olan Esmâ bint Selâme burada doğup büyüdü. Gençlik çağına geldiğinde Mekke'nin ileri gelenlerinden Mahzum oğullarından Ebû Cehil'in anne bir kardeşi olan Ayyâş b. Ebî Rebî'a ile evlendi. Allah Resûlü (sas) İslâm'a davete başlayınca ona en çok Mahzumoğulları, özellikle de Ayyâş Efendimiz'in kardeşi Ebû Cehil karşı çıktı. Ebû Cehil, yalnızca Allah Resûlü (sas) ve Müslümanlara savaş açmakla yetinmedi. Çevresindeki insanlara baskı yaparak onların bu mücadeleye kendi tarafında katılmasını sağlıyordu.

Ebû Cehil'in baskılarına aldırmayan Ayyâş b. Ebî Rebî'a, daha düne kadar "el-Emin" lakabını verdikleri ve her yönden mükemmel biri olarak bildikleri Efendimizi dinlemeye karar verdi. Gizlice Allah Resûlü'nün (sas) yanına giderek onunla görüşen Ayyâş b. Ebî Rebî'a, düşüncelerinde yanılmadığını görünce hemen Müslüman oldu.

Yıllardır içini yiyip bitiren şüphelerden kurtulmuş, kalbi mutmain olmuştu. Heyecanla eve giderek çok sevdiği eşi Esmâ Hatun'a Allah Resûlü'ne (sas) gidip onun ile görüştüğünü ve İslâm ile şereflenip ebedî huzura kavuştuğunu anlattı. Eşine İslâm'ı anlatarak onun da kendisi gibi İslâm ile hayat bulmasını istedi. Eşini dinleyen Esmâ Hatun Müslüman olarak ebedî kurtuluşa erdi.

Hicretleri

Mekke'de İslâm yayıldıkça müşrikler hırçınlaşarak baskılarını artırıyor, zaman zaman ileri giderek büyük zulümler yapıyorlardı. Bu zulümler çoğalıp Mekke Müslümanlara dar gelmeye başlayınca Allah

Resûlû (sas) sahâbiye Habeşistan'a hicret etmelerini tavsiye etti. Onun tavsiyesini dinleyen Hz. Osman gibi birçok sahâbî Habeşistan'a hicret etti.

Baskılar daha da artınca eşi Esmâ Hatun ile konuşan Ayyâş b. Ebî Rebî'a, ona dinlerini özgürce yaşamak için her şeylerini bırakıp vatanlarını terk ederek meçhule hicret etmeye hazır olup olmadığını sordu. Eşi dini için her türlü sıkıntıya göğüs germeye hazır olduğunu söyleyince hicret için hazırlıklara başladılar. Kendileri gibi hicret etmek isteyenlerle anlaşarak gizlice Mekke'den çıktılar. Günlerce süren zorlu bir çöl yolculuğundan sonra sahile inerek oradan bir gemi ile Habeşistan'a hicret ettiler.

Uzun yıllar Habeşistan'da kalan Esmâ Hatun ve eşinin burada bir oğulları oldu. Abdullah ismini verdikleri ilk oğullarının doğumu onları çok sevindirdi. Ancak vatanlarından ayrı oldukları için bu buruk bir sevinçti.

Habeşistan'da rahat eden Esmâ Hatun ve eşi, buna rağmen Allah Resûlû'nden (sas) ayrı kalmak istemiyor, o ve yanındaki Müslümanlar için endişe ediyorlardı. Bunun için Müslümanların Medine'ye hicret etmeye başladıklarını duyunca Mekke'ye geri döndüler. Burada fazla kalmayıp bir süre sonra da Medine'ye hicret ettiler.

Hz. Ömer anlatıyor:

"Allah Resûlû (sas) insanlara Medine'ye hicret etmek için izin verince Müslümanlar birbirleri ile yol arkadaşlığı için anlaşip Medine'ye gitmeye başladılar. Müslümanların bazısının bineği var, bazısının yoktu. Onları takip eden Mekkeli müşrikler ise tamamen binekliydi. Müslümanların hicret ettiğini fark edince hemen peşlerine düşüyorlardı. Onlar da müşriklere yakalanmamak için kendilerince çeşitli tedbirler alarak hicret ediyorlardı. Genelde yakalanmasalar da aralarında yakalanıp hapsedilenler de oluyordu.

Ben, Ayyâş b. Ebî Rebî'a ve Hişâm b. As birlikte hicret etmek için konuşup anlaştık. Sabahleyin gizlice şehirden ayrılıp, Giffaroğullarına ait gölün bulunduğu vadide Serif denen yerin üstünde buluşmak üzere sözleştik. Anlaşmamıza göre "Sabahleyin buluşma yerimiz olan Serif'e gelmeyenin başına bir iş gelmiştir." diye anlayacaktık. Müşriklerin diğer kişileri de yakalamaması için geri kalanlarımız beklemeyip yola devam edecekti."

Hız. Ömer ile anlaşan Ayyâş b. Rebî'a, eşi Esmâ Hatun ile konuşarak hicret için hazırlanmasını istedi. Hazırlıklarını tamamlayınca gece gizlice yola çıkıp büyük bir endişe ile gizlene gizlene buluşma yerine geldiler.

Hız. Ömer anlatıyor:

“Ertesi sabah, ben ve Ayyâş buluşma yerine gittiğimizde Hişâm gelmemişti. Ya yakalanmıştı ya da gelmekten vazgeçmişti. Sonradan öğrendik ki o zalimler tarafından yakalanarak hapsedilmişti.

Biz Ayyâş ile yolumuza devam ederek Akik mevkiine kadar geldik. Güvende olduğumuzdan emin olunca oradan geri dönerek Medine yakınında bulunan Kubâ'ya kadar gittik. Burada Müslümanlar bizi çok güzel bir şekilde karşıladılar. Rüfea b. Abdülmünzir'in evine konuk olduk. Bir süre sonra Ayyâş'ın kaçtığından haberdar olan anne bir kardeşleri Ebû Cehil ve Hâris b. Hişâm peşimizden Kubâ'ya geldiler. O sırada Allah Resûlü (sas) Mekke'deydi. Henüz hicret etmemişti.

Kardeşleri Ayyâş'a Mekke'den ayrılınca annelerinin onun ayrılışına çok üzüldüğünü, yokluğuna dayanamadığını söylediler. Onu ikna etmek için de:

– Annemiz seni görünceye kadar başına tarak vurmamaya, kızgın güneşin altında durmaya yemin etti, dediler. Ben, Ayyâş'ı uyararak:

– Vallahi, bu adamlar sana tuzak kurmuşlar. Seni dininden döndürmek istiyorlar. Onlardan uzak dur. Annen başı bitlenirse elbette başını tarar. Mekke'nin sıcağı bastırınca mutlaka gölgeye kaar.

Ayyâş annesini çok sevdiği için sözlerimi ve uyarılarımı dinlemedi.

– Annemin yeminine saygı göstermek için gitmeliyim. Hem acele ile geldiğim için mallarımı Mekke'de bırakmıştım. Gitmişken onları da alırım. Onlar burada bize yardımcı olur.

– Vallahi sen bilirsin! Ben Mekke'nin zenginlerinden biriyim. Eğer gitmezsen malımın yarısını sana veririm.

Kardeşleri Ayyâş'ı kandırdı. Onun gitmeye kararlı olduğunu görünce:

– Herhalde kesin olarak gitmek istiyorsun. Öyleyse bari şu devemi al. O asil ve itaatkâr bir hayvandır. Onunla git. Kardeşlerinin hareketlerinden şüphelenirsen deveye binip kaç. O seni kardeşlerinin elinden kurtarır.

Ayyâş teşekkür ederek devemi alıp kardeşleri ile birlikte yola çıktı.”

Eşi Esmâ Hatun’u Kubâ’da bırakan Ayyâş bi Rebî’a kardeşleri ile Mekke’ye doğru yola çıktığında, Hz. Ömer’in sözlerini hatırlayarak sürekli tetikte bekledi. Kardeşleri en küçük yanlış yaparsa yanlarından kaçacaktı. Onun tedirgin olduğunu fark eden Ebû Cehil, Mekke’ye yaklaşıncaya kadar hiçbir şey yapmadı. Mekke yakınlarına geldiklerinde:

– Ey kardeşim! Devem çok yoruldu. Senin deven benimkinden daha güçlü, bir süre beni arkana bindirsen de devem biraz dinlense olmaz mı?

Ayyâş bir anlık dalgınlıkla:

– Olur, dedi. Deveyi çöktürüp indi. O devesinden inerken kardeşleri develerinden inmişti. Ebû Cehil ve Hâris, ani bir hareketle Ayyâş’ın üzerine atılarak onu yakalayıp kalın bir iple sıkıca bağladılar. Sonra yola devam edip onu Mekke’ye götürdüler. Doğruca Kâbe’nin avlusuna giderek etraflarında toplanan halka:

– Ey Mekke Halkı! İşte size isyan eden Ayyâş. Ona istediğinizi yapın!

Onu acımadan Mekkelilere teslim ettiler. Mekkeliler Allah ve Resûlü’nü (sas) inkâr edip putlarına iman edinceye kadar ona işkence ettiler. Ayyâş onların istediklerini söyleyince biraz olsun rahat bıraktılar. Fakat onun sözlerinde samimi olduğuna inanmıyorlardı. Onu bir yere hapsederek Müslümanlar ile irtibatını kestiler.

Eşinin başına gelenleri duyan Esmâ Hatun çok üzüldü. Yıllarca dua ederek eşinin yollarını bekledi. Aradan üç yıl geçtikten sonra onun gibi Mekke’de hapis olan Velid b. Velid kaçarak Medine’ye geldi. Allah Resûlü (sas) onu arkadaşlarını kurtarmak için görevlendirince çok sevinen Esmâ Hatun, büyük bir ümitle eşinin eve dönmesini beklemeye başladı. Velid görevini başarı ile tamamlayarak Ayyâş’ı ve Seleme b. Hişâm’ı hapisten kaçırdı. Hep birlikte Medine’ye geldiler.

Allah Resûlü’nün (sas) Taltifi

Esmâ Hatun eşi Ayyâş b. Rebî’a Medine’ye geldikten sonra, oğlu Abdullah ile birlikte mutlu yuvalarında yaşamaya devam ettiler. Daha sonra Abdurrahman adında bir çocukları oldu. Medine’de inançlarını

serbestçe yaşayarak Rablerinin rızası doğrultusunda hayatlarını sürdürüyorlardı.

Abdullah'ın biraz rahatsız olduğu bir gün Allah Resûlü (sas) hanelerine teşrif buyurdu. Bir süre sonra Esmâ Hatun:

– Ya Resûlallah! Bana tavsiyede bulunur musun?

Allah Resûlü (sas) ona Ehl-i Beyt hanımları ile irtibat kurmasını tavsiye ederek:

– Ey Ümmü Cülâs! Kardeşlerinin yanına git. Onlar senin gidişine sevinirler. Ben de kardeşlerinin senin gidişine sevinmesine sevinirim.

Esmâ Hatun çocuğunun biraz rahatsız olduğunu söyleyerek onu Allah Resûlü'nün (sas) yanına götürdü. Allah Resûlü (sas) onun için okuyarak dua buyurdu. Sonra çocuğa doğru üfledi. Çocuk da ona üfledi. Evdekiler çocuğu engellemek isteyince Allah Resûlü (sas) onları durdurarak çocuğu rahat bırakmalarını işaret etti. Bundan sonra uzun bir hayat süren Esmâ Hatun'un ne zaman vefat ettiği hakkında bilgi bulunmamaktadır.

ÜMMÜ GÜLSÜM BİNT UKBE

Müşriklerin Elinden Kaçıp Tek Başına Medine'ye Hicret Eden Hanım

Soyu	Ukbe b. Ebî Mu'ît b. Ebî Amr b. Ümeyye
Annesi	Ervâ bint Küreyz
Eşi	Hârise b. Zeyd, Talha b. Ubeydullah, Abdurrahman b. Avf ve Amr b. Âs
Çocukları	Zeyneb, İbrâhim ve Humeyd
Vefatı	Hz. Ali'nin halifeliği döneminde vefat etti.

Ümmü Gülsüm bint Ukbe, Mekke'nin ileri gelenlerinden Ukbe b. Ebî Mu'ît ile Mekke reisi Abdülmuttalib'in torunu olan Ervâ bint Küreyz'in kızıdır. Annesi önce Affân b. Ebî'l-As ile evlenmiş, ondan Osman ve Âmine adında iki çocuğu olmuştu. Eşi ölünce Ukbe b. Ebî Mu'ît ile evlenmiş, bu evlilikten altı çocuğu olmuştu. Bunlardan biri olan Ümmü Gülsüm Mekke'de büyüyüp yetişti.

O, gençlik yıllarına geldiği sırada Mekke'de dünyayı değiştirecek çok önemli bir davet başladı. Allah Resûlü (sas) Mekke'den başlayarak bütün insanlığı İslâm'a davet etti. Onun daveti ile Mekke, büyük bir mücadeleye sahne oldu. Ümmü Gülsüm'ün babası gibi Mekke'nin ileri gelenleri Efendimiz'e şiddetle karşı çıktı, Müslümanlara savaş açtılar. Her fırsatta onlara kötülük yaparak insanların Müslüman olmasını engellemeye çalıştılar.

O sırada henüz gençlik yıllarına yeni giren Ümmü Gülsüm, babası ve toplumun baskısı ile bir süre İslâm'dan ve Müslümanlardan uzak durdu. Ancak daha sonra Hz. Osman ve annesi Ervâ Hatun'un teşviki ile babasına rağmen İslâm ile şerefledi.

Babası ve onun yakın arkadaşlarının Müslümanlara yaptığı zulümlere yakından şahit olan Ümmü Gülsüm Annemiz, uzun bir süre Müslüman olduğunu gizli tuttu. Daha sonra babası bir vesile ile Müslüman olduğundan haberdar oldu. Kızının İslâm'ı seçmesine çok

kızan Ukbe ona büyük bir baskı yaptıysa da bundan sonuç alamadı. Ümmü Gülsüm dininde sebat ederek Rabb'ine inanmaya devam etti.

Baskılar sürerken Müslümanlar birer ikişer hicret etmeye başladılar. Müslümanların hicret ettiğini gören zalimlerden bazıları çocuklarını, kardeşlerini göz hapsine aldılar. Buna rağmen Seleme b. Hişâm, Ayyâş b. Rebâa, Hişâm b. As, Ebû Bâsir ve Ebû Cendel gibi sahâbeler hicret etmeye kalkışınca onları çok sıkı korunan bir yerde zincirlere bağlayarak hapsettiler. Bu olanlar Ümmü Gülsüm'ü de etkiledi. Ukbe b. Ebî Mu'ît de kızının gizlice evden kaçıp hicret etmemesi için onu eve hapsetti.

Yıllarca evden dışarı çıkarılmayan, orada baskı altında tutularak her türlü psikolojik, zaman zaman fizikî işkenceye maruz kalan Ümmü Gülsüm, bunlara yıllarca sabretti. Ancak onu en fazla yıkıp perişan eden şey, Müslümanların tamamen hicret etmesi ile Mekke'de yalnız başına kalması oldu.

Mekkeliler Bedir Savaşı'nda Müslümanlara yenilince geri döndüklerinde bütün hırslarını hapsettikleri bu birkaç kişiden çıkardılar. Bedir Savaşı'ndan sonra İslâm'ı seçerek Müslümanlara sığınan Velîd b. Velîd, Mekkelileri harekete geçirdi. Bundan sonra ellerindeki Müslümanları daha sıkı kontrol etmeye, onlara daha sert davranmaya başladılar.

Ümitler Kayboluyor

Müslümanların hicret etmesinden sonra aradan yıllar geçti. Her geçen yılla birlikte Mekke'de hapis edilenlerin ümidi biraz daha azaldı. Müşriklerin baskıları, Müslümanlar aleyhine yaptıkları olumsuz konuşmalar, ümitlerini iyice kırdı. Uhud Savaşı'ndan dönen müşrikler orada Müslümanları nasıl yendiklerini, onlara nasıl işkence yaptıklarını abartılı bir şekilde anlatınca ümitlerini hepten kaybettiler. Bunun için haklarında şu ayet nazil oldu.

“De ki: Ey kendi nefisleri aleyhine haddi aşan kullarım! Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin! Çünkü Allah bütün günahları bağışlar. Şüphesiz ki O, çok bağışlayan ve çok esirgeyendir.”

Hz. Ömer anlatıyor:

“Ayet-i kerime nazil olunca, bizzat kendi ellerimle bir mektup yazıp Hişâm'a gönderdim. Ona, Allah'ın kendi gibiler hakkında indirdiği ayeti bildirdim.”

Mektubu alan Hişâm b. Âs anlatıyor:

“Hz. Ömer’in mektubu gelince başlangıçta bir şey anlamadım. Sakin bir yerlere gidip uzun uzun düşündüm ama ne kadar düşündüysem fayda etmedi. Ayetin anlamını bir türlü çözemedim. Rabb’ime sığınıp:

– Allah’ım! Bana göndermiş olduğun ayetin manasını anlamamı nasip et, diye dua ettim. Bir süre sonra ayetin benim gibiler hakkında nazil olduğunu ve Allah’ın bizi affettiğini anladım. Dünyalar benim olmuştu. Sevinçten içim içime sığamıyordu. Hemen eve gidip deveme bindim. Hızla Mekke’den ayrıldım, doğruca Medine’ye giderek Allah Resûlü’ne (sas) ulaştım.”

Hz. Ömer’in Hişâm b. Âs’a gönderdiği mektuptaki ayet, ardından Hişâm b. Âs’ın kaçıışı, daha sonra Hudeybiye Antlaşması’nın yapılışı, Mekke’deki Müslümanların ümitlerini iyice artırdı. Ebû Cendel ve Ebû Basir bu ümidin etkisi ile zincirlerlerinden kurtulup hapisten kaçtılar. Ümitler iyice yeşermiş, Müslümanlar hedefe kilitlenmişti. Mekkeliler ne yaparsa yapsın Müslümanlar bir şekilde Medine’ye ulaşacak en azından müşriklerin elinden kurtulup gerçek hürriyetlerine kavuşacaklardı. Ümmü Gülsüm de işte bu Müslümanlardan biriydi.

Kaçış ya da Hicret

Babası ölünce kardeşleri tarafından hapsedilen Ümmü Gülsüm’ün, aradan yıllar geçtikçe Medine’ye hicret ümidi azaldı. Bunun farkında olan kardeşleri ve kavmi zaman içerisinde onu biraz daha rahat bırakmaya başladılar. Hatta artık tek başına Tenim tarafında bulunan yazlıklarına bile gidebiliyordu. Bir gün çok tehlikeli olduğunu bile bile, başına gelebilecek belaları göze alıp harekete geçti. Hemen bir kaçış planı yaparak uygulamaya koydu. Bu kaçıışı kendisi şöyle anlatmaktadır:

“Son zamanlarda üzerimdeki baskılar azalmış, ailemize ait yayla evine gitmeme bile izin verilmeye başlanmıştı. Zaman zaman Tenim’deki bu eve gidip oradaki bulunan aile fertleri ile üç dört gün kalıyordum. Artık ailemden kimse bana karışmıyor, günlerce evden uzak kalmama bile aldırıyorlardı. Medine’ye hicret etmeye karar verince önceleri yaptığım gibi Tenim’deki yayla evine gidecekmiş gibi hazırlık yaparak ailemin yanıma kattığı kişilerle Mekke’den ayrılıp Tenim’e doğru yola çıktım. Benimle gelenler, belli bir yere kadar bana

eşlik ettikten sonra, güvenli bölgeye gelince ayrılıp geri döndüler. Onların uzaklaştığına kanaat getirince hemen yolumu değiştirip yürüyerek Medine yoluna girdim. Biraz ilerledikten sonra Huzaa Kabilesi'nden bir adamla karşılaştım. Adam bana:

- Nereye gidiyorsun?
- Ne yapacaksın? Kimsin?
- Huzaalı bir adam.

Huzaalı olduğunu duyunca rahatladım. Çünkü Allah Resûlü (sas) ile Huzaalılar arasında bir anlaşma vardı. Huzaalıların bir kısmı Müslüman olmuştu. Müslüman olmayanlar da Müslümanlara karşı sempati duyuyordu.

– Ben Kureyşli bir kadını. Allah Resûlü'nün (sas) yanına gitmek istiyorum ancak yolu bilmiyorum, bu konuda bana yardımcı olur musun?

– Biz hem gece hem gündüz yolculuğunda yolları çok iyi bilen kişileriz. İstersen Medine'ye ulaştırıncaya kadar sana eşlik edebilirim.

Ben teklifini olumlu karşılayınca adam hemen devesini getirip çöktürdü. Ona binmemi söyledi. Ben deveye binince yularını tutarak çekmeye başladı. Adam çok saygılı biriydi. Yol boyunca benimle nerdeyse bir kelime bile konuşmadı. Bir yerde mola vereceğimiz zaman deveyi çöktürür, deve çökünce benim inmem için oradan uzaklaşır, ben deveden inip oradan uzaklaşınca geri gelir deveyi alarak bir ağaca bağlardı. Bundan sonra bir ağacın altına gider, orada mola yaparak dinlenirdi. Mola bittiğinde deveyi tekrar çökerterek benim binmemi bekler, ben deveye binince tekrar devenin yularından çekerek yola devam ederdi. Bu sırada sağa sola bakmaz, gözleri sürekli benim olduğum yerin dışında olurdu. Medine'ye gelinceye kadar hep bu şekilde yol aldık. Allah yol arkadaşımın razı olsun, ondan çok memnun kaldım.”

Huzaalılardan sitayişle bahseden ve onlar için:

– Huzaalılar ne iyi insanlardır, diyen Ümmü Gülsüm Medine'ye hicret hikâyesine şöyle devam etmektedir:

“Medine'ye varınca doğruca Allah Resûlü'nün (sas) eşi Ümmü Seleme'nin yanına gittim. Yüzüm örtülü olduğu için beni tanımadı. Kendimi tanıtip yüzümü açınca hemen kalkıp bana sarıldı. Merhabalaştık, hâl hatır sorduktan sonra Ümmü Seleme:

- Allah ve Resûlü'ne (sas) hicret mi ettin?

– Evet ama Allah Resûlü'nün (sas) beni Ebû Cendel ve Ebû Bâsir gibi müşriklere teslim edip Mekke'ye geri göndermesinden korkuyorum.

Bir taraftan da kendi kendimi teselli ediyor, bu konuda ondan destek almak için:

– Ey Ümmü Seleme! Herhâlde kadınların durumu erkeklerin durumu gibi değildir? Akrabalarım bugünlerde benim aralarında olmadığının farkına varmışlardır. Sekiz gün önce onlardan ayrılıp yola çıkmıştım. Eve dönmeyince beni araştırmış, bulamayınca Medine'ye kaçmış olacağımı tahmin etmiş, peşime adam göndermişlerdir.

Ümmü Gülsüm böyle konuşurken Allah Resûlü (sas) eve geldi. Ümmü Seleme Annemiz olanları ona anlattı. Allah Resûlü (sas) Ümmü Gülsüm'e:

– Merhaba, hoş geldin, diyerek hâl-hatırını sordu. Hâl-hatır faslı bittikten sonra Ümmü Gülsüm:

– Ya Resûlallah! Ben dinim için Mekke'den kaçıp sana geldim. Beni onlardan koru, onlara geri verme! Eğer geri verirsen bana işkence yaparlar. Belki işkencelerine dayanamayıp fitneye düşerim. Gördüğün gibi ben zayıf bir kadını, işkenceye çok fazla tahammül edemem.

Allah Resûlü (sas) beni teselli ederek sakinleştirdi.”

Hakkında Ayet İniyor

Annemizin kaçtığıının farkına varan akrabaları kardeşleri Velîd ve Umâre'yi hemen ardından Medine'ye gönderdiler. Onlara, Ümmü Gülsüm'ü almadan dönmelerini sıkı sıkıya tembih ettiler. Uzun bir yolculuktan sonra Medine'ye gelen iki kardeş, sorup soruşturarak doğruca Allah Resûlü'nün (sas) yanına gittiler ve:

– Ey Muhammed! Seninle aramızda bir sözleşme vardı. Onun maddelerinden biri sana gelenleri geri iade etmektir. Şimdi senden buraya gelen kardeşimizi istiyoruz, dediler.

Konuşmaları dinleyen Ümmü Gülsüm:

– Ya Resûlallah! Ben zayıf bir kadını, beni kâfirlere teslim edersen sabredemem, beni dinimden döndürürler, diye yalvardı.

Tam o sırada Ümmü Gülsüm ve onun gibiler hakkında şu ayet nazil oldu:

“Ey iman edenler! Mümin kadınlar hicret ederek size geldikleri zaman, onları imtihan edin. Allah onların imtihanlarını daha iyi bilir. Eğer siz de onların inanan kadınlar olduğuna kanaat getirirseniz, onları kâfirlere geri göndermeyin...”

Allah Resûlü (sas) ayette buyrulanlara dayanarak Ümmü Gülsüm Hatun’a niçin geldiğini sordu. O:

– Vallahi ya Resûlallah, benim Mekke’den çıkıp buraya kadar geliş sebebim, Allah ve Resûlü’ne olan sevgimdir. Başka hiçbir nedenle yola çıkmadım.

Allah Resûlü (sas) onu dinledikten sonra kardeşlerine:

– Allah (c.c.) aramızdaki anlaşmadan kadınları istisna etti, buyurarak kız kardeşlerini onlara vermeyeceğini kesin bir dille bildirdi. Kardeşleri önce itiraz ettiler ancak Allah Resûlü’nün (sas) bu konuda kesin kararlı olduğunu anlayınca daha fazla itiraz etmeden Medine’den ayrılıp eli boş olarak geri döndüler.

Velîd ve Umâre kardeşler durumu Mekkelilere anlatınca onları kabullenip Ümmü Gülsüm Hanım’ı istemek için bir başkasını göndermediler. Onun Müslümanlar yanında kalmasına razı oldular. Ancak başka bir Müslüman hanımın kaçmaması için de tedbir aldılar.

Evliliği

Ümmü Gülsüm Hatun yaşı ilerlediği hâlde sırf Müslüman olduğu için ailesi tarafından baskı altına alınıp hapsedilmesi nedeniyle kimse ile evlenmemişti. Medine’ye hicret edince kız kardeşi ile yakından ilgilenen Hz. Osman, onun bütün ihtiyaçlarını karşılayarak rahat ettirdi.

Son derece akıllı, ahlaklı bir hanım olan Ümmü Gülsüm Hatun’a bir süre sonra pek çok evlilik teklifi geldi. Ona Zeyd b. Hârise, Zübeyr b. Avvam, Abdurrahman b. Avf ve Amr b. As gibi sahâbenin en ileri gelenleri talip oldular. O ise kimin teklifini kabul edeyim noktasında kararsız kaldı. Konuyu abisi Hz. Osman’a açarak onun fikrini sordu. Hz. Osman:

– İstersen bu konuyu Allah Resûlü’ne (sas) sor, onunla istişare yap, dedi. Bu teklifi çok yerinde bularak Allah Resûlü’ne (sas) gidip konuyu açtı. Allah Resûlü (sas) ona Zeyd b. Hârise ile evlenmesini tavsiye etti.

– Zeyd b. Hârîse ile evlen! O senin için hayırlı olur, buyurdu. Kendisi soylu bir aileden geliyordu. Gençlik ve bekârlık gibi birçok güzel sıfatlara sahip olan Ümmü Gülsüm Hatun, geçmişte köle olan Zeyd b. Hârîse ile evlenmekten hoşlanmadı ancak Allah Resûlü'ne (sas) itiraz etmeyerek onunla evlendi. Onunla kısa fakat mutlu bir evliliği oldu. Bu evlilikten Rukiye ve Zeyd isimlerini verdikleri iki çocukları oldu. Çocukları olmasına çok sevinen Annemiz, onları Allah Resûlü'ne (sas) götürerek duasını aldı.

Ümmü Gülsüm, Zeyd b. Hârîse ile yalnızca iki yıla yakın bir süre evli kaldı. İkinci çocuğuna hamile iken Mûte Savaşı için yolcu ettiği eşi orada şehit oldu.

Eşi aldığı mızrak darbeleri ile şehit edilirken gayb perdeleri açılmış, savaşı seyrederek gözyaşları içinde sahâbîlerine anlatan Efendimiz:

– Onun için Allah'tan af dileyin! O koşarak cennete girdi, buyurdu.

Mûte'ye gidenler geri döndüğünde Müslümanlar çok üzülmüş, herkes ağlıyordu. Onlardan biri de eşinin şehâdet haberini alan Ümmü Gülsüm Hatun'du. Allah Resûlü (sas) taziye ve teselli için evlerine gitti. O sırada henüz bir yaşına girmek üzere olan kızı Rukiye annesinin kucağındaydı. Rukiye Allah Resûlü'ne (sas) bakınca Allah Resûlü (sas) dayanamayıp ağlamaya başladı. Sesli olarak ağlayınca yanında bulunan Sa'd b. Ubâde:

– Niçin bu kadar çok ağlıyorsun ya Resûlallah, diye hayretle sordu. Allah Resûlü (sas):

– Bu sevenin sevdiğine duyduğu bir şevktir, buyurdu.

Bir süre sonra ikinci çocuğunu dünyaya getiren Ümmü Gülsüm Hatun, eşinin vefatından duyduğu acıyı biraz olsun unuttu. Ona şehit olan eşinin ismini koydu. Ancak küçük Zeyd fazla yaşamadı. Doğumundan kısa bir süre sonra vefat etti. Oğlunun vefatı ile bütün acıları yeniden tazelendi.

Zübeyr b. Avvam İle Evliliği

Zübeyr b. Avvam Efendimiz, Zeyd b. Hârîse'nin vefat etmesinden bir süre sonra, Ümmü Gülsüm'e yeniden talip oldu. Bu talebi reddetmeyen Ümmü Gülsüm, Zübeyr b. Avvam ile evlendi. Ancak Zübeyr b. Avvam sert biriydi. Onun bu sertliğine bir türlü alışamayarak ona ısınamadı.

Ona bir süre sabretti. Ancak bir süre sonra dayanamayıp ondan boşanmak istedi. Bu fikrini açıkça eşine söyledi. Zübeyr b. Avvam onun kendisini boşaması teklifini kesin olarak reddetti. Ancak bir yolunu bularak ondan boşanma hakkını alıp eşinden ayrıldı. Bu arada Zeynep adında bir kızı olan Ümmü Gülsüm Annemiz'in, kendisini boşadığını öğrenince çok üzülen Zübeyr b. Avvam:

– Beni aldattı, diye yakındı. Hemen Allah Resûlü'ne (sas) giderek durumu anlattı. Allah Resûlü (sas):

– Allah'ın hükmü kesinleşmiş, ondan ayrılmışsın. İstersen ona yeniden talip ol, buyurdu. Zübeyr b. Avvam:

– O artık bana ebediyen dönmez, dedi.

Zübeyr b. Avvam'dan ayrıldıktan sonra bir süre kardeşi Hz. Osman'ın yanında kalan Ümmü Gülsüm Hatun, burada iken Zeyd b. Hârise'den olan kızı Rukiye'yi kaybetti. Kızının ölümü ile büyük bir üzüntüye gark oldu.

Abdurrahman b. Avf ile Evliliği

Zübeyr b. Avvam'dan ayrıldıktan sonra iddetini dolduran Ümmü Gülsüm'e, birkaç sahâbî talip oldu. Onun durumunu yakından takip eden Allah Resûlü (sas), bir gün Büsr bint Safvan'ı görünce ona Ümmü Gülsüm'ün durumunu sordu.

Büsr bint Saffân anlatıyor:

“Hz. Âişe'nin saçlarını taradığım bir sırada Allah Resûlü (sas) yanımıza geldi. Bana:

– Ey Büsr! Ümmü Gülsüm'e kimler talip oldu?

– Ona falan, falan kişiler ile Abdurrahman b. Avf talip oldular.

– Abdurrahman gibisi var mı? O Müslümanların seyyidi ve hayırlısıdır.

– Ya Resûlallah! Ümmü Gülsüm kuma üzerine gitmek istemiyor.

Allah Resûlü (sas) sözlerini tekrarladi. Ben de sözlerimi yeniledim. Allah Resûlü (sas):

– Eğer Ümmü Gülsüm onun ile evlenirse kazançlı çıkar, mutlu olur.

Benim ısrarımı gören Hz. Âişe araya girerek:

– Ey hanım! Allah Resûlü'nün (sas) sana ne dediğini duymuyor musun, diye çıkıştı. Bunun üzerine sustum. Hz. Âişe'nin saçını tarayıp ellerimi yıkayıp kuruladıktan sonra doğruca Ümmü Gülsüm'ün yanına gittim. Allah Resûlü (sas) ile aramızda geçen

konuşmayı aynen ona aktardım. Beni dinleyen Ümmü Gülsüm hemen birini Hz. Osman ve Hâlid b. Said'e göndererek onlarla görüşmek istediğini bildirdi. Hz. Osman ile Hâlid b. Said gelince onlara Abdurrahman b. Avf'ın teklifini kabul ettiğini, gereğini yapmalarını söyledi. Abdurrahman b. Avf ile evlenen Ümmü Gülsüm, bu evlilikle çok mutlu oldu.”

Yaklaşık 25 yıl Abdurrahman b. Avf Efendimiz ile mutlu bir hayat yaşayan annemizin ondan İbrahim ve Hamid adında çok değerli iki oğlu oldu. Hicretin 32. yılında vefat eden eşi ile acı tatlı pek çok anısı oldu.

Ümmü Gülsüm Hatun'un büyük âlim olarak yetişen iki oğlundan İbrahim b. Abdurrahman anlatıyor:

“Annem ve babam ile birlikte hacca gidiyorduk. Babam yolda susuzluktan uyuyakaldı. Bir süre sonra uyanınca:

– Vallahi ben şimdi Hz. Ömer'i gördüm. Biraz önce yürüyerek buradan geçti. Hatta koşarak yanımda uyuyan Ümmü Gülsüm'ün yanına gelerek onu uyandırdı, sonra geri dönüp gitti, dedi. Babamı duyanlar hemen Hz. Ömer'i aramaya başladılar. Babam elbiselerini istedi. Elbiseleri gelince onları giyerek o da Hz. Ömer'i aramaya çıktı. Onu ilk olarak babam buldu. Hz. Ömer'e sitem ederek:

– Vallahi ey Müminlerin Emiri! İnsanlara zor anlar yaşattınız, diye sitem etti.”

Hicretin 32. yılında Abdurrahman b. Avf ağır bir hastalığa yakalandı. Hastalığın şiddetinden sık sık kendinden geçip bayılıyordu. Bu sırada eşinin acısını hafifletmeye çalışan Ümmü Gülsüm, bir an bile onun yanından ayrılmıyor, sürekli başında duruyordu. Bir gün yine eşinin yanında dururken Abdurrahman b. Avf'ın rengi kaçtı, sonra da acısının şiddetinden kendinden geçti. Heyecanlanan Ümmü Gülsüm, o heyecanla eşinin ruhunu teslim ettiğini sandı. Yanında bulunanlar da öyle zannederek bir örtü alıp vefat ettiğini sandıkları Abdurrahman b. Avf'ın üzerine örttüler. Ümmü Gülsüm eşinin yıkanması, defnedilmesi için yardım istemek üzere Mescid-i Nebevî'ye gitti. Orada bulunanlar duydukları habere çok üzülüp hemen onunla birlikte eve geldiler. Ümmü Gülsüm eşinin vefatından dolayı üzülüyor, için için gözyaşı döküyordu.

Gelenler Abdurrahman b. Avf'ı yıkamak için hazırlığa başladılar. Ancak Abdurrahman b. Avf ölmemiş, sadece bayılmıştı. Ayılınca ilk

sözü:

– Allâh-u Ekber, oldu. Onu duyan ev halkı ve evde bulunan diğer insanlar hayretten:

– Allâh-u Ekber, diyerek onunla birlikte tekbir getirdiler.

Bu hastalıktan kalkamayan Abdurrahman b. Avf bir ay boyunca büyük acılar çekti. Bir ay sonra da Hakk'ın rahmetine kavuşarak vefat etti. Bu sırada eşi Ümmü Gülsüm, onunla en güzel bir şekilde ilgilendi.

Ümmü Gülsüm Hatun, Allah Resûlü'nden (sas) pek çok hadis duymasına rağmen ondan yalnızca üç hadis rivayet etmiştir. Onun bu üç hadisi 30 kanaldan nakledilerek bize kadar geldi. Abdurrahman b. Avf'ın vefatından bir süre sonra Amr b. Âs ile evlenen Ümmü Gülsüm onunla evli olduğu sırada vefat etti.

FÂTİMA BİNT KAYS

Halife Seçimine Ev Sahipliği Yapan Âlim Hanım

Soyu	Kays b. Hâlid b. b. Vehb b. Sa'lebe b. Vâsile b. Amr b. Şeybân b. Muhârib el-Fihri
Annesi	Ümeyye bint Rebâa
Eşleri	Ebû Amr b. Hafs, Üsâme b. Zeyd
Çocukları	Cübeyr, Zeyd ve Âişe
Vefatı	50/670

Mekke'de doğup büyüyen Fâtıma bint Kays, Fihroğullarından Kays b. Hâlid'in kızıdır. Kinâneli olan annesi ise Ümeyye bint Rebâa'dır. Çok akıllı, olgun, güzel bir hanım olan Fâtıma bint Kays evlilik çağına geldiğinde Mahzumoğullarından Ebû Amr b. Hafs ile evlendi.

Allah Resûlü (sas) Mekke'de insanları İslâm'a davete başladığında zalimlerin baskılarına rağmen bu davete duyarsız kalmayan Ebû Amr ve Fâtıma b. Kays, İslâm ile şereflenerek ilk Müslümanlardan olma bahtiyarlığına erdiler.

Bütün Müslümanlar gibi onlar da baskı gördüler, alay edildiler, horlandılar, itilip kakıldılar. Davalarının hedefe ulaşması için bütün bunlara sabrettiler. Yılmadan eşsiz bir sivil direniş göstererek yollarına devam ettiler. Allah Resûlü (sas) sahâbîlere Medine'ye hicret etmelerini söyleyince Fâtıma bint Kays'dan hazırlanmasını isteyen Ebû Amr, hazırlıklar bitince eşi ile birlikte Medine'ye hicret etti.

Medine'de, baskıdan uzak inançlarını özgürce yaşayabilecekleri yeni ve bambaşka bir hayata başladılar. Bu hayattan çok memnun ve mutluydular. Medineli Müslümanlar onları hayal kırıklığına uğratmamış, büyük bir fedakârlık göstererek onlara yardım edip destek olmuşlardı.

Yıllar böylece akıp giderken ilahî bir hikmet için olsa gerek Fâtıma Hatun ile eşinin arası açılmaya başladı. Hâlbuki Ebû Amr b. Hafs, cahiliye döneminde bile pek çok kötülükten uzak durmayı başarmış, çok iyi bir insandı. Eşi de tarih kitaplarına geçecek kadar akıllı, kâmil bir hanımdı. Yıllardır da çok mutluydular. Ama işte şimdi huzurları kaçmıştı. Allah Resûlü (sas), Ebû Amr b. Hafs'ı İslâm daveti için Hz. Ali ile Yemen'e göndermişti. Onlar, Yemen'de insanlara İslâm'ı anlatıyor, onlara Kur'ân'ı ve sünneti öğretiyor, henüz Müslüman olmayanları İslâm'a davet ediyorlardı.

Eşinden Ayrılıyor

Evden uzak kalan Ebû Amr, burada iyice düşünerek evliliğini devam ettiremeyeceğine kesin kanaat getirdi. Kararını verince Medine'ye giden arkadaşı ile bu kararını eşine bildirdi.

Fâtıma bint Kays anlatıyor:

“Ben o gün Kureyş'in en iyi gençlerinden biri olan Ebû Amr b. Hafs ile evlendim. O Allah Resûlü (sas) ile birçok savaşa katıldı. Son olarak Allah Resûlü (sas), Hz. Ali'yi Yemen'e gönderdiğinde eşim Ebû Amr da onunla birlikte gitti. Ebû Amr Yemen'de giderken beni üç talak ile boşamış. Ayyaş b. Ebî Rebîa'yı göndererek bu kararını bana bildirdi ve onunla bana beş sa' buğday, beş sa' da hurma gönderdi. Ayyaş b. Ebî Rebîa durumu anlattıktan sonra:

– Ebû Amr, bunları sana gönderdi.

Ben yiyecekleri görünce:

– Nafaka olarak sadece bunları mı gönderdi? Peki, evimizde iddetimi beklemeyecek miyim? Vallahi eğer nafaka ve (iddetimi tamamlama süresinde kalacağım) ev benim hakkımsa onu kesinlikle talep edeceğim. Bundan asla vazgeçmeyeceğim.

– Senin ne nafaka ve ne de evde kalma hakkın yoktur. Ancak hamile isen o zaman bu haklara sahip olabilirsin.

Ondan ayrılıp Ebû Amr'ın akrabalarına gittim. Onlardan nafaka ve iddet süresince kalacak yer istedim. Onlar bana bunu yapamayacaklarını söylediler. Ben diretince:

– Bunun için Ebû Amr bize herhangi bir şey göndermedi.

İyice rahatsız oldum. Durumumu anlatıp bir çözüm bulması için doğruca Allah Resûlü'nün (sas) yanına gittim.

– Ya Resûlallah! Ben Hâlid ailesinin kızlarındanım. Eşim bana, benimle boşandığına dair bir haber göndermiş. Ailesinin yanına giderek onlardan nafaka ve kalacak yer istedim fakat bana olumsuz cevap verdiler.

– Eşin seni nasıl boşadı?

– Ya Resûlallah! Gönderdiği haberde beni üç talak ile boşadığını söylemiş.

– (Senin sadece mehir hakkın var) Nafaka ve barınma hakkı yalnızca ric'i talakla boşananlar içindir, buyurdu.

Allah Resûlü (sas) beni iddetimi tamamlamam için önce Ümmü Şerik'in evine gönderdi sonra da:

– Hayır, oraya gitme! Ümmü Şerik'in misafiri çok olur. Farkına varmadan başörtün düşer ya da elbisenin bir tarafı açılır, görünür. Gelenlerden biri sana bakarak hoşla gitmeyecek durumlar olur. En iyisi sen amcaoğlu Abdullah b. Amr b. Ümmi Mektûm'un evine git! O gözleri görmeyen âmâ birisidir. Seni görmez, orada rahat edersin. Haydi, oraya git, iddetin bittiğinde de bana haber ver!

Allah Resûlü'nün (sas) emrini yerine getirerek Abdullah b. Ümmi Mektûm'un yanına taşındım.

Eşinden ayrıldıktan sonra İbn-i Ümmi Mektûm'un yanında iddetini tamamlayan Fâtıma bint Kays, iddeti bitince durumu Allah Resûlü'ne (sas) haber verdi. Bu arada Muâviye b. Ebî Süfyan ve Ebû Cehm ona talip olmuştu. Kendisine yapılan teklifleri Allah Resûlü (sas) ile istişare etti. Allah Resûlü (sas), ona talip olanların olumsuz yönlerini hatırlatarak:

– Muâviye fakir biridir, hiçbir malı yoktur; Ebû Cehm ise esasını omzundan indirmez, buyurarak onlarla mutlu olmama ihtimalinin yüksek olduğuna işaret etti.

Allah Resûlü (sas) ona Üsâme b. Zeyd ile evlenmesini tavsiye buyurdu. Ailesi Üsâme b. Zeyd'e sıcak bakmadı.

Fâtıma bint Kays anlatıyor:

“Ben Allah Resûlü'nün (sas) Üsâme b. Zeyd hakkında: ‘Beni seven Üsâme’yi de sevsin!’ dediğini duymuştum. Allah Resûlü (sas) onunla evlenmemi tavsiye edince ailemin onun hakkındaki olumsuz tavrına karşı çıktım. Onlara:

– Allah Resûlü'nün (sas) dediğinden başkası ile evlenmem, dedim. Sonra Efendimize giderek:

- Emrim senin elindedir. Beni dilediğinle evlendir, dedim.
- Allah ve Resûlü’ne itaat etmek senin için en hayırlısıdır. Onun tavsiyesine uyarak Üsâme b. Zeyd ile evlendim.”

Üsâme b. Zeyd ile

Fâtıma bint Kays Allah Resûlü’nün (sas) duasının bereketiyle onunla çok mutlu oldu. Ondandır Cübeyr, Zeyd ve Âişe adında üç çocuğu oldu. Çocukları bu vesile ile Allah Resûlü’nün (sas) çok sevdiği babaları ve dedelerinden dolayı “Sevgilinin Oğulları” diye anıldı.

Üsâme Efendimiz ile evliliği onu Ehl-i Beyt’e yaklaştırmış, Allah Resûlü (sas) ve Ehl-i Beyt hanımlarından ilim irfan alarak feyizyâb olmasına vesile olmuştu.

O günlere ait bir anısını anlatırken şöyle der:

“İçinde 70 miskal ağırlığında altın bulunan bir kutu ile Allah Resûlü’nün (sas) yanına gittim.

– Ya Resûlallah! Bunun içinden zekâtımı al, dedim. Allah Resûlü (sas) ondan bir miskal ve bir miskalin dörtte üçü kadar altın aldı.”

Bu yakınlık onun ilmini artırarak âlim hanım sahâbeler arasında anılmasına vesile oldu. Bundandır dolayı Makrîzî, onu fetva veren hanım sahâbeler arasında; Kettânî ise âlim hanım sahâbeler arasında saymaktadır.

O İslâm’ı öğrenip yaşamayı seçmişti. Rabb’ine bir adım daha yakın olmak, ayrıca sevgililer sevgilisi ile namaz kılmak için her fırsatta Mescid-i Nebevî’ye giderdi. Meşhur Cessase hadisini, bu namazlardan birinden sonra Allah Resûlü’nden (sas) dinleyerek ezberlemişti. Çok uzun olan bu hadisi tek bir seferde dinleyerek ezberlemesi âlimlerin dikkatini çekmiş, onun çok zeki bir hanım olduğu konusunda fikir birliği etmişlerdi.

Fâtıma bint Kays anlatıyor:

“Allah Resûlü’nün (sas) münadisinin dolaşarak insanları, ‘es-Selâtü Câmiatün’ diyerek namaza çağırdığını duydum. Evden çıkıp Mescid-i Nebevî’ye gittim. Erkeklerin hemen arkasında bulunan hanımların ön safında, Allah Resûlü (sas) ile namaz kıldım. Namaz bitince Allah Resûlü (sas) gülerek minbere çıktı ve:

– Herkes namaz kıldığı yerde kalsın! Sizi niçin çağırdım biliyor musunuz?

– Allah ve Resûlü daha iyi bilir, dedik... diye devam ederek çok uzun olan Cessase hadisini nakletmektedir.”

Bir keresinde Allah Resûlü'nün (sas) yanında bulunan Fâtıma bint Kays, Efendimiz'e zekât hakkında bir soru sorulduğunu duydu. Efendimiz soran kişiye:

– Malda zekâtın dışında da hak vardır, buyurdu.

Allah Resûlü'nün (sas) son hastalığı sırasında yanından ayrılmadı. Efendimiz'in hastalığı bütün sahâbîler gibi onu da çok üzüyordu. Hastalığının ağırlaştığını fark edince İslâm ordusunun başında sefere çıkmak üzere olan eşi Üsâme b. Zeyd'i uyardı.

– Acele edip Medine'den uzaklaşma! Çünkü Allah Resûlü'nün (sas) hastalığı gittikçe ağırlaşıyor.

Efendimiz vefat ettiğinde eşine yeniden haber göndererek acı haberi ona duyurdu.

Hilafet Seçimine Ev Sahipliği Yapıyor

Hiz. Ömer suikaste uğradığında kendinden sonra halife olmak üzere altı kişinin ismini önerdi. Bu altı kişi Fâtıma bint Kays'ın evinde bir araya geldiler. Günlerce istişare yaparak uzun uzun konuştular. Fâtıma bint Kays da sahâbeden bu altı seçkin insanı evinde en güzel şekilde ağırlayarak onları rahat ettirmek için elinden geleni yaptı.

Vefatı

Fâtıma b. Kays'ın kendinden on yaş küçük Dahhak b. Kays adında bir kardeşi vardı. Dahhak b. Kays Kûfe valisiydi. Fâtıma bint Kays, eşi vefat edince kardeşinin yanına gitti. Vefat edinceye kadar burada kaldı. Bir süre içinde burada hadis rivayet ederek etrafındaki insanları aydınlattı.

Fâtıma b. Kays'tan Abdullah b. Abbas gibi sahâbe ve Urve b. Zübeyr, Şa'bi, Said b. Müseyyeb, Süleyman b. Yesar, İbrahim en-Nehâî gibi Tabîî'nin büyüklerinden olan birçok âlim hadis rivayet etti. Rivayet ettiği altı hadis, 154 ayrı rivayet zinciriyle günümüze kadar gelmiştir.

Hicri 50. yıla kadar yaşayan Fâtıma bint Kays, Kûfe'de vefat etti.

Fâtıma bint Kays'a Yapılan İtirazlar

Hiz. Ömer ve Hiz. Âişe gibi büyük sahâbeler, Fâtıma bint Kays'ın boşanma ile ilgili hadisine itiraz etmişler, konu ilim adamları arasında

ihtilafa neden olmuştur. Buna göre:

Hız. Ömer, oğlu Abdullah b. Ömer, Süfyan-ı Servi ve Kûfe ekolü âlimleri: Eşler, üç talakla boşadıkları hanımların kalacak yerlerini ve nafakalarını iddet süresince temin etmelidir, demektedirler.

Mâlik b. Enes, Leys b. Said ve Şafii: Yalnızca kalacak yerini temin ederler, demektedirler. Şafii bunun için şu ayeti delil olarak sunar:

“Ey Peygamber! Kadınları boşayacağınızda, onları iddetlerini gözeterek boşayın ve iddeti sayın! Rabb’iniz olan Allah’tan korkun. Apaçık hayâsızlık yapmalarının dışında, onları evlerinizden çıkarmayın, kendileri de çıkmasınlar...”

İmam Ahmed b. Hanbel gibi düşünen âlimler ise: Bain talakla boşanan hanımlar için eşlerin hanımlarına evlerinde barındırmaları gerekmez görüşündedirler. Bunun için delil olarak Fâtıma bint Kays olayını gösterirler. Ayette geçen barındırma konusu İmam Hanbel’e göre Bain talakla ilgili olmayıp yalnızca Rec’i talak ile ilgilidir.

Ammar b. Rüzeyk anlatıyor:

“Esved ile birlikte Ulu Cami’de bulunuyorduk. Bize şunları anlattı:

– Fâtıma bint Kays’ın Hz. Ömer’in yanına geldiği bir gün, Hz. Ömer ona:

– Güzel ezberleyip ezberlediğini kesin olarak bilmediğimiz bir hanımın rivayetinden dolayı, Rabb’imizin Kitabı ve Nebî’mizin sünnetindeki hükmü bırakamayız, dedi

Fâtıma b. Kays’ın rivayetine itiraz eden Hz. Âişe ise bu konuda şöyle demektedir:

“Fâtıma bint Kays’ın evi uzakta ıssız bir yerdeydi. Bulunduğu yerin evlerden uzakta bulunmasından dolayı endişe ediliyordu. Bunun için Allah Resûlü (sas) onun eşinin evinde değil de başka bir evde oturmasına izin buyurdu.”

Abdullah b. Utbe anlatıyor:

“Mervan b. Hakem’in Medine valisi olduğu dönemde genç delikanlı olan Abdullah b. Amr, evli olduğu Said b. Zeyd ile Hamne bint Kays’ın kızını üç talak ile boşadı. Hanım teyzesi Fâtıma bint Kays’a haber göndererek durumu ona bildirdi. Fâtıma bint Kays hemen yeğeninin yanına gitti ve:

– Eşinin evinden hemen ayrıl, diyerek onu alıp götürdü. Durumdan haberdar olan Medine valisi Mervan b. Hakem ayrılan hanıma bir

adam göndererek ondan ayrıldığı eşinin evine geri dönmesini istedi. Ayrıca ona:

– İddetin bitmeden niçin evinden ayrılıp gittin, diye sordu. Hanım soruya cevaben:

– Teyzem Fâtıma bint Kays, evden ayrılmam konusunda fetva verdi. Ona da Ebû Amr ile ayrıldığı zaman bu şekilde yapması için Allah Resûlü (sas) fetva vermiş, diye haber gönderdi. Bunun üzerine Mervan, başından geçenleri öğrenmek üzere adamlarından Kubeysa b. Züeyb'i Fâtıma bint Kays'ın yanına gönderdi. Ona Ebû Amr ile nasıl ayrıldığını sordu. Fâtıma bint Kays, olayı bütün ayrıntıları ile anlattı. Durumu öğrenen Kubeysa geri dönüp aldığı cevabı valiye aktardı. Vali:

– Bu hadisi yalnızca bu hanımdan duyduk. Sağlıklı karar vermek için halkın uyguladığı şekli tercih etmeliyiz, dedi.

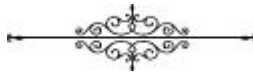
Valinin kararını öğrenen Fâtıma bint Kays, hemen valinin yanına giderek:

– Aramızda Allah'ın kitabı hakem olsun, dedi. Devamla:

'Ey Peygamber! Kadınları boşayacağınızda, onları iddetlerini gözeterek boşayın ve iddeti sayın! Rabb'iniz olan Allah'tan korkun. Apaçık hayâsızlık yapmalarının dışında, onları evlerinizden çıkarmayın, kendileri de çıkmasınlar. Bunlar Allah'ın sınırlarıdır. Kim Allah'ın sınırlarını aşarsa şüphesiz ki kendine zulmetmiş olur. Bilemezsin olur ki Allah bundan sonra bir durum ortaya çıkarıverir' ayetini okudu sonra da ayete işaret ederek:

– Üç talaktan sonra nasıl bir çıkış olacak? Ayet, rec'i talakla boşanan kişiler hakkındadır. Ancak bu şekilde eşinden ayrılanın yeniden eşine dönme ihtimali olabilir, dedi. İtirazına devam eden Fâtıma bint Kays, nafaka için:

– Nasıl olur da hem eşinin yanında ve onun evinde kalmasını ister hem 'Hamile değilse nafaka verilmez.' dersin. Sen neye dayanarak bir hanımı yiyeceği temin edilmeden bir eve hapsedersin, diye cevap verdi."

HAMNE BİNT CAHŞ

Allah Resûlü'nün (sas) Halasının Kızı, Eşi Hz. Zeyneb'in Kız Kardeşi

Soyu	Cahş b. Riyâb b. Ya'mer b. Sabire b. Mürre b. Kebîr b. Ganem b. Esed b. Huzeyme
Annesi	Ümeyme bint Abdulmuttalib
Eşi	Mus'ab b. Umeyr
Çocukları	Zeyneb
Vefatı	Hicri 20. yıldan sonra

Allah Resûlü'nün (sas) halası Ümeyme Hanım'ın kızı ve sevgili eşi Zeynep bint Cahş'ın kardeşidir. Mekke'de doğdu, küçük yaşta babasını kaybettiği için yetim olarak büyüdü. Allah Resûlü (sas) Mekkelileri davete başlayınca bütün aile İslâm'a koşarak iyilik yarışında en ön saflardaki yerlerini aldılar.

Abdullah b. Cahş Müslüman olduktan kısa bir süre sonra, kardeşleri gibi Hamne Hanım da Müslüman olup ebedî saadete ulaştı.

Ailenin tamamının Müslüman olması Mekkelilerin dikkatinden kaçmadı. Diğer Müslümanlar gibi onları da baskı altına aldılar. Onlara zayıf Müslümanlar gibi işkence yapamadılar ama hiçbir zaman da rahat bırakmadılar. Bunun için hicret izni verilince evlerini, dostlarını, varlıklarını geride bırakarak erkek kadın bütün aile Habeşistan'a hicret etti.

Hicret edenler, Habeşistan'da çok rahat ettiler. Ancak akılları Mekke'de kalmıştı. Canlarından çok sevdikleri Allah Resûlü'nü (sas) düşünüyor, müşriklerin ona kötülük yapmalarından korkuyorlardı. Bunun için Medine'ye hicret başlamadan çok önce Mekke'ye geri döndüler.

Bu arada Hamne Hanım, Mekke'nin en yakışıklısı, bir zamanlar sabah giydiğini akşam giymeyen Mus'ab b. Umeyr ile evlendi. İslâm'a girince ailesinin servetinden mahrum olan Musab b. Umeyr,

İslâm davet mücadelesinde aktif rol almış, bunun için müşriklerin özellikle annesinin baskısına maruz kalmış, hapsedilmişti. Şimdi giydikleri Allah Resûlü'nü (sas) bile duygulandırmış, mübarek gözlerinden yaşlar boşanmıştı. O bununla tarihteki özel yerini alacak kadar pek çok güzel vasıflara sahip kâmil bir insan oldu. Bütün olumsuz şartlara rağmen Hamne Annemiz onunla çok mutluydu. Eşini çok seven Hamne Hatun'un Mus'ab b. Umeyr'den Zeynep adında bir kızı oldu.

Müslümanlar Medine'ye hicret etmeye başlayınca Mekke'nin en güzel evlerinde oturan aile, evlerini öylece terk edip hep birlikte Medine'ye gittiler. Sahipsiz kalan evlerinin harap olması, onları hicrete zorlayan zalimleri bile üzdü.

Seven Eş

Medine'ye hicretin ikinci yılında Bedir, ondan bir yıl sonra da Uhud Savaşı oldu. Kardeşleri, dayısı Hz. Hamza, canı kadar çok sevdiği eş Mus'ab b. Umeyr gibi pek çok yakını hazırlanarak Uhud'a gittiler.

İslâm ordusu Medine'den ayrıldığında olacakları hissetmiş gibi içini garip bir hüzün kaplamıştı. Okçuların yerinden ayrılmasıyla Müslümanlar darmadağın oldular. Hatta birkaç kişi kaçarak ta Mekke'ye kadar geldi. 14 hanım durumu öğrenmek ve yaralılara yardım etmek için su kırbalarını alıp Uhud'a koştular. Uhud'a gidenlerden biri de Hamne bint Cahş'tı. Su kırbası ve yaralıları tedavi etmek için lazım olacak birtakım malzemeler alarak Uhud'a gitti.

Ka'b b. Mâlik anlatıyor:

“Uhud Savaşı'nda, Süleym b. Milhan ve Âişe'yi kırbaları ile su taşıırken Hamne b. Cahş'ı ise sahâbîlere su verip yaralıları tedavi ederken gördüm.”

Büyük bir gayretle yaralıların yardımına koşan Hamne Hatun, Allah Resûlü'nün (sas) hayatta olmasına seviniyor fakat eşinin, kardeşinin ve yakınlarının durumunu merak ediyordu. Bunun için savaş biter bitmez yakınlarının durumu öğrenmek için Allah Resûlü'nün (sas) yanına koştu. Hamne bint Cahş'ın, yakınlarını sormak için kendisine doğru geldiğini gören Allah Resûlü (sas) ona:

– Ey Hamne! Sevabını Allah'tan umarak sabret, buyurarak onu teselli etti. Yakınlarından birinin şehid olduğunu anlayan Hamne bint Cahş:

- Kim Ya Resûlallah?
 - Dayın Hamza.
 - Bizler Allah'ın kullarıyız, yine ona döneceğiz. Allah rahmet etsin, taksiratını affetsin, şehadeti kutlu olsun.
 - Ey Hamne! Sevakbını Allah'tan umarak sabret!
 - Kim Ya Resûlallah?
 - Kardeşin.
 - Bizler Allah'ın kullarıyız, yine ona döneceğiz. Allah rahmet etsin, taksiratını affetsin, şehadeti kutlu olsun.
 - Ey Hamne! Sevakbını Allah'tan umarak sabret!
 - Kim Ya Resûlallah?
 - Eşin Mus'ab b. Umeyr.
- Annemiz yüzünü çevirip:
- Vah başıma gelenler, diye çığlık attı. Onun bu hâlini gören Allah Resûlü (sas) çevresindekilere:
 - Erkeğın, hanımı yanında kimsenin olmadığı kadar özel bir yeri ve değeri vardır, buyurdu. Hamne bint Cahş'ın dayısı ile kardeşinin şehadetlerine sabredip eşinin şehadetine sabredememesi bunun açık örneklerinden biriydi. Daha sonra Allah Resûlü (sas) Hamne'ye:
 - Niçin böyle vah edip çığlık attın!
 - Ya Resûlallah! O an, eşimin yetim kalan çocuğunu hatırlayınca heyecanlanarak kendimi tutamadım.
- Efendimiz, ona iyi bir eş, çocuğuna iyi bir baba nasip etme temennisinde bulunarak onun için Rabb'ine dua etti.

Yeni Bir Başlangıç

Mus'ab b. Umeyr'den sonra cennetle müjdelenen Talha b. Ubeydullah ile evlenen Hamne bint Cahş, Allah Resûlü'nün (sas) duasının bereketi ile onunla da çok mutlu oldu. Çocuklara çok iyi davranan Talha b. Ubeydullah ile yaptığı bu evlilikten Muhammed ve Talha (İmran) adında iki çocukları oldu.

Mus'ab b. Umeyr'i çok sevmesine rağmen Talha b. Ubeydullah'ın ona ve çocuğuna iyi davranması, Hamne Hatun'un yaralarını sararak yeniden hayata bağlanmasına vesile oldu. Oğulları olduğunda çok sevinen Hamne Hatun hemen onu alıp Allah Resûlü'nün (sas) yanına götürdü ve:

- Buna isim ver Ya Resûlallah, dedi. Allah Resûlü (sas):

– Onun ismi Muhammed, künyesi de Ebû Süleyman olsun, buyurdu.

İlim çevresinde büyüyen Muhammed, herkes tarafından sevilip sayılan salih bir insan oldu. Çok namaz kıldığı için kendisine “seccad” lakabı verildi.

Aşırı Koruma Duygusu

Güzelliği, soyu, mesleği ile göz dolduran kardeşi Hz. Zeynep, 35 yaşına geldiği ve talipleri çok olduğu hâlde hâlen evlenmemişti. Şimdi Kureyşli birçok sahâbî yine onunla evlenmek istiyordu. Hz. Zeynep bu kişilerden birini tercih etmeden önce Allah Resûlü (sas) ile istişare etmek, ona danışmak istedi.

Hz. Zeynep anlatıyor:

“Birçok Kureyşli bana evlilik teklifi yapınca konuyu istişare etmesi için kardeşim Hamne’yi Allah Resûlü’ne (sas) gönderdim. Allah Resûlü (sas) kardeşime:

– Ona Rabb’inin kitabını ve Resûlü’nün sünnetini öğretecek biri dururken mi?

– O kim Ya Resûlallah?

– Zeyd b. Hârise.

Kardeşim Zeyd b. Hârise’nin ismini duyunca çok kızmış

– Ya Resûlallah! Halanın kızını azatlı kölenle mi evlendiriyorsun?

Allah Resûlü’nün yanından ayrılıp doğruca bana geldi. Olanları bana anlatınca yapılan tekliften dolayı ben de rahatsız oldum. Bir süre sonra hakkımızda:

‘Allah ve Resûlü bir işe hükmettiği zaman, inanan erkek ya da kadına o işi kendi isteklerine göre seçme hakkı yoktur. Her kim Allah ve Resûlü’ne karşı gelirse apaçık sapıklığa düşmüş olur.’ ayeti nazil oldu. Ayeti okuyunca hatamı anladım, hemen Allah Resûlü’ne (sas) haber gönderdim.

– Kimi istiyorsan beni onunla evlendir, dedim. Allah Resûlü (sas) beni Zeyd b. Hârise ile evlendirdi.”

Kendilerinden sonra gelecek nesillere örnek olan sahâbe efendilerimiz ve annelerimiz, ilahî hikmet gereği zaman zaman bu şekilde ağır imtihanlara tabi tutuluyorlardı. Rablerinin rahmeti ile imtihanı en güzel şekilde kazanan sahâbe, sonunda hem kendileri hem de ümmet için pek çok rahmetin inmesine vesile oldular.

Birbirlerine çok bağılı olan bir ailede yetişen Hamne Hatun, kardeşi Hz. Zeynep'e karşı aşırı koruma duyguları içindeydi. Bu aşırılık, kardeşinin Zeyd b. Hârise Efendimiz ile evliliğinde olduğu gibi onu duygusal davranmasına sebep olarak büyük bir yanılsa sürükledi.

Hz. Zeynep Annemiz'i Allah Resûlü'nün (sas) diğer eşlerine karşı koruyayım derken bu gayretle Hz. Âişe Annemiz'e atılan iftiranın dedikodusuna karışarak farkına varmadan münafıkların tuzağına düşmüş oldu. Hatta ihtilafı da olsa birçok kaynakta, onun bu yüzden had cezasına bile çarptırıldığı ifade edilmektedir.

Ehl-i Beyt Okulunda

Kız kardeşi Zeyd b. Hârise'den ayrıldıktan sonra Allah Resûlü (sas) ile evlenince Allah Resûlü'nün (sas) evine daha rahat bir şekilde gidip gelen Hamne Hatun, Ehl-i Beyt'in güzide talebelerinden olma şerefine nail oldu. Oraya gidip geldikçe Allah Resûlü'nü (sas) yakından görme, yaptıklarını ve söylediklerini müşahade etme imkânı buldu. Medenî cesarete sahip olan Hamne Hanım, her fırsatta Allah Resûlü'ne (sas) ve diğer annelerimize sorular sorarak ilim irfan sahibi oldu.

Hamne bint Cahş anlatıyor:

“Ben uzun süre ve çok yoğun bir şekilde âdet gören biriydim. Bir gün durumumu sorup öğrenmek ve kendisinden fetva almak için Allah Resûlü'nün (sas) yanına gittim. O, kardeşim Zeynep'in evindeydi.

– Ya Resûlallah! Benim bir sorunum var. Uzun süre çok yoğun bir şekilde âdet görüyorum. Bu beni namaz ve oruçtan alıkoyuyor. Bu konuda ne yapmamı emredersin?

– Pamuk kullan, o kanamayı durdurur.

– O bundan çok daha fazla.

– Bez kullan!

– O bundan çok fazla.

– O zaman daha büyük bir bez kullan.

– Bundan daha fazla Ya Resûlallah! O gerçekten çok, dökülürcesine geliyor.

– Sana iki yol göstereceğim, onlardan hangisini yaparsan senin için yeterli olur. Eğer ikisini de yaparsan, bu senin bileceğin bir şey. Bu durum şeytandan gelen bir etki nedeniyledir. Allah'ın ilmine havale

ederek altı ya da yedi günü hayıza say sonra guslet. Temizlendiğini gördüğünde 23-24 gün oruç tut ve namaz kıl! Aldığın gusül abdesti hayız konusunda sana yeter. Bunu normal zamanlarda âdet gören diğer hanımların âdeti ve temizlenmesi gibi devam ettir, buyurdu.”

Hz. Zeynep Annemiz’in yanına sık sık gidip gelen Hamne Hanım, son hastalığında ise yanından hiç ayrılmadı. Annemizin hastalığının arttığını haber alan Hz. Ömer, ona kefen için aralarından birini seçmek üzere beş kumaş gönderdi. Hz. Zeynep, daha önceden kefenini hazırlamıştı. Yine de gönderilenleri kabul etti, yanından ayrılmayan kardeşi Hamne Hatun’a vefat ettiğinde önceden kefen için ayırdığı kumaşları fakirlere dağıtmasını vasiyet etti. Kardeşinin vasiyetini yerine getiren Hamne Hatun, onun vefatından sonra bütün kumaşları fakirlere dağıttı.

İslâm’ın ilk yıllarında Müslüman olan Hamne Hatun, Allah Resûlü’nün (sas) yakın çevresinde bulunmanın avantajı ile çok şeyi duyma, görme ve sorma imkânı buldu. Ancak o da birçok sahâbî gibi hadis rivayetinden kaçındı. Bunun için yalnızca üç hadis rivayet etti. Onun bu hadisleri 14 ayrı yolla rivayet edilerek bize kadar geldi.

Ne kadar yaşadığı hakkında bilgi olmayan Hamne Hatun’un, hicretin yirminci yılından sonra vefat ettiği sanılmaktadır.

HAVLE BİNT SA'LEBE

Hakkında Ayet Nazil Olan Hanım

Soyu	Sa'lebe b. Hazme b. Esrem b. Amr b. Ammâre b. Mâlik... b. Temîm
Annesi	Füreyâ bint Zûrâre
Eşi	Evs b. Sâmit
Çocuğu	Rebî
Kardeşleri	Behhas, Abdulah ve Yezid
Vefatı	Bilinmemektedir

Medine'de doğup büyüyen Havle Hatun, Medinelilerin Hazreç soyundandır. Sa'lebe b. Hazme b. Esrem'in kızı, meşhur âlim sahâbîlerden Ubâde b. Sâmit'in de amcasının kızıdır. Dört kardeştiler. Kendi dışında Behhas, Abdulah ve Yezid adında üç kardeşi daha vardı.

Evlilik çağına gelince amcasının diğer oğlu Evs b. Sâmit ile evlendi. Mutluydular. Eşini çok seven Havle Hatun'un bir süre sonra ondan nur topu gibi bir oğlu oldu. Sevince boğulan anne-baba, ona Rebî ismini verdi.

Aradan yıllar geçti, her biri olgunluk çağını geçmeye başladı. O sırada Medinelilerden bazıları Allah Resûlü (sas) ile tanışıp İslâm ile şereflendiler. Onlar memleketlerine dönüp İslâm'ı anlatmaya başlayınca eşi ve kardeşleri ile birlikte Müslüman oldu. Allah Resûlü (sas) Medine'ye hicret edince huzur-u saadete vararak ona biat etti.

Atılgan, medeni cesareti fazla olan Havle Hatun'nun eşi Evs b. Sâmit iyice yaşlanmış, biraz sinirli olmuştu. Çabuk kızıyordu. Onun bu hâli haklarında ayet inmesine ve ümmet için bir rahmete vesile oldu.

Havle bint Sa'lebe anlatıyor:

"Ben Evs b. Sâmit ile evliydim. Eşim iyice yaşlanmaya başlayınca çabuk kızan biri oldu. Bir gün yanıma gelerek benden bir şey yapmamı istedi. Yapmayınca çok kızdı ve bana:

– Bundan böyle sen bana annemin sırtı gibisin, diyerek zihar yaptı. O kızgınlıkla evden çıkarak doğruca arkadaşlarının yanına gitti. Kızgınlığı geçmiş, yaptığına pişman olmuştu. Eve geri dönünce, gönlümü almak için olsa gerek bana yaklaştı. Ben:

– Nefsim yedi kudreti elinde olan Allah’a yemin olsun ki asla olmaz. Biraz önce bana diyeceklerini dedin. Bundan sonra Allah ve Resûlü (sas) hakkımızda hüküm verinceye kadar bana yaklaşılamazsın, dedim. Üzüntüden beni duymadı bile, üzerime üzerime geldi. Bir kadının yaşlı ve zayıf birinden kurtulduğu gibi ben de ondan kurtuldum. Evden çıkarak komşulara kaçtım. Allah Resûlü’ne (sas) gitmek için onlardan ödünç bir örtü aldım. O arada eşim yanıma geldi.

– Ziharın haram oluşu, İslâm’dan önceydi. Belki hükmü değişmiştir. Gidip Allah Resûlü’ne (sas) yaptıklarını anlatarak durumumuzu sor, dedim.

– Ben utanırım. Haydi, gidip sen sor. Belki hakkımızda sıkıntımızı giderecek bizi rahatlatacak bir hüküm verir, dedi. Dediklerini kabul ederek örtümü örtüp doğruca Hz. Âişe’nin yanına gittim. Eşimle aramda geçenleri ona anlattım. Ondan bize yardımcı olmasını istedim. Hz. Âişe bunu memnuniyetle kabul etti. Birlikte huzur-u saadete vardık. Hâl hatırdan sonra söze başladım:

– Ya Resûlallah! Bildiğin gibi Evs oğlumun babası, amcamın oğlu, benim de en çok sevdiğim kişidir. Bildiğin üzere kuvveti azaldı, konuşması ağırlaştı, çabuk kızan biri oldu. O boşanmayı gerektiren bir kelime söyledi. Bana: ‘Sen bana annemin sırtı gibisin.’ dedi. Allah Resûlü (sas) bana:

– Ey Havle! Amcanın oğlu çok yaşlı biri, onun hakkında Allah’tan kork, buyurdu. Sonra birini eşime göndererek yanına çağırdı. Eşim gelince ona:

– Amcakızının sözleri hakkında ne dersin?

– Doğru söylüyor. Ona zihar yaptım. Ona: ‘Bana annemin sırtı gibisin.’ dedim. Bu hususta ne buyurursun Ya Resûlallah!

– İzin verilinceye kadar ona yaklaşma, onun yanına bile girme. Anladığım kadarı ile eşin sana haram olmuş, buyurdu. Söze girerek Allah Resûlü (sas) ile mücadele ettim. Sonra ellerimi açarak

“Allah’ım! Sevgimin büyüklüğünden ve ayrılığın acısından sana sığınıyorum. Allah’ım! Nebî’nin dininden bize çıkış yolu olacak bir

şey inzal et!’ diye dua etmeye başladım.”

Hız. Âişe anlatıyor:

“Havle bint Sa’lebe, duygulu bir şekilde dua edince ben ve evde bulunan herkes ona acıyarak ağlamaya başladık. Tam o sırada Allah Resûlü’ne (sas) vahiy gelmeye başladı. Allah Resûlü (sas) başına bir örtü örttü. Bu vahiy geldiğinin işaretiydi. Bunu fark edince Havle’ye döndüm:

– Ey Havle! Vahiy geliyor, o mutlaka seninle ilgilidir.

– Allah’ım! Hayır olsun! Nebî’nden hayır umuyorum.

Allah Resûlü’nün (sas) üzerindeki vahiy hâli kalkınca tebessüm ettiğini gördüm. Bize dönerek:

– Ey Havle, buyurdu. Hız. Peygamberin tebessüm ettiğini görünce sevinçten yerinden fırlayan Havle:

– Buyur ya Resûlallah, dedi. Efendimiz:

– Allah senin ve eşin hakkında ayet inzal etti, buyurarak inen ayeti okumaya başladı:

“Allah, eşi hakkında seninle tartışan ve ona şikâyetle bulunanın sözünü duymuştur. Allah işitendir, bilendir. İçinizden zihar yapanların kadınları, onların anaları değildir. Onların anaları ancak kendilerini doğuran kadınlardır. Şüphesiz ki onlar çirkin bir laf ve yalan söylüyorlar. Kuşkusuz Allah affedicidir, bağışlayıcıdır...”

Allah Resûlü (sas) ayetleri okuduktan sonra Havle Hanıma:

– Eşine söyle, bir köle azat etsin!

– Ya Resûlallah! Onun azat edebileceği bir kölesi de benden başka hizmetine bakan yardımcısı da yoktur.

– Öyleyse ara vermeden iki ay oruç tutsun.

– O çok yaşlı biri, her gün şu kadar su içmeden duramaz. İki ay boyunca oruç tutamaz.

– O zaman altmış fakiri doyursun. Bir vasak hurmayı onlara versin.

– Onda bu kadar hurma ne gezer. Onun ancak bir öğün yiyecek kadar hurması var.

– O hâlde ona söyle, Ümmü Münzir’in yanına gitsin. Ondan yarım vasak hurma alarak altmış fakire dağıtsın, buyurdu.

Havle bint Sa’lebe anlatıyor:

“Allah Resûlü’nün (sas) yanından ayrılarak Ümmü Münzir bint Kays’ın yanına gittim. Kapısının önünde oturmuş bekliyordu. Beni görünce:

- Ey Havle neler oluyor, diye sordu.
- Allah Resûlü (sas) beni sana gönderdi. Bana yarım sa' hurma vermeni emretti. Ben o hurmaları alarak fakirlere dağıtacağım, dedim.

Oturduğu yerden ayrılan Ümmü Münzir, bir süre sonra sırtında hurma dolu bir sepetle geldi. Hurmaları alıp her birine iki müd olacak şekilde altmış fakire dağıttım.”

Allah Resûlü'nün (sas) vefatı sırasında iyice yaşlanmış olan Havle Hatun, Hz. Ömer zamanına kadar yaşadı. Tarih kitapları onunla Hz. Ömer arasında geçen tatlı bir anıdan bahsederler. Bu anı, bize Havle bint Sa'lebe'nin iyice ilerlemiş yaşına rağmen çok güzel konuşan bir hatibe olduğunu göstermesi bakımından da önemlidir.

Hız. Ömer bir gün içlerinde Cârud el-Abdî'nin de bulunduğu bir grupta Mescid-i Nebevî'den çıkarak yürümeye başladı. Biraz ilerledikten sonra yolda bir hanıma rastladı. Hız. Ömer selam verince hanım mukabele etti. Sonra Hız. Ömer'e:

–Dur ey Ömer, dedi. Hız. Ömer durarak onu dinledi. Hız. Ömer'e nasihat etmeye başlayan Havle Hatun:

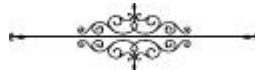
–Heyhat ya Ömer! Sana Ömercik diye söylendiği günleri hatırlıyorum. O zamanlar Ukaz Panayırı'nda koyun otlatıyordun. Çok geçmeden Ömer diye hitap edilmeye başlandı. Aradan yılar geçti, şimdi sana Müminlerin Emiri deniyor.

Halkın konusunda Allah'tan kork! İyi bil ki kim sakındırılan kötülüklerden uzak durursa uzaklar ona yakın kılınır. Ölümünden korkan iyilikleri kaçırmaktan da korkar, dedi.

Annemizin sözü uzattığını düşünen Cârud el-Abdî araya girerek:

– Müminlerin Emiri'ne yaptığın konuşmayı uzattın ey kadın, diyerek Hız. Ömer'in rahatsız edilmesini önlemeye çalıştı. Hız. Ömer:

– Onu bırak! Hem sen onun kim olduğunu biliyor musun? O Havle bint Sa'lebe'dir. O, Allah'ın yedi kat göklerin ötesinden şikâyetini dinlediği kişidir. Âlemlerin Rabbi'nin dinlediği kişinin sözlerini Ömer dinlemesin mi? Vallahi, Ömer daha fazla dinlemeli. Vallahi, eğer o geceye kadar beni bırakmasa namaz vakitleri hariç, onun işini halledinceye kadar yanından ayrılmazdım.

HAVLE BİNT YEMEN

Meşhur Sahâbîlerden Huzeyfetü'l-Yemânî'nin Kız Kardeşi

Soyu	Huseyl b. Câbir b. Amr b. Rabâa b. Cerve b. Hâris... Gatafân
Annesi	Fûreya bint Zûrâre
Kardeşleri	Huzeyfe, Sa'd, Safvan, Müdlic, Leyla ve Fâtıma
Vefatı	Bilinmemektedir

Medine'de doğup büyüyen Havle Hanım, aslında Mekkelidir. Dedelerinden Cerve b. Hâris, bir kan davası sebebi ile Mekke'den kaçarak Medine'ye gelince hasımları her yerde onu aramaya başlamıştı. Mekke'ye adım atar atmaz öldürülecekti. Bunun için nesiller boyu Mekke'ye uğramadılar.

Dedesı Cevre, Medine'yi çok beğenmişti. Burası hem yakın hem güzel bir yerdi. Medine'de kalmaya karar verince orada oturan bir kabileyle anlaşmak için araştırma yaptı. Ensardan Abdüleşheloğulları ile anlaşarak Medine'ye yerleşti.

Kavmi, Cerve b. Hâris'in Abdüleşheloğulları ile anlaşma yaptığını duyunca, soyu Yemenlilere dayandığı için Medineliler Cerve'ye Yemânî-Yemenli lakabını verdiler. Bundan sonra o ve onun soyundan gelenler Yemânî diye meşhur oldular.

Medine'de yaşamaya devam eden aile zamanla buraya alışarak bir daha geri dönmedi. Medinelilerle evlenerek tamamen kabileden biri oldular. Onlar da kızlarını bu aile ile evlendirerek kendilerini kabullendiler. Cerve'nin torunlarından olan Huseyl, gençlik çağına gelince Abdüleşheloğullarının kızlarından Rabâb bint Ka'b ile evlendi. Ondandır Huzeyfe, Sa'd, Safvan ve Müdlic adında dört oğlu; Leyla, Fâtıma ve Havle adında üç kızı oldu.

Medine'de İslâm yayılmaya başladığı ilk günlerde bütün aile Müslüman oldu. Allah Resûlü (sas) Medine'ye hicret edince Havle bint Yemen Medineli hanımlara katılarak onlarla birlikte Efendimiz'e

biat etti. Efendimiz'in gelişi ile hayatları değişti. Onu mihver edindiler ve hayatları onun etrafında dönmeye başladı.

İslâm'ı yaşamayı, Rabb'inin rızasını kazanmayı şiar edinen Havle Hatun, Efendimiz'i takip ederek onun hanımlara hitap ettiği konuşmalara katılıyor, İslâm'ı öğrenerek o doğrultuda yaşıyordu.

Havle Hatun anlatıyor:

“Bir gün Allah Resûlü (sas) aramıza gelerek bize bir konuşma yaptı. Allah'a hamd etti. Onu övdükten sonra şöyle buyurdu:

– Ey kadınlar topluluğu! Gmşle süslenmek sizin için yeterli değil mi? Bir hanım altın ile süslenir de takılarını açığa çıkarırsa kıyamet günü mutlaka azaba maruz kalır.”

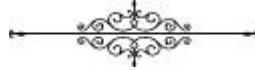
Hayat boyunca birçok acı yaşadı ama hiç unutamadığı en büyük acı şüphesiz Allah Resûlü'nün (sas) vefat acısıydı. O, Efendimiz'in son günlerine ait anısını bize şöyle nakleder:

“Bir grup muhacir hanım ile birlikte hasta olan Allah Resûlü'nün (sas) huzuruna girdik. Onu ziyaret etmek, şıfa dilemek istiyorduk. Hummaya yakalanan Allah Resûlü (sas) acısını biraz olsun hafifletmek için bir ağaç dalına içi su dolu bir su kabını taktırdı. Su kabından damla damla akan su, vücud-u şeriflerinin üzerine düşüyordu. Onun bu durumunu görünce:

– Ya Resûlallah! Allah'a dua etsen de bu hâli senden kaldırsa olmaz mı, dedik.

– İnsanların en fazla sıkıntıya maruz kalanı peygamberlerdir. Sonra derece bakımından onlardan sonra geleni, sonra onlardan sonra gelenidir, buyurdu.”

Saadet asrını doya doya soluyan Havle bint Yemen'nin ne zaman vefat ettiği hakkında bilgi yoktur.

HAVVÂ BİNT ZEYD

Soyu	Zeyd b. Seken
Annesi	Akrabe bint Muâz
Eşi	Kays b. Hâtım
Çocuğu	Yezîd ve Sâbî
Vefatı	Bilinmemektedir

Eşheloğullarından olan Havva bint Zeyd, Medineli Zeyd b. Seken ile Akrabe bint Muâz'ın kızıdır. Medine'de doğup büyüdü. Evlilik yaşına geldiğinde Evslilerden olan cahiliye döneminin tanınmış şairlerinden Kays b. Hâtım ile evlendi. Evlendikten bir süre sonra Yezid ve Sabit adında iki oğlu oldu.

İslâm'a Girişi ve İşkence

Allah Resûlü (sas) ile görüşüp Müslüman olan Medineliler, Efendimiz'den ayrılıp Medine'ye gelince büyük bir aşkla insanları gizli gizli İslâm'a davet etmeye başladılar. Güvendikleri insanların yanına giderek onlara tek tek İslâm'ı anlattılar. Allah'ın lûtfu ile pek çok Medineli Müslüman oldu. Bunlardan biri de Havva bint Zeyd'di. İslâm davetçilerini dinleyince tereddüt etmeden hemen Müslüman oldu.

Eşinin Müslüman olmasına sıcak bakmayacağını düşünen Havva Hanım, İslâm'ı kabul ettiğini bir süre ondan gizledi. Bunun için ibadetlerini gizli gizli yapıyor, eşine belli etmemeye çalışıyordu. Ancak bu durum fazla uzun sürmedi.

Bir gün eşi olmadığı bir sırada evde namaz kılıyordu. Tam o sırada eşi içeri girdi. Eşi Havva'yı namaz kılarken görünce çok kızdı. Hemen yanına giderek elbisesini tutup başına geçiren eşi, onu itekleyerek düşürdü. Sonra bağırmaya başladı

—Sen ne olacağı belli olmayan bir dine mi girdin?

Havva Hatun eşini sakinleştirmeye çalıştı ancak sonuç alamadı. Eşi bundan sonra da onu rahat bırakmadı. Onu sürekli baskı altında tuttu.

Kim ne yaparsa yapsın güneş doğmuş, karanlıklar kaybolmuştu. Tıpkı hak geldiğinde batılın yok oluşu gibi. Kays b. Hatim gibileri istemese de görmezlikten gelseler de Medine üzerine İslâm güneşi çoktan doğmuştu. Evi artık yalnızca eşi Havva bint Zeyd'in nuru ile değil oğullarının nuru ile de aydınlanmış, iki oğlu da Müslüman olarak saadete ermişti ama onun bundan haberi yoktu. Tıpkı Medine'yi kardeş kavgasından kurtaracak ve Buas Savaşı yangınına söndürecek yegâne çarenin İslâm olduğunu bilmedikleri gibi. Aslında Medine'de İslâm güneşi doğmuş, birbirleri ile savaştan Evs ve Hazreçlileri çoktan birer ikişer kardeş yapmaya başlamıştı bile. Fakat Kays'ın bundan haberi yoktu. O hâlâ Buas Savaşı'nı durdurmak için çare arama peşindeydi. Bunun için kendi gibi körlerle konuşarak Mekke'ye gitmeye karar verdi. Mekke'ye gidecek, Mekkeli liderlerle görüşüp onlardan yardım isteyecekti.

O sırada Medineli hacılar, Mekke'ye gitmek için yola çıkmak üzereydiler. Hemen hazırlıklarını yapan Kays, hacılarla birlikte Mekke'ye doğru yola çıktı. Mekke'ye vardıklarında, vakit kaybetmeden hemen tanıdığı Mekkeli reislerle görüştü, onlardan yardım istedi. Ancak kimse kardeş kavgasına karışmak, onların aralarına girmek istemiyordu. Umutları suya düşmüştü. Bunun için haccını yapıp bir an önce Medine'ye geri dönmeye karar verdi.

Bu arada hidayet ışıklarının ışıltılı yandığı Medine'de olup bitenlerle yakından ilgilenen Allah Resûlü (sas), sahâbe vasıtası ile oradan düzenli olarak haber alıyordu. Medine'de olup biten her şeyi biliyor, olaylar ona en ince teferruatına kadar anında bildiriliyordu.

Bu bilgilerden biri de Kays'ın durumuydu. Allah Resûlü (sas) onun Mekke'ye niçin geldiğini, Medine'de Müslüman olan eşine nasıl davrandığını detaylarına kadar biliyordu. Gelen hacılara İslâm'ı anlatmak için Mekke çarşılarında dolaşan Allah Resûlü (sas) bu arada bir taraftan da Kays'ın nerede olduğunu soruyordu.

Kays b. Hâtim anlatıyor:

“Bir grup hacı ile birlikte Mekke'ye gittim. Mekke'de çarşıda dolaşırken birinin Medinelilere beni sorduğunu gördüm. Arkadaşlar beni gösterince yanıma geldi. Bana:

–Sen Kays mısın?

–Evet!

–Havvâ'nın eşi olan Kays değil mi?

–Evet!

Bana İslâm'ı anlatarak beni Müslüman olmam için teşvik etti. Ben:

–Davet ettiğin şeyler çok güzel. Ancak şu anda savaş gibi büyük bir sorunumuz var. Ben buna çare aramakla meşgulüm,

Bana yakınlık gösterdi. Hatta künyemle hitap ederek:

–Ey Ebû Yezid! Ben seni her şeyi yaratan ve her şeye kadir olan Allah'a çağırıyorum.

Ben tekrar benzer cevaplar vererek şimdi savaş sorununa bir çözüm bulmam gerektiğini söyledim. O yine aynı samimiyetle:

–Ey Ebû Yezid! Bana gelen bilgilere göre eşin Havva dinini terk edip Müslüman olduktan sonra ona kötü davranmaya başlamışsın. Allah'tan kork. Ona iyi davran, onu incitme, diye rica etti. Ben:

– Olur, senin hatırın için ona iyi davranırım, dedim. Medine'ye varınca eşime:

– Ey Havva! Medine'de senin peygamberin Muhammed'e rastladım. Bana sana iyi davranmam için rica etti. Vallahi, ona verdiğim sözü tutacağım. Serbestsin, bundan sonra dinini rahatça yaşayabilirsin. Vallahi, bundan böyle bu hususta benden sana hiçbir kötülük gelmeyecek. Vallahi, onda güzel bir yüz ve güzel bir hâl vardı, dedim.”

Kays gerçekten de verdiği sözü tutarak inancından dolayı bir daha eşine müdahale etmedi. Eşi Havva bint Zeyd Müslüman olduğunu gizleme gereği duymadan rahatça ibadetini yaptı. Bu durumu şaşkınlıkla izleyen arkadaşları ona:

– Ey Ebû Yezid! Eşin Muhammed'e tabi olmuş, dediklerinde:

– Ben Muhammed'e ona kötü davranmayacağıma hatta bu konuda onu koruyacağıma dair söz verdim, diyordu.

Aldığı sözün takipçisi olan Allah Resûlü (sas), Kays'ın verdiği sözü tuttuğunu duyunca sevindi. Bunu belli etmek için:

– Büyük gözlü vefalıymış, buyurdu.

Eşinin kendisine güzel davrandığını gören Havva Hatun, onun Müslüman olacağına dair ümitlenmeye başladı. Ancak ömrü buna vefa etmedi. Allah Resûlü (sas) hicret etmeden önce eşini kaybetti. Çok sevdiği eşinin hidayete ermeden vefat etmesi onu çok üzdü. Ancak sabırdan başka yapılacak bir şey yoktu. O da Rabb'ine dayanarak sabretti.

Biati

Kays b. Hatim'in vefatından sonra İslâm'a daha fazla yönelen Havva Hatun, büyük bir heyecanla Allah Resûlü'nün (sas) Medine'ye teşrif buyurmasını bekledi. Efendimiz gelince onu bayram havası içinde karşıladılar. Ebû Eyyûb'un evine konuk olan Efendimiz, bir süre sonra biatleri kabul etmeye başladı. Bunu haber alınca birkaç arkadaşı ile Ebû Eyyûb'un evine giderek Allah Resûlü'ne (sas) ilk biat edenlerden olma şerefine nail oldu.

Ümmü Âmir el-Eşheliyye anlatıyor:

“Allah Resûlü (sas) Medine'ye hicret edince ben, Leyla bint Huteym, Havva bint Yezid (Zeyd), Kürz bint Zavara, Kebşe bint Râfi' ve daha birçok hanım bürgülerimize bürünerek akşamları yatsı arasında onun yanına gittik. İzin isteyip içeri girdik. Selam verip oturduk. Allah Resûlü (sas) bize tek tek kimlerden olduğumuzu sordu. Tanışma bittikten sonra:

- Merhaba, hoş geldiniz, buyurdu. Sonra bize:
- Niçin geldiniz?
- Ya Resûlallah! Sana biat etmek için geldik. Seni tasdik ediyor ve sana indirilenlerin doğruluğuna inanıyoruz.

- Size İslâm'ı nasip eden Allah'a hamd olsun, biatinizi kabul ettim.

Biat etmek için Allah Resûlü'ne (sas) yönelince:

- Ben kadınlarla musafaha yapmam, buyurarak sadece sözlü olarak biatimizi kabul etti. Biz, ona biat eden ilk kişilerdik.”

Havva Hatun her fırsatta Allah Resûlü'nü (sas) dinleyerek ondan ilim irfan öğrenmeyi ihmal etmedi. 18 yolla bize kadar ulaşan üç hadis rivayet etti.

Ümmü Becid (Havva bint Zeyd-Yezid) anlatıyor:

“Amr b. Avfoğulları yurdunda (Kubâ'da) oturuyorduk. Allah Resûlü (sas) zaman zaman bizim kabilemize gelirdi. Onun tekrar geleceğini düşündüğümünden dolayı onun için bir kaba çorba hazırladım. Allah Resûlü (sas) gelince hemen yanına giderek hazırladığım çorbayı ona ikram ettim. Allah Resûlü (sas) çorbayı içti. Konu arasında ona:

- Ya Resûlallah! Fakirler bir şey istemek için kapıma geldiğinde ona verecek bir şey bulamıyorum. Yanımda bulunan şeyleri de azımsayarak onu vermekten utanıyorum. Ne yapmalıyım?

– Ona kurumuş hayvan ayağından başka verecek bir şey bulamasan bile onu isteyenine eline ver, buyurdu.”

Aradan yıllar geçti. Oğulları evlendi, torunları oldu. Havva bint Zeyd onlara sürekli iyiyi güzeli anlatarak İslâm terbiyesi ile yetiştirmelerine gayret etti.

Amr b. Muâz anlatıyor:

“Bir gün kapılarına bir dilenci gelmişti. Ninesi Havva torunlarına seslenerek:

– Gelene bir miktar hurma verin, dedi. Evdekiler:
– Yanımızda hiçbir şey yok.
– Bari biraz çorba verin.
– Hayret bir şey! Yanımızda olmayan bir yiyecekten onu nasıl doyuracağız?

– Allah Resûlü (sas): ‘*Yanık bir hayvan tırnağı vermek pahasına da olsa isteyenini boş çevirmeyin.*’ buyurdu.”

Havvâ bint Zeyd, Allah Resûlü’nün (sas) kendilerine şöyle seslendiğini rivayet eder:

“Ey Mümin Hanımlar! Sizden biri komşusuna hediye vermeyi küçümsemesin. Keçinin kurumuş ayaklarını vermek pahasına da olsa hediyeleşin.”

HİND BİNT USÂSE

Şair Hanım

Soyu	Usâse b. Abbâd
Annesi	Rayte bint Akrahe bint Muâz
Eşi	Ebû Cündüb
Vefatı	Bilinmemektedir

Allah Resûlü'nün (sas) dedelerinden Haşim'in kardeşi Muttalib'in torunu Rayta ile Usâse b. Abbâd'ın kızıdır. Mekke'de doğup büyüyen Hind bint Usâse, zor ve çileli bir hayat yaşadı. Ailesi çok fakirdi. Yokluk ve yoksulluk içinde büyüdü. Babası da vefat edince kardeşi Mistah ve anneleri ile birlikte sahipsiz kaldılar. Anneanneleri Rabt bint Sahr, Hz. Ebû Bekir'in teyzesiydi. Hz. Ebû Bekir akrabalık bağlarını gözeterek her fırsatta onlara yardım ederdi.

Genç kızlık çağına gelince Ebû Cündüb ile evlenen Hind Hanım'ın ondan Rayte adında bir kızı oldu. Duygusal bir hanım olan Hind, şair ruhluydu. Duygulandığı olaylar karşısında gönlünden gelen güzel sözler, hemen dudaklarından dökülürdü.

Allah Resûlü (sas) insanları İslâm'a davet etmeye başlayınca ailesi ile birlikte Müslüman oldu. Müslümanlar Medine'ye hicret ettiklerinde, kardeşi ve annesi ile birlikte Medine'ye hicret etti. Burada yeni bir hayata başlayan aile, Hz. Ebû Bekir ve diğer Müslümanların da gözetimi ile zorluk içinde de olsa hayatlarını mutlu bir şekilde sürdürdüler.

Hz. Ebû Bekir'in akrabası ve onun gözetiminde olmaları onları Hz. Âişe'ye dolayısıyla Ehl-i Beyt'e yakınlaştırdı. Annesi ile birlikte sık sık Hz. Âişe'nin yanına giden Hind bint Usâse, Hz. Âişe'ye hizmet eder, ona yardımcı olurdu.

Duygularını Şiire Döküyor

Allah Resûlü'nün (sas) çok değer verdiği amcaoğullarından Ubeyde b. Hâris, Bedir Savaşı'nda Hz. Ali ve Hz. Hamza ile birlikte

müşriklerin karşısına çıkınca ayaklarından feci hâlde yaralanmış ve Bedir'den dönerken Safra mevkiinde şehit olmuştu. Onun şehadeti Allah Resûlü (sas) gibi amcasının kızı Hind bint Usâse'yi de çok üzmüştü. Duygulanan Hind Hanım, bu duygu yoğunluğu içindeyken uzun bir şiir söyleyerek duygularını dile dökmüştü:

“Safra, onun gelişi ile şerefli bir seyyidi ağırladı,
Hilm sahibi, asil, çok zeki ve akıllı birini.
Artık onun tarafından konuk edilen garipler,
Saçı başı dağınık dul hanımlar, Ubeyde'ye ağlasın.
Gökyüzü yağmursuzluktan kızardığında
Her türlü kötülüğü bekleyenler şimdi ağlasın...”

Müslümanlar Uhud Savaşı'nda ciğerparelerini kaybedince onun da bu savaşta uzak yakın birçok akrabası yaralanmış, birçoğu da şehit olmuştu. Bu da yetmezmiş gibi Mekkeliler söyledikleri şiirlerle sevinçlerini haykırmışlardı. Bunlardan biri de Ebû Süfyan'ın hanımı Hind bint Utbe idi. Bir kayanın üstüne çıkan Hind bint Utbe:

“Bedir'e karşılık sizi cezalandırdık.
Savaştan sonra yeni bir savaşa istek çok olur.
Babam Utbe, amcam ve genç kardeşimden dolayı
Artık bende sabır kalmamıştı.
Vahşi, kalbimin ateşini söndürdü.
Adağım yerine geldi, kalbim sükûna erdi.”

Hind bint Utbe'nin sözlerini duyan Hind bint Usâse söylediği bir şiirle ona cevap vererek şöyle dedi:

“Ey küfrün baş belalısının kızı!
Sen Bedir'de de Bedir dışında da rezil oldun.
Zira Allah seni yarın fecir ile birlikte,
Gün boyu aralarında olacağın,
Haşimoğulları arasında sabahlatacak.
Bense Hamza'dan kestiğin her parça ile
Yeniden doğup yeniden hayat bulacağım.”

Sürekli fakirleri gözeten Allah Resûlü (sas), Hayber fethedilince oranın gelirinden Mistah b. Usâse ve kız kardeşi Hind bint Usâse'ye yıllık 30'ar vasak yiyecek bağladı. Bu gelir ile geçimini sağlayan Hind Annemiz, ezilmeden Rabb'ine hamd ederek ona yönelip onun rızasını kazanmanın gayreti içinde yaşayarak ömrünü tamamladı. Bu

zaman zarfında bütün Müslümanlar gibi onu etkileyen en büyük olay Allah Resûlü'nün (sas) vefatı oldu. Söylediği uzun bir şiirle Allah Resûlü'nün (sas) vefatından duyduğu üzüntüyü dile getirdi.

HİND BİNT UTBE

Ebû Süfyan'ın Eşi, Hz. Muâviye'nin Annesi ve Hz. Hamza'nın Ciğerini Yiyen Hanım

Soyu	Utbe b. Rebî Utbe b. Abdüşşems b. Abdumenaş
Annesi	Safiye bint Ümeyye
Eşi	Hafş b. Muğîre, Fakihe b. Muğîre ve Ebû Süfyan b. Harb
Çocukları	Muâviye, Utbe, Cüveyriye ve Ümmü Hakem
Kardeşleri	Ebû'l-Hakem, Muğîre, Muâviye, Atike, Fâtıma, Ümmü Eban, Hişam, Ümmü Ebân, Ebû Huzeyfe, Hafş, Numan...
Vefatı	Hiz. Ömer veya Hiz. Osman'ın hilafetinin ilk yıllarında vefat etti.

İslâm halifelerinden Hiz. Muâviye'nin annesi Hind bint Utbe'nin hayatı, İslâm tarihine birçok yönden ışık tutması, özellikle İslâm'ın doğuş yıllarındaki Arapların yaşantısının izlerini göstermesi açısından büyük önem arz etmektedir.

Onun hayatı, Müslümanların müşrikler karşısındaki duruşunu, insanlara gösterdiği merhameti, Peygamber'in kalbini sızlatan bir insana karşı gösterdiği eşsiz toleransı ve Mekke Fethi'nin tezahürlerini gözler önüne sermesi bakımından güzel bir örnektir.

O, Mekke'nin ileri gelen ailelerinden Utbe b. Rebî'a'nın kızıdır. Bedir'de Müslümanlar tarafından öldürülen Utbe ve kardeşi Şeybe, Mekke'nin reislerindendir. Annesi Safiye bint Ümeyye ve babasının soyu birkaç kuşak sonra Allah Resûlü'nün (sas) soyu ile birleşir.

Allah Resûlü'nün (sas) eşi Ümmü Habîbe'nin üvey annesi olan Hind bint Utbe, son derece akıllı ve zeki, şiir konusunda oldukça yetenekli, kültürlü ve mağrur bir hanımdı. Ümmü Ammâre'nin bildirdiğine göre iri yapılı, biraz da şişmandı.

İlk Evliliği

Hind bint Utbe, ilk önce Mekke'nin ileri gelenlerinden Hâlid b. Velid'in amcasının oğlu Hafs b. Muğîre ile evlendi. Diğer bir ismi Fakihe olan eşi, Mekke'nin eğlenceye düşkün gençlerindendi. Onun diğer Mekkeli gençlerle ortak olarak kullandığı bir konuk evi vardı. Gençler, izin almadan buraya rastgele girip çıkarlardı.

Evin boş olduğu bir zamanda Fakihe eşi Hind'i de yanına alarak oraya gitti. Bir süre eğlendikten sonra kaylule uykusuna yattılar. Hind Hatun henüz uykuda iken uyanan Fakihe, eşini uykuda bırakarak yapması gereken bazı işlerini halletmek için dışarı çıktı. O çıktıktan bir müddet sonra Mekkeli gençlerden biri bahsedilen eve geldi. İzin istemeden içeri daldı. Hind'in içeride yattığını görünce şaşırdı. Orada beklemeden hemen dışarı çıkıp hızla uzaklaştı. Ancak evden henüz ayrılmıştı ki biraz ileride Hind bint Utbe'nin eşi Fakihe b. Muğîre ile karşılaştı. Onu görünce kan beynine çıktı. Eşi hakkında yanlış şeyler düşünüp sûizanda bulundu. Adama bir şey söylemeden doğruca eve gitti. İçeri girer girmez hiçbir şey konuşmadan eşine şiddetli bir tokat vurdu. Sonra:

– Biraz önce yanından çıkan kimdi, diye sordu.

Hind bint Utbe şaşkındı. Olan bitenden habersiz, uyku sersemliği ile gayri ihtiyari acıdan sızlayan yüzünü tutarak:

– Ben kimseyi görmedim. Seninle birlikte burada uyuyorduk, şimdi sen gelip beni uyandırdın. Sonra da tokat attın. Ancak onun sözlerine inanmayan eşi, yalan söylediğini düşünerek iyice kızdı. Eşinin kendisini savunmasına izin vermeden:

– Hemen babanın evine git, dedi.

Hind bint Utbe bir iftiraya kurban gittiğinin farkına vardığında her şey çok geçti. Eşine bir şey anlatamayacağını fark edince büyük bir üzüntü ile oradan ayrıldı. Gözyaşları içinde babasının evine gitti. Eşi orada durmadı, o kızgınlıkla insanların yanına giderek tahmin ettiği zanlarını onlara gerçekten olmuş gibi anlatmaya başladı.

Dedikodu bir anda bütün şehre yayıldı. Konuşulanlar Hind bint Utbe'nin babasının kulağına kadar gitti. Duydukları onu kahretti. Arkadaşlarının yanından ayrılıp doğruca evine geldi. Utbe, güngörmüş, akıllı bir adamdı. Önce kızı ile konuşup onu dinledi. Ne olup bittiğini anladı. Gidip damadını buldu, onu bir kenara çekti:

– Bak oğlum! İnsanlar hakkınızda ileri geri konuşuyorlar. Belki bir yanlış anlaşılma olmuştur. İstersen durumu iyice araştıralım. Eğer

sen haklıysan ve adam gerçekten dediğin gibi bir şey yapmışsa onu öldürür, insanların dedikodu yapmasına fırsat vermeyiz. Eğer böyle bir şey yoksa Yemen kâhinlerinden birine gider, ondan hakkımızda karar vermesini isteriz, dedi.

Birlikte şüphelenilen adamın yanına gittiler, ona olayın doğru olup olmadığını sordular. Adam yemin ederek anlatılanların tamamen yanlış olduğunu söyledi. Bu kez Utbe kızdı, damadına:

– Belli ki sen kızıma büyük bir iftira atmışsın. Hazırlan, hep birlikte Yemen kâhinlerine gideceğiz. Onların hakkımızda vereceği karara uyacağız, dedi.

Fakihe, kabilesi Mahzumoğullarından bir grupla; Utbe ise kızı ve onu teselli eden Abdimenafogullarından birkaç hanım ile birlikte yola çıktı. Kâhinin bulunduğu yere yaklaştıklarında Hind bint Utbe'nin rengi değişmeye ve kızarmaya başladı. Durumu fark eden babası kızına:

– Renginin değiştiğini, rahatsız olmaya başladığını görüyorum. Sanırım bunun nedeni hoşlanmayacağın bir şeyin olmasından korkmandır. Neler oluyor?

Zeki bir hanım olan kızı:

– Hayır, vallahi babacığım! Bu hâl, bende var olan bir olumsuzluktan dolayı değil, hakkımızda hüküm verecek kişilerin durumu ile ilgilidir. İkimiz de iyi biliyoruz ki insanlar verdikleri hükümde isabet ettikleri gibi hata da yapabilirler. Kâhinler verecekleri hükümde yanılırlarsa Arapların yanında yüzünüzü yere eğdirirler, ben işte bundan korkuyorum.

– Doğru söylüyorsun! Ben de bunun farkındayım, bunun için kâhinlerle konuşup senin hakkında hüküm vermelerini istemeden önce, onları deneyeceğim.

Hind bint Utbe babasını dinleyince rahatladı. Kızından ayrılan Utbe, atı ile bir kuyunun başına gitti. Kuyunun kovanını çekerek onun içine bir buğday tanesi koydu. Onu kuyuda bir yere saklayarak üzerini örttü. Geceyi geçirip sabah olunca kâhinin yanına gittiler. Kâhin gelenler için bir hayvan kesip ikram etti. Yemekler yenildi, sohbet edildi. Öğlene doğru Utbe, kâhine dönerek asıl konuya giriş yaptı.

– Biz buraya bir şeyi öğrenmek için geldik. Ben bir yere bir şey sakladım. Onun nerede olduğunu bana söyleyebilir misin?

- Bir buğday tanesini alıp bir oyuğa sakladın.
- Biraz daha açık söylemeni istiyorum.
- Buğday tanesini, şu kuyunun içine sakladın.
- Doğru söylüyorsun, onu sakladığım yeri bildin. Şimdi sana şu hanımın durumunu sormak istiyorum.

Kızının omzuna vurup ona kâhine doğru gitmesini söyledi. Hind bint Utbe kâhinin yanına gidince kâhin onun omzuna dokunarak:

- Bu herhangi bir kimse ile zina yapmamıştır.

Sözlerine devam ederek onda gördüğü bir şey daha söyledi:

- Bu hanımın soyundan bir kral gelecek.

Kâhinin sözlerini duyan Fakihe, eşine doğru baktı. Hemen sıçrayıp ondan özür dilercesine eşinin elinden tuttu. Kâhin, Fakihe'ye:

- Elini bana uzatır mısın?

Fakihe elini uzatınca baktı baktı ve:

- Bahsedilen çocuk senden değil, bir başkasından olacak.

Fakihe mahzunlaştı ve belli etmemeye çalışarak geri çekildi. Kâhinin hükmünü duyan aileler, ona teşekkür ettikten sonra geri dönüp Mekke'ye gittiler.

Bu olaydan sonra Hind bint Utbe, Fakihe ile evli kalmak istemedi. Ondan boşanarak babasının evine döndü.

İkinci Evlilik

Hind bint Utbe, akıllı, zeki, kültürlü olduğu kadar güzeldi de. Bunun farkında olan Mekkeliler, sürekli babasının yanına giderek kızına talip olduklarını söylerlerdi. Babası durumu kızına bildirerek fikrini sordu.

– Ey babacığım! Beni ilk eşimle sen evlendirdin. Evlenecek olan ben olduğum hâlde bu konuda bana hiçbir şey sormadın. Başıma gelen geldi. Ben artık kendi kararımı kendim vermek istiyorum. Bana bildirmeden, sakın beni evlendirmeye kalkışma!

Utbe, kızının sözlerine saygı göstererek:

- Olur, nasıl istersen.

Aradan kısa bir süre geçince kızının yanına giden baba:

- Kızım, sana iki kişi talip oldu.

- Bana onların isimlerini değil, vasıflarını söyle.

– Olur, sana onların isimlerini değil, yalnızca özelliklerini söyleyeceğim: Onlardan biri, gerçek bir şerefe sahip soylu ve çok zengin, mal mülk sahibi biri. Aynı zamanda çok akıllı, arkadaşlığı,

sohbeti iyi bir insan... Ona uyarsan o da sana uyar. Onun yanında olursan o da senin yanında olur. Malını ve kendine tabi olanları onun aleyhine kullanabilir, zayıf anında düşüncelerini ona rahatlıkla kabul ettirebilirsin.

Diğeri de görüş sahibi, soylu biri, kabilesinin saygı duyduğu, ailesini terbiye edip yönlendiren ama onlar tarafından yönlendirilmeyen, adamları kendine tabi olduklarında onların işlerini kolaylaştıran, kendinden yüz çevirdiklerinde sertleşen, çok gayretli, hızlı hareket eden, tartıştığı zaman altta kalmayıp karşısındakine ikna edici sözler söyleyen biri.

İşte, sana talip olan iki kişinin durumu bu. Tercihini sen yap!

– Birincisi, emrinin altındakilere itaat eden biri, emrindekiler yumuşaklığından istifade ederek ona yanlışlar yaptırırlar. Bu kanatlarının altında olanların harcanmasına sebep olur. Böyle birinin çocukları ahmak olur. İyi ve başarılı olanlar ise babalarından değil, kendiliğinden başarılı olurlar. Bu kişinin kim olduğunu bana bildirmene gerek yok.

İkinciye gelince o, gerçekten evlenilmesi gereken değerli biri. Onun ahlakını sevdim. Onunla evlenmeyi uygun buluyorum. Fazla şey istemeden, şu veya buna bakmadan edep ve saygı ile ona varmak istiyorum. Ancak bundan önce birbirimizle görüşüp birbirimizi anlamaya çalışalım. O kim?

– Ebû Süfyan b. Harb.

Hind bint Utbe bu ismi duyunca, hakkında bilgi sahibi olduğu için:

– Olur, bizi görüştürmene bile gerek yok. Onu zora koşacak şartlar ileri sürme. Allah'tan hayırlısını iste ki o ilmi ile sana hayırlı olanı yaptırınsın.

Anne babası hakkında bilgi almak ve onlara ait anıları dinlemek isteyen Hz. Muâviye, bir gün yanındakilere:

– Bana güçlü bir merkep hazırlayın!

Hazırlanan merkebe binerek yaşlı bir tanıdığının yanına gitti.

– Ebû Süfyan'ı yakından tanır mıydın?

– Evet, onun Hind ile evlendiği zamanı hatırlıyorum. Onlar evlendiğinde ilk gün bize deve etinden yapılan düğün yemeği ikram edildi, yanında da içki sunuldu. İkinci gün koyun kesildi, yanında nebiz ikram edildi. Üçüncü gün kuş eti ikram edildi, yanında bal vardı. Annen çok iyi bir eştî. Hepsi değerli insanlardı.

Düğünlerinin bir de sürprizi vardı. Ebû Süfyan ile Hind bint Utbe'nin düğünleri olduğu sırada Yemen krallarından biri Kâbe'ye hürmeten Mekkelilere 10 deve hediye göndermişti. Kral develeri gönderirken adamlarına:

– Bunları Kureyşlilerin en soylusu, en sevilip sayılan kişisine verin, o kessin.

Develer gelince Hind bint Utbe, Ebû Süfyan'a:

– Ey adam! Düğün ile meşgul olma! Hediyelerin bulunduğu yere git! Belki başkasından öne geçer, develerden birini kesersin.

– Eşine ve onun kendi için seçeceği şeylere güven! Vallahi ben develerden birini kesmeden kimse kesmez.

Dediği çıktı, yedi gün boyunca develeri kimse kesmedi, öylece bekledi. Yedi gün sonra Ebû Süfyan gidip develerden birini kesince şehrin ileri gelenleri kalan diğer develeri kestiler.

Ebû Süfyan, Hind bint Utbe ile evleneceği zaman, Hind'in babası Utbe, oğlu Velid'i takı almak için Ebû Hukaykoğullarına gönderdi. Velid ondan bedeli ilerde ödenmek üzere çeşitli takılar satın aldı. Adam takıları Velid'in rehin olması şartı ile verdi. Velid, şartını kabul ederek Abdu's-Şemsoğullarından birinin yanında rehin kaldı. Altınları alıp babasına getirdi. Düğün yaptıktan sonra bir ay ortadan kayboldu. Bir ay sonra babası takıların parasını ödeyerek onu rehin olmaktan kurtardı.

Aşkından Ölen Adam

Kureyş gençleri arasında Müsafir b. Ebî Amr b. Ümeyye adında çok yakışıklı, cömert ve şair bir delikanlı vardı. Yoldan geçen ya da garip birini gördüğünde onu mutlaka sofrasına davet ettiği için Müsafir ismini almıştı. Bu genç, Hind bint Utbe'ye âşık olmuştu. Aşk Kureyşliler arasında söylenip yayılmış, herkes tarafından biliniyordu. Müsafir, Hind'in babası Utbe'ye giderek onu babasından istedi. Babası:

– Bir süre bekle kızım ile görüşeyim, dedi.

O sırada Hind bint Utbe'ye talip olan birçok kişi vardı. Utbe kızının isteği üzerine onların ismini vermeden yalnızca özelliklerini anlattı. Hind bint Utbe, Müsafir'i değil Ebû Süfyan'ı tercih etti. Utbe kızından ayrıldıktan sonra önce Müsafir'in yanına gitti ve ona bu işin olmayacağını söyledi. Müsafir kararın kesin olduğunu anlayınca

insanlardan utanarak Mekke'den kaçıp Hire'ye gitti. Bu arada Hind bint Utbe, Ebû Süfyan ile evlendi. Uzakta olduğu için Müsafir'in bu evlilikten haberi olmadı.

Aradan aylar geçti. Ebû Süfyan evlilikten bir süre sonra ticaret için Hire'ye gitti. Orada Müsafir b. Amr ile karşılaştı. Müsafir, Ebû Süfyan'a:

– Mekke'de neler oldu, diye sordu. Ebû Süfyan:
– Ben Hind bint Utbe ile evlendim, deyince Müsafir büyük bir üzüntüye kapıldı. Bir süre sonra sancılanmaya başladı. Yakınları onu doktorlara götürdüler. Bütün doktorlar söz birliği etmişçesine hastalığının tek ilacının yarayı dağlamak olduğunu söylediler. Akrabaları tedavi için:

– Ne yapalım, diye kendisine sordular. Müsafir:
– Yaramı dağlatın, dedi. Hemen bir doktor çağırdılar. Doktorlardan biri eline aldığı demiri iyice kızdırdı. Kor hâle gelince çevresinde bulunanlara:

– Hastayı tutun, dedi. Müsafir:
– Gerek yok, ne yapmak istiyorsan yap, dedi. Doktor Müsafir'deki bu inanılmaz sabır ve metaneti görünce hayret etti. Kimse tutmadan yarasını dağladı. Ancak yarasının dağlanması fayda etmedi, acısı dinmedi. Hazırlanarak Mekke'ye gitmek üzere Hire'den yola çıktı. Buhbale mevkiine gelince ağrıları iyice arttı. Daha fazla yola devam edemedi. Hemen oracıkta öldü. Onun ölümünü duyan bütün Mekkeliler çok üzüldü.

Bir Güneş Doğuyor

Allah Resûlü (sas) insanları İslâm'a davet etmeye başladığında Hind b. Utbe başlangıçta Müslümanlara karşı açıktan düşmanlık etmedi. En azından herhangi bir Müslüman'a işkence yapmadı. Ancak yeri geldiğinde kızgınlığını ifade etmekten çekinmedi.

Bir gün Ebû Süfyan eşi ve oğlu Hz. Muâviye ile birlikte hayvanlarına binmiş gidiyorlardı. Yolda Allah Resûlü'ne (sas) rastladılar. Allah Resûlü (sas) yayaydı. Ebû Süfyan Allah Resûlü'nü (sas) görünce, onun binmesi için oğluna:

– Bineğinden in! Muhammed binsin!

Ebû Süfyan'a teşekkür eden Allah Resûlü (sas) yolda giderken ona İslâm'ı anlattı. Ebû Süfyan yalnızca dinlemekle yetindi. Yol ayrımına

geldiklerinde Allah Resûlü (sas) bineğinden inip teşekkür etti ve yanlarından ayrıldı. Konuşmaları duyan Hind bint Utbe, eşine kızarak:

– Bütün bunları dinlemek için mi oğlumu bineğinden indirdin?

Ebû Süfyan eşini sakinleştirerek:

– Öyle söyleme! O pek asil ruhlu bir insandır, cevabını verdi.

Hind b. Utbe, müşriklerin Müslümanlarla mücadelesinde aktif rol almasa da onlara manevî destek verdiğini her vesile ile belli ediyordu. Bunu bilen Ebû Leheb de ondan manevî destek alıyordu. Mekke'li müşrikler bütün Müslümanları ve Haşimoğullarını Şib'de muhasara altına alınca onlardan yalnızca Ebû Leheb kabilesini terk edip müşriklerin tarafına geçti.

Yolda Hind bint Utbe ile karşılaşan Ebû Leheb ona:

– Ey Utbe'nin kızı! Lât ve Uzzâ'yı inkâr edenlere karşı olmak ve onlardan bağlarımı koparmakla Lât ve Uzzâ'ya hizmet etmiş oldum mu, diye sordu. Hind bint Utbe:

– Evet, Allah seni hayırla mükâfatlandırsın, diye onu taltif etti.

Öfke Kine Dönüşüyor

Bedir Savaşı'nın sonuçları Hind bint Utbe'nin hayatını tamamen değiştirdi. Müslümanların Ebû Süfyan'ın ticaret kervanının peşine düştüğünü öğrenen Mekkeliler hemen bir ordu hazırlayıp Bedir'e doğru gittiğini görünce, o da birkaç kadınla birlikte bu orduya katıldı. Kervanın kurtulduğunu öğrendikleri hâlde Ebû Cehil'in ısrarından dolayı geri dönmediler. Hind bint Utbe'nin babası, amcası ve birçok Mekke'li geri dönmek için ısrar etmesine rağmen Ebû Cehil'in dediği oldu. İki ordu Bedir'de karşı karşıya geldi.

Hind bint Utbe ilk acıyı, savaş başladığında Müslüman olan kardeşi Ebû Huzeyfe'nin, babasına meydan okumasıyla yaşadı. Ebû Huzeyfe'nin çağrısını duyunca çok kızdı. Bir şiirle kardeşini hicvederek şöyle dedi:

“Şaşı, eksik dişli, uğursuz Ebû Huzeyfe!

O din konusunda insanların en şerlisidir.

Baban seni genç güçlü bir delikanlı oluncaya kadar büyütüp terbiye etti.

Şimdi sen ona böyle mi teşekkür ediyorsun?”

Savaş başladığında müşrikler sayıca Müslümanların üç misli olmasına rağmen büyük bir bozguna uğradılar. Utbe, Şeybe, Ebû Cehil gibi pek çok liderlerini kaybettiler. Yakınlarının öldüğünü haber alan Hind bint Utbe, çılgına döndü. Babası, amcası ve kardeşi Bedir’de ölmüşlerdi. Üzüntü ve şaşkınlık önce büyük bir öfkeye, ardından da intikam ateşi ile yanıp tutuşan kine dönüştü. Bunun için ölülerine ağlayan Mekke’li hanımlara kızarak onlara ağlamamalarını söyledi. Kendisine:

– Baban, kardeşin ve amcan için ağlamayacak mısın, diye sorulunca:

– Hayır ağlamayacağım. Ağladığımı Muhammed ve Medineli hanımlar duyduklarında sevinirler. Vallahi, Muhammed ve sahâbîlerinden öcümü almadıkça süslenmeyecek, sürme sürmeyeceğim. Eğer ağlamanın acılarımı dindireceğini bilseydim elbette ağlardım. Ancak iyi biliyorum ki öcümün alındığını şu iki gözüm ile görmeden acılarım dinmeyecek.

Söylediği uzun bir şiirle duygularını dile getirdi.

Sözünü tutan Hind bint Utbe, Uhud Savaşı’na kadar ne süslendi ne de Ebû Süfyan ile aynı yatakta yattı. O güne kadar büyük bir gayretle, Mekkelileri Müslümanlara karşı kışkırtıp durdu.

O zamana kadar Müslümanlara karşı doğrudan kötülük etmeyen Hind bint Utbe, bundan sonra eline geçen bütün fırsatları Müslümanlara kötülük etmekte kullandı. Bu sırada en büyük kötülüğü, Allah Resûlü’nün (sas) kızı Hz. Zeynep Annemiz’e yaptı. Zeynep Annemiz hicret ederken müşrikleri kışkırtarak üzerine saldı. Annemizin peşine düşen ayak takımı onun devesinden düşüp çocuğunu düşürmesine sebep oldular.

Dinmeyen Öfke

Beklenmeyen bu felaket karşısında yalnızca Hind bint Utbe değil, bütün Mekkeliler çılgına dönmüşlerdi. Bedir Savaşı’nın yenilgisi, onları büyük bir intikam duygusu ile kaplamıştı. Bir yıl boyunca nerdeyse yalnızca bu intikam için hazırlandılar. Sanki bütün yaşam gayeleri bitmiş, tüm duyguları yok olmuş, bir tek intikam duygusu kalmıştı. İntikamlarını almasalar boğulacaklardı âdeta. Zira Bedir’de çok ama çok şey kaybetmişlerdi. Şereflerini, gururlarını, menfaatlerini, değerlerini, liderlerini, ciğerparelerini...

Hak kazanmış, batıl yenilgiye uğramıştı. Üstelik kendileri Müslümanların üç misli iken... Öne sürülecek bir nedenlerinin olmayışı onları kahrediyordu. Özelde her kabile kendi akrabalarını öldürenlerden intikam almak istiyor, bunun için hazırlanıyordu. Genelde ise bütün müşriklerin iki hedefi vardı. Bunlardan biri Allah Resûlü (sas), diğeri büyük İslâm kahramanı Hz. Hamza'ydı. Bedir'de onların başına en fazla bela olan, ciğerparelerini öldüren o değil miydi? O öldürülmeden intikamlarını almış saymayacaklardı kendilerini. O Kureyşler için âdeta intikamın simgesi ve sembolüydü. Onun öldürülmesi için ayrıca özel olarak plan yapıldı. Buna özel bir önem verildi.

Onu öldürmek için birini görevlendirmek en doğru fikir gibi geldi onlara. Bu iş için biçilmiş bir kaftan da vardı aslında. O, mızrak atmada çok özel bir yeteneğe sahip olan Vahşi'nin ta kendisiydi. Vahşi, Cübeyr b. Mut'im'in kölesiydi.

Hz. Hamza'nın Cübeyr'in amcasını öldürmüş olması, onu bu iş için daha da çok kıskırtıyordu. Bunun için bir gün kölesini yanına çağırarak ona görevini uzun uzun anlattı. Vahşi savaşa kendileri ile birlikte gidecek ama savaş onu asla ilgilendirmeyecek, tek işi Hz. Hamza'yı takip etmek, uygun zamanı kollayıp onu öldürmek olacaktı. Savaşın seyri ne olursa olsun, ister zafer kazansınlar ister hezimete uğrasınlar ister Müslümanları yenilgiye uğratsınlar ister kaçınsınlar ne olursa olsun onun tek bir hedefi, tek bir işi olacaktı:

Hz. Hamza'yı Öldürmek...

Hz. Hamza'nın öldürülmesi, müşrikler için çok önemliydi. Sağ kalmasına asla tahammülleri yoktu. Neye mal olursa olsun onu mutlaka öldürmeliydiler. Bunun için efendisi Cübeyr b. Mut'im, Vahşi'ye:

– Eğer Hamza'yı öldürürsen hür olacaksın, diyerek bir köle için en kıymetli hediyeği vadetti. İş sağlama almak için onu daha önce konuşup planladıkları gibi Hind bint Utbe'nin yanına gönderdi. Hind bint Utbe, Mekkelilerin lideri, ordunun başkomutanı Ebû Süfyan'ın eşi idi. Hz. Hamza, onun da babasını, kardeşlerini ya öldürmüş veya ölümlerine iştirak etmişti. Bunun için Hind bint Utbe, Hz. Hamza'nın can düşmanıydı. Vahşi yanına gelince onu gergef gergef işledi. Yeri geldi duygularına hitap etti, yeri geldi vaatlerde bulundu. Onu

bedenen ve psikolojik olarak gerekli her türlü eğitimden geçirdi. Sonra:

– Eğer Hamza'yı öldürürsen şu kolumda, ayağımda, boynumda ve kulağımda bulunan bütün takıları sana vereceğim, diyerek ona söz verdi.

Mekke ordusu yola çıktığında Vahşi, Hz. Hamza'yı öldürmek için her yönden hazırды. Bir an önce Uhud'a varıp onu öldürmek, hürriyetine ve altınlarına kavuşmak istiyordu.

Mekkeliler ordularını hazırlayıp Uhud'a doğru çıktıklarında Hind bint Utbe'nin de aralarında bulunduğu 15 hanım, orduya katılmak için harekete geçti. Ancak bazı Kureyşliler onların savaşa katılmalarını istemiyordu. İstemeyenlerden biri de Safvân b. Ümeyye idi. Bunu duyan Hind bint Utbe herkesin duyacağı yüksek bir sesle:

– Bedir Savaşı'nda kurtulup evine ve eşine döndün. Bunun için rahatsın. Vallahi biz de sizinle birlikte bu savaşa geleceğiz. Geçen sefer genç kızları Cuhfe'den geri çevirip engellediğiniz gibi bu kez de bizi engelleyemeyeceksiniz, dedi ve bütün itirazlara rağmen kadınların başında Uhud'a gitti.

Hanımlar yol boyunca defler çalıp Bedir'de öldürülenler için mersiyeler söyledi, intikamlarını almaları için erkekleri teşvik etti hatta kışkırttı. Yolda sürekli şu beyitleri tekrarlıyorlardı:

“Biz sabahyıldızının kızlarıyız.
Yumuşak ve süslü halılar üzerinde yürürüz.
İlerlerseniz boynunuza sarılır,
Kaçarsanız biz de sizden kaçırız.
Bu kaçış, bir daha dönüşü olmayan ayrılıktır.”

Uhud Savaşı başladığında Hz. Hamza tıpkı Bedir'de olduğu gibi müşriklerin başına bela olmuştu. Yine iki kılıçla savaşıyordu. Sürekli Allah Resûlü'nün (sas) önünde savaşan Hz. Hamza hem müşriklerle savaşıyor hem de Allah Resûlü'nü (sas) koruyarak müşrikleri ona yaklaştırmıyordu.

Vahşi, efendilerinden aldığı direktife uyarak savaşla değil yalnızca Hz. Hamza ile ilgileniyordu. Ancak ona ulaşması ve onu öldürmesi pek de mümkün görünmüyordu. Müslümanların topluca saldırması ile müşrikler bir anda darmadağın olunca, Vahşi'nin ümidi iyice kırıldı. Müşrikler bütün hızları ile Mekke'ye doğru kaçıyor, Müslümanlar kovalıyorlardı. Erkeklerinin kaçtığını gören Mekkeli

hanımlar hemen karşılarına dikilerek onları engellemeye, geri çevirip yeniden savaşmalarını sağlamaya çalıştılar.

Bu tabloyu o sırada Uhud'da bulunan Ümmü Ammâre Annemiz şöyle anlatmaktadır:

“Kureyşli hanımlar o gün ne bir ok ne de bir taş attılar. Yalnızca def çalıp Bedir'deki ölülerini hatırlatan şiirler söyleyerek Mekkeli müşrikleri savaşa teşvik ediyorlardı. Elllerinde sürme ve koku vardı. Savaştan geri kalanlara ve savaşa gidip de kaçanlara bu sürmedanlıkları uzatarak:

– Artık sen de bizim gibi kadın oldun, bunları al sen de gözlerine sürme çek, diyorlardı. Hint bint Utbe de kadınlar arasındaydı. Biraz şişman ve yapılı bir hanımdı. Bir atın sırtında tedirgin bir şekilde duruyordu.”

Müslümanlar düşmanı önlerine katıp kovaladıklarında müşriklerin büyük bir kısmı Mekke'ye doğru kaçmaya başladı. Kadınlar bir süre onların karşısına dikilerek onları geri çevirmeye çalıştılar. Ancak kaçanlar bir sel gibi geliyordu. Hanımlar önce şaşırды, sonra işin vahametini anlayarak erkeklerle birlikte kaçtılar. İşte tam o sırada Allah Resûlü'nün (sas) sıkı tembihine rağmen okçular yerlerinden ayrıldılar. Bu, büyük bir felaketin habercisiydi. Pusuda bekleyip fırsat kollayan Hâlid b. Velid ve süvarileri harekete geçerek yerlerinden ayrılan okçuları şehit edip arkadan İslâm ordusuna saldırdılar. Bir anda neye uğradığını şaşırان Müslümanlar, önce donup kaldılar. Sonra bir kısmı dağılıp kaçtı, bir kısmı ise büyük bir sabır göstererek yalnızca ölmek üzere müşriklerin karşısına dikildi.

Şoktan kurtulup kendine gelen bütün sahâbîler Allah Resûlü'nün (sas) etrafında toplanmaya başladı. Biri vardı ki o Allah Resûlü'nün (sas) yanından hiç ayrılamadı. Hep onun önünde onunla birlikteydi. Çift kılıcını durmadan sallıyordu. İki işi bir anda yapıyordu. Hem saldırı hem koruma işi yapan bu kişi, Allah Resûlü'nün (sas) amcası kahramanlar sultanı Hz. Hamza'dan başkası değildi. O, bir sağa bir sola kılıç savururken bir taraftan da:

– Ben Allah'ın aslanıyım! Ben Allah'ın aslanıyım, diye bağıırıyordu. Çünkü bizzat Allah'ın Resûlü (sas) ona “Allah'ın aslanı” lakabını vermişti.

Vahşi'nin savaşın başından beri arayıp da bulamadığı an gelmişti. Şimdi hedefini vurmak için en güzel andı. Müslümanlar dağılmış,

herkes bir tarafta başının çaresine bakmaya çalışıyordu. Neredeyse Allah Resûlü (sas) bile korumasız kalmıştı. Elini çabuk tutup bir an önce Hz. Hamza'yı öldürmeliydi. Vahşi o anı şöyle anlatıyordu:

“Ben Habeşistanlıyım. Habeşistanlıların birçoğu gibi ben de çok güzel mızrak kullanırdım. Attığım hedefi mutlaka tuttururdum. İsabet ettiremediğim nadirdi. Bu özelliğimden dolayı Hz. Hamza'yı vurmakla görevlendirildim. Yola çıkıp Uhud'a vardık. Savaş başlayınca ben savaşla ilgilenmeyip hep Hz. Hamza'yı gözetledim. Müslümanların şiddetli taarruzlarından dolayı bir süre onu göremedim. Ancak sonunda onu, boz bir devenin diğer develer arasında seçilip görüldüğü gibi insanların ortasında seçildiğini gördüm. Öyle hareketli öyle yaman savaşıyordu ki çok büyük karışıklık da olsa onu görmemek mümkün değildi. Hemen göze batıyordu. Ancak yerinde duramadığı için işim zordu. Kılıcı ile insanları biçip geçiyor, kimse önünde duramıyordu. Benim tek hedefim o, tek gayem onu öldürmektir. Mızrağımı bir an önce hedefe doğru atmak için fırsat kolluyor, bana doğru gelmesini, yanıma yaklaşmasını bekliyordum. Bu arada kendimi sağlama almak için orada bulunan bir ağacın arkasına gizlendim. Bir süre sonra Siba b. Abdu'l-Uzza önüme geçti. Hz. Hamza ona:

– Yanıma gel ey sünnetçi kadının oğlu, diyerek bağırdı. Ardından Siba'nın başına bir kılıç darbesi indirdi. Ancak isabet ettiremedi. Siba, bir hamle ile kendisini kurtardı. Hz. Hamza'nın ayağı kaymış, sendelemişti. Beklediğim anı yakalamıştım. Vakit kaybetmeden mızrağımı hedefe doğru attım. Mızrak göğsünün üzerinden girip ayaklarının arasından çıktı. Başını kaldırıp bana baktı. Toparlanıp bana doğru yürümeye çalıştı ancak olmadı, daha fazla dayanamayıp yere düşüp şehit oldu.

Koşarak yanına gittim. Mızrağımı çekip aldım ve hızla oradan uzaklaşıp çadırların bulunduğu yere döndüm. Boş bulduğum bir çadıra girip orada oturdum. Savaşın bitmesini beklemeye başladım. Artık görevimin asıl kısmını bitirmiş, hedefime ulaşmıştım. Kölelikten kurtulmak için yapmam gerekeni yapmış ve savaşla ilgim kalmamıştı.”

Savaş bitip İslâm ordusu çekilince müşrikler savaş meydanına dalıp bütün şehitlerin kulağını, burnunu vahşice kestiler. Savaşın bittiğini gören Vahşi de kaldığı çadırdan çıkarak görevini

tamamlamak üzere Hz. Hamza'yı şehit ettiği yere doğru gitti. Ebû Süfyan'ın hanımı Hind, Hz. Hamza'nın ciğerlerini söküp yemeye yemin etmiş ve:

– Hamza'yı öldürürsek ciğerini yemeyi nezrediyorum, demişti. Onun ciğerlerini söküp kendisine getirmek için de Vahşi ile anlaşmıştı. Vahşi, işte bu anlaşmanın gereğini yerine getirmek için Hz. Hamza'nın yerde yatan cansız bedeninin yanına gitti. Kamasını çıkarıp göğsünü yardı, ciğerini söküp aldı ve doğruca Hind'in yanına gitti. Anlaşmayı hatırlattı.

– Babanı öldüren adamı öldürdüm dersem bana ne verecektin?

– Bütün takılarımı?

Vahşi ona Hz. Hamza'nın ciğerini uzatarak:

– İşte onun ciğeri.

Hz. Hamza'nın ciğerini görünce sevinçten çıldıracakmış gibi olan Hind bint Utbe verdiği sözü tutarak üzerindeki yüzük, bilezik, küpe, kolye ve ayağındaki halhاللardan oluşan bütün takılarını çıkarıp Vahşi'ye verdi ve:

– Mekke'ye gittiğimizde sana on dinar daha vereceğim. Onu öldürdüğün yeri bana göster.

Vahşi, Hz. Hamza'nın şehit edildiği yeri gösterince Hind bint Utbe onun burnunu ve kulaklarını keserek onlardan kendine gerdanlık yaptı. Mekke'ye gidinceye kadar onları atmayıp yanında gezdirdi.

Vahşi, Hz. Hamza'nın ciğerinden bir parça keserek Hind'e verdi. Büyük bir hırsıyla ciğeri alan Hind, onu hemen ağzına attı ve çiğnemeye başladı. Resûl'ün ciğerparesinin ciğerini çiğ çiğ yemek istiyordu. Ancak bu kadar vahşet ona da çok gelmişti. Bir süre çiğnedikten sonra daha fazla dayanamadı, tükürerek ciğeri ağzından çıkardı. Rahatlamış, yüreğindeki ateş sönmüştü. Bayram ediyordu âdeta. Çevresinde bulunan yüksekçe bir kayanın üzerine çıktı.

– Artık yüreğimi kavuran ateş söndü. İntikamımı aldım, diye çığlık attı.

Mekke Fethine Doğru

Uhud'da Hz. Hamza'nın şehid edilmesi ile intikamını alınca sakinleşen Hind bint Utbe, bundan sonra Müslümanlarla aktif mücadele etmeyi bırakarak normal günlük hayatına geri döndü.

Hudeybiye Antlaşması ile Müslümanlar tarafına esmeye başlayan rüzgâr, çevrelerindeki Yahudi ve diğer Arap kabilelerine karşı kazandıkları zaferlerle doruk noktaya çıktı.

Mekkeli müşrikler, bu zaferlerin ardından Yemen, Bahreyn ve Umman krallarının Müslüman olduğunu ya da İslâm'a sempati duyduklarını duyunca endişelenip paniklediler. Allah Resûlü'nün (sas) kıtlık zamanı fakir Mekkelilere yardım göndermesi gibi gönül alıcı tavırları özellikle Mekke'nin genç liderlerinin muhalefet alanlarını iyice daralttı. Bu panikle yanlışlar yaparak anlaşmayı bozdular. Yaptıkları hatayı anlayıp düzeltmeye çalışsalar da Allah Resûlü (sas) bu fırsatı onlara vermedi.

Bütün bunlar, birçoğu itiraf etmese de Mekkelilerin Allah Resûlü (sas) ve Müslümanları takdir etmelerine ve kalplerinin derinliklerinde onları sevmeye başlamalarına neden oldu. Hatta bu sevgi bazılarında daha fazla dışa vurarak Müslüman olmalarına vesile oldu.

Şüphesiz olanlar Hind bint Utbe'yi de etkiliyordu. Bu etkinin tesirinden olacak bir gün bir rüya gördü. Rüyadan çok etkilendi ve onu seferden yeni dönen eşine anlattı.

Mekkeliler, Hudeybiye Antlaşması'nı bozdukları bir sırada ne yapacaklarını düşünürlerken Kureyşin yaşlı, güngörmüş liderleri Hâris b. Hişâm ve Abdullah b. Ebî Rebî'a o sırada yönetimden geri çekilmiş olan Ebû Süfyan'ın yanına geldiler. Ona genç liderlerin yaptıkları hatayı kastederek:

– Vallahi eğer bu işi düzeltmezsek Muhammed ve arkadaşlarının korkusunu kalplerimizde duymaya başlayacağız, dediler. Olayların olduğu sırada ticaret için Mekke dışında olan Ebû Süfyan:

– Doğru söylüyorsunuz. Eşim Hind bint Utbe de bir rüya görmüş, rüyayı dinleyince hiç hoşuma gitmedi, açıkçası çok korktum.

– Nasıl bir rüya görmüş?

– Hind rüyasında Hacun mevkiinden akmaya başlayan bir kanın, Mekke'nin Handeme Dağı'na kadar gelip durduğunu, oranın kan ile dolduğunu, daha sonra ise kaybolduğunu görmüş.

– Bu gerçekten şermiş.

Rüya doğru çıkmıştı. Bu hakikatte rahmet olsa da görünüşte ya da onlara göre şer olan olaylar peş peşe cereyan etmeye başladı. Ebû Süfyan'ın Medine'ye gidip Allah Resûlü (sas) ile görüşmesi sonuçsuz

kaldı. Allah Resûlü (sas) İslâm ordusu ile Mekke yakınlarına kadar gelmişti. Bundan son anda haberdar olan Mekkeliler, büyük bir telaşa kapılıp hemen Ebû Süfyan'ı görüşmek için Allah Resûlü'nün (sas) yanına gönderdiler. Ebû Süfyan hazırlanarak İslâm ordusunun bulunduğu yere gitti. Görüşmesi uzun sürmüştü. Mekkeliler sabırsızlıkla bekliyor ancak o bir türlü gelmiyordu. Bekleyiş uzadıkça endişeleri, kızgınlıkları arttı. Çok tedirgin olmuşlardı. Ebû Süfyan aleyhinde konuşmaya başladılar.

– Vallahi, o şimdi dinden dönmüştür, gizlice Muhammed'e tabi olmuştur. Buraya gelince Müslüman olduğunu bizden saklayacak.

İnsanların sözleri eşi Hind bint Utbe'yi öfkелendirdi. Ebû Süfyan evine ancak gece yarısı gelebildi. İçeri girer girmez eşi:

– Çok geciktin, insanlar senin hakkında pek çok şey söyleyerek seni suçladılar. Bu kadar çok beklediğine göre başarılı bir görüşme yapmışsındır. Eğer böyle ise gerçekten adam gibi adammışsın.

Eşini dinleyen Ebû Süfyan ona hiçbir şey söylemeden evden çıktı, kendini bekleyen Mekkelilerin yanına gitti. Eşinden cevap alamayan Hind bint Utbe de eşinin peşine takıldı. Cevap alamadığı için iyice kızmıştı. Ona tekrar:

–Ne yaptın, diye çıkıştı. Ebû Süfyan, yaptığı görüşmeyi ayrıntılı şekilde anlattı. Anlattıkları hiç kimsenin hoşuna gitmedi. Ebû Süfyan'ın yenilgiyi peşinen kabul eden:

– Kapısını kapayıp evinde oturan emin olacaktır, sözleri herkesi kızdırdı. O sırada âdeta kendini kaybeden Hind bint Utbe, eşinin başını tutup göğsünü yumrukladı.

– Yazıklar olsun! Sen ne kötü elçisin! Arkanda ne vardı?

Ebû Süfyan gördüklerini anlatarak Mekkelileri ikna etmeye çalıştı. Ancak ne Mekkeliler ne de eşi onun sözlerini kabullenmek istedi. Daha sekiz sene önce kovulmuş olarak giden birinin, şimdi on iki bin kişilik bir ordu ile Mekke'yi fethetmeye geldiğine ve kendilerinin bir şey yapamaz durumda olduklarına inanamadılar. Başlangıçta bunu kabullenmeseler de sonradan büyük bir çoğunluğu bu gerçeği kabullenmek zorunda kaldı.

Mekke'nin Fethi

İslâm ordusu Mekke'ye gireceği sabah, Ebû Süfyan Mekkelilere seslenerek:

– Evinin kapılarını kapayıp dışarı çıkmayan emindir! Benim evime giren emindir, diyordu.

Bu sözleri bir türlü hazmedemeyen eşi:

– Allah seni rezil etsin! Senin yüzünden kavmin de rezil oldu, diyerek Ebû Süfyan'ın sakalını tuttu, sonra da:

– Ey Galipoğulları, şu yaşlı ahmağı öldürün! Şunu öldürüp aranızdan ve memleketinizden atın, diye bağırdı. Ebû Süfyan eşini uyararak:

– Sus ve evine gir! İslâm ordusu gelmek üzere, diye çıkıştı. Gerçeği kabullenmek durumunda kalan Hind bint Utbe evine girip beklemeye başladı.

Zaman geçtikçe sakinleşen Hint bint Utbe, olup bitenleri gözledi. Ümidinin kesilmesi kalbindeki kızgınlık ve kinini biraz olsun azaltarak onu, İslâm ve Müslümanlar hakkında düşünmeye ve onları anlamaya yöneltti. Gözlemlerini daha da sıklaştırdı. Mekke'ye giren Müslümanların neler yaptığını izlemeye başladı. Kalbinin üzerindeki perdeler kalkıp da olaylara biraz olsun ön yargısız bakınca çok güzel şeyler gördü. Gördüklerinden çok etkilenmişti.

İslâm'a Girişi

O günlerde geç saatlere kadar Kâbe'deki Müslümanları izleyen Hind bint Utbe, ancak iyice uyku bastırınca yatıp uyuyordu. Bir sabah uykusundan heyecanla uyandı. Eşine:

– Ben Muhammed'e biat etmek istiyorum.

– Daha düne kadar bu konuda neler yapıyordun. İslâm'a girmeyi hoş karşılamıyordun, ne oldu?

– Vallahi, şimdiye kadar Kâbe'de Allah'a bu kadar samimi ve içten ibadet edildiğini görmemiştım. Vallahi yatıncaya kadar onları gözledim, kimi kıyamda kimi rükûda kimi de secdeleydi.

O bunları seyrederken zihni üç gece üst üste gördüğü rüyadaydı. Bir gece rüyasında karanlıklar içinde kalmış, ileride bir ışık belirmiş, Allah Resûlü (sas) onu bu ışığa çağırmıştı. Ertesi gün ise rüyasında Hübel putu onu sağ, Yesaf ise sol tarafa çağırmış, o sırada beliren Allah Resûlü (sas) onu doğru yola davet etmişti. Üçüncü gün kendini cehennem çukurunun başında görmüştü. Çevresindekiler onu cehenneme doğru iteklerken Hübel ona:

– Buraya gir, derken başka biri onu elbisesinden tutup geri çekiyordu. Arkasına dönüp baktığında kendini ateşten kurtaran kişinin Allah Resûlü (sas) olduğunu gördü. Müslümanların hareketleri ve rüyayı birleştiren gerçeği anladı.

Ancak bir sorun vardı. Onun Uhud'da Hz. Hamza'ya yaptıkları, şimdi karşısına çıkıp hidayet yolunu tıkayabilirdi. Nitekim Allah Resûlü (sas) fetih sırasında sahâbîlerine altısı erkek, dördü kadın olmak üzere on kişinin görüldüğü yerde öldürülmesini, diğer insanlara ise dokunulmamasını emretmişti. Bunlardan biri Hind bint Utbe idi. Bundan dolayı Hind bint Utbe Müslüman olmaya karar verdiğini eşine söyleyince Ebû Süfyan:

– Sen geçmişte yapacağını yaptın. Muhammed'in yanına tek başına gitme! Akrabalarının biri ile birlikte git.

Allah Resûlü (sas) erkeklerden biat aldıktan sonra kadınlardan da biat almak için onların Ebtah'a gelmelerini söyledi Tanınmamak için elbiselerini değiştikten sonra yüzünü kapayan Hind, Hz. Osman yahut kardeşi Ebû Huzeyfe'nin yanına gitti. Onlara Müslüman olduğunu, Allah Resûlü'nün (sas) yanına giderek ona biat etmek istediğini, bu konuda kendine yardımcı olmasını söyledi. Birlikte Allah Resûlü'nün (sas) yanına gittiler. Efendimiz'in yanında pek çok hanım vardı. Hind yüzü örtülü olarak içeri girdi. Biat başlayınca Allah Resûlü (sas) hanımlara:

– Allah'a şirk koşturmak ve zina etmemek üzere bana biat edin, buyurdu. Hanımların arasında bulunan Hind:

– Hür kadın zina eder mi, diye hayretle sordu.

Allah Resûlü (sas) biat aldığı hususlara devam ederek:

– Çocuklarınızı öldürmemek üzere biat edin, buyurdu. Tekrar araya girdi:

– Bize çocuk mu bıraktın? Hepsini Bedir'de öldürdün. Çocukken biz onları büyütüp yetiştirdik, büyüyünce siz öldürdünüz, dedi. Allah Resûlü (sas) yalnızca:

–Allah (c.c.) öldürdü, buyurmakla yetinerek biat aldığı konuya devam etti ve:

– İyilik emredildiği zaman karşı gelip isyan etmemek üzere, buyurdu. Orada bulunan Meymun adındaki sahâbî:

– Allah (c.c.) Nebî'sine iyilik konusunda itaat edilmesini istiyor. Zaten her iyilik Allah'ın emridir, dedi.

Allah Resûlü (sas):

– Çalmamak üzere, buyurdu. Hind bint Utbe:

– Ya Resûlallah! Ebû Süfyan çok cimri bir adamdır. Ondan izinsiz olarak malından alıp yiyorum, buna ne dersiniz, diye sorunca Allah Resûlü (sas) Ebû Süfyan'a dönerek:

– Söylenenler için ne dersin ey Ebû Süfyan!

– Taze yiyecekler için söyledikleri doğrudur ancak kuru gıdalar için müsaade ediyorum.

Allah Resûlü (sas) Hind bint Utbe'ye:

– Hakkanियeti gözeterek kendin ve çocukların için yetecek kadar alabilirsin.

Yüzünü gizlediği hâlde son konuşmalardan Hind'in kimliği belli olmuştu. Allah Resûlü (sas):

– Sen Hind misin?

– Evet, ya Resûlallah! Geçmişte olanları affet, Allah da seni affetsin. Ya Resûlallah! Dinini açıklayan, onu kendisi için seçen Allah'a hamdolsun! Allah'ın rahmeti senin üzerine olsun, beni bu dinle buluşturdu. Artık ben Allah'a samimiyetle inanan mümin bir kulum.

Yüzündeki peçeyi açtı. Allah Resûlü (sas):

– Merhaba! Hoş geldin!

– Vallahi ya Resûlallah! Yakın zamana kadar, yeryüzünde senin ailenden daha fazla rezil olmasını istediğim kimse yoktu. Şimdi ise senin ailenden daha fazla aziz olmasını istediğim kimse yoktur.

– Öyledir. Vallahi ben kişiye çocuklarından, ana ve babalarından sevgili olmadıkça o kişi gerçek iman sahibi olamaz.

Bundan sonra huzurunda bulunanlara Kur'ân okuyarak onlardan biat aldı. Hind bint Utbe:

– Elini uzat biat edelim.

– Ben hanımlarla musafaha yapmam, benim yüz kişi için söylediğim söz, her birinize tek tek söylediğim söz gibidir.

Allah Resûlü'ne (sas) biat eden Hind doğruca evine giderek evindeki bütün putları tek tek kırıp paramparça etti. Bir taraftan putları kırarken bir taraftan da geçmişte yaptığı hataları hatırlayıp:

– Sizinle aldanarak boş bir gurura kapıldık, diyerek pişmanlığını dile getirdi.

İman ile şereflendikten sonra İslâm'a samimiyetle bağlanan Hind bint Utbe, hizmetlisine koyunları arasından iki oğlak getirmesini söyledi. Onları kestirerek kızarttırdı. Sonra da hizmetçisiyle Allah Resûlü'ne (sas) gönderdi. Kızarmış et gittiğinde Allah Resûlü (sas) eşlerinden Ümmü Seleme ve Meymune Annemiz ile Abdülmuttaliboğullarından bir grup hanım ile birlikte oturuyordu. Hizmetli Allah Resûlü'nün (sas) bulunduğu çadıra yanına kadar gitti. Selam vererek içeri girmek için izin istedi. İzin verilince huzur-u saadete vardı:

– Hanımım bu hediyei size gönderdi. O sizden özür dileyerek: “Bu sene koyunlarımız az doğurdu, bunun için ancak bu kadar gönderebildim.” dedi. Allah Resûlü (sas):

– Allah koyunlarınızı size mübarek etsin. Doğumlarını çoğaltsın, diye dua buyurdu.

Hizmetli götürdüğü hediyei bıraktıktan sonra Hind'in yanına dönerek ona Allah Resûlü'nün (sas) onun için yaptığı duayı bildirdi. Hind bint Utbe Allah Resûlü'nün (sas) kendisine dua buyurmasına çok sevindi.

Hizmetlisi der ki:

– Bu olaydan sonra koyunlar hiç olmadığı kadar çok doğum yaptı. Onların bu hâlini gören Hind:

– Bütün bunlar, Allah Resûlü'nün (sas) duası ve bereketiyle oldu. Bizi İslâm'a ulaştıran Allah'a hamd olsun, diyerek memnuniyetini ifade etti. Sonra:

– Müslüman olmadan önce bir rüya gördüm. Rüyamda çok sıcak bir günde güneş altında ayakta duruyordum. Gölge bana çok yakındı ancak bir türlü ona ulaşamıyordum. Allah Resûlü (sas) bize yaklaşıncı kendimi gölgede buldum.

Allah Resûlü (sas) Mekke'de bulunduğu sırada Hind'e “İslâm'ı nasıl bulduğunu” sordu. O:

– Ya Resûlallah! Üç husus dışında her şey çok güzel:

Ellerimizi dizlerimize koymamız (rukûyu kastediyor), başörtüsü ve (Bilâl-i Habeşî'yi kastederek) şu siyahî kölenin Kâbe'nin üstünde karga gibi ötmesi. Allah Resûlü (sas):

– Rükûsuz namaz olmaz. Kâbe'nin üzerinde karga gibi öttüğünden bahsettiğin kişi Allah'ın çok iyi bir kuludur. Başörtüsüne gelince hangi şeyle daha güzel örtünülür ki? buyurdu.

– Annem-babam sana feda olsun! Ben şiir ile tanınıp yüceltmekten hoşlanıyorum, diyerek bu hususta müsaade aldı.

Yermük Savaşı'nda

Hız. Ömer zamanında İslâm orduları, Hâlid b. Velid gibi kahramanlar komutası altında büyük fetihler gerçekleştiriyor, Bizans ve İran İmparatorluklarının topraklarında ilerliyorlardı. Bu ilerlemeleri durdurmak için pek çok kez büyük ordularla Müslümanların karşısına dikilen Bizanslılar, her seferinde yenildiler. O büyük savaşlardan biri de hicretin 15. yılında yapılan Yermük Savaşı idi. Hind bint Utbe eşi Ebû Süfyan ile birlikte bu savaşa katılmıştı.

Savaş başlayınca Bizanslılar büyük bir saldırı düzenlediler. O sırada İslâm ordusuna yeni katılmış olan Lahm ve Cüzam kabilelerinin saldırıya dayanamayıp kaçmaları ile Müslümanlar çok zor durumda kaldı. İslâm ordusunun arka tarafında bir tepe üzerinde bulunan Müslüman hanımlar, durumun vahametini görünce yalnızca Müslümanları savaşa teşvik etmekle kalmayıp Ümmü Hakîm bint Hâris ve Hind bint Utbe'nin teşviği ile kılıçları ile düşman karşısına çıkarak onlarla kıyasıya savaştılar.

Ticarete Atılıyor

Hız. Ömer zamanında halifenin yanına giden Hind bint Utbe, ona ticaret yapmak istediğini ve bunun için Beytü'l-Mal'dan kendisine bir miktar borç para vermesini istedi. Hız. Ömer onun isteğini kabul ederek 4000 dirhem borç verdi. 4000 dirhemi alan Hind, Kelb beldelerine giderek burada çeşitli şeyler alıp satarak ticaret yapmaya başladı. Bir ara eşi Ebû Süfyan ve oğlu Amr b. Ebî Süfyan'ın, Şam valisi olan oğlu Hız. Muâviye'nin yanına gittiklerini duyunca hemen bulunduğu yerden ayrılarak doğruca Şam'a oğlunun yanına gitti. Annesinin Şam'a geldiğini gören Hız. Muâviye şaşıarak:

– Niçin geldin anneciğim, diye sordu. Annesi:
– Bana bak oğlum! Halife Ömer, Allah için gayret gösteren biridir. Ona karşı dikkatli ol! Onun görüşlerine göre hareket et, hoşuna gitse de gitmese de ona muhalefet etme! Bak seni buraya vali yapmış. Yakınlarına dikkat et, onlar bu nimetin elinden gitmesine sebep olmasınlar. Baban ile kardeşine fazla hediye verip de Hız. Ömer'in seni azletmesine sebep olma. En fazla babanı bir ata bindir ve ona 4000 dirhem ver. Amr'ı katıra bindirerek ona 2000 dirhem ver, dedi.

Hiz. Muâviye babası ve kardeşine 100 dinar (4000 dirhem) ve giysiler göndererek onları yanına getirtti. Amr, kardeşinin kendilerine verdiği hediyeı büyük bir hediye olarak gördü fakat Ebû Süfyan:

– Bunu o kadar büyük görme, bize verdiği kadar annesine de vermiştir.

Hiz. Muâviye ile görüşmesi biten Hind, Ebû Süfyan ile üvey oğlu Amr'ın yanına geldi ve hep birlikte Medine'ye döndüler. O sırada Ebû Süfyan'la araları fazla iyi değildi. Ebû Süfyan ona:

– Çok kâr ettin mi, diye sordu. Eşi Hind:

– Allah bilir, Medine'de de alım satım yapacağım.

Konuşa konuşa Medine'ye kadar geldiler. Hind bint Utbe ticarete kâr değil zarar etmişti. Hiz. Ömer'in yanına giderek durumunu anlattı ve ondan yardım istedi. Hiz. Ömer:

– Eğer o benim malım olsaydı sana bıraktırdım ancak o Müslümanların malıdır, dedi. Hiz. Ömer, Ebû Süfyan'a haber göndererek ondan parayı ödemesini istedi. Ebû Süfyan, Hiz. Ömer'in yanına gidince Hiz. Ömer ona:

– Muâviye sana ne kadar verdi, diye sordu. Ebû Süfyan:

– Yüz dinar, diyerek eşi Hind'nin borcunu ödedi.

Bundan sonra fazla yaşamayan Hind bint Utbe, Hiz. Ömer'in hilafetinin ilk yıllarında vefat etti. Bazılarına göre ise Hiz. Osman'ın hilafetinin ilk yıllarına kadar yaşamış, bu yıllarda vefat etmiştir.

HİND EL-HAVLÂNİYYE

Bilâl-i Habeşî'nin Hanımı

Eşi	Bilâl-i Hâbeşî
Vefatı	Bilinmemektedir

Medine'de doğup büyüyen Hind Hanım, Havlânilerin Ebû Bükeyroğullarındandır. Ebû Bükeyr oğullarının İslâm'a girişi Allah Resûlü'nün (sas) Medine'ye hicret etmesinden önce başlamıştı. Allah Resûlü (sas) hicretinden bir süre sonra bütün kabile Müslüman oldu. İslâm ile şereflendikten sonra nebevî ahlak ile ahlaklanmaya gayret eden Hind Hanım'ın ailesi onu beğendikleri biriyle evlendirmek istiyordu. Bunun için Allah Resûlü'nü (sas) elçi yapmayı düşündüler.

Zeyd b.Eslem anlatıyor:

“Bir gün Ebû Bükeyroğulları Allah Resûlü'ne giderek:

– Kız kardeşimizi falan kişi ile evlendirir misin, dediler. Allah Resûlü (sas):

– Bilal'e ne dersiniz? Bu isteğinizi ona niçin teklif etmiyorsunuz, buyurdu.

Ebû Bükeyroğulları herhangi bir cevap vermeden geri gittiler. Bir süre sonra tekrar gelip aynı şeyleri söylediler. Allah Resûlü (sas) onlara yine:

– Bu isteğinizi Bilal'e niçin teklif etmiyorsunuz, diye sordu.

Ebû Bükeyroğulları 'evet' diyemeden sessizce geri döndüler. Üçüncü kez geldiklerinde Allah Resûlü (sas):

– Kardeşinizi cennet ehlinden olan bir kişiye niçin vermiyorsunuz, buyurdu.

Ebû Bükeyroğulları Allah Resûlü'nün (sas) ısrarını ve Bilâl-i Habeşî hakkında söylediği sitayişli sözleri duyunca, kızlarının Bilâl-i Habeşî ile evlenmesine razı oldular:

– Tamam nikâhlayalım, dediler. Bunun üzerine Allah Resûlü (sas) Ebû Bükeyroğullarından Hind Hanımı, Bilâl-i Habeşî ile evlendirdi.

Nebevî Terbiyenin Kuşattığı Evlilik

Sürekli Allah Resûlü (sas) ile birlikte olan ve ona hizmet eden Bilâl-i Habeşî, Allah Resûlü'ne (sas) büyük bir samimiyetle bağlıydı. Onu can kulağı ile dinler, söylediklerini hayata geçirir, bununla da kalmaz evine geldiğinde Allah Resûlü'nden (sas) duyduklarını eşine anlatırdı. Ancak çok fazla şey anlattığı için eşi bazen onun abartıp abartmadığı konusunda şüpheye düşerdi.

Bilâl-i Habeşî'nin hanımı anlatıyor:

“Bir gün Allah Resûlü (sas) bize geldi. Bana selam verdikten sonra:

– Bilâl evde mi?

Biraz sert bir şekilde:

– Hayır, diye cevap verdim.

– Herhâlde sen Bilâl'e kızmışsın, buyurdu.

– Evet, çoğu zaman sizin yanınızdan ayrılıp benim yanıma geldiğinde ‘Allah Resûlü şöyle buyurdu. Allah Resûlü şöyle buyurdu.’ deyip duruyor.

– Bilâl'in benden naklettiği sözlerin hepsi doğrudur. Bilâl asla yalan söylemez. Bilâl'e kızma! Yoksa Bilâl'e kızdığın sürece amellerin kabul olmaz, buyurdu.”

Bilâl-i Habeşî'den pek çok hadis dinleyen Hind el-Havlâniyye eşinin sürekli şöyle dua ettiğini söylerdi:

“Allah'ım iyiliklerimi kabul et! Yaptığım kötülüklerimi bağışla, yanlışlarımdan dolayı beni mazur gör!”

Sık sık yaptığı dualardan biri de şuydu:

“Allah'ım hatalarımı bağışla, yanlışlarımdan dolayı beni mazur gör!”

Uzun bir süre yaşadığı bilinen Hind el-Havlâniyye'nin ne zaman vefat ettiği hakkında bir bilgi bulunmamaktadır.

LEYLA BİNT EBÎ HASME

İlk Müslüman ve İlk Muhacirlerden

Eşi	Âmir b. Rebi
Çocuğu	Abdullah
Vefatı	Bilinmemektedir

Leylâ Hanım, köle olan bir anne ile Mekkeli bir beyin kızıdır. Nereli olduğu bilinmeyen annesi, Arap beldelerinde ya da çöllerinde sık sık rastlanan baskınların birinde esir edilerek pazarlarda satıla satıla Mekke pazarlarına kadar gelmiş, burada Ebû Hasme tarafından satın alınıp cariye edilmişti. Zaman içinde ondan bir kızı oldu. Ona Leyla ismini verdiler.

Mekke’de doğup büyüyen Leyla Hanım, evlilik çağına gelince Âmir b. Rebi’â adında biri ile evlendi. Âmir b. Rebi’â da onun gibi gariplerdendi. O da Mekke dışından gelerek Hz. Ömer’in babası Hattab b. Nüfeyl’in himayesine girmişti. Hattab, onun çok ahlaklı iyi bir insan olduğunu görünce Âmir’i evlat edinmiş, Kâbe’ye giderek:

– Bundan böyle Âmir benim oğlumdur, diye ilan etmişti. Ahzâb Sûresi 5. ayeti ininceye kadar bütün insanlar onu Hattâb’ın oğlu olarak kabul etmiş ve ona bu şekilde hitap etmişlerdi. İşte Leylâ Hatun kendi gibi bir hikâyesi olan bu insana “evet” diyerek onunla mutlu bir yuva kurdu.

Zeyd b. Amr’ın tavsiyesi ile İslâm ile şereflenen Âmir b. Rebi’â eşi Leyla Hatun’a olup bitenleri anlattı. Onu Müslüman olmak için teşvik etti. Eşinin sözlerinden çok etkilenen Leyla Hatun tereddüt etmeden hemen Müslüman oldu.

Hicret

Müslüman olduktan sonra hayatı bambaşka bir anlam kazanan, kalbi eşsiz duygularla dolan Leyla Hatun, büyük bir zevkle Rabb’ine yönelerek manâ âlemlerinde seyr-i ilallah daldı. Ancak Mekkeli müşriklerin onları bu saadette baş başa bırakmaya niyetleri yoktu.

Âmir b. Rebi'a ve eşinin Müslüman olduğunu öğrenince onlara baskı yaparak imandan vazgeçmeleri için zorladılar.

Elbette imandan nasibi olmayan bu insanlar, kalpleri aydınlanan, gönülleri ebedî huzurla dolan, iman ile şereflenen bu kişilerin ondan asla vazgeçmeyeceklerini bilemezlerdi. Bunun için sürekli onlara baskı yaptılar. Onların İslâm'dan vazgeçmediklerini görünce, baskılarını artırarak dayanılmaz işkenceler yapmaya başladılar. Dayanma güçleri bitip takatları kesilince benzer sıkıntılar içinde olan Hz. Osman ile birlikte Allah Resûlü'ne (sas) gittiler. Ona:

– Ya Resûlallah! Kavmimiz bize dayanılmaz işkenceler yapıyor, diyerek kendilerine bir çıkış yolu göstermesini istediler.

Allah Resûlü (sas) onlara Habeşistan'a gitmelerini tavsiye edince gönülleri buruk mahzun bir şekilde hazırlıklara başladılar. Yıllardır yaşadıkları, içinde Kâbe'nin bulunduğu bir şehri terk edip kendilerini neyin beklediğini bilmedikleri bir yere hicret etmek hiç de kolay değildi. Ancak burada, bu zulüm altında daha fazla kalamazlardı. Hazırlıkları bitince hemen yola çıkacaklardı. Ama Mekkeliler her şeylerini terk edip vatanlarından ayrılmalara bile izin vermiyorlardı.

Leylâ bint Ebî Hasme anlatıyor:

“Eşim Âmir hazırlıklar ile ilgili bir iş için evden ayrıldığı sırada Ömer b. Hattâb yanıma geldi. O sırada henüz Müslüman olmayan Hz. Ömer, İslâm'ı kabul ettiğimiz için bize çok sert davranarak işkence yapıyordu. Belli ki gideceğimizi haber almış, bizi engellemek için evimize kadar gelmişti. Bana:

– Nereye böyle Ümmü Abdullah? Yolculuk mu var?

– Evet, vallahi memleketimizi terk ederek inançlarımızdan dolayı işkence görmeyeceğimiz bir yere gidiyoruz. Siz işkence ve baskı yaparak bizi hicrete zorladınız.

Nasıl tepki verecek diye biraz endişelendim. Başımı kaldırıp baktığımda Hz. Ömer'in yüzünü hüznü kapladığını gördüm. Gözleri dolmuştu. Onun hiç bu kadar duygulandığını görmemiştim. Bana:

– Allah yolunuzu açık etsin, diyerek bir şey yapmadan çıkıp gitti. Bir süre sonra eşim eve geldi. Ona olanları anlattım.

– Ya Ebû Abdullah! Onun yüzünü görmeliydin. Hicret etmek istememizden dolayı çok üzüldü.

– Yoksa onun Müslüman olacağını mı umuyorsun?

– Evet!

Eşim onun bize yaptıklarını hatırlayınca:

– Vallahi gördüğün o insan asla Müslüman olmaz. Ömer'in merkebi Müslüman olmadan o Müslüman olmaz, diyerek bu konudaki ümitsizliğini ifade etti.”

Hazırlıkları tamamlanınca gece yol arkadaşlarıyla buluşarak gizlice Mekke'den çıktılar. Issız çöllerde korku içinde yollarına devam eden Leyla Hatun ve kutlu yol arkadaşları sahile gelince bir gemiye binerek Habeşistan'a hicret ettiler.

Orada beklemedikleri kadar güzel karşılandılar. Habeş Kralı'nın ve halkın konuk severliği ile rahat ettiler. Ancak aradan zaman geçtikçe Mekke'de olup bitenleri merak etmeye, Allah Resûlü (sas) ve Müslümanlar sıkıntı içinde iken burada rahat içinde olmaktan sıkıntı duymaya başladılar. Gelen bir haber onları bu üzüntüden kurtardı. Habere göre Mekke'nin ileri gelenlerinden birçoğu Müslüman olmuştu. Haberin doğruluğunu araştırmadan hemen Mekke'ye geri döndüler. Ancak Mekke'ye yaklaştıklarında haberin yalan olduğunu anladılar. Buna rağmen başlarına gelecekleri bile bile Habeşistan'a gitmeyip gizlice ya da birinin himayesi altında Mekke'ye girdiler.

Şehre girdiklerinde Mekke'de değişen tek şeyin yapılan işkencelerin daha da artmış olduğunu görmek oldu. İslâm yayıldıkça işkenceler katlanarak artıyordu. Bir süre Mekke'de bu işkencelere direndiler. Fakat daha sonra Allah Resûlü'nün (sas) izni ile daha büyük bir gurupla yeniden Habeşistan'a hicret ettiler.

İlk Muhacir Hanım

Leyla Hatun oğlu ve eşi ile birlikte yıllarca Habeşistan'da kaldı. Medine'ye hicretten bir süre önce tekrar Mekke'ye döndüler. Bu arada Allah Resûlü (sas) Medinelilerle tanışmış, bazı Medineliler Müslüman olarak ona biat etmişlerdi. Mekkeliler ikinci Akabe Biat'i'nden haberdar olunca Müslümanların Medine'ye hicret edeceğini anlamış, bunun için baskılarını artırdıkça artırmışlardı. Müslümanlar durumlarını Allah Resûlü'ne (sas) arz edip ondan hicret için izin istediler. Efendimiz:

– Hicret yurdunuz bana gösterildi. Orası iki taşlık arazi arasındaki hurMâlikların bulunduğu yerdir, buyurdu. Bir süre bekledikten sonra:

– Hicret yeriniz bana haber verildi. Orası Yesrip'tir. Kim hicret etmek istiyorsa oraya gitsin, buyurdu.

Allah Resûlü'nün (sas) sözlerini duyan sahâbîler birbirleri ile konuşup yol arkadaşlıkları için anlaşmaya ve hicret için hazırlık yapmaya başladılar. Hicret için yola çıkan ilk kişi Ebû Seleme, ikinci olarak giden Âmir b. Rebi'a ve eşi Leyla Hatun oldu. Ancak Ümmü Seleme Mekkeliler tarafından engellenip gönderilmedi. Böylece Medine'ye Hanım olarak ilk önce Leyla Hatun hicret etmiş oldu.

Medine Günleri

Leyla Hatun Medine'de eşi ve oğlu Abdullah ile mutlu bir hayat sürdü. Mekke Fethi'nden sonra Tâif Savaşı'na katılan oğlu Abdullah şehit olunca, Medine'de doğan ikinci oğluna da Abdullah adını verdi.

Allah Resûlü (sas), bu aileye ilgi gösterir, zaman zaman ziyaretlerine giderdi.

Abdullah b. Âmir anlatıyor:

“Allah Resûlü (sas) bizim eve gelmişti. O gelince annem beni eve çağırarak:

– Gel sana bir şey vereceğim, dedi. Eve geldiğimde Allah Resûlü (sas) anneme:

– Çocuğa ne vermek istemiştin?

– Hurma.

– Eğer ona bir şey vermeseydin sana bir yalan yazılırdı, buyurdu.”

Eşi Âmir, Hz. Osman'ın şehit edildiği günlerde vefat eden Leyla bint Ebî Hasme'nin ne zaman vefat ettiğine dair bilgi yoktur.

LÜBEYNE

Müemmeloğullarının Cariyesi

Müemmeloğullarının cariyesi olan Lübeyne Hanım'ın Mekke'ye nasıl ve ne zaman geldiği hakkında bilgi yoktur. O da pek çok cariyeye gibi bir baskında esir alınıp pazar pazar dolaştırıldıktan sonra, Mekke'ye kadar getirilip satılanlardandı.

Lübeyne Hatun, Allah Resûlü (sas) İslâm'ı tebliğ etmeye başladıktan sonra bir süre olup bitenleri uzaktan takip etti. Allah Resûlü'nün (sas) davetini tam olarak öğrenip kavrayınca zor olan hayatının daha da zorlaşacağını bildiği hâlde ebedî hayatı kazanmak, zulme, haksızlığa ve kendine bile faydası olmayan putlara tapmamak için İslâm'ı seçti. İlk Müslümanlardan olan Lübeyne Hanım, İslâm'a girdiğinde Hz. Ömer henüz Müslüman olmamıştı.

İşkence Başlıyor

İslâm'a girdiğini müşriklerden gizlemesine rağmen bir süre sonra onun Müslüman olduğu anlaşıldı. Müşrikler, vakit kaybetmeden işkenceye başladılar.

Zinnîre Hatun gibi ona da genelde o zaman henüz Müslüman olmayan Hz. Ömer işkence yapardı. İslâm ile şereflenince bambaşka biri olan Hz. Ömer, o gün kadınlara bayılıncaya kadar işkence yapacak kadar sert ve acımasızdı. Müslüman olduktan sonra yaptıklarından dolayı çok pişman olan hatta utanan Hz. Ömer, Lübeyne Hatun'u gördüğü her yerde ondan defalarca özür diler ve:

- Sana işkence yaptığım, kendinden geçinceye kadar dayak attığım için senden özür dilerim, derdi. Lübeyne Hatun ise ona:
- Eğer İslâm'a girmeseydin Allah da sana böyle azap edecekti, diye cevap verirdi...

Lübeyne Hatun'un bu şekilde şiddetli işkenceye maruz kaldığını ve artık dayanacak gücü kalmadığını öğrenen Hz. Ebû Bekir, efendisinin yanına giderek onu satın aldı. İşkenceden kurtulduğu için çok sevinen Lübeyne Hatun, Ebû Bekir Efendimiz'e defalarca

teşekkür etti. Hz. Ebû Bekir, onu bir kez daha sevindirerek hürriyetine kavuşturdu.

Bundan sonra yeniden müşriklerin eline düşüp kendini dinden döndürmeye çalışmamaları için gözlerden uzak bir yere çekildi. Vefat edinceye kadar Rabb'i ile baş başa kalıp ona ibadet etmeyi seçti.

ÜMEYME BİNT HALEF

İlk Müslümanlardan

Soyu	Halef b. Esad el-Huzâî
Annesi	Habîbe
Eşi	Hâlid b. Said
Çocukları	Saîd, Abdullah ve Eme
Vefatı	Bilinmemektedir

Mekkeli Müslümanlardan olan Ümeyme bint Halef, Huzaî kabilesinden Halef b. Esad ile Habîbe Hanım'ın kızıdır. İsminin bazı harfleri hakkında ihtilaf edilmiştir. Bunun için bazıları onun isminin Ümeyne, bazıları Hümeyme ya da Hümeyne olduğunu söylemiştir.

Ümeyme bint Halef, yetişip evlilik çağına gelince Mekke'nin ileri gelenlerinden Said b. As'ın oğlu Hâlid b. Said ile evlendi. Evliliklerinin ilk yıllarında Mekke'de bütün dünyayı etkileyecek bir olay oluyordu. Hz. Muhammed (sas) Mekkelilere peygamber olduğunu söylüyor ve onları İslâm'a davet ediyordu.

Pek çok Mekkeli gibi ilk zamanlarda kendisi de eşi de Efendimiz'in bu çağrısıyla fazla ilgilenmedi. Çevrelerinin de etkisi ile Efendimiz'in davetine sadece gülüp geçtiler. Ancak bir süre sonra, sevgi sultanına inzal edilen ayetler fısıltı hâlinde kulaktan kulağa yayıldığında davet edildikleri şeyin sıradan, kayıtsız kalınacak bir şey olmadığını fark ettiler.

Bu arada eşinin babası Said b. Âs, Allah Resûlü ile mücadele etmeye, ona karşı şiddet göstermeye başladı. Bir süre sonra aciz kaldığını görünce daha da ileri giderek Efendimiz'i ve Müslümanları sindirmek için işkenceye başvurdu. Bütün bunları gözleyen Ümeyme Hatun ve eşi davetle ilgilenmeye ve üzerinde konuşup düşünmeye başladılar.

Tam o günlerde eşi Hâlid b. Said bir rüya gördü. Rüyasında alev alev yanan büyük bir ateşin kenarında duruyordu. Babası yanına gelip onu bu ateşin içine atmaya çalışırken Allah Resûlü (sas) ortaya

çıkarak onu ateşe düşmeden, belinden tutarak geri çekip kurtarıyordu.

Aslında rüyası apaçıktı ancak o yine de eşi ile konuşmayı tercih etti. Gördüklerini, rüya tabirinde üstad olan Hz. Ebû Bekir'e anlatmaya karar verdi. Hemen Hz. Ebû Bekir'in yanına giden Hâlid b. Said, ona rüyasını anlattı. Hz. Ebû Bekir:

– Sana büyük bir hayır ihsan edilmiş, sen İslâm'ı kabul edip gördüğün o ateşten kurtulacaksın ancak baban kurtulamayacak. Bak Muhammed işte orada, haydi gidip onunla görüş.

Hâlid b. Said, Allah Resûlü'nün (sas) yanına giderek:

– Ey Muhammed! İnsanları neye davet ediyorsun?

– Eşi ve benzeri olmayan, tek olan Allah'a ibadet edip Muhammed'in onun kulu ve Resûlü olduğuna inanmaya; ibadet etmekte oldukları, kendilerini duyup görmekten, onlara fayda ve zarar vermekten aciz olan, kendisine tapan ya da tapmayanlardan haberi olmayan putlardan uzak durmaya çağırıyorum.

Efendimiz ona Kur'ân'dan ayetler okuyarak Allah'ın emir ve yasaklarından bahsetti.

İslâm'ı öğrenen Hâlid b. Said “Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abduhû ve Resûlühü” diyerek Müslüman oldu. Allah Resûlü (sas) ona Müslüman olduğunu gizli tutmasını tembihledi. Hâlid b. Said:

– Olur, diyerek huzur-u saadetten ayrılıp heyecanla evine gitti. Olanları eşine anlattı ve ona Müslüman olmasını teklif etti. Eşini can kulağı ile dinleyen Ümeyme bint Halef duyduklarından çok etkilenererek hemen Müslüman oldu. Kızları Ümmü Hâlid'in bildirdiğine göre onlar Mekke'de Müslüman olan ilk beşinci kişiydiler.

İşkence Başlıyor

Müslüman olduklarını gizlemek, inançlarını açıkça söyleyememek ve gereğini özgürce yapamamak bile başlı başına bir işkenceydi. İslâm davetinin selameti için buna sabrediyorlar, namazlarını gizli gizli kılıyorlardı. Ancak İslâm'ın amansız düşmanları hemen yanı başlarındaydı. Eşinin babası Said b. Âs, İslâm'a ve Müslümanlara savaş açmış, kimseye göz açtırmıyordu. Çevresinde olup bitenleri çok iyi gözleyen Said b. Âs, oğlu ve gelininin hâlidinden şüpheleniyor ama net bir şey görmediği için ses çıkarmıyordu.

Bir gün Ümeyme Hatun ile eşi Hâlid b. Said, Mekke'den dışarı çıkarak rahatça namaz kılmak için sahraya gittiler. Diğer Müslümanlar gibi onlar da sık sık sahraya çıkarak gizli gizli namaz kılıyorlardı. Ancak bu kez yoldan geçen biri tarafından görülmüşlerdi. Onları namaz kılariken gören kişi doğruca babasının yanına giderek gördüklerini anlattı. O andan itibaren hayatları cehenneme döndü. Hiçbir şeyden habersiz sahradan Mekke'ye dönen Hâlid b. Said babasının yüzünü görünce neler olduğunu anlamakta gecikmedi. Babası onu yanına çağırarak bağırmaya başladı.

– Derhal o dini terk edeceksin!

– Ölünceye kadar Muhammed'in dinini terk etmem, diye babasına açıkça tavır koydu. Aldığı cevaba kızan babası elindeki sopa ile Hâlid b. Said'e vurmaya başladı. Vurdukça kızgınlığı artıyordu. Vura vura başını yararak oğlunu kanlar içinde bıraktı. Onun kesin kararlılığını görünce yanındakilere:

– Bunu bir yere götürüp hapsedin! Aklı başına gelinceye kadar ona yiyecek ve içecek vermeyin.

Eşinin başına gelenleri duyan Ümeyme bint Halef korku ve üzüntüden kahroldu, ne yapacağını şaşırdı. En doğrusunun sabredip bir süre olayları uzaktan seyretmek olacağını düşündü. Kayınpederinin kızgınlığı bir türlü geçmiyordu. Eşini İslâm'dan döndürmek için aç susuz bırakıyor, daha sonra çöle götürerek kızgın çöl sıcağında güneşin altında bekletiyordu. Bu bekleyiş, bazen üç gün sürüyordu. Bununla da yetinmeyen babası onu ve ailesini sosyal ve psikolojik baskı altına almak için kardeşlerinin ve yakın akrabalarının onlarla konuşmasını yasaklayarak konuşanı onun gibi cezalandırmakla tehdit etti.

Her geçen gün işkencenin dozunu biraz daha artıyordu. Hâlid b. Said bunun böyle süremeyeceğini çok iyi biliyordu. Bir yolunu bulunca babasının elinden kaçtı. Mekke'nin dışına çıkarak bir süre orada gizlendi.

Hicreti

Kalacağı yerin güvenli olduğuna inanınca gizlice eşi ile buluşan Hâlid b. Said, onu da yanına aldı. Zor şartlarda da olsa bir süre eşi ile Mekke dışında yaşadı. O sıralarda Müslümanlar Habeşistan'a hicret ediyorlardı. Müslümanların hicret ettiğini haber alınca eşi ile

İkinci Habeşistan Hicreti'ne katıldı. Evlerini, sevdiklerini ve hatıralarını Mekke'de bırakarak inancı uğruna daha önce görmedikleri, kendilerini nelerin beklediğini bilmedikleri meçhule doğru bir yolculuğa çıktılar. Günlerce süren uzun, zor ve tehlikeli bir yolculuktan sonra nihayet Habeşistan'a vardılar.

Memleketlerinden, Müslümanlardan her şeyden önemlisi Allah Resûlü'nden (sas) uzakta hasret ateşiyle yanarak yaşıyorlardı. Tek tesellileri Habeşistan'da rahatlarının yerinde olmasıydı. Burada kimse onlara karışmıyor, inançlarını diledikleri gibi yaşayabiliyorlardı. On üç-on dört yıl boyunca burada kaldılar. Habeşistan'da Saîd ve Eme adını verdikleri iki çocukları oldu.

Bir an önce Allah Resûlü'ne (sas) kavuşmak için can atan Müslümanlar, İslâm davet stratejisi gereği hasretlerine sabrederek gurbet elde yaşıyorlardı. Geri dönüşü izin verilince hicretin yedinci yılı Hayber Fethi sırasında hep birlikte Medine'ye hicret etiler.

Medine Günleri

Necâşi'nin tahsis ettiği gemi ile Medine'ye gelen Müslümanlar, Allah Resûlü'nü (sas) ve sahâbîleri gördüklerinde yıllardır kalplerini yakıp kül eden hasret ateşleri bir anda sevince dönüştü. Müslümanlar fetih ve birbirlerine kavuşma sevincini aynı anda yaşadılar.

Allah Resûlü (sas) gelenleri onlar için tahsis ettiği evlere yerleştirdi. Evlerine yerleşen aileler, şehre hemen adapte olup büyük bir huzur içinde yaşamaya devam ettiler.

Bu arada Ümeyme bint Halef'in çocuklarının evlilik çağı gelmişti. Kızı Eme, Allah Resûlü'nün (sas) halasının oğlu Zübeyr b. Avvâm ile evlendi. Ondan beş çocuğu oldu.

Medine'ye gelince Allah Resûlü'nün (sas) çevresinden ayrılmayan aile, ondan ilim irfan öğrendi. Allah Resûlü (sas), son derece dindar ve salih bir insan olan eşini zekât memuru olarak Yemen'e gönderdi. İslâm'ın Arap Yarımadasının dört bir yanına yayıldığını gören Ümeyme bint Halef eşinden ayrıldığı için kalbinin bir yarısı mahzun olsa da diğer yarısı hep sevinç doluydu. İslâm ümmetine verdiği nimetten dolayı sürekli Rabb'ine hamd ediyordu.

Şehit Eşi

Allah Resûlü (sas) vefat ettiğinde Yemen’de bulunan Hâlid b. Said, Efendimiz’in vefatını duyunca hemen Medine’ye geldi. Bir süre Medine’de ailesi ile birlikte kalan Hâlid b. Said Müslümanların Rumlarla yaptığı savaşa katılmak istiyordu. Bunun için Hz. Ebû Bekir’in yanına giderek orduya katılmak istediğini söyledi. Hz. Ebû Bekir, Amr b. Âs ya da Şürahbil b. Hasene’nin ordusuna katılmada muhayyer bırakınca takvaya çok önem veren Hâlid b. Said:

–Amr b. Âs benim yakın akrabam, bunun için onunla birlikte olmayı isterdim. Ancak ben takvayı tercih ederek Şürahbil b. Hasene’nin ordusuna katılmak istiyorum, dedi.

İslâm ordusuna katılan Hâlid b. Saîd, cepheden cepheye koştı. Sonunda Merci Sıfır Savaşı’nda şehit olurken kendisini şehit edenin hidayetini vesile oldu. Onu şehit eden kişi onun ruhunun göğe çekildiğini görünce, hemen oracıkta Müslüman oldu. Müslüman olduktan sonra çevresindekilere:

– Şuradaki kim? Onu bir nur olarak göğe yükselirken gördüm, dedi.

Eşinin vefat haberini alan Ümeyme Annemiz, onun gibi salih bir eşten ayrıldığı için çok üzüldü. Ancak eşinin ruhunun bir nur şeklinde göğe çıktığını duyunca üzüntüsü yerini sevince bıraktı. Onun bu şekilde Rabb’ine şehit olarak ulaşmasına sevindi. Eşinden sonra bir süre daha yaşayan Ümeyme Annemiz, bir süre sonra vefat ederek Hakk’ın rahmetine kavuştu.

EME BİNT HÂLİD

Allah Resûlü'nün (sas) Duasına Mazhar Olan Hanım

Soyu	Saîd b. Âs b. Ümeyye b. Abduşşems b. Abdumenaş b. Kusay
Künyesi	Ümmü Hâlid
Annesi	Ümeyme bint Halef el-Huzâî
Eşi	Zübeyr b. Avvâm
Çocuğu	Hâlid
Vefatı	90 /708

Anne babası ilk Müslümanlardan olan Eme Hanım, Habeşistan'da doğdu. Mekkeli olan Eme Hanımın dedesi Said b. As, İslâm düşmanlarının önde gelenlerindendi. Anne babasına zulmedince dedesinin zulmünden kaçan anne babaları, inançlarını daha rahat yaşamak, müşriklerin yükselen kin ve kızgınlıklarının tansiyonunu indirerek İslâm davetinin yolunu açmak için diğer Müslümanlarla birlikte Habeşistan'a hicret etmişlerdi.

Ümeyme bint Halef ve Hâlid b. Saîd çiftinin Habeşistan'da Eme ve Said isminde iki çocukları oldu. Nübüvvet okulunun seçkin talebelerinin çocuğu olan Eme Annemiz, Habeşistan'da İslâm terbiyesi ile yetişerek büyüdü. Orada çok güzel Habeşçe öğrendi. Kendi tarihi ve geçmişi ile yakından ilgilenen Ümmü Hâlid (Eme), bu süreci ve sonrasını bizzat kendisi şöyle anlatmaktadır:

“Babam Hâlid b. Said, annem Ümeyme'yi de yanına alarak Habeşistan'a hicret etti. Said ile ben orada doğup büyüdük. Aradan yıllar geçti. Allah Resûlü (sas) geri dönmemizi isteyince iki gemi hazırlandı. Gemilere bineceğimiz zaman bizi yolcu etmek için gelen Habeşistan Kırallı Necâşi gemiye binen sahâbîlere seslenerek:

– Hepiniz Allah Resûlü'ne (sas) benden selam götürün, dedi.

Gemilere binip Medine'ye geldiğimizde Allah Resûlü (sas) Hayber'deydi. Biz de doğruca Hayber'e gittik. Gittiğimizde savaş

bitmek üzereydi. Bir fırsatını bulup Necâşi'nin selamını Allah Resûlü'ne (sas) ilettim.”

Allah Resûlü (sas) savaşmadıkları hâlde Hayber ganimetlerinden Habeşistan'dan gelenlere de pay verdi. Savaş bittikten sonra Efendimiz ile birlikte Medine'ye geri döndüler. Gelenlere barınacakları yerler ayarlanıp evlere yerleştirildiler.

Medine'de

Yerleşme işi bitince Hâlid b. Said, çocuklarını da yanına alıp Allah Resûlü'nün (sas) ziyaretine götürdü.

Ümmü Hâlid Annemiz anlatıyor:

“Babam beni alıp Allah Resûlü'nün (sas) yanına götürdü. O sırada üzerimde sarı bir gömlek vardı. Allah Resûlü (sas) gömleğimi kastederek bana Habeşçe:

– Güzel, güzel, buyurdu.

Babam Allah Resûlü (sas) ile görüşürken Efendimiz'in yanına giderek onun sırtındaki Nübüvvet Mührü ile oynamaya başladım. Yaptıklarımın farkına varan babam, sert bir şekilde beni engellemek istedi. Allah Resûlü (sas) babama müdahale ederek:

– Onu rahat bırak, buyurdu.”

Bir gün Allah Resûlü'ne (sas) birkaç elbise hediye edildi. Gelen elbiseler arasında küçük siyah nakışlı bir elbise vardı. Aile ile yakından ilgilenen Allah Resûlü (sas) sahâbîlerine:

– Bu elbiseyi kime giydirmemizi istersiniz?

Sahâbîler susup cevap vermediler. Allah Resûlü (sas):

– Eme'yi bana getirin, buyurdu.

Eme gelince elbiseyi eline alarak onu Eme'ye bizzat kendi elleri ile giydirdi ve ona iki üç kez:

– Üzerinde eskisin, buyurdu ve ona uzun ömürlü olması için dua etti.

Ümmü Hâlid (Eme) der ki:

“Habeşistan'dan yeni gelmiştik. O sırada ben genç kız olmak üzereydim. Allah Resûlü (sas) bana üzerinde nakışlar bulunan bir elbise giydirdi. Elbisedeki nakışlara bakıp onlara işaret ederek dokundu ve Habeşçe:

– Güzel güzel, buyurdu.”

Bundan sonra Eme Annemiz yıllarca o elbiseyi giydi. Elbiseye gözü gibi bakan Annemiz, kendisini ziyarete gelen hanımlara bu elbiseyi göstererek onun hikâyesini anlatırdı.

Allah Resûlü'nün (sas) duasının bereketi ile hem elbise hem Eme Hatun uzun yıllar yaşadı. Hicri 90 yılına kadar yaşayan Eme Hatun hakkında Zehebî:

“Zannıma göre Sehl b. Sa'd'ın zamanında yaşayan son hanım sahâbe Ümmü Hâlid'tir.” demektedir.

Evliliği

Habeşistan'dan hicret ettiği sıralarda genç kızlık çağına girmek üzere olan Eme, Medine'ye hicretten bir süre sonra, Allah Resûlü'nün (sas) halası Safiye bint Abdülmuttalib'in oğlu Zübeyr b. Avvâm ile evlendi. Zübeyr b. Avvam cennetle müjdelenen on kişiden biri, Allah Resûlü'nün (sas) “Havârim” dediği, Hz. Ömer'in halife adayı olarak gösterdiği altı kişiden biriydi. Ondan Hâlid adında bir oğlu oldu. İlk doğan bu çocuktan dolayı kendisine Ümmü Hâlid /Hâlid'in Annesi dendi. Bundan sonra künyesi isminden daha çok kullanılarak Ümmü Hâlid olarak tanındı.

Eşi ile mutlu bir evliliği olan Ümmü Hâlid'in ilk çocuğundan sonra Amr, Habîbe, Sevde ve Hind adlarında dört çocuğu daha oldu.

Evlendikten bir süre sonra eşi humma hastalığına yakalanıp ateşler içinde yanarken çok üzüldü. Elinden geldiğince eşine bakarak acısını azaltmaya çalıştı. Allah Resûlü (sas) eşini ziyarete gittiğinde Ümmü Hâlid'e:

– Zübeyr hummaya yakalandığı zaman onu su ile serinletin, bunu sık sık tekrar edin, diye emretti. Allah Resûlü'nün (sas) emrini yerine getiren Ümmü Hâlid, eşini su ile serinleterek acısını biraz olsun dindirdi.

İlmi

Zeki ve öğrenmeye istidadı oldukça fazla olan Ümmü Hâlid Annemiz, Allah Resûlü'nden (sas) dört hadis-i şerif rivayet etmiştir. Bunlar 12 farklı yolla bize kadar gelmiştir. Özellikle babası ve amcası hakkında birçok tarihi olayı anlatarak insanları aydınlatmıştır.

“Bismillâhirrahmânirrahîm yazan ilk kişi benim babamdır. Ali b. Ebî Tâlib, Hz. Ebû Bekir, Zeyd b. Hârise ve Sa'd b. Ebî Vakkas'tan sonra beşinci olarak babam Müslüman oldu. O, ikinci Habeşistan hicretine

katıldı ve orada on kûsur yıl kaldı. Ben ve Said orada doğduk. Hicretin yedinci yılı Allah Resûlü (sas) Hayber'de iken Medine'ye hicret ettik. Allah Resûlü (sas) Müslümanlarla konuştuktan sonra Hayber ganimetlerinden bize de pay verdi. Sonra onunla birlikte Hayber'den Medine'ye döndük. Bizi uygun evlere yerleştirdi. Babam Allah Resûlü (sas) ile kaza umresine katıldı. Amcam Amr ile de Mekke'nin fethi ve Tebük Seferi'ne katıldı.

Allah Resûlü (sas), babamı Yemenlilerin zekâtını toplamak üzere görevlendirdi. Allah Resûlü vefat ettiğinde babam hâlâ Yemen'de idi. Yemen'den geldiğinde sahâbîlerin Hz. Ebû Bekir'e biat ettiğini görünce Hz. Ali ve Hz. Osman'a:

– Bu işin sizden başkasına verilmesine nasıl razı oldunuz, diye sitem etti. Ancak bir süre sonra kendisi de biat etti. Hz. Ebû Bekir Şam'a ordu gönderirken babamı komutan olarak bu ordu ile gönderdi.”

Amcası ve babası hakkında pek çok tarihi bilgi veren Ümmü Hâlid, Efendimiz'in duasının bereketi ile uzun bir ömür yaşadı. Bu sırada üzüldüğü, yüreğini yakan birçok olaya şahit oldu. Hicretin 90. yıllarında 90 kûsur yaşlarında vefat etti.

ÜMEYME BİNT RUKEYKA

İşkence Yapılan Mustazaf Hanım

Soyu	Abdullah b. Bicad
Annesi	Rukeyka bint Huveylid
Eşi	Habîb b. Kuayb
Çocuğu	Nehdiyye
Vefatı	Hicri 60 civarı

Temimoğullarından Abd yahut Abdullah b. Bicad'ın kızı olan Ümeyme Hanım, Hatice Annemiz'in kız kardeşi Rukeyka Hatun'un kızıdır. İbn-i Kudâme, Muhammed b. Bicad'ın Ümâme bint Rukeyka'nın amcası olduğunu bildirir.

Onun yaşadığı zamanda mal ve can güvenliği oldukça azdı. Küçük bir yanlış yapanın başına istemediği bir şeyin gelmesi neredeyse doğal hâle gelmişti. O gün herhangi bir olaydan dolayı öldürülmek ya da köle olmak sıradan vakalardandı. Kabilesinden uzaklaşan, onların koruma sınırlarının dışına çıkıp da bir süre de olsa yalnız kalan kişilerin başına her şey gelebilirdi. Bu olaylardan biri de Ümeyme Hatun'un başına geldi. Esir edilerek köleleştirildi. Bundan sonra nerede biteceği belli olmayan meçhul bir yolculuğa çıktı.

Bu yolculuk sırasında Sakif kabilesinden Habîb b. Kuayb ile yolları kesişen Ümeyme Hatun onunla evlendi. Habîb b. Kuayb'den Nehdiyye adında bir kızı oldu. Çileli bir hayat yaşayan Ümeyme Hatun, merhametsiz insanların zulüm çemberi içinde savrularak kendi gibi köleleştirilen kızı ile birlikte Mekke'ye kadar geldi.

İbnü'l-Esîr, Ümeyme Hatun'un o sırada Hükeyme adında bir kızının da olduğundan bahseder.

Mekke'ye geldiği sıralarda Allah Resûlü (sas) insanları İslâm'a davet ediyordu. Davetten haberdar olan bu çilekeş hanım, bir süre söylenenleri dinledi. Akıl ve gönül terazisinde tarttı. İslâm'ın hem aklına hem kalbine hitap ettiğini görerek fazla beklemeden hemen Müslüman oldu.

Onun Müslüman olduğunu öğrenen müşrikler, sahipsiz olduğu için kadın olduğuna aldırmadan işkence yapmaya başladılar. O sırada orta yaşı geçmiş olan Ümeyme Hatun, buna rağmen güçlü kuvvetli erkeklerin tahammül edemediği işkencelere sabredip direndi.

Neredeyse bütün hayatı, bin bir türlü çile ile geçti. İşkenceyi iyi tanıyordu. Ama şimdi çektiklerinin bir anlamı vardı. Gelecekte son derece ümitliydi. Çektiği bu acılara karşılık, Rabb'ine bir adım daha yaklaşıyor, duyduğu her ıstırap için cennette kendisi için hazırlanan gülizarda nadide bir çiçek açtığını biliyordu.

Hicret ve Biati

Müslümanlar hicret ettiğinde bir yolunu bularak o da Medine'ye hicret etti. Medineli hanımlarla birlikte Allah Resûlü'nün (sas) yanına giderek biat etti. Bu biati kendisi şöyle anlatır:

“Allah Resûlü'ne (sas) biat etmek için bir grup hanımla birlikte Huzur-u Nebî'ye vardık.

– Ya Resûlallah! Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmamak, çalmamak, zina etmemek, çocuklarımızı öldürmemek, birine iftira etmemek, iyilik konusunda isyan etmemek üzere sana biat etmeye geldik.

– Gücünüz yettiği, takatinizin eriştiği kadar ile.

– Allah ve Resûlü (sas) bizden daha iyi bilir, onlar bize karşı kendimizden daha merhametlidir.

– Elini uzat biat edelim Ya Resûlallah!

– Ben hanımlarla tokalaşmam. Benim bir hanıma söylediğim söz, yüz hanıma söylediğim sözle aynıdır.”

Allah Resûlü (sas) vefat edinceye kadar Medine'de kalan Ümeyme bint Rukeyka, Mûte Savaşı'na katılmak üzere İslâm ordusu ile birlikte Mûte'ye gitti. Burada mücahitlere su vererek yaralıları tedavi etti.

Allah Resûlü'nden (sas) sonra uzun yıllar yaşayan Ümeyme bint Rukeyka, pek çok fethe katıldı. Hz. Muâviye zamanında halife onu Şam'a çağırdı. Şam'da ona bir ev yaptırarak buraya yerleşmesini sağladı. Onunla yakından ilgilenen halife, yıllardır savaş meydanlarında yorgun düşen yaşlı bedenini rahat ettirmeye gayret etti.

Hz. Muâviye'nin son zamanlarında onun yakınında bulunan Ümeyme Hatun, hastalığında halifenin yanına giderek vefat anında

yanında bulundu. Tarihi bilinmemekle birlikte Hz. Muâviye'den bir süre sonra vefat ettiği nakledilir.

NEHDIYYE BİNT ÜMEYME

İlk Müslümanlardan

Soyu	Habîb b. Kuayb
Annesi	Ümeyme bint Rukeyka
Vefatı	Bilinmemektedir

Hız. Hatice'nin yeğeninin kızıdır. Annesi, Hız. Hatice'nin yeğeni olan Ümeyme bint Rukeyka'dır. Annesi bir şekilde memleketinden uzak kalınca esir edilip köleleştirildi. Bu sırada Sakif kabilesinden Habib b. Kuayb ile evlenen Ümeyme bint Rukeyka'nın bir kızı oldu. Adı bilinmeyen bu kız kaderin bir cilvesi olarak Mekke'ye carıye olarak geldi. Onu Nehde b. Zeydoğullarından biri satın aldı. Bundan sonra Nehdeoğullarından birinin kölesi olduğunu ifade etmek için Nehdiyye –Nehde oğullarına ait- denilmeye başlandı. Zaman içinde adı tamamen unutulurak Nehdiyye diye anılır oldu.

Nehdiyye Hatun büyüdüğünde kendi gibi köle olan biri ile evlendi. Ondandır bir kızı oldu. Nehdeoğullarından olan efendisi, onu kızı ile birlikte Abdüddâroğullarından bir kadına sattı. Kadına hizmet etmeye başlayan Nehdiyye Hatun, bir taraftan kızına bakıyor, bir taraftan da hanımını memnun etmeye çalışıyordu. Hanımına hizmet ederken aradan yıllar geçti. Bu arada kızı büyüüp genç kız oldu.

Allah Resûlü (sas) İslâm'ı anlatmaya başlayınca onun hakikat olduğunu anlamakta gecikmedi. İşkenceye maruz kalacağını bilmesine rağmen büyük bir cesaret göstererek Müslüman oldu. Ancak bir süre sonra Müslüman olduğu anlaşılınca dininden dönmesi için işkence yapılmaya başlandı.

Hanımı işkence yaptıkça, Nehdiyye Hanım boyun eğmeyip direndi, inancından asla taviz vermedi. Allah'a ve Resûlü'ne (sas) iman ettiğini, putların kendinden dahi haberi olmayan taş ve odun parçalarından ibaret olduğunu haykırdı. Gücünün sonuna geldiği zaman bile sebat etti. Mekkelilerin gözü döndüğünden yalnızca Nehdiyye Hatun'a değil, müşriklerle aynı inancı paylaşan kızına da

işkence yapıyorlardı. Buna bir anlam veremeyen kızı, bir gün dayanamayarak kendine işkence yapan efendisine:

– Vallahi ben dinimden hiçbir zaman vazgeçmedim. Sizi terk edip Muhammed'in sahâbîlerinden de olmadım, diye feryat etti. Ancak ne kadar haykırırsa haykırınsın onu duyan olmadı.

Eşsiz Vefa

Nehdiyye Annemiz'in ağır işkencelere maruz kaldığını gören Hz. Ebû Bekir onu ve kızını satın alarak azat etti.

Hız. Ebû Bekir, Nehdiyye Hatun'u satın alıp azat etme niyeti ile Nehdiye'nin hanımının evine gittiğinde, hanımı Nehdiyye'yi hamur yapması için bir miktar un ile birlikte Abdüddâroğullarından bir kadına göndermişti. Hız. Ebû Bekir, hanımının yanına gidince ona, kölelerine işkence yapmamasını hattâ onları azat etmesini söyledi. Kadın bu teklife şiddetle karşı çıkarak:

– Vallahi onları ebediyen azat etmem!
– Onları serbest bırak!
– Onların inançlarını sen bozdun. Çok istiyorsan onları satın alarak azat et ey Ebû Bekir!
– Kaça satıyorsun?
– Şu kadara.
– Tamam, onları satın aldım, diyerek annesi ile kızını satın aldı. Sonra da onları hürriyetlerine kavuşturdu.

Nehdiyye Hatun'un yanında efendisine ait mallar vardı. İsteseydi onları hemen orada, yolun ortasına ya da Abdüddâroğullarından olan kadının yanına bırakıp gidebilirdi. Çünkü o andan itibaren kendine her türlü işkenceyi mübah sayan bu hanımı ile hiçbir bağlantısı kalmamıştı. Artık o da hanımı gibi hür bir kadındı. Ama nebevî terbiyeden geçen Nehdiyye Hatun kendisini satın alıp azat eden Hız. Ebû Bekir'e teşekkür ederek:

– Şu mallarını ona teslim edeyim, sonra ondan ayrılalım olmaz mı?

Hız. Ebû Bekir, ona takdirle bakarak:

– Nasıl istersen öyle yap!

Hız. Ebû Bekir, Nehdiyye'nin hanımına ait unu hamur yapıp onunla ekmek pişirmeye çalıştığını görünce:

– Artık hürsün, efendinle işin kalmadı. Elindekileri öylece hanımına götürsen de olur.

– Hayır olmaz, ona söylediğim gibi ekmek yapıp kendisine götürünceye kadar elimdekini bırakmak istemiyorum.

– Tamam, diyerek onu bekledi. Nehdiyye hanımının önceden verdiği emri yerine getirerek ekmeği pişirip ona teslim ettikten sonra Hz. Ebû Bekir'in yanına döndü.

Bundan sonra geçimini temin etmek için bir süre Hz. Ebû Bekir'in yanında kaldı. Ona ve ailesine ev işlerinde yardımcı oldu. Daha sonraki hayatı ve vefatı hakkında kaynaklarda herhangi bir bilgi verilmemektedir.

NEVVÂR BİNT MÂLİK

Büyük Âlim Sahâbe Zeyd b. Sâbit'in Annesi

Soyu	Mâlik b. Sırma b. Mâlik b. Adîy b. Âmir b. Ganem b. Adîy b. Neccâr
Eşleri	Sâbit b. Dahhak, Ümâre b. Hazm
Çocukları	Zeyd ve Yezid ile Mâlik b. Umâre
Vefatı	Hicri 45 civarı

Medine’de doğup büyüyen Nevvâr Hanım, Allah Resûlü’nün (sas) dayılarının sülalesi olan Neccâroğulları soyundandır. Evlilik çağına gelince yine aynı soydan olan Sâbit b. Dahhak ile evlendi. Onunla çok iyi günler geçiren Nevvâr Hanımın, ondan Zeyd ve Yezid adında iki oğlu oldu. Nevvâr Hatun, Zeyd b. Sâbit’e hamile iken bir rüya gördü. Bu rüyayı şöyle anlatmaktadır:

“Zeyd’e hamile iken bir rüya gördüm. Rüyamda Kâbe’nin üzerinde bulunuyordum. Kâbe, ender bulunan güzellikte yeşil sarı ipeklerle kaplıydı. Zarif ince dokunmuş Arap kumaşı ile süslenmişti.”

Oğullarının doğumları onu çok sevindirmişti. Ancak onun bu sevinci çok fazla sürmedi. Yıllarca Medine’yi huzursuz eden, insanların uykularını kaçıran Buas Harbi başlayınca Medine’de huzur kalmadı. Medine’nin iki yarısı yani Evslilerle Hazreçliler yıllarca sürecektir bir savaşa başlamışlardı. Şehirde nerdeyse her gün kan dökülüyor, insanlar sokağa çıkmaya korkuyordu.

Büyük oğulları Zeyd altı yaşına gelmişti. Her gün kaygı ile uyuyan ailenin korktukları başlarına geldi. Kardeş kavgası bu kez Zeyd’in babasının kanını akıtmış ve Zeyd b. Sâbit ile kardeşi Yezid’i küçük yaşta yetim bırakmıştı. Haberi alan Nevvâr Hatun feryad edip ağladı. Gözyaşları günlerce kurumadı. Çocuklarını bağrına basarak eşinin acısını ancak bu şekilde dindirebildi.

Bir süre sonra Neccâroğullarından Ümâre b. Hazm ile evlenerek hayata tutunmaya çalıştı. Ondan Mâlik adında bir çocuğu oldu.

Yıllar akıp gitti. Bir gün eşi Ümâre b. Hazm eve gelerek Müslüman olduğunu söyledi. Eşini dinleyen Nevvâr Hatun oğlu Zeyd’e hamile

iken gördüğü rüyayı hatırladı. Eşinin doğruya güzele davet ettiğini görünce hiç tereddüt etmeden hemen Müslüman oldu. Bir süre sonra eşi Ümâre ona, 75 kişilik bir grup Müslüman ile Allah Resûlü'nü (sas) görmeye gideceklerini söyledi. Bu haberi duyunca çok heyecanlandı. Eşine yolluk hazırlayarak Mekke'ye yolcu etti.

Eşinin yollarını gözleyen Nevvâr bint Mâlik, günler sonra eşini sevinçle karşıladı. Ondan Allah Resûlü (sas) ile ilgili bilgi aldıkça peygambere olan sevgisi bir kat daha arttı.

Medinelî Müslümanlar büyük bir aşk ve şevkle İslâm'a yönelerek kısa zamanda Medine'yi putlara tapılmaktan kurtararak Rahman'a kulluk yapılır hâle getirdiler. Bu hâlden çok büyük haz duyan Nevvâr bint Mâlik, o anları şöyle anlatmaktadır:

"Allah Resûlü (sas) Medine'ye teşrif etmeden önce insanlara beş vakit namazı Es'ad b. Zürâre kıldırıyordu. O, Rafi b. Amr'ın oğulları Sehl ve Süheyl'in harmanlarının bulunduğu yerde bir mescid yaptırarak namaz için insanları buraya topladı. Şu an, Allah Resûlü'nün (sas) hicret ettikten sonra bu mescitte insanlara namaz kıldırıldığını görür gibiyim."

Eşinin Mekke'ye gidip Allah Resûlü (sas) ile görüşmesinin üzerinden yaklaşık bir yıl geçmişti. Medine'de yayılan bir haber onu sevince boğdu. Allah Resûlü (sas) Mekke'den yola çıkarak hicret etmek üzere Medine'ye doğru geliyordu. Çoluk çocuk, genç ihtiyar, bütün Medineliler ile birlikte şehir dışına çıkarak büyük bir özlemle günlerce Habîb-i Kibriyâ'yı bekledi. Allah Resûlü (sas) Medine'ye gelince onu büyük bir coşku ile karşıladılar.

Efendimiz'in Medine'ye teşrif etmelerine sevinen Nevvâr Hatun, onun komşusu Ebû Eyyûb el-Ensârî'ye misafir olmasına ayrıca sevinmişti. Böylece onu daha sık görebilecek, ona daha fazla hizmet etme imkânına kavuşacaktı. Nitekim Allah Resûlü (sas) gelir gelmez hemen eve koşan Nevvâr Hatun, ona yemek hazırlayarak oğlu ile Efendimiz'e gönderdi. Allah Resûlü (sas) Medine'ye teşrif ettiğinde büyük bir hizmet yarışı başlamış, Nevvâr Hatun da bu yarışta ön saflarda yer almıştı. O zaman henüz 10-11 yaşlarında olan oğlu Zeyd b. Sâbit anlatıyor:

"Allah Resûlü (sas) Ebû Eyyûb'un evine gelince ilk olarak annem yemek hazırlayıp benimle gönderdi. Yemekte süt, tereyağı ve ekmek

vardı. Allah Resûlü (sas) gelen yemeği yanında bulunan misafirleri ile birlikte yedi. İkrandan memnun olan Allah Resûlü (sas):

– Allah sana ve annene bereket ihsan etsin, diye dua etti...”

Medineli hanımlar Allah Resûlü’ne (sas) biat etmek için gittiğinde Neccâroğulları hanımlarının arasına katılan Annemiz, onlarla birlikte biat ederek hayır yarışına devam etti.

Nevvâr bint Mâlik’in evi Mescid’i Nebevî’nin çok yakınında ve o civarda bulunan evlerin en yükseğiydi. Böyle olması onun için büyük bir lûtfı sebep oldu. Mescid-i Nebevî yapılıncaya kadar ezan-ı şerif onun evinin üstünde okundu. Bu güzel anları Nevvâr Hatun şöyle anlatır:

“Benim evim Mescid-i Nebevî’nin etrafındaki en yüksek evdi. Allah Resûlü (sas) Mescid-i Nebevî’yi yaptııncaya kadar ilk günlerde Bilal benim evimin üstüne çıkar, burada ezan okurdu. Daha sonra Mescid-i Nebevî yapılıncaya onun üzerine çıkarak burada ezan okumaya başladı. Bilal için Mescid-i Nebevî’nin damının üzerine yüksekçe bir yer yapıldı. Her vakit dama çıkarak burada ezan okurdu.”

Evinin Mescid-i Nebevî’nin hemen yakınında olması Allah Resûlü (sas) ve Ehl-i Beyt’e daha iyi hizmet vesilesi oldu. Bu yakınlıktan dolayı çok büyük bir lûtfı mazhar oldu. Yetim olarak büyüüttüğü oğlu Zeyd b. Sâbit, Allah Resûlü (sas) ve diğer sahâbe efendilerimizden ilim irfan tahsil ederek büyük bir âlim oldu. Kur’ân hafızı olan oğluna Kur’ân’ın cemi ve çoğaltılması gibi eşsiz, şerefli bir hizmet bahşedildi.

Allah Resûlü (sas) ile Bedir, Uhud ve diğer bütün savaşıara katılan eşı Ümâre b. Hazm, Hz. Ebû Bekir zamanında katıldığı Yemame Savaşı’nda şehid oldu.

Bundan sonra tekrar evlenmeyen Nevvâr bint Mâlik vefat edinceye kadar Medine’de kaldı. Hicretin 45. yılından önce (kesin bir tarih bilinmiyor) vefat ettiğı söylenen Nevvâr Hatun, Hakk’ın rahmetine kavuşunca, cenaze namazını oğlu Zeyd b. Sâbit kıldıırdı.

RAMLE BİNT EBÎ AVF

Soyu	Ebû Avf b. Sübeyrâ
Annesi	Sırma bint Hâris
Eşi	Muttalib b. Ezher
Çocuğu	Abdullah
Vefatı	Bilinmemektedir

Mekke'de doğup büyüyen Ramle bint Ebî Avf, Sehmoğullarından Ebû Avf b. Sübeyrâ'nın kızıdır. Annesi Sırma bint Hâris'tir. Kaynaklarda anne-babasının Müslüman olduğuna dair bilgi bulunmayan Ramle Hatun, evlilik çağına gelince Abdurrahman b. Avf'ın amcası oğlu Muttalib b. Ezher ile evlendi. Allah Resûlü (sas) insanları İslâm'a davet etmeye başlayınca eşi Muttalib ve kardeşleri İslâm'a koşarak ilk Müslümanlardan olma şerefini elde ettiler. Muttalib eve geldiğinde Allah Resûlü (sas) ile aralarında geçenleri anlatınca Ramle Hatun da İslâm ile şerefledi. Onlar İslâm'ı seçerken Müslümanlar henüz Dâru'l-Erkam'da gizlenmeye başlamamışlardı.

İslâm ile huzur bulan aile, bir süre sonra müşriklerin baskısına maruz kaldı. Baskılar artınca Efendimiz'in tavsiyesi ile Habeşistan'a hicret ettiler. Doğup büyüdüğü vatanlarından ayrılmak hiç kolay olmadı. Yapılanlardan dolayı Mekkelilere karşı kırgındılar. Muttalib kardeşleri ve eşi Ramle Hatun'u da yanına alarak kalpleri buruk bir şekilde Allah Resûlü'nden (sas) ve vatanlarından ayrıldılar.

Zorlu bir yolculuktan sonra nihayet Habeşistan'a ulaştılar. Habeş kralı onlara çok iyi davrandı. Onun Müslümanlara kucak açması ile biraz olsun rahatladılar. Buraya hicret ettikten bir süre sonra Ramle Hatun'un bir çocuğu oldu. Doğumuna çok sevindikleri çocuklarına Abdullah ismini koydular.

Yeni doğan çocuğu ile ilgilenen Ramle Hatun onunla çok mutlu oldu. Ancak bu mutluluğu uzun sürmedi. Birkaç yıl sonra önce eşi Muttalib'i ardından kayını Tuleyb'i kaybetti. Çok sevdiği eşi ve kayını kaybetmesi onu çok üzdü. O yalnızca çok sevdiği eşini kaybetmemiş, memleketinden çok uzaklarda Habeşistan'da çocuğu

ile bir başına kalmıştı. Yabancı memlekette küçük çocuğu ile dul bir hanım olarak yaşamak anlatılmayacak kadar zordu.

Sabır âbidesi olan Ramle Hatun eşsiz bir sabırla yıllarca Habeşistan'da kalarak çocuğunu büyüttü. Müslümanlar ona sahip çıktı ve yardımcı oldular. Sabrı meyvesini verdi. Hicretin yedinci yılında Allah Resûlü (sas) onları Medine'ye çağırdı. Müslümanlarla birlikte Medine'ye hicret ederek ikinci kez muhacir oldu. Oğlu Abdullah ise İslâm'da varis olan ilk kişi olarak tarihe geçti.

En fazla Allah Resûlü'nü (sas) gördüğüne sevinen Ramle Hatun, vefat edinceye kadar kalan ömrünü oğlu ile mutlu bir şekilde geçirdi.

RÜBEY'A BİNT NADR

Oğlunun Şehâdetine Sevinen Hanım

Soyu	Nadr b. Damdam b. Zeyd b. Harâm b. Cündüb b. Âmir b. Ganem b. Âdiy b. Neccâr
Annesi	Hind bint Zeyd
Eşi	Sürâka b. Hâris
Vefatı	Bilinmemektedir

Nadr b. Damdam ile Hind bint Zeyd'in kızları olan Rübey'a bint Nadr, Uhud şehidlerinden Enes b. Nadr ile Ümmü Hakîm'in kız kardeşi, Efendimiz'in hizmetlisi, adanmış ruh, Enes b. Mâlik'in halasıdır. Efendimizin dayı ve teyzelerinin soyu olan Neccâroğullarından olan Rübey'a Hatun, Medine'de doğup büyüdü. Evlilik çağına gelince yine Medinelilerden olan Sürâka b. Hâris ile evlendi. Bir süre sonra dünya tatlısı bir oğulları oldu. Ona Hârise ismini verdiler.

Oğullarının doğumu ile dünyaları aydınlandı, hayatları daha da güzelleşti. Ancak birkaç yıl sonra eşi Sürâka'yı kaybedince mutlulukları hüzne dönüştü. Bundan sonra bütün sevgi ve ilgisini yetim kalan oğlu Hârise'ye yöneltti. Ona sarıldı, onunla hayata tutundu.

Yıllar böylece akıp gitti. Bir gün hayatını tamamen değiştirecek, ona bambaşka bir ruh katacak bir çağrı duydu. Bu, insanlığa ebedî saadeti vadeden ilahî çağrıydı. Kardeşleri ile birlikte bu çağrıya koşarak İslâm ile şereflendiler.

Eşsiz bir samimiyetle İslâm'a bağlanan ailenin her biri, hayatlarını tarihe altın harflerle yazılacak insanı hayran bırakan güzel tablolarla süslediler.

Oğlunu İslâm ahlakı ile bilinçli bir şekilde yetiştiren Rübey'a Hatun, onu çok seviyordu. Hârise annesini seviyor, ona çok iyi davranıyor, onu memnun etmek için gayret ediyordu. Allah Resûlü (sas) oğlunu

Saib b. Osman ile kardeş yapınca Rübey'a Hatun buna Hârise kadar çok sevindi.

Çocukluktan gençliğe yeni adım atmış olan Hârise o yaşta yakîn imana ulaşmıştı. Çocuktan yaşlısına herkesle ayrı ayrı ilgilenen Allah Resûlü (sas), bir gün yolda Hârise ile karşılaştı. Onunla yakından ilgilenen Efendimiz, Hârise'ye:

– Nasılsın ey Hârise?
– Allah'a gerçek manada iman eder bir hâlde.
– Ne dediğini iyice düşün! Her şeyin hakikati, işareti vardır. Senin imanının hakikati nedir?

– Nefsim dünyadan yüz çevirdi. Bunun için gecelerim uykusuz, gündüzlerim susamış bir şekilde geçiyor. Rabb'imın arşına apaçık bakıyor gibiyim. Cennet ehlinin orada Rabb'imizi ziyaret ettiğini, cehennem ehlinin de bağıştıklarını seyrediyor gibiyim.

– Ey Hârise arif olmuştun, bu hâlini devam ettir! Ona sıkı sıkı sarıl!
– Şehid olmam için bana dua buyur ya Rasûlullah!

Allah Resûlü (sas) kâmil imana eren bu gencin arzusunu kırmayıp emelinin gerçekleşmesi için dua etti.

Bir süre sonra cihata çağrıldı. Annesi ile vedalaşan Hârise b. Sürâka, onun hayır duasını alarak Bedir'e doğru yola çıktı. Şehid olmayı o kadar içten istemişti ki Bedir'e gidildikten kısa bir süre sonra şehid oldu.

Henüz savaş başlamamıştı. Hz. Ömer'in anlaşmalısı Mihca ile Hârise b. Sürâka, su içmek ya da gözcülük yapmak için su kuyusunun başındaydı. Müslümanları kuyuya yaklaştırmak istemeyen müşrikler, onları ok yağmuruna tuttu. Bu oklardan biri Mihca'ya isabet ederek onu şehit etti. Hibbân b. Araka'nın attığı diğer bir ok Hârise b. Sürâka'nın boğazına isabet etti. Henüz 15 yaşında olan Hârise, içmeye çalıştığı suya kanmadan hemen orada şehit oldu.

Savaş bitmiş, İslâm ordusu geri dönüyordu. Rübey'a Hatun ordu Medine'ye varmadan oğlunun şehit olduğunu öğrendi. Kalbine kor ateşi düşen Rübey'a Hatun çevresindeki hüznü bakışları görünce:

– Allah Resûlü (sas) gelip de ona soruncaya kadar bekleyeceğim. Eğer oğlum cennette ise ağlamayacağım. Karşılığını Allah'tan umarak sabredeceğim. Eğer cehennemde ise o zaman ağlayacağım, dedi.

İslâm ordusu gelince hemen Allah Resûlü'nün (sas) yanına koştu.

– Ya Resûlallah! Hârise'nin yanımdaki değerinin ne kadar fazla olduğunu bilirsin. Eğer cennette ise sevabını Allah'tan umarak sabredeceğim. Eğer oradan başka bir yerde ise ne yapacağımı göreceksin, var gücümle ağlayacağım.

– Yazık, ona mı ağlayacaksın! Onun tek bir cennette olduğunu mu sanıyorsun? O pek çok cennettedir. O Firdevs-i Âlâ cennetindedir.

Allah Resûlü'nden (sas) oğlu hakkındaki müjdeyi alan Rübey'a Hatun çok sevindi. Gülerek:

– Peh peh! Aferin sana ey Hârise, dedi.

Allah Resûlü (sas) bir kap su getirilmesini emretti. Su gelince elini suya daldırarak bir avuç su aldı. Onunla mazmaza yaptı. Sonra suyu Rübey'a Hatun'a verdi. Rübey'a Hatun içince kızına verdi. Daha sonra Allah Resûlü (sas) onlara suyu sinelerine serpmelerini söyledi. Onlar da suyu alarak Efendimiz'in dediği gibi sinelerine serptiler.

Konuyu anlatan ravi der ki aldıkları müjdeden dolayı Medine'de onlardan daha mutlu, daha sevinçli hanım yoktu. Gösterdikleri sabır ve iman ile hanımlara örnek oldular.

Rübey'a'nın Dişi Kırılır Mı?

Kardeşi Enes b. Nadr, Allah ve Resûlü'nü o kadar çok seviyordu ki bu sevginin hatırı için Rabb'i onun yeminini bozmadı.

Rübey'a Hatun bir hanımla tartışmış, iş büyüüp kavgaya dönüşünce onun dişini kırmıştı. Haberi duyan yakınları toplanarak Allah Resûlü'nün (sas) yanına geldiler. Olayı Allah Resûlü'ne (sas) anlatarak kısas yapılmasını istediler. Rübey'a Hatun'un yakınları onlardan Rübey'a'yı affetmelerini rica ettiler. Ancak karşı taraf bunu kabul etmedi. “Diyet verelim.” dediler ama bu da kabul edilmedi.

– Kısas yapılsın! Kısas yapılsın, diye tutturdular. Allah Resûlü (sas):

– Kısas yapılacak, buyurdu. Kardeşi Enes b. Nadr:

– Ya Resûlallah! Falandan dolayı ona kısas yapılır mı?

– Sübhanallah ey Enes! Kısas Allah'ın kitabının emri.

– Ya Resûlallah! Rübey'a'nın dişi kırılır mı? Hayır, seni hak ile gönderen Allah'a yemin ederim ki onun dişi kırılmaz.

Allah Resûlü (sas) feveran eden Enes b. Nadr'ı sakinleştirerek tekrar:

– Allah'ın Kitabı kısas yapılmasını emrediyor, buyurdu. Enes'e verilen hükme uymaktan başka çaresi olmadığını söyledi. Fakat Enes b. Nadr bir kere yemin etmişti. Yemini onu, yeminle Allah'ın hükmü arasında bırakmıştı. Çaresizdi... Bu arada Allah Resûlü (sas) dişi kırılan hanımın akrabaları ile konuşmasını devam ettiriyordu. Allah Resûlü'nün (sas) affı arzuladığını fark eden dişi kırılan hanımın akrabaları diyete razı oldular. Bunun üzerine Allah Resûlü (sas):

– Allah'ın (c.c.) öyle kulları vardır ki onlar yemin etseler Allah mutlaka onların yeminlerini doğrular, buyurdu.

Bedir'e çok acele gidilmişti. O sırada Enes b. Nadr Medine dışında olduğu için İslâm ordusuna katılamamıştı. Daha sonra Allah Resûlü (sas) ve Müslümanların Bedir'de savaştığını duyunca orada bulunamadığı için çok üzüldü.

Ok, mızrak ve kılıçların uçtuğu bir savaşta Allah Resûlü'nün (sas) yanında olamamak, onun tehlikede olduğu bir sırada vücudunu ona siper edememek Enes b. Nadr'ın dayanamayacağı bir tabloydu. Üzüntüden kalbi sancıyordu. Biraz olsun hüznünü hafifletmek için şöyle haykırıyordu peygamber sevdalısı, kahramanlar kahramanı Enes b. Nadr:

– Vallahi, eğer Allah beni müşriklerle savaşmak için karşı karşıya getirirse şüphesiz Rabb'im, müşriklere ne yaptığımı gösterecektir.

Kuşkusuz Rabb'i onun kendisine yaptığı bu yakarışını duydu ve kabul buyurdu. Uhud'da onu müşriklerle karşı karşıya getirdi. Ne yaptığını hem gördü hem bütün insanlığa gösterdi. Onun bu canlar feda edişinden razı olan Rabb'i, Kur'ân'ı Mübin'inde Enes ve onun gibilerinden sitayişle bahsederek şöyle buyurdu:

“Müminler arasında öyle kişiler vardır ki onlar Allah'a verdikleri sözde hep sadık kalırlar.”

Uhud'daydı... Savaş başlamış, İslâm ordusu ile müşrikler kıyasıya savaşıyordu. Kılıçlar inip kalkıyor, mızraklar sineleri delip geçiyordu. İman ordusu karşısında fazla direnemeyen müşrikler, bir süre sonra kaçmaya başladılar. Ancak bu durum fazla uzun sürmedi. Okçuların yerlerinden ayrılması ile savaş Müslümanların aleyhine döndü. Bu kez Müslümanlar darmadağın oldular. Her biri bir tarafa savruldu. Müslümanlar şaşkın, Müslümanlar çaresiz, Müslümanlar ne yapacaklarını bilmiyorlardı. Onların bu perişan hâlini gören müşrikler ve münafıklar, hemen devreye girip fitne hareketine başladılar:

“Muhammed öldürüldü!” diye yaygara koparıp Müslümanların maneviyatlarını yıkıp onları psikolojik olarak perişan ettiler. Neredeyse yakaladıkları her Müslüman’ı fitneye düşürüyorlardı. İşte tam bu sırada bu zor zamanda Enes b. Nadr, aslanlar gibi kükrüyor, Müslümanları uyarıyor, onları toparlamaya çalışıyordu:

– Ey Müslümanlar! Eğer Muhammed (sas) öldürüldüyse Muhammed’in Rabb’i öldürülmedi ya! Haydi, Muhammed’in (sas) savaştığı dava için siz de savaşsanıza!

Müslümanların durumuna çok üzüyor, onlar için onlar adına, onların bir an olsun gaflete dalarak dağılmalarından dolayı Rabb’inden özür diliyor, bütün içtenliği ile ona yalvarıyordu:

– Allah’ım! Şu Müslümanların yaptığı şeyden dolayı senden af ve özür diliyorum.

O sadece Müslümanların yaptıklarından dolayı Rabb’inden özür dilemiyor, müşriklerin yaptıklarından dolayı da Rabb’inden özür diliyor, Allah’ın gazabından yine ona sığınıyordu:

– Ey Allah’ım! Şu müşriklerin Allah Resûlü’ne (sas) yaptıkları cinayetten beni uzak tut. Onların yaptıklarından sana sığınırım.

Duası bitince kılıcını sıyırarak düşman safları arasına daldı. Savaşa savaşa ilerlerken Sa’d b. Muâz ile karşılaştı. Sa’d, Allah Resûlü’nün (sas) öldürüldüğü haberini duyunca elleri yanına düşmüş, paniklemiş, ne yapacağını şaşırılmıştı. Enes b. Nadr onu görünce kararlı bir şekilde seslenerek:

– Ey Ebû Amr! Ne yapıyorsun, nereye gitmek istiyorsun? Haydi, kalk kendine gel! Varlığımı kudreti elinde tutan Allah’a yemin ederim ki cennetin kokusunu ta Uhud’un ötesinden alıyorum, dedi. Sözlerini bitirir bitirmez düşman safları arasına daldı. Onu gören Sa’d b. Muâz, kendini toparlayarak:

– Ben de seninle geliyorum, deyip onunla birlikte savaşmaya başladı. Daha sonra olanları Allah Resûlü’ne (sas) anlatan Sa’d b. Muâz:

– Ya Resûlallah! Doğrusu ben onun yaptıklarını asla yapamazdım, diyerek onun yapmış olduğu kahramanlığı takdir etmekten kendini alamadı. Allah Resûlü’nün (sas) öldüğü haberi Müslümanlar arasında inanılmaz büyük bir fitneye sebep olmuş, ilk anda neredeyse bütün Müslümanları şaşkına çevirmişti. Bir an herkes ne yapacağını şaşırıp kalmıştı. Bu durumdan Hz. Ömer bile nasibini almıştı.

Sa'd'dan ayrıldıktan sonra her tarafı yara bere içinde kalarak düşman safları arasında ilerleyen Enes b. Nadr, Hz. Ömer'in birkaç sahâbî ile birlikte bir kenarda oturduklarını gördü. Ümitleri kırılmış, kararsız bir şekilde öylece duruyorlardı. Yanlarına varıp onlara:

– Niçin oturuyorsunuz?

– Allah Resûlü (sas) şehid edilmiş.

Enes b. Nadr, büyük bir ferasetle:

– Allah Resûlü'nden (sas) sonra sağ kalıp da ne yapacaksınız? O öldükten sonra hayatın ne kıymeti var? Haydi kalkın! Allah Resûlü'nün (sas) savaşarak canını feda ettiği şey için siz de canınızı feda edin, dedi ve tekrar müşriklerin safları arasına dalarak savaşmaya başladı.

Cennetin kokusu gittikçe yaklaşıyordu. İşte o an gelmiş, Rabb'i sekiz cennet kapısını birden açarak kulunu yanına çağırıyordu. Ölme zamanıydı. O da öyle yaptı. Rabb'inin cemalini seyrederken çoktan şehid olmuştu bile...

Şehidler arasında gezen Müslümanlar, Enes'in vücudunda seksenden fazla kılıç, ok ve mızrak yarası gördüler. Müşrikler, kızgınlıklarından onun burnunu, kulaklarını ve diğer organlarını kesip vücudunu tanınmaz hâle getirmişlerdi. Onu hiç kimse tanıyamamıştı. Müslümanların başına gelenleri duyan Rübey'a Hatun Uhud'a koştu. Paramparça olduğundan dolayı kimsenin tanıyamadığı kardeşini ona gösterdiler. O bile tanımakta zorlandı. Onu ancak parmakları ile dişlerinden tanıyabildi.

Aradan yıllar geçti. Hz. Ömer divan oluşturdu. Bazı Müslümanlara bulundukları konumlara göre maaş tahsis etti. İlk Müslümanlara ve muhacirlere diğerlerinden farklı bir maaş bağladı. Maaş bağlama sırası Enes b. Nadr'ın oğluna geldiğinde Hz. Ömer:

– Ona 2000 dirhem maaş bağlayın, buyurdu. Bu sözleri duyan Talha b. Ubeydullah:

– Ey Müminlerin Emiri! Sana onun konumunda biri geldiğinde ona yalnızca 800 dirhem maaş bağladığın hâlde Enes b. Nadr'ın oğluna niçin 2000 dirhem takdir ettin? Hz. Osman'ın oğluna yalnızca 800 dirhem bağladığın hâlde Enes b. Nadr'ın oğluna 2000 dirhem bağladın?

– Uhud'da bu gencin babası ile karşılaştığımda bana: "Allah Resûlü (sas) ne yapıyor?" diye sordu. Ben ümitsiz bir şekilde: "Onu

görmedim, mutlaka öldürülmüştür.” dedim. O kılıcını sıyırdı, kınını kırarak: “Allah Resûlü (sas) öldürüldüyse Allah Hayy’dır, ölümsüzdür!” diyerek öldürülünceye kadar savaştı.”

Kardeşi ve oğlunu Uhud Savaşı’nda şehid veren Rübey’a bint Nadr’ın, Uhud’dan sonraki hayatı hakkında bilgi bulunmamaktadır.

ÜMEYME BİNT SÜBEYH

Ümmetin Sevdığı Aile

Eşi	Sahr b. Abd
Çocuğu	Ebû Hüreyre
Vefatı	Bilinmemektedir

Yemenli olan Ümeyme bint Sübeyh, Yemen'in Ezd kabilesinin en kalabalık kolu olan Devslilerdendir. Allah Resûlü'ne (sas) hizmet ederek ondan en fazla hadis rivayet eden Ebû Hüreyre'nin annesidir. Yemen'de yaşayan Ümeyme Hatun, evlilik çağına girince kendi gibi Yemenli olan Sahr b. Abd ile evlendi. Ondandır bir oğlu oldu. Yuvalarını şenlendiren bu çocuğa Abdurrahman adını verdiler.

Ümeyme Hanım, Abdurrahman henüz çocukken eşini kaybetti. Eşinin vefatından sonra evlenmeyip çocuğunu şefkat kanatları altına alıp kendini onu en güzel şekilde yetiştirmeye adanmıştı. Sevgi ile yetiştirdiği oğlu, en sevgiliye hizmet ederek yalnızca yaşadığı zamanın değil bütün insanlığın sevgilisi oldu.

Allah Resûlü (sas) Mekke'de insanları İslâm'a davet ederken Devs kabilesinin reislerinden biri olan Tufeyl b. Amr, hac yahut umre için Mekke'ye gitmişti. Orada Allah Resûlü (sas) ile karşılaştı. Allah Resûlü (sas) müşriklerin baskısından ve zulmünden kurtulmak için hicret edecek bir yurt arıyor; hac, umre, ticaret için gelen kabileleri geziyor, onlara İslâm'ı anlatıyordu. Allah Resûlü (sas) ile görüşen Tufeyl b. Amr, hemen Müslüman oldu.

O, Devslilerin de kendi gibi Müslüman olmasını istiyordu. Allah Resûlü'nden (sas) izin alarak memleketine döndü. Büyük bir aşkla insanları İslâm'a davet etti. Ancak babası ve eşinden başka kimse Müslüman olmadı. Daha sonraki yıllarda tekrar Mekke'ye giderek Allah Resûlü'nün (sas) huzur-u saadetlerine çıkan Tufeyl b. Amr:

– Ya Resûlallah! Devsliler bana isyan etti. Müslüman olmamakta diretiler, onlara beddua et, dedi. Allah Resûlü (sas) kibleye dönerek:

– Allah'ım! Devslilere hidayet ver. Onları İslâm'a yönelt, diye üç kere dua etti.

Memleketine geri dönen Tufeyl b. Amr, Allah Resûlü'nün (sas) duasının bereketi ile kabilesinden pek çok kişinin Müslüman olmasına vesile oldu. Bunların başında Ebû Hüreyre geliyordu.

Ümeyme Hatun genç yaşta eşini kaybettiği için Ebû Hüreyre yetim kalmış, onu annesi büyütüp yetiştirmişti. Yirmili yaşların sonlarına doğru gelen oğlunun Müslüman olmasına karışmayan Ümeyme Hatun, Ebû Hüreyre'nin teklifine rağmen Müslüman olmadı.

Tufeyl b. Amr, hicretin yedinci yılında kendisine tabi olan 70-80 aile ile birlikte Medine'ye hicret etti. Bu ailelerden biri de Ebû Hüreyre ve annesi Ümeyme bint Sübeyh'ti. Ebû Hüreyre'yi çok seven annesi oğlunu yalnız bırakmak istemedi, Müslüman olmamasına rağmen oğlu ile birlikte Medine'ye gitti. Devsliler Medine'ye geldiklerinde Allah Resûlü (sas) Siba b. Urfuta'yı Medine'ye vekil bırakarak Hayber Savaşı'na gitmişti.

Ebû Hüreyre anlatıyor:

“Medine'ye geldiğimizde Siba b. Urfuta sabah namazını kıldırıyordu. Namazın birinci rekâtında ha-ya-ayn-sad'ı ikinci rekâtta ise Veylün lil Mutaaffifîn'i okudu. Namazı bitirdikten sonra Siba b. Urfuta'nın yanına gittik. Bizi karşılayarak yemek yedirdi. Allah Resûlü'nün (sas) yanına gitmek istediğimizde bize yol azığı vererek Hayber'e yolcu etti. Hayber'e vardığımızda Müslümanlar Natat Kalesi'ni fethetmiş, Keteybe Kalesi'ni kuşatma altına almışlardı.

Müslümanlar büyük bir zafer kazanmışlardı. Savaş bitince Allah Resûlü (sas) Müslümanlarla konuşarak savaşa katılmadıkları hâlde onlara Hayber ganimetlerinden pay verdi. Hâlbuki şimdiye kadar fethe katılmayan kimseye ganimetten pay verilmemişti. İlk kez bize verildi. Savaş bittikten sonra Allah Resûlü (sas) ile birlikte Muhacir olarak Medine'ye döndük.”

Maddi durumu iyi olan Ümeyme ve oğlu Ebû Hüreyre, Medine'ye gelirken bütün varlıklarını memleketlerinde bırakarak yalnızca kölelerini yanlarına alıp hicret etmişlerdi. Onu da Medine'ye geldiklerinde Ebû Hüreyre azat etti.

Medine'de

Medine'ye gelince Ebû Hüreyre ilim talebelerinin yanına Suffe'ye, Ümeyme Hanım ise Allah Resûlü (sas) tarafından uygun bir eve yerleştirildi.

Ebû Hüreyre kendini ilme adamasına rağmen hiçbir zaman annesi Ümeyme bint Sübeyh'i ihmal etmedi. Birçok kez, günlerce aç kaldıktan sonra bir lokma yiyecek bulduğunda aklına ilk olarak annesi gelirdi.

Ebû Hüreyre anlatıyor:

“Çok açtık. Arkadaşlarla birlikte Allah Resûlü'nün (sas) evine gittik. Ona aç olduğumuzu söyleyince Allah Resûlü (sas) evdeki hanımlarından yiyecek istedi. Bir tabak hurma getirildi. Allah Resûlü (sas) her birimize iki hurma verdi ve:

– Şu iki hurmayı yeyin, sonra üzerlerine su için! Bunlar bugün için size yeter, buyurdu. Ben hurmalarımdan birini yedim. Diğer hurmayı cebime sakladım. Benim hurmayı sakladığımı gören Allah Resûlü (sas):

– Ey Ebû Hüreyre! O hurmayı niçin sakladın?

– Annem için sakladım.

– Onu da ye, ben sana başka iki hurma veririm.

Allah Resûlü'nün (sas) emrine uyarak hurmayı yedim. Bana yediklerimden başka ayrıca iki hurma daha verdi.”

Müslüman Oluşu

Ebû Hüreyre yalnızca annesinin maddî ihtiyaçları ile ilgilenmiyor, onun maneviyatını da aynı şekilde önemsiyordu.

Sık sık annesinin ziyaretine giden Ebû Hüreyre, her fırsatta ona İslâm'ı anlatıyor ve Müslüman olmaya teşvik ediyordu. Ancak annesi oğlunun isteğini sürekli reddediyordu. Her seferinde yeniden yıkılan Ebû Hüreyre, annesinin İslâm'ı kabul etmemesine çok üzülüyordu.

Ebû Hüreyre anlatıyor:

“Ben Müslüman olduğumda annem henüz Müslüman olmamış, müşrik bir hanımdı. Sürekli ona İslâm'ı anlatıyor ve İslâm'a davet ediyordum. Yine bir gün yanına gittiğimde onu İslâm'a davet ettim. O İslâm'ı kabul etmek bir yana sık sık Müslüman olmasını söylediğim için bana Allah Resûlü (sas) hakkında duymak istemeyeceğim şeyler söylemeye başladı. Onun bu şekilde davranmasına çok üzüldüm. Ağlaya ağlaya Allah Resûlü'nün (sas) yanına gittim.

– Ya Resûlallah! Ben annemi sürekli İslâm'a davet ediyorum. Ancak o kabul etmemekte ısrar ediyor. Bugün yine onu İslâm'a davet ettim. Bana senin hakkında duymaktan hoşlanmayacağım şeyler söyledi. Allah'a dua etsen de Ebû Hüreyre'nin annesine hidayet etse!

Beni kırmayan Allah Resûlü (sas):

– Allah'ım! Ebû Hüreyre'nin annesine hidayet et, diye dua etti. Ben anneme müjde vermek için evine gittiğimde kimseyi göremedim. Etrafa bakınırken su sesi duydum. O sırada evde olan annem ayak sesimi duymuştu. İçerden:

– Ebû Hüreyre sen misin, diye seslendi. Sonra kapıyı açtı. Elbiselerini giyinmişti. Başörtüsünü örttü ve:

'Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abduhü ve Rasûlühü' dedi. Çok sevindim. Bu kez sevinçten ağlayarak Allah Resûlü'nün (sas) yanına koştum.

– Ya Resûlallah müjde! Allah duanı kabul etti. Ebû Hüreyre'nin annesi hidayete erdi. Ya Resûlallah! Dua et de ben ve annem Allah'ın mümin kullarını sevelim. Onlar da bizi sevsinler, dedim. Allah Resûlü (sas):

– Ey Allah'ım! Şu kulcuğun ve annesi mümin kullarını sevsinler. Bunları da onlara sevdire, diye dua buyurdu. Bundan sonra beni duyan ya da gören, annemi gören bütün müminler bizi sevdi."

Ümeyme Hatun bundan sonra vefat edinceye kadar, ilmin hizmetinde olan oğluna ve fırsat buldukça Allah Resûlü'ne (sas) hizmet etmeye devam etti.

Oğluna son derece iyi davranır, elinden geldiğince her konuda ona yardımcı olmaya çalışırdı. Ebû Hüreyre evleninceye kadar yalnızca ona değil misafirlerine de hizmet edip yemek hazırlamaktan geri durmadı.

Mâlik b. Huseym anlatıyor:

"Bir grup Ebû Hüreyre'yi ziyarete geldiler. Ebû Hüreyre beni annesine göndererek:

– Annemin yanına git! Ona: 'Oğlun sana selam söylüyor, Bize yiyecek hazırlasın.' diyor de!

Oradan çıkarak hemen annesinin yanına gittim. Ebû Hüreyre'nin sözlerini ona aktardım. Annesi:

– Olur, diyerek bir tepsiye üç ekmek, biraz zeytinyağı, biraz da tuz koydu. Sonra tepsiyi başımın üzerine koyarak beni Ebû Hüreyre'nin

yanına gönderdi. Ebû Hüreyre'nin yanına giderek tepsiyi önüne koyunca çok sevindi ve:

– Allah-u ekber! İki siyah hurma ve sudan sonra, bizi ekmekle doyuran Allah'a hamd olsun.”

Ebû Hüreyre de annesini çok severdi. Ömrünün sonuna kadar onu sevmeye ve saymaya devam etti.

İbn-i Şihab der ki:

“Ebû Hüreyre annesi ile ilgilendiği için vefat edinceye kadar hacca gitmedi.”

Ebû Hüreyre'nin annesi, başka bir evde kalıyordu. Ebû Hüreyre evinden çıktığında önce annesinin evinin kapısına gider, ona:

– Esselâmu aleyküm ve rahmetullâhi ve berakâtühü ey anneciğim.

– Ve aleyke ve rahmetullâhi ve berakâtühü ey oğlum!

– Beni terbiye edip büyüüttüğün için Allah sana rahmet etsin!

– Yaşlılığında bana iyi davrandığın için Allah da sana rahmet etsin!

Bu şekilde sık sık birbirlerine dua ederlerdi.”

Muhammed b. Sîrin anlatıyor:

“Bir gece Ebû Hüreyre'nin yanında bulunuyorduk. Ebû Hüreyre:

‘Ey Allah'ım! Ebû Hüreyre'yi, annemi ve bizim affedilmemiz için dua edenleri affet!’ diye dua etti.

Ebû Hüreyre'nin duasını duyduktan sonra onun duasına mazhar olmak için sürekli onun ve annesinin affı için Allah'a dua etmeye başladık.”

Allah Resûlü'nden (sas) sonra uzun bir süre yaşayan Ümeyme bint Sübeyh'in vefatı hakkında bilgi bulunmamaktadır.

ÜMMÜ ATİYYE BİNT HARİS

Hemşire-Sünnetçi-Fakih Hanım

İsmi	Nüseybe bint Hâris el-Ensârî
Vefatı	Hicri 70

Sahâbe hanımlarının ileri gelenlerinden olan Ümmü Atiyye, Medine’de doğup büyüdü. Çok girişken, sosyal ilişkileri güçlü, medenî cesareti oldukça fazla olan bir hanımdır. Onun en fazla öne çıkan özelliği toplumsal hizmetleridir. O, savaş meydanlarında mahir bir hemşire, hazarda vefat eden hanımları yıkayan bir gassal ve hanımları sünnet eden usta bir sünnetçi, ilim meclislerinde söz sahibi, gerektiğinde fetva veren bir fakihti.

Toplumun bu kadar içinde olmasına rağmen nesebi, eşi ve çocukları hakkında bilgi verilmemiştir.

Medine’de İslâm daveti başlayınca bu çağrıya duyarsız kalmayan Ümmü Atiyye, tebliğ edilenleri dinleyerek Müslüman oldu. Allah Resûlü (sas) hicret edince onun ensar hanımları ile birlikte Efendimizi karşıladı ve evlerine buyur etti.

Allah Resûlü (sas) Ebû Eyyûb Efendimiz’e konuk olduktan hemen sonra sahâbe efendilerimizi çağırarak onlardan grup grup biat aldı. Bundan haberdar olan Neccâr oğullarının hanımları, Ebû Eyyûb’un evine gidip Efendimiz’e biat ettiler. Onların bu biatleri kısa sürede bütün Medine’de duyuldu. Hemen bir araya gelen Medineli hanımlar, biat için uygun bir evde toplandılar.

Ümmü Atiyye Annemiz anlatıyor:

“Allah Resûlü (sas) Medine’ye teşrif edince ensar hanımları biat etmek istediler. Bunun üzerine bizleri bir evde topladılar. Allah Resûlü (sas) Hz. Ömer’i yanımıza gönderdi. Toplandığımız evin önüne gelen Hz. Ömer, kapının önünde durarak bize selam verdi. Biz de:

- Aleykümüsselâm, diyerek cevap verdik. Hz. Ömer:
- Ben Allah Resûlü’nün (sas) sizin için gönderdiği elçiyim.

- Merhaba, hoş geldin Allah Resûlü'nün elçisi!
- Hiçbir şeyi Allah'a eş koşturmak, hırsızlık yapmamak, zina etmemek, çocuklarınızı öldürmemek, iyilik emredildiğinde ona karşı gelmemek, kendinizden uydurduklarınızla başkasına iftira etmemek üzere biat edin!
- İyilikte isyan etmemekten maksat ne?
- Ölünün arkasından bağırıp çağırarak ve dövünerek ağlamaktır.
- Olur, dedik. O evin dışından elini uzattı, biz içerden uzatarak bu şekilde biat ettik. Hz. Ömer:
 - Allah'ım şahit ol, diyerek biatlerimizi Allah Resûlü (sas) adına kabul etti.”

Çok cesaretli bir hanım olan Ümmü Atiyye, Allah Resûlü (sas) ile birlikte yedi savaşa katıldı. Bunu bizzat kendisi şöyle anlatmaktadır:

“Allah Resûlü (sas) ile birlikte tam yedi savaşa katıldım. Savaşlarda sahâbîlere yemek pişiriyor, yüklerini bekliyor, yaralıları tedavi ediyor, hastalarla ilgileniyordum.”

Hangi savaşlara katıldığı hakkında bilgi bulunmamakla beraber Hayber Savaşı'na katıldığı hemen hemen bütün kaynaklarda belirtilmektedir.

Hayatın İçinde

Hayatı dolu dolu yaşayan Ümmü Atiyye, ilimden ibadete, hizmetten sosyal olaylarda rol almaya kadar hayatın her alanında yer aldı. O, Allah Resûlü'nün (sas) ilgisine mazhar olan mesut insanlardan biriydi. Allah Resûlü (sas) ve Ehl-i Beyt'e yakın olmaya ve onların gönlünde bir yer edinmeye özel önem verir, fırsat buldukça annelerimizin Hane-i Saadetlerine hediye götürmeye çalışırdı.

Ümmü Atiyye anlatıyor:

“Bir gün Allah Resûlü (sas), sadaka olarak gönderilen koyunlardan birini bana verdi. Onu kestikten sonra koyunun etinden bir kısmını Hz. Âişe'ye gönderdim. O gün Allah Resûlü (sas) Hz. Âişe'nin yanına gittiğinde:

- Yiyecek bir şey var mı?
- Hayır, sizin Nüseybe yani Ümmü Atiyye'ye gönderdiğiniz, onun da bir kısmını bana gönderdiği koyun etinden başka bir şey yoktur.
- O sadakadır, onu yerine ulaştır, buyurdu.”

Bayram namazlarına giderek onlarla birlikte kutlar, ziyaretler yaparak bayramları en güzel şekilde geçirirdi.

Ümmü Atiyye anlatıyor:

“Bayram günleri bayram namazına gitmemiz emredilirdi. Örtülerini üzerlerine alan genç kızlar da bayram namazına götürülürdü. Hatta âdet gören hanımlar bayrama iştirak ederek safların hemen arkasında durur, namaza katılanlarla birlikte tekbir getirir, onlarla birlikte dua ederlerdi. O günün feyiz ve bereketi ile manevî olarak arınmış olarak evlerine dönerlerdi.”

Tabiî'nin âlim hanımlarından Hafs bint Sîrin anlatıyor:

“Bizler henüz buluğa ermemiş genç kızlarımızı bayram namazlarına götürmezdik. İçimizden bir hanım bir gün Halfoğullarına uğrayarak onların konaklarına misafir olmuştu. Orada eşi Allah Resûlü (sas) ile on iki kez cihata giden bir sahâbînin kız kardeşine rastlamış, bir vesile ile bu durumu ona sormuş. Onu duyunca ben de aynı sahâbî ile tam altı kez cihata katılmış olan kız kardeşime, bu konudaki bilgisini sordum. O bana yaşadıkları anları şöyle anlattı:

– O günlerde biz yaralıları tedavi eder, hastalara bakardık. Bir gün Allah Resûlü'ne (sas):

– Bizden örtüsü olmayan bir hanımın bayram namazına gelmemesinde bir sakınca olur mu, diye sordum.

– Arkadaşının örtüsüne bürünüp hayra ve Müslümanların duasına iştirak etsin, buyurdu.

Daha sonraki günlerde Ümmü Atiyye bizim bulunduğumuz yere gelince hemen yanına gidip ona durumu anlattık. Ona:

– Bu konuda bir şey duydun mu, diye sorduk. O Allah Resûlü (sas) anıldığında mutlaka ‘Anam-babam feda olsun.’ derdi. Yine öyle yaptı.

– Anam-babam ona feda olsun! Evet, onun:

‘Henüz buluğa ermeyen kızlarınız, genç kızlarınız, âdet gören hanımlar, hayra ve müminlerin dualarına katılsınlar. Âdet görenler saflardan ayrılarak biraz daha geriden bayrama iştirak etsinler.’ buyurduğunu duydum, dedi. Ben:

– Âdet görenler de mi, diye hayretle sorunca;

– Onlar hacda Arafat'ta bulunmuyorlar mı? Şurada şurada bulunmuyorlar mı, diyerek beni aydınlattı.”

Âdeta on parmağında on hüner olan Ümmü Atiyye Annemiz, sosyal hayatta insanlara hizmetlerde en ön saflardaydı. O, Araplarda

âdet olan hanımların sünnet edilmesi konusunda uzmandı. Medine’de hanımların sünnetçisi olarak tanınırdı. Onun bu durumundan haberdar olan Allah Resûlü (sas) bir gün onu uyararak:

– Kesmede mübalağa etme! Biraz kes! Sünnet, hanımlar için daha fazla haz veren, eşlerinin hoşuna gidecek bir husustur, buyurdu.

Başka bir rivayette ise:

“Biraz kes, mübalağa edip fazla kesme! Çünkü bu, yüze kan ve tazelik gelmesi ve erkeğin daha fazla haz duymasını sağlar.” buyrulduğu rivayet edilir.

Cenaze işleri ile de yakından ilgilenen Annemiz, hanımlardan biri vefat ettiğinde cenazenin yıkanması ve kefenlenmesi için akla gelen ilk kişilerdendi. Allah Resûlü’nün (sas) kızları Zeynep ve Ümmü Gülsüm Annelerimizin cenazelerinde bulunan Ümmü Atiyye, onların yıkanması ve kefenlenmesi şerefini kazanma bahtiyarlığına erdi.

Ümmü Atiyye’den nakledilir:

“Allah Resûlü’nün (sas) kızı Zeynep vefat edince Allah Resûlü (sas) kızının yanına geldi. Onu yıkayacağımız zaman:

– Onu üç veya beş ya da daha fazla yıkayın! Önce su ve sidir ile yıkayın. Son olarak kâfur benzeri (misk gibi kokular) ile yıkayın! Yıkamaya sağlardan başlayın, yıkamayı bitirdiğinizde bana haber verin, buyurdu.

Allah Resûlü’nün (sas) kızını yıkadıktan sonra saçlarını tarayarak üç örük yaptık. Sonra onları sırtına getirdik. Yıkamayı bitirince Allah Resûlü’ne (sas) haber verdik. Allah Resûlü (sas) izarını çıkararak bize verdi ve:

– Onu doğrudan tenine değecek şekilde vücuduna sarın, buyurdu.”

“Allah Resûlü’nün (sas) kızı Ümmü Gülsüm’ü yıkadığımız sırada Allah Resûlü (sas) yanımıza gelerek:

– Onu üç veya beş ya da daha fazla yıkayın! Önce su ve sidir ile yıkayın. Son olarak kâfur benzeri (misk gibi kokular) ile yıkayın! Yıkamaya sağlardan başlayın, yıkamayı bitirdiğinizde bana haber verin, buyurdu.

Yıkamayı bitirince Allah Resûlü’ne (sas) haber verdik. Allah Resûlü (sas) izarını çıkararak bize verdi ve:

– Onu doğrudan tenine değecek şekilde vücuduna sarın, buyurdu.”

Ümmü Atiyye, cenaze ile ilgili konularda Allah Resûlü’nden (sas) çeşitli hadisler rivayet etmiştir. Bunlardan birinde şöyle

buyurmaktadır:

“Ölüye üç günden fazla yas tutulmaz. Kadınlar bundan istisnadır. Onlar eşleri için dört ay on gün yas tutarlar. Süslü elbise giymez, sürme ve koku kullanmaz. Ancak temizliğe dikkat eder, bunun için koku kullanması gerekiyorsa aşırıya kaçmadan kullanabilir.”

İlmi

Sosyal hayatla çok fazla iç içe olan Ümmü Atiyye, gerek Allah Resûlü (sas) gerekse diğer sahâbîlerin ilimlerinden istifade ederek pek çok şey öğrendi. Onun bu özelliğini bilen âlimler onu fakih sahâbîlerden saymışlardır. Zehebî onun için: “O, sahâbîlerin fakihlerindendir.” demektedir. Markîzî ise onu fetva veren sahâbîler arasında saymaktadır.

Hadis rivayetinden kaçınmasına rağmen yine de 15 hadis rivayet etmiştir. Bu hadisler 200 değişik ravi zinciri ile bize kadar ulaşmıştır.

Allah Resûlü’nün (sas) vefatından sonra Basra’ya giderek buraya yerleşen Ümmü Atiyye, burada hanımları eğiterek İslâm davetinin yayılmasına hizmet etmiş, öğrenciler yetiştirmiştir. Ravileri arasında sahâbe ve tabiinden Enes b. Mâlik, torunu İsmail b. Abdurrahman, Muhammed b. Sîrin ve Hafsa bint Sîrin gibi önemli kişiler vardır.

Hiz. Ali Efendimiz, Ehl-i Beyt’e yakın olan Ümmü Atiyye’yi zaman zaman ziyaret eder, onun evinde kaylule uykusuna yatardı. O da Hiz. Ali’ye hizmet eder, ona koku sürerdi.

Hicri 70 yılına kadar uzun bir ömür yaşayan Ümmü Atiyye, Basra’da vefat etti.

ÜMMÜ ‘UBEYS

İlk Müslümanlardan

Eşi	Küreyz b. Rebî
Vefatı	Bilinmemektedir

Teym b. Mürreoğullarından genç bir kız olan Ümmü ‘Ubeys, tıpkı Ümeyye b. Rukeyka gibi hayatın akışı içinde hürriyetini kaybederek Zühreoğullarının cariyesi oldu. Belli bir yaşa gelince Küreyz b. Rebî’a ile evlendi. Ondandır ‘Ubeys isminde bir oğlu oldu.

Allah Resûlü (sas), Mekke’de İslâm’ı tebliğ etmeye başlayınca biraz araştırdıktan sonra İslâm’ın doğruya ve güzele çağırdığını anlayıp Efendimiz’e giderek İslâm’ı kabul etti. Zühreoğulları onun Müslüman olduğunu öğrenince yakalayıp dininden döndürmek için akla gelmedik işkenceler yaptılar.

İlk Müslümanlardan olan Ümmü ‘Ubeys’e, genelde Esved b. Abdiyağus işkence yapardı. Onu kadın olmasına ve zayıflığına aldırmadan çöle götürerek acımasızca döverlerdi. Esved’in Ümmü ‘Ubeys’e insafsızca işkence yaptığını gören Hz. Ebû Bekir, onu sahibinden satın alarak azat etti.

Hız. Ebû Bekir’in sürekli zayıf ve işkenceye uğratılan Müslümanları satın alıp azat ettiğini duyan ve o sırada henüz Müslüman olmayan babası Ebû Kuhâfe oğluna:

– Ey oğlum! Baksana kavminden uzaklaşıp kendini şu adama adadın. Bu da yetmiyormuş gibi şimdi de şu zayıf insanları satın alıyorsun, diye sitem ederdi. Hız. Ebû Bekir her seferinde babasını teskin eder ve:

– Merak etme babacığım! Ben ne yaptığımı biliyorum, derdi.

Kaynaklarda Ümmü Ubeys’in vefatı ile ilgili bir bilgi bulunmamaktadır.

ÜMMÜ DAHDAH

Cennetle Müjdelenen Aile

Medineli Müslüman hanımlardan olan Ümmü Dahdah, Sabit b. Dahdah'ın eşidir. İslâm Medine'de yayılmaya başlayınca eşi ile birlikte Müslüman olan Ümmü Dahdah, büyük bir samimiyetle İslâm'a sarıldı. Eşi ile birlikte hayır için yarışanlar kervanına katılarak insanlık tarihine isimlerini altın harflerle yazdırdılar.

İbn-i Mes'ud anlatıyor:

“Kim Allah'a güzel bir borç verirse Allah ona bunun karşılığını kat kat verir.” ayeti nazil olunca ayetin indiğini duyan Ebû Dahdah, vakit kaybetmeden Allah Resûlü'nün (sas) yanına koştu:

– Anam-babam sana feda olsun Ya Resûlallah!

Allah hiçbir şeye muhtaç değilken bizden borç mu istiyor?

– Evet, bununla sizi cennete koymak istiyor.

– Şimdi ben Rabb'ime borç veririm bunun için beni ve çocuklarımı cennete koyacağını taahhüt mü ediyor?

– Evet!

Ebû Dahdah elini Allah Resûlü'ne (sas) uzatarak:

– Öyleyse elini bana uzat Ya Resûlallah! Benim iki bahçem var, biri yukarıda diğeri aşağıda. Vallahi bunlardan başkada bir şeyim yok, ikisini de Allah'a borç vermek istiyorum.

– Onlardan birini Allah için bağışla, diğerini kendi ve ailenin geçimi için bırak.

– Büyük olan ve çok sevdiğim 600 ağaçlı hurma bahçemi Rabb'ime borç veriyorum.

– Allah (cc) buna karşılık sana cenneti verecektir, buyurdu.”

Bilincin Zirveye Ulaştığı An

Ebû Dahdah'ın gerçekten çok güzel bir hurma bahçesi vardı. Bu hurma bahçesi, Medine'deki bahçelerin en güzeli ve en büyüklerinden biriydi. Bahçede altı yüz hurma ağacı bulunuyordu. Allah Resûlü (sas), Allah adına ondan bu borcu (bağışı) kabul edince dünyalar Ebû Dahdah'ın oldu. Büyük bir sevinçle Rabb'ine borç

olarak vermiş olduğu hurma bahçesine gitti. O sırada eşi Ümmü Dahdah çocukları ile birlikte hurma bahçesinde bulunuyordu. Eşinin yanına giderek:

– Ey Dahdah’ın annesi! Artık hurma bahçesinden çıkman gerekiyor. Ben onu Rabb’ime borç olarak verdim.

Rabbi ona ve onun gibi cömert müminlere ne kadar büyük bir lûtufta bulunmuştu. O fakir kulları adına zengin kullarından borç istiyordu. Peygamberine indirdiği Kur’ân-ı Mübîn’inde onun gibilere bizzat hitap ederek onlardan fakir müminler adına borç istemişti.

Kâinatın yegâne sahibi, âhiretin tek Mâliki olan Rabb’i, bu borç karşılığında elbette ona gözlerin görmediği, kulakların duymadığı, akılların hayal bile edemediği lûtuflar ihsan edecekti. Bunu çok iyi biliyordu. Zirâ o, nebevî terbiyeden geçmiş, Rabb’inin ne demek istediğini çok iyi anlamıştı. Karşılığının kat kat verileceğine olan imanı tamdı. Tıpkı eşi Ümmü Dahdah gibi...

Ebû Dahdah hurma bahçesine gidip de olayı eşine anlatınca eşi ona kızmak, darılmak ve onu tenkit etmek bir yana, eşinin yaptığı bu alışverişten dolayı çok memnun oldu ve çok sevindi. Ebû Dahdah ona:

“Rabb’im seni doğru yola iletti.

Hayırlı ve dosdoğru yola.

Benimle bahçem arasındaki sevgi bitti.

Onu gelen çağrı üzerine borç verdim.

Onu bütün kalbimle güvenerek Rabb’ime borç verdim.

Âhirette bizi misafir edeceği ümidiyle!

Şimdi çocuklarla birlikte oradan çık!

Hiç şüphesiz bu bir iyilik,

Kişinin geleceğe gönderdiği güzel bir rızıktır.

Ey Dahdah’ın annesi! Hurma bahçesinden çık!

Ben onu hurmalarıyla birlikte cennet karşılığında Rabb’ime sattım.”

Eşi onu tebrik etti:

– Kârlı bir ticaret yapmışsın ey Ebû Dahdah! Allah alışverişini mübarek kılsın!

Topladıkları hurmaları bile almadan bahçede bıraktı. Çocuklarının elinden tutup bahçeyi gönül hoşnutluğu içinde terk etti.

O günlerde nebevî terbiyeden geçen erkek kadın bütün sahâbîlerin hepsi birbirinden şuurliydu. Resûl-i Zîşan’ın rahle-i saadetlerinde hâl

ilmi okudukları için her biri birbirinden güzel, dillere destan örnekler sergiliyordu. Tıpkı Sâbit b. Dahdah'ın eşi Ümmü Dahdah gibi... Kocasının ondan habersiz bir şekilde içinde altı yüz hurma ağacı bulunan hurma bahçesini Allah yolunda infak etmesine kızmayıp onu tebrik etmişti. Bazı sahâbîler hakkında yeterli bilgiye ulaşamamak da onların hepsi de tıpkı Ümmü Dahdah gibi örnek alınmaya değer, karanlık dünyamızı aydınlatan yıldızlardır.

Enes b. Mâlik anlatıyor:

“Bir gün sahâbeden biri Allah Resûlü'nün (sas) yanına gelerek:

– Ya Resûlallah! Falanın aşılık hurma ağacı var, benim hurma bahçemi onun bu ağacı ile aşılamaaya çok ihtiyacım var, bunun için o ağacı almak istiyorum. O ağacı bana vermesi için emir buyurur musunuz? Mutlaka o ağaç ile bahçemi kurmam gerekiyor, diye ricada bulundu. Allah Resûlü (sas), sahâbînin bu ricasını hurma ağacı olan diğer sahâbîsine ilettiler:

– Eğer hurma ağacını ona verersen sen de ona karşılık cennette bir hurma ağacı kazanırsın, buyurdu.

Ağaç sahibi özür dileyerek ağacını vermek istemediğini söyledi. Allah Resûlü (sas) ricası reddedildiği için sahâbîsine ne kızdı ne de darıldı. Ona en küçük bir tepki dahi göstermedi. Yalnızca onun cevabını diğer sahâbîsine iletmekle yetindi. Onu manen de sorumlu tutmadı zirâ ona yaptığı bu rica peygamberlik sıfatı ile değil insanlık sıfatıyla idi. Ağaca yahut onun bedeline kendisinin daha fazla ihtiyacının olduğunu düşünen sahâbî, Allah Resûlü'ne (sas) uygun bir dille “hayır” dedi. Tam bu sırada Ebû Dahdah yanlarına geldi. Durumu öğrenen Ebû Dahdah, hemen ağaç sahibinin yanına giderek:

– Ağacını hurma bahçeme karşılık bana satar mısın, diye ona çok cazip bir teklifte bulundu. (Bu bahçe, Ebû Dahdah'ın Allah için bağışladığı altı yüz hurMâlik bahçenin dışında, başka küçük bir bahçe idi.)

Sahâbî bir ağaca karşılık bir bahçe verilince bunun çok kârlı bir alışveriş olduğunu düşündü. Hiç tereddüt etmeden teklifi hemen kabul etti. Asıl büyük kazanç elde eden Ebû Dahdah da teklifi kabul edildiği için çok sevindi. Sevinçle hızlıca Allah Resûlü'nün (sas) yanına gitti.

– Ya Resûlallah! Ben bahsedilen hurma ağacını, hurma bahçeme karşılık satın aldım. O ağacı sana veriyorum. Onu istediğine verebilirsin, dedi. Allah Resûlü (sas) Ebû Dahdah'ın bu hareketinden dolayı çok memnun oldu. Sevinçten orada bulunan ashabına dönerek defalarca:

– Cennette Ebû Dahdah için dikilmiş nice ağaçlar vardır, buyurdu.”
Allah Resûlü(sas):

“Ashabım yıldızlar gibidir, onlardan hangisine uyarsanız hidayete erersiniz.” buyurduğuna göre onların başından geçen olayların her birinden alacağımız önemli dersler vardır.

Sabit b. Dahdah'ın pek çok sahâbî gibi çok cömert olduğunu açıkça görüyoruz. Sahâbîlerin hiçbiri cimri değildi, dersek sanırım abartmış olmayız. Zira cömertlik Müslüman'ın en önemli vasıflarından biridir. Cimrilikse sakınılması gereken ciddi bir kalbî hastalık ve kötü bir ahlaktır.

Amr b. Cemûh'un kabilesi Selimeoğullarından bazı kişiler Allah Resûlü'ne uğradığında Allah Resûlü (sas)

– Sizin seyyidiniz, ulunuz kimdir?

– Ca'd b. Kays'tır. Ancak kendisi çok cimri biridir.

– Hangi hastalık ya da hangi kusur cimrilikten daha kötü olabilir ki? Bilakis sizin seyyidiniz, ak ve uzun saçlı, cömert biri olan Amr b. Cemûh'tur, buyurdu.

Allah Resûlü (sas) sahâbîleri kardeş yaptığında onların her biri, Mekke'den hicret eden sahâbîlere kapılarını sonuna kadar açarak her lokmalarını onlarla seve seve bölüştüler.

Şüphesiz ki sahâbîlerden bazısı cömertlik yarışında diğerlerinden önde gidiyordu. Bunlardan biri de Sabit b. Dahdah ve eşi idi. O, altı yüz hurma ağacı bulunan hurma bahçesini kendinden talep edilmediği hâlde, sırf Allah rızasını kazanmak için fakirlere dağıtılmak, Müslümanlara ikram edilmek üzere severek ve isteyerek verdi. Bir başka seferinde ise Allah Resûlü'nün (sas) hoşnutluğunu kazanmak ve bir Müslüman'ın sıkıntısını gidermek için başka bir bahçesini verdi.

Dikkatimizi çeken bir başka kişi ise eşi Ümmü Dahdah ve onun sahip olduğu bilinçtir. Eşinin canı gibi sevdiği Medine'nin en güzel bahçelerinden birini kendinden habersiz Allah için bağışlaması karşısındaki tavrı, gerçekten insanı hayrette bırakacak kadar

güzeldir. Eşi durumu ona haber verip bahçeden çıkmasını söylediğinde şiddetli bir tepki göstererek üzölmek, moralini bozmak yerine seviniyor. Sevincini açıkça göstererek eşini yaptığı güzel hareketinden dolayı tebrik ediyor ve Rabb'i ile yaptığı alışverişin kârlı olduğunu açık ve net bir şekilde ifade ediyor. Bu eşsiz tablo sahâbîlerin erkeği ve kadını ile Rabblarına ve âhirete olan inançlarının ne kadar güçlü olduğunu açıkça göstermektedir.

Bir başka sahâbînin Allah Resûlüne “hayır” demesi, Sâbit b. Dahdah'ın cömertliğinden daha fazla dikkat çekici bir tablodur. Allah (c.c.) Kur'ân-ı Mübîn'in pek çok yerinde defalarca Resûlü'ne itaat etmeyi emretmektedir.

“Allah ve Resûlü'ne itaat edin ki merhamet olunaszınız.”

“Ey iman edenler, Allah'a itaat edin, Resûlü'ne itaat edin ve sizden olan emir sahiplerine itaat edin.”

“Biz bütün elçilerimizi ancak, Allah'ın izni ile kendilerine itaat edilmesi için gönderdik.”

“Kim Resûl'e itaat ederse Allah'a itaat etmiş olur. Kim de yüz çevirirse (iyi bilsin ki) biz seni onlar üzerine koruyucu göndermedik.”

“Ey iman edenler, Allah ve Resûlü'ne itaat edin. Duyduğunuz hâlde ondan yüz çevirmeyin.”

“Ey iman edenler, size hayat verecek şeylere sizi çağırdığı zaman, Allah ve Resûlü'ne icabet edin.”

“Allah ve Resûlü bir işe hükmettiği zaman, hiçbir mümin erkek ve mümin kadına o işte kendi isteklerine göre hareket etme hakkı yoktur. Kim Allah ve Resûlü'ne isyan ederse apaçık bir sapıklıkla sapmış olur.”

Bu ve “ağaç aşılama” gibi benzeri tablolar bize Allah Resûlü'nün emirleri konusundaki ayrımı açık bir şekilde göstermektedir. Allah Resûlü'nün (sas) emirleri, bazen farz, bazen tavsiye, bazen yerine getirilip getirilmemesinde sorumluluk olmayan mübahlık ifade edebilir. Bir başka deyişle o, genelde sahâbîlere Resûl kimliği ile konuşsa da bazen içlerinden biri olarak konuşur, onlara bir şeyleri yapmalarını ya da yapmamalarını söylerdi. Bunun için bazen sahâbîler Allah Resûlü'ne (sas) “Bu Allahın emri mi yoksa senin görüşün mü?” diye sorarlardı. Onun söylediği Allah'ın emri ise “işittik ve itaat ettik” diyerek mutlak itaat ederlerdi. Eğer “içlerinden biri kimliği” ile söz söylüyorsa bazıları Sabit b. Dahdah gibi fedakârlık

ederek onun hoşnutluğunu kazanır, bazıları ise kendi durumlarına göre özür dileyerek Resûl'ü kırıp incitmeden, sözlerine özen göstererek hayır der, kendi için uygun olanını tercih ederdi.

Allah Resûlü'nün (sas) "hayır" karşısındaki tavrı bize İslâm'ın insanın fikirlerine, hareketlerine, tercihlerine karşı ne kadar hoşgörölü, ne kadar saygılı olduğunu açıkça gösterir.

Bu ve benzeri "hayır"lar Allah Resûlü'nün (sas) Peygamber oluşunun önemli psiko-sosyal göstergesi bir başka deyişle vicdanî delilidir. Eğer o bir peygamber değil de bir lider yahut inkılâp önderi olsaydı kendisine hayır denmesine asla müsaade etmez, fırsat tanımazdı. Buna rağmen hayır denmişse bu hayır pek çok şekilde cezalandırırdı. Hâlbuki o, sahâbînin kendisine söylediği "hayır"a kızmak ya da kırılmak bir yana, onu sıradan bir söz gibi karşılayarak yalnızca aldığı cevabı diğer sahâbîsine ilettil.

Eşi Uhud'da şehid olan Ümmü Dahdah'ın Medine'de ne zaman vefat ettiğine dair bir bilgi bulunmamaktadır.

ÜMMÜ EYYÛB

İstanbul'da Misafir Olan Eyyûb Sultanın Eşi

Eşi	Ebû Eyyûb
Çocukları	Eyyûb Hâlid ve Muhammed /Abdurrahman ve Amre
Vefatı	Bilinmemektedir

Medine'de doğup büyüyen Ümmü Eyyûb, şehrin sevilip sayılan simalarından biri olan Kays b. Sa'd'ın kızıdır. Gençlik çağına gelince Neccâroğullarının ileri gelenlerinden Hâlid b. Zeyd ile evlendi. Bir süre sonra nur topu gibi bir çocukları oldu. Çocuklarının doğumuna çok sevinen anne-babası ona Eyyûb adını verdiler. Eyyûb, onların ilk çocukları olduğu için Arap geleneklerinden dolayı ona Ümmü Eyyûb-Eyyûb'ün Annesi; Hâlid b. Zeyd'e ise Ebû Eyyûb-Eyyûb'ün Babası denmeye başlandı. Zaman içinde künyeleri isimlerinden daha fazla kullanılır oldu. Hatta bundan dolayı annemizin ismi kaynaklarda geçmeyecek kadar unutuldu.

Eyyûb'den sonra Hâlid ve Muhammed (Abdurrahman) adında iki oğulları, Amre adında bir kızları oldu.

Çoğu Medineli gibi onların da bağ ve bahçeleri vardı. Hemen evlerinin yanında hurma bahçeleri olan aile, geçimlerini bu bahçeden elde ettikleri mahsulle ve besledikleri keçilerle temin ediyorlardı.

Birbirleri ile iyi anlaşılan eşler, Medinelilerin Allah Resûlü (sas) ile tanıştıkları sırada bütün çocuklarını büyütmüşlerdi. Hatta en küçük kızları Amre'yi Saffân b. Evs ile evlendirmiş, bu evlilikten bir torunları bile olmuştu. Kızı ve eşi Ebû Eyyûb el-Ensârî'yi çok sevdiklerinden dolayı çocuklarına dedelerinin ismi olan Hâlid ismini vermişlerdi.

Ümmü Eyyûb ve Ebû Eyyûb'un diğer çocuğu Hâlid biraz geç evlendi. Oğlunun evlenmeye niyetli olduğunu fark eden babası Ebû Eyyûb, bu konuda ona nasihat ederek şöyle dedi:

– Evlenmek istediğin hanımın ismini gizli tut. Evlenme kararı almadan önce yatacağın zaman güzel bir abdest al, Allah'ın dilediği

kadar namaz kıl, ona hamd ve sena ettikten sonra şöyle dua et:

“Ey Allah’ım! Senin her şeye gücün yeter. Ben değil, sen en iyisini ve gaibi bilirsin. (Kızın ismini söyleyerek) Falan hanımı dinim ve âhiretim için hayırlı görüyorsan onu bana yazıp takdir buyur.”

Kutlu Misafir

İslâm’a giren ilk Medineliler, Ebû Eyyûb ve Ümmü Eyyûb’a İslâm’ı anlatınca ikisi de hiç tereddüt etmeden Müslüman oldu. Eşi Ebû Eyyûb, ikinci Akabe Biatı’nda Mekke’ye gidip Allah Resûlü (sas) ile görüştü. Yolculuktan döndükten sonra gördüklerini, duyduklarını ve yaşadıklarını eşine anlattı. Eşini can kulağı ile dinleyen Ümmü Eyyûb’un Allah Resûlü’ne (sas) olan sevgisi kat kat arttı. Zamanla bu sevgi hasrete ve özleme dönüştü. Her geçen gün sevgisi ve özlemi biraz daha büyüdü.

Nihayet Allah Resûlü’nün (sas) Mekke’den ayrılıp hicret için Medine’ye doğru yola çıktığı haberi geldi. Bu haberden sonra her gün Medinelilerle birlikte şehrin dışına çıkıp En Sevgili’nin yolunu gözlemeye başladı. Allah Resûlü (sas) gelince dünyalar onun oldu.

Allah Resûlü (sas) Medine’ye gelmeden önce, Kubâ’ya inerek on dört gün burada kaldı. Medine’ye gitmek istediğinde dayıları olan Neccâroğullarına haber göndererek Kubâ’ya gelip yol boyunca kendisine eşlik etmelerini ve korumalarını istedi. Neccâroğulları silahlanarak hemen Kubâ’ya gittiler. Ebû Eyyûb Efendimiz de giden bu gruptaydı. Eşi Allah Resûlü’nü (sas) Medine’ye getirmek için Kubâ’ya gidince pek çok Medineli gibi o da:

“Acaba Allah Resûlü (sas) kime konuk olacak?” diye düşünmeye başladı. Allah Resûlü’nün (sas) Medine’ye geldiği gün akşama kadar büyük bir merak içinde onun yollarını gözlerken hep bu soruya cevap bulmaya çalıştı.

Vakit geçmiş, hava kararmaya başlamış, heyecan doruk noktaya çıkmıştı. Müslümanlar Allah Resûlü’nün (sas) yanından ayrılmıyor, herkes onu konuk edip evinde ağırlamak için can atıyordu. Bunun için zaman zaman çekişiyor, birbirlerine laf atıp sitem bile ediyorlardı. Durumu fark eden Allah Resûlü (sas):

– Ben bu gece dedem Abdülmuttalib’in dayıları olan Neccâroğullarının konuğu olacağım, buyurarak Neccâroğullarını

rahatlattı. O sırada Allah Resûlü (sas) Ümmü Eyyûb Annemiz'in kapılarının önüne gelmişti, yanındakilere dönerek:

– Akrabalarımın evlerinden buraya en yakın olanı hangisidir, diye sordu. O an, Annemiz ve Ebû Eyyûb'un heyecandan göğsü yerinden çıkacak gibi oldu. Ebû Eyyûb hemen öne atılıp:

– Benim evim ya Resûlallah! İşte şu ev benim evimdir! Kapısı da şurasıdır, dedi nefes nefese...

– Müsaade edersen devenin üzerindeki eşyaları oraya taşıyayım, diye ekledi titrek bir sesle.

Bir taraftan Efendimiz ile konuşuyor, bir taraftan da ya “hayır” derse diye korkuyordu. Allah Resûlü (sas) ona hayır demedi ama Neccâroğulları kura çekilmeden Hz. Peygamber'in Ebû Eyyûb'un evine gitmesine razı olmadılar. Kura çekildi. Kurada Ebû Eyyûb'un ismi çıkınca büyük bir sevinçle eşi Ümmü Eyyûb'e dönerek ona eşyaları taşımasına yardımcı olmasını işaret etti. Ümmü Eyyûb olanlara inanamıyordu. Sabahtan beri düşünüyor fakat hayal kırıklığına uğramamak için Allah Resûlü'nün (sas) kendilerine konuk olacağını hayal etmekten bile çekiniyordu. İşte Allah Resûlü (sas) kapılarının önündeydi ve evlerine teşrif etmek üzereydi. Ebû Eyyûb bu tarihi anı şöyle anlatır:

“Allah Resûlü (sas) Medine'ye gelince onun kimin evinde kalacağını belirlemek için Medineliler kendi arasında kura çektiler. Kura bize çıktı. Bunun üzerine Allah Resûlü (sas) bizim evimizde kalmaya karar verdi. Bana:

– Bizim için yer hazırla, buyurdu.

O sırada Cübbar b. Sahr devenin yanına giderek onu yürütmek için deveyi dürttü. Ebû Eyyûb onun yaptıklarını görünce:

– Şimdi evime gidip Allah Resûlü'ne (sas) yer hazırlayacağım, bu hâlde iken sen ne yapmaya çalışıyorsun? Eğer İslâm olmasaydı seni hemen şurada öldürürdüm, diye çıkıştı.

Sonra uçar gibi eve koştu. Eşi ile birlikte Allah Resûlü (sas) için yer hazırlayıp hızla geri döndü.

– Ya Resûlallah! Yeriniz hazır, diyerek onu evine buyur etti. Eşyalarını alıp eve taşıdı.”

Ebû Eyyûb el-Ensârî ve eşinin evleri iki katlıydı. Üst katta tek oda vardı. Allah Resûlü (sas) onlarda konuk olmaya karar verince Ümmü Eyyûb, eşi ile birlikte üst kattaki odayı Allah Resûlü'nün (sas)

kalması için hazırladı. Ancak Allah Resûlü (sas) eve geldiğinde kendini ziyaret için gelip gidenler olacağını, bunun için alt katta kalmasının kendisi için daha uygun olacağını söyledi. Efendimiz alt katı tercih edince Ebû Eyyûb, onun isteğine uyarak hemen aşağı inip eşi ile birlikte alt katı onun için hazırladılar. Allah Resûlü (sas) eve girdikten bir süre sonra sedir için etrafa bakındı ancak göremedi. O sedir üzerinde yatmaktan çok hoşlanırdı. Sedir göremeyince:

– Ey Ebû Eyyûb! Sizin bir sediriniz yok mu, diye sordu. Ebû Eyyûb mahcup bir eda ile:

– Yok vallahi ya Resûlallah, dedi.

Sabah olunca Allah Resûlü'nün (sas) arzusunu Neccâr oğullarına duyuran Ebû Eyyûb, onlardan bu hususta yardım istedi. Es`ad b. Zürrâre hemen ayakları saçtan yapılmış ve üzeri keten lifle dokunmuş hasırla kaplı bir sediri Ebû Eyyûb'un evine gönderdi. Allah Resûlü (sas) sediri görünce çok memnun oldu. Ebû Eyyûb'un evinde kaldığı sürece hep bu sedirin üzerinde yattı.

Bitmeyen Gece

Allah Resûlü (sas) yatmak için odasına çekilince Ebû Eyyûb ve Ümmü Eyyûb de odalarına çekildiler. Eşler baş başa kaldıklarında Ümmü Eyyûb eşine:

– Biz ne yaptık? Allah Resûlü'nün (sas) olduğu yerin üst katında duruyoruz. Hem böyle yapmakla vahiyle onun arasına giriyoruz. Biz yandık, helak olacağız, dedi.

İkisi de büyük bir korku ve endişeye kapıldı. Üzüntüden ne yapacaklarını şaşırdılar. Şaşkınlıkları geçip kendilerine gelince Allah Resûlü'nün (sas) yattığı yerin üstünde bulunmamak için odanın en kenarına doğru çekildiler. Sabah olunca Ebû Eyyûb Allah Resûlü'ne (sas):

– Ya Resûlallah! Vallahi bu gece ne benim ne de Ümmü Eyyûb'un gözüne uyku girmedi. Bizim yukarda senin alt katta olman, bize çok ağır geldi. Hareket edince seni rahatsız etmekten korkuyoruz. Hem yukarıda olunca seninle vahiy arasına girmiş oluruz, dedi. Allah Resûlü (sas):

– Endişelenmene gerek yoktur. Aşağıda olmamız gelip gidenler açısından bizim için daha uygundur, buyurdu.

Ebû Eyyûb'un kalbi rahat etmese de çaresiz Allah Resûlü'ne (sas) boyun eğdi.

Efendimiz ile Unutulmaz Yedi Ay

Allah Resûlü (sas) evlerine gelince bir anda bütün dünyaları değişti. Allah celle alâ onlara kimseye nasip olmayacak kadar eşsiz bir lûtufta bulunmuş, yedi ay boyunca En Sevgili'ye hizmet etme imkânı vermişti. Ona yemek pişirme, sofraya hazırlama, elbiselerini yıkama, ziyaretine gelen misafirlerini ağırlama, onu yakından tanıyarak Peygamber ahlakı ile ahlaklanıp onun feyiz ve bereketinden faydalanma imkânı verdi. Allah Resûlü (sas) geldikten sonra evleri:

Tıpkı Dâru'l-Erkam'da olduğu gibi İslâm'a davet yeri,
Sahâbe efendilerimizin İslâm'ı öğrendiği okul,
İslâm düşmanlarına karşı sahâbîleri ile mücadele stratejisi oluşturduğu karargâh,
Siyasi kararların alınıp uygulandığı yönetim merkezi,
Din işlerinin yürütüldüğü mescid,
Vahyin geldiği ve insanlara tebliğ edildiği yer,
Neccâroğullarının evlerinin ortasında, Allah Resûlü'nün (sas) korunduğu kale,
Kardeşliklerin kurulduğu, biatlerin yapıldığı sosyal ve siyasi bir merkez oldu.

Zeyd b. Sâbit anlatıyor:

“Allah Resûlü (sas) Ebû Eyyûb'un evine gelince ilk olarak annem Rumeysa yemek hazırlayıp onu benimle Ebû Eyyûb'un evine gönderdi. Allah Resûlü (sas), gelen yemeği yanında bulunan misafirleri ile birlikte yedi. ‘Allah bereket ihsan etsin!’ diye dua etti. Benden sonra Sa'd b. Ubâde bir sofraya getirdi...”

Ebû Eyyûb el-Ensârî anlatıyor:

“Her gün kuşluk vaktinde Allah Resûlü'ne (sas) yemek veriyor, uygun bir vakitte tabakları geri alıyorduk. Tabakları aldığımızda tabağı hemen eşimle birlikte kontrol ediyor, onun parmak izlerini bulup Allah Resûlü'nün (sas) parmağının dokunduğu yerden yiyerek oraya dokunuyorduk. Bir gün yemek tabağını aldığımızda her zaman yaptığımız gibi yemekte Allah Resûlü'nün parmak izini kontrol ettik ancak bulamadık. Bunun üzerine çok heyecanlandık.

Acaba yemek güzel olmamış mıydı?

Acaba Allah Resûlü (sas) yemeği beğenmemiş miydi?

Acaba bir kusur, bir yanlış mı yapmıştık?

Büyük bir endişe içinde Allah Resûlü'nün (sas) yanına gittim.

– Ya Resûlallah! Biz sana yemek getirip de geri aldığımızda ona bakar, onda parmaklarınızın izini bulur, parmaklarımızı izlerin bulunduğu yere uzatır, oraya dokunup izlerin bulunduğu yerden yemek yedik. Ancak bugün aldığım tabakta parmak izini bulamadık.

– Doğru söylüyorsun Ey Ebû Eyyûb! Bugün yemekte sarımsak kokusu olduğu için onu yemedim. Ama siz yiyebilirsiniz. Ben devamlı Cebrâil (as) ile görüşüyorum, onun için ağız kokusuna dikkat etmem gerekiyor, buyurdu.”

Bir gün sahâbe efendilerimizden biri Ümmü Eyyûb'e:

– Bize Allah Resûlü'ne (sas) ait bir anını anlatır mısın, diye sordu.

– Allah Resûlü (sas) bize konuk olunca, yemek vakitlerinde ona yemek götürüyorduk. Bir gün bir grup sahâbe kendisini ziyarete gelmişti. O gün içinde (soğan-sarımsak) bulunan bir yemek yapmıştım. Konuklar gelince onlara bu yemeği ikram ettik. Allah Resûlü (sas) yemeğin içinde (soğan-sarımsak) olduğunu fark edince sahâbîlerine:

– Siz yiyin, ben sizden biri gibi değilim, arkadaşım Cebrâil'i (as) rahatsız etmek istemiyorum, buyurdu.

Humeydî der ki:

“Bir gün Süfyan-ı Sevrî, Allah Resûlü'nü (sas) rüyasında gördü. Ona:

– Ya Resûlallah! Ümmü Eyyûb senden meleklerin insanların rahatsız olduğu şeylerden rahatsız olduğunu ifade eden bir hadis naklediyor, bu hususta ne buyurursunuz, diye sordu. Allah Resûlü (sas):

– Doğrudur, buyurdu.”

Ümmü Eyyûb anlatıyor:

“Zaman zaman Allah Resûlü'ne (sas) helva yapardık. Ona helva yaptığımızda hoşuna gider, memnun olurdu. Yine bir akşam Allah Resûlü (sas) için helva yapmıştık. O akşam bize 5-10 misafir gelmişti.”

Allah Resûlü (sas), eve yerleştikten bir süre sonra Ebû Eyyûb'a:

– Gidip Medinelî Müslümanları grup grup buraya çağır, diye emretti.

Allah Resûlü (sas), davetine icabet eden Medinelîler ile tanışıp sohbet ettikten sonra onların her birinden ayrı ayrı biat aldı. Böylece Medinelîler de Allah Resûlü (sas) de birbirlerini daha yakından tanıma imkânı buldular. Bu olayı Ebû Eyyûb şöyle anlatmaktadır:

“Allah Resûlü’nün (sas) Medine’ye geldiği ilk günlerde Hz. Ebû Bekir onun yanına geldi. İkisine yetecek kadar yemek hazırlayıp yanlarına götürdüm. Allah Resûlü (sas) bana:

– Git, bana ensarın ileri gelenlerinden 30 kişiyi çağır, buyurdu.

Ben Allah Resûlü’nü (sas) duyunca, bir anda emri verenin kim olduğunu unutup evde gelecek olanlara ikram edebileceğim hiç bir şey yok, diye endişelenmeye başladım. Ne yapacağımı şaşırdım. Ancak emir veren Allah’ın Nebî’si idi ve o: ‘Git bana ensarın ileri gelenlerinden 30 kişi çağır.’ diyordu. Hemen gidip otuz kişi çağırdım. Biraz sonra çağırdığım 30 kişi gelince onlara yemek ikram ettim. Allah Resûlü (sas) gelenlere:

– Yiyiniz, yiyiniz, buyurarak onları yemek için teşvik etti. Gelenlere Allah Resûlü (sas) ve Hz. Ebû Bekir için hazırlayıp getirdiğim yemeği sundum. Gelenler doydukları hâlde yemeğin ancak bir kısmını yiyebilmişlerdi. Sahâbîler gördükleri karşısında hayrete düştüler, hiç tereddüt etmeden hemen Allah Resûlü’ne (sas) biat ettiler. Onlar gittikten sonra Allah Resûlü (sas) bana:

– Git, ensardan 60 kişiyi çağır, buyurdu. Bu kez daha çok endişelendim. 60 kişiyi ne ile doyuracaktım. Evde de hiçbir şey yoktu. Ancak bana emir veren Allah Resûlü (sas) idi ve endişem yersizdi. Hemen çıkıp 60 kişi daha çağırdım. Çağırdığım kişiler gelince kalan yemeği onlara da ikram ettim. Onlar da yemeğin ancak bir kısmını yiyebildiler. Gördükleri mucize karşısında şaşıırıp kaldılar. Allah Resûlü (sas) kendisine biat etmelerini teklif edince tereddüt etmeden hemen biat ettiler. Onlar gidince Allah Resûlü (sas) bana:

– Ey Ebû Eyyûb, git ensarın ileri gelenlerinden 90 kişi daha çağır, buyurdu. Endişelensem de çaresiz emre uyararak gidip 90 kişiyi daha yemeğe davet ettim. Biraz sonra davet edilen 90 kişi geldi. Allah Resûlü (sas) kalan yemeği onlara ikram etmemi istedi. Kalan yemeği hazırlayıp gelenlere ikram ettim. Hepsi yemeklerini yiyip Allah

Resûlû'nün (sas) gösterdiği mucizeden çok etkilendiler. Allah Resûlû (sas) onları biat için çağırıldığını söyleyince hemen biat ettiler.”

Biatı

Ensar hanımları medenî cesareti fazla olan hanımlardı. Erkeklerin biat ettiğini duyduklarında hemen Ümmü Eyyûb'un evine koştular. Ona Allah Resûlû (sas) ile görüşmek istediklerini, kendileri için izin almasını söylediler. Ümmü Eyyûb onlar için izin alınca huzur-u saadete girdiler ve:

– Ya Resûlallah! Erkeklerimiz gelip sana biat etmişler, biz de sana biat etmek istiyoruz, dediler. Allah Resûlû (sas):

– Olur, buyurarak onlardan biat aldı.

Allah Resûlû'nden (sas) biat almaya gelen ilk grupta Ümmü Âmir el-Eşhelî, Leyla bint Hatim, Esmâ, Havva ve Âmir bint Yezid kardeşler, Ümmü Sa'd b. Muâz, Kebşe bint Râfî, Leyla-Meryem ve Temîm bint Ebî Süfyan kardeşler, Hanzala'nın kız kardeşi Şemus ve onun kızı Cemile bint Sâbit vardı.

Ümmü Âmir el-Eşhelî anlatıyor:

“Bürgülerimizi bürünerek akşam ile yatsı arasında doğruca Ümmü Eyyûb'un evine gittik. Huzur-u saadete alınınca selam verip oturduk. Allah Resûlû (sas) ismimi sordu.

– Ümmü Âmir el-Eşhelî, dedim. Benden sonra tek tek bütün arkadaşlarıma isimlerini sorup onlarla ilgilendi. Tanışma faslı bitince:

– Merhaba, hoş geldiniz.

– Merhaba, hoş bulduk.

– Bir arzunuz, bir isteğiniz mi vardı?

– Ya Resûlallah! İslâm konusunda sana biat etmek için geldik. Biz seni tasdik ettik, sana gönderilenlerin hak olduğuna iman ettik.

– Size hidayet eden Allah'a hamdolsun, buyurdu.”

Bundan sonra bütün ensar hanımları grup grup gelip Allah Resûlû'ne (sas) biat ettiler. Ümmü Eyyûb Annemiz, gelen bir grubun içinde kızı Amre'yi görünce onunla birlikte Allah Resûlû'ne (sas) biat etti.

Komşuluk

Allah Resûlû (sas) Ümmü Eyyûb'un evinden ayrıldığında bu eşsiz nimeti kaybettikleri için kendisi de eşi de çok üzüldü. Efendimiz'e komşu olmaları bu üzüntülerini biraz olsun azalttı. Bundan sonra bu

komşuluk vasıtası ile Allah Resûlü'ne (sas) hizmet etmeye devam ettiler. Allah Resûlü (sas) evlerinden hiç ayrılmamış gibi her gün yemek hazırlar, Allah Resûlü'nü (sas) gözler, onun evlerine teşrif buyurmasını bekler, yemeği önce ona ikram eder, kalanını kendileri yerdi. Eğer Efendimiz yemek vaktinde teşrif etmez, geleceğinden ümitlerini keserlerse yemeklerini yalnız başlarına yerlerdi.

Allah Resûlü (sas) zaman zaman Ebû Eyyûb'un evine gidip orada dinlenir, komşuları ile ilgilenerek onların hâl ve hatırlarını sorardı. Komşuları ona bir şeyler ikram etmişse ikramı kabul ederek teşekkür ve dua ederdi.

İbn-i Abbas anlatmaktadır:

“Bir gün, Hz. Ebû Bekir öğle sıcağında mescide geldi. O sırada mescitte bulunan Hz. Ömer, ona bu sıcakta buraya niçin geldiğini sordu. Hz. Ebû Bekir:

– Çok acıktım, evde de yiyecek bir şey yoktu. Belki yiyecek bir şey bulurum ümidi ile buraya geldim, deyince Hz Ömer de bunun için geldiğini söyledi. Onlar aralarında konuşurken yanlarına Allah Resûlü (sas) geldi:

– Sizleri bu saatte buraya getiren sebep nedir?

– Karınlarımızın açlığı.

– Allah'a yemin ederim ki beni buraya getiren sebep de bundan başka bir şey değildir. Kalkın Ebû Eyyûb'un evine gidelim.

Beraberce Ebû Eyyûb'un evine gittiler. Ebû Eyyûb her gün Allah Resûlü (sas) için yemek ayırır, gelince ona ikram ederdi. Eğer Allah Resûlü (sas) gecikir de vaktinde gelmez ise o zaman ev halkına yedirirdi.

Allah Resûlü (sas) ve yanındakiler Ebû Eyyûb'un evine gidince onları Ümmü Eyyûb karşıladı. Ümmü Eyyûb'un hâl ve hatırını soran Efendimiz Ebû Eyyûb'u sordu.

O sırada Ebû Eyyûb, evinin yakınındaki hurMâlikta çalışıyordu. Hz. Peygamber'in sesini duyunca koşarak yanlarına geldi. Onlara:

– Hoş geldiniz ya Resûlallah! Bu zaman sizin gelme vaktiniz değildir. Hayırdır inşallah!

– Doğru söyledin.

Onların aç olduğunu fark eden Ebû Eyyûb, hemen bahçeye giderek kuru, taze ve olgun hurma salkımları kesip getirdi. Allah Resûlü (sas):

– Taze hurmaları kesmeni istemezdim. Sadece kuru hurma toplasaydın bizim için yeterdi.

– Ya Resûlallah! Ben üçünden de yemenizi istedim.

Ebû Eyyûb onların günlerdir aç olduğunu fark edince yalnızca hurma ile doymayacaklarının düşündü ve:

– Size ayrıca bir de hayvan keseceğim.

– Öyleyse süt vereni kesme, buyurdu.

Ebû Eyyûb bir oğlak keserek Ümmü Eyyûb’a:

– Sen biraz hamur yoğurup ekmek yap, dedi. Ümmü Eyyûb, oğlağın yarısını haşladı yarısını da kızarttı. Ekmek ve yemek hazır olunca onu misafirlere ikram ettiler. Hz. Peygamber bir parça et alıp ekmeğin arasına koydu ve:

– Ey Ebû Eyyûb, şunu Fâtıma’ya götür. O da bizim gibi birkaç gündür açtı.

Yemek yerken Hz. Peygamber’in gözleri yaşardı.

– Ekmek, et, kuru, olgun ve taze hurma! Allah’a yemin ederim ki kıyamet gününde bütün bu nimetlerin hesabını vereceğiz. Bu nimetleri yerken: ‘Bismillah’ deyin, doyduğunuzda ise

‘Bizleri yediren, içiren, yiyip içtiklerimizi boğazımızdan kolaylıkla geçiren Allah’a hamd olsun.’ deyin.

Allah Resûlü (sas) evden ayrılırken Ebû Eyyûb’a:

– Yarın bize gel, buyurdu.

Allah Resûlü genelde birisi kedine herhangi bir şey hediye ettiğinde onun karşılığını vermeyi severdi. Sabah olunca Ebû Eyyûb Hz. Peygamber’in yanına gitti. Hz. Peygamber ona bir cariyeye hediye etti ve:

– Ona iyi davran, buyurdu. Ebû Eyyûb cariyeyi alıp evine geri döndü. Ümmü Eyyûb cariyeyi görünce:

– Bu kim ey Ebû Eyyûb?

– Yeni cariyemiz. Allah Resûlü (sas) onu bize hediye etti.

– O, ne iyi bir bağış yapıcıdır. Bu ne güzel bir bağıştır.

– Allah Resûlü (sas) bize ona iyi davranmamızı tavsiye etti.

– Peygamber’in tavsiyesini yerine getirmek için ne yapmamız gerekir, diye sorarak ona cariyeyi azat etmelerini işaret etti. Ebû Eyyûb eşinin söylemek istediğini anlayarak:

– Resûlullah’ın tavsiyesini yerine getirmenin en güzel yolu onu azat etmektir. Bu şekilde ona güzel davranmış, Allah Resûlü’nün (sas)

tavsiyesine uymuş oluruz, dedi. Sonra cariyeyi azat ettiler.”

Bu komşuluk ilişkileri Allah Resûlü'nün (sas) Hz. Âişe Annemiz ile evlenmesiyle daha da arttı. Allah Resûlü (sas), Ebû Eyyûb'un eşi Ümmü Eyyûb ile kendi eşi Âişe Annemiz'i kardeş yaptı. Bu kardeşlik ailenin Allah Resûlü'ne (sas) daha da yaklaşmasına ve kaynaşmasına vesile oldu.

Ağır Bir İmtihan

Müstalikoğulları seferinden döndükten sonra Hz. Âişe'ye iftira atıldı. O zaman münafıklar ve onların kışkırtmasına aldanan bazı Müslümanlar Hz. Âişe hakkında ileri geri konuştular. Münafıkların bunu fırsat bilip iftiralarını abarttıkça abartması ile Medine'de büyük bir dedikodu oldu. Toplum psikolojisine kapılan bazı Müslümanlar, kendi aralarında, ailelerinin yanında yahut dışarıda bu olayı bir şekilde konuşur oldular. Bu dedikodulardan dolayı çok üzülen Ümmü Eyyûb, bir gün üzüntüsünü eşi ile paylaşmak istedi.

– Ey Ebû Eyyûb! Halkın Hz. Âişe hakkında neler söylediğini duydun mu?

– Evet, duydum. Ey Ümmü Eyyûb! Sen böyle bir kötülük yaptın mı?

– Asla!

– Peki, yapar mısın?

– Hayır vallahi! Ben asla ne öyle bir kötülük yaparım ne de yapmayı aklımdan geçiririm.

– Öyle ise Hz. Âişe'nin böyle bir şeyi yapabileceğini nasıl düşünürsün? Vallahi sen de bilirsin ki Âişe senden daha hayırlı birisidir, dedi.

Ümmü Eyyûb'un başından geçen bir başka ağır imtihan ise eşi ile arasının açılması oldu. Bir ara bir meseleden dolayı eşi ile arası iyice açıldı. İş Ebû Eyyûb'u eşinden ayrılmayı düşündürecek kadar büyüdü. Onların birbirleri ile çok iyi anlaşılan bir çift olduklarını yakından bilen Allah Resûlü (sas) hemen araya girerek buna engel oldu.

Abdullah b. Abbas anlatıyor:

“Ebû Eyyûb'un eşinden ayrılmak istediğini duyan Allah Resûlü (sas), Ebû Eyyûb'u hemen yanına çağırarak ona:

– Ey Ebû Eyyûb! Ümmü Eyyûb'tan boşanmak çok yanlış ve günahtır, buyurdu ve onu bu düşünceden vazgeçirdi.”

Allah Resûlü'nün (sas) vefatına kadar ona ve ailesine hizmet etmeye gayret eden Ümmü Eyyûb Annemiz, bundan sonra sürekli cihata çıkan Ebû Eyyûb'un ev işlerini en güzel şekilde idare ederek eşine yardımcı oldu. Onun gözü ve kulağının arkada kalmaması için gayret gösterdi.

Eşi gibi uzun bir ömür yaşadığını bildiğimiz Ümmü Eyyûb'un ölüm zamanına dair herhangi bir bilgiye sahip değiliz.

ÜMMÜ HAKÎM BİNT HÂRİS

Ebû Cehil'in Gelini

Soyu	Hâris b. Hişâm b. Muğire b. Abdullah b. Amr b. Mahzum b. Yakaza b. Mürre'dir.
Annesi	Fâtıma bint Velid b. Muğire el-Mahzûmîyye
Eşi	İkrime b. Ebû Cehil, Hâlid b. Saîd b. Âs ve Hz. Ömer
Vefatı	Bilinmemektedir

Ümmü Hakîm, Ebû Cehil'in kardeşi Hâris b. Hişâm'ın kızıdır. Annesi ise Hâlid b. Velid'in kız kardeşi Fâtıma bint Velid'dir.

Mekke'de doğup büyüyen Ümmü Hakîm'in, bütün akrabaları Allah Resûlü (sas) ve İslâm'ın amansız düşmanlarıydı. O bu düşmanlıkları duyarak büyüdü. O olup bitenlere doğrudan karışmamasına rağmen sürekli duyduğu olumsuz sözler nedeni ile kalbini uzun süre İslâm'a kapalı tuttu.

Evlilik çağına gelince amcası Ebû Cehil'in oğlu İkrime b. Ebû Cehil ile evlendi. Eşi ile çok mutlu olan Ümmü Hakîm'in hayatı Bedir Savaşı'ndan sonra tamamen değişti. Bedir Savaşı'nda Ebû Cehil ve birçok yakını Müslümanlar tarafından öldürülünce, bütün aile intikama kilitlendi. Bundan sonra gözleri intikamdan başka bir şey görmez oldu.

Eşi ile birlikte düşman saflarında Uhud Savaşı'na katılan Ümmü Hakîm, diğer hanımlarla birlikte ordunun arkasında durdu. Def çalıp şiir söyleyerek Mekkelileri savaşa teşvik etti. Mekkeliler, Uhud Savaşı'nda Hz. Hamza, Mus'ab b. Umeyr gibi birçok sahâbîyi şehit etmelerine rağmen kinleri azalmadı. Hendek'te yeniden Müslümanların karşısına dikildiler.

Ancak Hudeybiye Barış Antlaşması'ndan sonra birçok Mekke Müslümanlara karşı yumuşadı hatta bazıları bir adım daha ileri giderek Müslüman oldu. Ama Ümmü Hakîm'in akrabalarını yakıp kavuran kin ateşi sönmedi. Çevredeki kimselerin Müslüman olduğunu duyunca kahroldular. Özellikle silah arkadaşı Hâlid b. Velid'in Müslüman olması İkrime'yi çok üzdü. Bir gün Ümmü Hakîm,

eşinin üzgün olduğunu görünce ona bu hâlini sordu. Eşi ise sıkıntısını anlattı:

– Hâlid b. Velid ile karşılaştım, bana: “Şu bulunduğumuz hâl hakkında ne dersin? Biz Mekkeliler birbirimize karşı azı dişleri gibiydik ancak şimdi Muhammed, Arap ve Arap olmayan milletlerin başına geçti. Eğer ona tâbi olsaydık onun şerefi bizim şerefimiz olurdu.” dedi.

– Peki, sen ona ne dedin?

– Ben Hâlid’e: “Benden başka herkes Müslüman olsa yine de Müslüman olmam.” dedim.

İslâm’a Girişi

İslâm ordusu Mekke’yi fethettiği sırada, Mekkelilerin neredeyse tamamı Allah Resûlü’nün (sas) çağrısına uyarak evlerinden dışarı çıkmadılar. Ancak İkrime b. Ebî Cehil ve onlara uyan küçük bir grup evlerine girmeyip Müslümanlara karşı savaşıarak direndiler. Fakat fazla tutunamayıp kısa sürede bozguna uğrayarak her biri bir tarafa kaçtı. İkrime b. Ebî Cehil de kaçanlar arasındaydı. O, başına gelenlerden sonra artık Arapların yaşadıkları bu diyarlarda duramayacağını düşünüyordu. Bir daha dönmek niyeti ile Arap topraklarını terk etmek üzere Mekke’den kaçtı.

Eşinin kaçıp gidişi Ümmü Hakîm’i İslâm’la yüzleşmeye mecbur etti. Birçok Mekkeli gibi o da ön yargılarını bir tarafa atarak olanları yeni baştan değerlendirmeye, Müslümanları izlemeye ve davet ettikleri tevhid inancını düşünmeye başladı. Diğer Mekkeliler gibi onu da en fazla etkileyen şey kendisine inanılmaz kötülükler yaptıkları Allah Resûlü’nün (sas) Mekkelilere:

– Gidin hepiniz serbestsiniz, buyurması oldu. Kalbinin üzerindeki ön yargı perdesi kalkınca hakikatleri apaçık görmeye başladı. Allah Resûlü’nün (sas) Mekkeli hanımları biat için çağırdığını öğrenince hemen huzur-u saadete çıktı. İslâm ile şereflendi.

Allah Resûlü (sas) biat için gelenlerden, Allah’a hiçbir şeyi şirk koşturmak, zina etmemek, çocuklarını öldürmemek, iyilik emredildiği zaman karşı gelip isyan etmemek, çalmamak, iftira etmemek, üzere biat aldı. Ümmü Hakîm:

– Vallahi iftira atmak çok çirkin bir şeydir. Sen bizlere sadece doğru şeyleri ve güzel ahlakı emrediyorsun, dedi. Allah Resûlü (sas):

- İyilik konusunda bana karşı gelmeyin, buyurdu. Ümmü Hakîm:
- Vallahi, buraya iyilik konusunda sana karşı gelmek için toplanmadık, dedi. Allah Resûlü (sas) bundan sonra huzurunda bulunanlara Kur'ân okuyarak onlardan biat aldı.

Eşinin Hidayetine Vesile Oluyor

Müslüman olduğu için büyük bir huzura kavuşan Ümmü Hakîm, şimdi eşinin durumunu düşünüyordu. Allah Resûlü (sas) yaptıklarından dolayı onun görüldüğü yerde öldürülmesini emretmişti. Allah Resûlü'nün (sas) amcasının kızı Ümmü Hânî'ye sığınan babası Hâris b. Hişâm'ın emanını kabul etmesi onu iyice ümitlendirdi. Bundan dolayı:

- Ya Resûlallah! İkrime senin kendisini öldüreceğinden korktuğu için kaçıp Yemen'e gitti. Ya Resûlallah! Ona eman ver, diye rica etti.

Allah Resûlü (sas) ricasını kabul ederek yıllar yılı kendisine ve Müslümanlara her türlü kötülüğü yapan İkrime b. Ebî Cehil'i bağışlayıp eman verdi. Ümmü Hakîm, Allah Resûlü'nden (sas) gidip eşini bulmak için izin istedi. Müsaade buyrulunca yol hazırlıklarını tamamlayıp Rum kölesi ile birlikte yola çıktı. Bir süre yol aldıktan sonra birlikte gittiği köle ona sarkıntılık etmeye başladı. Çok akıllı bir hanım olan Ümmü Hakîm, köleye aşırı tepki göstermeyip onu yol boyunca sürekli oyaladı. Akk kabilesinin yaşadığı obalardan birine gelince durumu kabile halkına anlatarak onlardan yardım istedi. Kabileden birkaç kişi köleyi yakalayarak onu sıkıca bağladılar. Köleden kurtulan Ümmü Hakîm, yola devam ederek Tihame sahillerinden birine geldi. O sırada eşi sahile gelmiş hatta gemiye bile binmişti. Eşini gemide görünce:

- Ey amcaoğlu! Sana Allah Resûlü'nden (sas) eman getirdim. Eğer onu kabul etmez ve Müslüman olmazsan aramızdaki bağ kopar, diye seslendi.

Ancak eşi onun bu sözlerini duymazlıktan geldi. Ümmü Hakîm ısrar etmekte kararlıydı. Hemen gemiye bindi. O sırada İkrime b. Ebî Cehil, kızgınlıktan kendi kendine söyleniyor, Lât ve Uzzâ adına yeminler ediyordu. Gemi hareket etmek üzereydi. Hristiyan olan kaptan İkrime b. Ebî Cehil'in Lât ve Uzzâ üzerine yemin ettiğini duyunca rahatsız oldu ve:

- Şirki bırak, tek olan Allah'a yönel!

– Bunun için ne yapmam ya da ne demem gerekiyor?
– Allah’tan başka ilah yoktur!
– Yıllardır bunu söylememek için savaştım, şimdi de bunun için kaçıyorum.

Söz tam yerine gelmişti. Bunu fırsat bilen Ümmü Hakîm söze karışarak şefkatli bir ses tonu ile eşine:

– Ey amcaoğlu! Ben sana insanların akrabalık bağlarına en fazla riayet eden, insanların en iyisi ve hayırlısının yanından geliyorum. Kendini helak etme.

İkrime b. Ebî Cehil beklemediği bu sözler karşısında şaşırarak duraksadı. Ümmü Hakîm eşine iyice yaklaşarak:

– Senin için Allah Resûlü Muhammed’den (sas) eman aldım.
– Gerçekten böyle bir şey yaptın mı?
– Evet, Allah Resûlü (sas) ile konuştum sana eman verdi, diye müjdeledi.

Bu habere çok sevinen İkrime b. Ebî Cehil geri dönmeye karar verdi. Gemi sahilden ayrılmadan gemiden indi. Mekke’ye doğru yola çıktılar. Ümmü Hakîm yolda eşine kölesi ile yaşadığı problemi anlattı. Geri dönerken Akk kabilesinin yaşadığı obaya uğrayan İkrime b. Ebî Cehil, burada eşine sarkıntılık eden köleyi öldürdü.

Yol boyunca olanları düşünen İkrime b. Ebî Cehil kendini Müslüman olmaya hazırlıyor, geçmiş ile hesaplaşıyordu. Hesaplaşma bitmiş, hakikat galip gelmişti. Manâ âleminde onun yaptığı bu kalbî muhasebeyi gören Allah Resûlü (sas), yolcular Mekke’ye yaklaştıkları sırada sahâbîleri ile oturuyordu. Onlara:

– İkrime b. Ebî Cehil mümin ve muhacir olarak buraya geliyor. Ona sakın babası hakkında kötü sözler söylemeyin! Ölü hakkında söylenen kötü sözler yaşayanları rahatsız eder, ölüye ise ulaşmaz, buyurdu. Yolda İkrime b. Ebî Cehil eşine yaklaşmak istedi. Eşi:

– Bana yaklaşamazsın! Çünkü sen hâlâ kâfirsin, bense Müslüman’ım.

Kendisini çok seven eşinin böyle söylemesinden çok etkilenen İkrime b. Ebî Cehil:

– Seni benden uzak tutan bir iş, sanırım çok önemli büyük bir iştir, diyerek iman ne demek olduğunu kavradığının ilk işaretlerini verdi.

Mekke’ye vardıklarında Allah Resûlü (sas) onu görünce çok sevindi. Oturduğu yerden kalkıp İkrime b. Ebî Cehil’i karşıladı.

Selamlaştığı hâlde atından inmeyen İkrime b. Ebî Cehil, o sırada yüzü örtülü olan eşini göstererek:

– Ya Muhammed! Bu senin bana eman verdiğini söylüyor. İnsanları neye davet ediyorsun, diye sordu. Allah Resûlü (sas) ona İslâm'ın esaslarını ve insanları neye davet ettiğini tek tek anlattı.

– Vallahi sen bizleri yalnızca hakikate, iyiye, doğruya ve güzele çağırıyorsun. Vallahi bu davete başlamadan önce de sen bizim en doğru sözlümüz ve en iyimizdin, diyerek şehadet getirip Müslüman oldu. Bundan sonra:

– Ya Resûlallah! Bana söyleyeceğim en güzel sözü öğret!

– Eşhedü enlâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abduhü ve Resûlühü'dür. Şimdi benden bir şey iste! Eğer bu başkasına verilmişse sana da verilecektir.

Eşinin anlattıkları ve özellikle yaşadıkları olaylar onu bilinçlendirmişti, bunun için:

– Senden yalnızca sana karşı gösterdiğim düşmanlıkların, sana karşı yaptıklarım kötülüklerin, sözlerim ve mücadelemın affı için dua etmeni istiyorum.

– Allah'ım! Senden onun bana karşı gösterdiği düşmanlıklarını, yaptıklarını, söylediklerini, mücadelesini affetmeni istiyorum, buyurdu Allah Resûlü (sas).

– Razı oldum ya Resûlallah! Bundan böyle ömrümü insanları Allah yolundan alıkoyduğum işleri telafi etmek, onları İslâm'a davete etmek için geçireceğim. Canımı geçmişte yaptığım savaşlar yerine İslâm için savaşımaya adayacağım. Bundan böyle şehid oluncaya kadar cihat etme gayreti içinde olacağım.

Konuşmalar bitince Allah Resûlü (sas) ona eşi ile evliliğini yenilemesine gerek olmadığını, ilk nikâhla evliliğini sürdürebileceğini söyledi.

O an eşi gibi kendinin de kalbindeki kin tamamen yok olmuştu. Kalbi berraklaşan eşler, bundan sonra daha mutlu oldular.

Canların Allah'a Adanma Zamanı

Allah Resûlü (sas) vefat ettiğinde büyük bir boşluğa düşen Müslümanlar, buna üzüлp toparlanmaya çalışırken İslâm düşmanları boş durmuyordu. Müslümanlar yalancı peygamberler ve dinden dönenler tarafından dört bir yandan sarılmış, her yerde büyük fitne

ateşleri yakılmıştı. Bütün bunların yanı sıra bir de Bizans gibi dönemin en büyük devletine savaş açılmıştı. Müslümanlar gerçekten çok zor durumdaydı.

Hız. Ebû Bekir halife olunca yalancı peygamberler ve dinden dönenlere savaş açtı. Ancak fitne çok büyüktü. İslâm orduları zaman zaman düşman karşısında çok zor durumda kalıyordu. Ziyad b. Lebid ve Muhacir b. Ümeyye'nin komuta ettiği ordular da bunlardandı. Kinde ve Hadramevt'te savaşan bu ordular, Eşas b. Kays komutasındaki dinden dönenlerin kurduğu ordu karşısında sürekli geriliyor, oldukça fazla şehid veriyordu. Ziyad b. Lebid durumu halifeye bildirip ondan yardım isteyince Hız. Ebû Bekir Ümmü Hakîm'in eşi İkrime b. Ebî Cehil ve diğer Mekkelilere mektup yazarak onları Ziyad b. Lebid'e yardıma çağırdı.

İkrime b. Ebî Cehil, Mekke ve çevresinden iki bin kişilik bir ordu kurarak eşi Ümmü Hakîm'i de yanına alıp bölgeye doğru yola çıktı. San'a'ya geldiklerinde Mekkelilerin çok iyi savaşçı olduklarını bilen bölge halkı onların gelişinden hoşlanmadılar. Dinden dönmüş olan Dubaalıları onların karşısına çıkararak oyalayıp Eşas'ın ordusuna zaman kazandırmak istediler. Dubaalıları bozguna uğratan İkrime Efendimiz yola devam etti. Ziyad b. Lebid'e mektup yazarak ona kendisine ulaşacağı zamanı bildirdi. Dediği vakitte Müslümanların yardımına yetişti. Akşama kadar savaşıldı. Savaşta üstünlük sürekli Müslümanlardaydı. Akşam olunca hep birlikte düşmana hücum edildi. Düşman askerleri kaçıp kaleye sığındılar. Uzun bir muhasaradan sonra Eşas eman dileyip teslim oldu. Bu savaşlarda İkrime b. Ebî Cehil pek çok yara aldı. Savaş boyunca yaralıları tedavi edip onlara su taşıyan Ümmü Hakîm, savaştan sonra eşinin yaralarına bakarak onu tedavi etti.

Pek çok cephede savaşan İslâm orduları yine zor durumda kalınca sahâbenin ileri gelenlerini Mescid-i Nebevî'ye toplayan Hız. Ebû Bekir, onlarla istişare ettikten sonra Müslüman olan Yemen krallarına ve Mekkelilere mektup yazıp onları yardıma çağırdı. Enes b. Mâlik, Hız. Ebû Bekir'in mektubunu Yemen Krallarına götürünce, Yemenlilerden ilk önce Himyarlılar bir ordu hazırlayıp Medine'ye gönderdiler. Onu Tay kabilesi, Ezdliler, Absoğulları, Kinâneoğulları izledi. Müslümanlar dört bir taraftan yardıma koştu. Abdullah b. Huzâfe'nin götürdüğü mektupla çağrıya koşan Mekkeliler ve Tâifliler:

– Emrinize amadeyiz, diyerek hazırlıklara başladılar. Mekkeliler 500, Tâifliler 400 kişi ile hilafet ordusuna katılmak için Medine'ye doğru yola çıktı. Ordunun en ön saflarında Ümmü Hakîm'in babası, eşi ve yakın akrabaları vardı. O da eşi ile birlikte yola çıktı. Bütün aile kendilerini Allah yolunda ölüme adayarak:

– Allah şahit olsun ki biz kendimizi Allah yoluna adadık. Savaşta asla geri dönmeyeceğiz, dediler.

Hz. Ebû Bekir gelen orduları gruplara ayırarak her birini bir bölgeye gönderdi. Mekkeliler ise Amr b. Âs komutası altında Filistin'e doğru ilerledi. Ordu Filistin topraklarında karargâh kurdu. Amr b. Âs komutanları ile istişare ederken bu bölgede bulunan ve oraları iyi tanıyan sahâbîlerden Adiy b. Âmir ordunun yanına geldi. Onu gören Amr b. Âs:

– Arkanda ne vardı ey İbn-i Âmir?

– Büyük bir ordu Filistinlilere yardıma geldi. Orada karınca sürüsü gibi bir ordu gördüm.

– Müslümanların kalbine korku düşürdün. Onlara karşı Allah bize yardım eder. Ordunun kaç kişi olduğunu tahmin edebilir misin?

– Yüksekçe bir yerden onların bulunduğu Ecem Dağı'nın eteklerine baktım. Onların yüz bin kişi olduğunu sanıyorum. Aldığım haberler de bu doğrultuda.

Amr b. Âs komutanlar ile istişareye devam etti. Mekke'den gelenler savaşıma taraftarıydılar. Amr b. Âs, Abdullah b. Ömer komutasında 1000 kişilik öncü birliği ileri gönderdi. Öncü birliğin en önünde ise Ümmü Hakîm'in eşi, babası ve akrabaları vardı. Birlik ileride 10.000 kişilik bir Rum ordusu ile karşılaştı. İkrime b. Ebî Cehil, Hâris b. Hişâm, Sehl b. Amr ve Dahhak gibi kahramanlar öne atılarak tarih yazdılar. Düşman ordusu Müslümanların on katı olduğu hâlde tutunamayıp dağıldı.

Yenilgiden haberdar olan kral, bölgeye gönderdiği 100.000 kişilik ordunun komutanı Rübey's'e haber göndererek Müslümanlara karşı harekete geçmesini söyledi. Ona:

– Filistin'e gelen bütün Arapları öldür, diye emir verdi.

Bizans ordusu harekete geçtiği sırada Amr b. As ordusunu savaş düzenine geçiriyordu. Çok düzenli saflar hâlinde ilerleyen Müslümanlar, savaşa giderken yol boyunca Kur'ân okudular. İki ordu karşılaştığında yine Mekkeliler sahâbenin önde gelenleri ile birlikte

ileri atılarak savaşa başladılar. Ancak düşman, Abdullah b. Ömer'in anlatımı ile demirden dağlar gibi zırhlı olduğu için Müslümanların yaptığı hamleler sonuçsuz kaldı. Rumlar büyük bir kalabalık hâlinde ilerliyorlardı. Orda bulunan biri Müslümanların görüntüsünü siyah devenin sırtındaki bir tutam beyaz tüye benzetiyordu. Rumların ilerlediğini gören Müslümanlar birbirlerine:

– Düşmanın bineklerinin karnını kesin, dediler. Bu hareket bir anda savaşın seyrini değiştirdi. Çok zorlu bir savaş oluyordu. Müslümanlar çok hareketli, Rumlar ise hantaldı. Günün sonunda savaş Müslümanların zaferi ile bitti.

Eşi ile birlikte cepheden cepheye koşan Ümmü Hakîm bint Hâris, yalnızca yaralıları tedavi edip onlara su taşıyor, çoğu zaman hanım arkadaşları ile birlikte sel gibi İslâm ordusunun üzerine gelen Rum ordularına karşı kılıcı ile kahramanca savaşıyordu.

Bazen aralarından Havle b. Ezer gibi bir hanım çıkıyor, sahâbîleri bile şaşırtacak kadar cesur bir şekilde düşman saflarının arasına dalıp düşman askerlerinin her birini bir yere savuruyordu. Müslümanların zor durumda kaldığını gören Havle bint Ezer, bir taraftan savaşırken bir taraftan hanımlara sesleniyordu:

– Ey kardeşlerim! Kendinizin Rumların kadını, çocuklarınızın kâfirlerin kölesi olmasını ister misiniz? Hani sizin cesaretiniz? Şecaatiniz nerede kaldı? Ben biliyorum ki sizin için ölmek Rum köpeklerine hizmet etmekten çok daha iyidir, öyle değil mi?

Kendini dinleyen hanımların cihat için öne atıldığını görünce onlara:

– Çadırların direklerini alın, onlarla düşmanın hakkından gelemim, diye direktif verdi.

Cihata önce çadır direkleri ile başlayan hanımlar, sonra düşman askerlerinden aldıkları kılıçlarla devam ettiler. Hanımlar sadece o gün 30 Rum süvarisini öldürdü, yüzlercesini de yaraladılar.

Ümmü Hakîm'in Şam beldelerinin fethinde büyük kahramanlıklar gösteren eşi, babası ve eşinin amcası, Yermük Savaşı'nda şehid oldular. Savaşları gibi şehâdetleri sırasında da insanlığa eşsiz bir fedakârlık tablosu göstererek ruhlarını Rab'lerine teslim ettiler.

Yermük'te Bizanslılarla karşılaşan İslâm ordusu savaşa başladığında kıyamet kopuyor gibiydi. Savaşta iki taraftan da sayısız insan öldü. Bu savaşta da düşmanı geldiğine pişman eden İkrime,

Hâris ve Ayyâş Efendilerimiz, önlerine gelenleri yere seriyorlardı. Ancak düşman gerçekten çok hattâ sayıca kendilerinden en az on kat fazlaydı. Öldürmekle bitmiyordu. Vücutlarında yara almadık tek bir yer bile kalmamıştı. Sonunda her biri ölümcül darbeler alarak yere yığılmışlardı. Hep yan yana savaşıyor bu kahramanlar, kaderin bir cilvesi olara aynı anda Rablerine varmaya hazırdılar. Hepsi ağır yaralı olarak yerde yatıyordu.

Askerlerden biri yaralılara su dağıtıyordu. Sâki'nin yaklaştığını gören Hâris b. Hişâm, ondan su istedi. Saatlerdir aç susuz bir şekilde savaşmış, vücudu paramparça olmuş, yorgunluktan bitap düşmüştü. Sâki, Hâris b. Hişâm'ın sesini duyunca su vermek üzere ona yöneldi. Tam o sırada yandan bir inilti duyuldu:

– Su, su...

Ümmü Hakîm'in babası Hâris b. Hişâm, Sâki'ye zorlukla sesin geldiği tarafı göstererek suyu önce ona vermesini işaret etti. Sesin sahibi İkrime b. Ebû Cehil'di. Sâki ona yönelip tam suyu verecekken başka bir inilti duyuldu:

– Su, su...

İkrime b. Ebû Cehil, su dağıtan kişiye sesin geldiği yeri işaret ederek onu arkadaşına gönderdi. Sâki suyun geldiği tarafa yöneldi. Sesin sahibi Ayyâş b. Rebî'a'ydı. Sâki onun yanına vardığında Ayyâş b. Rebî'a Rabb'inin huzuruna varıp ebedî mutluluğa kavuşmak için yola çıkmıştı. Sâki onun şehid olduğunu görünce hızla geri dönüp İkrime b. Ebû Cehil'in yanına vardı. Ancak o da şehit olmuştu. Bu kez, Hâris b. Hişâm'a yetişmeye çalışan Sâki ona da kavuşmadan o da Rabb'ine kavuşmuştu.

Bir Gecelik Evlilik

Eşi, babası ve eşinin amcası şehit olunca hüznülenip gözyaşı döken Ümmü Hakîm, gözyaşlarını kalbine gömerek cepheden cepheye koşmaya devam etti. Bu sırada aradan dört aydan fazla geçmiş iddetini tamamlamıştı. Ona Yezid b. Ebû Süfyan ile Şam orduları komutanlarından Hâlid b. Said talip oldu. O Hâlid b. Said Efendimiz'e “evet” deyince nikâhları kıyıldı. Hâlid b. Said ona 400 dinar mehir verdi.

İslâm ordusu Merci Süfûr'de Rumlarla karşılaşmak üzere yol alıyordu. Savaş meydanına çok yakın bir yerde ordu bir köprüyü

geçtiği sırada Hâlid b. Said, Ümmü Hakîm'e:

- Düşün yapalım.
- Bu işi Allah'ın bize şu orduya karşı zafer vermesine kadar erteleseک olmaz mı?
- Bu savaşta şehit olacağımı hissediyorum.
- Canım sana feda olsun, diyerek eşinin teklifini kabul etti. Hemen köprünün çıkışında gerdeğe girdiler. Bundan dolayı bu köprüye Ümmü Hakîm köprüsü adı verildi.

Sabah olunca düşün yemekleri hazırlandı. Ordudakiler yemeğe davet edildi. Ancak daha yemeklerini tamamlayamadan Rum ordusunun savaş düzenine girdiği haberi geldi. Yemeklerini yarım bırakan İslâm ordusu hemen savaş düzenine girdi. Rum ordusundan bir savaşçı Müslümanlara meydan okuyunca Ebû Cendel ileri atıldı. Adamın karşısına çıkmak istedi ama Hâlid b. Velid ona izin vermedi. Bunun üzerine Habîb b. Mesleme ileri atılıp adamla savaştı. Birkaç hamleden sonra adam onu şehid etti. Bu kez Hâlid b. Said karşısına çıktı. Düşman çok zorlu biriydi. İki taraf da birbirlerini ağır bir şekilde yaraladı. Adam öldükten bir süre sonra Hâlid b. Said de şehit oldu. Eşinin şehit olması Ümmü Hakîm'i çok üzdü ancak sabretmekten başka çaresi yoktu.

Savaş şiddetlenince etraf bir anda cehenneme döndü. Çok büyük bir meydan savaşı yapılıyordu. Rumların üstün olduğu sırada orduda bulunan hanımlar da savaşa katıldı. Ümmü Hakîm gerdeğe girdiği çadırın direğini alarak önüne gelen Rum askerini yere serdi. Hicretin 14. yılında yapılan Merci Sıfır Savaşı'nda çadır direği ile tam yedi kişiyi öldürdü.

Bu savaştan sonra Hz. Ömer ile evlenen Ümmü Hakîm'in ondan Fâtıma isminde bir kızı oldu.

ÜMMÜ HAYR

Hz. Ebû Bekir'in Annesi

Soyu	Sahr b. Âmir b. Kab
İsmi	Selmâ
Eşi	Osman b. Âmir
Çocukları	Hz. Ebû Bekir, Ümmü Ferve, Uteyk, Mutak ve ismi belirtilmeyen bir kızıdır
Vefatı	12/634

Künyesi ile meşhur olan Ümmü Hayr'ın ismi Selmâ bint Sahr'dır. Mekke'de doğup büyümüş, evlilik çağına gelince Mekke'nin ileri gelenlerinden Osman b. Âmir (Ebû Kuhâfe) ile evlenmişti. Onunla mutlu olan Ümmü Hayr'ın gönlünü hüzne boğan bir sıkıntısı vardı. Eşi de kendisi de çok istedikleri hâlde çocukları yaşamıyordu. Her seferinde ümitleniyor, çocuklarını kaybedince tekrar tekrar yıkılıyorlardı.

Bu duruma çok üzülen Ümmü Hayr, Allah'a dua ederek çocuğu olur da yaşarsa onu Kâbe'nin hizmetine adayacağını söyledi. Rabb'i duasını kabul etti. Nur topu gibi bir oğlu oldu. Abdullah (Hz. Ebû Bekir) adını verdikleri oğlunu bel ki Kâbe'ye hizmete adayamadı ama oğlu kendisini bütün varlığı ile Allah'a adadı.

Aradan yıllar geçti, eşi ve oğlu ile mutlu bir ömür yaşadı. Ahlakı, örnek kişiliği ile öne çıkan oğlu her zaman onun gururu oldu. Onun güzel hâllerini görüp duydukça oğlunu bir kat daha fazla sevdi.

Allah Resûlü (sas) insanları İslâm'a davet etmeye başlayınca Hz. Ebû Bekir ilk Müslümanlardan oldu. O zaman annesi hemen Müslüman olmadı ancak oğlunu sonuna kadar destekledi. Onun bu hâli Efendimiz'in hoşnutluğuna, duasına ve Ümmü Hayr'ın hidayetinde vesile oldu.

Hz. Âişe anlatıyor:

"Müslümanlar 39. kişi olduklarında Hz. Ebû Bekir, Allah Resûlü'ne (sas):

– Artık gizlenmeyi bırakıp insanları İslâm’a açıkça davet edelim, dedi. Allah Resûlü (sas):

– Ey Ebû Bekir! Hâlen sayıca çok azız, buyurdu.

Ancak Hz. Ebû Bekir ısrarlıydı. Müşriklerden gizlenmelerine bir türlü tahammül edemiyordu. İsteğini tekrar tekrar dile getirince Allah Resûlü (sas) kabul etti. Bir araya toplanan Müslümanlar, müşriklerin şaşkın bakışları arasında hep birlikte Mescid-i Harâm’a doğru yürümeye başladılar. Mescide gelindiğinde Hz. Ebû Bekir ayağa kalkarak insanları İslâm’a çağırdı. O sırada Allah Resûlü (sas) oturmuş onu dinliyordu. O, bu konuşması ile Allah Resûlü (sas) dışında insanlara İslâm’a davet için konuşma yapan ilk kişi oldu. Henüz birkaç cümle konuşmadan başlarına toplanan müşrikler, Hz. Ebû Bekir’e ve yanında bulunan Müslümanlara saldırdılar. Bütün kızgınlıklarını, hınçlarını çıkarırcasına vurmaya başladılar. Vücudunun her tarafından aldığı darbelerle ayakta duramaz hâle gelen Hz. Ebû Bekir, sonunda yere düştü. Müşriklerin kızgınlığı geçmemişti, hırsla tekmelediler, tekmelediler, tekmelediler...

Onu tekmeleyenlerden biri de aşırı İslâm düşmanı fasık Utbe b. Rebîa idi. Hz. Ebû Bekir’e yaklaşarak ökçeli ayakkabısı ile tekmelemeye başladı. Ağzı burnu dağılan Hz. Ebû Bekir, tanınmaz hâle gelmişti. Hz. Ebû Bekir’in ölmek üzere olduğunu gören Temimoğulları, akrabalarını kurtarmak için tekmeleyenlere müdahale ederek onu müşriklerin elinden aldılar. Hz. Ebû Bekir baygın bir hâlde yatıyordu. Battaniye türü bir şeye sarıp eve getirdiler. Ne yaptılarsa da bir türlü ayılmıyordu. Temimoğulları ondan ümidini kestiler. Ona artık ölecek gözü ile bakıyorlardı. Bunun için onu bırakıp evlerine döndüler.

Hz. Ebû Bekir’i o hâlde gören annesinin, eşi ve çocuklarının içleri parçalandı. Hz. Ebû Bekir gibi bayılmamak için kendilerini sık sık sıkıttılar. Bir taraftan ağlıyor, bir taraftan onu tedavi için çare arıyorlardı.

Hz. Ebû Bekir’in yanından ayrıldıktan sonra bir araya gelen Temimoğulları, aralarında konuşup durum değerlendirmesi yaptı. Sonra hep birlikte Mescid-i Harâm’a giderek orada bulunanlara tehditler savurdular. Onlara:

– Vallahi eğer Ebû Bekir ölürse biz de Utbe’yi öldürürüz, dediler. Sürekli Hz. Ebû Bekir’in yanına gidip gelen Temimoğulları, babası

Ebû Kuhâfe ile onu ayıltmaya çalışıyorlardı. Nerdeyse akşam olduğu hâlde hâlen gözlerini açmamıştı. Akşam olunca gözlerini açan Hz. Ebû Bekir'in ilk sözü:

– Allah Resûlü'ne ne oldu? O ne hâlde? Onu en son gördüğümde ona hakaret ederek üzerine yürüyorlardı, oldu. Yanındakiler annesi Ümmü'l-Hayr'a:

– Ona bir şeyler yedirip içir, kendini toparlasın, dediler. Etrafına toplanan akrabalarından kendini yalnız bırakmalarını isteyen Hz. Ebû Bekir, onlar gidince annesine:

– Allah Resûlü'ne ne oldu, diye ısrarla sordu.

– Vallahi, onun durumundan haberim yok.

Hız. Ebû Bekir, o hâlde iken bile acılarını unuttuğu gibi yemeği ve içmeyi unutmuş, can Muhammed'inin durumunu öğrenmeğe çalışıyordu. Annesine:

– Ümmü Cemil bint Hattab'ın yanına gidip Allah Resûlü'nün durumunu ona sor, dedi.

Oğlunun endişe ve üzüntüsünü gören annesi, onun ısrarlarına daha fazla dayanamadı. Yanından ayrılmak istemese de oğlunu o hâlde bırakarak Ümmü Cemil'in evine gitti.

– Ebû Bekir, senden Muhammed'in durumunu öğrenmemi istedi. O nasıl diye soruyor, dedi. Ümmü Cemil tedbirli bir hanımdı. Ona:

– Ben Muhammed'i de Ebû Bekir'i de tanımıyorum. Ona bugün olanları duydum, müsaade edersen seninle birlikte gelip oğlunun durumunu görmek istiyorum, dedi. Ümmü'l-Hayr:

– Olur, gidelim, diye cevap verdi.

Birlikte Hz. Ebû Bekir'in yanına gittiler. Ümmü Cemil eve girince hemen Hz. Ebû Bekir'in yanına koştu. Hz. Ebû Bekir perişan bir şekilde yatıyordu. Onu bu hâlde görünce çığlık attı ve:

– Sana bunu yapanlar gerçekten haddi aşmış azgın kişilerdir. Umarım Allah'tan tez zamanda intikamını onlardan alır, diye beddua etti. Onu gören Ebû Bekir Efendimiz, büyük bir endişe ile:

– Allah Resûlü'ne ne oldu? O nasıl, diye sordu.

– Annen yanımızda, bizi duyar.

– Ondan sana bir zarar gelmez.

– O iyi, bir şeyi yok.

Ebû Bekir Efendimiz ikna olmadı.

– Allah Resûlü (sas) şimdi nerede?

- Erkam'ın evinde.
- Allah'a yemin ederim ki Allah Resûlü'nü (sas) görmeden ne bir lokma ekmek yerim, ne de bir yudum su içerim.

Ümmü Cemil onun kararlı olduğunu görünce:

- Olur, götürürüm dedi.

İnsanların evlerine gitmesini ve etrafın sakinleşmesini beklediler. Etraf sakinleşince annesi ile Ümmü Cemil Hz. Ebû Bekir'i destekleyerek gizlice Erkam'ın evine gittiler. Allah Resûlü (sas) onu görünce hemen kalktı, boynuna sarılıp öptü. Orada bulunan Müslümanlar da Hz. Ebû Bekir ile tek tek musafaha yaptılar. Allah Resûlü (sas) çok üzüldü. Onun çok üzüldüğünü gören Hz. Ebû Bekir, Efendimiz'i rahatlatmak için:

- Benim bir şeyim yok, yalnızca fasık Utbe yüzüme vurdu, dedi. Sonra annesini Allah Resûlü (sas) ile tanıştırdı.

– Annem çok temiz biridir. Sen ise mübarek birisin. Onun için Allah'a dua buyur. Belki Allah onu bu yüzden cehennemden kurtarır, dedi. Allah Resûlü (sas) annesini yanına çağırarak onun için dua etti. Çok geçmeden annesi İslâm ile şereflendi.”

Bundan sonra Hz. Ömer'in hilafeti zamanına kadar yaşayan Ümmü'l-Hayr, yaşlı olduğu için doğrudan İslâm davet mücadelesine katkısı olmadı. Ancak gönlü ve duaları hep oğlu ve Müslümanlar ile birlikteydi. Hz. Ebû Bekir'in vefat ettiği zaman iyice yaşlanmıştı. Oğlunun vefatından altı ay sonra Hakk'ın rahmetine kavuştu.

ÜMMÜ KAYS BİNT MİHSAN

Soyu	Mihsan b. Hursân b. Kays b. Mürre b. Kesîr b. Ganem b. Dudân
İsmi	Ümeyye
Kardeşleri	Ukkâşe, Ukkâşe, Sinân, Amr / Ebû Sinan, Şüca'
Vefatı	Bilinmemektedir

Esedoğullarından olan Ümmü Kays, Mekke'de doğup büyüdü. Asıl İsmi Ümeyye olduğu hâlde künyesi ile meşhur olmuştur. Meşhur İslâm kahramanlarından Suffe ehli, cennetle müjdelenen Ukkâşe b. Mihsan'ın kız kardeşidir. Allah Resûlü (sas) İslâm'ı anlatmaya başladığında annesi ve kardeşi ile birlikte Müslüman oldu. Cahşoğullarına çok yakın olan aile, onlarla birlikte önce Habeşistan'a daha sonra da Medine'ye hicret etti. Medine'ye hicret ederken onlarda evlerini ve bütün varlıklarını Mekke'de bırakıp yollarına yol azığından başka bir şey almadan hicret ettiler.

Aile Medine'ye hicret ettiğinde Ümmü Kays henüz çocuktı. Harb b. Ümeyye'nin halefi olan aile, zayıf olduğu için Allah Resûlü (sas) ona ve ailesine yakınlık gösterir, onlarla ilgilenirdi.

Ümmü Kays bint Mihsan anlatıyor:

"O günlerde beni görmeliydiniz. Bir gün Medine sokaklarının birinde Allah Resûlü (sas) benim elimden tuttu. Bir grup sahâbî ile birlikte evlerin dışına çıkarak Kargad Kabristanı'na gittik. Kabristana gelince bana:

– Ey Ümmü Kays, diye hitap buyurdu. Ben:

– Buyur Ya Resûlallah!

– Şu kabristanı görüyor musun? Kıyamet günü yetmiş bin kişi bu kabristandan bağs olunacaklar. Ayın on dördü gibi parlak bir şekilde kabirden çıkan bu insanlar, sorgusuz olarak cennete gidecektir, buyurdu. Orada bulunan Ukkâşe b. Mihsan ileri atılarak:

– Ya Resûlallah! Ben onlardan biri miyim, diye sordu. Allah Resûlü (sas):

– Evet, sen onlardan birisin, buyurdu. Sonra bir başkası:

– Ya Resûlallah! Ben onlardan biri miyim, diye sordu. Allah Resûlü (sas):

– Ukkâşe bu hususta seni geçti, buyurarak onun sorusunu cevapsız bıraktı.”

Aradan yıllar geçti. Ümeyye büyüyüp gençlik çağına gelince evlendi. Bu evlilikten bir oğlu oldu. Ona Kays ismini verdiler. Oğlundan dolayı kendisine Ümmü Kays künyesi verildi. Bir gün oğlunu alarak Allah Resûlü’nün (sas) yanına gitti. O anı Ümmü Kays şöyle anlatıyor:

“Bir gün Allah Resûlü’nün (sas) yanına gittim. Yanımda henüz yemek yemeye başlamamış olan oğlum vardı. Allah Resûlü (sas) onu görünce çocuğu kucağına aldı. Biraz sonra çocuk Allah Resûlü’nün (sas) elbisesine akıttı. Çocuğa hiçbir tepki göstermeyen Allah Resûlü (sas) bizden su istedi. Su gelince onu elbisesinin üzerine serpti. Elbiseyi ayrıca yıkamadı.”

Ümmü Kays Allah Resûlü (sas) ile bir başka görüşmesini şöyle nakletmektedir:

“Bir gün küçük oğlumla birlikte Allah Resûlü’nün (sas) huzuruna girdim. O sıra çocuğa boğazındaki hastalık sebebiyle ilak denen, elle sıkılarak yapılan tedavi uygulamıştım. Allah Resûlü (sas) çocuğu bu hâlde görünce:

– Çocuklarınızın boğaz hastalığını niçin ilak usulü ile tedavi ediyorsunuz? Size Hind Çubuğu’nu tavsiye ederim. Zira onda yedi türlü şifa vardır. Zâtü’l-Cenb’in (verem) ilacı ondadır. Boğaz hastalığı için burna damlatılır. Zâtü’l-Cenb için ağızdan verilir, buyurdu.”

Allah Resûlü’nün (sas) yakınında bulunan Ümmü Kays bazen O’nu gözleyerek bazen sorarak ilim irfan sahibi olur, öğrendiklerini hayata geçirip Rabb’inin rızasını kazanmaya çalışırdı. İşte onlardan birkaçı:

Ümmü Kays’tan rivayet edilir:

“Allah Resûlü (sas) yaşlanıp biraz kilo alınca kendisine namaz kılariken dayanacağı bir asa edindi.”

“Allah Resûlü’ne (sas):

– Elbiseye sirayet eden hayız kanı için ne yapalım, diye sordum. Allah Resûlü (sas):

– Onu su ve sidir otu ile yıkayın, sonra kuvvetlice ovalayın, buyurdu.”

Bir seferinde ise Allah Resûlü'ne (sas) kıyamet günü birbirimizi ziyaret edip edemeyeceğimizi soran Ümmü Kays “evet” cevabı almıştı.

Allah Resûlü'nden (sas) beş hadis rivayet eden Ümmü Kays'ın bu hadisleri bize 46 yoldan nakledilmiştir.

Ümmü Kays'ın hastalıktan bir türlü kurtulamayan oğlu küçük yaşta vefat etmişti. Oğlunun vefatına çok üzülen Ümmü Kays bu acıya dayanamayıp feryadı figan etti.

Ümmü Kays bint Mihsan anlatıyor:

“Oğlum vefat edince acısına dayanamayıp figan ettim. Onu yıkayanların yanına giderek:

– Oğlumu soğuk su ile yıkamayın! Onu öldürecek misiniz, diye çıktım. Benim yaptıklarımı gören kardeşim Ukkâşe benim için endişelenmiş, Allah Resûlü'ne (sas) giderek söylediklerimi ona anlatmıştı. Allah Resûlü (sas) tebessüm etmiş, sonra da ona:

– Endişelenme, onun ömrü uzun olacak diye buyurmuş.”

Hadisi bizzat Ümmü Kays'tan rivayet eden azatlı kölesi Ebû Hasan der ki, sahâbe hanımları içerisinde ondan daha fazla yaşayan birini bilmiyoruz.

Allah Resûlü'nün (sas) duasının bereketi ile çok uzun ve mutlu bir hayat yaşayan Ümmü Kays'ın ne zaman vefat ettiği bilinmemektedir.

ÜMMÜ MA'BED

Soyu	Hâlid .. Harâm b. Hübeyyîş el-Gâdirî el-Huzâî
İsmi	Âtike
Eşi	Temîm b. Abduluzâ
Çocuğu	Ma'bed
Vefatı	Muhtemelen Hz. Osman'ın hilafeti döneminde vefat etti.

Asıl adı Atike b. Hâlid olan Ümmü Ma'bed, Huzaalı olup Mekke ile Medine arasında Kudeyd ismi verilen bir yerde göçebe olarak yaşayan bir ailenin kızıydı. Büyüyüp genç kız olduğunda amcasının oğlu Temîm b. Abduluzâ ile evlendi. Ondan bir oğlu oldu. Oğullarının adını Ma'bed koydular. Çocuklarının doğumundan sonra babaya Ebû Ma'bed-Ma'bed'in Babası, anneye ise Ümmü Ma'bed-Ma'bed'in Annesi künyesi verildi. Zamanla künyeleri daha fazla öne çıkarak isimleri ikinci planda kaldı.

Çölde göçebe hayatı yaşayan aile, uygun bir yere çadır kurar, burada hayvancılık yaparak geçimlerini temin etmeye çalışırlardı. Evin hanımı yemek pişirir, keçileri sağır, ailenin suyunu getirir ve onların diğer ihtiyaçlarını görürdü.

Yaşlanmaya başlayan ancak buna rağmen hâlâ gücü kuvveti yerinde olan Ümmü Ma'bed, hava serin olduğunda zaman zaman çadırın önünde oturur, işlerini burada yapar, yoldan geçen olursa onlara su ve yemek ikram ederdi. Ancak Allah Resûlü'nü (sas) tanıma şerefine nail olduğu sene yolcularla fazla ilgilenemiyordu. O yıl kurak geçtiği için zor olan hayatları daha da zorlaşmıştı. Keçilerin kimi sütte tamamen kesilmiş, kimi ise çok az süt veriyordu.

Hicret-i Nebvî'nin Bereketi

Yine bir gün sabah serinliğinde dışarıya çıktı. Eline bir iş alarak onunla meşgul oldu. O sırada karşıdan dört kişinin çadırlarına doğru geldiğini gördü. Gelenler, dünyanın en kutlu yolcuları Allah Resûlü (sas), Hz. Ebû Bekir, Âmir b. Führeyre ve kılavuzları Abdullah b. Ureykit idi. Yolcular çadıra yaklaşınca kapının önünde oturan Ümmü Ma'bed'i gördüler. Onunla selamlaşıp tanıştıktan sonra:

– Et, hurma ya da sütün varsa satın almak istiyoruz, dediler. O sene kıtlık olduğu için kutlu yolcular yiyecekleri bitince yiyecek bulamamışlardı. Ümmü Ma’bed ve ailesi de aynı şekilde sıkıntı çekiyorlardı. Onlara:

– Vallahi eğer evde yiyecek bir şey olsaydı hiç sakınmaz hemen size verirdim.

Etrafa bakınan Allah Resûlü (sas) çadırın kenarında çok zayıf bir keçi gördü. Evin hanımına:

- Ey Ümmü Ma’bed, şu keçi nedir?
- O çok zayıf olduğu için sürüden geri kaldı.
- Onun sütü var mı?
- Zayıflık ve bitkinlikten dolayı bir damla bile sütü yok.
- Onu sağmama müsaade eder misin?
- Annem-babam sana feda olsun! Eğer onda süt olduğuna inanıyorsan sağıp içebilirsin.

Allah Resûlü (sas) yanındakilere keçiye kendisine getirmelerini söyledi. Onlar keçiye getirince okşadı. Elini memelerine sürdükten sonra Ümmü Ma’bed’den bir kap istedi. Kap gelince besmele çekti:

– Allah’ım keçiye ona mübarek kıl, diye dua etti ve keçiye sağmaya başladı.

Allah Resûlü (sas) sağmaya başladığında keçinin memeleri süt dolmuş âdeta dışarı doğru fışkırıyordu. Efendimiz elindeki kap doluncaya kadar ondan süt sağdı. Kap dolunca, sütü yanındakilere uzatarak sırayla herkese içirdi. Arkadaşları doya doya içtikten sonra en son kendisi içti. Sonra kabı alıp keçiye tekrar sağmaya başladı. Kap doluncaya kadar sağıp sütü Ümmü Ma’bed’e verdi.

Ümmü Ma’bed gördüklerinden çok etkilendi. Onların sıradan insanlar olmadığını anladı. Çadırına kadar gelen bu kutsal yolculara kesip ikram etmek için bir keçi kurban etmek istiyordu. Otlaktan ya da komşulardan bir keçi getirtip kesmek için hazırlıklara başladı. Keçi yaklaşınca Allah Resûlü (sas) keçiye baktı. Keçinin memelerinin süt dolu olduğunu görünce:

– Onu kesme, buyurdu.

Ümmü Ma’bed der ki:

“Bunun üzerine o keçiye geri götürüp yerine sütten kesilmiş başka bir keçi getirip kestim. Sonra etini pişirerek Allah Resûlü (sas) ve arkadaşlarına ikram ettim. Allah Resûlü (sas) ve arkadaşları

doyuncaya kadar yediler. Kalan etten onlara yolluk hazırladım. Etten bir o kadar da bize kaldı. Yemekten sonra Allah Resûlü (sas) süt ve etin ücretini ödedikten sonra veda ederek yollarına devam ettiler.”

Müşrikleri Yanıltması

Allah Resûlü (sas) ve arkadaşları Ümmü Ma’bed’e konuk olurken müşrikler etrafa dağılmış, her taşın altında kutlu yolcuları arıyorlardı. Onlara çok yaklaşmışlardı. Biraz daha hızlı hareket etseler onları Ümmü Ma’bed’in çadırında yakalayabilirdi. Onlar çadırdan ayrıldıktan bir süre sonra Allah Resûlü’nü (sas) köşe bucak arayanlar, Ümmü Ma’bed’in çadırının yanına kadar geldiler. Selam verdikten sonra:

– Buralarda hiç şöyle şöyle adamlar gördün mü?

Ümmü Ma’bed çok akıllı bir hanımdı. Adamları görünce neler olduğunu anlamakta gecikmedi. O kısacık sürede Allah Resûlü’nün (sas) sıradan kişilerden çok farklı, faziletli ve özel biri olduğunu hemen anlamıştı. Bunun için onu öldürmek istedikleri belli olan bu katillere ondan asla bahsedemezdi. Çok zekice hareket ederek şunları söyledi.

– Ne dediğinizi anlamadım. Sanırım siz geçen yıl bana konuk olan, süt ikram ettiğim kişilerden bahsediyorsunuz.

Gelenler onun bir şey görmediğini sanarak:

– İşte onu arıyoruz, diyerek kendilerince Ümmü Ma’bed ile alay edip oradan ayrıldılar. Ümmü Ma’bed ile konuşmaları sonucunda Allah Resûlü’nün (sas) o yoldan geçmediğine kanaat getirerek başka bir yola saptılar.

Efendimizi En Güzel Anlatanlardan Biri

Allah Resûlü (sas) ve arkadaşları Ümmü Ma’bed’den ayrıldıktan bir süre sonra eşi çadırın yanına geldi. Sıska, zayıf, hiç sütü olmayan keçilerinin memelerinin sütle dolu olduğunu görünce çok şaşırdı. Eşine:

– Bu zayıf, kurumuş keçi nasıl sütlendi?

– Bize hâli, durumu şöyle şöyle olan biri arkadaşları ile gelerek şöyle şöyle yaptı diye anlatarak Allah Resûlü’nden (sas) sitayişle bahsetti. Eşi:

– Onu bana iyice anlatır mısın?

Çok iyi bir gözlemci, güzel bir hatip ve duygulu bir şair olan Ümmü Ma’bed, Allah Resûlü’nü (sas) şu veciz sözlerle anlattı:

“O güzelliği apaçık ortada olan, nuranî yüzlü, güzel görünümlü biriydi. Karın büyüklüğü, baş küçüklüğü gibi ayıpları olmayan, son derece hoş ve endamlı, güzel simalıydı. Gözleri siyah, kirpikleri dolgun, güzel sesli nazik biriydi.

Gözünün beyazı çok beyaz, karası çok kara, kudretten sürmeliydi. Kaşlarının ucu ince, saçları koyu siyahtı. Gerdanı uzun ve yüksek, sakalı hafif uzundu. Sustuğunda üzerine sükûnet ve vakar hâkim oluyor, konuştuğunda güzelliği ortaya çıkıyordu. Sözleri inci tanesi gibi dizili olup ağızdan tatlı tatlı akıyordu. Sözleri net, doğru ile yanlışın birbirinden ayrılacağı kadar açıktı. Konuşmaları ne acizlik ve bilgiçliğe yorulacak kadar az ne de zırva sayılacak kadar çoktu.

Uzaktan görüldüğünde insanların en açık simalı belirgin ve güzel yüzlüsü, yakına geldiğinde herkesten çok tatlı ve sevecendi. Orta boylu olup boyu, ne sevilmeyecek kadar uzun ne gözün hakir göreceği kadar kısaydı.

Sanki fidanlar arasından çıkarak güzelliği onları gölgelemiş bir fidandı. Yanında birkaç arkadaşı vardı. O bir şey söylediğinde dinliyor, emir verdiğinde emrini hemen yerine getiriyorlardı. O, hizmetine koşulan, kendisine saygıda kusur edilmeyen biriydi. Asık suratlı değil güler yüzlü, kimseyi ayıplayıp azarlamayan biriydi.”

Eşini dinleyen Ebû Ma’bed, onun kim olduğunu hemen anladı. Eşine:

– Vallahi bahsettiğin kişi, Mekke’de hakkında konuşulan Kureyşlilerin kendinden sürekli bahsettikleri kişidir. Onun sahâbîsi olmayı çok isterdim. Bir fırsatını bulursam bunu hemen yapacağım diyerek ona ulaşamadığı, onunla görüşüp sahâbîsi olamadığı için üzüntüsünü dile getirdi.

Unutulmayan An

Ümmü Ma’bed ve ailesi Allah Resûlü’nün (sas) kendilerine uğradığı bu anı aileleri için bir milad sayıp bu günü tarihe not düştüler. Bu güne Mübarek Zât’ın Günü adını verdiler. Onu hiç unutmayıp nesilden nesile anlatarak:

– Mübarek kişi gelmeden önce şöyle şöyle yapıyorduk, o mübarek kişi buraya uğradıktan sonra bütün hayatımız değişti, bundan sonra şöyle şöyle yapar olduk, diyerek yaşadıkları o anları yüzyıllarca anlattılar.

Bir gün Ma’bed’den başka küçük çocukları ya da torunları ile Medine’ye gittiler. Allah Resûlü’nü (sas) ziyaret edecek, feyizyab olacaklardı. Medine’ye vardıklarında Allah Resûlü (sas) Mescid-i Nebevî’de, minberden sahâbîlere hitap ediyordu. Çocuk Allah Resûlü’nü (sas) görünce annesinin ya da ninesinin eteğini çekiştirerek:

– Ey anneciğim! Ben Mübarek Zât’ı gördüm, dedi. Ümmü Ma’bed şefkatle çocuğa bakarak:

– Çocuğum o Allah Resûlü’dür (sas), diyerek Efendimiz’i tanıttı.

Üstad Bediüzzaman ise bu nadide anı veciz bir şekilde anlatarak şöyle der:

“Resûl-i Ekrem Aleyhissalatü Vesselamın, mesh ve duasıyla, sütsüz ve kısır keçilerin mübarek elinin değmesi ve duası ile hemen çok sütlü olmaları misalleri ve cüz’iyatları çoktur. Biz yalnız meşhur ve kat’i iki üç misali, numune olarak zikrediyoruz:

Birincisi: Ehl-i siyerin bütün muteber kitapları haber veriyorlar ki: Resûl-i Ekrem Aleyhissalatü Vesselam, Ebû Bekr-i Sıddık ile beraber hicret ederken Atike bint-i Hâlid el-Huzaiyye denilen Ümmü Ma’bed hanesine gelmişler. Gayet zayıf, sütsüz, kısır bir keçi orada vardı. Resûl-i Ekrem Aleyhissalatü Vesselam, Ümmü Ma’bed’e ferman etti:

– Bunda süt yok mudur? Ümmü Ma’bed demiş ki:

– Bunun vücudunda kan yoktur, nereden süt verecek? Resûl-i Ekrem Aleyhissalatü Vesselam, gidip o keçinin beline elini sürmüş de meshetmiş, dua etmiş. Sonra demiş:

– Kap getiriniz, sağınız. Sağdılar. Resûl-i Ekrem Aleyhissalatü Vesselam, Ebû Bekr-i Sıddık ile içtikten sonra, o hane halkı da doyuncaya kadar içmişler.”

İslâm’a Girişi

Allah Resûlü (sas) ve arkadaşları çölün ortasında kendilerine uğrayıp oradan ayrıldıktan sonra Ebû Ma’bed özellikle de Ümmü Ma’bed, uzun süre yaşadıkları bu güzel anları unutamadılar. Kalpleri iman nuru ile aydınlanmış, Peygamber aşkı ile yanmaya başlamıştı.

Müşrikler takibe son verip etraf sakinleşince vakit geçirmeden eşini yanına alan Ebû Ma'bed, hemen Medine'ye doğru yola çıktı. Medine'ye varınca eşi ile birlikte Allah Resûlü'nün (sas) yanına giderek Müslüman oldular.

Bir süre Medine'de kalan Ümmü Ma'bed ve eşi, daha sonra yaşadıkları Kudeyd'e geri dönüp burada yaşamaya devam ettiler.

O Günden Kalan Anılar

Ümmü Ma'bed'in yeğeni o kutlu günden kalan bir anıyı şöyle anlatmaktadır:

“Allah Resûlü (sas) halamın çadırına indiği gün, çadırda biraz dinlendikten sonra halamdan su istemiş. Su gelince onunla elini yüzünü yıkamış, kalan suyu çadırın yanındaki böğürtlen dikeninin dibine dökmüş.

Onlar gittikten bir süre sonra Allah Resûlü'nün (sas) suyu döktüğü yerden büyük bir hurma ağacının yetişmeye başladığını görmüşler. Büyüyen ağaç çok geçmeden hurma vermeye başlamış. Ondan ben de çok yedim. Hurmaların rengi Yemen zağferanı, kokusu amber gibi tadı çok güzeldi. Ondan yiyen aç ise doyuyor, susuz ise kanıyor, hasta olan şifa buluyordu. Onun yapraklarından yiyen deve ve keçilerin memeleri süt doluyordu. O gerçekten mübarek bir ağaçtı.

Yıllarca hurmasını yediğimiz bu ağaç bir sabah hızlı bir şekilde solmaya başladı. Hurmaları döküldü, yaprakları sarardı. Bir süre sonra o gün Allah Resûlü'nün (sas) vefat ettiğini haber aldık. Birkaç önemli olayda yine böyle sararıp solan bu hurma ağacı, Hz. Hüseyin'in şehid edildiği gün tamamen kurudu.”

Allah Resûlü'nün (sas) sırtını okşayıp sağdığı keçi ise kutlu misafirlerin çadırlarına uğradığı o günden sonra hep bol bol süt vererek Ümmü Ma'bed'in evine bereket saçtı. Kuraklık ya da kıtlık olduğu zamanlarda herkes geçim sıkıntısından bunalırken onlar bu keçinin sütünün bereketi ile kuraklıktan hiç etkilenmezlerdi.

Allah Resûlü'nün (sas) vefatından yedi-sekiz yıl sonra hicretin on sekizinci yılında Hz. Ömer zamanında büyük bir kıtlık oldu. Sert rüzgârlar eserek toprağı alıp götürdüğü, geride yalnızca kum kaldığı için bu günler “Zaman-ü Rimad” diye tarihe geçti. O günlerde kimsede ne yiyecek bir lokma ekmek, ne içecek bir damla süt kalmıştı. Bir ev bütün bunlardan istisnaydı. O da Ümmü Ma'bed

Annemiz'in hanesiydi. Herkesin keçisi sütün kesildiği hâlde onların keçileri hiçbir şey olmamış gibi bol bol süt veriyordu. Ümmü Ma'bed o günleri şöyle anlatır:

“Hz. Ömer zamanında Rimad günlerinde yeryüzünde az ya da çok hiç kimsenin sütü yokken biz sabah akşam süt sağıyorduk.”

Günlerce süren bu kurak günler, Ka'b b. Mâlik'in Hz. Ömer'e hatırlatmasıyla Hz. Ömer Allah Resûlü'nün (sas) amcası Hz. Abbas'ı yanına alarak yağmur duasına çıkması ile son buldu. Hz. Abbas dua etmeye başlayınca gökten rahmet yağdı.

Ehl-i Beyt ile

Ümmü Ma'bed Annemiz yıllar önce Allah Resûlü (sas) ile yaşadığı o unutulmaz anları, yıllar sonra onun sevgili eşleri ile de yaşadı. O bu anısını şöyle anlatır:

“Aradan yıllar geçmişti. Hz. Ömer'in hilafetinin son günleriydi. Bir gün Hz. Osman ile Abdurrahman b. Avf'ın Allah Resûlü'nün (sas) hanımları ile hacca gittiklerini gördüm. Hz. Osman en önde, Abdurrahman b. Avf ise en arkada geliyordu. Herhangi biri Allah Resûlü'nün (sas) eşlerine yaklaşacak olsa Hz. Osman:

– Uzaklaş, uzaklaş, diye onu uyarıyordu. Gelip bizim hanemizin önünde mola verdiler. Hz. Osman ve Abdurrahman b. Avf hurma dallarından onlara gölge yaptı. Efendimiz'in eşlerini görünce ağlamaya başladım. Yanlarına yaklaştığımda:

– Niçin ağlıyorsun?

– Allah Resûlü'nü (sas) hatırladım. Hicret ederken o da buraya gelmişti.

Allah Resûlü'nün (sas) eşleri de benimle birlikte ağlamaya başladılar. Sakinleştığımızda konuşarak tanıştık. Bana çok iltifat ettiler. Her biri ayrı ayrı benimle konuştu. Hepsi:

– Müminlerin Emiri bize yıllık maaşlarımızı verdiğinde mutlaka yanımıza gel, diye bana sıkı sıkı tembih ettiler. Hz. Ömer'in maaşlarını verdiğini duyunca Medine'ye gittim. Allah Resûlü'nün (sas) eşleri beni görünce her biri bana 50 dinar hediye verdi. O sırada Allah Resûlü'nün (sas) yedi hanımı vardı.

Ailenin İkinci Büyük Hizmeti

Uhud Savaşı yapıldığı sırada Ümmü Ma'bed'in mensup olduğu Huzalılardan bir kısmı Müslüman olmuş, bir kısmı ise henüz

Müslüman olmamıştı. Ancak ister Müslüman olsun ister olmasın hepsinin kalbi Müslümanlarla idi. Her fırsatta Mekkelilerin Müslümanlar aleyhine yapmak istedikleri faaliyetleri Allah Resûlü'ne (sas) bildirerek onun için gönüllü olarak casusluk yaparlardı.

Müslümanlar ile Mekkelî müşrikler arasında Uhud Savaşı yapılmış, okçuların yerlerinden ayrılması ile 70 kadar sahâbî şehit olmuş, birçoğu da yaralanmıştı. Allah Resûlü (sas) büyük bir askerî manevra ile daha fazla sahâbî şehit olmadan orduyu geri çekmişti.

Bundan sonra Mekkelî müşrikler, kendilerince yarım kalan savaşı tamamlamak, Müslümanların kökünü kazımak için Medine üzerine gitmeyi düşünüyordu. Ancak bu fikre karşı çıkanlar da vardı.

Allah Resûlü (sas) ise müşrikleri daha fazla cesaretlendirmek istemiyordu. Bunun için Uhud'a katılan sahâbîleri toplayıp müşriklerin üzerine gitmeye karar verdi. Sahâbîlerin birçoğu yaralıydı. Birbirlerine dayanarak zorlukla yürümelerine rağmen yola çıktılar. Yolda henüz Müslüman olmayan ama gönlü Müslümanlar ile olan Ümmü Ma'bed'in oğlu Ma'bed'e rastladılar. Ma'bed Müslümanların hâlini görünce çok üzüldü. Allah Resûlü'ne (sas):

– Ey Muhammed! Vallahi senin ve sahâbîlerinin başına gelenlerden dolayı çok üzüldük. Umar ve dileriz ki Allah sizi onlardan korur.

Bir süre İslâm ordusu ile yol alan Ma'bed, sahâbî efendilerimizden ayrılarak yoluna devam etti. Revha'ya varınca Mekkelî müşriklerle karşılaştı. Toparlanmış, Medine'ye doğru gidiyorlardı. Ma'bed'i görünce:

– Uhud'da onların ileri gelenlerinden birçoğunu öldürdük ama köklerini kazımadan geri döndük. Şimdi tekrar giderek geri kalanları öldürüp yarım kalan işimizi bitireceğiz.

Ma'bed söylenenleri duyunca Müslümanlar için çok endişelendi ancak belli etmedi. Ebû Süfyan onu görünce:

– Arkada ne var ey Ma'bed?

Ma'bed güzel bir fırsat yakalamıştı. Ona:

– Muhammed, sahâbîlerinden oluşan büyük bir ordu ile size doğru geliyordu. Şimdiye kadar bu kadar büyük bir ordu görmedim. Uhud'a katılmadıkları için pişman olan diğer kişiler de bu orduya katılmış, büyük bir kızgınlıkla üzerinize geliyorlardı.

Duyduklarına inanamayan Ebû Süfyan, Ma'bed'e çıkışarak:

– Ne diyorsun, diye bağırdı.

- Vallahi biraz daha ileri giderseniz atlarının alınlarını görürsünüz.
 - Vallahi biz de toplanmış onların kökünü kazımaya, geri kalanları öldürmeye gidiyorduk.
 - Böyle bir şey yapmanızı asla tavsiye etmem.
- Müşrikleri korkutan Ma'bed, onları Medine üzerine gitmekten vazgeçirdi. Böylece Müslümanlar rahat bir nefes aldılar.
- Hız. Ömer döneminin sonlarına kadar yaşadığını bildiğimiz Ümmü Ma'bed Annemiz'in, ne zaman vefat ettiğı bilinmemektedir.

ÜMMÜ MÜBEŞŞİR

Âhirete Selam Gönderen Hanım

Soyu	Seyfi b. Sahr
İsmi	Cüheyne
Eşleri	Berâ b. Ma'rur ve Zeyd b. Hârise
Çocuğu	Mübeşşir
Vefatı	50/670'den sonra

Medine'de doğup büyüyen Cüheyne, Hazreçlilerin Süleymoğullarından Seyfi b. Sahr'ın kızıdır. Gençlik çağına geldiğinde Sülemîoğullarının reisi ve amcasının oğlu olan Berâ b. Ma'rur ile evlendi. Bir süre sonra ondan bir oğlu oldu. Doğumuna çok sevindikleri oğullarına Mübeşşir ismini verdiler. Onun doğumundan sonra Ümmü Mübeşşir künyesini aldı.

Aradan yıllar geçti. Medinelilerden bir grup büyük bir lûtfâ mazhar olarak Mekke'de Allah Resûlü (sas) ile tanışıp Müslüman oldular. Bu grubun özverili gayretleri ile İslâm Medine'de hızla yayılmaya başladı. İyi bir insan olan Berâ b. Mar'ur İslâm'la tanışınca hiç tereddüt etmeden hemen Müslüman oldu. Büyük bir sevinçle evine gelerek durumu eşi ve oğluna anlatınca Ümmü Mübeşşir ile oğlu da Müslüman oldular.

İslâm yayılmaya başlayınca Medineliler aralarında konuşup Mekke'ye gitmeye, Allah Resûlü (sas) ile görüşüp gerekirse onu Medine'ye getirmeye karar verdiler. 75 kişi hac bahanesi ile Medineli müşrik hacıların arasına katılarak güya hac etmek için Mekke'ye gittiler. Mekke'ye giden kişilerden biri de Ümmü Mübeşşir'in eşi Berâ b. Mar'ur'du. Müslümanlar Mekke'ye varınca Hz. Abbas vasıtası ile Allah Resûlü (sas) ile görüştüler, onunla Akabe'de buluşmak üzere sözleştiler.

Kâbe'ye Doğru İlk Namaz

Medine'den Akabe'ye uzanan bu kutsal yolculuğu anlatan Ka'b b. Mâlik bu yolculuktaki bir anısını şöyle anlatır:

“Medineli müşrik hacıların arasına karışarak yola çıktık. Yolda gizlice namaz kılıyor, ilmî konuşmalar yapıyorduk. Berâ b. Ma'rur da bizimleydi. Medine'den ayrıldıktan sonra Berâ b. Ma'rur bize:

– Kardeşlerim, uygun görür müsünüz yoksa görmez misiniz bilmem ama benim bir görüşüm var. Kâbe'ye sırtımı dönerek namaz kılmak istemiyorum, ben ona doğru dönerek namaz kılacağım.

– Sen de biliyorsun ki bize gelen haberlere göre Allah Resûlü (sas) Mescid-i Aksâ'ya yönelerek namaz kılıyor, bizim ona muhalefet etmemiz doğru olmaz.

– Ben yine de Kâbe'ye yönelerek namaz kılacağım.

– İstersen sen o şekilde kıl ancak biz öyle yapmayacağız, dedik ve namaz vakti gelince Mescid-i Aksâ'ya doğru namaz kıldık. Medine'ye varınca Berâ b. Ma'rur bana:

– Ey kardeşimin oğlu! Sizin bana muhalefet etmenizden dolayı yaptığım iş hakkında kalbime şüphe düştü. Haydi, birlikte Allah Resûlü'nün (sas) yanına giderek durumumuzu ona soralım.

Çarşıya varıp Allah Resûlü'nü (sas) sormaya başladık. Sorduklarımızdan biri:

– Onu tanıyor musunuz?

– Hayır tanımıyoruz.

– Amcası Abbâs'ı tanıyor musunuz?

– Onu tanıyoruz. O ticaret için sık sık Medine'ye gelir.

– Öyleyse Kâbe'ye gidip onu bulun, onun yanındaki kişi aradığınız kişidir. Kâbe'ye gittiğimizde gerçekten de Allah Resûlü (sas), Hz. Abbas ile oturuyordu. Yanlarına varıp oturduk. Allah Resûlü (sas) Hz. Abbas'a:

– Bunları tanıyor musun?

– Evet, Berâ b. Ma'rur kabilesinin reisidir. Diğeri Ka'b b. Mâlik'tir.

– Şair olan mı?

– Evet! Berâ b. Ma'rur:

– Ya Resûlallah! Allah bana hidayet nasip etti. Onlarla birlikte yola çıktım. Yolda namaz kılarken şu Beyt'e sırtımı dönmek istemedim. Arkadaşlarım bu konuda bana uymadıkları için kalbime şüphe düştü. Ne buyurursun?

– Eğer sabredersen bizim de kıblemiz ora olacaktır, buyurarak Kâbe'nin Müslümanların kıblesi olacağına işaret buyurdu. Berâ b. Ma'rur bundan sonra Mescid-i Aksâ'ya doğru namaz kıldı.”

Efendimizle konuşup buluşma zamanını kararlaştırdılar. Bayramın ikinci günün gecesi Akabe Biati yapıldı. Bu biate katılan Berâ, burada Nakib-kabilesinin temsilcisi seçildi.

Akabe'den dönen Berâ b. Ma'rur büyük bir aşkla Allah'a yöneldiği gibi ailesi ve çevresini de Allah'a yönelmeye teşvik etti. Ancak yaşlanmış olan Berâ Efendimiz, Rabb'ine yolculuk zamanının geldiğini hissediyor, ölmeden önce İslâm için ne yapabilirim diye düşünüyordu. Sonunda malının üçte birini İslâm için harcanmak üzere tasadduk etti. Allah Resûlü'nün (sas) hicret etmesinden bir ay önce vefat ederek Hakk'ın rahmetine kavuştu.

Eşinden çok memnun olan Ümmü Mübeşşir Annemiz, onun ölümüne çok üzüldü. Onun bıraktığı davet bayrağını alarak Allah Resûlü (sas) Medine'ye gelince ensar hanımlarının arasına katılıp Efendimiz'in ziyaretine gidip ona biat etti.

Allah Resûlü (sas) ve Ehl-i Beyt İle

Bundan sonra oğlu ve geçimlerini temin ettikleri bahçeleri ile daha fazla ilgilenmek durumunda kalan Ümmü Mübeşşir, manevî hayatını ihmal etmediği gibi Allah Resûlü (sas) ve ailesi ile irtibatını daha da sıkılaştırdı.

Her fırsatta Ehl-i Beyt'i ziyaret eder, özellikle Hafsa Annemiz ile çok sık görüşür, devamlı ziyaretine giderdi. Vefa timsali olan Allah Resûlü (sas) sahâbîsine karşı da son derece vefalıydı. Berâ b. Ma'rur vefat ettikten sonra ailesi ile irtibatını kesmeyen Efendimiz, zaman zaman Ümmü Mübeşşir'i ziyaret ederek hâl ve hatırını sorardı. Allah Resûlü'nün (sas) ziyaretlerini en güzel şekilde değerlendiren Annemiz, ona sorular sorarak aydınlanırdı.

Ümmü Mübeşşir anlatıyor:

“Bir gün bahçede çalışırken Allah Resûlü (sas) bahçemize teşrif etti. Bana:

- Bu ağaçları kim dikti. Müslüman biri mi yoksa kâfir mi?
- Müslüman biri dikti.
- Bir Müslüman bir ağaç diker ya da bir ekin eker de ondan insanlar, kuşlar ya da yabanî hayvanlar yerse onların yediklerinin hepsi sadaka olur, buyurdu.”

Yine bir gün Allah Resûlü (sas) Ümmü Mübeşşir'i ziyarete gitmişti. Allah Resûlü (sas) evine teşrif edince hemen yemek hazırlamaya

koyulan Ümmü Mübeşşir, bir taraftan da Allah Resûlü'nü (sas) dinliyordu. Efendimiz ona seslenerek:

– Ey Ümmü Mübeşşir! Bir hanımın çocuklarından üçü vefat ederse Allah o kişiyi cennete koyar, buyurdu. O yemek yapmaya devam ederken:

– İki çocuk olduğunda da böyle olur mu?

– Evet, iki çocuğu ölen de böyledir.

Bir seferinde ise Allah Resûlü (sas) ona:

– Ey Ümmü Mübeşşir! Sana insanların en hayırlı erkeğini haber vereyim mi?

– Evet, ya Resûlallah!

– Atının eğeri tutarak saldırmak ya da savunmak için düşman karşısında bekleyen kişidir. Sana bundan sonra insanların en hayırlı erkeğini haber vereyim mi?

– Evet, ya Resûlallah!

– Koyunlarının başında namazını kılıp zekâtını veren, malı üzerindeki Allah hakkını bilen, gerektiğinde insanlardan uzak durandır, buyurdu.”

Ümmü Mübeşşir anlatıyor:

“Neccâroğullarından birinin bahçesinde oturduğum bir sırada Allah Resûlü (sas) yanımıza geldi. Bahçenin yanında cahiliye döneminde vefat eden kişilerin kabirleri vardı. Allah Resûlü (sas) mezardakilerin azap gördüklerini duyunca:

– Kabir azabından Allah’a sığınırım, buyurdu.

– Ya Resûlallah! Onlar kabirlerinde azap mı görüyorlar?

– Evet, azap görüyorlar. Onların azabını hayvanlar bile duyar, buyurdu.”

Ümmü Mübeşşir zaman zaman Hafsa Annemiz’in yanına giderdi. Yine bir gün Hafsa Annemiz’in evine gitmişti. Onunla oturdukları sırada Allah Resûlü (sas):

– Bedir Savaşı’na ve Rıdvan Biati’na katılan hiç kimse cehenneme girmeyecek, buyurdu. Hafsa Annemiz:

– Allah (c.c): “İçinizden oraya uğramayacak hiçbir kimse yoktur.” buyurmuyor mu, diye sordu. Allah Resûlü (sas):

– Ama Allah (c.c.) ayetin devamında: “Sonra biz, Allah’tan sakınanları kurtarırız; zalimleri de diz üstü çökmüş olarak orada bırakırız.” buyuruyor, dedi.

Acı ve Tatlısı İle Devam Eden Hayat

Eşi vefat ettikten sonra uzun bir süre dul kalan Ümmü Mübeşşir, aradan yıllar geçtikten sonra Allah Resûlü'nün (sas) çok sevdiği Zeyd b. Hârise Efendimiz ile evlendi.

Allah Resûlü (sas) ve sahâbîleri Hayber'i fethettikten hemen sonra Yahudi liderlerinden Sellam b. Mişkem'in hanımı Zeynep bint Hâris adındaki bir kadın, sahâbîlere:

– Muhammed koyun etinin neresini yemeyi daha çok sever, diye sordu. Onlar:

– Kol ve kürek etini yemeyi çok sever, dediler. Zeynep hemen Yahudilerle görüştü. Allah Resûlü'nü (sas) zehirleme konusunda onlarla fikir birliği yaptı. Hemen bir koyun kızartıldı, büyük bir tepsiye konuldu. Sonra kol ve kürek kemiklerine daha fazla olmak üzere bütün koyuna zehir döküldü. Akşam namazından sonra Zeynep, Allah Resûlü'nün (sas) yanına gelerek Efendimiz'e:

– Ey Ebû'l-Kâsım! Bu koyun etini sana hediye olarak getirdim, dedi.

Allah Resûlü (sas) hediyesini kabul ederek Zeynep'e teşekkür etti. Yemeleri için eti sahâbîlerin önüne koydu. Allah Resûlü (sas) ve orada bulunan Ümmü Mübeşşir'in oğlu Mübeşşir b. Berâ koyundan birer parça aldılar. Allah Resûlü (sas) ağzındaki eti henüz yutmadan koyunun durumu ona bildirildi. Hemen ağzındaki eti attı. Sahâbîlerine:

– Ellerinizi etten çekin, onu yemeyin! Yediğimiz şu kol bana zehirli olduğunu söylüyor, buyurarak onların eti yemesine engel oldu. Ancak o sırada ağzındaki eti yutan Mübeşşir b. Berâ:

– Vallahi ya Resûlallah! Ben eti çiğnemeye başlayınca koyunun zehirlenmiş olduğunu anladım ama senin yediğin eti yuttuğunu sanarak senin yuttuğun eti yutmayıp dışarı atmayı uygun bulmadım. Kendimi sana tercih etmekten hayâ ettim. Senin yutup zehirleneceğin şeyi ağzımdan atmayı sana isyan olarak düşündüm, diyerek vefa ve sadakat konusunda tarihe altın harflerle yazılacak sözleri not düştü.

Mübeşşir b. Berâ daha yerinden kalkmadan yüzü önce bembeyaz oldu sonra morardı. Sonra da ruhunu Rabb'ine teslim ederek şehid oldu. Oğlunun şehâdet haberini duyan Ümmü Mübeşşir'in gözleri yaşla dolsa da onun şehid olması ve bu şekilde Rabb'ine

ulaşmasından dolayı kalbi rahattı. Hatta belki de sevinçliydi. Belki de döktükleri yaşlar bundandı.

Allah Resûlü'nün (sas) hastalığı ağırlaşmaya başlayınca onu ziyaret eden Ümmü Mübeşşir o anı şöyle anlatır:

“Allah Resûlü'nün (sas) vefatla sonuçlanan hastalığında Efendimiz'in ziyaretine gittim. Allah Resûlü (sas) acılar içinde kıvranıyordu. Büyük bir üzüntü ile ona:

- Senden daha fazla acı çeken birini görmedim!
- Bizim mükâfatımız kat kat arttığı gibi sıkıntımız da böyle kat kat artıyor.
- Halk, hastalığının Zatü'l-Cenb olduğunu söylüyor. Bense bu hastalığının nedeninin oğlumla birlikte Hayber'de yediğiniz zehirli etin etkisi ile olduğunu sanıyorum.
- Ben de ondan başkasının olduğunu sanmıyorum. Onu yediğimden beri hastalıktan kurtulamadım. O rahatsızlıklar, damarları kesercesine acı veren bu hastalığa kadar devam etti, buyurdu.”

Oğluma Benden Selam Götür

Allah Resûlü'nden (sas) sonra uzun bir ömür süren Ümmü Mübeşşir, meşhur şair sahâbî Ka'b b. Amr'ın vefat ettiği hicretin 50. yılında hayattaydı. Ka'b b. Amr'ın hastalığının fazlalaştığını duyunca onu ziyarete gitti. Hâl hatırını sorduktan sonra hastalığının ağırlaştığını görünce:

– Ey Ebû Abdurrahman! Eğer gittiğin yerde oğluma rastlarsan ona benden selam götür.

– Allah seni bağışlasın ey Ümmü Mübeşşir! Benim derecem ondan çok aşağıda olur.

– Ey Ebû Abdurrahman! Sen Allah Resûlü'nün (sas):

“Müminlerin ruhu, cennette yeşil kuşların içinde cennet ağaçlarına konmuştur. Onlar cennette yiyip içer ve birbirleri ile tanışırlar.” dediğini duymadın mı, dedi. Ka'b b. Amr:

– Evet duydum.

– İşte bu bahsettiğim şeydir, dedi.

Allah Resûlü'nden (sas) yedi hadis rivayet eden Ümmü Mübeşşir'in bu hadisleri, on sekiz yolla bize kadar ulaşmıştır.

Hicretin 50. yılında hayatta olduğu bilinen Ümmü Mübeşşir'in bundan sonra ne kadar yaşadığı ve ne zaman vefat ettiği konusunda

bilgi verilmemektedir.

ÜMMÜ ŞERİK

Kendini Allah Resûlü'ne (sas) Adayan İslâm Davetçisi

Soyu	Dudân b. Avf b. Amr b. Âmir b. Ravâha b. Hûcr b Maîs b. Âmir b. Lüey
İsmi	Gâziye bint Dûdân
Eşi	Ebû Akere b. Sûma
Çocuğu	Şerîk
Vefatı	51/671

Asıl adı Gâziye bint Dûdân olan Ümmü Şerik, Yemen'in büyük bir bölümünü oluşturan Ezdlilerin en büyük kabilelerinden olan Devsoğullarındandır. Burada doğup büyüyen Ümmü Şerik evlilik çağına gelince aynı kabileden Ebû Akere diye tanınan Ebû Aker b. Sûma adında biri ile evlendi. Uzun zaman Ebû Aker ile evli kalan Gaziye bint Dûdân'ın ondan bir oğlu oldu. Oğlunun doğumuna çok sevinen anne-baba, çocuklarına Şerîk ismini koydular. Bundan sonra Gâziye'ye oğlundan dolayı Ümmü Şerik denildi.

Allah Resûlü'nün (sas) insanları İslâm'a davet etmeye başladığını duyan Mekke dışındaki Araplar, Efendimiz ile Mekkelilerin arasına girmeyip iki taraf arasındaki mücadelenin sonucunu beklemeye karar verdiler. Ancak buna rağmen çeşitli vesilelerle Allah Resûlü (sas) ile görüşme imkânı bulup onu dinleyen Ebû Zer, Amr b. Ümeyye, Dımad b. Sa'lebe, Abdullah b. Kays gibi birçok yabancı Müslüman oldu. Allah Resûlü (sas) bu kişileri Mekke'de tutmayıp İslâm'ı anlatmaları için memleketlerine geri gönderdi. Bu sırada Mekke'ye gelip Müslüman olanlardan biri de Ümmü Şerik ile aynı kabileden olan Tufeyl b. Amr'dı.

Tufeyl b. Amr İslâm ile şereflendikten sonra gelişen olayları şöyle anlatır:

“Benim kazandığım bu güzelliklerden kavmimin mahrum olmasını istemiyordum. Allah Resûlü'ne (sas):

– Ya Resûlallah! Devs'e dönmek, kavmime İslâm'ı anlatmak istiyorum. Orada insanlar beni dinlerler. Umulur ki Allah benim vasıtamla onlara hidayeti nasip eder. Benim için Allah'a dua etsen de Allah, insanları İslâm'a davet ederken onlara karşı bana yardımcı olmak üzere bir işaret verse, dedim. Allah Resûlü (sas) beni kırmayıp:

– Allah'ım! Ona niyet ettiği hayırları gerçekleştirmesi için yardımcı olacak bir işaret ver, diye dua etti.

Hemen Allah Resûlü'nden (sas) ayrılarak bir an önce kavmimin yanına gitmek, onlara hakikatleri anlatmak için yola çıktım. Yolda hava karardığında alнімda kandil gibi yanan bir nurun parladığını fark ettim. Nur yolumu ışıllı ışıllı aydınlatıyordu. Onun, Allah Resûlü'nün (sas) duasının bereketi ile bana ihsan edilen işaret olduğunu anladım. Ancak kendi kendime:

– Kavmim dinimi değiştirdiğimi öğrendikten sonra beni bu şekilde görürse bu nuru yanlış anlar. Bunun benim doğru yolda olduğuma dair bir işaret olarak değil, dinimi değiştirdiğim için aklımı kaybettiğim ve cinlendiğimi zannederler, diye düşündüm. Hemen Allah'a dua ederek:

– Ey Allah'ım! Bu ışığı alнімdan başka bir tarafa al. Kavmimin bunu yanlış anlayıp başıma kötü bir hâl geldiğini sanmalarından korkuyorum, diye yalvardım.

Işık alнімdan asamın ucuna geçti. Asam, karanlıkta etrafı bir yere asılan kandil gibi aydınlatıyordu. Bu hâlde Devs'e vardım. Köyümüz Devs'in en büyük köylerindendi. Orada bir gözetleme yeri vardı. Geceleri biri burada bekler, köye girip çıkanları gözlerdi. Eve giderken asamın ucunda parlayan ışığı gören bekçi, sabah olunca gördüklerini insanlara haber vermişti. İnsanlar koşup asamdan çıkan ışığa şaşkın şaşkın baktılar. Ancak buna bir anlam veremediler. Eve gittiğimde ilk olarak anne-babamın yanına vardım. Onlar, çok yaşlanmışlardı. Hâl hatır sorduktan sonra:

– Ey anne-babacığım! Bundan böyle sizinle yollarımız ayrıldı. Ben, yeni bir dine girdim. Müslüman olup Muhammed'e tabi oldum, dedim.

Onlar bana güvenir, her zaman doğru kararlar verdiğime inanırlardı. Bunun için soru sormaya bile ihtiyaç duymadan:

– Evladım, senin dinin bizim dinimizdir, diyerek İslâm'ı kabul ettiler. Onlara:

– Ey anne-babacığım! Gidip gusül abdesti alın, güzel elbiseler giyerek gelin. Size, İslâm hakkında öğrendiklerimi anlatayım, dedim. Anne babam dediklerimi yapıp yanıma gelince onlara İslâm'ı anlattım. Çok mutlu oldular.

Onlardan ayrıldıktan sonra eşimin yanına gittim. Eşim beni görünce çok sevindi. Ancak ben ondan uzak durdum. Ona da üzgün bir şekilde:

– Hanım! Artık yollarımız ayrıldı.

Eşim sözlerimden hiçbir şey anlamamıştı. Büyük bir kaygı ile sordu:

– Annem-babam sana feda olsun! Niçin?

– Dinimden ayrılarak Muhammed'in dinine girdim. Müslüman oldum. İslâm, bizim yollarımızı ayırdı.

Eşim çok heyecanlandı, benden ayrılmaya asla dayanamazdı.

– Senin dinin, benim dinimdir.

– Öyleyse hemen Zî Şira putunun yanına git. Oradaki nehirde yıkan.

– Annem-babam sana feda olsun! Zî Şira'nın çocuklarımıza zarar vermesinden korkarım.

– Korkma, hiçbir şey yapamaz.

Benden cesaret alan hanımım, hemen putun yanından akan nehre gitti ve gusül abdesti aldı. Yanıma gelince ona da İslâm'ı anlattım. O da Müslüman oldu.

Sabah olunca, kabilemin yanına vardım. Onlara Mekke'de gördüklerimi anlattım. İslâm'a girmelerinin iyi olacağını söyleyerek onları İslâm'a davet ettim. Bana tepki göstermediler ama İslâm'a girmek de istemediler. Çok gayret ettim fakat başarılı olamadım. Bütün gayretime rağmen kimse Müslüman olmayınca bunaldım. Hazırlanıp doğruca Allah Resûlü'nün (sas) yanına gittim. Yanına varınca:

– Ya Resûlallah! Devs isyan ediyor. Zina ve kumar alışkanlıklarından vazgeçemiyorlar. Bunun için İslâm'ı kabul etmiyorlar. Onlar için Allah'a beddua et, dedim. Yanında bulunan sahâbîler, beni uyararak:

– Allah Resûlü (sas) beddua ederse Devsliler helak olur, dediler. Allah Resûlü (sas) beni dinledikten sonra, onlara beddua değil, dua ederek:

– Ey Allah'ım! Devs'e hidayet et! Onları İslâm'a yönelt, buyurdu. Sonra bana dönerek:

– Haydi, şimdi kavminin yanına dön! Onları Allah'a çağır. Bunu yaparken yumuşak davran, buyurdu.

Allah Resûlü'nden (sas) ayrılarak memleketime döndüm. Vakit geçirmeden hemen insanları İslâm'a çağırmaya başladım. Kabilem sözlerimi eskisi kadar soğuk karşılamıyordu. İnsanlar birer ikişer Müslüman olmaya başladılar. Onlardan İslâm'ı kabul eden ilk kişi Ebû Hüreyre oldu. Ondan sonra sabırla anlata anlata pek çok kişinin İslâm ile şereflenmesine vesile oldum.”

Tufeyl b. Amr, on beş hatta on yedi yıl boyunca bıkip usanmadan kavmine İslâm'ı anlatıp durdu. Zaman içinde Ebû Akare ve eşi Ümmü Şerik de bu davete icabet ederek Müslüman oldular.

Davet-İşkence ve Keramet

Aradan geçen zaman içerisinde Ebû Akare vefat etti. Allah Resûlü (sas) Mekkelilerle Hudeybiye Antlaşması yapınca Mekke dışındaki Müslümanlar yıllardır hasretle bekledikleri anın geldiğini anladılar. Artık Medine'ye gidip En Sevgili'yi görebilecek, yanında kalıp ona hizmet etme şerefine kavuşacaklardı. Diğer beldelerdeki Müslümanlar gibi Devsliler de hazırlıklara başladılar. Tufeyl b. Amr vasıtası ile Müslüman olan 70 kişi hasretle bekledikleri kutsal yolculuğa çıktı.

Aralarında Ebû Hüreyre'nin de bulunduğu bu bahtiyar sahâbîler Medine'ye doğru yola çıktığında oğlu hakkında bilgimiz olmayan Ümmü Şerik Annemiz, Devs'te kaldı. Devs çok büyük kabileydi. Pek çok kişi Müslüman olsa da hâlâ kabilenin büyük bir kısmı Müslüman olmamıştı.

Müslüman kardeşleri gidince onlardan aldığı davet bayrağını en güzel şekilde taşımaya gayret eden Ümmü Şerik, büyük bir aşkla Devsli hanımlara gizli gizli İslâm'ı anlatmaya ve onları İslâm'a davet etmeye başladı. Onun bu samimi gayreti kısa sürede meyvelerini verdi. Birçok hanım Müslüman oldu. Ancak bir süre sonra Devsli müşrikler onun Müslüman olduğunu anladılar. Eşi Ebû Akare'nin akrabaları vakit kaybetmeden kapısına dikildiler. Allah Resûlü'nü (sas) kastederek:

– Herhâlde sen onun dinine girmişsin, dediler. O bunu inkâr etmeyince akrabaları:

– Eğer dininden vazgeçmezsen sana inanılmaz işkenceler yaparız, diye tehdit ettiler. O bu tehditlere aldırmadan dininden dönmeyeceğini söyledi.

Ümmü Şerik olayın devamını şöyle anlatıyor:

“Biz Zî Halese’de oturuyorduk. Eşimin akrabaları farklı bir yerde oturuyorlardı. Bana gelip:

– Seni kendi evimize götüreceğiz, dediler.

Beni bir deveye bindirdiler. Deve değirmene yük taşıyan, binicisini çok rahatsız eden bir deveydi. Beni çok rahatsız etti. Konak yerine gelince akrabalarım bana ekmek ve bal yedirdiler ama bir damla bile su vermediler. Yemekten sonra yola devam ettik. Güneş iyice tepeye çıkıp kızdırmaya başlayınca develerinden inip tekrar mola verdiler. Çadırlarını kurup güneşten korunmak için içeri girdiler. Ben kızgın güneş altında kaldım. Susuzluktan perişan oldum. Aklımı yitirip düşünemez hâle gelmiştim. Güneşin ve susuzluğun tesiri ile artık gözlerim görmüyor, kulaklarım duymuyordu. Tam üç gün boyunca bana bal yedirip durdular. Su vermeden güneşin altında bıraktılar. Üçüncü gün:

– Artık şu inandığın şeyi bırak, dediler.

Ben konuşamaz, iki kelimeyi bir araya getiremez bir hâldeydim. Yalnızca parmağımı gökyüzüne doğru kaldırarak Allah’ın bir olduğu işaretini yapabildim. Bundan benim dinimden dönmek için hâlâ direndiğimi anlayan akrabalarım çadırlarına gittiler. Ben yine kızgın güneşin altında kaldım. Onlar çadırlarına gittikten bir süre sonra kendimden geçmiştim. Aradan ne kadar zaman geçti bilmem, göğsümde bir serinlik duyunca uyandım. Başımı kaldırdığımda göğsümün üzerinde içi su dolu bir kova vardı. Hemen kovaya uzanıp onu aldım ve içindeki sudan kana kana içtim. Kova göğe doğru çekildi. Havada öylece asılı kaldı. Tekrar su içmek istiyor ama ona kavuşamıyordum. Ona ulaşmak için gayret ettiysem de ulaşamadım. Biraz sonra kova bulunduğu yerden aşağı indi. Onu tutarak yine kana kana su içtim. Kova tekrar elimden kurtularak gökyüzüne doğru çıkıp havada asılı kaldı. Şaşırmış öylece kovaya bakıyordum. Kova üçüncü kez bana yaklaştığında tekrar kana kana içtim. İçindeki suyu başıma, yüzüme ve üzerime döküp serinledim. Kova gökyüzüne

doğru çıkararak kayboldu. Akralarım çadırdan çıktıklarında benim rahatlayıp kendime geldiğimi görünce su içtiğimi hemen anladılar. Benim suyu nereden ve nasıl bulduğuma şaşırıp araştırmaya başladılar. Onu kendi su kaplarından aldığımı düşünüyordlardı. Bana:

– Bu suyu nereden buldun ey Allah düşmanı, diye çıkıştılar. Ben:
– Allah düşmanı ben değil, onun dinine muhalefet edenlerdir. Bu suyu nerden bulduğuma gelince o Allah katından geldi. Allah onunla beni rızıklandırdı, dedim.

Tabii kimse bana inanmadı, hemen koşup kırbalarına ve diğer su kaplarına baktılar. Hepsi doluydu. İşte o zaman büyük bir şaşkınlık içinde yanıma geldiler. Yeniden suyun bana nasıl geldiğini sordular. Olanları anlatınca:

– Biz şehadet ederiz ki senin Rabb'in bizim de Rabb'imizdir. Şurada sana yapacaklarımızı yaptığımızda O seni dilediği şekilde rızıklandırdı, diyerek Müslüman oldular.”

Akrabaları Müslüman olunca, Ümmü Şerik'i serbest bıraktılar. Bir süre daha memleketinde kalan annemizin, Allah Resûlü (sas) ve Müslümanlarla birlikte olma özlemi artmaya başladı. O kadar yolu tek başına gidemeyeceğini düşünüyordu. Birlikte gidebilecek kimse de bulamadı. Sonunda özlemi galip geldi, hazırlığını yaparak yol arkadaşı bulurum ümidi ile evden çıktı. Yolda aynı istikamete doğru giden bir Yahudi aile ile karşılaştı. Onlarla selamlaşıp kendini tanıttı. Yahudi:

– Burada ne yapıyorsun?
– Medine'ye gitmek için yol arkadaşı arıyorum.
– Biz de o tarafa doğru gidiyoruz.
– Size arkadaşlık edebilir miyim?
– Olur, birlikte yolculuk yapabiliriz.
Yol arkadaşı bulunca rahatlayan Ümmü Şerik:
– Biraz bekleyin, su kaplarımı iyice doldurayım.
– Gerek yok bizde yeterince su var.
– Olur, diyerek yanındaki sudan başka su almadan onlara katılıp yola devam etti. Birkaç gün sonra suyu bitti. O gün oruç tutmuştu. Bunu bilen Yahudi eşine sıkı sıkı tembih ederek:
– Ona su vermeyeceksin, eğer verirsen sana yapacağımı bilirim, dedi. Eşi:

– Olur, vermem, dedi. Akşam olunca yemek için sofra kuran Yahudi:

– Ey Ümmü Şerik! Sofraya gel, akşam yemeğini birlikte yiyelim.

Gün boyunca oruçlu olarak güneşin altında kalan Ümmü Şerik çok susamıştı. Yahudi'ye:

– Su içmeden yemek yiyemem, bende de su kalmadı, diyerek su istedi. Yahudi, onun çok susadığını, susuzluğa dayanamaz hâle geldiğini görünce:

– Hayır, sana bir damla bile su vermeyeceğim. Ancak dininden dönersen sana su veririm, dedi. Yahudi'ye kızarak:

– Allah seni hayra erdirmiş! Benimle yol arkadaşlığını kabul ettin, su almama engel oldun, şimdi de kalkmış bana “Sana bir damla bile su vermeyeceğim.” diyorsun. Allah bana hidayet verdikten sonra ne olursa olsun asla dinimden dönmeyecek, Yahudi olmayacağım.

Onların yanından ayrılıp devesinin yanına gitti. Deveyi çöktürdü. Sonra da başını devesine yaslayarak uykuya daldı. Ümmü Şerik der ki:

“Yanağıma değen su kabının soğukluğu ile uyandım. Başımı kaldırdığımda yanı başımda bir kap vardı. İçinde sütten beyaz, baldan tatlı bir su gördüm. Hemen suyu alarak kanıncaya kadar içtim. Sonra bütün kaplarımı doldurdum. Su ile işim bittiğinde, su damlacıkları gözlerimin önünde gökyüzüne doğru yükselip gözden kayboldu. Bundan sonra tekrar yattım. Sabah olunca Yahudi fikrimin değişip değişmediğini öğrenmek için yanıma geldi. Beni rahatlamış görünce şaşırdı:

– Bu ne hâl, susuzluğun gitmiş gibi duruyorsun?

– Evet, Allah beni suya kandırdı.

Yahudi bana inanmadı, benimle eğlenerek:

– Su nereden geldi? Yoksa gökten mi indi?

– Evet, vallahi Allah gökten bana su indirdi. Sudan kana kana içip kaplarımı doldurduktan sonra su tekrar göğe çekildi. Gözden kayboluncaya kadar ona baktım.

Yahudi bana inanmadı, hanımının acıyarak bana gizlice su verdiğini düşündü. Hemen hanımının yanına koşarak ona:

– Akşam senin bu kadına su verdiğini duydum. Ben sana ona su vermeyeceksin dememiş miydim?

Hanımının ağzından söz almaya çalıştı. Ancak hanımı:

– Hayır, vallahi ben ona su falan vermedim.

Yahudi iyice şaşırđı, eşine inanmadı. Hemen gidip su kırıbalarını ve kapları kontrol etti. Hepsi olduğu gibi yerinde duruyordu. Durumun doğruluğunu fark eden Yahudi, suspus oldu. Bir daha benimle uğraşmadan yola devam ettik. Beni Medine'ye kadar götürdü.”

Allah Resûlü'ne (sas) Adanmak

Ümmü Şerik Medine'ye hicret ettikten sonra burada yaşamaya başladı. Yaşlanmasına rağmen hâlen güzelliğini koruyan Annemiz, Allah Resûlü'nü (sas) çok seviyor, ona hizmet etmek, mümkünse canını onun için feda etmek istiyordu. Bunun için ona yakın olması gerektiğini düşündü ve bir gün Allah Resûlü'ne (sas) giderek:

– Ya Resûlallah! Kendimi sana bağışlıyorum, lütfen kabul et, diyerek Allah Resûlü'ne (sas) yakın olabilmek, ona hizmet edebilmek için hiçbir mehir istemeden Allah Resûlü (sas) ile evlenmek istediğini bildirdi.

Allah Resûlü (sas) onu bu güzel düşüncesinden dolayı hoş karşıladı ama teklifini kabul buyurmadı. Bunun üzerine Ümmü Şerik hakkında Ahzab Sûresi'nin 50. ayeti inzal edildi. Samimiyetinden dolayı hakkında ayet indirilmekle kalmadı, Allah (c.c.) ona Mümine diye hitap etti. Böylece imanı bizzat Allah (c.c.) tarafından tasdik edildi.

“... Bir de peygamber kendisi ile evlenmek istediği takdirde kendini peygambere hibe eden Mümin kadını, diğer müminlere değil, sırf sana mahsus olarak helal kıldık.”

Bundan sonra Medine'de kalıp Allah Resûlü (sas) ve O'nun güzide sahâbîleri arasında Rabb'ine ibadet ederek ömrünü tamamlayan Ümmü Şerik, hicri 51 yılında vefat etti.

ÜMMÜ ŞERİK BİNT HÂLİD

Fakir Annesi, Elçileri Ağırlayan Hanım

Soyu	Hâlid b. Huneys b. Hârise b. Levzân b. Abduvûd b. Zeyd b. S'alebe
Annesi	Hind bint Eber b. Vehb b. Amr
Eşi	Enes b. Râfi'
Çocuğu	Hâris
Vefatı	Bilinmemektedir

Hazreçlilerden olan Ümmü Şerik Medine'de doğup büyüdü. Annesi Hind, babası Hâlid b. Huneys olan Ümmü Şerik, gençlik çağına gelince Eşheloğullarından Enes b. Râfi' ile evlendi. Bu evlilikten Hâris adında bir çocukları oldu.

Medinelilerin ileri gelenlerinden olan Ümmü Şerik şehrin en zenginlerindendi. Eşi ve ailesi ile mutlu bir hayatları vardı. Ancak Medine'de yaşayan Evs ve Hazreçliler yine aralarında savaş yapmaya başladılar. Buas Savaşı adı verilen bu kardeş kavgası yıllarca sürdü. Onu durdurmak için yapılan bütün girişimler sonuçsuz kaldı. Bu girişimlerden biri de Medineli 15 gencin Mekke'nin ileri gelenlerinden yardım isteme girişimiydi. Bu girişim ile Medineliler hidayet yolunda ilk adımlarını atmışlar, çakan bu ilk kıvılcımın ışığında yollarına devam etmişlerdi.

Medine'de İslâm'la Tanışan İlk Aile

Savaş uzayınca Ümmü Şerik'in eşi Enes b. Râfi', Evslilerden 15 genci de yanına alarak hem umre yapmak hem de savaşa bir çare bulmak ümidi ile Mekke'ye gitti. Oraya varınca Mekke reislerinden yardım istediler. Mekke reisleri onları kibarca reddetti. Hatta bu isteklerini bir daha tekrarlarlar da yine zor durumda kalırsın korkusu ile bu olaydan sonra Medinelilerden sürekli uzak durdular.

O sırada Allah Resûlü (sas) ve müminler de aynen Medineliler gibi tıkanmış, çıkış için bir çözüm arıyorlardı. Artık Mekke, Müslümanlar

için durulacak bir yer olmaktan çoktan çıkmıştı. Bunun için Allah Resûlü (sas), umre ve hac için gelen hacıların çadırlarını bir bir dolaşıyor, inananları memleketlerine kabul edecek, onları koruyup barındıracak bir yurt arıyordu. Ancak nereye gitse kimin kapısını çalsa bütün kapılar tek tek yüzüne kapanıyordu. Mekkeli reisler, özellikle Allah Resûlü'nün (sas) amcası Ebû Leheb, işlerini güçlerini bırakmış Allah Resûlü'nün (sas) gittiği yahut gidebileceği çadırları dolaşmak için seferber olmuşlardı. Onun arkasından yahut önünden tek tek çadırlara girerek insanları Allah Resûlü'ne (sas) karşı iyice dolduruyorlardı. Bu dedikodu ile oluşan ön yargı Allah Resûlü'nü (sas) zor durumda bırakıyordu. Ziyaretçilerin çadırlarının kapılarına gittiğinde insanlar onu dinlemeden âdeta kovuyorlardı. Allah Resûlü (sas) yılmıyor, sonsuz bir ümitle bir başka, bir başka kapıyı çalıyordu.

Kaderi ilahî şer gibi görünen olayların ardından hayırla tecelli ediyor, yalnızca Medineliler için değil bütün insanlığın ebedî kurtuluşu için zemin hazırlıyordu. Allah celle alâ Medinelilerin İslâm'a girmeleri için yollarını açıyor, Medine'yi de Resûlü'ne yurt olarak planlıyordu. Kâinatın Rabbi, Rahman sıfatı ile Medine'ye tecelli edince Buas Savaşı gibi büyük bir felaketi, eşsiz bir rahmete çeviriyordu. Allah celle alâ bu savaşla Medinelilerin İslâm dışında gidebilecekleri bütün yolları tıkadı. Onları âdeta Allah Resûlü'ne (sas) yöneltti. Savaştan bunalan Medineliler hiç durmadan bir çıkış yolu arıyordu fakat İslâm'ın dışındaki bütün kapılar, bir bir yüzlerine kapanıyordu.

Mekke'nin uluları Medinelilerden köşe bucak kaçınca farkına varmadan Medineliler Allah Resûlü'ne (sas) karşı doldurulmaktan böylece kalplerini İslâm'a tamamen kapamaktan da korunmuş oldular. Sürekli Mekke'nin nabzını tutan Allah Resûlü (sas), Mekkelilerle Medineliler arasında geçen bu görüşmeden hemen haberdar oldu ve fırsatı değerlendirmekte gecikmedi. Vakit kaybetmeden bu gençlerin yanına giderek onlara:

– Ben Allah'ın kulları için gönderdiği Resûl'üm. İnsanları hiçbir şeyi eş koşmadan Allah'a ibadet etmeye çağırıyorum. Bana kitap inzal ediyor, buyurduktan sonra onlara Kur'ân okuyarak İslâm'ı anlattı. Medinelilere, aradıkları kurtuluşun Utbe'de değil İslâm'da olduğunu izah etti. İleri görüşlü olan İyas b. Muâz, Efendimiz'i dinleyince

kurtuluşun İslâm'da olduğunu kavradı. Ayağa kalkarak arkadaşlarına:

– Vallahi, ey kavmim! Bu adamın söyledikleri sizin Utbe'ye yapmış olduğunuz tekliften çok daha iyi, diyerek onları ikna etmeye çalıştı. Ancak Mekke'deki dedikodular onların da zihinlerini bulandırmış, kalplerini şüpheyile doldurmuştu. Ertesi yıllarda Mekke'ye gelip Akabe Biatı'na katılacak olan Hâris b. Enes ya da babası Enes b. Râfi', İyas'ın bu sözlerine çok kızdı. Hemen yerden bir avuç toprak alarak İyas b. Muâz'ın yüzüne serpti ve:

– Bizi şu adamın sözleri ile meşgul etme! Eğer onun sözlerine bakıp onu kabul edersek kavmimiz daha büyük bir belaya maruz kalır, diyerek Allah Resûlü (sas) ile yapılan görüşmenin devam etmesini engelledi.

Bu konuşmada İyas b. Muâz dışında Medinelilerden hiçbiri Müslüman olmamış, Ümmü Şerik'in eşi ve oğlunun itirazı ile Allah Resûlü'nün (sas) daveti yarım kalmıştı. Ancak bu görüşmede itiraz edenler dâhil Efendimiz ile görüşen bütün Medinelilerin gönlüne ilk kıvılcım düşmüştü. Allah Resûlü (sas) ve onunla gönderilen İslâm, Medinelilerin gündemine girmişti. O anda, bazılarının sert çıkışı ile kendilerine yapılan teklifi kabul etmeseler de çoğunun kalbi İslâm'a ısınmıştı. Bu görüşmenin en önemli özelliği ise Medinelilerin, Allah Resûlü (sas) ile ikinci bir görüşme yapmasına bir zemin oluşturmuş olmasıydı. Ayrıca Mekkeli müşrikleri Medinelilerden uzaklaştırmıştı.

Hazreçli altı gencin Allah Resûlü (sas) ile görüşüp İslâm'ı kabul etmesinden sonra, Medine'nin manevî havası değişmeye başladı. İslâm'ı benimseyen Medineliler hızla Müslüman oldular. Medine'de İslâm yayılmaya başlayınca Mekke'de Allah Resûlü (sas) ile görüşen Enes b. Râfi' ve Hâris b. Enes, Efendimiz ile önceden tanıştıkları için tereddüt etmeden hemen Müslüman oldular. Baba oğul eve gelip durumu Ümmü Şerik'e anlatınca o da Müslüman olarak ebedî saadete kavuştu.

Allah Resûlü (sas) Medine'ye hicret etmeden önce Ümmü Şerik'in eşi Enes b. Râfi' vefat etti. Dul kalan Ümmü Şerik bundan sonra evlenmeyip kendini İslâm'a ve insanlara hizmete adadı. Allah Resûlü (sas), Medine'ye gelince onu karşılamaya çıkan Medineliler arasına katıldı. Büyük bir heyecanla Efendimiz'i karşıladı. Allah Resûlü (sas) hicret ettikten sonra ilk fırsatta ziyaretine giderek ona biat etti.

Hizmeti ve Cömertliği

Medine'nin en zenginlerinden olan Ümmü Şerik, büyük bir konakta oturuyordu. Zengin olduğu kadar da cömertti de. Evinden misafir hiç eksik olmaz, kapılarını fakirlere özellikle Mekke'den hicret edenlere sonuna kadar açık tutardı. Bu hâlimden dolayı cömertliği ve evinde misafir ağırlaması ile meşhur oldu.

Oğlu Hâris b. Enes Uhud Savaşı'nda şehid olunca tamamen yalnız kalan Ümmü Şerik, bundan sonra kendini tam anlamı ile hizmete adadı.

İkram konusunda Allah Resûlü (sas) ve ailesini ihmal etmeyen Ümmü Şerik, zaman zaman Efendimiz'e hediye göndererek Allah ve Resûlü'nün rızasını kazanmaya çalışırdı. Yine bir keresinde hizmetine bakan cariyesini yanına çağırarak ona bir kırba dolusu bal ya da yağ vererek:

– Bunu Allah Resûlü'ne (sas) götür, dedi.

Hizmetli hediye alıp Allah Resûlü'ne (sas) ulaştırdı. Aradan bir süre geçtikten sonra yine aynı hizmetliyi Allah Resûlü'ne (sas) gönderen Ümmü Şerik, gönderdiği bal-yağ kabını rica etti. Allah Resûlü (sas) evde bulunanlara:

– Kabı bana getirin, buyurdu. Kabı alan Allah Resûlü (sas) hizmetliye:

– Bunu eve götürdüğünde her zamanki yerine as, buyurdu.

Hizmetli Efendimiz'in emrine uyarak eve gidince kırbayı yerine astı. Bir süre sonra kırbadan bal yahut yağ damladığını gören Ümmü Şerik şaşırdı. Kırbayı eline alınca ağzına kadar bal-yağ ile dolu olduğunu gördü. Allah Resûlü'nün (sas) gönderdiği hediye kabul etmeyip geri gönderdiğini düşündü ve çok üzüldü. Efendimiz'in niçin böyle bir şey yaptığını öğrenmek için doğruca yanına gitti.

– Ya Resûlallah! Gönderdiğim balı niçin kabul etmeyip geri gönderdiniz?

– Biz hediyeni alıp kabul ettik, ancak Allah onu bereketlendirerek boşalttığımız kabı yeniden doldurmuş, buyurdu.

Aldığı cevaptan memnun kalan Ümmü Şerik sevinçle eve döndü. Kaptaki bütün balı evde bulunanlara ikram etti. Bundan haberdar olan Allah Resûlü (sas):

– Eğer onun hepsini bir anda boşaltmasaydınız dünya durdukça ondan yemeye devam ederdiniz, buyurdu.

Elçi ve Heyet Ağırlaması

Ümmü Şerik konağında önceleri Mekke'den Medine'ye hicret eden muhacirleri ağırladı. Daha sonra onlarla birlikte ama daha çok Medine dışından gelen elçileri ve heyetleri ağırladı. Onlara en güzel şekilde hizmet edip rahat ettirmeye çalıştı. Bu sebeple evinden hiç misafir eksik olmazdı. Bu hizmeti ile İslâm devletinin müesseselerinin henüz oturmadığı o günlerde çok önemli bir protokol görevini yerine getiriyordu.

Şu olay bize Ümmü Şerik'in hizmetlerinin çok boyutlu olduğunu göstermektedir.

İlk muhacirlerden olan Fâtıma bint Kays, eşinden ayrılınca iddetini tamamlaması gerekiyordu. Allah Resûlü (sas) ona:

- Ümmü Şerik'in evine taşın orada kal!
- Olur, öyle yapayım.
- Hayır, öyle yapma! Ümmü Şerik'in misafiri çok olur. Farkına varmadan başörtün düşer ya da elbisenin bir tarafı açılır. Gelenlerden biri sana bakar da hoşlanmayacağın yerlerini görür, en iyisi sen amcaoğlun Abdullah b. Amr b. Ümmi Mektûm'un evine git, (o gözleri görmeyen âmâ biriydi) buyurdu.

İlmi Faaliyetleri

Her fırsatta hanım sahâbîlerle birlikte Allah Resûlü'nü (sas) dinlemeye giden Ümmü Şerik, ondan öğrendiği bilgileri çevresindekilere anlatmaktan geri durmadı. Bunun için Markîzî onu fetva veren hanım sahâbîler arasında saymaktadır.

Allah Resûlü'nden (sas) altı hadis rivayet eden Ümmü Şerik, Câbir b. Abdullah ve Said b. Müseyyib tarafından nakledilen bütün hadisleri Kütüb-ü Sitte'de yer almıştır.

Bir keresinde Allah Resûlü, (sas) kıyamete yakın çıkacak fitneden uzun uzadıya bahsederken orada bulunan Ümmü Şerik, Allah Resûlü (sas):

- O zaman insanlar Deccal'dan kaçıp dağlara sığınacaklar, buyurunca:
- O zaman Araplar nerede olacaklar, diye sordu. Allah Resûlü (sas):

- O zaman Araplar az olacaklar, buyurdu.
- Bir başka seferde ise:
- Allah Resûlü (sas) cenaze namazında bize Fatiha Sûresi'ni okumamızı emretti, hadisini naklederek aynı zamanda hanım olarak cenaze namazlarına iştirak ettiğine de işaret etmektedir.

Allah Resûlü'nün (sas) Evlilik Niyeti

Allah Resûlü (sas) ensar hanımlarından hiç kimse ile evlenmemişti. Onları şereflendirmek, bu yöndeki beklentilerini yerine getirmek için onlardan biri ile evlenmek istiyordu. Bu düşüncesini ifade ederek:

- Ensar hanımlarından biri ile evlenmek isterdim, buyurdu. Onun evlilik için düşündüğü hanım ise Ümmü Şerik'ti. Ancak Allah Resûlü (sas):

- Onunla evlenirsem korkarım ki diğer ensar hanımları kıskanırlar, buyurarak bu düşüncelerinden vazgeçti.

Ensarı çok seven Allah Resûlü (sas) her zaman onları gözetir, hiçbirini üzmezd.

Allah Resûlü'nün (sas) vefatından sonra da hizmetlerine devam eden Ümmü Şerik'in ne zamana kadar yaşadığı bilinmemektedir.

ÜMMÜ ŞERÎK

Allah Resûlü'ne (sas) Hz. Âişe ve Hz. Sevde ile Evlenmesini Teklif Eden Hanım

Soyu	Hakîm b. Ümeyye
İsmi	Havle bint Hakem
Annesi	Daife bint Âs
Eşi	Osman b. Maz'un
Çocukları	Saib ve Abdurrahman ile ismi bilinmeyen bir kız
Vefatı	Bilinmemektedir

Hakîm b. Ümeyye ve Daife bint Âs'ın kızıdır. İsmi Havle b. Hakîm, künyesi Ümmü Şerik'tir. Mekke'de doğup büyüyen Ümmü Şerîk, aslında Mekke'li değildir. Anne babasının dedelerinden Mürre b. Hilal başka bir yerden Mekke'ye gelip yerleşmiştir. O günün kurallarına göre Mekke'ye yerleşebilmesi için Mekke'li biri ile anlaşması gereken Mürre, Abdimenaf ile anlaşır. Abdimenaf daha sonraları Mürre'nin kız kardeşi Atike ile evlenince akraba olurlar.

Saliha bir hanım olan Ümmü Şerik (Havle bint Hakîm) önceden beri Allah Resûlü'ne (sas) hizmet ederdi. İslâm davetinin ilk yıllarında Müslüman olarak Allah Resûlü'ne (sas) biat etti. Efendimiz, onu yakından tanıyor ve takdir ediyordu. Onu, cahiliye döneminde bile putlardan uzak kalabilen, içki içmeyen, kötülüklerden sakınan Osman b. Maz'un ile evlendirdi.

Aşırı ibadetinden dolayı, kendisini ihmal ettiği için zaman zaman eşinden şikâyetçi olmasına rağmen onunla çok mutluydu. Bu evlilikten Saib ve Abdurrahman adlarında iki oğlu ve ismi belirtilmeyen bir kızı oldu.

Diğer Müslümanlar gibi müşrikler onlara da rahat vermedi. Sürekli baskı yapıp durdular. Baskılara dayanamayan eşi Habeşistan'a hicret etti. Eşinin inançlarından dolayı hicret etmek zorunda kalması onu çok üzdü ama bütün bunların ancak sabırla aşılabileceğini iyi

biliyordu. Çok zor olsa da sabretti. Uzun süre hem hayatın hem de müşriklerin baskısına tek başına göğüs gerdi. Eşi, duydukları yanlış bir haberden dolayı bir grup arkadaşı ile birlikte üç ay sonra geri döndü. Bir süre Mekke'de kaldıktan sonra baskılar devam edince büyük oğlu Saib'i de yanına alan Osman b. Maz'un ikinci kez Habeşistan'a hicret etti.

Mekke'de kalan Müslümanlar büyük bir sabırla müşriklerin baskısına göğüs geriyorlardı. Müşrikler işkencenin son safhası olarak üç yıl boyunca bütün Müslümanları ablukaya aldı. Onlarla her türlü sosyal ve ekonomik ilişkilerini kesti. Açlık ve susuzluğa mahkûm edilen Müslümanlar, inanılmaz acılar çektiler. Bu abluka kalktıktan bir süre sonra Allah Resûlü (sas) sevgili eşi Hz. Hatice'yi kaybetti. Efendimiz acısı dışa taşacak kadar çok üzüldü. Bu hâli devam edince sürekli çevresinde olan Havle bint Hakîm (Ümmü Şerik) Efendimiz ile konuşarak ona yardımcı olmak, acısını dindirmek istedi.

O günlerden birinde Allah Resûlü (sas) evde otururken Havle Hatun, Efendimiz'in ziyaretlerine gitti. İzin isteyip içeri girdi, Efendimiz ile merhabalaştı, hâl ve hatırını sordu. Hatice Annemiz'in vefatından sonra Efendimiz, hüznünü bir türlü üzerinden atamamıştı. Havle Hatun Efendimiz'i yine üzgün görünce, onu biraz olsun rahatlatacak bir çare düşünmeye başladı. Aklına gelen tek çare ise her açıdan aileye yardımcı olacak olan salih bir hanımdı.

Ancak bunu Efendimiz'e nasıl söyleyecekti? O böyle bir teklifi nasıl karşılardı? Biraz çekindi. Ancak o medenî cesareti fazla olan bir hanımdı. Kendini toplayıp Efendimiz ile konuştu.

– Ya Resûlallah! Hz. Hatice'yi kaybetmekten dolayı sizi büyük bir hüznün kapladığını görüyorum?

– Evet, onun ölümü bizi çok üzdü. O evin hanımı, çocukların annesiydi.

– Ya Resûlallah! Senin için bir hanım bakalım mı?

– Evet, siz hanımlar bu konuda daha duyarlısınız.

Allah Resûlü'nden (sas) muvafakat alan Havle Hatun:

– İsterseniz dul birine bakalım, isterseniz bekâr?

– Dul kim? Bekâr kim?

– Bekâr en çok sevdiğin kişinin kızı Hz. Âişe, dul ise sana iman eden ve tâbi olan Hz. Sevde bint Zem'a'dır.

- Benim için onlarla konuş!
- Havle bint Hakîm anlatıyor:
- “Ümmü Rûmân’a gittim:
- Ey Ümmü Rûmân! Allah sana ne kadar hayır ve bereket ihsan etti biliyor musun? Allah Resûlü (sas) Âişe’ye talip oluyor.
- Havle Hatun’un getirdiği habere çok sevinen Ümmü Rûmân:
- Biraz bekle, Ebû Bekir şimdi gelir, diyerek son sözü eşine bıraktı.
- Biraz sonra Hz. Ebû Bekir eve geldi. Ona:
- Ey Ebû Bekir! Allah size ne kadar hayır ve bereket ihsan etti bir bilsen... Allah Resûlü (sas) beni size göndererek Âişe’ye talip olduğunu bildirmemi istedi.
- Bu doğru olur mu? O kardeşinin kızı!
- Geri dönüp durumu Allah Resûlü’ne (sas) anlattım. Allah Resûlü (sas) beni tekrar gönderdi ve:
- Git ona: ‘Benim din kardeşimsin, kızınla evlenmemde engel yoktur.’ dediğimi söyle, buyurdu.
- Ben Hz. Âişe’nin evinden ayrılınca eşi Hz. Ebû Bekir’e:
- Âişe’yi daha önce Mûtim b. Adiy oğlu için istemiş, sen de Âişe’yi onunla evlendirmeye söz vermiştin, diyerek verdiği sözü hatırlatmış.
- Hz. Ebû Bekir:
- Doğru söylüyorsun. Ben asla sözümünden dönmem, diyerek evden çıkıp doğruca Mûtim b. Adiy’in yanına gitmiş. Ona daha önceki konuşmalarını hatırlatarak:
- Kızımın evlilik konusunu ne yapacağız, bu konuda ne düşünüyorsunuz, diye sormuş. Mûtim eşine dönerek:
- Sen ne dersin, demiş. Eşi Hz. Ebû Bekir’e bakıp:
- Herhâlde şu genci kızınla nikâhlarsak onu hemen dinine döndürürsün, diye çıkmış. Hz. Ebû Bekir net bir cevap almak için gencin babasına dönerek:
- Sen ne diyorsun, diye sormuş. Mûtim:
- Eşim duyman gereken cevabı verdi, diyerek Hz. Âişe’ye talip olmaktan vazgeçtiklerini belirtmiş. Onlarla durumu netleştiren Hz. Ebû Bekir, Mûtim b. Adiy’in yanından ayrılarak eve geri dönmüş.
- Allah Resûlü’nün (sas) yanına gidip döndüm. Eve girince Allah Resûlü’nün (sas) verdiği cevabı Hz. Ebû Bekir’e bildirdim. Cevabı dinleyen Hz. Ebû Bekir:

– Herhangi bir mahzur yoksa o zaman Allah Resûlü'nü (sas) çağır gelsin, dedi.

Geri dönüp cevabı Allah Resûlü'ne (sas) bildirdim. Olumlu cevap alınca hazırlık yapıp Hz. Ebû Bekir'in evine gittik. Hicretten üç yıl önce Hz. Âişe ile Allah Resûlü'nü (sas) nikâhladık (nişanladık.).”

Havle b. Hakîm anlatmaya devam ediyor:

“Daha sonra Sevde bint Zem'a'nın yanına gittim. Ona:

– Allah sana ne kadar hayır ve bereket ihsan etti biliyor musun? Allah Resûlü (sas) beni seni istemem için buraya gönderdi.

– Babamın yanına girip bunu ona söyler misin?

Babası hac yapamayacak kadar çok yaşlanmıştı. Yanına vardım. Cahiliye selamı ile selamladım:

– İyi sabahlar!

– Sen kimsin?

– Havle!

– İyi sabahlar, hoş geldin!

Biraz sohbet ettikten sonra konuya girdik.

– Muhammed b. Abdullah kızına talip oluyor, ne dersin?

– Niçin olmasın dengi, değerli bir insan. Arkadaşın bu konuda ne diyor?

– Evlenmek istiyor.

– Onu bana çağırır mısın?

– Olur, diyerek Hz. Sevde'yi çağırdım. Ona:

– Ey kızım, bu Muhammed b. Abdullah'ın sana talip olduğunu söylüyor. O evlilik için uygun değerli bir insan, sen ne dersin? Onunla evlenmek ister misin?

– Evet!

– O zaman söyle gelsinler.

İzin isteyip evden ayrıldım. Allah Resûlü'ne (sas) giderek durumu bildirdim. Hazırlıkları tamamlayıp düğünü yaptık. Sevde bint Zem'a'nın kardeşi Abdullah o sırada hac yapıyordu. Haccını bitirdikten sonra kız kardeşinin Allah Resûlü (sas) ile evlendiğini duyunca çok kızdı. Hemen Allah Resûlü'nün (sas) yanına giderek başına toprak saçtı. Bir süre sonra Abdullah b. Zem'a Müslüman oldu. Allah Resûlü'ne (sas) yaptıklarını hatırlayarak üzüldü. Yaptığı yanlışları dillendirerek pişman olduğunu belirtti.”

Medine Yılları

Müsümanlar hicret etmeye başlayınca Havle Hatun da de eşi ile birlikte hicret etti. Önce Kubâ'ya gittiler. Allah Resûlü (sas) hicret edinceye kadar orada Abdullah b. Seleme el-Aclânî'nin evine konuk oldular. Efendimiz Medine'ye teşrif edince onlar da Medine'ye geldiler. Medine'ye varınca bir süre Uhud şehidi olan Hârice b. Zeyd'in evinde konuk oldular.

Hârice b. Zeyd, annesi Ümmü Ala'dan nakletmektedir:

“Allah Resûlü (sas) ve muhacirler Medine'ye geldiklerinde Medineliler onları evlerine konuk etmek için aralarında kura çektiler. Osman b. Maz'un bu kurada bize düştü. Bizde kalırken bir ara hastalandı.”

Bir süre Ümmü Ala'nın evinde konuk olduktan sonra Allah Resûlü (sas) Medinelilerin verdiği arsalardan birini Osman b. Maz'un ve kardeşlerine verdi. Bu arsada ev yaptırarak burada oturmaya başladılar.

Allah Resûlü (sas) ve ailesi ile yakından ilgilenmeye devam eden Ümmü Şerik, sık sık Ehl-i Beyt'in yanına uğrar, onlarla sohbet eder, yardımcı olması gereken bir iş varsa onlara hizmet etmekten şeref duyardı.

Hiz. Âişe anlatıyor:

“Bir gün Havle b. Hakîm yanımıza gelmişti. Çok bitkin ve solgun görünüyordu. Onu bu hâlde görünce ilgilendik:

– Bu hâlin ne? Sen Kureyşlilerin en zengin adamı ile evli değil misin?

– Ondan bana fayda yoktur. O gündüzleri sürekli oruç tutar, geceleri namaz kılar.

O sırada Allah Resûlü (sas) eve geldi. Durumu ona anlattık. Allah Resûlü (sas) konu ile ilgileneceğini söyledi. Osman b. Maz'un ile karşılaşınca ona:

– Ey Osman! Ben senin için güzel bir örnek değil miyim?

– Anam babam sana feda olsun elbette güzel bir örneksin.

– Bütün gün oruç tutuyor, geceleri sabaha kadar namaz kılıyormuşsun.

– Evet, öyle yapıyorum.

– Bundan sonra yapma. İyî bil ki gözünün, bedeninin, ailenin senin üzerinde hakları vardır. Bir süre namaz kıl, biraz uyu. Bir gün oruç tut, bir gün tutma!

Daha sonra Ümmü Şerik bize geldiğinde çok rahatlamış, düğüne gider gibi güzel elbiseler giyinmişti. Ona:

– Bu ne hal, dedik.

– Diğer hanımlara olan bana da oldu, diyerek eşinin kendisine ilgi göstermeye başladığını söyledi.”

Osman b. Maz’un son derece hayâlî muttaki bir zattı. Bunun için Ümmü Şerik ile ilişkileri çok fazla ölçülüydü. Osman b. Maz’un, hayâsından gece yatarken eşine çıplak olarak bakmazdı. Allah Resûlü (sas) ile yalnız kaldığı bir gün ona:

– Ya Resûlallah, eşimin yanımda soyunmasını sevmem.

– Niçin?

– Utanıyorum ve hoşlanmıyorum.

– Hâlbuki Allah, onu senin için bir örtü, seni onun için bir örtü kılmıştır. Eşlerim beni soyunmuş olarak görür, ben de onları görürüm.

– Ya Resûlallah! Sen de mi böyle yapıyorsun?

– Evet!

– Senden ötesi mi var?

Osman b. Maz’un yanından ayrılınca Allah Resûlü (sas) onu takdir ederek:

– Osman b. Maz’un son derece hayâlî ve örtünen biridir, buyurdu.

Allah Resûlü’nün (sas) tavsiyesine uyarak ibadetin yanı sıra eşi ve çevresi ile de ilgilenen Osman b. Maz’un evinin dışında kendine ibadet edeceği bir mekân yapmıştı. Sık sık buraya gider, inzivaya çekilerek burada ibadet ederdi. Durumu haber alan Allah Resûlü (sas) hemen onun ibadet ettiği eve gitti. Kapının tahtalarından tutarak:

– Ey Osman! Allah beni ruhbanîyet için göndermedi. Allah katında makbul olan din, kolay olan Hanefî dinidir, buyurdu. Bunu iki ya da üç kere tekrarladı.

Bir başka zaman huzur-u saadete gelen Osman b. Maz’un, Efendimiz’e:

– Ya Resûlallah! Ben savaşlarda şehvetinden rahatsız olan biriyim. Kendimi hadım etmem için bana müsaade eder misin?

– Hayır! Bunun yerine oruç tut, ey Maz'un'un oğlu! Oruç koruyucudur, buyurdu.

Eşini Kaybediyor

Bedir Savaşı'na giden Osman b. Maz'un, Medine'ye geri döndükten bir süre sonra hastalandı ve vefat etti. Ümmü Şerik, eşinin vefatına bir taraftan üzüldüğü bir taraftan da eşinin cennete gideceğini düşündüğü için sevinliyordu. Osman b. Maz'un'un vefatı sadece Ümmü Şerik'i değil Allah Resûlü'nü (sas) de çok üzmüştü.

Hz. Âişe anlatıyor:

“Osman b. Maz'un vefat edince Allah Resûlü (sas) evine gitti. Hem ağlıyor hem de öpüyordu. Gözyaşlarından akan yaşlar, öperken Osman b. Maz'un'un yanaklarını ıslattı.”

Ümmü Şerik eşinin cenazesine bakarak:

– Cennet sana kutlu olsun ey Osman b. Maz'un, dedi. Allah Resûlü (sas) ona sert bir şekilde bakarak:

– Allah'ın ona ikram edeceğini nereden biliyorsun?

– Ya Resûlallah! O senin süvarin ve sahâbîn.

– Vallahi, ben Allah'ın Resûlü olduğum hâlde, Rabb'im bana nasıl davranacağını kesin olarak bilmiyorum. Ona da ne yapacağını bilmiyorum.

– Ya Resûlallah! O Ebû Saib, onun hakkında hayırdan başka hiçbir şey bilmiyorum.

– O şekilde söylemek yerine: “O Allah ve Resûlü'nü seviyordu.” desen ya!

Bu sözler sahâbeye çok ağır geldi.

– Osman b. Maz'un gibi birinin cennete gideceği belli olmazsa bizim hâlimiz nice olur. O bizim en faziletlerimizden biriydi, dediler.

Eşini çok seven Ümmü Şerik, onun vefatından dolayı duyduğu üzüntüyü söylediği bir şiirle dile getirdi:

“Ey göz! Durmaksızın yaş dök!

Ahlaklı, vakur olan Osman b. Maz'un'a,

Yaratıcısının rızası ile geceleyen kişiye,

Defnolunan şahsı bağrına basan toprağa müjdeler olsun!

Bakî Kabristanı ve halkı onun gelişi için hazırlandılar.

Kalbim hiç bitmeyen bir hüzne varis oldu.

Ölünceye kadar bu gözyaşları onun için akacak.”

Eşinin vefatından sonra da Allah Resûlü (sas) ve Ehl-i Beyt'in çevresinden ayrılmayan Ümmü Şerik, Efendimiz'i gözlüyor, bilmediklerini çekinmeden sorup öğrenerek Rabb'inin rızasını kazanmaya çalışıyordu.

Bir gün Allah Resûlü'nün (sas) yanına giderek:

– Rüyasında erkekler gibi ihtilam olan kadının gusûl abdesti alması gerekir mi, diye sordu. Allah Resûlü (sas):

– Evet! Su görürse gusûl abdesti almalı buyurdu.

Havle bint Hakîm bir seferinde de Efendimiz'e:

– Ya Resûlallah! Ben hayız gören bir hanımım ama yalnızca bir elbisem var, ne yapmam gerekir, diye sordu. Efendimiz:

– Elbiseni yıka, sonra namazını kıl!

– Ya Resûlallah! Elbisede kan izi kalıyor.

– Zararı yok, buyurdu.

Hiz. Âişe, onun hakkında şöyle demektedir:

“Bir gün Havle bint Hakîm yanıma gelmişti. Allah Resûlü (sas) onun için:

– Havlîye solgun görünüyor, buyurdu.

– O, eşi olmayan bir hanım. Gündüzü oruç tutarak geceyi namaz kılarak geçiriyor. O, eski elbise giyen dul bir hanım.”

Allah Resûlü'nü (sas) çok seven Ümmü Şerik, kendini ona feda etmek istedi. Ancak Efendimiz bunu kabul etmedi.

Mekke'nin en zenginlerinden olan eşi vefat edince ondan büyük bir servet kaldı. Hizmet ve ibadette öncü olan Havle Hatun, bu serveti de İslâm için harcayarak öne çıktı.

Abdullah b. Ebî Süfyan anlatıyor:

“Allah Resûlü'ne (sas) borç veren bir Yahudi, alacağını istemek için Allah Resûlü'ne (sas) geldi. Alacağını Efendimiz'den kabalık yaparak istedi. Sahâbîler Yahudi'nin üzerine yürüdüler. Allah Resûlü (sas) onlara müdahale ederek:

– Allah, içlerindeki zayıfın hakkını itip kakmadan vermeyen ümmete merhamet etmez, onu yüceltmez, buyurdu. Birini Havle bint Hakîm'e göndererek ondan borç hurma istetti. Hurmalar gelince Yahudi'nin borcunu ödedi. Sonra sahâbîlerine:

‘Allah'ın kulları borçlarını böyle ödemelidirler. Eğer hurma kendinde olursa bu daha hayırlı olurdu.’ buyurdu.”

Osman b. Maz'un vefat ederken kardeşi Kudâme b. Maz'un'a kızını Abdullah b. Ömer ile evlendirmesini vasiyet etmişti. Yeğeni evlilik çağına gelince Kudâme, kardeşinin vasiyetini yerine getirmek için harekete geçti. Muğîre b. Şu'be de onunla evlenmek istiyordu. Bunun için annesi Ümmü Şerik'in yanına giderek bu isteğini ona bildirdi. Kızını benimle evlendirirsen ona mal mülk veririm, diye vaatlerde bulundu. Ümmü Şerik'i, kızının kendisi ile evlenmesinin daha iyi olacağına ikna etti. O da kızı ile konuşup onu ikna etti. Bütün bunları duyan Allah Resûlü (sas) durumu Kudâme b. Maz'un'a sordu. O:

– Kardeşimin kızı onunla evlenmeyi tercih etti ama ben onunla evlenmesini istemiyorum, dedi. Allah Resûlü (sas):

– Onu istediğine ver. O kendi için karar vermeye daha fazla hakkı vardır, buyurdu.

Bunun üzerine amcası fikrinden vazgeçerek onu Muğîre b. Şube ile evlendirdi.

Cihat Meydanlarında

Mekke'nin fethine katılan Havle Hatun (Ümmü Şerik), bundan sonra İslâm ordusu ile yola devam ederek Huneyn Savaşı'na ve Tâif Muhasarası'na iştirak etti. Tâif kuşatması sırasında Allah Resûlü'nün (sas) yanına giderek ondan Sakiflilerin en önde gelen hanımlarının takılarını istedi.

– Ya Resûlallah! Tâif fethedilirse Faria bint Hüzâi ya da Bâdiye bint Gaylan'ın takılarını bana ver.

– Tâif'in fethine henüz izin verilmedi ey Havle!

Efendimiz'in huzurundan ayrılan Havle Hatun, Hz. Ömer'in yanına giderek Efendimiz'in sözlerini ona anlattı. Hz. Ömer hemen Allah Resûlü'nün (sas) yanına koştu.

– Ya Resûlallah! Havle bana bir şeyler anlattı. Onları söylediniz mi?

– Evet söyledim.

– Ya Resûlallah! Sana henüz izin verilmedi mi?

– Hayır!

– İnsanlara geri dönüş için hazırlanmalarını bildireyim mi?

– Evet!

Hz. Ömer geri dönüş için duyuru yapınca sahâbîlerden bazıları buna bir anlam veremediler. Birbirleri ile konuşarak:

– Tâif'i fethetmeden geri mi döneceğiz? Allah celle alâ onun fethini gerçekleştirmemizi sağlayıncaya kadar bu asla olmaz. Vallahi onlar hem az hem perişan vaziyetler. Bize Mekke ve Havazinlilerden pek çok kişi katıldı...

Bazı sahâbîler, zaferin kendilerinin çokluğunun ya da kuvvetinin sonucu değil, Allah'ın lûtfu ile olduğunu unutmuştu. Ama Hz. Ömer Hudeybiye'de olanları unutmamıştı. Bu sahâbîler Hz. Ömer'in yanına gelince Hz. Ömer onlara Hudeybiye'de Efendimiz'i suçlamakla ne kadar yanlış yaptığını, sonradan gelişen olayların Efendimiz'i ne kadar haklı çıkardığını hatırlattı.

Ümmü Şerik Allah Resûlü'nden altı hadis rivayet etmiştir. Hadisleri otuz yolla bize kadar ulaştı.

Eşi Osman b. Maz'un'un vefatından sonra tekrar evlenmeyen Havle bint Hakîm'in ne zaman vefat ettiği hakkında herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

ZEYNEP BİNT ABDULLAH

Büyük Âlim Abdullah b. Mesûd'un Eşi

Soyu	Abdullah b. Muâviye es-Sakafî
Eşi	Abdullah b. Mesûd
Çocukları	Abdurrahman, Utbe, Ebû Ubeyde ve Sare
Vefatı	Bilinmemektedir

Medine'de doğup büyüyen Zeynep Hanım, Sakif kabilesindendir. Babası Abdullah b. Muâviye olan Zeynep Hatun'un annesi hakkında bilgi yoktur.

Medineliler İslâm'a koştığında hayır yarışından geri kalmayan Zeynep Hatun, Müslüman olarak ebedî saadete kavuştu.

Atak ve medenî cesarete sahip o gün çok az sayıda olan zanaatkâr hanımlardan biriydi. Çeşitli el işleri yapıp bunları pazarda satar, geçimini bu yolla temin ederdi.

Mekkeli Müslümanlar Medine'ye hicret edince onlara kucak açan ve varlıklarını onlarla paylaşan sahâbîlerden biri de Zeynep Hatun'du. O da diğer sahâbîler gibi sahip olduklarını muhacirlerle seve seve paylaştı.

İslâm ile şereflendikten sonra huzur bulan Zeynep Hanım, sahâbenin ileri gelenlerinden Abdullah b. Mesûd ile evlendi. Abdullah b. Mesûd, Mescid-i Nebevî'de kalan Suffe ashabındandı.

Her şeyini Mekke'de bırakıp hicret eden Abdullah b. Mesûd, Medine'ye gelince de ilimle meşgul olduğu için geçimini zorluk içinde temin eden fakir sahâbîlerdendi. Eşinin bu hâlini gören Zeynep Hatun, kazancını ailesi için harcayarak ailenin geçimine önemli katkı sağladı.

Evin Geçimini Üstlenen Hanım

Zeynep bint Abdullah anlatıyor:

"Ben zanaatkâr bir hanımdım. Ev işi yapar, yaptıklarımı satardım. Kazancımı eşim ve çocuklarım için harcardım. Bütün kazancımı

ailem için harcadığımdan dolayı sadaka veremediğim için üzüliyordum. Bir gün eşime:

– Kazandıklarımı sana ve çocuklara harcadığım için sadaka veremiyorum. Eğer sizin için harcadıklarımın sevap almıyorsam buna üzülrüm, dedim. Bu duygularımı bir türlü kalbimden atamadım. Bunun için Allah Resûlü'nün (sas) yanına giderek:

– Ya Resûlallah! Ben zanaatkâr bir hanımım. Yaptıklarımı satarak para kazanıyorum. Ne benim ne eşimin ve ne de çocuğumun bundan başka malımız yoktur. Bu yüzden sadaka veremiyorum. Ailem için harcadıklarım için bana sevap verilir mi, diye sordum. Allah Resûlü (sas):

– Elbette onlar için harcadıklarından dolayı sana sevap verilir. Kazancını onlar için harca, buyurdu.”

Allah Resûlü (sas) haftanın belli bir gününde Mescid-i Nebevî'de hanımlara konuşma yapardı. Yine böyle bir günde hanımlara konuşma yapan Allah Resûlü (sas) onları fakirlere sadaka ve zekât vermeye teşvik etti. Allah Resûlü'nü (sas) dinleyen hanımlar hayır için birbirleri ile yarışa hızlandırdılar.

Zeynep bint Abdullah anlatıyor:

“Bir gün Mescid-i Nebevî'de idim. Allah Resûlü (sas) bize bir konuşma yaptı ve:

– Ey hanımlar topluluğu! Takılarınızla bile olsa tasadduk edin, buyurdu.

Mescid-i Nebevî'den ayrıldıktan sonra eve gittim. Takılarımı alıp Allah rızası için fakirlere vermek üzere evden çıktım. Tam çıkarken eşim Abdullah b. Mesûd kapıda beni gördü.

– O takılarla nereye gidiyorsun?

– Allah ve Resûlü'ne yakın olmak için tasadduk etmeye götürüyorum.

– Onu geri getir, benim ve oğlum için harca! Bizim ona daha çok ihtiyacımız var. Bunu yaparsan aynı şekilde sevap alırsın, deyince takılarımı eşime verdim ve:

– Bunları alıp Allah Resûlü'ne (sas) git, ona infak konusunu sor! Eğer sizin için harcamamdan dolayı sevap kazanacaksam onu sizin için harca yoksa başkasına sadaka olarak ver!

– Hayır, sen git!

– Olur, diyerek Allah Resûlü'nün (sas) evine gittim. Kapının önünde ensardan bir hanım vardı. O da benimkine benzer bir sorun için gelmişti. Ensardan olan hanım:

– Allah Resûlü'nün (sas) heybetinden içeri giremedim, dedi. Biz orada beklerken Bilâl-i Habeşî geldi.

– Allah Resûlü'nün (sas) yanına gidip kendisine iki hanımın şu soruyu sorduklarını bildir.

‘Zekâtlarımızı eşlerimize ve evimizde kalan yetimlere verebilir miyiz?’ Ona bizim kim olduğumuzu söyleme, dedik.

Bilâl-i Habeşî Allah Resûlü'nün (sas) huzuruna girerek sorumuzu ilettiler. Allah Resûlü (sas):

– Soruyu soranlar kimler?

– Ensardan bir hanım ile Zeynep.

– Hangi Zeynep?

– Abdullah'ın hanımı.

– İçeri gelmeleri için izin ver, buyurdu. İçeri girince:

– Ya Resûlallah! Benim takılarım vardı. Onları fakirlere vermek istedim ancak Abdullah b. Mes'ud bana engel oldu. Kendisinin ve oğlunun buna daha fazla hak sahibi olduğunu söyledi. Zekâtlarımızı, sadakalarımızı onlara vermemiz konusunda ne buyurursunuz?

– Evet, eşiniz ve çocuklarınız, buna daha fazla hak sahibidir. Bunu yaparsanız sizin için iki sevap vardır. Biri zekât sadaka sevabı, diğeri akrabalık sevabı, buyurdu.”

Hadislerde, Zeynep Hatun'un evinde yalnızca kendi çocuklarına değil kardeşinin yetim çocuklarına da baktığı zikredilmektedir. Bu husus Müsned ve Nesâî'deki hadislerde daha açık ifade edilmektedir.

Medine Günleri

Giyim kuşamına dikkat eden, koku sürünmeyi ihmal etmeyen Zeynep bint Abdullah, cemaatle namaza katılmaya da özen gösterir, fırsat buldukça cemaate iştirak ederdi. Allah Resûlü (sas) onun koku sürünerek yatsı namazına geldiğini görünce onu ikaz etti.

– Sizden biri yatsı namazına geldiğinde koku sürünmesin, buyurdu.

Büyük bir âlimin eşi olan Zeynep Hatun, aynı zamanda Allah Resûlü'ne (sas) yakın olmanın manevî hazzını da yaşıyor ve bundan en güzel şekilde istifade ediyordu. Her geçen gün yeni bir şey

öğreniyor, güzellikleri yaşayarak yanlışlardan kurtulup bir adım daha Rabb'ine yaklaşıyor, onun rızasını ve sevgisini kazanıyordu.

Zeynep bint Abdullah anlatıyor:

“Yaşlı bir hanım bize gelir, sedirimizin üzerinde oturur, ciltte kızarıklık bırakan şarbon hastalığı için büyü yapar, ip bağlayıp üflerdi.

Eşim Abdullah eve geldiği zaman ya öksürür ya da seslenerek gelirdi. Yaşlı hanımın geldiği günlerden birinde eşim Abdullah eve geldi. Öksürerek içeri girdi. Onun sesini duyan hanım hemen saklandı. Eşim gelip yanıma oturdu. Bana dokunduğunda üzerimde iğne ile dikilmiş muskayı gördü.

– Bu ne?

– Kızarıklıktan dolayı muska yaptırdım.

Eşim onu çekip aldı sonra yırtıp attı.

– Abdullah'ın ailesinin şirke ihtiyacı yoktur. O şirkten uzaktır. Allah Resûlü (sas) bize: ‘Eşini kendine bağlamak, nazardan ya da hastalıktan korunmak için sihir yaptırmak şirktir.’ buyurdu.

– Niçin böyle diyorsun? Bak şu gözümden yaş akıyordu. Bunun için bir gün Yahudi komşuma gittim, gözümü gösterdim. Kadın bana muska yapınca gözümdeki akıntı durdu. Muskayı çıkardığımda gözümden yeniden yaş gelmeye başladı.

– Bu şeytanın işidir. Ona itaat ettiğinde seni terk ediyor, itaatten yüz çevirdiğinde parmağını gözüne değdiriyor. Böyle yapıncaya kadar Allah Resûlü'nün (sas) yaptığı gibi yapsan daha iyi olur, bu şekilde gözünün şifa bulması daha muhtemeldir. Gözüne su serp ve:

‘Ey insanların Rabb'i! Sıkıntımı gider, hastalığıma şifa ver. Sen Şâfi-şifa verensin. Senden başka kimse şifa veremez. Bana hastalığını giderecek bir şifa ver.’ diye dua et, dedi.”

Hizmeti

Zaman zaman Allah Resûlü'nün (sas) ziyaretine giden Zeynep bint Abdullah, her fırsatta ona hizmet ederdi.

Bir gün Osman b. Maz'un'un eşi ve bazı muhacir hanımlar Allah Resûlü'nün (sas) yanına gitmiş, evleri hakkında ona şikâyet ediyorlardı. Hanımlar evlerinden çıkarılmak istendiklerini, bu konuda sıkıştırıldıklarını söylediler. O sırada Allah Resûlü'nün (sas)

saçlarındaki tozları temizleyen Zeynep Hatun, Allah Resûlü'nün (sas) başını bırakarak konuşmaya başladı. Allah Resûlü (sas) ona:

– Gözünle konuşmuyorsun, hem konuş hem de işine devam et, buyurarak bir insanın bir anda birden fazla iş yapabileceğine işaret etti. Sonra kadınların muhacir eşlerine mirasçı olabileceklerini emrederek hanımların sorununu çözdü. Abdullah b. Mes'ud vefat edince bu hükümden dolayı evi eşine kaldı.

Zeynep bint Abdullah en büyük hizmeti, eşine destek olarak yaptı. Eşinin İslâm'ın Irak'ta yayılmasında ve öğrenilmesinde büyük emeği vardı. Irak Kiraat, Tefsir ve Fıkıh okullarının kurucusu olan, burada pek çok büyük âlim yetiştirerek ilmin öncülüğünü yapan eşi Abdullah b. Mes'ud'a tam destek veren Zeynep Hatun, hiçbir zaman ondan hizmetini esirgemedi. Zaman zaman eşinin öğrencilerini evinde ağırlayarak onlara hizmet etti.

Avn b. Abdullah kardeşi Ubeyd'den nakleder:

“Gece gözler uykuya geçtiğinde Abdullah b. Mes'ud kalkar Kur'ân okurdu. Okurken sabaha kadar arı vızıltısı gibi ses çıkarırdı.”

Önemli öğrencilerinden biri olan Alkame, teheccüd namazı hakkında şöyle demektedir:

“Bir gece Abdullah b. Mes'ud ile birlikte kaldım. Gecenin başında uyudu. Sonra kalkıp namaz kıldı. Sabaha kadar namaza devam etti. Son olarak vitir namazı kıldı.”

Zeynep Hatun'dan memnun olan Abdullah b. Mes'ud, ondan başkası ile evlenmeyerek bir ömür onunla mutlu bir hayat yaşadı.

Alkame anlatıyor:

“Hac mevsiminde Abdullah b. Mes'ud ile birlikte Mina'da bulunuyordum. Orada Hz. Osman ile karşılaştık. Hz. Osman, Abdullah b. Mes'ud'a:

– Ey Ebû Abdurrahman! Seninle bir işim var, dedi. Kenara çekilip baş başa konuştular. Hz. Osman:

– Ey Ebû Abdurrahman! Seni bekâr bir kız ile evlendirelim. Sana geçmiş günlerini hatırlatır, (gençleştirir) dedi. Abdullah b. Mes'ud beni işaret ederek:

– Benim böyle bir evliliğe ihtiyacım yok ancak şunun olabilir, dedi ve:

– Ey Alkame, diye seslenerek beni yanına çağırdı. Yanına doğru gittiğimde bana bir teklif yaptı. Niçin böyle bir teklif yaptığını ifade

etmek için de:

– Böyle söylememin nedeni Allah Resûlü'nden (sas) duyduğum şu sözdür: 'Ey gençler topluluğu! Evlenmeye gücü yetenler evlensinler. Buna gücü yetmeyenler oruç tutsunlar. Çünkü oruç onu korur.' buyurdu dedi."

Zeynep Hatun, Hz. Ömer döneminde eşi Abdullah b. Mes'ud'a bir cariye sattı. Ancak cariyeyi satarken ona:

– Bunu sana bir şartla satarım. Onu satmak istediğinde kimseye satmayacak aynı miktarda paraya bana geri satacaksın, dedi. Abdullah b. Mes'ud bu konuyu Hz. Ömer'e sordu. Hz. Ömer:

– Ona yaklaşma! Çünkü şart bunu da kapsar, dedi.

Eşi Abdullah b. Mesûd, hicretin 32. yılında vefat ettiğinde çok üzülen Zeynep bint Abdullah'ın ne zaman vefat ettiği hakkında herhangi bir bilgi yoktur.

Sürekli ilim çevresinde bulunan Zeynep Hatun, çok şey öğrendiği hâlde hadis rivayetinden kaçınmıştır. Allah Resûlü'nden (sas) dört hadis rivayet etmiş ve bu hadisleri 41 yolla bize ulaştırmıştır.

ZİNNÎRE ER-RÛMÎ

İlk Müslümanlardan

Zinnîre Hatun, Rum kökenli bir cariyedir. O dönemde sık sık yapılan baskınlardan birinde esir alınarak köle pazarlarında satıldı. Elden ele dolaşan Zinnîre Hanım, son olarak Mekke'ye getirilerek burada Mahzûm ya da 'Abdüddâroğullarından birisine satıldı. Onu satın alan kişi Zinnîre Hatun'u bir başkasına satmayınca Mekke'de kaldı.

Allah Resûlü (sas) İslâm'ı tebliğ etmeye başladığı sırada Mekke'de bulunan Zinnîre Hatun, onun anlattıklarını duyunca çok hoşuna gitti. Gizliden gizliye davet edilen yeni dini öğrenmeye çalıştı. Konu hakkında bilgisi fazlaştıkça, İslâm'a olan ilgisi arttı.

Bu sırada Mekke'de kulaktan kulağa yayılan Kur'ân ayetlerini dinliyordu. Duyduklarından çok etkilenen Zinnire Hatun onların insan sözü olmayacağına inanıyordu. Ancak Müslüman olmak, onu ciddi bir şekilde sıkıntıya sokacaktı. Bir süre düşündükten sonra ne olursa olsun hak ve hakikatten uzak duramayacağını anlayarak İslâm'a girmeye karar verdi. Allah Resûlü (sas), Erkam'ın evinde gizli gizli İslâm'ı tebliğ ederken oraya giderek İslâm ile şereflendi.

İşkence Başlıyor

Zinnîre Hatun Müslüman olduğunu bir süre gizlemeye çalıştı. Ancak Kureyşliler, onun İslâm'a girdiğini bir şekilde öğrenmişti. Kadın olduğuna aldırmadan dininden dönmesi için ona baskı yaptılar. Ancak o, bu baskılara boyun eğmedi. Hep direndi.

Müslüman olduktan bir süre sonra, işkencelerin etkisiyle gözleri kör oldu. Müşrikler bunu fırsat bilerek onu dinden döndüğü için kendi ilahlarının kör ettiğini söylemeye başladılar. Bu sözler bir anda bütün Mekke'ye yayıldı.

Söylenenleri duyan Zinnîre Hatun, bu sözlerden etkilenmek bir tarafa, eşsiz bir cesaret ve feraset göstererek:

– Lât ve Uzzâ, kendilerine kimin ibadet ettiğini bile bilmezler. Bilakis bu körlük bana Rabb'imden geldi. Elbette ki Rabb'im

gözlerimi geri iade etmeye kadirdir, diyerek müşriklere gereken en güzel cevabı verdi.

Müşrikler, onun bu güzel cevabını doğru şekilde anlayıp yanlışlarını kavrayacak yerde onunla gülüp eğlendiler. Ancak Rabb'i onu yalnız bırakmadı. Dua mahiyetindeki bu sözünü kabul ederek aynı günün sabahı Zinnîre Hatun'un gözleri açıldı. Sabahleyin Zinnîre Hatun'un gördüğünü öğrenince şaşırان müşrikler, bundan da ders çıkarmadılar:

– Bu Muhammed'in sihridir, diyerek inkârlarına devam ettiler.

Kâfir de olsalar, bütün Mekkeliler Müslümanlara işkence yapmıyordu. Hele kadınlara karşı daha hassastılar ancak Ebû Cehil gibi zulmün zirvesine çıkanlar hiçbir ayırım yapmadan güçlerinin yettiği herkese işkence yapıyorlardı. Zinnîre Hatun da Ebû Cehil'in işkence yaptığı kişilerdendi. Tıpkı Sümeyye Hatun'a yaptığı gibi ona da acımadan en küçük merhamet göstermeden günlerce işkence yaptı.

Zinnîre Hatun'a işkence yapanlardan biri ise o sırada henüz İslâm'ı kabul etmemiş olan Hz. Ömer'di.

Hasan b. Sabit anlatıyor:

“Umre için Mekke'ye gitmiştim. Allah Resûlü (sas) insanları İslâm'a davet ediyordu. Mekkeliler ona ve sahâbîlerine çok kızıyor, İslâm'ı kabul ettiklerinden dolayı Müslümanlara inanılmaz işkenceler yapıyorlardı. O sırada sahâbîlere işkence yapanlardan biri de Hz. Ömer'di. Amr b. Müemmeloğullarının cariyesine işkence yapmıyordu. Bir seferinde onun boğazına sarılıp var gücü ile boğazını sıktı. Sıkmanın şiddetinden kadının elleri yanına düştü. Kendi kendime:

– Herhâlde kadın ölmüştür, dedim. Kadın kendinden geçince onu böylece bırakıp Zinnîre Hatun'un yanına gitti. Bu kez onun boğazına sarılıp sıkmaya başladı. Onun boğazını da kendinden geçinceye kadar sıktı.”

Kölelikten Hürriyete

Zinnîre Hatun'un ağır işkencelere maruz kaldığını gören Hz. Ebû Bekir, diğer işkenceye maruz kalan köleler gibi onun da efendisinin yanına gitti. Onunla anlaşp Zinnîre Hatun'u satın aldı ve hürriyetine kavuşturdu.

Çarpık İdeoloji

Nefislerini aşırı şekilde öne çıkaranlar zamanla doğru düşünme yeteneğini kaybederler. Hele konu nefisleri ile ilgili ise doğru karar verme ihtimalleri neredeyse ortadan kalkar. Ebû Cehil de nefisini fazlası ile öne çıkaranlardan birisiydi. Zinnîre Hatun'un Müslüman olduğunu öğrenince kafası iyice karıştı. Allah Resûlü'nün (sas) aleyhine delil bulmuş gibi kendini haklı çıkarmaya çalışarak çevresindekilere seslendi:

– Şu Muhammed'e uyanlara şaşmıyor musunuz? Eğer Muhammed'in işi hayırlı ve doğru bir iş olsaydı onun etrafında olanlar bu hususta bizi geçemezdi. Şu gördüğünüz Zinnîre mi doğruyu bulmada bizi geçecek?

İnananları ve inançlarını bir türlü hazmedemeyen Ebû Cehil, doğrunun kimsenin tekelinde olmadığını, güç ile hakkın aynı şey olmadığını, zayıfların da güçlülerden iyi düşünebileceklerini öğrenmeden çok sevdiği dünyayı arkasında bırakarak ebediyen azap göreceği âhirete göçüp gitti.

Kaynaklarda hakkında başkaca bilgi olmayan Zinnîre Hatun'un, bir ara gözlerinin görmediğine bakılırsa yaşlı olduğu ve Mekke'de vefat ettiği ihtimali yüksektir.

Allah hepsinden razı olsun.

KAYNAKÇA

- Abdu'l-Mün'im el-Hâşimî, *Asru's-Sahâbe*, Beyrut 2003.
- _____, *Hatice Ümmü'l-Müminîn*, Beyrut 1994.
- Abdurrahman, Âişe, *Seyyidâtu beyti Nübüvve*, Kahire 2004.
- Abdurrahman Umeyre, *Ricâlün ve Nisâun*, I-XII, Beyrut 2005.
- Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, I-VI, Çağrı Yayınları, İstanbul 1992.
- Ahmed Halîl Cum'a, *Fursân min Asri'n-Nebevî*, Beyrut 2005.
- _____, *Nisâu Ehli'l-Beyt*, Beyrut 2005.
- Ahmed Sâiyih el-Hüseyni, *el-Edvâ fî Menâkibi ez-Zehrâ*, Kahire.
- Akk, Hâlid Abdurrahman, *Uzama Havle'r-Resûl*, I-III, Beyrut 1991.
- Ali b. Hüseyin Ali Ahmedî, *Mekâtîbu'r-Rasûl*, I-III, Dâru Sa'b, Beyrut.
- el-'Ayni, *Umdetü'l-Kârî*, I-XVI, Beyrut 1998.
- Bediüzzaman Said Nursî, *Risale-i Nur Külliyyatı*, I-II, Nesil Yayınları, İstanbul, 2004.
- el-Belâzurî, *Ensâbu'l Eşrâf*, I-XXV, Dımışk 1997.
- _____, *Fütûhu'l-Büldân*, Beyrut.
- el-Beyhakî, Ahmed b. Hüseyin, *Delâilu'n-Nübüvve*, I-VII, Beyrut 1985.
- Buhârî, *Sahih*, I-VIII, Çağrı Yayınları, İstanbul 1992.
- _____, *Edebü'l-Müfred*, Kahire 2005.
- Dârimî, *es-Sünen*, I-II, Çağrı Yayınları, İstanbul 1992.
- DİA, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*
- Diyarîbekrî, Hâmis, I-II, Beyrut.
- Doğuştan Günümüze Büyük İslâm Tarihi*, Heyet, İstanbul 1986.
- Ebû Dâvud, *es-Sünen*, I-V, Çağrı Yayınları, İstanbul 1992.
- Ebû Nu'aym, el-İsbahânî, *Hilyetü'l-Evliyâ*, I-X, Beyrut.
- _____, *Delâilu'n-Nübüvve*, Haydarabad 1950.
- _____, *Marifetü's-Sahâbe*, I-V, Beyrut 2002.
- Fayda, Mustafa, *Allah'ın Kılıcı Hâlid b. Velid*, İstanbul 2006.
- Hâkim, *el-Müstedrek*, I-IV, Riyad.
- Hamîdullah, Muhammed, *İslâm Peygamberi*, I-II, İstanbul 1990.
- Heysemî, *Mecma'u'z-Zevâid ve Menba'u'l-Fevâid*, I-X, Beyrut 1967.

- el-Hindî, Aliyyü'l-Müttekî, *Kenzü'l-Ummâl*, I-XVIII, Beyrut 1993.
- İbn-i Abdilberr, Muhammed, *el-İstîab fî Mağrifeti'l-Ashab*, I-IV, Kahire.
- İbn-i Abdi'r-Rabbih, *Ikdu'l-Ferid*, I-III, Kahire 1293.
- İbn Cevzî, Ebû'l-Ferec, *Sıfatü's-Safve*, Beyrut, 2005.
- İbn-i Hacer el-Askalânî, *İsâbe fî Temyizi's-Sahâbe*, I-IV, Beyrut 2004.
- İbn-i Hişam, *es-Sîretu'n-Nebeviyye*, I-IV, Mısır.
- İbn-i Kesîr, *el-Bidâye ve'n-Nihâye*, I-II, Beytû'l-Efkâr, Lübnan 2004.
- _____, *Tefsiru'l-Kur'âni'l-Azîm*, I-VIII, Kahraman Yayınları, İstanbul 1985.
- _____, *Sîretü'n-Nebevî*, I-II, Beyrut.
- İbn-i Kesrevî, Hasan, *Câmi' Terâcîm ve Mesânîdi's-Sahâbiyyati'l-Mübâi'ât*, I-III, Beyrut 2002.
- İbn-i Kudâme, Muhammed el-Makdisî, *et-Tebyîn fî Ensâbi'l-Kureyşiyîn*, Beyrut 1988.
- İbn-i Mâce, *Sünen*, I-II, Çağrı Yayınları, İstanbul 1992.
- İbn-i Manzûr, *Muhtasar Tarihi Dimişşk li İbn-i Asâkir*, I-XXIX, Suriye 1984.
- İbn-i Sa'd, *et-Tabakâtü'l-Kübra*, I-VIII, Beyrut.
- İbn-i Seyyidü'n-Nâs, *'Uyûnu'l-Eser*, I-II, Beyrut 1993.
- İbn-i Şebbeh, Ebû Zeyd Ömer b. Şebbeh, *Târihu'l-Medineti'l-Münevvere*, I-IV, Beyrut 1990.
- İbnü'l-Cevzî, Ebû'l-Ferec, *Sıfatü's-Safve*, Beyrut 2005.
- İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe fî Ma'rifeti's-Sahâbe*, I-VII, Kahire 1970
- _____, *el-Kâmil fi't-Tarih*, Beytû'l-Efkâr, Beyrut.
- İmam Mâlik, *Muvatta*, I-II, Çağrı Yayınları, İstanbul 1992.
- İstanbulî, Muhammed Mehdî ve Sellabi, Mustaha Ebû Nasr, *Nisâu Havle'r-Resûl*, Beyrut 2005.
- Kal'acî, Muhammed Revvâs, *Mevsû'atü Fıkhi Zeyd b. Sabit ve Ebû Hüreyre*, Beyrut 1993.
- el-Kandehlevî, Yusuf, *Hayâtü's-Sahâbe*, I-III, Dâru'l-Ma'refe, Beyrut.
- Kettânî, *Terâtîbu'l-İdariye*, I-II, Beyrut.
- Kur'ân-Kerim Açıklamalı Mealî*, TDV, Ankara 1999.
- Kurtubî, *el-Cami' li Ahkâmü'l-Kur'ân*, I-XII, Kahire 2005.
- el-Makrîzî, *İmtâu'l-Esmâ'*, I-XV, Beyrut 1999.

Muhammed Saîd Mübeyyiz, *Mesû'at Hayâtu's-Sahâbiyât*, Suriye 1990.

Muhammed Fuâd Abdu'l-Bâkî, Menâkıbı Ali ve Hasaneyn, Kahire, 2003.

el-Münâvî, Şeyh Abdurra'uf, Feyzu'l-Kadîr Şerhu'l-Camiu's-Sağîr, I-VI, Beyrut, 1988.

Müslim, *Sahih*, I-III, Çağrı Yayınları, İstanbul 1992.

Nebhânî, Yusuf b. İsmail, *Kerâmatü'l-Evliya*, I-II, Beyrut 2003.

Nesâî, *Sünen*, I-VIII, Çağrı Yayınları, İstanbul 1992.

Nevevî, *el-Minhâc Şerhu Sahîh-i Müslim*, I-XVIII, Beyrut 1998.

en-Nisâbü'rî, *Şerefü'l-Mustafa*, I-VI, Mekketü'l-Mükerrame 2003.

Sallâbi, Ali Muhammed, *Osman b. Affan*, Mekke 2003.

es-Semhûdî, Vefâü'l-Vefâ, I-II, Mısır, 1326.

es-Suyûtî, Celâleddin, *Dürrü'l-Mensur fi't-Tefsîri bi'l-Mesûr*, I-VIII, Beyrut, 2001.

_____, *Târihi Hulefâ*, İstanbul 1952.

es-Süheylî, *Ravdü'l-Ünf fi Tefsîr's-Sîreti İbn-i Hişâm*, I-VI, Beyrut.

eş-Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ ve'r-Reşâd*, I-XIV, Beyrut 1993.

Taberânî, *el-Mu'cemü'l-Kebîr*, I-XXV.

Taberî, Ebû Cafer Muhammed b. Cerir, *Târîhu'l-Ümem ve'l-Mülk*, I, Beytü'l-Efkâr.

Tirmizî, *Sünen*, I-VI, Çağrı Yayınları, İstanbul 1992.

Vakîdî, *Megâzi*, I-III, Beyrut 1984.

_____, *Kitâbu'r-Ridde*, Ürdün.

ez-Zehebî, *Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ*, I-III, Beyrut 2004.

Zerkânî, *Şerhu'l-Mevâhibü'n-Ledüniyye*, I-XII, Beyrut 1996.

